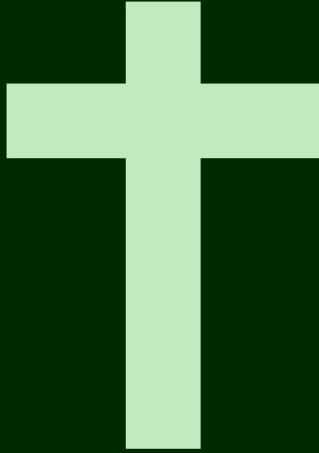

Lilangano Iya Sambano

The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible
Version Translation Project

Lilangano Iya Sambano
The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible
Version Translation Project

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Ciyawo (Chiyawo)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Lilangano Iya Sambano

Yao New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023

83abede1-cef5-5110-a8eb-53474ba8eb62

Contents

Matayo	1
MALIKO	40
Luka	66
YOHANA	108
MASENGO	138
Waloma	176
1 Wacolinto	194
2 WAKOLINTO	210
WAGALATIA	221
WAEFESO	228
WAFILIPi	234
WAKOLOSAl	239
1 Wasesalonike	243
2 Wasesalonike	247
1 TIMOSEO	250
2 TIMOSEO	255
Tito	259
Filimoni	262
Waebulania	264
Yakobo	277
1 Petulo	282
2 Petulo	287
1 YOHANA	290
2 YOHANA	295
3 YOHANA	296
YUDA	297
Chiunukuko	299

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chimo mwa itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito Chachilichose chikuwīlanjikwa “Injili,” malumbo gakwe, “Ngani Jambone.” Yele itabu yalembekwe pakumala chiwa chi Che Yesu, yele itabu yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Wamanyilisi ngaakumanyilila uchenene katema pijalembekwe Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo, nambo ikuganichikwa kuti jalembekwe mu yaka sitini pakumala kupagwa kwa Che Yesu Kilisito Nombe ngakukumanyika kwapi kuwalembele, nambo ikuganichikwa kuti jalembekwe ku Palesitina panepa mmusi wa ku Yelusalemu.

Matayo ni juwalembile, mundu juwaliji jwakukumbikanya nsongo akanaŵe kuwīlanjikwa ni Che Yesu kuŵa jwakulijiganya jwakwe. Wamanyiche sooni kwa liina lya che Lawi. Che Matayo waliji jumo jwa achinduna likumi ni ŵawili, nombe ŵaalembele ŵa umanyilisi ŵa Chiyahudi. Gelego nkukombola kugaona pangasisika pakuŵa kwana Malembo sitini kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Nningwa wao waliji kulosya kuti Che Yesu waliji Kilisito, jwakuwombola jwasagulikwe ni Akunnungu, mundu jwati wakulondola ŵa Akunnungu ŵasalaga ngani syakwe. Sooni che Matayo ŵalembile indu yejinji nkati umwenye wa Akunnungu. Wayahudi ŵalolele kuti jwakuwombola chaŵe chilongola jwa umwenye wa pachilambo pano. Che Matayo kwa kulilolechesya nnope akuchikanila chikulupi chao kwa kukunguluchila kuti umwenye wa Akunnungu uli wa chibumu.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chitabu chambone kuŵa chaandanda mu Lilangano lya Sambano kwa ligongo lya malembelo gagalembekwe kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Chili chilumbikanyo chambone cha malangano gawili. Wamanyilisi akuganisa kuti pane che Matayo ŵalingaga kusyasya mpela che Musa yatite kulemba mu itabu yakwe nsano yaandanda mu Lilangano lya Kalakala. Majiganyo ga Che Yesu paŵaliji pa chikwesya (Matayo 5-7). Ikukomboleka kulandanywa ni chipanganyo chiŵachitesile Akunnungu chakwapa che Musa Lilajisyo. (Chikumbuchilo cha lilajisyo 19:3-23:33)

Yaili mwelemo

Che Matayo akujitanda Ngani Jambone nkati kupagwa ku Che Yesu Kilisito ni ndande ja masengo gakwe mu liunjili lya 1-4.

Kumala pele che Matayo akusala nkati masengo ga Che Yesu ni majiganyo gakwe gamajinji mu liunjili lya 5-25.

Liuto lya mbesi lya Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo likusala nkati Che Yesu iŵatite pakumalichisya masengo gakwe, gagakuwoneka mu chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe mu liunjili lya 26-28.

Lukosyo lu Che Yesu Kilisito (Luka 3:23-38)

¹ Achi chili chitabu cha meena ga lukosyo lu Che Yesu Kilisito, Che Yesu Kilisito jwaliji jwa uŵelesi u che Daudi, jwa uŵelesi u che Iblahimu.

² Che Iblahimu ŵammeleche che Isaka ni che Isaka ŵammeleche che Yakobo ni che Yakobo ŵammeleche che Yuda ni achapwakwe. ³ Che Yuda ŵammeleche che Pelesi ni che Sela, achikulu ŵao ŵaliji che Tamali ni che Pelesi ŵammeleche che Esloni ni che Esloni ŵammeleche che Alamu. ⁴ Che Alamu ŵammeleche che Aminadabu ni che Aminadabu ŵammeleche che Nashoni ni che Nashoni ŵammeleche che Salumoni ni, ⁵ Che Salumoni ŵammeleche che Boasi, achikulu ŵao che Boasi ŵaliji che Lahabu. Che Boasi ni che Lusi ŵaliji achaŵelesi ŵa che Obedi ni che Obedi ŵammeleche che Yese, ⁶ nombe che Yese ŵammeleche Mwenye che Daudi.

Che Daudi ŵammeleche che Selemani, achikulu ŵao che Selemani ŵaliji ŵankwawo che Ulia.

⁷ Che Selemani ŵammeleche che Lehoboamu ni, che Lehoboamu ŵammeleche che Abiya ni che Abiya ŵammeleche che Asa ni, ⁸ che Asa ŵammeleche che Yehoshafati ni che Yehoshafati ŵammeleche che Yolamu ni che Yolamu ŵammeleche che Usia ni, ⁹ Che Usia ŵammeleche che Yosamu ni che Yosamu ŵammeleche che Ahasi ni che Ahasi ŵammeleche che Esekiya ni, ¹⁰ Che Esekiya ŵammeleche che Manase ni che Manase ŵammeleche che Amoni ni che Amoni ŵammeleche che Yosia ni, ¹¹ Che Yosia

Wammeleche che Yekonia ni achapwakwe. Keleko kaliji katema kakwasamichisya Wayahudi ku chilambo cha ku Babeli.

¹² Nipele, Wayahudi paWaiche ku chilambo cha Babeli, che Yekonia Wammeleche che Sealitieti ni che Sealitieti Wammeleche che Selubabeli ni, ¹³ Che Selubabeli Wammeleche che Abiudi ni che Abiudi Wammeleche che Eliakimu ni che Eliakimu Wammeleche che Asoli. ¹⁴ Che Asoli Wammeleche che Sadoki ni che Sadoki Wammeleche che Akimu ni che Akimu Wammeleche che Eliudi, ¹⁵ Che Eliudi Wammeleche che Eliasali ni che Eliasali Wammeleche che Matani ni che Matani Wammeleche che Yakobo, ¹⁶ Che Yakobo Wammeleche che Yusufu, Wankwawo che Maliamu achikulugwe Che Yesu WakuWilanjikwa Kilisito Jwakuwombola.

¹⁷ Pelepo paliji ni iwelesi kumi na nne kutyochela che Iblahimu kwaichilila che Daudi, iwelesi kumi na nne kutyochela che Daudi mpaka Wayahudi paWajigalikwe ku usami ku Babeli ni iwelesi kumi na nne kutyochela kwigalikwa ku usami kuichila katema ka Kilisito.

Kupagwa ku Che Yesu Kilisito

¹⁸ Yelei ni iwatite pakupagwa Che Yesu Kilisito, che Maliamu, achikulugwe, waji atomelwe ni che Yusufu. Nambo akanawe kuwonekana mpela mundu ni Wankwakwe, che Maliamu walisimene ali Wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁹ Nombwe che Yusufu Wankwakwe pakuwa Wajiji mundu jwambone paujo pa Akunnungu nganasaka kwachembulunya che Maliamu pa Wandu, Wasachile kwaleka pangaimanyilila Wandu. ²⁰ Nombewo paWajiji aninkuganisa yeleyo, katumetume jwa kwini jwa Ambuje Wankopochele mu sagamisi, Wansalile, “Che Yusufu mwana ju che Daudi nkajogopa kwajigala che Maliamu kuwa Wankwawo, ligongo ali Wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ²¹ Chaligopole mwanache jwanume nomwe chimwape liina lyakwe Che Yesu, pakuwa jwelejo ni juchiWakulupusye Wandu Wakwe mu sambu syao.”

²² Nipele yoseyo yakopochele kuti liwe isyene, lilo we lya Ambuje liwa wechete kwa litala lya jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, ²³ “Mwalimwalipe chwa jwapachiilu, chaligopole mwanache jwanume, nombewo chachaWilanga Emanueli” malumbo gakwe, “Akunnungu ali pamo ni uwe.”

²⁴ Nombwe che Yusufu paWajimwiche, Watesile ilaila iwatite pakusala katumetume jwa kwini jwa Ambuje, Wanjigele che Maliamu Wankwawo ni kwaulanawo kumangwao. ²⁵ Nambo nganawonekana nawo mpaka che Maliamu paWaligopwele mwanache jwanume. Nombwe che Yusufu Wampele liina lyakwe Che Yesu.

2

Achalendo kutyochela kungopochelo lyuwa

¹ Che Yesu Wapagwile mmusi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, kele katemako che Helode ali mwenye. Napagwa pe, Wandu WaWaimanyichisye nnope ndondwa kutyochela kungopochelo lyuwa waiche ku Yelusalemu. ² Wausisye Wandu, “Ana alikwapi mwanache jwapagwile, kuwa Mwenye jwa Wayahudi? Tujiwani ndondwa jakwe pajikopochele kungopochelo lyuwa ni weleu tuiche kukwapopelela.”

³ Mwenye che Helode paWapilikene yeleyo ni Wapwele ntima, welewo pamo ni Wandu wose wa ku Yelusalemu. ⁴ Nipele, WaaWilasile pamo achakulungwa wose Wambopesi ni Wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaWapele che Musa, Wausisye kuti, “Ana Kilisito Jwakuwombola chapagwe kwapi?” ⁵ Nombewo Wanjile, “Mu musu wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, pakuwa yeleyo ni yaitite pakulembekwa ni jwakulondola jwa Akunnungu,

⁶ Mmwe Beselehemu chilambo cha ku Yudea, mmwe nganimma jwanwana kose pasikati misi ja chilambo cha ku Yudea, pakuwa kutyochela kukwenu chakopochele chilongola juchiWalongosye Wandu Wangu, Waisilaeli.”

⁷ Pelepo, che Helode WaaWilasile pachisyepela Wanyawo WaWaimanyichisye nnope ndondwa ni Wausisye katema chi jele ndondwa jo pijakopochele. ⁸ Nipele Watumile ku Beselehemu aninkuti, “Njaulanje nkauchilichisye uchenene ngani sya jwele mwanache. Mwamalaga kummona, nkauje kukuusalila, ni une jwakwe nyaule ngaatindiWalile.”

⁹ PaWamalasisye kumpiikanila mwenye, Wajendelechele ni ulendo wao nipele jele ndondwa jo jiWajiwani kungopochelo lyuwa jalongolele mmbujo mwao mpaka pajai che ni kwima pachanya nyumba jiWajiji mwanache. ¹⁰ PaWajiwani jele ndondwa jo Wasengwile nnope. ¹¹ Wajinjile nkati ni Wammweni mwanache jula pamo ni che Maliamu achikulugwe, watindiWalile ni kunkotamila. Pelepo ni Wagopwele mmalombo gao ni Wampele ntuuka, sahabu ni ubani ni mauta gagakuWilanjikwa manemane.

¹² Akunnungu Wakanyisye mu sagamisi kuti akaujila sooni ku che Helode, nipele Wausile kumangwao kwa litala line.

Kuutuchila ku Misili

¹³ Paŵamasile kutyoka achalendo ŵala, katumetume jwa kwini jwa Ambuje ŵankopochele che Yusufu mu sagamisi ni kwasalila, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe ni mmutuchile ku Misili. Ntamanje kweleko mpaka pachinantanjile, pakuŵa che Helode akusaka kummulaga mwanache ju.”

¹⁴ Nipele che Yusufu ŵajimwiche ni kunjigala mwanache pamo ni achikulugwe, ŵatyosile chilo, ŵajawile ku Misili. ¹⁵ Ŵatemi kweleko mpaka che Helode paŵajasiche. Yeleyo yatendekwe kuti lilowe liŵaŵechete Ambuje kwa litala lya jwakulondola jwakwe liŵe isyene,

“Nammilasilile mwanangu kutyochela ku Misili.”

Kuulagwa kwa ŵanache achanandi

¹⁶ Che Helode paŵaimanyi kuti ŵaŵaimanyichisye ndondwa kwa nnope ŵala ŵalambwisye, ŵatumbile nnope. Ŵalajisye ŵandu ŵakwe akaaulaje ŵanache achanandi wose ŵachilume ŵapagwile ku Beselehemu ni mumbali mwakwe ŵaali ni yaka iwili ni paasi ja pelepo. Ŵatesile yeleyo malinga ni katema paŵaimanyi kutyochela kwa ŵele ŵaŵaimanyichisye nnope ndondwa. ¹⁷ Yeleyo ni igatite kuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa litala lya che Yelemia juŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu achitiji,

¹⁸ “Lilowe lipikaniche ku Lama ko, kulila kwa kupeteka ni kulila kwa malumbo.

Che Laheli akwalilila ŵanache ŵao,

ni ngaakusaka kwamyalasya, pakuŵa ŵanache wose ajasiche.”

Kutyoka ku Misili

¹⁹ Paŵawile che Helode, katumetume jwa kwini jwa Ambuje ŵankopochele che Yusufu mu sagamisi ku Misili kula, ²⁰ ŵansalile, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe, mmuje sooni ku chilambo cha Isilaeli, pakuŵa ŵandu ŵaŵasakaga kummulaga mwanache jo ŵamale kwasika.” ²¹ Nipele che Yusufu ŵajimwiche ni ŵanjigale mwanache pamo ni achikulugwe, ŵausile ku chilambo cha Isilaeli.

²² Nambo che Yusufu paŵapilikene kuti che Alikelao mwanache ju che Helode, akamulile umwenye wa atatigwe, ŵajogwepe kwaula ku Yudea. Nombe, paŵamasile kukanyikwa mu sagamisi, ŵajawile mbande sya ku Galilaya, ²³ ŵajawile kutama mu musi waukuŵilanjikwa ku Nasaleti. Yele ni iyatite pakuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa litala lya ŵakulondola ŵa Akunnungu gagakuti,

“Chaŵilanjikwe jwa ku Nasaleti.”

3*Che Yohana Ŵakubatisya akwalichila ŵandu (Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)*

¹ Agala moŵa gala ŵankopochele che Yohana Ŵakubatisya, ŵatandite kwalalichila ŵandu mu lipululu lya ku Yudea. ² Ŵatite, “Nneche sambi, pakuŵa Umwenye wa kwini uŵandichile.” ³ Aŵa ni ŵeŵala che Yohana ŵala, juŵagambagwa ni che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite,

“Lilowe lya mundu likuŵilanga mwipululu,

‘Mwakolochesye Ambuje litala lyakwe,

ngolosyanje litala lyakwe.’”

⁴ Che Yohana ŵawete chiwalo chichakolochekwe ni manyunya ga chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu mwao, chakulya chao chaliji itete ni uchi wa mwikonde. ⁵ Ŵandu ŵa ku Yelusalemu ni kutyochela kosekose ku chilambo cha Yudea ni ilambo yose yaili mungulugulu lusulo lwa Yolodani, ŵajaulile, ⁶ ŵajitichisye sambi syao ni kuleka, nombwe ŵabatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁷ Nambo che Yohana paŵaweni Mafalisayo achajinji ni Masadukayo aninkwaichilila kuti ŵabatisye ni ŵaasalile, “Ŵanyamwe uŵelesile wa lijoka! Ŵaani ŵanjimwiche muuŵambale uchimwa wa Akunnungu waukwika? ⁸ Nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi. ⁹ Nkaganisya ni kuliŵechetela muntima kuti, ‘Tukwete ambuje ŵetu che Iblahimu!’ Ngunsalila isyene kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uŵelesile u che Iblahimu. ¹⁰ Sambano jino liŵago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto. ¹¹ Une ngumbatisyanga ni meesi kulosya kuti nnesile sambi. Nambo ŵakwika kunyuma kwangu akwete machili nnope kumbunda une, ni une nganguŵajilwa namose kwawula

ilatyo yao. Wēlewo chambatisyanje ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. ¹² Wēlewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano. Chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisia pa mooto wangasimika.”

*Che Yesu akubatiswa
(Maliko 1:9-11; Luka 3:21-22)*

¹³ Kele katema ko Che Yesu wātayosile ku Galilaya ni kwika mu lusulo lwa Yolodani ku che Yohana, kuti nombewo abatiswe. ¹⁴ Nambo che Yohana walinjile kwasiwila aninkuti, “Une ni jungusachilwa kubatiswa ni mmwe sambano iwele uli mmwe kwika kukwangu nambatisye?” ¹⁵ Nambo Che Yesu wajanjile, “Nneche kaje itendekwe yeleyo kwa sambano, pakuwa ikusachilwa itendekwe yeila yose yaili yambone paujo pa Akunnungu.” Pelepo che Yohana wajitichisye.

¹⁶ Che Yesu paWamasile kubatiswa wātayosile mmeesi ni papopo kwini kwaugwiche, wammweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga mpela nguunda ni kwatula pachanya pakwe. ¹⁷ Nipele Lilowe kutyochele kwini lyawechete, “Jweleju ni Mwanangu jungunonyela nonyelwe nawo.”

4

*Che Yesu akulinjika ni Shetani
(Maliko 1:12-13; Luka 4:1-13)*

¹ Nipele Mbumu jwa Akunnungu jwanlongwesye Che Yesu mwikonde kuti alinjike ni Shetani. ² PaWatem pangalya mowa alobaini muusi ni chilo, mbesi jakwe jakwete sala. ³ Nipele Shetani wanyichilile, ni Wansalile, “Iwaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu ngasalile aga maganga gagalauche gaWe mikate.” ⁴ Che Yesu wajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu kuti, ‘Mundu ngakulama ni nkate pe, nambo kwa lilowe lyalili lyose lyakuwecheta Akunnungu.’ ”

⁵ Nipele, Shetani wanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu pa musu wa Akunnungu, wammisile penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu, ⁶ waasalile, “Iwaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, ni ponye paasi pakuwa ilembekwe, ‘Akunnungu chachatuma achikatumetume wao wa kwini kwa ligongo lyenu, channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu pa liganga.’ ”

⁷ Che Yesu wajanjile, “Ilembekwe sooni mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Nkaalinga Ambuje Akunnungu wenu.’ ”

⁸ Nipele Shetani wanjigele Che Yesu sooni ku chitumbi cheleu ni kwalosya mwenye syose sya chilambo ni ukulu wakwe. ⁹ Wansalile, “Ni yose yi chinampe ni kuwa yenu iwaga chimundindiwalile ni kumbopelela.” ¹⁰ Pelepo, Che Yesu wajanjile, “Shetani ngambe kwaula! Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Chimwatindiwalile Ambuje Akunnungu wenu ni kwapopelela wawowo pewo.’ ”

¹¹ Nipele Shetani, wanesile Che Yesu, ni waiche achikatumetume wa kwini ni kwatumichila.

*Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya
(Maliko 1:14-15; Luka 4:14-15)*

¹² Che Yesu paWapilikene kuti che Yohana ataWike mu nyuumba jakutaWilwa wandu, wajanjile ku Galilaya. ¹³ Wātayosile ku Nasaleti ni kwaula kutama ku Kapelenaumu musu wauli mbwani ja litanda lya Galilaya, mu chilambo cha Sabuloni ni Nafutali. ¹⁴ Yeleyo ni ilyatite pakuwa isyene lilowe lilyawechetekwe kwa litala lya che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu,

¹⁵ “Chilambo cha ku Sabuloni ni chilambo cha ku Nafutali, litala lyalikwaula ku bahali, peesi lusulo lwa Yolodani, ku Galilaya, chilambo cha wandu wangaWa Wayahudi!

¹⁶ Wandu wakutama mu chipi chaliwone lilanguka lyalikulungwa.

Nombe wandu wakutamanga pa chilambo cha chipi ni pa mmwilili wa chiwa, lilanguka chilyalanguchisye!” ¹⁷ Kutandilila kele katema Che Yesu watandite kulalichila achitiji, “Nneche sambu, pakuwa Umwenye wa kwini uWandichile!”

*Che Yesu akawaWilanga wandu ncheche wakukoka somba
(Maliko 1:16-20; Luka 5:1-11)*

¹⁸ Che Yesu paŵajimajimaga mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵaweni ŵanakajumo ŵaŵili ŵakukoka, che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwakwe. Ŵaliji mu litanda aninkukoka somba kwa lwau pakuŵa ŵaliji ŵakukoka somba. ¹⁹ Che Yesu ŵaasalile, “Munguye, none chinantende ŵanyamwe mme ŵakwaikanawo ŵandu kwa Ambuje.”

²⁰ Papopo ŵalesile nyau syao ni kwakuya.

²¹ Paŵajawile mmbujo kanandi ŵaweni ŵanakajumo ŵane ŵaŵili che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo. Ŵanyawo ŵaliji mu ngalaŵa pampepe ni che Sebedayo atati ŵao aninkusaula nyau syao. Nipele Che Yesu ŵaaŵilasile. ²² Papopo ŵajilesile ngalaŵa jila pamo ni atati ŵao, ni kwakuya.

Che Yesu akwalamya ŵakulwala
(Luka 6:17-19)

²³ Che Yesu ŵajaulaga papalipose pala mu chilambo cha ku Galilaya, achijiganyaga mmajumba ga kupopelela ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ŵalamise ŵandu ilwele yakupisyangana iŵaliji nayo. ²⁴ Ngani syakwe syajenele mbande syose sya ku Silia. Ŵakulwala wose ŵaŵaliji ni ilwele yakupisyangana ni aŵala ŵakulaga, ŵaŵakamwilwe ni masoka ni ŵaali ni njilinjili ni ŵandu ŵakulemala ŵajawise kweleko nombewo ŵalamise ŵana wose. ²⁵ Mipingo ja ŵandu achajinji kutyochele ku Galilaya ni ku Dekapoli yaani misi likumi ni ku Yelusalemu ni ku Yudea ni peesi lusulo lwa Yolodani Ŵankuiye.

5

Che Yesu akwajiganya ŵandu pa chitumbi

¹ Che Yesu paŵauweni mpingo wa ŵandu ŵakwesile pa chitumbi ni kutama. Ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile, ² nombewo ŵatandite kwajiganya.

Kusangalala kusyenesyene
(Luka 6:20-23)

³ “Akwete upile ŵele ŵakwakulupilila Akunnungu, pakuŵa umwenye wa kwinani uli wao.

⁴ Akwete upile ŵele ŵakulilasika muntima, pakuŵa chatulaswe.

⁵ Akwete upile ŵele ŵakulitimalika, pakuŵa chapochele chilanga cha Akunnungu.

⁶ Akwete upile ŵele ŵajakwete sala ni njota ja kupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu,

pakuŵa Akunnungu chachajikutisya.

⁷ Akwete upile ŵaali ni chanasa kwa ŵane, pakuŵa chachikolelwa chanasa.

⁸ Akwete upile ŵaali ni ntima wambone, pakuŵa chachawona Akunnungu.

⁹ Akwete upile ŵakwalumbanya ŵandu,

pakuŵa ŵanyawo chachiŵilanjikwa ŵanache ŵa Akunnungu.

¹⁰ Akwete upile ŵele ŵakusaukanga ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu,

pakuŵa Umwenye wa kwinani uli wao.

¹¹ “Nsangalale ŵanyamwe ŵandu pachachintukananga ni kunnagasya ni kummechetela yangalumbana kwa ligongo lyangu. ¹² Nsangalale ni kuchina pakuŵa mbote jenu jili jekulungwa kwinani. Pakuŵa iyoyo peyo ni iŵapanganyichise ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵaŵapali nkanaŵe ŵanyamwe.

Lilanguka ni njete
(Maliko 9:50; Luka 14:34-35)

¹³ “Ŵanyamwe ndi njete ja pachilambo! Nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe uujile sooni? Ngajikufai kulikose, nambo jikwasikwa paasa ni kuliŵatikwa ni ŵandu.

¹⁴ “Ŵanyamwe ndi lilanguka lya pachilambo! Musi wautawikwe pachanya chitumbi ngaukukomboleka kususika. ¹⁵ Ŵandu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo, nambo akuluŵika pachanya chindu chakuŵichila lumuli pakuti lwalanguchise ŵaali nkati mo. ¹⁶ Iyoyo peyo lilanguka lyenu likusachilwa lilanguchise paujo pa ŵandu, kuti aiwone isambo yenu yambone, ni ŵakusyene Atati ŵenu ŵaali kwinani.

Majiganyo gankati Malajisyo

¹⁷ “Nkaganisya kuti naiche kukugatyosya Malajisyo ni majiganyo ga w̄akulondola w̄a Akunnungu. Nganiika kukugatyosya nambo kukugamalichisya. ¹⁸ Ngunsalila isyene kuti, mpaka pelepo kwini ni chilambo pachiiemale kupita, ngapagwa namose nukuta pane chindu chamwana mu malajisyo chachichityochekwe mpaka imalile yose. ¹⁹ Nipele, mundu jwalijose jwangajitichisya namose likanyo limo mmalamulo ga mwana ga ni kwajiganya w̄ane, jwelejo chaŵe jwannandi nnope mu Umwenye wa kwini. Nambo jwelejo juchalikamulichisye ni kwajiganya w̄ane, jwelejo chaŵe jwankulungwa mu Umwenye wa kwini. ²⁰ Nipele ngunsalila kuti, iw̄aga umbone wenu ngaupunda aula wa w̄akwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Mafalisayo nganjinja ng'oo mu Umwenye wa kwini.

Majiganyo gagakukanya kuŵa ni Uchimwa
(Luka 12:57-59)

²¹ “Mpilikene kuti w̄andu w̄a chiikala w̄asalilwe kuti, ‘Nkaulaga! Juchaulaje akusachilwa alamulikwe.’ ²² Nambo une ngunsalila kuti, mundu jwalijose jwakuntumbilila mpwakwe, chiimbajile kulamulikwa. Jwakwachembulusya apwao chachajausya pa nkungulu. Ni jwakummilanga mpwao ‘Jwakuloŵela,’ chaŵajilwe kwinjila ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi. ²³ Nipele mwapelekaga mbopesi jenu pa chilisa ni papopo mwakumbuchilaga kuti apwenu w̄ana umenyani nomwe, ²⁴ njileche mbopesi jenu mmbujo mwa chilisa, njaule kaje nkajilane ni mpwenu jo ni mmujeje ni kujityosya mbopesi jenu.

²⁵ “Njilane chitema ni jwammagongo ndi mwitala nkanawe kwika ku nkungulu. Yapunpundaga pelepo jwammagongo jwenu chantaje mmakono mwa jwakulamula, nombe jwakulamula jo chantaje mmakono mwa jwangondo, nombejo champonye mu nyumba jakutaŵilwa. ²⁶ Ngunsalila isyene kuti, ngantyoka mwelemo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja mbesi.

Majiganyo gagakukanya Chikululu

²⁷ “Mpilikene kuti, w̄andu w̄asalilwe, ‘Nkatenda chikululu!’ ²⁸ Nambo une ngunsalila, kila mundu juchannolechesye jwankongwe kwa kunsaka, amasile kutenda chikululu nawo muntima mwakwe. ²⁹ Nipele, iw̄aga liso lyenu lya kundyo likunneŵasya nliyosye ni kulijasila kwakutalika. Mbaya nnope kupotesya chiŵalo chenu chimo cha pachiiu, kupunda chiilu chenu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. ³⁰ Ni iw̄aga nkono wenu wa kundyo ukunneŵasya, nkate nkaujase kwakutalika. Mbaya kukwenu kupotesya chiŵalo chimo cha chiilu kupunda chiilu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi.

Majiganyo gagakukanya kulekangana
(Matayo 19:9; Maliko 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ “Iŵechetekwe kuti, ‘Jwakunleka w̄ankwakwe, akusachilwa w̄aape talaka.’ ³² Nambo une ngunsalila kuti, kila mundu jwakunleka w̄ankwakwe, pangawa kwa ligongo lya chikululu, akwatenda atende chikululu, nombe jwannume alombelaga jwankongwe jwalesilwe, akutenda chikululu.

Majiganyo gagakukanya kulumbila

³³ “Sooni mpilikene kuti w̄andu w̄a kalakala w̄asalilwe kuti, ‘Nkalumbila kwa unami, nambo mpanganye mpela imwalumbile kupanganya kwa Ambuje.’ ³⁴ Nambo une ngunsalila, nkalumbila ng'o, atamuno kwa kwini, pakuŵa chili chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ³⁵ atamuno kulumbila kwa chilambo, pakuŵa chili chitengu chao cha kuŵichila makongolo, atamuno kulumbila kwa musi wa Yelusalemu, pakuŵa uli musi wa Mwenye jwankulu. ³⁶ Atamuno nkalumbila kwa ntwene wenu, pakuŵa ngankukombola kupanganya luumbo lumo kuŵa lweswela atamuno lwepiliu. ³⁷ Mwatiji, ‘Elo’, jiŵe ‘Elo’, ni mwatiji, ‘Ngwamba’, jiŵe ‘Ngwamba’. Chachili chose cha kupunda yeleyo chikutyoka kwa jwangelumbana jula.

Majiganyo gagakukanya kuliuchisya
(Luka 6:29-30)

³⁸ “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Liso kwa liso, ni Liino kwa liino.’ ³⁹ Nambo une ngunsalila kuti, nkaliuchisya kwa jwangelumbana. Mundu jwalijose juchampute lijanda pa lijeje lya kundyo, mwagalauchisye ni lijakwe. ⁴⁰ Mundu anjausyaga ku nkungulu kukummechetela magambo melepe ansumule lishati lyenu, munnechele ni likoti lyenu. ⁴¹ Mundu jwalijose ankanganichisya ngigale nsigo wao njaule nawo kilomita jimo, njende nawo kilomita siŵili. ⁴² Jwakummenda mumppe, nombe jwakusaka kunkongola, ngasimwajima.

Kwanonyela w̄ammagongo
(Luka 6:27-28,32-36)

⁴³ “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Munnonyele njenu ni munchime jwammagongo jwenu.’
⁴⁴ Nambo une ngunsalila, mwanonyele wammagongo wenu ni mwapopelele aWala wakanlagasya,⁴⁵ kuti mme wanache wa Atati wenu waali kwinani. Pakuwa akwalanguchisya lyuwa lyakwe wandu wangelumbana ni wambone ni kwanyelela ula wandu wambone paujo pa Akunnungu ni wangelumbana.⁴⁶ Ana chimpate mbote chi mwanonyelaga pe wakunnonyela wanyamwe? Ngwamba! Pakuwa wakukumbikanya nsongo nombe akutenda iyoyo?⁴⁷ Iwaga nkwakomasyaga achapwenu pe, ana ntesile chapi chakupunda kwapunda wane? Ana ngati wangakwamanyilila Akunnungu akutenda iyoyo.⁴⁸ Nipele mme wautindimiso mu ntima kwati mpela Atati wenu wa kwinani yatite kuwa jwautindimiso.

6

Majiganyo gankati kwakamuchisya wakulaga

¹ “Nililechesye, nkatenda yambone pa wandu kuti mmoneche. Pakuwa mwatendaga yeleyo ngampegwa ntuuka kutyochela kwa Atati wenu wa kwinani.

² “Nipele pankunkamuchisya wakulaga, nkagomba lipenga. Nkatenda mpela yakuti pakutenda waulamba mmajumba ga kupopelela ni mmatala kuti wandu anlape. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela ntuuka wao.³ Nambo mmwe pankunkamuchisya jwakulaga, ntende yeleyo mwakusisa namose ambusanga wenu akamanyilila,⁴ nipele mwakamuchisye wakulaga mwakusisika ni Atati wenu wakulola yakusisika, chachimpa mbote.

Majiganyo gankati kupopela

(Luka 11:2-4)

⁵ “Soon! pankupopela, nkaWa mpela waulamba. Pakuwa welewo ikwanonyela kupopela achijimaga mmajumba ga kupopelela ni pamalekana melepe aoneche ni wandu. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela mbote jao.⁶ Nambo mmweji pankupopela, njinjile nkati mwenu, mmugale nnango ni mwapopele Atati wenu wangakuwonekana. Nombe Atati wenu wakulola inkuipanganya kwakusisika, champe mbote.

⁷ “Pankupopela, nkaWecheta malowe ga wamba mpela wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Pakuwa wanyawo akuganisya kuti Akunnungu chachapilikanila kwa ligongo lya malowe gao gamajinji.⁸ Nipele nkalandana ni wanyawo, pakuwa Atati wenu akumanyilila chinkusaka nkanawe kwaWenda.⁹ Nipele wanyamwe mpopeleje yeleyi, ‘Atati wetu wandi kwinani, Liina lyenu lichimbichikwe kwannope.

¹⁰ Umwenye wenu uiche.

Chinkusaka cho chitendekwe pachilambo pano mpela kwinani.

¹¹ Ntupe chakulya chetu cha lyuwa ni lyuwa.

¹² Ntulechelesye ilewo yetu,

mpela uweji itukuti kwalechelesya wose wakutulewela.

¹³ Nkatujinjisa nkulinjika,

nambo ntukulupuse ni wangelumbana.’ Pakuwa umwenye uli wenu ni machili ni ukulu moWa gose pangali mbesi.

¹⁴ “Pakuwa mwalechelesyaga wandu ilewo yao, Atati wenu wa kwinani channechelesye ni wanyamwe wakwe.¹⁵ Nambo iwaga ngamwalechelesya wandu, nombe Atati wenu wa kwinani ngasannechelesya ni wanyamwe wakwe.

Majiganyo gankati kutawa

¹⁶ “Pankutawa, ngasimma mpela waulamba. Wanyawo akutawa sinya ku meeso kwao melepe awoneche ni wandu kuti akutawa. Nambo une ngunsalila isyene kuti welewo wamale kupochela ntuuka wao.¹⁷ Nambo mwe pankutawa, nsukusule ku meeso ni kupakala mauta muntwe,¹⁸ kuti wandu anamanyilile kuti nkutawa, nambo manyiche ni Atati wenu wangakuwoneka. Nombe Atati wenu pe wakulola yakusisika, chachimpa mbote jenu.

Mbiko kwinani

(Luka 12:33-34)

¹⁹ “Nkaligosela mbiko pa chilambo pano pajikonasika ni idudu ni imbulukutu, ni wawiyi akwinjila ni kwiwa.²⁰ Nambo nligosele mbiko kwinani kwangajonasika chindu ni idudu namose imbulukutu, atamuno wawiyi ngakukombola kwinjila ni kwiwa.²¹ Pakuwa pajili mbiko jenu pele ntima wenu ni pachiuwe.

Liso lili lilanguka lya chiilu

(Luka 11:34-36)

²² “Liso lili lulanga lwa chiilu. Nipele liso lyenu lyaWaga lyansima, chiilu chenu chose chichiwe mu lilanguka.²³ Nambo liso lyenu lyaWaga ngawa lyansima, chiilu chenu chose

chichiŵe mu chipi. Nipele lilanguka lyalili nkati mwenu lyawaga mu chipi, chipi cho chili totoloo!

Akunnungu ni chipanje
(Luka 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Ngapagwa jwakukombola kwatumichila achambuje ŵawili. Pakuŵa chanchime jumo ni kunnonyela jwine. Pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu nchitumichilaga mbiya kwanakamo.

²⁵ “Kwa lyele ligongo ngunsalila, ngasinililagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi ni ching’we chichi namose kwa ligongo lya iilu kuti chimmwale chichi. Pakuŵa umi utopele kupunda yakulya ni chiilu chitopele kupunda iwalo. ²⁶ Nnyilole ijuni ya mwikonde, ngaikupanda namose ngaikugungula atamuno nganiikola ikuti yaili yose. Nambo Atati Wenu ŵa kwinani akuilisyā. Wanyamwe ndi wakutopela kwipunda ijuni yo. ²⁷ Nipele, ŵaani mwa ŵanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjehesya namose lyuŵa limo mmoŵa ga umi wakwe?

²⁸ “Yankati iwalo, kwachichi nkulajilila? Nnole uluŵa wa mwikonde yaukuti umele wakwe. Ngaikupanganya masengo atamuno ngaukuliluchila iwalo. ²⁹ Nambo ngunsalila kuti, namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluŵa wo. ³⁰ Nipele iwaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni kwasikwa pa mooto ana ngati chantakusye kwakupunda Wanyamwe Ŵandi ni chikulupi chamwana?

³¹ “Nipele ngasinkola lipamba chindye chichi? Atamuno ching’we chichi? Namose chimbwale chichi? ³² Pakuŵa yose yo ikuchenjeuchilwa ni Ŵandu Ŵangakwamanyilila Akunnungu. Nambo mwanya Atati Wenu ŵa kwinani akumanyilila kuti nkuilajila yele indu. ³³ Nipele nsose kaje Umwenye wa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, ni indu ine chijonjehetekwe kukwenu. ³⁴ Nipele ngasinkola lipamba yankati malaŵi, pakuŵa malaŵi ikwete yakwe. Kulaga kwa lyuŵa limo kukunkwana kwa lyele lyuŵa.

7

Yankati kwalamula ŵandu ŵane
(Luka 6:37-38,41-42)

¹ “Ngasimwalamula ŵane, kuti ni ŵanyamwe nkaika kulamulikwa ni Akunnungu, ² pakuŵa chinchilamulikwa ni Akunnungu mpela inkuti kwalamula ŵane ni chipimo chilachila chinkupimila kwalamulila ŵane ni chichocho chachipimila Akunnungu kunlamula ŵanyamwe. ³ Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu, ni papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? ⁴ Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantyoosye chiswani chachili mu liso lyenu’, akuno mu liso lyenu kwana chitela? ⁵ Jwaulamba mmwejo! Ntyosye kaje chitela chachili mu liso lyenu nipele chinlole uchenene ni kukombola kuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

⁶ “Ngasimwapa mbwa chachili chachiswela, ngakaŵa chagalauche ni kumpalula, namose ngasimwajasila maguluŵe igogo yenu ya ndalama, ngakaŵa chailiŵate.

Mmende, nsose ni kugomba nnango
(Luka 11:9-13)

⁷ “Mmende ni ŵanyamwe chimpegwe, nsose ni ŵanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni ŵanyamwe chachimbugulila nnango. ⁸ Pakuŵa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwaku-sosa akwiwona ni jwakupoposya nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. ⁹ Ana jwapi mwa ŵanyamwe, mwanache aŵendaga nkate chiŵape liganga? ¹⁰ Pane aŵendaga somba, chiŵape lijoka? ¹¹ Iwaga ŵanyamwe Ŵangalumbana, nkumanyilila kwapa achiŵana Wenu indu yambone, isyene Atati Wenu ŵa kwinani chatende mwakupunda, chiŵape yambone aŵala Ŵakwaŵenda.

¹² “Nipele yose inkusaka ŵandu ampanganyichisye, ni ŵanyamwe ŵakwe mwapan-ganyichisye iyoyo. Pakuŵa gelega gali malumbo ga malajisyo ga che Musa ni majiganyo ga Ŵakulondola ŵa Akunnungu.

Nnango wakunyilila
(Luka 13:24)

¹³ “Njinjile kwa kupitila nnango wakunyilila. Pakuŵa litala lyalikwaula ku uwonasi lipangwiche, ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wepanguche ni Ŵakwinjila mwelemo atupile. ¹⁴ Nambo litala lya kwinjilila mu umi linyilile ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wakunyilila ni Ŵandu Ŵakulimanyilila litala lyo nganatupa.

*Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-44)*

¹⁵ “Nililolechesye ni w̄akulondola w̄a unami. W̄elewo akwika kukwenu ali nkuwoneka mpela ngondolo kwa paasa, nambo kwa munkati ali masogo gakalipa. ¹⁶Chimwamanyilile kwa isambo yao. Uli?, W̄andu akukombola kuka w̄a sabibu pa chitela cha mii w̄a, pane tini pa nkwanga? Ngwamba! ¹⁷Nipele, chitela Chambone chikusogola isogosi yambone, ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. ¹⁸Chitela Chambone ngachikusogola isogosi yangalumbana, ni chitela changalumbana ngachikusogola isogosi yambone. ¹⁹Chitela chachili chose chingachikusogola isogosi yambone chachichigwisya ni kwasila pa mooto. ²⁰Nipele chinchamanyilila kwa isambo yao.

*Ngangummanyilila w̄anyamwe
(Luka 13:25-27)*

²¹ “Nga w̄a kila mundu jwakumilanga, ‘Ambuje, Ambuje’, juchajinjile mu umwenye wa kwini, nambo ajula jwakwitenda yakwisaka Atati w̄angu w̄aali kwini. ²²Lyu w̄a lya malamulo lyo w̄ajinji chaasalile, ‘Ambuje, Ambuje! Uwe ni w̄e w̄ala utwalichilaga ngani syenu kwa liina lyenu, ni kwa liina lyenu twagakoposyaga masoka ni kupanganya yakusimonjeka yejinji’ ²³Pelepo chinjasalila kwa kang’wa jangu, ‘W̄anyamwe nganinamnya ng’o, ntyoche mmbujo mwangu, w̄anyamwe w̄ankupanganya yaigongomalo.’

*W̄akuta w̄a nyuumba w̄awili
(Luka 6:47-49)*

²⁴ “Nipele jwalijose jwakugapilikana malo w̄e gangu ni kugapanganya, akulandana ni mundu jwakwete lunda, jwatawile nyuumba jakwe pa lwala. ²⁵Pajanyele ula, sulo syasewiche, mbungo japujile ni kujigomba nyuumba jila. Nambo nyuumba jo nganjigwa paku w̄a jaliji jita w̄ikwe pachanya lwala.

²⁶ “Nambo jwalijose jwakugapilikanila malo w̄e gangu ga nombejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwakulo w̄ela jwatawile nyuumba jakwe pa nsanga. ²⁷Pajanyele ula, sulo syasewiche, ni mbungo japujile, ni kujigomba nyuumba jila, nombejo jagwile ni kugumuka jose.”

Ukombole u Che Yesu

²⁸ Nipele, Che Yesu pa w̄amasile ku w̄echeta malo w̄e go, mpingo wa w̄andu w̄asimosile yatite kwiganya. ²⁹Paku w̄a w̄ajiganyaga nti mundu jwali ni ukombole, nga w̄a mpela yakuti kwiganya wakwiganya Malajisyo w̄ao.

8

*Che Yesu akunlamya mundu jwa matana
(Maliko 1:40-45; Luka 5:12-16)*

¹ Che Yesu pa w̄atulwiche pa chitumbi, mipingo jekulungwa ja w̄andu jakuiye. ²Nipele, w̄aiche mundu jwa matana, w̄atindi w̄alile ni kwakotamila ni kuti, “Ambuje, mwasakaga, nkukombola kuswejesya!” ³Che Yesu w̄ajongwele nkono, w̄akwayiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele.” Papopo mundu jo w̄alamile matana gao. ⁴Nipele Che Yesu w̄ansalile, “Mpilikane, munansalile mundu jwalijose, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iw̄atite pakusala che Musa kwalosya w̄andu wose kuti nnamile.”

*Chikulupi cha chilongola jumo jwa Chiloma
(Luka 7:1-10)*

⁵ Che Yesu pa w̄ajinjilaga musi wa Kapelenaumu, chilongola jumo jwa w̄andu w̄angondo w̄a chilambo cha ku Loma w̄anjaulile ni kwachondelela w̄akamusye ⁶achitiji, “Ambuje, katumetume jwangu agonile mu nyuumba atatele, ni akupotekwa nnope.”

⁷ Nipele Che Yesu w̄ansalile, “Chiiche kukunnamya.” ⁸Chilongola jwa w̄andu w̄angondo jo w̄anjajile, “Ambuje, nganguw̄ajilwa mmwe njinjile mu nyuumba jangu. Nambo mmechete lilo w̄e pe ni katumetume jwangu chalame. ⁹Paku w̄a noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ukombole wa achakulungwa, sooni ngwete w̄angondo paasi pa une. Nansalilaga jumo, ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’, Nombejo akuchitenda.”

¹⁰ Nipele, Che Yesu pa w̄agapilikene malo w̄e go, w̄asimosile, ni w̄asalile w̄andu w̄awaliji aninkwakuya, “Ngunsalila isyene, nganinammone mundu jwali ni chikulupi mpela achi namuno mu chilambo cha ku Isilaeli. ¹¹Nipele, ngunsalila kuti, w̄andu achajinji chaiche kutyochema kungopochelo lyu w̄a ni kulikuswela lyu w̄a, ni w̄anyawo chatame pachindimba cha chakulya pamo ni che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo mu Umwenye wa kwini. ¹²Nambo w̄elewo w̄ati a w̄e mu Umwenye wo chaponyekwe paasa, pa chipi, kweleko

chalile ni kuchilimya meeno.”¹³ Nipele, Che Yesu wansalile chilongola jwa wandu Wangondo jula, “Njaule kumangwenu ni itendekwe kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.” Ni katumetume jwao walamile katema kakoko.

*Che Yesu akwalamya wandu wajinji
(Maliko 1:29-34; Luka 4:38-41)*

¹⁴ Che Yesu waiche kumusi ku che Petulo, wasimene akwegwao wa chikongwe che Petulo ali agonile pachindanda, aninkulwala chiboko. ¹⁵ Nipele, Che Yesu wankwaiye nkono jwankongwe, nombewo walamile ni wajimwiche ni kwatumichila.

¹⁶ Ligulo lyakwe, waichisye wandu achajinji wa wakamwilwe ni masoka, nombejo kwa litala lya majiganyo gakwe, waga winjile masoka go ni kwalamya wose wa walwaga. ¹⁷ Watesile yeleyo kuti gamalile malowe gawa wechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti,

“Asyene akutyosisye kulaga kwetu,
ni kutulamya ilwele yetu.”

*Wakusachilwa kuwa wakulijiganya
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Nipele, Che Yesu pa wauweni mpingo wa wandu uninkwasyungula, waasalile wakulijiganya wao ajomboche ajaulangane peesi litanda. ¹⁹ Jwakwiganya Malajisyo jumo wanjaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya, une chinankuye kwakulikose kuchinjaule.” ²⁰ Che Yesu watite, “Macheto gakwete masomwa, ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Muntu nganakola peuto pakupumulila.”

²¹ Nipele, mundu jwine mwa wakulijiganya wao wansalile, “Ambuje muuneche kaje nyaule ngaasiche atati wangu.” ²² Nambo Che Yesu wansalile, “Munguye, mwaleche wawe waasiche wawe wao.”

*Che Yesu akuchikalipila chibunga
(Maliko 4:35-41; Luka 8:22-25)*

²³ Che Yesu wajinjile mu ngala wa ni wakulijiganya wao wajawile nawo. ²⁴ Chisisimuchile jatandite kupuga chibunga chekulungwa mu litanda ni matumbela gatandite kujiu-nichila ngala wa. Nambo Che Yesu waliji agonile lugono. ²⁵ Wakulijiganya wao wajaulile kukwajimusya aчитiji, “Ambuje ntukulupusye, tulinkwasika!” ²⁶ Che Yesu waasalile, “Wanyamwe wandu wandi ni chikulupi chamwana, ligongo chi ngogopa?” Nipele, wajinamukwiche, ni kuchikalipila chibunga ni matumbela, ni kwatulele jii. ²⁷ Ni wandu wasimonjile ni watite, “Ana mundu ju ali jwanti uli? Namuno chibunga ni matumbela ikwapilikanila!”

*Che Yesu akwalamya wandu wa wili waali ni masoka
(Maliko 5:1-20; Luka 8:26-39)*

²⁸ Che Yesu pa waiche peesi litanda mu chilambo cha Wagelasi, wandu wa wili wa wakamwilwe ni masoka wasimene nawo achikopochelaga kumalembe. Wandu wo wajogoyaga nnope, namose wandu nganapitaga litala lya. ²⁹ Nipele, watandite kunyanyisya aчитiji, “Nkusaka ichichi kwetuwe, alakwe Mwana jwa Akunnungu? Ana nnyiche kukutulagasya kakanawe katema ketu?”

³⁰ Chi wandi ni pelepo kwaliji ni mpingo wa maguluwe ganinkulya. ³¹ Nipele, masoka gala gaachondelele Che Yesu ganinkuti, “Iwaga nkutukoposya, ntusalile tukagajinjile maguluwe gala.” ³² Che Yesu wagasalile, “Ayaga, njaula.” Papopo gakopweche kwa wandu wala ni kwinjila mmaguluwe. Mpingo wose wa maguluwe waselelechele mu litanda ni maguluwe gose gawile mmeesi.

³³ Wakuchinga maguluwe gala wautwiche, wajawile mmusi. Kweleko waasalile wandu ngani syose ni indu iyasimene wandu wa wili wa wakamwilwe ni masoka wala. ³⁴ Nipele, wandu wose wa musi wo watyosile kukwachingamila Che Yesu, pa waweni wachondelele kuti atyoche mu chilambo chao.

9

*Che Yesu akunnamya mundu jwaktatala
(Maliko 2:1-12; Luka 5:17-26)*

¹ Che Yesu wajinjile mu ngala wa, wajombweche litanda ni kwika mmusi wao. ² Pelepo wandu wampeleche mundu jumo jwatatele chiilu, ali agonile mu chitagala. Nipele Che Yesu pa wachiwani chikulupi chao, wansalile mundu jwaktatala jula, “Muusimane mtima, ambusanga! Nlecheleswe sambu syenu.” ³ Nipele, wakwiganya Malajisyo wane watandite ganisya mmitima jao aninkuti, “Mundu ju akwatukana Akunnungu!”

⁴ Che Yesu wásimanyi ng'anisyo syao ni wáusisye, "Kwachichi nkuganisa yangalumbana mmitima jenu?" ⁵ Chichi chili chakwepepala nnope, kusala, 'Sambi syenu silecheleswe,' pane kusala, 'Njimuche, Njaule?' ⁶ Nambo, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ukombole pa chilambo pano wa kwalechelesya wáundu sambi syao." Pelepo wánsalile jwakutatala jo, "Njimuche, njigale chitagala chenu njaule kumangwenu."

⁷ Nipele, mundu jo wájimwiche ni kwaula kumangwao. ⁸ Wáundu wose mu mpingo wo pa waiwani yeleyo, wásimosile ni kukumulwa ni lipamba, wáakusisye Akunnungu u wápele wáundu ukombole wanti yele.

Che Yesu akummilanga che Matayo
(Maliko 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹ Che Yesu wátyosile pelepo, ni pa wájaulaga, wámwenni mundu jumo ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo liina lyakwe che Matayo. Nipele Che Yesu wánsalile, "Munguye." Nombe che Matayo, wájimwiche ni kwakuya.

¹⁰ Che Yesu pa wálijji mu nyuumba ji che Matayo kulya chakulya, wákukumbikanya nsongo wájinjji ni wáali ni sambi wáiche ni kutama pamo nawo ni wákulijiganya wáo. ¹¹ Mafalisayo pa waiwani yeleyo, wáusisye wákulijiganya wa Che Yesu, "Kwachichi jwakunjiganya akulya pamo ni wákukumbikanya nsongo ni wáali ni sambi?"

¹² Che Yesu wágapilikene gelego ni wájanjile, "Wángakulwala ngakwalajila wántela, ika wé wákulwala ni wákwalajila wántela. ¹³ Nipele, njaule nkali jiganye malumbo ga malowe ga, 'Ngusaka chanasá, ngáwa mbopesi.' Nganiika kukwa wílanga wáundu wákupanganya yambone paujo pa Akunnungu namba wáali ni sambi."

Majiganyo gankati kutawá
(Maliko 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴ Nipele, wákulijiganya wa che Yohana wákubatisya wájaulile Che Yesu ni kwausya, "Uweji ni Mafalisayo tukuta wá ka wílilika wíli, kwachichi wákulijiganya wénu ngakuta wá?" ¹⁵ Che Yesu wájanjile, "Uli, nkuganisa kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wa mlombela asupuche akuno ali pamo nawo? Ngwamba! Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele mo wá go chachita wá."

¹⁶ "Ngapagwa mundu jwakutotela chigamba cha nguo jasambano mu nguo jewisale. Atamuno atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichipapule nguo jo, ni upapuche wakwe chiupundanganye. ¹⁷ Sooni ngapagwa wáundu wákutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende. Paku wá jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijionasiche. Nambo wáundu akutaga divai jasambano mu misaku jasambano ni yose yana iwíli ikugosekwa."

Mwali ju wáwile ni jwankongwe jumo
(Maliko 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸ Nipele, Che Yesu pa wálijji nku wéchetá gelego, wáiche chilongola jumo jwa Chiyahudi, wátindi wálile ni kuti, "Mwali jwangu akuwa sampano. Nambo, choonde twende nkaasajichile nkono wenu kuti akole umi." ¹⁹ Che Yesu wájimi ni kunkuya, wákulijiganya wáo wájawile pamo nawo.

²⁰ Jwakopochele jwankongwe jumo ju wáwalaga magono kwa yaka likumi ni iwíli, wányichilile Che Yesu panyuma, wákwaye lujenje lwa mwinjilo wao. ²¹ Watesile yeleyo paku wá waganisise muntima mwao kuti, "Nakwayaga pe mwinjilo wakwe, chilame." ²² Nombe Che Yesu wágalawiche, wámwenni ni wánsalile, "Musimane ntima, mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye." Jwankongwe jo wálamile katema kakoko.

²³ Nipele Che Yesu wáiche mu nyuumba ja chilongola jula. Ni wáwenni wákugomba ipeta ni mpingo wa wáundu aninkulila kwa malumbo, ²⁴ ni wátite, "Ntyochanje pelepa, paku wá mwali ju nganajisika, agambile gona pe." Ni wányawo wáasechile. ²⁵ Wáundu wála pa wáwinjikwe, Che Yesu wájanjile nkati, wánkamwile nkono mwali jula, nombejo wájimwiche. ²⁶ Ngani jila jajenele pa chilambo pala pose.

Che Yesu akwalamya wáundu wá wíli wángakulola

²⁷ Che Yesu wátyosile pelepo, ni pa wálijji nkwaula, wáundu wá wíli wángakulola wánkuyiye achinyanyisyaga, "Choonde Mwana ju che Daudi ntukolele chanasá!" ²⁸ Che Yesu pa wálijji mu nyuumba, wángakulola wála wájaulile, nombejo wáusisye, "Ana nkukulupilila kuti ngukombola kunlamya?" Nombewo wájanjile, "Elo, Ambuje." ²⁹ Pelepo Che Yesu wágakwaye meeso gao, wátite, "Iwéje kukwenu mpela inkuti pakukulupilila." ³⁰ Meeso gao gaugwiche. Nombe Che Yesu wákanyisye kwa nnope kuti, "Ngasimunsalila mundu jwalijose ngani ji." ³¹ Nambo wányawo wátyosile ni kutanda kwenesya ngani si Che Yesu mchilambo chila chose.

Che Yesu akunnamya mundu jwangakuwêcheta

³² Wându wâwili wala paŵaliji nkutyoka, wându wane wannyichisye Che Yesu mundu jumo jwangakuwêcheta kwa ligongo lya kukumulwa ni masoka. ³³ Paŵankopwesye masoka papopo mundu jwangakuwêcheta jula, wâtandite kuwêcheta. Wându wâsimosile nikuti, “Nganigawoneche kose gelega mu chilambo cha ku Isilaeli!” ³⁴ Nambo Mafalisayo watite, “Akugakoposya masoka kwa machili ga jwankulu jwa masoka.”

Che Yesu akwakolela chanasa wându

³⁵ Che Yesu wasyungwile mose mmisi ni mmisinda jose, achijiganyaga mmajumba gao ga kupopelela, ni kulichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunungu ni kwalamisya wându ilwele yose ni kulaga kwakulikose. ³⁶ Nipele, paŵaweni wându, mipingo kwa mipingo, wakolele chanasa pakuwa wapesile ni kukola lipamba chisau ngondolo syangali ni jwakuchinga. ³⁷ Pelepo ŵaasalile wakulijiganya wao, “Magungulo gali gamajinji, nambo wakugungula nganatupa. ³⁸ Nipele mwapopele Ambuje wa magungulo, apeleche wakupanganya masengo mmagungulo gao.”

10

Achinduna likumi ni wâwili

(Maliko 3:13-19; Luka 6:12-16)

¹ Che Yesu wâawilasilile pamo wakulijiganya wao likumi ni wâwili, wapele ukombole wa kugakoposya masoka, ni kwalamya wându ilwele yose ni kulaga kwakulikose. ² Ni meena ga wele achinduna likumi ni wâwili wo gali gelega: Che Simoni jwakuwîlanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwao, che Yakobo mwanagwao che Sebedayo ni che Yohana mpwao, ³ Che Filipo ni che Batolomayo, che Tomasi ni che Matayo juŵaliji jwakukumbikanya nsongo, che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Tadayo, ⁴ Che Simoni jwa ku Kanani ni che Yuda Isikalite juŵangalawiche Che Yesu.

Che Yesu akwatuma achinduna likumi ni wâwili

(Maliko 6:7-13; Luka 9:1-6)

⁵ Nipele, Che Yesu waatumile wanyawo kumi na mbili ni kwapa ulamusi achitiji: “Nkajaula mmajumba ga wându wangaŵa Wayahudi, atamuno nkajinjila mmisi ja Wasamalia. ⁶ Nambo njaule kwa wându wa ku Isilaeli wasochelele mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga. ⁷ Pinkwaulanga nkalicheje yeleyi, ‘Umwenye wa kwinari uwandichile.’ ⁸ Nkaalamye wakulwa, nkaasyusye wawile, nkaaswejesye waali ni matana, nkagakoposya masoka. Mwapochele pangali malipilo, nkapeleganye pangali malipilo. ⁹ Kasinjigala sahabu atamuno mbiya atamuno makobili ga shaba mu ulendo wenu. ¹⁰ Nkajigala nsaku wa ulendo atamuno mwinjilo wawili, atamuno ilatu, atamuno nkongojo. Pakuwa jwakupanganya masengo immajile kupegwa chakulya chakwe.

¹¹ “Sooni pachinkajinjile mu musi wauli wose atamuno mu nsinda, nkasose mwelelo mundu juchasache kumpochela, ni nkalonjele mwelelo mpaka pachinkatyoche. ¹² Pachinjinjile mu nyumba mwakomasye nchitiji, ‘Chitendewele chiwe kukwenu.’ ¹³ Nipele, wele wakutama mu nyumba mo ampochelega, chitendewele chenu chichitame kwa wanyawo. Nambo yaŵaga ngakumpochela, nipele, chitendewele chenu chichimmujile mwachinsyene. ¹⁴ Nipele, akanaga kumpochela mundu jwalijose atamuno kugapilikana maloŵe genu, pachinkopoche mu jele nyumba jo atamuno mu wele musi wo, nkung’unde luundo mmakongolo mwenu kulosya kuti mkwajamuka. ¹⁵ Ngunsalila isyene, lyuwa lya malamulo, wându wa wele musi wo chakole magambo gamakulungwa kupunda gegala ga ku Sodoma ni ku Gomola.

Malagasyo gagakwika

(Maliko 13:9-13; Luka 21:12-17)

¹⁶ “Nnole, nguntuma wanyamwe mpela ngondolo mmasogo. Nipele nkole lunda mpela majoka, ni wakulitimalika mpela nguunda. ¹⁷ Mlilolechesye ni wându, pakuwa chachinjausya wanyamwe pankungulu ni chachimputa mbokola mmajumba gao ga kupopelela. ¹⁸ Chachinjausya kwa achakulu ni mamwenye kwa ligongo lyangu une, mpatanje kwasalila wanyawo Ngani Jambone jankati une ni kwa wându wangaŵa Wayahudi. ¹⁹ Nipele pachachinjausya wanyamwe pa nkungulu, nkakola lipamba lyati chimmechete chichi pane chimmechete chinauli, pichikaiche katema, chimpegwe chakuwêcheta. ²⁰ Pakuwa ngaŵa wanyamwe ni uchimmechete, nambo Mbumu jwa Atati wenu jwaali nkati mwenu ni juchawêchete.

²¹ “Nipele, jwankulungwa changalauche jwammung’una aulajikwe, ni atati changalauche mwanagwe, ni wanache chiŵagalauche achawêlesi wao ni kwaulaga. ²² Wându

chanchimanje wanyamwe kwaligongo lya kuungulupilila une. Nambo juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. ²³ Annagasyaga wandu mmusi umo, mmutuchilanje mmusi wine. Ngunsalila isyene, ngammalisya kuutuchila misi jinajose ja ku Isilaeli akanaŵe kwika Mwana jwa Mundu.

²⁴ “Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya pane kapolo ngakumpunda mmbujegwe. ²⁵ Paichile ni jwakulijiganya kuŵa mpela jwakujiganya ni kapolo mpela mmbujegwe. Iŵaga ammalisile nsyene nyuumba Belesebuli, uli ana ngati chakapunde kwaŵilanga wandu ŵaali mu nyuumba jo meena gakusakala nnope.

Ŵakusachilwa kwajogopa
(Luka 12:2-7)

²⁶ “Nipele, kasimwajogopa wandu. Pakuŵa kila chindu cheunichikwe chichiŵe che-unukukwe, ni kila chachisisikwe chichimanyiche. ²⁷ Chingunsalila pa chipi, nchisale palulanga, ni chinkupilikana mwipikanilo kwakunsongonela, nkachisale kwa wandu pangasisa. ²⁸ Kasimwajogopa wakuchiulaga chiilu, nambo ngakukombola kujiulaga mbumu. Mbaya mwajogope wakukombola kuchijonanga chiilu ni mbumu ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi. ²⁹ Ijojolo iŵili ikusumichikwa kwa senti jimo. Namose ngapagwa hata chimo chachikuwa pangali Atati wenu kusaka. ³⁰ Nambo kukwenu wanyamwe, atamuno umbo sya muntwe wenu nombe nasyo siŵalanjikwe syose. ³¹ Kwayeje ngasinjogopa, wanyamwe ndi wakutopela mwakuipunda ijojolo.

Kwakunda ni kwakana Kilisito
(Luka 12:8-9)

³² “Nipele, jwalijose jwakunyitichisya une paujo pa wandu kuti jwele ali jwangune, noneji chinankunde jwelejo paujo pa Atati wangu ŵaali kwini. ³³ Nambo jwalijose juchachingana paujo pa wandu, noneji chinamkane paujo pa Atati wangu ŵaali kwini.

Utiinda
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Nkaganisya kuti ichenawo chitendewele pachilambo pano. Ngwamba! Nganikanawo chitendewele nambo ichenawo ngondo. ³⁵ Pakuŵa iŵe kukuntindanya mundu ni atagwe, mwali ni achikulugwe, akwegwe ni nkwegwakwe. ³⁶ Ni wammagongo ŵa mundu chaŵe wandu ŵaali mu nyuumba jakwe.

³⁷ “Jwakunnonyela atagwe pane achikulugwe kumbunda une, jwelejo ngakuŵajilwa kuŵa jwakulijiganya jwangu. Ni jwakunnonyela mwana jwannume pane mwana jwankongwe kumbunda une, jwelejo ngakuŵajilwa kuŵa jwakulijiganya jwangu. ³⁸ Mundu jwangakuujigala nsalaba wakwe ni kunguya, jwelejo ngakuŵajilwa kuŵa jwakulijiganya jwangu. ³⁹ Nipele, jwalijose jwakuugosa umi wakwe, chaujase, nambo jwele juchautyosye umi wakwe kwa ligongo lya kuungulupilila une, chachusimana.

Mbote
(Maliko 9:41)

⁴⁰ “Jwakumpochela wanyamwe, akumbochela une ni jwakumbochela une, akwapochela ŵele wandumile une wo. ⁴¹ Jwakumpochela jwakulondola jwa Akunnungu ligongo atekuŵa jwakulondola, chachipochela mbote ja jwakulondola. Nombe jwakumpochela mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu pakuŵa ali jwambone, chachipochela mbote ja mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ⁴² Ngunsalila isyene, jwalijose juchachimpa jumo jwa wangamanyika kwannope ŵa ngao wa meesi gamasisi, pakuŵa ali wakulijiganya wangu, isyene, jwelejo chachipochela mbote jakwe.”

11

Ŵantenga kutyochela ku Che Yohana Ŵakubatisya
(Luka 7:18-35)

¹ Nipele, Che Yesu paŵamalisise kwalajisya wakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili, ŵatyosile kweleko, ŵajawile kwiganya ni kulalichila mmisi jajili ku Galilaya.

² Nombe che Yohana paŵaliji mu nyuumba jakutaŵilwa ŵapilikene ngani ja masengo ga Kilisito jwakuwombola, waatumile wakulijiganya ŵao, ³ akausye, “Ana mme ni ŵele wakwika ŵala pane twalolele ŵane?” ⁴ Che Yesu ŵaajanjile, “Njaulanje nkaasalile che Yohana aila inkuipilikana ni kuilola. ⁵ Ŵangalola akulola, ni Ŵangajenda akwenda, ni Ŵamatana akuswejeswa, ni Ŵangapilikana akupilikana, ni ŵawe akusyuswa, ni wakulaga akusalilwa Ngani Jambone. ⁶ Jwana upile jwele mundu jwangakungolela lipamba.”

⁷ Nipele, ŵele wakulijiganya ŵa che Yohana paŵaliji nkwenda, Che Yesu ŵatandite kwasalila wandu ngani si che Yohana aninkuti, “Ana mwajawile kukulola chichi kwele kwipululu

ko? Uli, mwajawile kukulilola litete lili nkupungunyikwa ni mbungo?" ⁸ Iwaga ngaŵa yeleyo ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawete iwalo yambone? Wandu wakuwala iwalo yambone akutama mmajumba ga mamwenye. ⁹ Nambo, ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, ngunsalila, jwakumpunda jwakulondola jwa Akunnungu. ¹⁰ Jwelejo ni che Yohana, Akunnungu juŵangambaga mmalembelo ga Akunnungu, Nnole, nguntuma jwantenga jwangu mmbujo mwenu, juchakankolochesye litala lyenu. ¹¹ Ngunsalila isyene, mwa wandu wakutama mu chilambo, nganatyochele mundu jwali jwankulungwa kumpunda che Yohana Wakubatisya. Nambo jwalijose jwakulolechela jwannandi mu Umwenye wa kwinani ali jwankulungwa kumpunda jwelejo. ¹² Chitandile katema kaŵalalichilaga che Yohana Wakubatisya mpaka lelo, umwenye wa kwinani ukukanikwa, ni Wandu ŵaali ni machili akulinga kuujigala kwa machili. ¹³ Majiganyo gose ga wakulondola ŵa Akunnungu ni Malajisyo gakunguluchile ngani ja umwenye wa Akunnungu mpaka katema ka che Yohana. ¹⁴ Iwaga nkusaka kwitichisya gelega, che Yohana ju ni che Elia juchaiche. ¹⁵ Jwakwete mapilikanilo, apilikane!

¹⁶ "Chinaulandanye ni chichi uŵelesi wu? Ulandene ni achachanda ŵawatemi paluŵala lwa kusumichisya malonda, ni kuŵechetesyana ni achinjao,

¹⁷ Twangombebe ngoma nambo nganintyala!

Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!" ¹⁸ Pakuŵa Che Yohana ŵaiche, ŵataŵaga ni nganang'waga divai, ni ŵanyawo ŵatite, 'Akamwilwe ni masoka.' ¹⁹ Mwana jwa Mundu ŵaiche, achilyaga ni aching'waga ni ŵanyawo ŵatite, 'Munnole aju, jwakutolwa ni jwakolelwa, mmbusanga jwa wakukumbikanya nsongo ni ŵa sambi!' Nambo lunda lwa Akunnungu lwawoneche kuŵa lwambone kwa litala lya ipanganyo yakwe."

Wandu Wangakulupila ŵa misi jine jine

(Luka 10:13-15)

²⁰ Nipele, Che Yesu ŵatandite kwakalipila wandu ŵa misi jo jiŵatesile yakusimonjeka, nambo wandu wakwe nganaleka sambi. ²¹ "Ulaje kukwenu ku Kolasini! Ulaje kukwenu ku Besesaida! Pakuŵa, ayi yakusimosya yaitendekwe kukwenu, ikatendekwe akula ku Tilo ni ku Sidoni kula, wandu wakwe akawasile magunia ni kutama mu itutu kulosya kuti alesile sambi syao. ²² Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula, ŵanyamwe chinjamukwe kwannope kupunda wandu ŵa ku Tilo ni ku Sidoni. ²³ Nomwe Kapelenaumu ana chinlikusye mpaka kwinani? Chinchitululwa mpaka kwiuto kwa wandu ŵawile. Pakuŵa, yakusimosya yaitendekwe kukwenu ikatendekwe ku Sodoma, wele musi wo ukaliji chiŵela mpaka lelo. ²⁴ Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula mmwe chinjamukwe kwannope kupunda wandu ŵa ku Sodoma."

Njise kukwangu nkapumulile

(Luka 10:21-22)

²⁵ Katema kakoko, Che Yesu ŵatite, "Nguntogolela Atati, Ambuje ŵa kwinani ni chilambo, pakuŵa mwasisile indu yi wandu ŵa lunda ni wandu ŵa unanyilisi ni kwaunukulila ŵanache. ²⁶ Elo, Atati, pakuŵa yeleyo ni yaitite pakunnonnyela.

²⁷ "Atati wangu ambelele indu yose. Ngapagwa jwakummaniyilila Mwana, akaŵe Atati, ni sooni ngapagwa jwakummaniyilila Atati, akaŵe Mwana ni jwalijose jwakunsaka Mwana kuti ammunukulile. ²⁸ Njisanje kukwangu ŵanyamwe wose unkusauka ni kutopelwa ni misigo jakutopa, none chinampumusyeye. ²⁹ Mungunde, nkaliiganyo kukwangu, pakuŵa une ndili jwakutulala ni jwakulitululwa, nomwe chinkapumule mmitima jenu. ³⁰ Pakuŵa chingunsalila mpanganye chili chambone kukwenu ni chingumpa njigale ngachikutopa."

12

Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila

(Maliko 2:23-28; Luka 6:1-5)

¹ Kele katema ko Che Yesu ŵapitaga mmigunda ja ngano pa Lyuŵa lya Kupumulila. Nipele, wakulijiganya ŵao jakwete sala, ŵatandite kupulula masache ga ngano ni kulya. ² Nambo Mafalisayo paŵaiwani yeleyo, ŵaasalile Che Yesu, "Nnole, wakulijiganya ŵenu akugapanganya gamakanye kugapanganya pa Lyuŵa lya Kupumulila."

³ Che Yesu ŵajanjile ŵanyawo kuti, "Uli nganinsyome iwatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pajakwete sala? ⁴ Jwelejo jwajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu,

Wajigele ni kulya mikate jijatyosyekwe kwa ligongo lya Akunnungu. Che Daudi ni achinjake nganasachilwa kulya ikaŵe wambopesi pe. ⁵ Pane, uli ngannaŵe kusyoma mmalem-belo ga Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa kila Lyuŵa lya Kupumulila wambopesi akugatema Malajisyo pa nyuumba ja Akunnungu, nambo ngakuŵalanjilwa kuŵa aleŵile? ⁶ Nipele, ngunsalila kuti apano apali jwaali jwankulu kujipunda Nyuumba ja Akunnungu. ⁷ Nambo nkagamanyilile malumbo gakwe aga maloŵe ga gaasale Akunnungu, 'Ngusaka chanasaga mbopesi,' ngankaalamule ŵandu ŵangali ni sambu. ⁸ Pakuŵa Mwana jwa Mundu ali Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila."

Mundu jwali ni nkono wakutatala
(Maliko 3:1-6; Luka 6:6-11)

⁹ Nipele, Che Yesu ŵatyosile pelep, ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela. ¹⁰ Mwaliji ni mundu jumo jwali ni nkono wakutatala. Nipele, ŵandu ŵausisye Che Yesu, "Uli, ili yambone kunnama mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila?" Ŵambusisye yeleyo kuti akolanje ligongo lya kwaŵechetela.

¹¹ Nambo Che Yesu ŵaasalile, "Tujile jumo jwenu akwete ngondolo jimo, nombe najo jitunghile mwisimbo, uli, ana nganjenda kujikamula ni kujityosya pakuŵa lili Lyuŵa lya Kupumulila? ¹² Nambo, mundu atopele kujipunda ngondolo! Nipele, ili yambone kupanganya yaili yambone pa Lyuŵa lya Kupumulila." ¹³ Nipele, ŵansalile mundu jo kuti, "Ngolosye nkono wenu." Ŵaugolwesye, nombe ni ŵalamile chisau nkono wine ula. ¹⁴ Nipele, Mafalisayo ŵatyosile paasa ni kuusyana ichajile pakwaulaga Che Yesu.

Katumetume jwasagulikwe ni Akunnungu

¹⁵ Nambo Che Yesu paŵasimanyi ng'anisyo syao, ŵatyosile pepala. Ŵandu achajinji ŵakuyiye ni Ŵalamisye Ŵakulwala wose, ¹⁶ Ŵakanyisye ngasiŵamanyisya ŵandu ngani syakwe, ¹⁷ pakuti gamalile maloŵe gaŵechete jwakulondola che Isaya,

¹⁸ "Nnole, jwakutumichila jwangu junansagwile, jwakunonyelwa jwangu jwakuusengwasya nnope ntima wangu.

Chinantaje Mbumu jwangu, nombejo chakaasalile ŵandu ŵa ilambo kulamula kwangu.

¹⁹ Ngasakola makani atamuno nganyanyisya, ni lilowe lyao ngalipikanika mwitala.

²⁰ Chapunde kwakolela chanasaga ŵandu ŵakwete masauko ga kuputikwa kwa nnasi, ni kwakamulisya ntima ŵandu ŵangali machili, mpaka ulamusi waukusachilwa pachukomboleswe kulamula.

²¹ Ŵandu wose ŵa ilambo yose chakole chilolelo kwa jwelejo."

Che Yesu ni Belesebuli
(Maliko 3:20-30; Luka 11:14-23)

²² Papopo ŵandu ŵanyichisye Che Yesu mundu jwangelola atamuno kuŵecheta kwa ligongo lya kukumulwa ni masoka. Nipele ŵannamisye jwangaŵecheta jo ni jwaŵechete ni kulola. ²³ Mpingo wose wa ŵandu ŵasimosile ni ŵatite, "Jweleju ngati Mwana ju che Daudi?"

²⁴ Nambo Mafalisayo paŵapilikene gelego, ŵatite, "Mundu ju akugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli jwankulu jwa masoka."

²⁵ Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao, ŵaasalile, "Umwenye wauli wose waugaŵanyiche maunjili maunjili gagakumenyana, ngaukulonjela, yalumo peyo, musi pane ŵandu ŵa nyuumba jajilijose agaŵanyikaga maunjili maunjili gagakumenyana achinsyene pe, nyuumba jo ngajijima. ²⁶ Iŵaga mpingo umo ukumenyana ni mpingo wine mu umwenye wa Shetani, malumbo gakwe umwenye wo ugaŵanyiche, nipele, chiujime chinauli? ²⁷ Ŵanyamwe nkutinji une ngugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli, uli, ŵakulijiganya ŵenu akugakoposya kwa machili ga acheni? Kwa lye ligongo lyo ŵandu ŵakunkuya ni ŵachamchetele ŵanyamwe. ²⁸ Nambo iŵaga une ngugakoposya masoka kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu, pelep mmanyiile kuti umwenye wa Akunnungu unyichilile.

²⁹ "Soonni mundu akukombola chinauli kwinjila mu nyuumba ja mundu jwali ni machili ni kunsomula chipanje chakwe, akanamtaŵe kaje mundu jwali ni machili jula? Pele ni pachapakombole kunsomula chipanje chakwe.

³⁰ "Jwalijose jwanganaŵa pamo none, akunganila une ni jwangasonganganya ŵandu pamo none, akwapwilinganya. ³¹ Kwa lye ligongo lyo ngunsalila, ŵandu chalecheleswe sambu ni lilowe lyalili lyose lyakwatukana Akunnungu, nambo juchantukane Mbumu jwa Akunnungu jwelejo ngalecheleswa. ³² Ni jwalijose juchaŵechete lilowe lya kunkanila Mwana jwa Mundu, chalecheleswe, nambo jwele juchaŵechete lilowe lya kunkanila

Mbumu jwa Akunnungu jo, ngalecheleswa, ngaŵa pa chilambo cha sambano chi atamuno pa chilambo chachikwika cho.

*Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-45)*

³³ “Chitela chambone chikusogola isogosi yambone ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. Nipele chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe. ³⁴ Wanyamwe uŵelesi wa majoka! Nkukombola chinauli kusala gambone mwasyene mwaŵaga ŵangalumbana? Pakuŵa mundu akuŵecheta agala gagagumbele mu ntima wakwe. ³⁵ Mundu jwambone akukoposya gambone mu ngokwe jakwe jambone, ni mundu jwangalumbana akukoposya gangalumbana mu ngokwe jakwe jangalumbana.

³⁶ “Nipele, ngunsalila, lyuŵa lya kulamula ŵandu chasachilwe kwanga kwa liloŵe lyalili lyose lyangalumbana lyaŵaŵechete. ³⁷ Pakuŵa kwa maloŵe genu gambone chachim-malanjila kuti ndi ŵambone paujo pa Akunnungu, ni kwa maloŵe genu gakusakala chinchilambulwa.”

*Kusaka chimanyisyo
(Maliko 8:11-12; Luka 11:29-32)*

³⁸ Nipele, ŵane ŵa ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵaasalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, tukusaka kulola chimanyisyo kutyochela kukwenu.” ³⁹ Nombejo ŵaajanjile, “Uŵelesi wangalumbana ni wangakulupilichika! Nkusakanga chimanyisyo, nambo ngampegwa chimanyisyo ikaŵe achila pe chimanyisyo cha che Yona jwakulondola jwa Akunnungu. ⁴⁰ Pakuŵa mpela che Yona iŵatite pakutama moŵa gatatu muusi ni chilo mlutumbo lwa somba jajikulungwa, iyoyo Mwana jwa Mundu nombe ni ichajile pakutama mu lisi moŵa gatatu muusi ni chilo. ⁴¹ Ŵandu ŵa ku Ninawi chakopochele katema kakulamula, nombewo chasale kuti au uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa ŵandu ŵa ku Ninawi ŵalesile sambi syao kwa ligongo lya kulalichila ku che Yona, ni nnole, apano apali jwampundile che Yona! ⁴² Mwenye jwankongwe jwa chilambo cha ku Sheba chakopochele katema au uŵelesi u pachilulamulikwe, nombe chasale kuti uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa ŵelewo ŵaiche kutyochela kwakutalika, ŵaiche kukugapilikanila maloŵe ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa kwana jwankulungwa kupunda mwenye che Selemani.

*Kuuja kwa lisoka
(Luka 11:24-26)*

⁴³ “Lisoka palikunkopoka mundu, likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila, nambo lyalepelaga kupata, ⁴⁴ pelepo ni likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu akula kungopochele kula.’ Nambo palikuuja ni kujisimana nyuumba jila jili jangali chindu ni jepyajile ni jekolosye, ⁴⁵ pele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda ŵelewo, gose gakwaula kukunjinjila jwele mundu jo. Ni jwele mundu jo akuŵa jwangalumbana nnope kupunda iŵaliji kundanda. Yeleyo ni ichijile pakutyochela kwa ŵandu ŵangalumbana.”

*Achalongo ŵausyeyene ŵa Che Yesu
(Maliko 3:31-35; Luka 8:19-21)*

⁴⁶ Che Yesu paŵaliji aninkwendelechela kukunguluka ni mipingo ja ŵandu, achikulu ŵao ni achalongo ajao ŵaiche ni kwima paasa, ŵasachile kunguluka nawo. ⁴⁷ Nipele, mundu jumo ŵaasalile Che Yesu kuti, “Achikulu ŵenu ni achalongo ajenu ajimi paasa, akusaka kuŵecheta nomwe.” ⁴⁸ Nambo Che Yesu ŵanjanjile jwele mundu jo kuti, “Ŵaani achikulu ŵangu? Ni ŵaani achalongo ajangu?” ⁴⁹ Che Yesu ŵanlanjile mundu jula ŵakulijiganya ŵao achitiji, “Ŵeleŵa ni ŵaali achikulu ŵangu ni achalongo achinjangu! ⁵⁰ Pakuŵa jwalijose jwakupanganya yakuisaka Atati ŵangu ŵa kwinani, jwelejo ni mpwanga ni mlumbwangu ni achikulu ŵangu.”

13

*Chitagu cha jwakupanda
(Maliko 4:1-9; Luka 8:4-8)*

¹ Ndawi jijojo, Che Yesu ŵakopweche mu nyuumba jila, ŵajawile kukutama mungulugulu litanda. ² Mpingo jajikulungwa ja ŵandu jansyungwile nipele ŵakwesile mu ngalaŵa ni kutama. Ŵandu wose ŵajimi mungulugulu litanda, ³ nombe Che Yesu ŵaasalile indu yejinji kwa itagu, achitiji, “Mpilikane! Jwakupanda ŵajawile kukumisa mbeju.

⁴ “Paŵaliji nkumisa mbeju, sine syapatuchile mungulugulu matala ga mmigunda, nipele yaiche ijuni ni kusimila. ⁵ Sine syapatuchile mmaganga pangali litaka lyejinji. Syawoneche simesile kwachitema pakuŵa litaka lyaliji kanandi. ⁶ Nipele, lyuŵa palyaŵasile

syatiniche ligongo michiga jakwe jaliji nganijinjilisyaa paasi, syajumwile. ⁷ Sine syapatuchile pa miiwa, nombe miiwa jo jamesile ni kusiwujikanya. ⁸ Sine syapatuchile pa litaka lya chajila, syamesile, ni kusogola, sine mia moja, sine sitini ni sine selasini. ⁹ Jwakwete mapilikanilo ga kupilikanila, apilikane!”

Nningwa wa kwiganya kwa itagu

(Maliko 4:10-12; Luka 8:9-10)

¹⁰ Wakulijiganya wao Che Yesu wajanjile ni kwausya kuti, “Ana ligongo chi nkuwecheta ni wandu kwa itagu?” ¹¹ Che Yesu wajanjile, “Wanyamwe mpegwilwe ukombole wa kumanyilila yantemela ya umwenye wa kwini nambo wanewo nganapegwa. ¹² Pakuwa jwalijose jwakwete chindu chapegwe ni kujonjeheswa, nambo jwele jwanganakola chindu, atamuno chele chakwete cho chasumulwe. ¹³ Kwa ligongo lyo nguwecheta nawo kwa itagu, pakuwa akulola nambo ngakulola, akupilikana nambo ngakupilikanichisya atamuno ngakumanyilila. ¹⁴ Kwa welewo gamalile agala malowe gawechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti:

‘Kupilikana chimpilikane nambo ngamanyilila.

Kulola chinlolechese nambo ngammona.

¹⁵ Pakuwa lunda lwa wele wandu wo lupungwene, agasiwile mapilikanilo gao,

akupilenje.

Nambo ikaliji akulola kwa meeso gao,

ni kupilikana kwa mapilikanilo gao,

nombe akamanyilile kwa lunda lwao,

ni kung’alauchila,

none ngaalamisye.’

¹⁶ “Nambo nkwele upile wanyamwe pakuwa meeso genu gakulola ni mapilikanilo genu gakupilikana. ¹⁷ Ngunsalila isyene kuti wakulondola achajingi ni wandu wajinji wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, wasachile kugaona gankugaona nambo nganagaona ni kugapilikana gamkugapilikana nambo nganagapilikana.

Malumbo ga chitagu cha jwakupanda

(Maliko 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸ “Nipele, wanyamwe mpilikane malumbo ga achi chitagu cha jwakupanda chi. ¹⁹ Jwalijose jwakulipilikana lilo we lyankati Umwenye wa Akunnungu pangalimanyilila, ali mpela mbeju sisypatuchile mmatala ga mmigunda, jwagalumbana jula akwika kuchityosya chele chepandikwe mu ntima mwakwe cho. ²⁰ Nombe syele mbeju sisypatuchile mmaganga, sili mpela mundu jwakupilikana lilo we ni kulipochela kwa unonyelo. ²¹ Nambo ngakulikamulichisya ni nganakola michiga nkati mwakwe, akulikamula katema kakajipi pe, pakukutyochela kulaga ni kusauka kwa ligongo lya lilo we lyo, papopo akuleka kulikulupilila lilo we. ²² Nombe syele mbeju sisypatuchile pa miiwa syo sili mpela mundu jwakulipilikana lilo we, nambo kwa ligongo lya kuchenjeuchila masengo ga umi watulinawo ni kuchinonyela kwannope chipanje kukuliwujikanya lilo we lyo, nombejo ngakusogola isogosi, yaani kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu. ²³ Nombe syele mbeju sisypatuchile pa litaka lyambone sili mpela mundu jwakupilikana lilo we ni kulimanyilila, jwelejo akupanganya yejinji yambone yaikusachilwa mpela mbeju ijikuti pakusogola, jimo mia moja, jine sitini, ni jine selasini.”

Chitagu cha masindi

²⁴ Che Yesu waasalile wakulijiganya chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwini ukulandana ni mundu jwapandile mbeju syambone mu ngunda wakwe. ²⁵ Nambo wandu pawaliji agonile, waiche jwammagongo jwakwe, wapandile masindi mwepande ngano, ni kutyoka. ²⁶ Nipele, pasyamesile mbeju ni kutanda kusogola ni masindi gatandite kuwoneka. ²⁷ Achikapolo wa asyene ngunda waiche nikuti, ‘Ambuje, ngati mwapandile mbeju syambone mu ngunda mwenu? Sambano gatyochele kwapi masindi?’ ²⁸ Nipele watite, ‘Jwammagongo ni jwatesile yeleyo.’ Nipele, achikapolo wakwe waasisye, ‘Uli, nkusaka tujale tukagatupule?’ ²⁹ Nombejo wajanjile, ‘Ngwamba, pachintupule masindi, pane chinkatupule pamo ni ngano. ³⁰ Nneche ikule yose pamo mpaka katema ka kugungula. Nipele, katema ka kugungula chinjasalila wakugungula kuti, nsonganganye kaje masindi nkagatawikanye ilingo ilingo, nkagatinisye. Nambo ngano nsonganganye ni kutaga mu ngokwe jangu.’”

Chitagu cha mbeju ja Haladali

(Maliko 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Nipele, Che Yesu waaatagule wandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbeju jajinandi nnope jajikuwilanjikwa haladali jatosile mundu ni kujipanda mungunda mwakwe. ³² Jisyene jili jajinandi kusipunda mbeju sine syose, nambo jamelaga ni kukula jikuwa jajikulungwa kupunda mimela jose. Ukukula ni kuwa chitela mpaka ijuni ya mwinani ikwika ni kuta wa isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha amila

(Luka 13:20-21)

³³ Che Yesu waaasalile wandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni amila jajigele jwankongwe jumo, ni kuwanganya ni utandi mbisi siwili ni nusu, ni utandi wose wasasewele.”

Yakuti pakutumia itagu

(Maliko 4:33-34)

³⁴ Che Yesu waaasalile wandu yose kwa itagu. Ni pangali chitagu nganiwasalila chachili chose. ³⁵ Pakuti limalile lilo we lya wechete jwakulondola jwa Akunnungu: “Chiwechetenawo kwa itagu, chinaasalile wandu indu yaisisikwe chitandile kugumbikwa chilambo.”

Che Yesu akusagamukula chitagu cha masindi

³⁶ Nipele, Che Yesu waaulesile mpingo wa wandu, wajinjile mu nyumba. Wakulijiganya wao waichile ni kwasalila, “Ntugopolele chitagu cha masindi ga mungunda.”

³⁷ Che Yesu waaasalile, “Jwakupanda mbeju syambone ni Mwana jwa Mundu. ³⁸ Nombe ngunda uli chilambo chino. Nombe syele mbeju syambone syo sili wele wandu wati Umwenye uli wo. Nambo masindi ali wandu wa jwangelumbana jula. ³⁹ Nombe jwammagongo jwapandile masindi ali Shetani. Magungulo gali mbesi ja chilambo chino, nombe wakugungula ali achikatumetume wa kwinani. ⁴⁰ Mpela ila masindi igakuti paku-songanganywa ni kutinisa, iyoyo ichichiwa kumbesi kwa chilambo chino. ⁴¹ Mwana jwa Mundu chachalajisa achikatumetume wao wa kwinani kuti asonganganye kutyochela mu Umwenye wao wose awala Wakwalewekasya wandu atende sambi ni wose watesile ya sambi. ⁴² Ni achikatumetume wa kwinani wo chiwaponye wandu pa litanuli lya mooto wakalipa ni kweleko chalile ni kuchilimya meeno. ⁴³ Kele katema ko wandu wakupanganya ya ili yambone paujo pa Akunnungu chachimelemenda mpela lya wauwa mu Umwenye wa Atati wao. Wakwete mapikanilo, apikanile!

Chitagu cha mbiko jajisisiche

⁴⁴ “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbiko jajisisiche mu ngunda. Mundu jumpepe wajiweni ni kujisisa sooni. Nipele wasangalele nnope ni waja wile kuku isumisa iwakwete yose ni kusuma ngunda ula.

Chitagu cha igogo

⁴⁵ “Sooni, umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwakusumisa malonda achisosaga igogo yambone. ⁴⁶ Nombe pawachiweni chigogo chimo cha ndalama jajikulungwa, waja wile, waisumise iwakwete yose, wachisumile chigogo chila.

Chitagu cha lwau lwa somba

⁴⁷ “Sooni, Umwenye wa kwinani ulandene ni lwau lwauponyekwe mu litanda, lwatanjile somba syasili syose. ⁴⁸ Lwau palwagumbele, wakukoka somba waluutile kumbwani, watemi kusagula somba syambone ni kusitaga mu itundu yao ni somba syangalumbana wasijasile. ⁴⁹ Yeleyi ni ichichiwa kumbesi kwa chilambo chino, achikatumetume wa kwinani chachikopochela, chiwalekanganye wandu wambone ni wangelumbana. ⁵⁰ Nombe wele wangelumbana wo chiwajasile pa litanuli lya mooto. Kweleko chachilila ni kuchilimya meeno.”

Mbiko ja sambano ni ja kalakala

⁵¹ Che Yesu wausiye, “Ana gele gose ga nkugamanyilila?” Wajanjile, “Elo.” ⁵² Nombewo waaasalile, “Kwa ligongo lya, jwakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa jwalijose jwakuwa jwakulijiganya jwa Umwenye wa kwinani, alandene ni nsyene nyumba jwakukoposya mu mbiko jakwe indu ya ndalama ya sambano ni indu ya ndalama ya kalakala.”

Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti

(Maliko 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³ Che Yesu pawamasile kuwecheta yele itagu yo, watyosile pelepo, ⁵⁴ ni wapite mu musi wao. Kweleko wajiganyaga wandu mu nyumba jao ja kupopelela, nombewo wasimosile nikuti, “Jweleju apatile kwapi alu lunda lu ni ukombole wa kuipanganya yakusimonjeka?

⁵⁵ Ana ajuju ngati mwana jwa jwakusepa itela? Achikulu wao ngati akuwilanjikwa che Maliamu ni achapwakwe ngati che Yakobo ni che Yusufu ni che Simoni ni che Yuda? ⁵⁶ Achalumbugwe wose ngati ali pamo ni uweji? Nambi ajuju apatile kwapi aga gose ga?" ⁵⁷ Nipele, ngani wakunda. Nambo Che Yesu waasalile, "Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa nambo ngaakuchimbichikwa mu chilambo chakwe ni mu nyuumba jakwe!" ⁵⁸ Kwa ligongo lyo, nganatenda yakusimonjeka yaijinji ligongo lya ungali chikulupi wao.

14

Chiwa chi Che Yohana Wakubatisya
(Maliko 6:14-29; Luka 9:7-9)

¹ Kele katema ko chilongola che Helode wapilikene ngani si Che Yesu. ² Nipele, waasalile achikatemetume wao, "Jwele mundu ni che Yohana Wakubatisya asyuchile mchiwa, lyele ni ligongo machili gakupanganya yakusimonjeka gakupanganya masengo nkati mwakwe."

³ Che Helode ni juwankamwile che Yohana ni kutaŵa kwa minyolo, wammisile mu nyumba jakutaŵilwa kwa ligongo lya che Helodia, wankwawo che Filipino nkulugwe. ⁴ Ligongo che Yohana waasalile che Helode kuti, "Ngankusachilwa kunnombela jwele jwankongwe jo!" ⁵ Che Helode wasachile kwaulaga che Yohana, nambo wajogwepe wandu pakuŵa kukwao che Yohana waliji jwakulondola jwa Akunnungu.

⁶ Nipele, pa chindimba cha lyuŵa lyekulungwa lya kupagwa kwao che Helode, mwali jwao che Helodia watyasile mmbujo mwa achalendo ni mwali jula waasengwasisye che Helode, ⁷ mpaka walanjile achitiji, "Ngulumbilila, chinampe chachili chose chachinsache." ⁸ Nombejo wanyanjekwe ni achikulugwe, watite, "Mumbeje panopano ntwe u che Yohana Wakubatisya mumbale." ⁹ Mwenye wasupwiche, nambo kwa ligongo lya kulumbila kwao ni ligongo lya achalendo waŵatemi pamo nawo, walajisye agewe. ¹⁰ Nipele, che Helode wannajisye mundu ku nyuumba ja kutaŵila wandu kuti wakate che Yohana ntwe. ¹¹ Ntwe wakwe wajigalikwe mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wampele achikulugwe. ¹² Wakulijiganya wa che Yohana waiche, wachijigele chiulu chakwe, wachisichile. Nipele wajawile kukwasalila Che Yesu.

Che Yesu akwapa chakulya wandu elufu tano.
(Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)

¹³ Che Yesu paŵapilikene ngani syo, watyosile pepala kwa ngalaŵa, wajawile pantemela pajikape. Nambo wandu paŵapilikene, wakuiye kwa makongolo achityochelaga mmisi jao. ¹⁴ Nipele, paŵaiche kumbwani, wauweni mpingo wekulungwa wa wandu, wakolele chanasani walamisye wakulwala wao.

¹⁵ Pakwaswele, wakulijiganya wao waichilile ni kwasalila, "Apano patuli pa mwikonde ni sambano kuswele. Sambano, mwananje wandu wo kuti ajaule mmisinda akalimumile chakulya." ¹⁶ Che Yesu waasalile, "Nganakola ligongo lya kwaŵala, wanyamwe mwape chakulya." ¹⁷ Nambo wanyawo wanjanjile, "Tukwete mikate nsano pe ni somba siwili." ¹⁸ Che Yesu waasalile, "Njise nawo apano." ¹⁹ Waasalile wandu kuti atame paasi pa manyasi. Nipele, Che Yesu wajigele mikate nsano ni somba sila, walolite kwini, watogolele Akunnungu ni kugaŵanya ni kwapa wakulijiganya mikate jo, nombewo wagaŵenye wandu. ²⁰ Walile wose, wajikwite. Nipele wakulijiganya walokwete sigasi sya mikate jila, wagumbesye itundu kumi na mbili. ²¹ Wose walilile ŵala waliji achalume mpela elufu tano, pangawalanjikwa achimasyeto ni wanache.

Che Yesu akwenda mmeesi
(Maliko 6:45-52; Yohana 6:15-21)

²² Pangakaŵa, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao akwele mu ngalaŵa kuti alongolele peesi litanda asyene aninkujilanga mipingo ja wandu. ²³ Paŵamasile kwalanga wandu, wakwesile kwitumbi ali jikape kukupopela. Pakwaswele, welewo waliji kweleko jikape. ²⁴ Kele katema ko ngalaŵa jo jaŵandichile pambindikati litanda, nambo jaliji nkupungunyikwa kwannope ni matumbela pakuŵa mbungo jaliji nkujiputa. ²⁵ Kumasikusiku, Che Yesu waichile wakulijiganya wao achendaga mmeesi. ²⁶ Wakulijiganya wao paŵaweni achendaga mmeesi, wajogwepe nnope ni watite, "Lili lilaika!" Wagumilangaga kwa woga. ²⁷ Papopo, Che Yesu wasalile, "Muusimane ntima, ndili une, nkajogopa!" ²⁸ Che Petulo watite, "Ambuje mwaŵaga mmwe, muusalile iche kukwenu njendaga mmeesi." ²⁹ Che Yesu watite, "Njise." Nipele che Petulo watulwiche mu ngalaŵa, wajesile mmeesi, kwajaulila Che Yesu. ³⁰ Nambo paŵajiwani mbungo, wajogwepe ni watandite kutiŵala, wagumisile achitiji, "Ambuje mungulupusy!" ³¹ Papopo Che Yesu wagolwesye nkono wao, wankamwile ni

Wansalile, “Mmwe wa chikulupi chachinandi, ligongo chi nkukola lipamba?” ³² Nipele, wose wakwesile mu ngalaŵa, ni mbungo jatulele. ³³ Nombe, wose waWaliji mu ngalaŵa watindiŵalile ni kwakotamila, achitiji, “Isyene alakwe ndi Mwana jwa Akunnungu.”

Che Yesu akwalamya wakulwala ku msinda wa ku Genesaleti

(Maliko 6:53-56)

³⁴ Wajombweche litanda ni waiche ku msinda wa ku Genesaleti. ³⁵ Wandu wa pepala paŵaamanyi Che Yesu, wajenesye ngani muumbali mose mumwasyungwile. Nipele, Wannichisye wakulwala wose, ³⁶ ni Wachondelele kuti akwaye atamuno lujenje lya mwinjilo wao. Nombe wose waŵankwaiye ŵalamile.

15

Majiganyo ga achambuje

(Maliko 7:1-13)

¹ Nipele, Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo waichile Che Yesu kutyochela ku Yelusalemu. ² Paŵaiche wambusisye, “Kwachichi wakulijiganya wenu akugapwanya majiganyo gatupochele kutyochela kwa achambuje wetu? Ngakunaŵa makono yambone akanaŵe kutanda kulya?” ³ Che Yesu wajanjile, “Kwachichi wanyamwe mkupwanya makonyo ga Akunnungu kwa kusechelela majiganyo genu mwachinsyene? ⁴ Akunnungu atite, ‘Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,’ ni ‘Jwakunlwesya atatigwe atamuno achikulugwe, akusachilwa kuulajikwa.’ ⁵ Nambo wanyamwe nkwiganya kuti, mundu awaga ni chindu cha kwakamuchisya atatigwe atamuno achikulugwe, ni atiji, ‘Achi chindu chi ndyosisye sadaka kwa Akunnungu.’ ⁶ Nipele, jwele mundu jo ngakwachimbichisya atatigwe! Yele ni inkuti pakulinyelusya lilamulo lya Akunnungu ni kugakuya majiganyo genu mwachinsyene. ⁷ Wanyamwe ŵaulamba! Che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu wasagamukwile yambone yankati wanyamwe paŵatite, ⁸ ‘Akunnungu akuti, aŵa Wandu wa akunjimbichisya ngani ni ngomo pe, nambo mmitima jao atalikengene ni une. ⁹ Nombe akumbopela iyiyipe, pakuŵa indu yakwiganya ili malajisyo ga wandu pe.’ ”

Aila yaikuntaga mundu usakwa

(Maliko 7:14-23)

¹⁰ Nipele, Che Yesu ŵauŵilasilile mpingo wa wandu, ŵaasalile, “Mpilikane ni kumanyilila! ¹¹ Chindu chachikuntaga mundu usakwa ngaŵa chachikwinjila nkang’wa, nambo achila chachikutyoka nkang’wa ni chachikuntaga mundu usakwa.” ¹² Nipele wakulijiganya ŵao wajaulele ni kwasalila, “Ana nkumanyilila kuti Mafalisayo yachimile paŵapilikane malowe genu?” ¹³ Nambo welewo ŵatite, “Mmela wauliwose wanganapande Atati ŵangu wa kwini, chiuchitupulwa. ¹⁴ Mwaleche wanyawo! Wele ali ŵangalola wakwalongosya ŵangalola. Jwagalola annongosyaga jwagalola njakwe, wose waŵili chatumbuchile mwisimbo.” ¹⁵ Che Petulo ŵatite, “Ntugopolele chele chitagu cho.” ¹⁶ Che Yesu ŵaasalile, “Nombe wanyamwe wakwe ngankumanyilila? ¹⁷ Ana ngankumanyilila kuti chindu chachikwinjila nkang’wa chikupita nnutumbo ni chikujasikwa kulindi? ¹⁸ Nambo yaikutyoka nkang’wa ikutyochela mu ntima, yele ni yaikuntaga mundu usakwa. ¹⁹ Pakuŵa mu ntima sikukopoka ng’anisyo syangalumbana sya kuulaga ni chikululu ni chigwagwa ni wiya ni kuŵecheta yaunami ni kutukana. ²⁰ Gelego ni gakuntaga mundu usakwa. Nambo kulya panganawa makono ngakukuntaga mundu usakwa.”

Chikulupi cha jwankongwe jumo

(Maliko 7:24-30)

²¹ Che Yesu ŵatyosile kweleko ni wajile ku chilambo cha ku Tilo ni ku Sidoni. ²² Nipele, jwankongwe jumo Mkanaani, kutyochela chilambo chilachila, waichilile achinyanyisyaga, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa! Mwali jwangu akamwilwe ni masoka kwannope.” ²³ Nambo Che Yesu ngananjanga lilowe. Wakulijiganya ŵao wajaulele ni kwachondelele achitiji, “Mwasalile ajaule, pakuŵa akutukuya ali nkunyokonya.” ²⁴ Che Yesu wajanjile, “Akunnungu andumile kukwakulupusya wandu wa ku Isilaeli waŵapotele mpela ngondolo.” ²⁵ Pelepo jwambumba jula waiche ni kwatindiŵalila paujo pao achitiji, “Ambuje, mungamuchisye.” ²⁶ Che Yesu wajanjile, “Ngaŵa yambone kutola chakulya cha wanache ni kusiponyela mbwa.” ²⁷ Jwankongwe jo wajanjile, “Elo, Ambuje, nambo mbwa sikulya mbakatika sisikupatuka pakulila achambuje wao.” ²⁸ Pelepo Che Yesu wajanjile, “Jwankongwe, chikulupi chenu chachikulungwa, nipele, chitendekwe kukwenu chinkusaka.” Mwali jwao jula ni ŵalamile katema kakoko.

Che Yesu akwalamya wāndu wājinji

²⁹ Che Yesu wātyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya, wākwesile kwitumbi, wātemi paasi. ³⁰ Nipele, jaichile mipingo ja wāndu wājinji, wāmpelchelele wāndu wāngajenda ni wāngalola ni wākulemala ni wāngawecheta ni wane wājinji wākulwala, nipele wāwisile mmbujo mwakwe ni kwalamya. ³¹ Nombe mpingo wa wāndu ula wasimonjile nnope paWaweni wāngawecheta aninkuwecheta ni wāngalola aninkulola ni wākulemala ali alamile ni wāngajenda aninkwenda, wāndu wākausisye Akunnungu wā ku Isilaeli.

Che Yesu akwapa chakulya wāndu elufu nne
(Maliko 8:1-10)

³² Che Yesu wāawīlasile wākulijiganya wāo, wāasalile, “Ngwakolela chanasā aŵa wāndu wā pakuwā atemi ni une moŵa gatatu sambano ni nganakola chakulya. Ngangusaka naaleche ajaule pangalya ngakaŵa chakomoche mwitala.” ³³ Wākulijiganya wāla ni wātite, “Tutupate kwapi chakulya chachijinji cha kwajikutisya wēle wāndu wā?” ³⁴ Che Yesu wāausisye, “Nkwete mikate jilingwa?” Wājanjile, “Saba ni tusomba kanandi pe.” ³⁵ Nipele Che Yesu wāasalile wāndu atamanje paasi. ³⁶ Wājitosile mikate saba ni tusomba tula, wātogolele Akunnungu, wājigaŵenye ni kwapa wākulijiganya wāo, nombe wākulijiganya wo wāgaŵenye wāndu. ³⁷ Wālile wose, wājikwite. Paŵamasile kulya wālokotenyē mbakatika ja mikate ni somba sila itundu saba yegumbale. ³⁸ Wēle uŵalile wo wāliji achalume elufu nne, pangaŵalanjila achakongwe ni wānache. ³⁹ Nipele, Che Yesu wālanjile wāndu, wākwesile mu ngalawā ni kwaula ku chilambo cha Magadani.

16

Wāndu akusaka chimanyisyo
(Maliko 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Mafalisayo ni Masadukayo wāajaulile Che Yesu, ni kwa kwalinga wāwendile wālosye chimanyisyo kutyochela kwinani. ² Nambo Che Yesu wāasalile, “Lyaikaga ligulo wānyamwe nkutinji, ‘Lelo chikulanguche pakuwā kwiunde kuchejele!’ ³ Ni kuninkucha nkutinji, ‘Lelo mbungo chijipuje, pakuwā kwiunde kuchejele sooni maunde gagumbele!’ Nipele, wānyamwe nkukombola kumanyilila upagwe wa liunde, nambo imanyisyo ya katema kano ngankukombola kuimanyilila. ⁴ Uŵelesi wangalumbana ni wangali ni chikulupi ukusosa chimanyisyo, nambo ngaupegwa chimanyisyo ikaŵe chimanyisyo chi che Yona.” Nipele wālesile ni kwaula.

Amila ja Mafalisayo ni Masadukayo
(Maliko 8:14-21)

⁵ Wākulijiganya wāo paŵamasile koombochela mbande jine ja litanda, wāliji aliŵalile kwigala mikate. ⁶ Che Yesu wāasalile kuti, “Nlilolechesye ni nligose ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” ⁷ Nambo wēle wānyawo wāliji nkuusyana achinsyene pe achitiji, “Akuwecheta yeleyo pakuwā nganitujiigala mikate.” ⁸ Che Yesu wāsimanyilile ng’anisyo syao ni kwasalila, “Ligongo chi nkuusyana mwachinsyene pe, wānyamwe wā chikulupi chachinandi kuti nganinjiigala mikate? ⁹ Ana ngankumanyilila atamuno kukumbuchila panagaŵenye mikate tano jila, kwa wāndu elufu tano wala? Ana itundu ilingwa ya mbakatika imwagumbesye? ¹⁰ Pane mikate saba jila jiŵagaŵenye wāndu elufu nne, ana itundu ilingwa ya mbakatika imwalokotenyē? ¹¹ Uli, ngankumanyilila kuti nganingungu-luchilaga mikate? Nambo nlilolechesye ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” ¹² Pelepo wākulijiganya waimanyilile kuti nganaŵecheta yankati amila ja mikate, nambo majiganyo ga Mafalisayo ni Masadukayo.

Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu
(Maliko 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³ Che Yesu paŵaiche mmusi wa Kaisalia Filipi, wāusisye wākulijiganya wāo kuti, “Wāndu akuti Mwana jwa Mundu ali nduni?” ¹⁴ Wājanjile, “Wane akuti che Yohana Wākubatisya ni wane akuti che Elia ni wane akuti che Yelemia, pane jumo jwao wākulondola wa Akunnungu.” ¹⁵ Che Yesu wāausisye sooni, “Nombe wānyamwe nkuti une ndili nduni?” ¹⁶ Che Simoni Petulo wājanjile, “Alakwe ni Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ŵaali wājumi.” ¹⁷ Che Yesu wātite, “Nkwete upile mmwe che Simoni mwana ju che Yona, pakuwā ngaŵa mundu jwammunukulile ngani jo, nambo Atati ŵangu ŵaali kwinani. ¹⁸ None ngunsalila, mmwe ni che Petulo ni pa lwele lwala lu chindandisye mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito ni machili ga chiwa ngagaika kuukombola. ¹⁹ None chinampe iugulilo ya Umwenye wa kwinani, ni chachili chose chachinchitaŵe pa chilambo pano, chichiŵe chetaŵikwe kwinani ni chachili chose chachinchigopole pa chilambo pano, chichiŵe chegopolwe

kwinani.”²⁰ Nipele wakanisye kwa nnope wakulijiganya wao kuti akansalila mundu kuti welewo ali Kilisito.

*Che Yesu akuwetcheta yankati kulaga ni chiwa chao
(Maliko 8:31-9:1; Luka 9:22-27)*

²¹ Chitandile ke katema ko Che Yesu watandite kwalosya pangasisika wakulijiganya wao kuti yawajile kwaula ku Yelusalemu ni kweleko chalagaswe ni achachekulu ni ilongola wa achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo. Nipele chachiulagwa ni pa lyuwa lyaatatu chasyuche. ²² Pelepo che Petulo waajigele Che Yesu pambali ni watandite kwakalipila achitiji, “Ngwamba Ambuje! Ngagansimana gelego!” ²³ Nambo Che Yesu wagalauchile ni kwasalila che Petulo, “Ntyoche paujo pangu, Shetani! Mmwe nkusiwila litala paujo pangu, pakuwa ngankuganisya gagali ga Akunnungu, nambo ga wandu!”

²⁴ Nipele, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, “Mundu jwakusaka kunguya, alikane nsyene, atwichele nsalaba wakwe, anguye une. ²⁵ Pakuwa, mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Nambo mundu jwakuutosya umi wakwe kwaligongo lyangu, chaukole sooni. ²⁶ Ana mundu chapate chichi akolaga chipanje cha pa chilambo, ali ajasile umi wakwe? Pane mundu chatyose chichi pamalo pa umi wakwe? ²⁷ Pakuwa Mwana jwa Mundu chachiika mu ukulu wa Atatigwe pamo ni achikatumetume wakwe wa kwinani, pelepo chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gao. ²⁸ Ngunsalila isyene, apali wane mwa wanjimi apano ngaapasya chiwa akanawe kummona Mwana jwa Mundu achiikaga ali Mwenye.”

17

*Che Yesu akugalauka uwoneche wakwe
(Maliko 9:2-13; Luka 9:28-36)*

¹ Pagamasile mowa sita, Che Yesu wajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwao, wakwesile pamo nawo penani chitumbi cheleu, kweleko waliji wanyapewo. ² Kweleko, Che Yesu wagalawiche uwoneche wakwe paujo pao, ku meeso kwao kwamelemendaga mpela lyuwa ni iwalo yao yaliji yeswela mpela lulanga. ³ Chisisimuchile che Musa ni che Elia waakopochele, waliji nkukunguluka ni Che Yesu. ⁴ Pelepo che Petulo waasalile Che Yesu, “Ambuje, yambone uwe kuwa apano! Mwasakaga chindaawe masakasa gatatu, limo lyenumwe ni line li che Musa ni line li che Elia.”

⁵ Paawechetaga gelego, liunde lyeswela lyaunichile wanyawo, ni lyapikaniche lilowe kutyochela mu liunde lila litchitiji, “Aju ali Mwanangu jungunonyela, nonyelwe nawo, mumpilikanichisye jwelejo.” ⁶ Wakulijiganya pawapilikene yeleyo wajogwepe nnope, wagwile manguku. ⁷ Nipele Che Yesu waichilile, wakwayiye achitiji, “Njimuche, nkajogopa!” ⁸ Paawalolite kwinani nganamna mundu jwalijose akawe Che Yesu jika pe.

⁹ Nipele, pawatulukaga pa chitumbi po, Che Yesu waasalile, “Kasimunsalila mundu jwalijose inyiweni ila, mpaka patachisuka Mwana jwa Mundu kutyochela mu chiwa.” ¹⁰ Nipele wakulijiganya wao wammusisye, “Kwachichi nambi wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa akuti chaiche kaje che Elia?” ¹¹ Che Yesu wajanjile, “Isyene, che Elia chaiche kaje ni kukolosya indu yose iwe chile. ¹² Nambo ngunsalila, che Elia amasile kwika, nganammanyilila, nambo wantendele iwasachile. Nombewo chachinagasya Mwana jwa Mundu iyoyopeyo.” ¹³ Pelepo wakulijiganya wala waimanyilile kuti wangambaga che Yohana Wakubatisya.

*Che Yesu akunnama jwanchanda jwakamwilwe ni lisoka
(Maliko 9:14-29; Luka 9:37-43)*

¹⁴ Paawaiche sooni pa wele mpingo wa wandu ula, waiche mundu jumo mmbujo pa Che Yesu ni kwatindiwalila, ¹⁵ watite, “Ambuje, munkolele chanasa mwanangu pakuwa akulwala njilinjili ni kulaga nnope, katema kakajinji akugwilila pa mooto pane mmeesi. ¹⁶ Nannyichisye kwa wakulijiganya wenu, nambo nganakombola kunnama.” ¹⁷ Che Yesu wajanjile, “Uwelesi wangali chikulupi ni wakulyungasika, ana chime ni wanyamwe mpaka chakachi? Mpaka chakachi chinampilile? Munjise nawo apano.” ¹⁸ Nipele, Che Yesu walikalipile lisoka lila, nombelyo lyankopweche ni jwanchanda jula walamilile katema kakoko.

¹⁹ Nipele, wakulijiganya waichile Che Yesu kwa chisyepela ni kwausya, “Ligongo chi nganitukombola kulikoposya lisoka lila?” ²⁰ Che Yesu wajanjile, “Kwa ligongo lya chikulupi chenu chachinandi. Ngunsalila isyene, mwa waga ni chikulupi atamuno cha waga chachinandi chisau mbeju jainandi nnope jakikuwilanjikwa haladali, chinkombole kuchisalila achi chitumbi chi, ‘Ntyoche apa njaule ako,’ nombecho chichityoche. Ngali pagwa lilowe

lyangalikombolecheka kukwenu.” ²¹ Nambo lisoka lyanti yele ngalikutyosyekwa ikawe kwa kupopela ni kutaŵa.

*Che Yesu akuŵecheta sooni yankati chiwa ni kusyuka kwao
(Maliko 9:32-37; Luka 9:43b-45)*

²² Ŵakulijiganya paŵaliji pamo ku Galilaya, Che Yesu ŵaasalile, “Mwana jwa Mundu akwaula kukutagwa mmakono ga ŵandu. ²³ Nombewo chachimulaga, nambo chachisyuka pa lyyuŵa lyaatatu.” Pelepo ŵakulijiganya ŵasongoneche nnope.

Kupeleka nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu

²⁴ Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao paŵaiche ku Kapelenaumu ŵandu ŵakukumbikanya nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu ŵaichilile che Petulo, ŵausisye, “Ana jwakwiganya jwenu akulipa nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu?” ²⁵ Che Petulo ŵajanjile, “Elo, akulipa.” Nipele, che Petulo paŵajinjile mu nyuumba, akanaŵe kuŵecheta liloŵe, Che Yesu ŵalongolele kummusya achitiji, “Che Simoni, mmwe nkuti uli? Mamwenye ŵa pa chilambo akukumbikanya nsongo atamuno ushulu kwa ŵandu chi? Kutyochele kwa achinsyene musi pane kwa achalendo?” ²⁶ Che Petulo ŵajanjile, “Kutyochela kwa achalendo.” Che Yesu ŵansalile, “Nipele, iwaga ili yeleyo, achinsyene musi wo ngakusachilwa kulipa. ²⁷ Nambo tukaachima ŵandu ŵa. Njaula kulitanda nkaloposye, ni somba jandanda kutanjila pa ndwana, nkajiunukule kang’wa ni chinkasisimane mbiya sya nsongo. Njigale ni kwapa ligongo lyangune ni lyenu mmwe.”

18

*Nduni jwaali jwankulungwa?
(Maliko 9:33-37; Luka 9:46-48)*

¹ Kekala katema kala ŵakulijiganya ŵaichilile Che Yesu ni kwausya, “Ana nduni jwaali jwankulungwa mu Umwenye wa kwini?” ² Che Yesu ŵambilasile mwanache, ŵanjimiche mmbujo mwao. ³ Nipele ŵatite, “Isyene ngunsalila, iwaga ngankugalauka ni kuŵa mpela ŵanache, nganjinjila kose mu umwenye wa kwini. ⁴ Nipele jwalijose jwakulitimalika mpela aju mwanache ju, jwelejo ni jwali jwankulungwa mu umwenye wa kwini. ⁵ Jwalijose jwakumpochela mwanache jumo mpela aju mu liina lyangu, jwelejo akumbochela une.”

*Kwatenda ŵane atende sambi
(Maliko 9:42-48; Luka 17:1-2)*

⁶ “Nambo jwalijose juchantende jumo jwa achanandi ŵa, ŵakungulupilila une atende sambi, ikaliji yambone kwa ŵelewo ataŵikwe pa lukosi liganga lyekulungwa lya kusyajila ni kumponya mu bahali pakwendesya nnope. ⁷ Ulaje chiuŵe kwa ŵandu ŵa pa chilambo kwa ligongo lya kuichisya indu ya kwatenda ŵandu atende sambi. Indu yo ikusachilwa ikopochele nambo ulaje kukwakwe mundu juchaichenawo indu yo.

⁸ “Iwaga nkono wenu pane lukongolo lwenu lukuntenda atende sambi, mmukate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi pangali nkono umo pane lukongolo lumo kupunda kuponyekwa pa mooto wa moŵa gose pangali mbesi wangasimika ndi ni makono gaŵili ni makongolo gaŵili. ⁹ Ni liso lyenu lyantendaga ntende sambi, nlikolopole ni kuliponya kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi wangamala ni liso limo, kupunda kuponyekwa pa mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi ndi ni meeso gaŵili.

*Chitagu cha ngondolo jajisochele
(Maliko 15:3-7)*

¹⁰ “Nilolechesye! Nkanchembulunya jumo jwa achanandi ŵa. Ngunsalila, achikatume-tume ŵao kwini ko moŵa gose akulola usyo wa Atati ŵaali kwini. ¹¹ Pakuŵa Mwana jwa Mundu ŵaiche kukwakulupusya aŵala ŵaŵasochele.

¹² “Ana ŵanyamwe nkuti uli, Mundu akolaga ngondolo mia moja, ni jasochelaga ngondolo jimo, ngaasileka ngondolo tisini na tisa sila pasyaliji po ni kwaula kukujisosa jajisochele jila? ¹³ Ajisimanaga, ngunsalila isyene, akusengwa ligongo lya jejila kusipunda tisini na tisa syangasochela sila. ¹⁴ Iyoyo Atati ŵenu ŵa kwini ngakusaka ata jumo jwa achanandi ŵa kuti asochele.

Kunjamuka nlongo jwakutenda sambi

¹⁵ “Nlongo njenu anleŵelaga, munjaulile nkanlosye chileŵo chakwe nli ŵaŵili pe. Ampilikanilaga chimme mumpatile nlongo njenu. ¹⁶ Nambo iwaga ngakumpilikanila, munjigale mundu jumo pane ŵaŵili pakuti kwa kang’wa sya ŵaumboni ŵaŵili pane ŵatatu, kila

liloŵe likaluche, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala. ¹⁷ Akanaga kwapi-likanichisya wanyawo, muusalile mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Ni akanaga kuupilikanila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, mummalanjile yalumo mundu jwangakwamanyilila Akunnungu ni jwakukumbikanya nsongo.

Kukanya ni kukunda

¹⁸ “Ngunsalila isyene, gagali gose gachingakanye pachilambo chigaŵe gamakanikwe kwinani ni gagali gose gachingakunde pachilambo, chigaŵe gamakundikwe kwinani.

¹⁹ “Ngunsalila isyene, ŵawili pasikati jenu ajilanaga pachilambo pano kwa chindu chachilichose chichaŵende, Atati ŵangu ŵa kwinani chiŵapanganyichisye chindu cho. ²⁰ Pakuŵa palipose pakusongangana wandu ŵawili pane ŵatatu pamo kwa liina lyangu, une ndili pelepo ni wanyawo.”

Chitagu cha jwakutumichila jwangalechelesya

²¹ Nipele, che Petulo ŵaichile Che Yesu nikuti, “Ambuje, ana mpwanga aneŵele kalingwa none naalechelesye? Mala saba?” ²² Che Yesu ŵajanjile, “Ngangunsalila mala saba pe, nambo saba mala sabini. ²³ Kwayele, Umwenye wa kwinani ulandene ni mwenye jumo juŵasakaga kulola achikapolo ŵakwe yatite pakupanganya. ²⁴ Paŵatandite kulola, ŵannyichisye mundu jumo juŵaliji ni ligambo lya mamiloni kwa mamiloni. ²⁵ Mundu jo nganakola chakulipa, kwayele ambujegwe ŵalamwile asumisikwe nti kapolo mundu jula ni ŵankwakwe ni achiŵanagwe ni yanayose iŵakwete, kuti ligambo limale. ²⁶ Nipele, kapolo jula ŵatindiŵele mmbujo pa ambujegwe ni kwaŵenda achitiji, ‘Ambuje mumbililile kaje, none chinanlipe yose.’ ²⁷ Mmbujegwe kapolo jula ŵankolele chanasa, ŵannechelesye ligambo lila, ni kuntendela ajaule.

²⁸ “Nambo kapolo jula ŵatoyosile, ŵansimene jumo jwa achikapolo achinjakwe juŵandajji mbiya kanandi. Ŵankamwile ni kunkamula pa lukosi achitiji, ‘Nlipe ligambo lyenu!’ ²⁹ Nomb kapolo njakwe jula ŵatindiŵele pa makongolo gakwe ŵanchondelele achitiji, ‘Mumbililile kaje, none chinanlipe yose.’ ³⁰ Nombejo ŵakanile, ŵajawile kukumponya mu nyumba jakutaŵilwa, mpaka patachilipa ligambo lila.

³¹ “Nipele, achikapolo achinjakwe paŵaiweni yeleyo ŵasongoneche nnope, ŵajawile kukwasalila ambuje ŵao yose iyatendekwe. ³² Pele ambujegwe ŵammilasilile ni kunsalila, ‘Ugwe jwakutumichila jwangalumbana nnope! Nannechelesye ligambo lila lyose pamwanjondelele. ³³ Ana nganinsachilwa kunkolele chanasa kapolo njenu jo mpela inatite pakunkolele chanasa mmwe?’

³⁴ “Nipele mmbujegwe jula ŵatumbile nnope, ŵampeleche katumetume jula kwa ŵakulugasya mpaka pele patachilipa ligambo lyose. ³⁵ Ni atati ŵangu ŵa kwinani chachintendela iyoyo peyo iŵaga jwalijose mwa ŵanyamwe ngannechelesya mpwakwe ni mtima wakwe wose.”

19

Makanyo gankati kulekangana (Maliko 10:1-12)

¹ Che Yesu paŵamasile kuŵecheta gele maloŵe go, ŵatoyosile ku Galilaya, ŵapite ku Yudea peesi lusulo lwa Yolodani. ² Wandu achajinji ŵakuiye ŵelewo kweleko, nombejo ŵalamisye ilwele yao.

³ Mafalisayo ŵaichile achalingaga achitiji, “Uli, ana ikusachilwa mundu kunleka ŵankwakwe kwa ligongo lililyose?” ⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Uli, ana nganinsyoma Mmalembelo ga Akunnungu kuti Akunnungu juŵangumbile mundu kutyochela kundanda ŵaagumbile jwanname ni jwankongwe?” ⁵ Wapundile kusala, ‘Kwaligongo lyo jwanname chiŵaaleche atatigwe ni achikulugwe, chalumbukane ni ŵankwakwe, nombe ŵawili wo chachiŵa chiilu chimo?’ ⁶ Kwa yeleyo, ngaŵa sooni ŵawili, nambo chiilu chimo. Nipele chalumbikenye Akunnungu, mundu akachilekanganya.”

⁷ Nambo ŵele wanyawo ŵausisye, “Nambi kwachichi che Musa ŵatulamwile kuti jwankongwe apegwe talaka ni kunleka?” ⁸ Che Yesu ŵajanjile, “Che Musa ŵannechelele nlekangane ni achiŵankwenu kwa ligongo lya kukakatima kwa mitima jenu. Nambo chitandile kundanda nginiŵa yeleyi. ⁹ Nipele none ngunsalila ŵanyamwe, mundu juchalekangane ni ŵankwakwe kwaligongo lililyose ni kulombela jwankongwe jwine, ikaŵe kwa ligongo lya chikululu, akutenda chikululu.”

¹⁰ Ŵakulijiganya ŵao ŵaasalile, “Iŵaga yele kwa mundu ni ŵankwakwe, nipele mmbaya kutama pangalombela.” ¹¹ Che Yesu ŵaasalile, “Ngaŵa ŵanawose ŵakukombola kulipochela liloŵe li, nambo ikaŵe ŵele wandu ŵapegwile ni Akunnungu machili ga kulipochela liloŵe li. ¹² Pakuŵa kwana indu yakupisyangana yaikuntendekasya mundu kutama pangalombela,

apali wawa weleke we yeleyo, ni wane atesilwe ni wandu atame wangelombela ni wane asachile achinsyene atame pangalombela kwaligongo lya umwenye wa kwini. Jwakukombola kulipochela lilo we li apochele.”

*Che Yesu akwapa upile wanache achanandi
(Maliko 10:13-16; Luka 18:15-17)*

¹³ Nipele wanyichisye Che Yesu wanache achanandi kuti wasajichile makono ni kwapopelela. Nambo wakulijiganya wao ni wakalipile. ¹⁴ Che Yesu watite, “Mwaleche wanache achanje kukwangu ni nkaasiwila, pakuwa Umwenye wa kwini uli wa wandu waali mpela wanache wa.” ¹⁵ Nipele, wasajichile makono kuti wape upile, ni watyosile peleo.

*Jwanchanda jwa kusichila
(Maliko 10:17-31; Luka 18:18-30)*

¹⁶ Mundu jumo waichile Che Yesu wausisye, “Jwakwiganya, ana ndende chindu chi chichili chabone kuti ngapate umi wa mo wa gose pangali mbesi?” ¹⁷ Che Yesu wansalile, “Kwachichi nkuusya yankati umbone? Ngapagwa jwambone, nambo jumope yaani Akunnungu. Mwasakaga kwinjila mu umi, ngakamulichisye makanyo.”

¹⁸ Mundu jula wausisye, “Makanyo chi?” Che Yesu watite, “Kasimulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjila ni Kasinsala ya unami. ¹⁹ Sooni, mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu ni Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.”

²⁰ Jwanchanda jula watite, “Makanyo ganagose ngakamulichisye chitandile wanache wangu, chisowile chindu chi sooni?” ²¹ Che Yesu wansalile jwelejo, “Mwasakaga kuwa jwautindimiso, njaule nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaape wandu wakulaga, nomwe chinkole mbiko kwini, mwamalaga muunguye.” ²² Pa wapilikene yele jwele nchanda jo, wajawile aninkusongoneka mu ntima, pakuwa wakwete chipanje chachinjila.

²³ Peleo Che Yesu wasalile wakulijiganya wao, “Ngusalila isyene, chiiwe yakulimba jwachipanje kwinjila mu Umwenye wa kwini. ²⁴ Ngusalila sooni, ili yakwaluka kwa chinyama chachikuwilanjika ngamia kupeleta pachipowo cha sindano, kupunda jwachipanje kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.” ²⁵ Wakulijiganya wao pa wapilikene yele, wasimosile nnope, wausisye, “Wani nambi, akukombola kukulupuka?” ²⁶ Che Yesu walolite, nikuti, “Lyeleli lili lyagakomboleka kwa wandu, nambo kwa Akunnungu indu yose ikukomboleka.”

²⁷ Nipele, che Petulo wajanjile, “Nnope, uwe tulesile yose ni kunkuya, chitupate chichi nambi?” ²⁸ Che Yesu wasalile, “Ngusalila isyene, Mwana jwa Mundu pachatame pa chitengu cha umwenye cha ukulu wao mu chilambo cha sambano, wanyamwe umunguiye chintame mu itengu kumi na mbili ni kusilamula ngosyo kumi na mbili sya wandu wa ku Isiraeli. ²⁹ Ni jwalijose jwalesile nyumba pane achapwakwe pane achalumbugwe pane atagwe pane achikulugwe pane wanache pane migunda, kwa ligongo lyangu, chachipochela mala mia, ni chachinjila mu umi wa mo wa gose pangali mbesi. ³⁰ Nambo wainji waali wandanda sambano chachiwa wambesi ni waali wambesi sambano chachiwa wandanda.

20

Wamasengo mu ngunda wa sabibu

¹ “Umwenye wa kwini ulandene ni mundu jwaali ni ngunda wa sabibu, ju watyosile kunda wi pe kukwawika wandu wakulima mu ngunda wao. ² Pa wamasile kulangana ni wakulima kuti chachalipa chipande chimo cha madini ga feza malinga ni malipilo ga lyuwa limo, wapeleche ku ngunda wa sabibu. ³ Watyosile saa tatu kunda wi, waweni wane wangali ni masengo ali ajimi pakusumichisya malonda. ⁴ Wasalile, ‘Njende ni wanyamwe ku ngunda wa sabibu, none chinanlipe.’ ⁵ Nipele, wapite. Asyene ngunda wala watyosile sooni saa sita ni saa tisa, watesile iyoyo. ⁶ Pajawandichile saa kumi na moja, watyosile sooni, wasimene wandu wane ali ajimi papopo pakusumisya malonda. Nipele wausisye, ‘Kwachichi nkwi apano muusi wose u pangali masengo?’ ⁷ Wajanjile, ‘Pakuwa ngapagwa mundu jwatupele masengo.’ Nombejo wasalile, ‘Njaule ni wanyamwe nkapanganye masengo ku ngunda wa sabibu.’

⁸ “Pakwaswele, nsyene ngunda wa sabibu jula wansalile jwakulolela masengo gao kuti, ‘Nkaawilanje wamasengo mwape malipilo gao, kutandila wa kumbesi mpaka wa kundanda.’ ⁹ Nipele, waiche wele wawapegilwe masengo katema ka saa kumi na moja, jwalijose wapochela chipande chimo cha madini ga feza. ¹⁰ Ni wandanda wala pa waiche waganichisye kuti chapochela yakupunda, nambo nombe wanyawo wapochela chipande chimo cha madini ga feza yalumo ni achinjao. ¹¹ Pa wapochela mbiya syao, watandite kwasongonechela asyene ngunda wala. ¹² Watite, ‘Awa wa wawapele masengo kumbesi apanganye masengo

kwa katema ka lisaa limo pe, kwachichi ntulipile yalumo ni wanyaŵa akuno uweji tupililile masengo gakulimba muusi wose ni lyuŵa lili nkuŵala?"

¹³ "Pelepo nsyene ngunda jula ŵanjanjile jumo jwao kuti, 'Ambusanga, ngangummonela! Ana nganitulangana none kwa malipilo ga chipande chimo cha madini ga feza?' ¹⁴ Njigale chichili chenu, njaule kawangwenu. Ngunonyelwa kumpa aju junampele masengo kumbesi yalumo ni mmwe. ¹⁵ Uli, ngangusachilwa kutenda indu ingunonyelwa nkati yose ingwete? Ana nkukola wiwu pakuŵa une ndili jwambone?"

¹⁶ Nipele Che Yesu ŵamalichisye kwa kusala, "Iyoyo ŵaali ŵambesi chachiŵa ŵandanda ni ŵaali ŵandanda chachiŵa ŵambesi."

Che Yesu akuŵecheta kaatatu nkati chiwa chao

(Maliko 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷ Che Yesu paŵaliji nkukwela kwaula ku Yelusalemu, ŵaajigele ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, paŵaliji nkwenda mwitala, peuto pangali ŵandu ŵane, ŵaasalile, ¹⁸ "Nnole! Tukwaula ku Yelusalemu, ni kwele Mwana jwa Mundu chakatajikwe mmakono mwa achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo, nombewo chalamulikwe aulajikwe. ¹⁹ Chakampeleche kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi apate kuntendela chanache ni kumputa mbokola ni kwaŵamba pa nsalaba ni pa lyuŵa lyaatatu chachisyuka."

Kuŵenda kwa achikulu

(Maliko 10:35-45)

²⁰ Nipele achikulu ŵa ŵanache ŵa che Sebedayo ŵaichile Che Yesu, pamo ni achiŵanagwe, ŵatindiŵalile ni kwaŵenda chindu. ²¹ Che Yesu ŵammusisye, "Chichi nkusaka?" Ŵatite, "Choonde nlanje kuti mu umwenye wenu, achiŵanangu ŵaŵili ŵa chatame, jumo kundyo kwenu ni jwine kunchiji kwenu." ²² Che Yesu ŵajanjile, "Ana nkumanyilila chinkuchiŵenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chiching'wele une?" Ŵanyawo ŵajanjile, "Tukupakombola." ²³ Che Yesu ŵaasalile, "Isyene ching'welele chikombe changu cha masauko, nambo kutama kundyo ni kunchiji kwangu nganigaŵa masengo gangu nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo wele ŵaŵakolochesye."

²⁴ Nombe ŵakulijiganya ŵane likumi ŵala paŵapilikene gele, ŵatumbilile ŵaŵili wo. ²⁵ Nipele Che Yesu ŵaawilasile ni kwasalila, "Nkumanyilila kuti mamwenye ŵa ilambo akwalongosya ŵandu ŵao kwa machili, ni achakulu ŵao akwatenda ali ŵandu ŵao. ²⁶ Nambo inaŵe yeke kukwenu, nambo jwalijose jwakusaka kuŵa jwamkulungwa kukwenu akusachilwa aŵe katumetume jwa wose. ²⁷ Ni jwalijose jwakusaka kuŵa jwaan-danda kukwenu akusachilwa aŵe jwakutumichila jwenu. ²⁸ Iyoyopeyo, Mwana jwa Mundu nganaika kuti atumichilwe nambo kuti atumichile, ni kuutyosya umi wakwe kuti gaŵe malipilo kwa ligongo lya chiwombolo cha ŵandu ŵajanji."

Che Yesu akwalamya ŵangalola ŵaŵili

(Maliko 10:46-52; Luka 18:35-43)

²⁹ Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao paŵaliji nkutyoka ku Yeliko, mpingo wa ŵandu ŵaliji nkwakuya. ³⁰ Nipele, ŵapali ŵangalola ŵaŵili uŵatemi mungulugulu litala, nombewo paŵapikene kuti Che Yesu ŵaliji nkupita pelepo, ŵanyanyisye achitiji, "Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!" ³¹ Mpingo wa ŵandu wakalipile ni kwasalila amyalale. Nambo ŵanyawo ŵapundangenyekunyanyisya, achitiji, "Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!" ³² Che Yesu ŵajimi, ŵaawilasile ni kwausya, "Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?" ³³ Ŵajanjile, "Ambuje, tukummenda gaunukuche meeso getu." ³⁴ Nipele, Che Yesu ŵakolele chanasa, ŵakwaiye meeso gao ni papopo ŵakombwele kulola, ni ŵankuiye.

21

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kusangalala

(Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)

¹ Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaŵandichile ku Yelusalemu, ni paŵaiche ku Besefage pachikwesya cha Miseituni, ŵatumile ŵakulijiganya ŵaŵili. ² Ŵaasalile, "Njaule kunsinda wauli mmbujo mwenu, ni kweleko chinkajisimane mbunda jajitaŵikwe ni mwanambunda pamo najo. Nkaagopole njise nawo kwangune. ³ Iŵaga chakammusye mundu ligongo lya kwagopola, nkajile, 'Ambuje akusisaka,' ni pangakaŵa chakammechele." ⁴ Ali lyatendekwe kuti gamalile gaŵaŵechete jwakulondola jwa Akunnungu.

⁵ "Mwasalile ŵandu ŵa musi wa Sayuni, Nnole, Mwenye jwenu akunnychilila!

Atulele, ni akwesile mbunda,

ni mwanambunda, chinyama chachikujigala itutule.”

⁶ Wākulijiganya wāla wājawile, watesile mpela iwātite pakusalilwa ni Che Yesu. ⁷ Wājiichenawo mbunda ni mwanambunda, wātandiche nguo syao pachanya pawo ni Che Yesu wātemi pachanya pakwe. ⁸ Mpingo wekulungwa wa wāndu wātandiche nguo syao mwitala, ni wāne wākatile nyambi sya mwana sya itela ni wātandiche mwitala. ⁹ Mipingo ja wāndu wāwālongolele ni wāwākuyiye wānyanyisye achitiji, “Ajinchilwe Mwana ju che Daudi, Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje! Ajinchilwe Akunnungu wāali kwinani!”

¹⁰ Che Yesu paWājajilaga ku Yelusalemu, wāndu wā musu wose wāliji jugulijuguli. Wāndu wāliji nkuusyana, “Ana aju ali nduni?” ¹¹ Wāndu mu mpingo ula wātite, “Wēlewa ni Che Yesu, jwakulondola jwa Akunnungu kutyochele ku Nasaleti musu wa ku Galilaya.”

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

(Maliko 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

¹² Nipele, Che Yesu wājajile mu lutenje lwa Nyuumba ja Akunnungu, wāwānjile wānawose uwasumisyaga ni kusuma malonda pepala, wāpitikwisye mesa sya wāwasumanyaga mbiya, ni itengu yao wāwasumisyaga nguunda. ¹³ Wāasalile, “Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, ‘Nyuumba jangu chijiwālanjikwe nyuumba ja kupopelela.’ Nambo wānyamwe njitesile peuto pakulisila wā wiyi.”

¹⁴ Wāngalola ni wākulemala wānjaulile pa Nyuumba ja Akunnungu, nombe Che Yesu wālamisye. ¹⁵ Achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo paWāiweni indu yambone nnope iwāitesile Che Yesu ni wānache ali nkunyanyisya pa Nyuumba ja Akunnungu achitiji, “Ajinchilwe Mwana ju che Daudi,” wānyawo wātumbile. ¹⁶ Wāusisye, “Uli ngankupilikana yakuti wānache?” Che Yesu wājajile, “Elo, ngupikana! Ana nganinsyome Malowe ga? ‘Kutyochela nkang’ wa sya wānache achanandi ni wākonga, nlipatite lumbili lwemalilwe.”

¹⁷ Nipele, wālesile, wākopweche mmusi ni kwaula ku Besania ni kugona kweleko.

Che Yesu akuulwesya nkuj

(Maliko 11:12-14,20-24)

¹⁸ Kundaŵi, Che Yesu paWāujaga kwaula ku Yelusalemu, jakwete sala. ¹⁹ Wāuweni ntini mungulugulu litala, wāujaulile, nambo nganachisimana chindu mwelemo, wāusimene uli masamba pe. Wāusalile, “Nkasogola isogosi sooni moŵa gose pangali mbesi!” Papopo nkuj wō wanyasile. ²⁰ Wākulijiganya paWāuweni, wāsimosile, wāliisise, “Ntini u ujumwile chinauli chitema kwantinyi?” ²¹ Che Yesu wājajile, “Ngunsalila isyene, mwaŵaga ni chikulupi pangali lipamba lili lyose, chinkombole kupanganya ngaŵa yeleyo pe yaitendekwe mu chitela cha ntini, nambo atamuno mwachisalilaga achi chitumbi chi, ‘Ntupuche ni kuliponya mu bahali,’ chitendekwe iyoyo. ²² Mwakolaga chikulupi, chachilichose chachimmende nkupopele, chimpate.”

Liusyo lyankati ukombole u Che Yesu

(Maliko 11:27-33; Luka 20:1-8)

²³ Che Yesu wājajile pa Nyuumba ja Akunnungu, ni kwiganya. PaWājiganyaga, achakulu wā mbopesi ni achakulu wāne wā wāndu wāusisye kuti, “Ana kwa ukombole chi nkutenda yele indu yi? Wāani wāmpelle wele ukombole u?”

²⁴ Che Yesu wājajile, “None chinamuseye liusyo limo pe, mwanyangaga, nipele, none chinansalile kwa ukombole chi nguitenda indu yi. ²⁵ Uli ukombole u che Yohana wa kubatisya watyochele kwapi? Watyochele kwinani pane kwa wāndu?” Nambo wāwēchetesyene achinsyene pe achitiji, “Twajilaga, ‘Watyosile kwinani,’ chatuusye, ‘Nambi kwachichi nganimunkulupilila?’ ²⁶ Nambo twajilaga, ‘Watyochele kwa wāndu,’ tukogopa mpingo wa wāndu pakuŵa wānawose akwitichisya kuti che Yohana ali jwakulondola jwa Akunnungu.” ²⁷ Nipele, wājajile, “Ngatukumanyilila!” Nombe Che Yesu wātite, “Atamuno une ngangunsalila wānyamwe kwa ukombole chi nguitenda indu yi.”

Chitagu cha achachanda wāwili

²⁸ “Wānyamwe nkuganisa uli? Mundu jumo wākwele achachanda wāwili. Wāntendele jwaandanda jo kuti, ‘Mwanangu, lelo njaule nkapanganye masengo mungunda wa sabibu.’ ²⁹ Nchanda jo wājajile, ‘Ngangusaka!’ Nambo kanyuma kakwe wāpitikwiche ntima, wājawile kupanganya masengo. ³⁰ Atati wāla wānjaulile mwanagwe jwaawili jo ni kunsalila ilaila, nombe wājajile wātite, ‘Elo, atati!’ Nambo nganajaula kumasengo. ³¹ Ana jwapi jwa wele wāwili wo jwatesile yakuisaka atatigwe?”

Wajanjile, “Jwanchanda jwaandanda jo.”

Che Yesu watite, “Ngunsalila isyene, wakukumbikanya nsongo ni wakulaŵalaŵa chajinjile mu Umwenye wa Akunnungu nkanaŵe kwinjila. ³² Pakuŵa che Yohana ŵaiche kukwenu ni kunnanjila kutama yambone nti yakuti pakusaka Akunnungu, ni ŵanyamwe nganimunkulupilila, nambo ŵakukumbikanya nsongo ni ŵakulaŵalaŵa ŵankulupilile. Ni ŵanyamwe pamasile kugawona gele nganinleka sambi ni kunkulupilila.”

Chitagu cha ngunda wa misabibu ni ŵakwasima ngunda
(Maliko 12:1-12; Luka 20:9-19)

³³ Che Yesu watite, “Mpilikanile chitagu chine. Jwapali mundu jumo nsyene nyumba ŵalimile ngunda wa sabibu, ŵausyunguchisye lutenje ni ŵakolosisye pakuminyila sabibu, ŵataŵile chilindo mmomopemo. Nipele ŵaujasimisye kwa ŵakulima ni kwaula ku chilambo cha kutsalika. ³⁴ Katema ka kugungula, ŵatumile achikapolo ŵao kwa ŵakulima ŵala, kuti akajigale liunjili lyakwe lya magungulo. ³⁵ Ŵakulima ŵala ŵakamwile achikapolo ŵao, jumo ŵamputile, ni jwine ŵammuleje, ni jwine ŵamponyile maganga. ³⁶ Sooni ŵatumile achikapolo ŵane ŵajinji kupunda ŵa kundanda. Ŵakulima ŵala ŵajasime ngunda ŵatendele ilaila. ³⁷ Kumbesi kwakwe ŵantumile mwanagwe achiganisya mu ntima wakwe achitiji, ‘Chakanchimbichisye mwanangu.’ ³⁸ Nambo ŵakulima ŵala paŵammweni mwanagwao ŵaŵechetsyene achinsyene pe, ‘Aju ni juchapochele iŵagosele, twende tummulaje kuti indu iŵagosele tujigale uwe!’ ³⁹ Nipele, ŵankamwile, ŵantysisye paasa ngunda wa sabibu, ŵammuleje.

⁴⁰ “Sambano, nsyene ngunda wa sabibu jula pachachiika, chachatenda ichichi ŵakulima ŵala?”

⁴¹ Ŵanyawo ŵajanjile, “Chachajonanga wamba ŵele ŵachigongomalo wo ni ngunda wa sabibu ula chachiujasimisya kwa ŵakulima ŵane uchachapa liunjili lyakwe lya magungulo kwa katema kakwe.”

⁴² Pelepo Che Yesu ŵaasalile, “Uli ana nganinsyome lye liloŵe li Mmalembelo ga Akunnungu?”

‘Liganga liŵalikanile ŵakutaŵa

sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyalikusachilwa kwannope kugapunda maganga gose.

Ambuje ni ŵatesile achi chindu chi,

nombe chili chakusimonjeka nnope kwetuwe!’

⁴³ “Kwayele ngunsalila, Umwenye wa Akunnungu chiutyosekwe kukwenu, ni kupegwa ŵandu ŵakupanganya yakuisaka Akunnungu.” ⁴⁴ Jwalijose juchagwilile pa liganga lyo chakasiche ipande ipande, ni jwalijose juchilyagwilile, chilinkanyatekanyate.

⁴⁵ Achakulu ŵa mbopesi ni Mafalisayo paŵapilikene itagu yao, ŵamanyilile kuti ŵaliji nkwegamba ŵanyawo. ⁴⁶ Nipele ŵasosaga litala lya kwakamula, nambo ŵajogwepe ŵandu pakuŵa ŵanyawo ŵanganisisye nti jwakulondola jwa Akunnungu.

22

Chindimba cha chakulya cha ulombela
(Luka 14:15-24)

¹ Che Yesu ŵaŵechetenawo sooni kwa itagu achitiji, ² “Umwenye wa kwini ulandene ni mwenye jumpepe juŵantendele mwanagwe chindimba cha chakulya cha ulombela. ³ Nipele ŵatumile achikapolo ŵao kukwaŵilanga ŵaalaliche kwika ku ulombela, nambo ŵakanile kwika. ⁴ Ŵatumile sooni achikapolo ŵane, achitiji, ‘Mwasalile ŵaalichikwe ŵala kuti, jwammale kolosya yakulya yangu, sikite ng’ombe jangu ja nkambaku ni ng’ombe sine syakunakana, inayose ili chile, njise ku ulombela.’ ⁵ Nambo ŵandu ŵala ŵakanile kwika, ŵajawile, jumo ku ngunda wakwe, ni jwine ku masengo gakwe, ⁶ ni ŵane ŵaakamwile achikapolo ŵala ŵaputile ni ŵane kwaulaga. ⁷ Mwenye jula ŵatumile, ŵatumile ŵandu ŵangondo ŵao kuti akaaulaje ŵakuulaga ŵala ni kuchoma mooto musi wao. ⁸ Nipele ŵaasalile achikapolo ŵao, ‘Ulombela uli chile, nambo unalaliche ŵala nganaŵajilwa. ⁹ Nipele njaule mmalekano ni ŵanawose uchinkaasimane, nkaawilanje aichanje ku chindimba cha chakulya cha ulombela.’ ¹⁰ Achikapolo ŵao ŵala ŵatyosile, ŵajawile mmatala, ŵaichenawo wose uŵasimene nawo, ŵangalumbana ni ŵambone. Nyuumba ja ulombela jagumbele achalendo.

¹¹ “Nambo paŵajinjile mwenye ku kwalola achalendo, ŵammweni mundu jumo jwanaganatakula nguo sya ulombela. ¹² Mwenye ŵammusisye, ‘Ambusanga, njinjile chinauli, nomwe nganinkola nguo sya ulombela?’ Nambo ŵelewo ŵamyalele. ¹³ Nipele, mwenye ŵaasalile achikatumetume ŵao, ‘Muntaŵe makongolo ni makono, mkamponye paasa ku

chipi, kweleko chakalile ni kuchilimya meeno.’ ” ¹⁴ Che Yesu wamalichisye achitiji, “Wâjinji wakuwîlanjikwa, nambo wasagulikwe nganatupa.”

Nkati kulipa nsongo

(Maliko 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Nipele, Mafalisayo wâjawile, wâjilene itajile pa kwatanjisa Che Yesu kwa malowe gao. ¹⁶ Nipele, waatumile wakulijiganya wao, pamo ni wakulijiganya wa mumpingo u che Helode ku Che Yesu. Wausisye achitiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti mmwe ndi mundu jwakulupilichika, nkwiganya litala lya Akunnungu kwa usyene, pangaganisya wându akusala chichi, pakuwa ngankulola ukulu wa mundu. ¹⁷ Sambano, ntusalile, nkuganisya ichichi? Uli ili yambone kulipa nsongo kwa mwenye jwankulu jwa ku Loma pane akuwîlanjikwa che Kaisali, pane tunalipe?” ¹⁸ Nambo Che Yesu waumanyilile nningwa wao wangalumbana, waasalile, “Kwachichi nkuuninga, wanyamwe waulamba? ¹⁹ Munosye mbiya ja kulipila nsongo.” Nombewo waiche nawo likobili. ²⁰ Nipele, Che Yesu wausisye, “Aku ku meeso ku ni liina li ya waani?” ²¹ Wâjanjile, “Che Kaisali.” Pelepo Che Yesu waasalile wanyawo kuti, “Nipele, i che Kaisali mwapeje che Kaisali, ni ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.” ²² Pa wagapilikene gele wasimosile, walesile, wâjawile.

Liusyo lyankati kusyuka

(Maliko 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³ Lye lyuwa lyo, Masadukayo wane wakuti ngapagwa kusyuka waichilile Che Yesu, ²⁴ nipele, wausisye, “Jwakwiganya, che Musa watite mundu jwalombele awaga pangaleka wanache, ikusachilwa mpwakwe annombele jwankongwe jwawililwe ni wankwakwe, kuti ammelechele wanache nkulugwe. ²⁵ Nipele, pa musi petu pano wapali wându saba wa wapagwile lutumbo lumo. Jwaandanda jo walombele ni wawile pangali wanache, ni mpwakwe wannobile jwankongwe jula. ²⁶ Iyoyo yaliji kwa jwaawili jula ni jwaatatu ni mpaka wanawose saba. ²⁷ Pa wamasile kuwa wanawose saba, jwankongwe jula wawile. ²⁸ Nambi, pa lyuwa lya kusyuka jwele jwankongwe cha we jwa waani mwa wele saba wo? Pakuwa wose saba wannobile.”

²⁹ Che Yesu wâjanjile wanyawo, “Wanyamwe nkosele pakuwa ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu atamuno ukombole wa Akunnungu. ³⁰ Pakuwa pachachisyuka wawe ngalombela atamuno kulombwa, chawe mpela achikatumetume wa kwina. ³¹ Nambo yankati kusyuka kwa wawe, uli, nganinsyoma aila iwansalile Akunnungu? Wansalile, ³² ‘Une ndili Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo.’ Nipele wele ngana wa Akunnungu wa wawe, nambo wa wâjumi.” ³³ Mpingo wa wându ula pa wapilikene yeleyo, wagasimosile majiganyo gao.

Likanyo lyekulungwa

(Maliko 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Mafalisayo pa wapilikene kuti Che Yesu wamyalesye Masadukayo, wasongangene pamo. ³⁵ Jumo jwao, wakwiganya malajisyo, wausisye Che Yesu achalingaga kuti, ³⁶ “Jwakwiganya, likanyo chi lyalili lyekulungwa mu Malajisyo?” ³⁷ Che Yesu wâjanjile, “Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni mbumu jenu jose ni lunda lwenu lose.’ ³⁸ Alili ni likanyo lyekulungwa ni lyaandanda. ³⁹ Ni lyaawili lyalikulandana ni lyele, lili, ‘Munnonyele njenu mpela yankuti pakulinonyela mwasylene.’ ⁴⁰ Malajisyo gose ga Akunnungu ga wapele che Musa ni majiganyo ga wakulondola wa Akunnungu gaku kulupilila ge makanyo gawili ga.”

Liusyo lyankati Kilisito

(Maliko 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹ Pa wasongangene pamo Mafalisayo, Che Yesu wausisye, ⁴² “Wanyamwe nkuganisya uli yankati Kilisito? Uli ali mwanagwao waani?” Wâjanjile, “Wa che Daudi.” ⁴³ Che Yesu waasalile, “Nipele, kwachichi che Daudi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu akwa wilanga Ambuje? Pakuwa watite,

⁴⁴ ‘Ambuje waasalile Ambuje wangu,

ntame kundyo,

mpaka pachinaawiche wammagongo wenu paasi pa makongolo genu.’

⁴⁵ Nipele, iwaga che Daudi akwa wilanga Kilisito ‘Ambuje’ ikukomboleka chinauli kuti ali mwanagwao?” ⁴⁶ Ngapagwa mundu jwalijose ju wakombwele kwanga. Chitandile lyuwa lyo ngapagwa ju walinjile sooni kummusya.

23

Che Yesu akwajamuka wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo
(Maliko 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46)

¹ Nipele, Che Yesu wausalile mpingo wa wandu ni wakulijiganya wao kuti, ² "Wakwiganya malajisyo ni Mafalisayo akwete ukombole wa kusala uchenene Malajisyo. ³ Kwalye ligongo lyo mpikanichisye ni kutenda chachili chose chichansalile. Nambo nkasyasya isambo yao, pakuwa ngakutenda yele yakuisala yo. ⁴ Akutawanga misigo jakutepela ni kwatwika wandu mmakoyo, nambo wele achinsyene wo ngakusaka atamuno kukwaya ni chala. ⁵ Wanyawo akugatenda masengo gao gose kuti apate kuloleka ni wandu. Akuwala indu yailembekwe malembelo ga malajisyo pachanya meeso ni konjechesya ukulu wa nguo syao kuti aloleche ali wandu wa Akunnungu. ⁶ Ikwanonyela kutama peuto pa kuchimbichikwa mu indimba ni itengu ya kuchimbichikwa mmajumba ga kupopelela. ⁷ Ikwanonyela kwakomasya kwa kwachimbichisya pa kusumichisya malonda ni kusaka wandu wawilanje, 'Jwakwiganya.' ⁸ Nambo wanyamwe nkawilanjikwa 'Jwakwiganya,' pakuwa jwakwiganya jwenu ali jumo pe, ni wose ndi achalongo. ⁹ Atamuno ngasimummilinga mundu 'Atati' pa chilambo pano, pakuwa Atati wetu ali wamo pe, waali kwini. ¹⁰ Atamuno ngasimmilanjikwa 'ilongola' pakuwa chilongola jwenu ali jumo pe, yaani Kilisito. ¹¹ Nombe jwali jwankulungwa jwenu chaa we katumetume jwenu. ¹² Jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chachikweswa.

Che Yesu akwamuka yankati ulamba
(Maliko 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkuugala nnango wa Umwenye wa kwini mmbujo pa wandu. Ni wanyamwe mwachinsyene ngankwinjila, atamuno ngankwaleka wakusaka kwini ajinjile. ¹⁴ Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkwatumula wawilile ni achiwankawo ipanje yao nchilitendaga wandu wambone nkupelela mapopelo gamaleu, kwa lye ligongo lyo kulaga kwenu chikuwe kwakukulungwa nnope.

¹⁵ "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkuta wa ulendo mu bahali ni pa chilambo kuti nkombole kuntenda namose mundu jumo a we jwa kunkuya mwanya. Pankumpata, nkuntenda a we mundu jwakwinjila ku jehanamu kumpunda mwachinsyene.

¹⁶ "Ulaje uwe kukwenu ilongola wangelola! Wanyamwe nkutinji mundu alumbilaga kwa Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbila ko nga wa chindu, nambo alumbilaga kwa sahabu ja Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbilila ko kukwanganichisya kuchitenda chalumbilile. ¹⁷ Wanyamwe wangelola wakulowela! Chapi chachili cha malumbo nnope, sahabu pane Nyuumba ja Akunnungu jajikujitenda sahabu jiwe jeswela? ¹⁸ Sooni nkutinji mundu alumbilaga pa chilisa nga wa chindu, nambo alumbilaga nkujokolanga mbopesi jajili pa chilisa, kwele kulumbilila ko kukwanganichisya kuchitenda chalumbilile. ¹⁹ Wanyamwe wangelola! Ana kulumbilila chi kwakuli kwamalumbo nnope, kwa mbopesi pane kwa chilisa chachikujitenda mbopesi jiwe jeswela? ²⁰ Jwakulumbila kwa chilisa akulumbilila kwa chele chilisa cho, ni kwa chose chachili pachanya pakwe. ²¹ Ni jwakulumbila kwa Nyuumba ja Akunnungu akulumbilila kwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwa jwele jwakutama nkati mo. ²² Nombe jwakulumbila kwa kwini akulumbilila kwa chitungu cha Umwenye wa Akunnungu, ni kwa jwele jwakutama pachanya pakwe.

²³ "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkupochela mbopesi kwa wandu, atamuno pa masamba ga kununjila, ni bisali ni jila, nkuileka indu yekulungwa yailajichikwe ni Malajisyo mpela ila kupunganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni chanasa ni chikulupi. Gelega ni gankusachilwa kugakamulisya pangagali walila gane. ²⁴ ilongola wangelola! Nkujityosya membe mu yakung'wa, nambo nkuchimila chinyama chachikuwilanjikwa ngamia!

²⁵ "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkosya chikombe ni mbale kwa paasa, nambo nkati nkuleka indu impatile kwa wiya ni nsepe. ²⁶ Ugwe Mfalisyayo jwangelola! Njosye chikombe nkati kaje ni paasa chipasalale.

²⁷ "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkulandana ni malembe gagasililwe ni chokaa, nombe kwa paasa gakuwoneka kuwa gambone, nambo nkati mwakwe gagumbele maupa ga wawe ni usakwa wejinji. ²⁸ Iyoyopeyo ni wanyamwe kwa paasa nkuoneka ni wandu kuwa wambone nambo nkati ngumbele ulamba ni ungalimate.

Kulaga kukwika
(Luka 11:47-51)

²⁹ “Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkugumba malembe ga wakulondola wa Akunnungu ni kugasalalisya malembe ga wandu wambone. ³⁰ Nkutinji, ‘Tukaapali kalakala katema ka achambuje wetu, ngatukaŵe pamo mmaulajo ga wakulondola wa Akunnungu!’ ³¹ Kwakuwecheta yeleyo nkulilosya mwachinsyene kuti wanyamwe ndi achiwana wa awala waŵauleje wakulondola wa Akunnungu. ³² Hayaga, mmalichisye masengo gaŵachokwele achambuje wenu! ³³ Wanyamwe wa uwelesi wa lijoka lya sumu! Chimmutuche chinauli ulamusi wa ku jehanamu? ³⁴ Nipele lye ligongo lyo une ngumpelechela wanyamwe wakulondola wa Akunnungu, wandu wa lunda ni wakwiganya malajisyo, wane mwa wanyawo chimwaulaje ni kwaŵamba pa nsalaba, ni wane chimwapute ibokola mmajumba genu ga kupopelela ni kwasosa mmisi jinajose. ³⁵ Nipele chileŵo chichiŵe kukwenu kwa ligongo lya miasi ja wandu wambone jajijitiche mu chilambo muno. Elo chitandile chiwa chi che Habili jwanganakola chileŵo mpaka chi che Sakalia, mwana ju che Balakia, jumwammuleje pa Nyuumba ja Akunnungu pasikati ja papaswela ni chilisa. ³⁶ Isyene ngunsalila kuti, wandu wa uwelesi u chalamulikwe kwa ligongo lya indu yi.

*Che Yesu yakuti pakuunonyela musu wa ku Yelusalemu
(Luka 13:34-35)*

³⁷ “Yelusalemu! Ugwe Yelusalemu! Nkwaulaga wakulondola wa Akunnungu ni kwa-puta maganga welewo waŵatumikwe kukwenu. Ana kalingwa nasachile kwasonganganya achiwana wenu, mpela nguku ijikuti pakwasonganganya achiwanagwe kusi kwa mapapiko gakwe, nambo mwakanile. ³⁸ Ayaga nipele, nyuumba jenu chijisigale lisame pe. ³⁹ Ngunsalila, ngamuumona sooni mpaka pachinchiti, ‘Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje.’ ”

24

*Che Yesu akuwecheta yankati konasika kwa Nyuumba ja Akunnungu
(Maliko 13:1-2; Luka 21:5-6)*

¹ Che Yesu wakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu, ni paŵajaulaga, wakulijiganya ŵao ŵajaulile ni kwalosya majumba ga Nyuumba ja Akunnungu. ² Che Yesu waasalile, “Elo, gose gangugawona ga! Isyene ngunsalila kuti, ngapagwa liganga namuno limo lichilisigale pa line, kila chindu chichijonasikwe.”

*Kulaga ni kusauka
(Maliko 13:3-13; Luka 21:7-19)*

³ Che Yesu paŵatemu ku chitumbi cha Miseituni, wakulijiganya ŵajaulile pa chisyepela, ŵausisye, “Ntusallile ana gelega chigatyochele chakachi? Ni chimanyisyo chi chakutulosya kwika kwenu ni kumbesi kwa chilambo chino?” ⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Nililechesye kuti akaika kunnambusya munda. ⁵ Pakuŵa achajinji chakopchele aninkuti, une ndili Kilisito nombewo chachasoyasya wandu ŵajinji. ⁶ Chimpikane yankati ngondo ni kusongona yankati ngondo, nambo nkatojima, pakuŵa gelega gakusachilwa gatyochele kaje, nambo kumbesi kwakwe kukanawe. ⁷ Chilambo chimo chichiputane ni chine, umwenye umo chiuputane ni wine. Kosekose kuchichiŵa ni sala ni chindendemese cha chilambo. ⁸ Aga ganagose ga gali mpela kutanda kwa chilungusi.

⁹ “Nipele chachintyosya kuti ansausye ni kummulaga. Chinchichimwa ni wandu wa ilambo yose ligongo lya liina lyangu. ¹⁰ Soonu, achajinji chachileche chikulupi chao, chachigalaukana ni kuchimana jwine ni jwine. ¹¹ Chachikopchela wakulondola wa unami achajinji chiŵalambusye wandu ŵajinji ¹² Ligongo lya winji wa ungalimate, unonyelo wa wandu ŵajinji chiuchinandupa. ¹³ Nambo jwalijose juchapillile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. ¹⁴ Nambo, kukanawe kwika kumbesi, aji Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu chijilalichikwe pa chilambo chose jiŵe umboni kwa ilambo yose.

*Kulaga kwakukulungwa
(Maliko 13:14-23; Luka 21:20-24)*

¹⁵ “Nipele, pachinchione ‘Chindu cha soni chachikusakasya Nyuumba ja Akunnungu’ chichaŵechetekwe ni che Danieli, jwakulondola jwa Akunnungu kuti chijimi peuto papaswela, wakusyoma amanyilile malumbo gakwe. ¹⁶ Pelepo, ŵaali ku Yudea autuchile kumatumbi. ¹⁷ Jwaali pachanya nyuumba akatuluka ni kwinjila nkati kukwigala chindu. ¹⁸ Jwaali ku migunda akauja panyuma kukwigala nguo jao. ¹⁹ Ulaje kukwao wele utachiŵa pachilu ni ŵachajonjesye gele moŵa go! ²⁰ Mpokele kuti kuutuka kwenu kunaŵe katema ka mbepo, atamuno Lyuŵa lya Kupumulila! ²¹ Pakuŵa kele katema ko chikupagwe kulaga kwakukulungwa kwati nganikupagwe chitandile kugumbikwa chilambo chino mpaka

sambano, atamuno ngali pachikutyochele sooni. ²² Iwaga gele moŵa go ngagakapunguchikwe, ngapagwa mundu jwakakulupwiche, nambo gele moŵa go chigapunguchikwe kwa ligongo lya wele ŵaŵasagulikwe.

²³ “Nipele, kele katema ko mundu aikaga kunsalila, ‘Kilisito ali apa’ pane ‘Ali akuno,’ nkakulupilila. ²⁴ Pakuŵa chachikopochela ŵanya kilisito ŵa unami ni ŵakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo yaikulungwa ni yakusimonjeka ya kwalambusya ŵandu yakombolekaga namose ŵasagulikwe ŵa Akunnungu. ²⁵ Mpilikane, nanjamwiche chile kakanawe katema. ²⁶ Nipele, ansalilaga kuti, ‘Nnole, ali mwipululu,’ nkajaula kweleko, pane ‘Nnole, ali munkati,’ nkakulupilila. ²⁷ Pakuŵa, mpela njasi ijikuti kumesya kutyochela kungopochelo lyuŵa mpaka kulikutiŵila lyuŵa, iyoyo peyo ni ichijile kwika kwa Mwana jwa Mundu. ²⁸ Pele pauli ntembo, ni patachisongangana achikapungu.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu

(Maliko 13:24-27; Luka 21:25-28)

²⁹ “Nambo nkumala kulaga kwa gele moŵa go, lyuŵa chilipilile, ni lwesi ngalulanguchisya, ni ndondwa sisipatuche kutyochela kwini ni machili ga kwini chigachitinganyika. ³⁰ Nipele, chimanyisyo cha Mwana jwa Mundu chichioneche kwini, pelepo ŵandu wose ŵa pa chilambo chalile, Chachimmona Mwana jwa Mundu ali nkwiŵa pachanya maunde ga kwiunde, ni machili ni ukulu wekulungwa. ³¹ Nombe chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwini ali akamulile mapenga ga kusona nnope, ni ŵanyawo chachasonganganya ŵandu ŵao ŵasagulikwe kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo, chitandile aji mbesi ja kwini mpaka aji mbesi ji.

Chitagu cha nkuju

(Maliko 13:28-31; Luka 21:29-33)

³² “Kwa chitela cha ntini njijanye achi chitagu chi, Paukutanda kola nyambi ni kusipuka masamba, ŵanyamwe nkumanyilila kuti katema ka chuuku kaŵandichile. ³³ Iyoyo peyo ŵanyamwe pachingaone aga gose ga gali nkutendekwa, mmanyilile kuti katema ka une kuuja kaŵandichile. ³⁴ Isyene ngunsalila, Au uŵelesi u ngaupita gakanawe kutendekwa aga gose ga. ³⁵ Kwini ni chilambo chiichipita, nambo malowe gangu ngagapita ng’o.

Ngapagwa jwakumanyilila lyuŵa ni saa

(Maliko 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36)

³⁶ “Nambo, yankati lyuŵa ni saa, ngapagwa ŵakuimanyilila chakachi chiikopochele, atamuno achikatumetume ŵa kwini, atamuno Mwana, Atati jika pe ni ŵakumanyilila. ³⁷ Pakuŵa yaitite mmoŵa ga che Nuhu, ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. ³⁸ Pakuŵa gele moŵa go, chikumba meesi chachikulungwa chikanaŵe, ŵandu ŵalyaga ni kung’wa, ni ŵalombelaga ni kulombwa, mpaka lye lyuŵa lyo che Nuhu paŵajinjile mu safina. ³⁹ Nganamanyilila mpaka chikumba meesi pachaiche ni kwakumba wose. Ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. ⁴⁰ Kele katema ko ŵandu ŵawili chachiŵa ku ngunda, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. ⁴¹ Achakongwe ŵawili chachiŵa aninkusyaga, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. ⁴² Nipele, nilolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa chi litaiche Ambuje wenu. ⁴³ Nambo nkumbuchile lyeleli, kuti akaimanyi nsyene nyumba katema chi jwawiyi pataiche, akachesisye, ngakajileche nyumba jakwe jjonasikwe. ⁴⁴ Kwalye ligongo lyo, ŵanyamwe nliwiche chile, pakuŵa ngankumanyilila katema kachaiche Mwana jwa Mundu.”

Katumetume jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika

(Luka 12:41-48)

⁴⁵ Che Yesu ŵapundile kuŵecheta, “Nipele nduni jwali jwakutumichila jwakukulupilichika ni lunda, jwati ambujegwe chammiche pachanya pa ŵandu ŵao, ŵape chakulya katema kakwe? ⁴⁶ Jwana upile jwakutumichila jo pataiche ambujegwe juchansimane aninkutendekanya yeleyo. ⁴⁷ Isyene ngunsalila, chachimika jwele katumetume jo alindilile chipanje chakwe chose. ⁴⁸ Nambo jwakutumichila aŵaga jwangalumbana atiji muntima mwakwe kuti, ‘Ambuje ŵangu akukaŵa kuuja,’ ⁴⁹ ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe ni kulya ni kung’wa pamo ni ŵakolelwa, ⁵⁰ ambujegwe kapolo jula chachiika lyuŵa lyangakulilolela ni saa jangakujimanya. ⁵¹ Chachinjamura wamba ni kummika mu mpingo umo ni ŵaulamba. Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.

25

Chitagu cha achiŵali likumi

¹ “Kele katema ko, Umwenye wa kwini chilandane ni achiŵali likumi ŵaŵajigele ibatali yao, ŵatoyosile kwachingamila ambuje ŵa ulombela. ² Nsano ŵao ŵaliji wakulowela ni

nsano wāliji wākalamuka. ³ Wāwāliji wākuloŵela wāla wājigele ibatali yao, nambo nganjigala mauta ga akiba. ⁴ Nambo wele wāwāliji wākalamuka wāla wājigele mauta mu yupa pamo ni ibatali yao. ⁵ Pakuŵa ambuje waulombela wākaŵile kwika, achiŵali wāla wose wāgwesele ni kugona. ⁶ Nambo sikati chilo nnope kwapali kunyokonya, 'Nnole! Ambuje waulombela akwika, njaule nkaachingamile.' ⁷ Pelepo achiŵali wāla wose wājimwiche, wāiŵisile chile ibatali yao. ⁸ Wele wākuloŵela wāla wāasalile wākalamuka kuti, 'Mtupe mauta genu kanandi pakuŵa ibatali yetu ikusimika.' ⁹ Nambo wākalamuka wāla wājanjile, 'Ngagatukwana uwe ni wānyamwe! Mmbaya njaule kwa kusumisya nkalisumile mwachinsyene!' ¹⁰ Nipele, wele achiŵali wākuloŵela wo paŵajawile kusuma mauta, ambuje waulombela wāiche, ni achiŵali wāwāliŵisile chile wājanjile pamo nawo mu nyumba ja ulombela ni nngano waugalikwe. ¹¹ Kanyuma achiŵali wane wāla wāiche, wāwālasile, 'Achimwene, achimwene, ntuugulile!' ¹² Nambo wēlewo wājanjile, 'Ngunsalila isyene, ngangumanyilila wānyamwe.' " ¹³ Nipele, Che Yesu wātite, "Nliolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyaŵa atamuno saa pachaiche Mwana jwa Mundu.

*Chitagu cha Wakutumichila Wātatu
(Luka 19:11-27)*

¹⁴ "Pakuŵa Umwenye wa kwini uli mpela mundu jwasachile kwaula ulendo, wāwālasile wakutumichila wao ni kwalechela chipanje chakwe. ¹⁵ Wampele kila jumo ichaikombole, jumo maunjili nsano ga mbiya, ni jwine maunjili gaŵili ni jwine liunjili limo, ni wājawile. ¹⁶ Nipele, juŵapochele mbiya maunjili nsano wājawile kukusumisya malonda ni wāpatile mbiya sine maunjili nsano. ¹⁷ Ilaia juŵapochele mbiya maunjili gaŵili jula, wāpatile sine maunjili gaŵili. ¹⁸ Nambo jwele juŵapochele mbiya liunjili limo jula, wājawile, ni kusola lisimbo paasi, ni wāsile mbiya ja achimwene jwao.

¹⁹ "Pagapite moŵa gamajinjī, achimwene jwa wakutumichila wāla wāusile, ni wātandite kuŵalanjila mbiya sisyatūmiche ni mbiya sisyapatikene mu mbiya syakwe. ²⁰ Katumetume juŵapochele mbiya maunjili nsano wāiche ali ajigele gane nsano, wāasalile, 'Achimwene, mwambele maunjili nsano ga mbiya, nnole, nyonjehesye maunjili gane nsano.' ²¹ Achimwene jwao wāsalile jwelejo kuti, 'Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusenga pamo ni achimwene jwenu.'

²² "Soon jwakutumichila juŵapochele mbiya maunjili gaŵili wāiche, wātyosisye mbiya sine maunjili gaŵili gagajonjehckwe, wātite, 'Achimwene, mwambele mbiya maunjili gaŵili. Nnole, mbatile sine maunjili gaŵili gagajonjehckwe.' ²³ Achimwene jwao wāsalile jwelejo kuti, 'Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusenga pamo ni achimwene jwenu.'

²⁴ "Nambo juŵapochele mbiya liunjili limo jula wāiche, wātite, 'Achimwene, nguimanyilila kuti mwe ndi wākulimba, mmweji nkugungula pa nganimpande, ni kusonganganya panganimisa. ²⁵ Najogwepe, najisisile mbiya jenu paasi. Nipele njigale mbiya jenu.'

²⁶ "Achimwene jwao wājanjile, 'Mwe ndi jwakutumichila jwanganalumbana ni jwa ulesi! Nkuumanyilila kuti une ngugungula panganimbande, ni kusonganganya panganimisa. ²⁷ Nipele yammajile kujiwika mbiya jangu mu nyumba ja kugosela mbiya, none pachiiiche ngajijigele jajili jangu ni chakonjehckwa chakwe! ²⁸ Munsumule mbiya jo mumppe jwakwete mbiya maunjili likumi. ²⁹ Pakuŵa, jwali ni chindu chapegwe ni konjehckwa. Nambo jwanganakola chindu, ata chele chakwete cho chichijigalikwe. ³⁰ Yankati jwakutumichila jwanganakanacho chakonjehckwa, mumponye paasa ku chipi! Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.' "

Kulamula kwa mbesi

³¹ "Katema kachaiche Mwana jwa Mundu mu ukulu wakwe ni achikatumetume wā kwini wose ali pamo nawo, pelepo chachitama pa chitengu chao cha umwenye chachili ni ukulu. ³² Wāndu wā ilambo yose chasongangane mmbujo mwao, nombe chachalekanganya wāndu mpela wākuchinga yakuti pakusilekanganya ngondolo ni mbusi. ³³ Chaachisiŵika ngondolo yaani wāndu wāmbone kundyo kwakwe ni mbusi yaani wāndu wāngalumbana kunchiji kwakwe.

³⁴ "Nombe Mwenye chiŵasalile wāali wā kundyo kwakwe kuti, 'Njise wānyamwe wāmpewile upile ni Atati wāngu, mpochele umwenye wāmpanganyichisye chile chitandile kugumbikwa chilambo. ³⁵ Pakuŵa jangwete sala ni wānyamwe mwambele chakulya ni jangwete njota ni wānyamwe mwambele meesi ni naliji jwannendo ni wānyamwe mwambochele mmajumba genu. ³⁶ Naliji matakope, wānyamwe mwandakwisye ni naliji

jwakulwala wanyamwe mwaache kukuunola ni naliji jwantawe wanyamwe mwanyimajimile.³⁷ Pelepo, Wandu Wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu chiwajanje mwenye kuti, 'Ambuje, ana chakachi twambweni wa sala ni kumpa chakulya, pane jinkwete njota ni kungwesya meesi?'³⁸ Ana chakachi twammweni nli jwannendo ni kumpochela, pane matakope ni kuntakusya?³⁹ Chakachi twammweni ndi nkulwala pane jwantawe ni kwika kukunnola?'⁴⁰ Mwenye chiwajanje, 'Ngunsalila isyene, chachilichose chimwantendele jumo jwa wanya wa achalongo wangu achanandi, mwandendele une.'

⁴¹ "Nipele chiwasalile wele waali kunchiji kwao, 'Ntyoche mmbujo mwangu wanyamwe wankwete malweso! Njaula ku mooto mo wa gose pangali mbesi wangesimika, wauwichikwe chile kwa ligongo lya Shetani ni achikatumetume wakwe.⁴² Paku wa jangwete sala nganimumba chakulya, jangwete njota nganimumba meesi.⁴³ Naliji jwannendo nganimumbochela mmajumba genu ni panaliji matakope nganimumba nguo ni nalwalaga ni natawikwe nganinyika kukulola.'

⁴⁴ "Pelepo nomba chajanje, 'Ambuje, ana chakachi twammweni ndi jinkwete sala ni njota, ni ndi jwannendo pane matakope, ni ndi nkulwala pane jwanta wikwe, nowe nganitunkamusya?'⁴⁵ Mwenye chajanje, 'Ngunsalila isyene, kila pamwakanaga kumpanganichisya gelega jumo jwa wanya wa achanandi wa, mwakanile kuumbanganichisya une.'⁴⁶ Nipele, wanya wa chajaula kumasauyo mo wa gose pangali mbesi, nambo wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu chajaula ku umi wa mo wa gose pangali mbesi."

26

Majilano ga kwaulaga Che Yesu

(Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Che Yesu pa wamalisisye kuwecheta gelego gose, waasalile wakulijiganya wa, ² "Nkumanyilila kuti pachigamale mo wa gawili chichiwe chindimba cha Pasaka, ni Mwana jwa Mundu chakatyosyekwe kuti awambikwe pa nsalaba."

³ Katema ko achakulu wa mbopesi ni achakulu wa wandu wasimene pa nsana wa nyumba ja Jwankulu Jwambopesi jwa wilanjikwe che Kayafa. ⁴ Wajilene ichajile pa kwakamula Che Yesu kwa malindi ni kwaulaga. ⁵ Nambo watite chele chindu chinatyochele katema ka lyu wa lya chindimba cha Pasaka, ngaka wa chikutyochele kutindiganya pa wandu.

Che Yesu akupakaswa mauta ku Besania

(Maliko 14:3-9; Yohana 12:1-8)

⁶ Che Yesu pa waliji ku Besania, ku nyumba ji che Simoni, juwalamile matana. ⁷ Jwankongwe jumo ju waliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya alabasta chachili ni mauta ga kununjila nnope ni ga ndalama jajikulungwa, waichilile Che Yesu pa watemi kulya chakulya, wajitile mauta muntwe. ⁸ Wakulijiganya wao pa waiweni yele watumbile, watite, "Ayu uwonasi u wa chichi?" ⁹ Aga mauta ga ngati gakasumichikwe kwa mbiya jekulungwa, ni kupegwa wakulaga."

¹⁰ Che Yesu wasimanyilile ng' anisyo syao, waasalile, "Ligongo chi nkunsausya jwankongwe jo? Jwele atesile yambone kukwangu." ¹¹ Wakulaga alinji mo wa gose ni wanyamwe, nambo une nguuwa ni wanyamwe mo wa gose. ¹² Ayu jwankongwe ju anyitilile pa chiulu mauta ga kununjila kuti amiche chile kwa masiko gangu. ¹³ Ngunsalila isyene, papali pose pa chilambo pano patachilalichila Ngani Jambone ji, achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwa kunkumbuchila.

Che Yuda akukunda kwagalauka Che Yesu

(Maliko 14:10-11; Luka 22:3-6)

¹⁴ Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa likumi ni wa wili wa, wajawile kwa achakulu wa mbopesi, ¹⁵ wausisye, "Ana chimuumbe ichichi nanyichisyaga Che Yesu kukwenu?" Wawalanjile ipande selasini ya feza. ¹⁶ Chitandile kele katema ko che Yuda wasosaga lipesa lya kwaichisya kukwao.

Che Yesu ni wakulijiganya wao akulya chakulya cha Pasaka

(Maliko 14:12-21; Luka 22:7-13, 21-23; Yohana 13:21-30)

¹⁷ Lyu wa limo likana we lyu wa lya chindimba cha mikate jangatagwa amila, wakulijiganya wajaulile Che Yesu ni kwausya, "Ana kwapi nkusaka tukankolochesye chakulya cha Pasaka?" ¹⁸ Wajanjile, "Njaula mmusi kwa mundu jumpepe, nkansalile, 'Jwakwiganya akuti, katema kangu kaiche, chindye chakulya cha Pasaka kumangwenu pamo ni wakulijiganya wangu.'" ¹⁹ Wakulijiganya wa wa watesile mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu, wakolosisye chakulya cha Pasaka.

²⁰ Ligulo, Che Yesu watumi pakulila chakulya pamo ni wakulijiganya wao kumi na mbili. ²¹ PaWalyaga, Che Yesu watite, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chakang’alauche.”

²² Wakulijiganya wasupwiche nnope, watandite kuusya jumo jumo, “Ambuje! Uli, ndili une?” ²³ Che Yesu wajanjile, “Juchakatoŵele nkate mumbale pampepe ni une jujojo ni juchakang’alauche. ²⁴ Elo, Mwana jwa Mundu chawe mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, nambo ulaje kwa jwelejo juchakangalauche Mwana jwa Mundu! Ikaliji mbaya ngakapagwe jwele muntu jo.”

²⁵ Che Yuda, juWangalawiche, wausisye, “Jwakwiganya! Ndili une?” Che Yesu wajanjile, “Ugwe mmechete.”

Chakulya cha Ambuje

(Maliko 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Wakolinto 11:23-25)

²⁶ PaWalyaga, Che Yesu waujigele nkate, watogolele Akunnungu, waugaŵenye, wapele wakulijiganya wao achitiji, “Njigale ndye, achi ni chiilu changu.” ²⁷ Nipele wachijigele chikombe cha divai, watogolele, wapele achitiji, “Nng’welele achi wanawose, ²⁸ pakuwa aji ni miasi jangu ja lilangano jakikwitika kwa ligongo lya wajinji kwa kwalechelesya sambi. ²⁹ Nambo ngunsalila kuti nguung’wa sooni divai ja sabibu mpaka paching’we jasambano pamo ni wanyamwe mu umwenye wa Atati wangu.”

³⁰ PaWamasile kwimba lujimbo lwa kulapa, watyosile, wajawile kuchikwesya cha Miseituni.

Che Yesu akusala kuti chakanikwe ni che Petulo

(Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

³¹ Nipele Che Yesu waasalile sooni, “Chilo cha lelo jino, wanyamwe wanawose chinchimwe ni une, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Chinampute jwakuchinga ni mpingo wa ngondolo chipwilingane.’

³² Nambo pachimale kusyuka, chinannongolele ku Galilaya.” ³³ Che Petulo waasalile Che Yesu, “Nachiwamuno wanawose chachimwe ni mmwe ni kunneka, nambo une ngali pachinanneche.” ³⁴ Che Yesu wansalile che Petulo, “Ngunsalila isyene, chilo chino jikanawe kutongola tambala, chimungane katatu.” ³⁵ Che Petulo watite, “Iwaga chingawe pamo nomwe, ngasinankana.” Wakulijiganya wane wala wanawose watite iyoyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane

(Maliko 14:32-42; Luka 22:39-46)

³⁶ Nipele Che Yesu wajawile pamo nawo kwiuto kwakukuwilanjikwa ku Getesemane, waasalile wakulijiganya wao kuti, “Ntame apano une ngwaula ako kukupopela.”

³⁷ Walongene nawo che Petulo pamo ni wanache wawili wa chilume wa che Sebedayo, watandite kusupuka nnope ni kulagasika. ³⁸ Pelepo waasalile, “Ngusupuka nnope muntima mpaka chiwandi kuwa. Ntame apano ni nchesye pamo ni une.” ³⁹ Nipele, wajawile mmbujo kanandi, wagwile manguku, wapopele achitiji, “Atati wangu, iwaga ikukomboleka, achi chikombe cha malagasyo chimbite, nambo ngawa kwa kusaka une, nambo iwe mpela inkuti pakusaka mmwe.” ⁴⁰ Wajaulile wakulijiganya wala, wasimene agonile, waasalile che Petulo, “Ana uli, nganinkombola kuchesya pamo ni une atamuno saa jimope? ⁴¹ Nchesye ni kupopela kuti nkaika kwinjila nkulinjikwa. Mbumu jikusaka nambo chiilu changali machili.”

⁴² Che Yesu wajawile sooni kaaŵili kukupopela, “Atati wangu, iwaga ngaikomboleka achi chikombe cha malagasyo chipite pangang’welela une, nipele, chinkusaka chitendekwe.”

⁴³ Wajaulile sooni wakulijiganya wao, wasimene agonile, pakuwa meeso gao gatopelwe ni lugono.

⁴⁴ Nipele walesile, wajawile sooni kukupopela kaatatu kwa malowe galagala. ⁴⁵ Nipele wajaulile wakulijiganya wala, waasalile, “Ana uli, chiwela nli mu lugono ni kupumulila? Nnole katema kasyene kaiche, ni Mwana jwa Mundu chatajikwe mmakono mwa wandu wa sambi. ⁴⁶ Njime, twende. Nnole! Akwika jwakuung’alauka.”

Che Yesu akukamulwa

(Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

⁴⁷ Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuwecheta nawo, waiche che Yuda, jumo jwa wakulijiganya kumi na mbili wala. Pamo nawo waiche wandu wajinji ali ajigele mapanga ni imbonga wawatumikwe ni achakulu wambopesi ni achakulu wa wandu. ⁴⁸ Juwasachile kungalauka Che Yesu jo, wapele chimanyisyo kuti, “Juchinankomasye kwa kwakunnonyela ni jujojo, munkamule.” ⁴⁹ Che Yuda wammandichile Che Yesu, waasalile, “Ngunkomasya jwakwiganya!” Nipele wankomasisye kwa kwakumbata. ⁵⁰ Che Yesu wansalile, “Ambusanga, ntende chinnyichile.” Pelepo waiche wandu wala, wankamwile Che Yesu ni kwaŵika paasi pa ulamusi wao.

⁵¹ Jumo jwa waWaliji pamo ni Che Yesu walisolomwele lipanga lyakwe, wamputile kapolo jwa Jwankulu Jwambopesi, wankatile liwiwi. ⁵² Pelepo Che Yesu wansalile jwejo, “Mmuseye upanga wenu mwigonelo mwakwe, pakuwa jwalijose jwakuulaga ni lipanga, chaulajikwe ni lipanga. ⁵³ Uli ana ngankwimanyilila kuti ngukombola kwaWenda Atati Wangu ni kumbelechela kupunda Wangondo mipingo kumi na mbili wa achikatumetume wa kwini?” ⁵⁴ Nambo chigamalile chinali Malembelo ga Akunnungu gagakuti ikuWajilwa kuwa?”

⁵⁵ Katema kakoko Che Yesu wausalile mpingo wa Wandu uwaiche kukwakamula, “Uli nnyiche kukungamula kwa mapanga ni imbonga mpela ndili mundu jwangangugakumulichisya malajisyo? MoWa gose naliji pa Nyuumba ja Akunnungu njijiganyaga, nambo nganimungamula! ⁵⁶ Nambo aga gose ga gatendekwe pakuti gamalile malembelo ga Wakulondola wa Akunnungu.” Pelepo Wakulijiganya Wanawose Walesile, Watisile.

Che Yesu akwauswa kukungulu

(Maliko 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Nipele, wele wandu waWankamwile Che Yesu wanjawisye ku nyuumba ji che Kayafa juWaliji Jwankulu Jwambopesi, kuWasongangene Wakwiganya Malajisyo ni achachekulu. ⁵⁸ Che Petulo Wankuiye kwa kutali mpaka mu lutenje lwa Jwambopesi Jwankulu, Wajinjile nkati pamo ni Wakulindilila kuti alole ichikatendekwe.

⁵⁹ Nipele, achakulu wambopesi ni nkungulu wose wausosile umboni wa unami kuti akombole kumbulaga Che Yesu. ⁶⁰ Nambo nganapata umboni wauli wose, nachiwamuno waiche Wandu Wajinji wa unami. Kumbesi kwakwe waiche Wandu waWili. ⁶¹ Watite, “Aju mundu ju watite, Ngukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitaWa sooni kwa moWa gatatu.” ⁶² Jwambopesi Jwankulu Wajimi, Wammusisye Che Yesu, “Ana ngankwanga liloWe? Ana Wandu wa akummechetela chichi?” ⁶³ Nambo Che Yesu watemi ji. Jwambopesi Jwankulu Wansalile, “Ngunumbisya kwa Akunnungu waali Wajumi, ntusalile naga isyene mmwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu!” ⁶⁴ Che Yesu wanjanjile, “Mmwe mmechete! Nambo ngunsalila kuti, chitandile sambano chimumbone Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Ambuje wa machili, chimumbone iyoyo achiikaga pa maunde ga kwini.”

⁶⁵ Pelepo, Jwambopesi Jwankulu wapapulenye nguo syao, watite, “Watukene Akunnungu! Uli tukuusaka sooni umboni nkati jweleju? Sambano mpilikene yatite pakwatukana Akunnungu. ⁶⁶ Wanyamwe nkuti uli?” Wanyawo Wanjajile, “AWajilwe kuwa!” ⁶⁷ Nipele wansunile mata ku meeso, wamputile. Wane wamputile majanda palijeje, ⁶⁸ achitiji, “Nlondole, alakwe Kilisito Jwakuwombola, waani wamputile!”

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Maliko 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Che Petulo watemi paasa mu lutenje. Nipele, jwakutumichila jumo jwankongwe wanjaulile, nikuti, “Alakwe mwaliji pampepe ni Che Yesu jwa ku Galilaya.” ⁷⁰ Nambo che Petulo wakanile mmbujo mwa wanawose achitiji, “Ngangumanyilila inkuwecheta yo.” ⁷¹ PaWakopokaga paasa, katumetume jwine jwankongwe wammweni, wansalile uWaliji pelepo kuti, “Mundu ju Waliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.” ⁷² Che Petulo wakanile sooni kwa kulumbilila, “Ngangumanyilila mundu ju.” ⁷³ Kanyuma kanandi, Wandu waWaliji pelepo Wajaulile che Petulo, Wansalile, “Kusyene, mmwe nomwe nli jumo jwakwe, pakuwa uwechete wenu ukummanyisya.” ⁷⁴ Pelepo che Petulo watandite kulumbilila kwakulilwesya achitiji, “Ngangumanyilila mundu ju!” Katema kakoko tambala jatongwele. ⁷⁵ Che Petulo wagakumbuchile maloWe gaWasalilwe ni Che Yesu kuti, “Chimungane katatu, jikanaWe kutongola tambala.” Nipele, watyosile paasa, walisile nnope.

27

Che Yesu akujigalikwa ku Che Pilato

(Maliko 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32)

¹ Pakwachele, achakulu wambopesi ni achakulu wa Wandu Wajilene ichajile pakwaulaga Che Yesu. ² WataWile magwedegwede, Wanjigele, Wampeleche ku che Pilato, jwankulu jwa Chiloma.

Chiwa chi che Yuda

(Masengo 1:18-19)

³ Pelepo, che Yuda juWangalawiche, paWaiweni kuti Che Yesu amasile kulumulikwa, walilasisiche muntima, wausisye kwa achakulu wambopesi ni achakulu wa Wandu ipande selasini ya feza. ⁴ Wansalile, “Lewile kwa kuntyosya mundu jwangali ni sambu aulajikwe.” Nambo wele Wanyawo watite, “Yeleyo ili yetuwe? Chimanyilile mwasyene.” ⁵ Nombejo waponyele feza sila pa Nyuumba ja Akunnungu, wakopweche paasa, Wajawile kukulitaWilila.

⁶ Achakulu wambopesi wasijigele feza sila, nikuti, “Ngalumbana kusiwika kwa jwakugosa feza sya Nyumba ja Akunnungu pakuwa sili feza sisypatikene kwa kuulaga.” ⁷ Nipele, wajilene, wasumile ngunda wa lilongo kuti paŵe pakwasichila achalendo. ⁸ Nipele, mpaka lelo jino wele ngunda wo ukuwilanjikwa ngunda uwasumikwe kwa feza sisypatikene kwa kuulaga.

⁹ Kwa yeleyo maloŵe gaŵawecheche che Yelemia jwakulondola jwa Akunnungu gamalile gagakuti, “Wajigele ipande selasini ya feza, malinga ni malipilo gaŵajilene Wasilaeli kulipa kwa ligongo lyao. ¹⁰ Feza syo wasumile ngunda wa lilongo, mpela iwanajisye Ambuje.”

Che Pilato akwausya Che Yesu mausyo

(Maliko 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38)

¹¹ Che Yesu wajimi mmbujo mwa jwankulu jwa chilambo. Nipele, jwankulu jwa Chiloma wammusise, “Ana mmwe ni Mwenye jwa Wayahudi?” Che Yesu wanjajile, “Mmw mmecheche.” ¹² Nambo achakulu wambopesi ni achachekulu paŵammechetelaga, nganjanga. ¹³ Nipele che Pilato wammusise, “Ana ngankupilikana ganagose gele gakummechetela go?” ¹⁴ Nambo Che Yesu nganjanga namose liloŵe limo, jwankulu jwa Chiloma jo wasimosile nnope.

Che Yesu akulamulikwa kuwa

(Maliko 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)

¹⁵ Yasyoŵeleche jwankulu jwa Chiloma kwagopolela Myahudi jumo jwataŵikwe juŵansachile katema ka chindimba cha Pasaka. ¹⁶ Kele katema ko paliji ni jwantawe juŵamanyiche nnope, liina lyakwe che Balaba. ¹⁷ Nipele, paŵasongangene ŵandu pamo, che Pilato wasisise, “Ana nkusaka nangopole jwapi mwa ŵele ŵawili, che Balaba pane Che Yesu jwakuwilanjikwa Kilisito?” ¹⁸ Pakuŵa waimanyilile kuti wantyosise kwa ligongo lya wiu.

¹⁹ Che Pilato paŵatemi pa chitengu cha kulamulila, ŵankwawo ŵaichenawo utenga wanti, “Nkalipasyapasya kutenda chachili chose nkati jwele munda jwambone jo, pakuŵa lelo lasile mu sagamisi kwa ligongo lyakwe.”

²⁰ Nambo achakulu wambopesi ni achakulu ŵane ŵanyenjile ŵandu kuti ŵawende agopolwe che Balaba ni ŵaulaje Che Yesu. ²¹ Che Pilato wasisise ŵanyawo, “Nkunsaka jwapi nangopolele mwa ŵele ŵawili ŵa?” Wanjajile, “Che Balaba!”

²² Che Pilato wasisise ŵanyawo, “Sano, naatende chichi Che Yesu jwakuwilanjikwa Kilisito?” Ŵanawose ŵatite, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

²³ Nambo che Pilato wasisise, “Ligongochi? Ungalumbana chi watesile?” Ŵanyawo wanyanyisise achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

²⁴ Nipele, che Pilato paŵaiweni kuti ngakukombola kupanganya chachili chose nambo kutindiganya kukutanda, wajigele meesi ni kunaŵa makono mmbujo pa ŵandu ni ŵatite, “Une ngangulipasyapasya nkati chiwa cha aju munda ju, chinyimanyilile mwachinsyene.”

²⁵ Ŵandu Ŵanawose ŵatite, “Miasi jao jiŵe pachanya petu ni achiŵana Wetu!” ²⁶ Nipele che Pilato wagopolele che Balaba kutyochela mu nyumba jakutaŵilwa, nambo paŵamasile kumputa Che Yesu ibokola wantyosise kukwaŵamba pa nsalaba.

Ŵangondo akuntendela chanache Che Yesu

(Maliko 15:16-20; Yohana 19:2-3)

²⁷ Nipele Ŵangondo ŵa jwankulu jwa Chiloma wanjajisye Che Yesu nkati likome, wanyungwile mpingo wose. ²⁸ Wammusile nguo syao, wammwasise mwinjilo wechejeu wa chimwenye. ²⁹ Nipele ŵakolosiye chindu mpela singwa ja miiŵa, wammwasise mu ntwe, sooni wammichile nnasi kundyo. Ŵatindiŵele mmbujo mwao ni kuntendela chanache achitiji, “Tukunkomasya Mwenye jwa Wayahudi!” ³⁰ Ŵansunile mata, ŵaujigele nnasi ula ni kumputa mu ntwe. ³¹ Paŵamasile kuntendela chanache, wammusile mwinjilo ula ni kuntakusya nguo syao, nipele ŵampeleche kukwaŵamba pa nsalaba.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba

(Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

³² Paŵajaulaga, Ŵansimene munda jumo liina lyakwe che Simoni jwa musi wa ku Kulene, wankanganichise kujigala nsalaba u Che Yesu. ³³ Paŵaiche peuto papakuwilanjikwa Goligota, malumbo gakwe, peuto pa Chikalakasa cha Ntwe, ³⁴ ŵampele divai jewanganye chindu chakuŵaŵa kutyosya kupeteka. Nambo Che Yesu nkupasya pe ŵakanile kung'wa.

³⁵ Ŵaŵambile pa nsalaba, nipele ŵagaŵene nguo syao kwakutendela gudugudu. ³⁶ Ŵatemi pepala, ŵaliji nkwalindilila. ³⁷ Pachanya ntwe wakwe pa nsalaba ŵawisile

chibwa cha maloŵe gagalembekwe, “Aŵa ni Che Yesu, Mwenye jwa Ŵayahudi.”³⁸ Paliji ni ŵachiswamba ŵaŵili ŵaŵambikwe pamo nawo, jumo kunchiji ni jwine kundyo.

³⁹ Ŵandu ŵaŵapitaga pelepo ŵantukene achipukunyaga mitwe jao nikuti,⁴⁰ “Mmwe jumwatite kuti nkukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitaŵa kwa moŵa gatatu. Sambano nlikulupusye mwasylene. Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, ntuluche pa nsalaba po!”⁴¹ Iyoyo peyo achakulu ŵambopesi pamo ni ŵakwiganya mala-jisyo ni achachekelu ŵantendele chanache achitiji,⁴² “Ŵakulupusye ŵane, nambo asyene ngakukombola kulikulupusya! Iŵaga ŵele ali Mwenye jwa Ŵaisilaeli! Sambano atuluche pa nsalaba po, noweji tutwakulupile.”⁴³ Ŵaakulupilile Akunnungu ni kuŵecheta kuti ŵele ali Mwana jwa Akunnungu, nipele, iŵaga Akunnungu akunsaka ŵakulupusye sambano.”

⁴⁴ Iyoyo peyo ŵeŵala uŵaŵambikwe pamo nawo pa nsalaba nombe ŵantukene.

Ciwa chi Che Yesu

(Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

⁴⁵ Chitandile lyyuŵa pantwe mpaka saa tisa, chilambo chose chaliji chipi.⁴⁶ Pajaiŵe saa tisa Che Yesu ŵalisile kwa liloŵe lyekulungwa, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu ŵangu, Akunnungu ŵangu, kwachichi mulesile?”⁴⁷ Nambo ŵandu ŵane ŵaŵajimi pele paŵapilikene yele ŵatite, “Akwaŵilanga che Elia.”⁴⁸ Jumo jwao ŵautwiche, ŵajigele lidodoki ni kunyoya mu divai jakuipa, ŵajiwisile mu nnasi, ŵapele ang’we.⁴⁹ Ŵane ŵatite, “Nnindilile tulole iŵaga che Elia chaiche kukwakulupusya.”

⁵⁰ Nipele, Che Yesu ŵalisile sooni kwa liloŵe lyekulungwa, ŵajasiche.

⁵¹ Pelepo nguo ja lusasa ja Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela mwinani mpaka paasi, chilambo chatinganyiche ni lwala syapalwiche.⁵² Malembe ganukwiche ni ilu ya ŵandu ŵajinji ŵa Akunnungu ŵaŵajasiche ŵasyuchikwe.⁵³ Nombewo ŵakopweche mmalembe, ni Che Yesu paŵamasile kusyuka, ŵajinjile mu mmusi wa Akunnungu, yaani Yelusalemu, ni ŵandu ŵajinji ŵaweni.

⁵⁴ Nipele, jwankulu jwa ŵangondo ni ŵangondo ŵane ŵaŵaliji pamo nawo achinlindililaga Che Yesu paŵachiwani chilambo chininkutinganyika ni gagakopochele gala, ŵajogwepe nnope, ŵatite, “Isyene aju mundu ju ŵaliji Mwana jwa Akunnungu.”

⁵⁵ Pelepo paliji ni achakongwe ŵajinji ŵaŵalolechesyaga kwakutali. Ŵanyawo ni ŵeŵala ŵaŵankuiye Che Yesu kutyochela ku Galilaya ni kwatumichila.⁵⁶ Mwa ŵele ŵanyawo ŵaliji che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ni che Yusufu, pamo ni achikulu ŵa ŵanache ŵa che Sebedayo.

Masiko gi Che Yesu

(Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

⁵⁷ Pakwaswele, ŵaiche mundu jumo jwa chipanje jwa musu wa ku Alimataya liina lyao che Yusufu, nombejo jwaliji jwakulijiganya jwa Che Yesu.⁵⁸ Ŵajawile kwa che Pilato, ŵaŵendile apegwe chiulu chi Che Yesu. Che Pilato ŵalamwile kuti apegwe.⁵⁹ Che Yusufu ŵachijigele chiulu chila, ŵachiŵijilile nguo jeswela mbee jajili jasambano,⁶⁰ Che Yusufu ŵachiŵisile chiulu chi Che Yesu mu lilembe lyasambano liŵasepile palwala kwa ligongo lyakwe nsyene. Nipele, ŵaligalambulile liganga lyekulungwa pa nnango wa lilembe ni kutyoka.⁶¹ Che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu ŵane ŵala ŵatemi aninkulolechesya ku lilembe.

Lilembe likulindililwa

⁶² Malaŵi jakwe, yaani lyyuŵa lyakuliŵika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila, achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵajaulile che Pilato,⁶³ Ŵatite, “Achimwene, tukukumbuchila kuti jwakulambusya jula akanaŵe kuwa ŵatite, ‘Pakumala moŵa gatatu chisyuche.’”⁶⁴ Kwayele tukummenda mwasalile ŵangondo ajaule akalilindilile lilembe kwa moŵa gatatu, kuti ŵakulijiganya ŵao anakombole kuchijigala chiulu chao ni kwasalila ŵandu kuti asyuchile. Akuno kulambusya kwa mbesi kuno chikuŵe kwawamba nnope kupunda kwaandanda kula.”⁶⁵ Che Pilato ŵaasalile, “Ayaga, nkwete ŵangondo, njaule nkaliindilile inkuti pakukombola.”⁶⁶ Nipele, ŵajawile, ŵalilindilile lilembe, ŵaŵisile chiugulilo peganga ni kwaleka ŵangondo kulindilila.

28

Kusyuka ku Che Yesu

(Maliko 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10)

¹ Palyamasile Lyuŵa lya Kupumulila, kuninkucha lyyuŵa lyaandanda lya chijuma, che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu jwine ŵajawile kukulilola lilembe.

² Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, katume-tume jwa kwinani jwa Ambuje watulwiche kutyochela kwinani, waligalambwile liganga lila ni kutamila. ³ Uwoneche wakwe waliji mpela kumesya ni nguo syakwe syaliji syeswela mbee. ⁴ Wakulindilila lilembe lila watetemele kwa lipamba nnope, waliji mpela wawe.

⁵ Nambo katumetume jwa kwinani jula waasalile achakongwe wala achitiji, “Wanyamwe nkajogopa! Ngumanyilila kuti nkunsosa Che Yesu juwawambikwe pa nsalaba. ⁶ Nganapagwa pelepa pakuwa wamale kusyuka mpela iwasasile. Njise kunnole pawagonile. ⁷ Nipele, njaule chitema nkaasalile wakulijiganya wao kuti asyuchile, nombewo akunnongolela ku Galilaya, kweleko chimwasimane. Ayaga, une jwammale kunsalila.”

⁸ Achiwaga ni lipamba ni kusengwa kwakukulungwa, achakongwe wo watyosile chitema ku lilembe, achitukaga kukwasalila wakulijiganya wao.

⁹ Chisisimuchile, Che Yesu wasimene nawo, watite “Ngunkomasya.” Achakongwe wala wawawile, wagakamwile makongolo gao ni kwapopelela. ¹⁰ Nipele Che Yesu waasalile, “Nkajogopa! Njaule nkaasalile achalongo wangu ajaule ku Galilaya, kweleko ni kuchakamone une.”

Utenga wa wakulindilila lilembe

¹¹ Achakongwe wala pawajaulaga, wakulindilila wampepe wa lilembe wawawile mu mmusi kukwasalila achakulu wambopesi yanayose iyatendekwe. ¹² Nipele, wasimene pamo ni achachekulu, watemi nkungulu, pakumala kukunguluka wapele wakulindilila wala mbiya syasijinji, ¹³ ni kwasalila, “Wanyamwe chinjile yeleyi, ‘Wakulijiganya wao waiche chilo, wachijiwile chilu uwe tuli tugonile.’ ¹⁴ Iwaga chaimanye yeleyi jwankulu jwa chilambo, uwe chitwanyenje, ni wanyamwe ngamma ni masausyo.”

¹⁵ Wakulindilila wala wasijigele mbiya sila, watesile mpela iwatite pakusalilwa. Jele ngani jo jajenele pasikati ja Wayahudi mpaka lelo jino.

Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao

(Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

¹⁶ Wakulijiganya kumi na moja wala wawawile ku Galilaya ku chitumbi kwa wasalilwe ni Che Yesu ajaule. ¹⁷ Pawamweni, wampopelele, nambo wampepe mwa wanyawo waliji ni lipamba. ¹⁸ Nipele Che Yesu waiche chiwandi, waasalile, “Mbegwile ukombole wose kwinani ni pachilambo. ¹⁹ Nipele njaule, nkaatende wandu wa ilambo yose awe wakulijiganya wangu, nchabatisyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbumu jwa Akunnungu. ²⁰ Nkaajiganye kugakamulichisya gose mpela ila indite pakunnajisya wanyamwe. None ndili pamo ni wanyamwe mowa gose, elo, mpaka kumbesi kwa chilambo.”

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Maliko Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Maliko, chili chitabu chimpepe mu itabu ncheche mu Lilangaŋo lya Sambano chachikusala yankati ngani ja umi u Che Yesu Kilisito. Chachilichose mwa itabu yo chikuwŋilanjikwa “Injili,” malumbo gakwe “Ngani Jambone.” Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Injili mpela yatite pakulemba che Maliko chili chitabu chejipi kupunda itabu yose ncheche. Sooni ikukulupilichika kuti mwa Injili syosye si jeleji jaliji jandanda kulembekwa mu yaka ya 65 mpaka 70, pakumala Che Yesu kupagwa. Waumanyilisi wajinjii akukulupilila kuti Injili ji jalebekwe ku Loma, nningwa wao wakamulise ntima wakukulupilila wa chiloma wa kweleko.

Che Maliko sooni akumanyika mpela che Yohana Maliko, wawawile pamo ni achinduna che Paolo ni che Banaba nambo wasoyesye lumbili lwao pawalesile achinjakwe achendelechelaga ni ulendo wao wa masengo ga kwatumichila Akunnungu (Masengo 13:13). Kanyuma Che Maliko walongene sooni ni che Banaba (Masengo 15:37-39). Sooni che Maliko waliji mbusanga ju che Petulo (2 Petulo 5:13). Nambo che Maliko waliji jwanchanda katema Che Yesu pawatandaga masengo gao. Waumanyilisi akukulupilila kuti che Maliko walembe umboni u che Petulo, ni weleo uli nsingi wa Injili mpela yatite pakulemba che Maliko. Mu Ngani Jambone ji, che Maliko akunguluchile kwannope majiganyo gankati kuwa jwakulijiganya ju Che Yesu ni majiganyo ga Che Yesu pa moŋa ga mbesi.

Yaili mwelemo

Che Maliko akuchimanyukusya chitabu chakwe (1:1-13).

Sooni che Maliko akusala yankati kutumichila ku Che Yesu pawaliji ku Galilaya (1:14-45; 8:1-21).

Sooni akutusallila yankati Che Yesu iwatite pakwendajenda ku Yelusalemu (8:22-38; 10:1-52).

Che Maliko akumalichisya kwa kulemba yankati katema Che Yesu pawaliji Ku Yelusalemu, pamo ni chiwa chao ni kusyuka kwao (11:1-33; 16:1-8).

*Che Yohana Wakubatisya akwalalichila wandu nkati Che Yesu Kilisito
(Matayo 3:1-12; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)*

¹ Jeleji jili ndande ja Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Akunnungu. ² Mpela ijitite pakulembekwa mmalemo ga che Isaya juwaliji jwakulondola jwa Akunnungu, “Akunnungu watite, ‘Nguntuma jwantenga jwangu annongolele, jwejeje ni juchankolochesye litala lyenu.’”

³ Mundu akunyanyisya mwipululu achitiji, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao, ngolose mwakusaka kupita.’”

⁴ Che Yohana Wakubatisya watamaga mwipululu ni kwalalichila wandu aleche sambu ni kwabatisya kuti Akunnungu walechelesye sambu syao. ⁵ Wandu achajinjii kutyochela chilambo cha Wayahudi ni musu wa ku Yelusalemu wose wawawile kukwapikanila che Yohana, wajitichisye sambu syao nombejo wabatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁶ Che Yohana waliji awasile mwinjilo uwapotekwe ni manyunya ga chinyama chachikuwŋilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu. Nombejo walyaga itete ni uchi. ⁷ Ni walalichilaga kwa wandu kuti, “Panyuma pangu akwika jwali ni machili kumbunda une. None nganguwajilwa namose kukotama ni kugopola ngoji sya italawanda yakwe. ⁸ Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo jwelejo chaachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

*Kubatiswa ni kulinjikwa kwa Che Yesu
(Matayo 3:13-17; 4:1-11; Luka 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Moŋa go, Che Yesu waiche kutyochela musu wa ku Nasaleti wauli mu chilambo cha ku Galilaya ni wabatiswe ni che Yohana mu lusulo lwa Yolodani. ¹⁰ Che Yesu pawakopokaga mmeesi, wakuweni kwianani kuugwiche ni Mbumu jwa Akunnungu wantuluchile achiwaga mpela nguunda. ¹¹ Liloŋe lya Akunnungu lyapikaniche kutyochela kwianani litchitiji, “Mmwejo ni Mwanangu jungunonyela, nonyelwe nomwe.”

¹² Papopo Mbumu jwa Akunnungu wānlongwesye Che Yesu kwaula mwipululu. ¹³ Ni wātami mwipululu mo moŵa alobaini achilinjikwaga ni Shetani. Kukoko wātama pamo ni inyama ya mwitini, nambo achikatumetume ŵa kwinani ŵaliji nkwakamuchisya.

*Che Yesu akwaŵilanga ŵakukoka ncheche ŵaakuye
(Matayo 4:12-22; Luka 4:15; 5:1-11)*

¹⁴ Che Yohana paŵataŵikwe mu nyumba jakutaŵilwa wāndu, Che Yesu ŵajawile ku chilambo cha ku Galilaya kwalalichila wāndu Ngani Jambone ja Akunnungu. ¹⁵ Wātite, “Katema kaiche ni Umwenye wa Akunnungu uŵandichile. Nneche sambi syenu ni kujikulupilila Ngani Jambone!”

¹⁶ Che Yesu paŵapitaga mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵaweni ŵakukoka ŵawili, che Simoni pamo ni che Andulea mpwakwe ali nkukoka somba kwa lwau. ¹⁷ Che Yesu ŵaasalile, “Munguye, none chinantende ŵanyamwe mme ŵakwaikanawo wāndu kwa Ambuje.” ¹⁸ Papopo ŵalesile nyau syao ni kwakuya.

¹⁹ Che Yesu paŵajawile mmbujo kanandi, ŵaweni che Yakobo ni che Yohana, wānache ŵa che Sebedayo. Ni ŵanyawo ŵaliji mu ngalaŵa jao achisaulaga nyau syao. ²⁰ Papopo Che Yesu paŵaweni, ŵaŵilasilile, ni ŵanyawo ŵalesile che Sebedayo atati ŵao mu ngalaŵa pamo ni ŵakwapanganyichisya masengo, ni ŵakuiye Che Yesu.

*Che Yesu akunkoposya mundu masoka
(Luka 4:31-37)*

²¹ Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaiche musi wa Kapelenaumu, ni palyaiche Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu ŵajinjile mu nyumba ja kusimanilana Ŵayahudi, ni wātandite kwajiganya wāndu malowe gambone ga Akunnungu. ²² Wāndu wose ŵawampilikene ŵasimosile ni uwiganye wakwe, pakuŵa nganjiganya mpela ŵakwiganya Malajisyo, nambo ŵajiganyaga nti mundu jwali ni ulamusi.

²³ Papopo mundu jwakamwilwe ni lisoka juŵaliji mu nyumba ja kusimanilana jila ŵanyanyisye, ²⁴ achitiji, “Ana nkusaka kututenda ichichi, mmwe Che Yesu jwa ku Nasaleti? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela jwa Akunnungu!”

²⁵ Che Yesu ŵalikalipile lisoka lyo achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu jo.”

²⁶ Nipele lisoka lyo lyantinganyisye mundu jula kwa machili ni kunyanyisya, ni lyakopweche. ²⁷ Wāndu wose ŵasimosile nnope ni ŵaliji nkuusyana, “Ana yelei ni yatiuli? Uli, gelega gali majiganyo ga sambano? Mundu ju akwete ulamusi wa kugakoposya namose masoka, nombego gakwajitichisya!” ²⁸ Nipele, ngani jakwe Che Yesu jajenele kwachitema palipose, kuchilambo chose cha ku Galilaya.

*Che Yesu akwalamya wāndu ŵajinji
(Matayo 8:14-17; Luka 4:38-41)*

²⁹ Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao pamo ni che Yakobo ni che Yohana ŵakopweche mu nyumba ja kusimanilana jila ni kwaula ku nyumba ja ŵanya che Simoni ni che Andulea. ³⁰ Akwegwao che Simoni jwankongwe, ŵagonile pachindanda ali nkulwala chiilu, ni Che Yesu naikape ŵasalilwe yankati jwakulwala jo. ³¹ Nipele Che Yesu ŵanjaulile jwankongwe jo ni ŵankamwile nkono ni kunjinamukula. Ulwele ula wannesile nipele wātandite kwatlechela.

³² Ligulo, lyuŵa lili litiŵile, wāndu ŵaajauchisye Che Yesu ŵakulwala wose ni ŵawakamwilwe ni masoka. ³³ Wāndu wose ŵa musi wo ŵasongangene paluŵala lwa nyumba. ³⁴ Che Yesu ŵalamisye wāndu ŵajinji ŵaŵaliji ni ilwele yakupisyangana ni kugakoposya masoka gamajinji gagaliji mwa wāndu ŵala. Nganiŵapa masoka lipesa lyakuwecheta chachilichose ligongo gaamanyilile ali ŵaani.

*Che Yesu akwalalichila wāndu ku Galilaya
(Luka 4:42-44)*

³⁵ Kundaŵipe kukanaŵe kucha, Che Yesu ŵakopweche mu nyumba jo ni kwaula paasa musi, pangali wāndu kukupopela. ³⁶ Che Simoni ni achinjakwe ŵala ŵajawile kukwasosa. ³⁷ Paŵammweni ŵansalile, “Wāndu wose ali nkunsosa mmwe.”

³⁸ Che Yesu ŵaasalile, “Tukusachilwa tujaule mmisinda jine jajiŵandichile akuno, ni kweleko ngusachilwa ngalalichile Ngani Jambone, pakuŵa yelei ni inyichile.”

³⁹ Nipele, Che Yesu ŵajesilesile ku Galilaya kose, achilalichilaga mmajumba gao ga kupopelela ni kugakoposya masoka.

*Che Yesu akunswejesya mundu jwamatana
(Matayo 8:1-4; Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Lyuŵa limo mundu jwa matana ŵaiche ku Che Yesu ni kwatindiŵalila ni kwachondelela kuti, “Mwasakaga muuswejesye!”*

⁴¹ Che Yesu ŵankolele chanasana, ŵajongwele nkono wao ni ŵankwaiye ni kwasalila, “Ngusaka, Nswejele!” ⁴² Papopo matana gakwe gala gannesile ni ŵaswejele. ⁴³ Nipele Che Yesu ŵansalile ajaule achinjamukaga kwa machili, achinsalilaga, ⁴⁴ “Nnole, munansalile mundu jwalijose chindu chi, nambo njaule nkalisoye kwa jwambopesi, nkatiyosye mbopesi mpela iŵatite pakusala che Musa kwalosya ŵandu wose kuti nnamile.”

⁴⁵ Nambo mundu jula paŵakopweche, ŵatandite kwenesya ngani jo papalipose, namose Che Yesu nganakombola kwinjila sooni mmusi kwakulilosya. Nambo ŵatemi paasa musi, pangali ŵandu, atamuno yeleyo ŵandu kopochela papalipose ŵanjaulile kukokopeko.

2

Che Yesu akunnanya mundu jwatatele
(Matayo 9:1-8; Luka 5:17-26)

¹ Pagapite moŵa gampepe, Che Yesu ŵaujile sooni ku Kapelenaumu ni ŵandu ŵapilikene kuti ali pamusi. ² Nipele ŵandu ŵajinji ŵasongangene atamuno nganilisigala lipesa lyalililyose, ni ŵagumbele mpaka paluŵala. Che Yesu ŵaliji nkwalalichila Liloŵe lya Akunnungu. ³ Pelepo ŵandu ncheche, ŵannyichisye mundu jwatatele ku Che Yesu. ⁴ Nambo kwaligongo lya winji wa ŵandu, nganakombola kunjausya jwakulwala pachiŵandi ni Che Yesu. Nipele, ŵapesekwile pa chipagala cha nyumba palapala paŵaliji Che Yesu. Pelepo ŵantulwisye mundu jo ali agonile pa chitagala. ⁵ Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao chila, ŵansalile jwakutatala jula, “Mwanangu, nlecheleswe sambi syenu.”

⁶ Ŵampepe mwa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵaŵatemi pepala, ŵaliji nkuliusya mmitima jao, ⁷ “Ana akukombola chinauli kuŵecheta yelei? Akwatukana Akunnungu! Akunnungu pe ni ŵakukombola kulechelesya sambi.”

⁸ Papopo Che Yesu ŵaimanyilile yanayose iŵaganisyaga mmitima jao, ni ŵausisye, “Ana ligongo chi nkuganisa yelei mmitima jenu? ⁹ Ana chapi chachili chakwepepala, kunsalila mundu jwatatele ju, ‘Nlecheleswe sambi syenu,’ pane kunsalila, ‘Njimuche, njigale chitagala chenu njende?’ ¹⁰ Nipele, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Muntu akwete ulamusi wa kulechelesya sambi sya ŵandu pachilambo pano.” Papopo ŵansalile mundu jwatatele jula, ¹¹ “Ngunsalila, njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangweni!”

¹² Ŵandu paŵannolechesyaga, mundu jula ŵajimwiche, ŵajigele chitagala chao ni kukopoka. Ŵandu wose ŵasimosile ni kwakusya Akunnungu aчитiji, “Ngapagwa kose patwaiweni yanti yeleyi!”

Che Yesu akummilanga che Lawi ŵaakuye
(Matayo 9:9-13; Luka 5:27-32)

¹³ Che Yesu ŵajawile sooni mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wa ŵandu wanjaulile ni Che Yesu ŵatandite kwajiganya.

¹⁴ Paŵaliji nkupita, ŵammweni che Lawi mwanache ju che Alufayo ali atemi pa nyumba ja kukumbikanyila nsongo. Che Yesu ŵansalile, “Munguye!” Che Lawi ŵajimi ni ŵankuiye.

¹⁵ Kanyuma, Che Yesu ŵatemi mu nyumba ji che Lawi kulya chakulya. Ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵandu ŵa sambi ni ŵandu, ŵaakuiye Che Yesu. Ni ŵajinji mwa ŵelewo ŵaliji nkulya pamo nawo ni ŵakulijiganya ŵao. ¹⁶ Ŵakwiganya Malajisyo ŵampepe ŵaŵaliji Mafalisayo, paŵaiweni kuti Che Yesu akulya pamo ni ŵandu ŵangakukundikwa ni ŵandu ni ŵakukumbikanya nsongo, ŵausisye ŵakulijiganya ŵao ŵala, “Kwachichi akulya ni ŵandu nti ŵeleŵa?”

¹⁷ Che Yesu paŵapilikene ŵaasalile, “Ŵandu ŵangakulwala ngakunlajila jwantela, nambo ŵakulwala. Une nganiika kukwaŵilanga ŵandu ŵambone, nambo ŵandu ŵa sambi.”

Liusyo lyankati kutawa
(Matayo 9:14-17; Luka 5:33-39)

¹⁸ Katema kampepe ŵakulijiganya ŵa che Yohana ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo ŵaliji nkutaŵa. Ŵandu ŵampepe ŵaiche ku Che Yesu ni kumbusya, “Ana ligongo chi ŵakulijiganya ŵa che Yohana ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo akutaŵanga, nambo ŵakulijiganya ŵenu ngaakutaŵa?”

¹⁹ Che Yesu ŵajanjile, “Ana ŵakuŵilanjikwa ku ulombela akukombola kutaŵa ni jwanlombela ali pamo nawo? Ngwamba! Ngaakukombola kutaŵa. ²⁰ Nambo chiliiche lyuŵa mlombela jo pachajigalikwe mwa ŵanyawo, moŵa go ni pachachitaŵa.”

* 1:40 1:40 Muuswejesye: Matana galiji ulwele uwanlekasisye mundu kwaŵenda Akunnungu pakuŵa waliji usakwa.

²¹ “Ngapagwa mundu jwakukata chigamba cha nguo ja sambano ni kuchitotela mu nguo jakuwisala. Pakuwa atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichinyale ni kupapula nguo jakuwisala jo ni papapawiche po chipapunde kupapuka. ²² Ni sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mmisaku ja mapende jakuwisala. Pakuwa atendaga yeleyo divai jasambano chijitutumule misaku jo ni kujipapula, divai chijimwasiche ni misaku chijijonasiche. Divai ja sambano jikutajikwa mmisaku ja mapende ja sambano.”

Liusyo lyankati Lyuwa lya Kupumulila

(Matayo 12:1-8; Luka 6:1-5)

²³ Pa Lyuwa lya Kupumulila limo, Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao waliji nkupita mmigunda ja ngano. Pa waliji nkwenenda wakulijiganya wao watandite kutema masache ga ngano. ²⁴ Mafalisayo waausisye Che Yesu achitiji, “Nno! Ligongo chi wakulijiganya wenu akutenda yaikanichikwe kuipanganya pa Lyuwa lya Kupumulila?”

²⁵ Che Yesu wajanjile, “Ana nganinsyome iwatesile che Daudi ni achinjakwe pajakwete sala? ²⁶ Che Daudi wajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni walile mikate jijatyochekwe nti sadaka kwa Akunnungu. Yeleyi yatendekwe katema che Abiasali ali Jwambopesi Jwankulu. Wambopesi pe ni wawasachilwe kulya mikate jo, nambo che Daudi walile, sooni wapele achinjakwe.”

²⁷ Nipele Che Yesu wamalichisye kuwecheta, “Lyuwa lya Kupumulila lya wichikwe kwalingongo lya kwakamuchisya wandu nambo nga wa wandu kulumuchila Lyuwa lya Kupumulila. ²⁸ Nipele Mwana jwa Mundu ali Ambuje atamuno pa Lyuwa lya Kupumulila.”

3

Che Yesu akunnanya mundu jwapombotele nkono

(Matayo 12:9-14; Luka 6:6-11)

¹ Nipele Che Yesu wajinjile sooni mu nyuumba ja kusimanilana Wayahudi ni mmomo mwaliji ni mundu jwapombotele nkono. ² Wandu wampepe waliji nkusosa ligongo lya kwakumulila Che Yesu. Nipele waliji nkunolechesya panepa chanlamye mundu jo pa Lyuwa lya Kupumulila. ³ Che Yesu wansalile mundu jwapombotele nkono jula, “Njise paujo.” ⁴ Nipele Che Yesu wausisye, “Ana ili yambone pa Lyuwa lya Kupumulila kuitendekanya yambone pane yangalumbana? Kukulupusya pane kuulaga?”

Nambo wanyawo wamyalele. ⁵ Che Yesu walolechesye wose kwa lutumbilo, ni wasupwiche ligongo mitima jao jaliji jekakitime. Nipele wansalile mundu jula, “Njongole nkono wenu!” Nombejo waujongwele, ni nkono wao walamile. ⁶ Papopo, Mafalisayo wakopweche paasa pa nyuumba ja kusimanilana ni kuwechetesanya ni wandu wa mpingo u che Helode itajile pakwaulaga Che Yesu.

Mpingo wa wandu ukunkuya Che Yesu

⁷ Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao watyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya ni mpingo wa wandu wankuiye. Wandu wo waumile mmisi ja ku Galilaya ni ku Yudea. ⁸ Pa wapilikene iwatesile Che Yesu, wandu wane waichilile kutyochela mmisi ja ku Yelusalemu ni ku Idumea ni mmisi jajili peesi lusulo lwa Yolodani, ni kutyochela mmisi ja ku Tilo ni ku Sidoni. ⁹ Pakuwa wandu waliji wajinji, Che Yesu waa salile wakulijiganya wao wa wichile chile ngala wa kuti wandu anaiche kwa wiji kanya. ¹⁰ Pakuwa waalamisye wandu wajinji, wakulwala wose waliji nkututana kuti wakwaye. ¹¹ Ni wandu wa wakamwilwe ni masoka pa wammonaga, waligwisisye paujo pao ni kunyanyisya achitiji, “Mmwajo ni Mwana jwa Akunnungu!”

¹² Nambo Che Yesu wagakanyisye kwa chikali masoka ganaamanyisye wandu wane kuti wele ali waani.

Che Yesu akwasagula achinduna likumi ni wawili

(Matayo 10:1-4; Luka 6:12-16)

¹³ Che Yesu wakwesile kwitumbi ni kwa wilanga wandu wawasachile nsyene, nombewo wajaulile. ¹⁴ Nipele wasagwile wandu likumi ni wawili wawaa wilasile achinduna ni kwasalila, “Nansagwile nnonjele pamo none, sooni chinantume kukwalalichila wandu Ngani Jambone, ¹⁵ ni wanyamwe chinkole ulamusi wa kugakoposya masoka.”

¹⁶ Welewa ni wandu likumi ni wawili wawasagwile, che Simoni ajula Che Yesu ju wampele liina liine che Petulo, ¹⁷ ni Che Yakobo ni mpwakwe che Yohana wanache wa che Sebedayo, Che Yesu wapele liina liine Boanelige malumbo gakwe “Wandu waali mpela ilindimo, pane akuwilanjikwa wandu waambumu.” ¹⁸ Wane waliji che Andulea ni che Filipino ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo, che Tadayo ni che

Simoni jwakuwīlanjikwa Selote, ligongo wāliji jwakumenyanila chilambo chakwe, ¹⁹ ni che Yuda Isikalote, juwāngalawiche Che Yesu.

Che Yesu ni Belesebuli

(Matayo 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)

²⁰ Nipele Che Yesu wāusile kumangwao. Mpingo wekulungwa wa wāndu wāsongangene sooni, mpaka Che Yesu ni wākulijiganya wao nganakombola kulya. ²¹ Achalongo achinjakwe pawāpilikene yelei, wāpite kukwajigala ligongo wātite kuti jwampugwe.

²² Wākwiganya Malajisyo wāwāumile ku Yelusalemu wātite, “Akwete Belesebuli! Jwankulu jwa masoka, jwakwapa machili ga kugakoposya masoka.”

²³ Pelepo Che Yesu wāawilasile wāndu ni kwasalila kwa itagu achitiji, “Ana ikukomboleka Shetani kunkoposya Shetani njakwe? ²⁴ Iwaga umwenye usapulene mipingo mipingo jajikumenyana, umwenye wo ngaujendelechela. ²⁵ Sooni iwaga wāndu wā nyumba jimo asapulanaga mipingo mipingo ni kumenyana, wāndu wo chajonasiche. ²⁶ Iyoyo peyo, umwenye wa Shetani, wasapulanaga mipingo mipingo ngaukola machili.

²⁷ “Ngapagwa jwakupakombola kwinjila mu nyumba ja jwamachili ni kunsumula ipanje yakwe yose, pangantaŵa kaje jwamachili jo. Pelepo ni pachachikombola kunsumula ipanje yakwe yose.

²⁸ “Isyene ngunsalila, wāndu chaalecheswe sambi syao syose ni kwatukana kwao Akunnungu kose. ²⁹ Nambo, mundu jwalijose jwakuntukana Mbumu jwa Akunnungu ngalecheswa sambi syo ng’o, pakuŵa chakole sambi sya moŵa gose pangali mbesi.”

³⁰ Che Yesu wāwēchete yeleyo ligongo wāndu wāliji nkusala kuti, “Akamwilwe ni lisoka.”

Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu

(Matayo 12:46-50; Luka 8:19-21)

³¹ Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wāiche pelepo, wājimi paasa ni kuntuma mundu akaawīlanje Che Yesu nkati. ³² Mpingo wa wāndu watemi kwakwasyungula Che Yesu. Nipele jumo jwao wānsalile, “Achikulu wenu ni achapwenu alinji paasa, akunsosa.”

³³ Nambo Che Yesu wāasalile, “Ana achikulu wāngu ni achapwanga ali wāani?” ³⁴ Pelepo wāalolechesye wāndu uŵansyungwile wala ni kuti, “Nnole, ngwaona wāndu wā mpela achikulu wāngu ni achalongo wāngu. ³⁵ Pakuŵa mundu jwalijose jwakuitendekanya yakuisaka Akunnungu, jwelejo ali achimwene jwangu ni mlumbwangu ni achikulu wāngu.”

4

Chitagu cha jwakupanda

(Matayo 13:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Che Yesu wātandite sooni kwiganya ali mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wekulungwa wa wāndu wānsyungwile mpaka wājinjile mu ngalaŵa ni kutama mmomo. Wāndu wose wātemi mungulugulu litanda. ² Che Yesu wātandite kwajiganya indu yejinji kwa itagu. Mmajiganyo gakwe wāasalile.

³ “Mpilikanichisye! Jwakupanda wājawile kukumisa mbeju. ⁴ Paŵamisaga, mbeju sine syagwilile mwitala ni ijuni yaiche ni kusimila. ⁵ Mbeju sine syagwilile pa lwala papaliji ni litaka kanandi, mbeju syamesile kwachitema pakuŵa litaka lyakwe lyaliji kanandi. ⁶ Ni palyakopweche lyuŵa lyatinisye mimela, ligongo michiga jakwe nganjijinjilisa paasi. ⁷ Mbeju sine syagwilile pa miiŵa, miiŵa jila jakusile ni kuiŵijikanya mimela, nombe mimela jo nganjisogola isogosi. ⁸ Mbeju sine syagwilile pa chaajila, syamesile ni syakusile ni kusogola. Sine syasogwele makumi gatatu ni sine makumi nsano ni limo ni sine makumi likumi.”

⁹ Che Yesu wātite, “Wāali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane.”

Nningwa wa kwiganya kwa itagu

(Matayo 13:10-17; Luka 8:9-10)

¹⁰ Che Yesu paŵaliji pajika, wāne mwa wāwāmpilikene wala pamo ni wākulijiganya wao likumi ni wāwili wānjaulile ni kumbusya malumbo ga itagu yo. ¹¹ Che Yesu wājanjile, “Wānyamwe mpegwilwe kumanyilila yantemela ya Umwenye wa Akunnungu. Nambo kwa wāne wāali paasa chalijiganye indu yose kwa itagu pe, ¹² kuti, ‘Alolechesye, nambo anaone.

Apilikanile, nambo anaimanyilile.

Pakuŵa amanyililaga chiŵagalauchile Akunnungu,

nombejo akaalechesye sambi syao.’ ”

Che Yesu akutagula chitagu cha jwakupanda

(Matayo 13:18-23; Luka 8:11-15)

¹³ Nipele, Che Yesu wausisye, “Uli ngankugamanyilila malumbo ga chitagu chi? Nambi chimmanyilile chinauli malumbo ga itagu ine?” ¹⁴ Jwakupanda mbeju akupanda Liloŵe lya Akunnungu. ¹⁵ Wāndu wāne akulandana ni mbeju sisyagwilile mwitala. Pakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, Shetani akwika ni kulityosya Liloŵe lyalipandikwe mmitima jao. ¹⁶ Ni wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa lwala. Wāndu wo apilikanaga Liloŵe lya Akunnungu, papopo akulijitichisya mu kusangalala. ¹⁷ Nambo ngalikwajinjila ni kola michiga mwa wanyawo, akulikamulisya kwa katema kakajipi. Nipele, kwatyochelaga kulaga pane masauko ligongo lya Liloŵe lya Akunnungu lila, pelepo akulilekanga. ¹⁸ Wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa miiŵa. Wāndu wo ni ŵeŵala ŵakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, ¹⁹ ligongo lya lipamba lya umi wu ni kunonyelwa ni ipanje pamo ni kulajila indu ine yejinji, ikwajinjila ni kuliwijikanya Liloŵe lya, nombewo ngakukombola kulijitichisya Liloŵe yalikuti ni kusogola isogosi. ²⁰ Nambo wāndu wāne ali mpela mbeju sisyagwilile pa chaajila sila. Wēlewo akulipilikana Liloŵe lya ni kulijitichisya, nombewo akusogola isogosi wāne makumi gatatu ni wāne makumi nsano ni limo ni wāne makumi likumi.”

*Chitagu cha lumuli lweunichikwe
(Luka 8:16-18)*

²¹ Che Yesu wāpundile kwasalila, “Ana mundu akupamba lumuli ni kuluikanawo nkati ni kuluunichila ni lulo pane kuluwika kuusi chindanda? Ngwamba! Akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli. ²² Iyoyo, chindu chachilichose chachisisikwe chichioneche pakulanguka, ni chachilichose cheunichikwe chichiunukulikwe. ²³ Wāali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!”

²⁴ Ni wāpundile kwasalila, “Mpilikanichisye yambone inkwipikana yo! Lilamulo lilalila linkwalumulila wāndu wāne, Akunnungu chaachinnamulila ni wanyamwe wakwe, sooni chanjonjehesye. ²⁵ Pakuŵa mundu jwakwete chindu chajonjehesye ni mundu jwanagakola chindu chasumulwe atamuno kanandi chakwete.”

Chitagu cha mbeju jajikumela

²⁶ Che Yesu wājendelechele kuŵecheta, “Umwēnye wa Akunnungu ukulandana ni mundu jwakumisa mbeju mu ngunda. ²⁷ Chilo akugona ni muusi akuŵa meeso, mbeju sikumela ni kukula. Nombejo ngakuimanyilila yaikutendekwa. ²⁸ Litaka lisyene likutendekasya mmela kukula ni kusogola. Kundanda ukumela, sooni ukukoposya lisache kumbesi ukusogola ngano. ²⁹ Isogosi yakomalaga pe, mundu jula akungula ni chikwakwa chakwe, pakuŵa katema ka magungulo kaiche.”

*Chitagu cha mbeju jamwana ja haladali
(Matayo 13:31-34; Luka 13:18-19)*

³⁰ Che Yesu wausisye sooni, “Ana tutuulandanichisye ni chichi Umwēnye wa Akunnungu? Kwaali tuutanje kwa chitagu chi? ³¹ Ukulandana ni mbeju ja haladali, mbeju jamwana nnope kupunda mbeju syose syasikupandikwa pachilambo. ³² Nambo japandikwaga jikukula ni kuŵa chitela chachikulungwa kupunda mimela jose ja mu ngunda, nombecho chikuŵa ni nyambi syasikulungwa nnope ni ijuni ikwika kutaŵa isusi mu nyambi syakwe.”

³³ Che Yesu ŵalalichile wāndu utenga wao kwa itagu yejinji yanti yeŵe, ŵakungulwiche nawo mpela iŵatite pakukombola wanyawo kumanyilila. ³⁴ Nganaŵecheta ni wāndu chachilichose pangali itagu, nambo paŵaliji pamo ni ŵakulijiganya wao pachisyepela watagulile yose.

*Che Yesu akujitulasya mbungo jejikulungwa
(Matayo 8:23-27; Luka 8:22-25)*

³⁵ Lyuŵa lilyolyo ligulo, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵakwe, “Tujombochele peesi litanda.” ³⁶ Nipele ŵakulijiganya wao ŵaulesile mpingo wa wāndu ula, ni kwinjila mu ngalaŵa jiwāliji Che Yesu ni kwaula nawo. Ialila paliji ni ngalaŵa sine. ³⁷ Nipele jatandite kupuga mbungo jejikulungwa ni matumbela gajiputile ngalaŵa jila, nombejo jatandite gumbala meesi. ³⁸ Che Yesu ŵaliji panyuma mu ngalaŵa ali agonile pa nsamilo. Ŵakulijiganya wao ŵajimwisye ni kwasalila, “Jwakwiganya, ana uli ngankuikosya kuti uweji tulinkonasika?”

³⁹ Che Yesu ŵajimwiche, ni kujikalipila mbungo jejikulungwa ni kugasalila matumbela, “Tulalani!” Papopo mbungo jatulele ni kwaliji jii. ⁴⁰ Nipele Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya wao, “Kwachichi ngogopanga? Ana nganimme kola chikulupi?”

⁴¹ Ŵakulijiganya wājogwepe nnope ni ŵausyanaga, “Ana jweleju ali mundu jwanti uli? Mpaka chibunga ni matumbela ikwapilikanila!”

5

*Che Yesu akunnamya mundu jwa masoka
(Matayo 8:28-34; Luka 8:26-39)*

¹ Che Yesu ni wakulijiganya wao waiche peesi litanda lya Galilaya, ku chilambo cha ku Gelasi. ² Nakopokape Che Yesu mu ngalaŵa, wasimene ni mundu juwaliji ni lisoka achityochelaga ku malembe. ³ Mundu jo waliji nkutama ku malembe. Nganapagwa mundu juwankombolaga kuntaŵa sooni namose ni minyolo. ⁴ Katema kakajinji wantawile makongolo ni makono gakwe kwa minyolo ni magwedegwede, nambo wagambaga kutulanya minyolo jo ni kutemanya magwedegwede mmakongolo. Ni ngapagwa mundu jwamachili juwapakombwele kunkamula. ⁵ Muusi ni chilo waliji nkwendajenda ku malembe ni mmatambi achinyanyisyaga ni kulikatanya ni maganga.

⁶ Mundu jo pawambweni Che Yesu kwakutalichila, wambutuchile ni kwatindiŵalila. ⁷ Wanyanyisye achitiji, “Mmwe Che Yesu, Mwana jwa Akumanani, ana nkusaka chichi kwanguune? Mu liina lya Akunnungu, ngunchondelela nnalagasye!” ⁸ Wawechete yeleyo pakuŵa Che Yesu wansalile, “Mmwe lisoka, nkopoche mwa mundu ju.”

⁹ Che Yesu wambusisye, “Liina lyenu waani?”
Nombejo wajanjile, “Liina lyangu Mpingo, pakuŵa tuli achajinji.” ¹⁰ Nipele wachondelele kwannope Che Yesu kuti akasagakopochesya masoka go paasa musi ula.

¹¹ Chiŵandi ni chitulusya kwaliji ni mpingo wekulungwa wa maguluwe gachilyaga. ¹² Nipele, masoka gaachondelele Che Yesu gachitiji, “Ntujausye ku maguluwe gala, tuk-agajinjile gelego.” ¹³ Nombe Che Yesu wagalechele. Nipele masoka gala gankopweche mundu jula ni kwinjila mmaguluwe. Mpingo wose wa maguluwe waliji mpela mianda jiŵili waselelechele mu litanda, watitimile mmeesi ni kuwa.

¹⁴ Wandu wawachingaga maguluwe go, wautuchile mmusi ni mmigunda kukwasalila wandu iyatendekwe yo. Wandu waiche kukulola iyatyochele. ¹⁵ Paŵaiche kuwaliji Che Yesu kula, wammweni mundu julajula juwakamwilwe ni mpingo wa masoka. Jwatemi ali awasile nguo syakwe ni jwana lunda, ni wandu wajogwepe nnope. ¹⁶ Ni wandu wawaiweni aila iyatyochele, waasalile wandu wane iyansimene mundu jwakamwilwe ni masoka jula ni ngani ja maguluwe.

¹⁷ Nipele, wandu watandite kwachondelele Che Yesu kuti akopoche mu chilambo chao.
¹⁸ Che Yesu paŵaliji nkwinjila mu ngalaŵa, mundu juwakamwilwe ni masoka jula wachondelele kuti alongane nawo.

¹⁹ Nambo, Che Yesu wakanile ni kwasalila, “Njaule kumangwenu, kwa achalongo achinjenu, nkaasalile yanayose yambone yampanganyichisye Ambuje ni yatite pakunkolela chanasa.”

²⁰ Nipele mundu jula wawawile ni kutanda kwenesya ku chilambo chose cha Dekapoli, yaani misi likumi, indu yaikulungwa iwapanganyichisye Che Yesu. Wandu wose wawapilikene wasimosile.

*Che Yesu akwalamya jwankongwe jumo ni mwali ju che Yailo
(Matayo 9:18-26; Luka 8:40-56)*

²¹ Che Yesu wajombweche sooni litanda lya Galilaya ni ngalaŵa. Paŵaliji mungulugulu litanda, mpingo wekulungwa wa wandu wasongangene pachiŵandi nawo. ²² Pelepo jwaiche mundu jumo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wayahudi, liina lyakwe che Yailo. Paŵambweni Che Yesu, waligwisisye paujo pa Che Yesu. ²³ Nipele, wachondelele nnope achitiji, “Mwali jwangu akulwala nnope, ngummenda twende nkansajichile makono kuti alame ni kukola umi.”

²⁴ Nipele, Che Yesu watyosile achilonganaga ni mundu jula. Wandu wajanji wakuiye ni waliji nkwaŵajikanya kosekose.

²⁵ Pelepo paliji ni jwankongwe juwaliji ni magono kwa yaka likumi ni iwili. ²⁶ Jwankongwe jo, wlasile nnope kwajaulila wamitela wajanji. Namuno waliji atyosisisye ipanje yakwe yose, nambo nganapata eja ni ulwele ula waliji nkuendelechela pe. ²⁷ Jwankongwe jo paŵapilikene kuti Che Yesu akwalamya wandu, wapelete mu mpingo wa wandu ula ni kwajaulila Che Yesu kwa panyuma ni kukwaya chiwalo chakwe. ²⁸ Waganisisye, “Nakwayaga pe chiwalo chao, chilame.”

²⁹ Paŵakwaiye pe chiwalo chi Che Yesu, papopo magono gakwe galesile, nombe walipikene pachiilu kuti alamile. ³⁰ Papopo Che Yesu wamanyilile kuti machili gakwe ganlamisye mundu. Nipele waugaluchile mpingo wa wandu ni kuusya, “Ana nduni jwakwaiye iwalo yangu?” ³¹ Wakulijiganya wao wajanjile, “Ngankwaona wandu yatiteje pakumbijikanya? Nambi nkuusya uli kuti, ‘Nduni jwangwaiye?’ ” ³² Nambo Che Yesu wapundile ku- lolesyalolesya kuti waone juwatesile yeleyo jo. ³³ Pelepo jwankongwe jo achimanyililaga

iyasimene, wājaulile Che Yesu alinkutetemela kwa lipamba ni kuligwisya paujo pao, ni kwasalila usyene wose. ³⁴ Che Yesu wānsalile, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaula kwa chitendewe ni nleme ulwele wenu.”

³⁵ Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, ŵaiche ŵandu kutyochele ku nyuumba ji che Yailo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi jula ni ŵansalile, “Mwali jwenu jula ajasiche. Ligogochi nkunsausya Jwakwiganya?”

³⁶ Nambo Che Yesu nganagakosya malowe gaŵaŵechete ŵandu wo, nipele ŵansalile jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi jula, “Kasinjogopa, ngambe kulupilila pe.” ³⁷ Nipele Che Yesu nganasaka kulongana ni mundu jwalijose, ikaŵe che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwakwe che Yakobo. ³⁸ Paŵaiche ku nyuumba ji che Yailo, Che Yesu ŵaweni ŵandu alinkunyokonya kwa ililo ni kulila kwa malumbo. ³⁹ Che Yesu ŵajinjile mu nyuumba ni kwasalila ŵandu, “Kwachichi nkunyokonya ni kulila? Mwali nganajasika, agambile gona pe.”

⁴⁰ Nombe ŵanyawo ŵansechile. Nipele Che Yesu ŵaakopwesye paasa wose, ŵaajigele atatigwe ni achikulugwe mwali jo pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵatatu, ŵajinjile mu chuumba chiŵagonile mwali jo. ⁴¹ Ŵankamwile nkono ni ŵansalile, “Talisa, kumi,” malumbo gakwe, “Mwali, ngunsalila njimuche!”

⁴² Papopo mwali jo ŵajimwiche ni ŵajesile. Mwali jo ŵaliji ni yaka likumi ni iŵili. Pichakopochele chelecho ŵandu ŵala ŵasimosile kwa nnope. ⁴³ Nambo Che Yesu ŵaalekasisye kwannope anaasalile ŵandu ŵane ngani jo. Nipele ŵaasalile, “Mwape chakulya alye.”

6

Ŵandu akunkana Che Yesu ku Nasaleti (Matayo 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Che Yesu ŵatoyosile pepala, ŵalongene ni ŵakulijiganya ŵao ni kwaula ku nsinda wakwe. ² Palyaiche Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu ŵatandite kwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi. Ŵandu ŵajinji ŵaŵampilikene ŵasimosile achitiji, “Ana apatile kwapi yele indu yakuisala yi? Ana apatile kwapi lunda lu mundu ju mpaka akombole kuitendekanya yakusimonjeka? ³ Ana aju ngaŵa jwakusepa jula, mwana ju che Maliamu ni achapwakwe ngaŵa che Yakobo ni che Yusufo ni che Yuda ni che Simoni? Ana achalumbugwe ngakutamanga papapa pamangwetu pa?” Kwa yele ŵankanile.

⁴ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa papalipose, nambo ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe ni mwa achalongo achinjakwe ni kwa ŵandu ŵaali mu nyuumba jakwe.”

⁵ Che Yesu nganakombola kuitendekanya indu yakusimosya pa Nasaleti po, nambo nganatupa ŵakulwala ŵaŵaasajichile makono ni kwalamya. ⁶ Nombejo ŵasimosile nnope, ligongo ŵandu ŵa kweleko wo nganakulupililanga.

Nipele Che Yesu ŵasyungwile mmisinda ja pachiŵandi ni pepala ni kwajiganya ŵandu.

Che Yesu akwatuma ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili (Matayo 10:5-15; Luka 9:1-6)

⁷ Che Yesu ŵaawilasile ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili ŵala, ŵatandite kwatuma ŵaŵili ŵaŵili ni kwapa ukombole wa kugakoposya masoka. ⁸ Ni ŵaasalile, “Ngasinjigala chindu chachilichose mu ulendo ikaŵe nkongojo pe. Ngasinjigala chakulya chachilichose atamuno nsaku atamuno mbiya. ⁹ Mbwale italawanda nambo ngasinjigala mwinjilo wine. ¹⁰ Papalipose pachampochele nnonjele mmomo mpaka pachintyoche pelepo. ¹¹ Papalipose pachankane kumpochele ni kukana kumpilikanila, ntyoche pelepo nchikung’undaga luundu mmakongolo mwenu, kulosya kuti nkawajamuka, pakuŵa akanile kuupochele utenga wa Akunnungu.”

¹² Nipele ŵatoyosile, ŵaalalichile ŵandu aleche sambi syao. ¹³ Ŵagakopwesye masoka gamajinji, sooni ŵaapakesye mauta ŵakulwala ŵajinji ni kwalamya.

Chiwa chi che Yohana Jwakubatisya (Matayo 14:1-12; Luka 9:7-9)

¹⁴ Mwenye che Helode ŵasipikene ngani syo, pakuŵa liina li Che Yesu lyamanyiche papalipose. Ŵandu ŵampepe ŵatite, “Mundu ju ali che Yohana Jwakubatisya, asyuchile! Kwaligongo lyo akwete machili ga kupanganya yakusimonjeka.”

¹⁵ Nambo ŵane ŵatite, “Mundu ju ali che Elia.”

Nombe ŵane ŵatite, “Ali jwakulondola jwa Akunnungu mpela aŵala ŵakulondola ŵa kalakala.”

¹⁶ Nambo che Helode paŵapilikene yeleyi, ŵatite, “Jweleju ali che Yohana Jwakubatisya junankatile ntwe, asyuchile!” ¹⁷ Che Helode ŵaganisisye yeleyo pakuŵa, kundanda ko

Waalajisye Wandu kuti Wakamule che Yohana ni kwatawa mu nyumba jakutawilwa Wandu. Che Helode watesile yeleyo ligongo walombile che Helodia juwaliji wankwakwe che Filipo mpwakwe. ¹⁸ Che Yohana Wakubatisya waasalilaga che Helode, “Ngaikuwajilwa mmwe kwalomba wankwakwe mpwenu.”

¹⁹ Nipele che Helodia, wankwakwe mwenye, wanchimile nnope che Yohana, wasachile kwaulaga, nambo nganakombola. ²⁰ Che Helode wanjogopaga che Yohana pakuwa waimanyilile kuti waliji jwambone ni jwanswela, kwapele wanlindilile. Che Helode yaanonyelaga kwapilikanila che Yohana, nachiwamuno yaapetekaga ntima kwannope pawamalisyaga kwapikanila.

²¹ Nambo lyuwa limo, che Helodia wapatile lipesa pa lyuwa lyakumbuchila kupagwa kwa che Helode. Che Helode waapanganyichisye chindimba achakulu wa nkungulu wakwe, achakulu wa Wandu wangondo ni ilongola wa chilambo cha ku Galilaya. ²² Nipele, mwali ju che Helodia wajinjile, watyasile ni kunnonyelesya kwannope mwenye che Helode ni achalendo wakwe. Mwenye che Helode wansalile mwali jula, “Mumende chachilichose chinkuchisaka, chinampe.” ²³ Ni sooni walumbilile, “Chachilichose chachimunde chinampe, atamuno mbindikati ja umwenye wangu.”

²⁴ Mwali jo wakopweche ni kwaula kwa achikulugwe kukwasuya, “Wende chichi?”

Achikulugwe wajanjile, “Mmende ntwe u che Yohana jwakubatisya.”

²⁵ Mwali jula wausile kwa chitema kwa mwenye ni waasalile, “Ngusaka muembe sambano pejino, ntwe u che Yohana Wakubatisya mu mbale.”

²⁶ Mwenye jula wasupwiche nnope, nambo pakuwa wanlumbilile paujo pa achalendo wakwe, nganakombola kunkanila. ²⁷ Papopo mwenye wantumile jwangondo akajigale ntwe u che Yohana. Jwangondo wajawile mu nyumba jakutawilwa Wandu ni kwakata che Yohana ntwe. ²⁸ Waichenawo ntwe ula mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wampele achikulugwe. ²⁹ Wakulijiganya wa che Yohana pawajipilikene ngani jo, wapite kukwigala chiilu chakwe ni kuchisika.

Che Yesu akwalisya Wandu elufu nsano

(Matayo 14:13-21; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)

³⁰ Achinduna wala wausile ku ulendo wao ni kunsalila Che Yesu yose iwaitesile ni iwajigenye. ³¹ Che Yesu waasalile, “Tujaula peuto pangali Wandu kuti nkapumulile.” WaWechete yeleyo ligongo kwaliwi kwana Wandu wajinji waWaikaga ni kutyoka, namose Che Yesu ni wakulijiganya wakwe nganapatanga lipesa lyakuti alyanje. ³² Nipele wajinjile mu ngalawa achinsyene pe kwaula peuto pangali Wandu.

³³ Nambo Wandu wajinji waaweni pawajaulaga po, ni wamanyilile. Nipele Wandu wajinji waumile misi jose wautuchile ni walongolele kwika kwiuto kula, Che Yesu ni wakulijiganya wao akanaiche. ³⁴ Pawatulwiche mu ngalawa, Che Yesu wauweni mpingo wekulungwa wa Wandu, waukolele chanasala ligongo waliji mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga ni watandite kwajiganya indu yejini. ³⁵ Palyaiche ligulo wakulijiganya waajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Sambano kuswele ni sooni mutuli muno mwipululu. ³⁶ Mwalanje Wandu wa ajaulangane mmisinda jajiwandichile pane mmigunda, akalishumile yakulya.”

³⁷ Nambo Che Yesu watite, “Wanyamwe mwape chakulya alyanje.”

Wanyawo wausisye, “Ana nkusaka tukasume mikate kwa mbiya syasijini syanti yele, ni kwapa alyanje?”

³⁸ Nambo Che Yesu wausisye, “Nkwete mikate jilingwa? Njaula nkalole.”

Pawajawile kukulola ni wansalile, “Jipali mikate nsano ni somba siwili.”

³⁹ Che Yesu waasalile wakulijiganya wao watamiche Wandu wo pa manyasi gama wisi mipingo mipingo. ⁴⁰ Nombewo watemi mmipingo ja Wandu mia moja ni ja Wandu hansini. ⁴¹ Nipele Che Yesu wajigale mikate nsano jila pamo ni somba siwili sila. Walolite kwinani ni kwatogolela Akunnungu ni kujigawanya mikate jila. Ni wapele wakulijiganya wao kuti wagaWanyichisye Wandu. Ilaila wagaWilenye Wandu wose somba siwili sila. ⁴² Wandu wose walile ni kwikuta. ⁴³ Nipele wakulijiganya wakumbikenye sigasi sya mikate ni somba, wagumbesye itundu kumi na mbili. ⁴⁴ Achalume waWalile mikate jo waliji mianda nsano.

Che Yesu akwenda pachanya meesi

(Matayo 14:22-33; Yohana 6:15-21)

⁴⁵ Papopo Che Yesu waasalile wakulijiganya wao ajinjilanje mu ngalawa alongolele ku Besaida kwakuli peesi litanda. Nombejo wasigalile kuti aulanje mpingo wa Wandu ula.

⁴⁶ Pawamasile kwalanga Wandu, Che Yesu wakwesile kwitumbi kukupopela. ⁴⁷ Palyaiche ligulo, ngalawa jila jaliji pambindikati litanda, katema ko Che Yesu waliji jikape kunsanga.

⁴⁸ Nipele waweni wakulijiganya wao wala achilagaga mu ngalawa, ligongo mbungo jaliji

jininkwaputa. Kuninkucha Che Yesu wawandichile achenidaga pachanya meesi ni walitesile akwapelenganya. ⁴⁹ Nambo wakulijiganya wala pawammweni ali nkwenenda pachanya meesi, waganisisye lilaika, ni watandite gumilanga. ⁵⁰ Pakuwa wose pawambweni wajogwepe nnope.

Papopo Che Yesu waasalile, "Muusimane ntima, ndili une, kasinjogopanga." ⁵¹ Nipele wajinjile mu ngala wa jiwaliji wakulijiganya wao mula ni mbungo jatulele. Wakulijiganya wasimosile nnope, ⁵² ligongo, waliji akanamanyilile chatesile Che Yesu nkati mikate jila, pakuwa mitima jao jatopelwe kumanyilila.

*Che Yesu akwalamya wakulwala ku Genesaleti
(Matayo 14:34-36)*

⁵³ Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wajombweche litanda, waiche ku Genesaleti, pelepo wajijimiche ngala wa jao. ⁵⁴ Pawakopweche mu ngala wa, papopo wandu waamanyilile Che Yesu. ⁵⁵ Nipele wautwiche achisyungulaga pachilambo pose, ni kutanda kwajigalanga wakulwala ali agonile mmigono jao, ni kwajausya kulikose kuwapilikene kuti Che Yesu ali kweleko. ⁵⁶ Kulikose kuwajawile Che Yesu, mmisinda, mmisi ni mmigunda, wandu waliji nkwa goneka wakulwala peuto pakusumichisya malonda, wachondelele Che Yesu kuti wakulwala wakwaye namose luminiko lwa mwinjilo wao. Ni wose wawakwaiye walamile.

7

*Majiganyo ga Achachekulu
(Matayo 15:1-9)*

¹ Mafalisayo wampepe ni jwakwiganya Malajisyo wawatyochele ku Yelusalemu wasongangene paujo pa Che Yesu. ² Wanyawo waweni wakulijiganya wampepe wa Che Yesu akulya pangana wa makono mpela iyasachilwaga ni Malajisyo ga Chiyahudi. ³ Pakuwa, Mafalisayo ni Wayahudi wose ngakulya chakulya pangana wa mmakono, mpaka pachisukusuku achikamulisyaga masyowelo ga achachekulu wachiikala. ⁴ Sooni paakutyokanga pakusumichisya malonda ngakulya chachilichose pangajosya kaje. Nombe akugakulya masyowelo gamajinji ga wapochele kutyochele kwa achachekulu, mpela ila yakuti pakosya migao ni iteleko ni yoombo ya libati.

⁵ Nipele Mafalisayo ni Wakwiganya Malajisyo wala wausisye Che Yesu, "Kwachichi wakulijiganya wenu ngakugakulya masyowelo gitupochele kwa achachekulu wetu, nambo akwamba kulya chakulya mmakono muli musakele?"

⁶ Che Yesu wajanjile, "Waulamba wanyamwe! Che Isaya, jwakulondola jwa Akunnungu, walondwele yambone pa wanyamwe mpela iwatite pakulemba, 'Akunnungu akuti, wandu wa akunjimbichisya pakang'wa pe, nambo mmitima jao ali kwakutalikangana ni une.

⁷ Kumbopelala kwao kwangali chindu, ligongo akwiganya malajisyo ga wandu mpela ila akugajiganya Malajisyo ga Akunnungu.'

⁸ "Wanyamwe nkugaleka Malajisyo ga Akunnungu ni kugakamulisyaga masyowelo ga wandu."

⁹ Che Yesu wapundile kuwecheta, "Wanyamwe nkumanyi kukana kwa lunda lwenu Malajisyo ga Akunnungu kuti ngakuye masyowelo genu mwachinsyene! ¹⁰ Pakuwa che Musa walajisye, 'Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,' ni, 'Mundu jwalijose juchantukane atatigwe pane achikulugwe, aulajikwe.' ¹¹ Nambo wanyamwe nkwiganya, iwaga mundu akwete chindu chakombola kwakamuchisya achikulugwe pane atatigwe, nambo nkuti chindu cho chili 'Koliban', malumbo gakwe chindu cho chityosyekwe sadaka kwa Akunnungu, ¹² nipele mundu jo ngakusachilwa sooni kwakamuchisya atatigwe pane achikulugwe. ¹³ Yeleyo ni inkuti pakulijalusya Lilo we lya Akunnungu kwa masyowelo ginkujiganyana. Ni sooni nkugatendekanya gamajinji ganti iyoyo."

*Indu yaikuntendekasya mundu akakundikwa ni Akunnungu
(Matayo 15:10-20)*

¹⁴ Che Yesu wauwilasile sooni mpingo wekulungwa wa wandu ula ni kwasalila, "Mumbikanichisye wose, ni manyilile. ¹⁵ Ngapagwa chakulya chaakulya mundu, chachikuntendekasya awe jwangakundikwa ni Akunnungu. Nambo chachikukopoka nkati mwa mundu, ni chachikuntendekasya mundu jo awe jwangakundikwa ni Akunnungu. ¹⁶ Waali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!"

¹⁷ Pawalekangene ni wandu wala ni kwinjila mu nyuumba, wakulijiganya wao wambusisye malumbo ga chitagu cho. ¹⁸ Nombe Che Yesu waasalile, "Ni wanyamwe nganinkola umanyilisi? Ana ngankumanyilila kuti chakulya chaakulya mundu ngachikukombola kuntendekasya awe jwangakundikwa ni Akunnungu? ¹⁹ Pakuwa ngachikwinjila mu ntima

mwakwe, nambo mlutumbo ni chikukopoka paasa pa chiilu pakwe.” Patwaŵechete yeleyo Che Yesu ŵaitesile yakulya yose ikomboleche kuligwa.

²⁰ Ŵapundile kuŵecheta, “Chachikukopoka nkati mwa mundu ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. ²¹ Pakuŵa mu ntima mwa mundu ni mwamukukopoka ng’anisyo syangalimate, ni chikululu ni wiya ni uulasi, ²² ni chikululu ni lipamo ni ungalumbana ni kulambusya ni kunyenga ni wiu ni kutukana ni chibuli ni kulowela. ²³ Yangalumbana yose yo, ikukopoka nkati mwa mundu, yose yo ni yaikuntendekasya mundu aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu.”

*Chikulupi cha jwankongwe
(Matayo 15:21-28)*

²⁴ Che Yesu ŵatyosile pelepo, ŵajawile mu mmusi wauŵandikene ni ku Tilo. Ni kweleko ŵajinjile mu nyumba jimo ni nganasaka mundu jwalijose aimanyilile, nambo nganakombola kulisisa. ²⁵ Jwankongwe jumo, juŵaliji ni mwali juŵakamwilwe ni lisoka, ŵapilikene ngani si Che Yesu. Ni ŵajaulile ni kuligwisya pa makongolo gao. ²⁶ Jwankongwe jo ŵaliji Mgiliki ni nganaŵa Myahudi, juŵapagwile musi wa ku Silofonike ku chilambo cha ku Silia. Ŵaachondelele Che Yesu akankopose mwali jwao lisoka. ²⁷ Nambo Che Yesu ŵajanjile, “Ajikute kaje ŵanache, pakuŵa ngaŵa yambone kwigala chakulya cha ŵanache ni kusijasila mbwa syao.”

²⁸ Nambo jwankongwe jo ŵatite, “Elo, Ambuje, nambo ngati atamuno mbwa syasikutama kuusi mesa, sikulya mbakatika syakusigwisya ŵanache.”

²⁹ Pelepo Che Yesu ŵasalile, “Kwaligongo lya intite pakwanga, njaule kumusi. Lisoka linkopweche mwali jwenu.”

³⁰ Nipele jwankongwe jo ŵausile kumangwao, ŵansimene mwanagwe agonile pachindanda ni lisoka lili linkopweche.

Che Yesu akunnanya mundu jwangapilikana ni jwangaŵecheta

³¹ Nipele Che Yesu ŵatyosile ku chilambo cha ku Tilo ni kwaula ku litanda lya Galilaya achipitilaga ku Sidoni ni ku Dekapoli. ³² Ŵaiche ŵandu ŵampepe ali anjigele mundu juŵaliji jwangapikana ni jwangaŵecheta, Ŵaachondelele Che Yesu ansajichile makono mundu jo ni kunlamya. ³³ Che Yesu ŵantyosisye mundu jo mu mpingo wa ŵandu ni kunjausya pangali ŵandu, ŵawisile yala mmapilikanilo ga mundu jula. Ŵasunile mata pa chaala chakwe ni kunkwaya lulimi mundu jula. ³⁴ Nipele Che Yesu ŵalolite kwinanani kwa Akunnungu ni kwisya ntima, ŵansalile mundu jo, “Efata,” malumbo gakwe “Mbuguche.”

³⁵ Papopo mapilikanilo ga mundu jula gaugwiche ni lulimi lwakwe lwagopweche, nipele ŵatandite kuŵecheta uchenene. ³⁶ Che Yesu ŵakanyisye ŵandu ŵala kuti akansalila mundu jwalijose yelei. Namuno Ŵapundile kwakanyisya, Ŵanyawo Ŵapundisye kuijenesya yeleyo. ³⁷ Ni ŵandu ŵasimosile nnope ni kuti, “Atesile yose mwambonepe, namose ŵangapilikana akwatenda apilikane ni ŵangaŵecheta akwatenda aŵechete!”

8

*Che Yesu akwalisya ŵandu elufu nne
(Matayo 15:32-39)*

¹ Pa moŵa go, mpingo wekulungwa wa ŵandu wasongangene sooni. Pakuŵa nganakolanga chakulya, Che Yesu ŵaawilasile ŵakulijiganya ŵao ni kwasalila, ² “Ngwakolela chanaso ŵandu ŵa, ligongo atemi none kwa moŵa gatatu ni nganakolanga chakulya. ³ Naalekaga ajaulangane mmangwao ni sala, komboleka chakomochanje mwitala, pakuŵa ŵampepe mwa ŵanyaŵa atyochele kwakutalika.”

⁴ Ŵakulijiganya ŵao ŵambusisye, “Patuli pano mwipululu, ana chitupate kwapi chakulya chakomboleka kwalisya ŵandu wose ŵa?”

⁵ Che Yesu ŵausisye, “Ana nkwete mikate jilingwa?”

Ŵanyawo ŵajanjile, “Saba.”

⁶ Che Yesu ŵaasalile ŵandu ŵala atame paasi. Ŵajigele mikate saba jila ni ŵaatogolele Akunnungu, ŵagaŵenye ni kwapa ŵakulijiganya ŵao ŵala kuti ŵaagaŵile ŵandu, nombewo ŵaagaŵile ŵandu wo. ⁷ Soonni ŵakwete tusomba kanandi. Che Yesu ŵaatogolele Akunnungu ni ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao ŵaagaŵile ŵandu. ⁸ Ŵandu ŵala ŵalile ni kwikuta. Nipele ŵakulijiganya ŵakumbikenye sigasi ni ŵagumbesye itundu saba. ⁹ Ŵandu ŵaŵalile ŵala ŵaliji mpela elufu nne. Nipele Che Yesu ŵalanjile, ¹⁰ papopo ŵakwesile mu ngalaŵa pamo ni ŵakulijiganya ŵao ni kwaula chilambo cha ku Dalamanuta.

*Mafalisayo akusaka chimanyisyo
(Matayo 12:38-42; 16:1-4)*

¹¹ Wache Mafalisayo wane ni wagatandite makani ni Che Yesu achisakaga kwatanjisa. Wasachile atende chimanyisyo kulosa kuti ukombole wao ukutyochela kwini kwa Akunnungu. ¹² Che Yesu wasupwiche nikuti, “Kwachichi wandu wa moŵa gano akusakanga chimanyisyo? Isyene ngunsalila, wandu wa ngaapegwa chimanyisyo chachilichose.”

¹³ Nipele, Che Yesu walekangene nawo wandu wala, wajanjile mu ngalawa ni kombochela peesi.

*Amila ja Mafalisayo ni ja che Helode
(Matayo 16:5-12)*

¹⁴ Wakulijiganya wa Che Yesu waliwalile kwigala mikate, wakwete nkate umo pe mu ngalawa mula. ¹⁵ Che Yesu wajaamwiche achitiji, “Nlilolechesye, ni kuligosa ni amila ja Mafalisayo ni ja che Helode.”

¹⁶ Wakulijiganya wala watandite kuwechetesana achinsyene pe, “Akuwecheta yelei ligongo nganitukola mikate.”

¹⁷ Che Yesu waimanyilile iwaliji nkuwechetesana, ni wausisye, “Kwachichi nkuusyana yati nganinjigala mikate? Ana mpaka sambano ngankulijiganya pane kumanyilila? Kwachichi ngankuganisya? ¹⁸ Meeso nkweite, ana ngankulolanga? Mapilikanilo nkweite, ana ngankupilikana? Ana ngankukumbuchila ¹⁹ panagaŵenye mikate nsano jila ni kwapa wandu elufu tano, mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”

Wakulijiganya wajanjile, “Itundu kumi na mbili.”

²⁰ Wausisye sooni, “Panagaŵenye mikate nsano ni jiwili ni kwapa wandu elufu nne, ana mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”

Wakulijiganya wala wajanjile, “Itundu saba.” ²¹ Che Yesu wausisye, “Nganimme kumanyilila?”

Che Yesu akunnanya mundu jwangelola ku Besaida

²² Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wache ku nsinda wa ku Besaida. Kukoko wandu wampelechele mundu jwangelola, ni waachondelele Che Yesu kuti ankwaye kuti anlanye.

²³ Che Yesu wankamwile nkono mundu jwangelola jo ni wakopweche nawo paasa nsinda. Ni wansunile mata mmeeso, wasajichile makono ni wambusisye, “Nkukombola kuchiona chachilichose?”

²⁴ Mundu jwangelola jula walolite nikuti, “Ngwaona wandu ali nkuoneka mpela itela ili nkwenenda.”

²⁵ Che Yesu wasajiche sooni makono gakwe mmeeso mwa jwangelola jula, nombejo ukombole wakwe wa kulola wammujilile. ²⁶ Che Yesu wansalile mundu jo ajaule kumangwakwe ni kunkanya achitiji, “Nkaujila ku nsinda ni kwasalila wandu.”

*Che Petulo akusala pangasisa kuti Che Yesu ali Kilisito
(Matayo 16:13-20; Luka 9:18-21)*

²⁷ Che Yesu ni wakulijiganya wao wajaawile ku misi ja Kaisalia Filipi. Paŵaliji mwitala, Che Yesu wausisye wakulijiganya wao, “Ana wandu akuti une ndili nduni?”

²⁸ Wakulijiganya wala wajanjile, “Wane akuti walakwe ndi che Yohana Wakubatisya, wane akuti ndi che Elia ni wane akuti ndi jumo jwa Wakulondola wa Akunnungu.”

²⁹ Che Yesu wausisye wakulijiganya wao, “Wanyamwe nkuti uneji nduni?”

Che Petulo wajanjile, “Walakwe ndi Kilisito, jwasagulikwe ni Akunnungu.”

³⁰ Nipele Che Yesu wajaamwiche achitiji, “Ngasimunsalila mundu jwalijose chelechi nkati une.”

*Che Yesu akuwecheta ngani ja kusauka, chiwa ni kusyuka kwakwe
(Matayo 16:21-28; Luka 9:22-27)*

³¹ Che Yesu watandite kwajiganya wakulijiganya wao achitiji, “Mwana jwa Mundu akusachilwa asache kwannope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo. Nipele chachiulajikwa, nambo chasyuche pa lyaŵa lyaatatu.”

³² Che Yesu wasalile yelei pangasisa. Nipele che Petulo wanjigele Che Yesu pajika ni kutanda kwakalipila kuti anasale indu yo. ³³ Nambo Che Yesu wagalawiche, waalolechesye wakulijiganya wao ni kwakalipila che Petulo achitiji, “Shetani, ntyoche apa! Pakuwa ngankuganisya ngani ja Akunnungu nambo nkuganisya ngani sya wandu.”

³⁴ Nipele wauwilasile mpingo wa wandu pamo ni wakulijiganya wao ni kwasalila, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya, akatenda yakuisaka nsyene, aŵeje chile kusauka kwa kulitwika nsalaba wakwe kwaligongo lyangu une ni kuunguya. ³⁵ Pakuwa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe nsyene, chaujase. Nambo, jwalijose jwakuujasa

umi wakwe, kwaligongo lyangu une, ni sooni kwaligongo lya Ngani Jambone, chaukulu-pusyey. ³⁶ Ana mundu chapate chichi achikolaga chipanje chose cha pachilambo ni kwasa umi wakwe wa moŵa gose pangali mbesi? ³⁷ Pane mundu chatyosye chichi kuti auusyey umi wakwe wa moŵa gose pangali mbesi? ³⁸ Mundu jwalijose angolelaga soni une pamo ni ngani jangu mu uŵelesi wu wangelumbana ni wangaajogopa Akunnungu, Mwana jwa Mundu chankolele soni mundu ju, katema kachaiche mu ukulu wa Atati ŵakwe, pamo ni achikatumetume ŵa kwini ŵaswela.”

9

¹ Che Yesu ŵapundile kwasalila, “Isyene ngunsalila, apali ŵandu ŵane papapa chiŵaone Akunnungu achitawalaga ni machili kwa matala gakupisyangana akanawe kuwa.”

*Che Yesu akugalauka usyo
(Matayo 17:1-13; Luka 9:28-36)*

² Pagapite moŵa nsano ni limo, Che Yesu ŵaajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, ŵalongene nawo pa chitumbi cheleu pajikape. Kweleko ku meeso ku Che Yesu kwagalawiche paujo pao. ³ Iwalo yakwe yaliji yeswela mbee yanti mundu jwalijose jwa pachilambo pano ngakupakombola kuswejesya chanti yeleyo. ⁴ Nipele, che Elia ni che Musa ŵakopochele paujo pao ni ŵaliji nkukunguluka ni Che Yesu. ⁵ Che Petulo ŵasalile Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, ikaliji yambone kuti uwe tutame panopano. Tutaŵe masakasa gatau, limo lyenu ni limo li che Musa ni liine li che Elia.” ⁶ Che Petulo nganachimanya chakuŵecheta pakuŵa wose ŵajogwepe kwannope.

⁷ Nipele, lyakopochele liunde ni kwaunichila, liloŵe lyakopochele mu liunde litchitiji, “Aju ni Mwanangu jungunnonyela, mumpilikanile jwelejo.” ⁸ Papopo ŵakulijiganya ŵalolite akuno ni akunokuno, nambo nganambona mundu jwine ikaŵe Che Yesu pe.

⁹ Paŵatulukaga pa chitumbi, Che Yesu ŵakanyisye ŵanyawo kuti yele iwaiweni akansalila mundu jwalijose mpaka Mwana jwa Mundu pachachisyuka.

¹⁰ Nipele, ŵakulijiganya ŵagakumulichisye maloŵe go, nambo ŵaliji nkuusyana achinsyene pe, “Kusyuka malumbo gakwe chichi?” ¹¹ Nipele, ŵausisye Che Yesu, “Ana kwachichi ŵakwiganya Malajisyo akusala kuti, chaiche kaje Che Elia?”

¹² Che Yesu ŵajanjile, “Elo, che Elia chaiche kaje kukuŵika chile indu yose. Nambi kwachichi ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti, Mwana jwa Mundu chasauche kwannope ni kukanikwa? ¹³ Nambo une ngunsalila, che Elia ŵamasile kwika ni ŵandu ŵampanganyichisye chachilichose chiŵasachile, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala nkati ŵelewo.”

*Che Yesu akunnamya jwanchanda jwakamwilwe ni masoka
(Matayo 17:14-21; Luka 9:37-43)*

¹⁴ Che Yesu ni aŵala ŵakulijiganya ŵatatu paŵaachilile ŵakulijiganya ŵane ŵala, ŵaweni ŵandu ŵajinji ali ŵasyungwile achikanilanaga ni ŵakwiganya Malajisyo. ¹⁵ Papopo, ŵandu wose paŵambweni Che Yesu, ŵasimosile kwannope, ŵautuchile kukwakomasya. ¹⁶ Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana nkukanilana nawo ichichi?”

¹⁷ Mundu jumo mu mpingo wa ŵandu mula ŵajanjile, “Jwakwiganya, nannyichenawo mwanangu kukwenu jwakamwilwe ni lisoka lyalikuntendekasya anakombole kuŵecheta. ¹⁸ Katema kose lisoka palikunjinjila, likungwisya paasi ni likuntendekasya mwanache jo chikopoche chiulo nkang’wa, achichilimyaga meeno ni kukakamala chiulu. Naaŵendile ŵakulijiganya ŵenu alikoposye, nambo ŵalepele.”

¹⁹ Nipele, Che Yesu ŵasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwanya uŵelesi wangali chikulupi! Ana chindame ni ŵanyamwe mpaka chakachi? Chinampilile mpaka chakachi? Munyichisye mwanache jo.”

²⁰ Ŵannyichisye ku Che Yesu. Lisoka palyambweni Che Yesu, papopo lyantasilile njilinjili jwanchanda jo, nombe ŵagwile paasi, ŵagalagete akuno alinkukopoka chiulo kukang’wa. ²¹ Che Yesu ŵammusisye atatigwe jwanchanda jo, “Jwanchanda ju yatandite chakachi yelei?”

Ŵajanjile, “Chitandile wanache wakwe. ²² Katema kakajinji lisoka lyo lyangwisya pa mooto ni mmeesi kuti lyaulaje. Nambo iwaga nkukombola kutendekanya chachilichose, ntukolele chanaso ni kutukamusya!”

²³ Che Yesu ŵansalile, “Kwachichi nkuti, ‘Iwaga ngukombola?’ Yose ikukomboleka kwa mundu jwakukulupilila.”

²⁴ Papopo atatigwe jwanchanda jo ŵanyanyisye, “Ngukulupilila! Nambo chikulupi changu chili chamwana, mungamuchisye ngole chikulupi chachikulungwa.”

²⁵ Che Yesu paŵaweni kuti ŵandu ŵajinji ali nkusongangana paujo pao, walijamwiche lisoka lila ni kulisalila, “Mmwe lisoka linkulekasya kuŵecheta ni kupilikana, ngunlamula nkopoche mwa jwanchanda ju, ni nkajinjila sooni.”

²⁶ Pelepo lisoka lyanyanyisye, lyangwisisye njilinjili jwanchanda jo ni lyankopweche. Jwanchanda jwaoneche mpela jwammwe, ni ŵandu ŵane ŵatite “Awile!” ²⁷ Nambo Che Yesu ŵankamwile nkono jwanchanda jo, ŵankamwisye ajimuche, nombejo ŵajimi.

²⁸ Che Yesu paŵajinjile mu nyumba, ŵakulijiganya ŵao ŵausisye pajika, “Kwachichi twalepele kulikoposya lisoka lyo?”

²⁹ Che Yesu ŵajanjile, “Lisoka lyanti yelei ngalikukopoka kwa litala lyalilyose ikaŵe kwa kwapopelela Akunnungu pe.”

Che Yesu akuŵecheta sooni yankati chiwa chakwe

(Matayo 17:22-23; Luka 9:43b-45)

³⁰ Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatyoŵile peuto pala, ni ŵajendelechele ni ulendo kupitila ku chilambo cha ku Galilaya. Nganasaka mundu jwalijose akumanye kuŵaliji, ³¹ pakuŵa ŵaliji nkwaŵajiganya ŵakulijiganya ŵao, ŵasalile, “Mwana jwa Mundu chaŵichikwe mmakono mwa ŵandu, nombewo chammbulaje. Nambo pa lyuŵa lyaatatu chiulajikwa pe chasyuche.”

³² Nambo ŵakulijiganya ŵao nganagamanyililaga malumbo ga maloŵe go, ni ŵajogwepe kumbusya.

Nduni jwali jwankulu?

(Matayo 18:1-5; Luka 9:46-48)

³³ Paŵaiche musi wa ku Kapelenaumu ŵajinjile mu nyumba, nombe Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana mwitala mula mwakanilanaga ichichi?”

³⁴ Nambo ŵanyawo ŵanyalele, pakuŵa paŵaliji mwitala mula, ŵaliji nkukanilana yankati nduni jwali jwankulungwa mwa ŵanyawo. ³⁵ Che Yesu ŵatemi paasi, ni ŵaawilasile ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili ŵaasalile, “Mundu jwakusaka kuŵa jwankulu akusachilwa alituluse ni kuŵa jwannandi ni katumetume jwa wose.” ³⁶ Sooni ŵanjigele mwanache ni kunjimika pasikati jao, ŵanjangete ni kwasalila, ³⁷ “Jwalijose jwakumpochela mwanache mpela aju mu liina lyangu, akuumbochela une, ni mundu jwakuumbochela une akwapochela ŵelewo ŵandumile une.”

Mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe

(Luka 9:49-50)

³⁸ Che Yohana ŵaasalile Che Yesu, “Jwakwiganya, twammweni mundu ali nkugakoposya masoka mu liina lyenu, ni twankanyisye ligongo nganaŵa njetu.”

³⁹ Nambo Che Yesu ŵatite, “Kasimunkanya, pakuŵa ngapagwa mundu jwakupanganya yakusimonjeka kwa liina lyangu ni papopo kumechetela gangalumbana. ⁴⁰ Ligongo mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe. ⁴¹ Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwakumpa ngao wa meesi ga kung’wa, ligongo mwanya ndi ŵandu ŵakwe Kilisito, isyene jwelejo chapochele mbote jakwe.

Yakuleŵekasya

(Matayo 18:6-9; Luka 17:1-2)

⁴² “Mundu jwalijose juchantendekasye jumo jwa achanandi ŵa ŵakungulupilila une atende sambu, ikaliji yambone kwa jwelejo litaŵikwe liganga lyekulungwa lya kusyajila pa lukosi pao ni kwaponya mu bahali kupunda kulumulikwa ni Akunnungu. ⁴³ Iŵaga nkono wenu ukunneŵasya, mmukate! Mbaya kwinjila mu umi ni nkono umo, kupunda kuŵa ni makono gaŵili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. ⁴⁴ Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. ⁴⁵ Ni iŵaga lukongolo lwenu lukunneŵasya, mmukate! Mbaya kwinjila mu umi ni lukongolo lumo kupunda kuŵa ni makongolo gaŵili ni kuponyekwa ku jehanamu pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. ⁴⁶ Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. ⁴⁷ Iyoyo peyo iŵaga liso lyenu likunneŵasya, nlikolopole! Mbaya kwinjila ku umwenye wa Akunnungu ni liso limo kupunda kuŵa ni meeso gaŵili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. ⁴⁸ Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima.

⁴⁹ “Pakuŵa jwalijose chaachiswejeswa ni mooto mpela mbopesi ijikuti pakuswejeswa ni njete.

⁵⁰ “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe, chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni?

“Nkolanje njete ja uganja pasikati jenu, ntamanje mu chitendewele.”

10

Che Yesu akwiganya yankati ulombela ni kulekangana

(Matayo 19:1-12; Luka 16:18)

¹ Che Yesu watyosile pelepo, wajawile kuchilambo cha ku Yudea mpaka peesi lusulo lwa Yolodani. Mpingo wa wāndu wājinji waajaulile sooni, nombejo wājiganyisye mpela iwātite pakusyoŵelela.

² Nipele, Mafalisayo wāne wājaulile ni kwalinga kwa kwawusya, “Ana Malajisyo ga Akunnungu gakukunda kuti jwannume kwaleka wankwakwe?”

³ Che Yesu wājanjile, “Ana che Musa wānnajisye chichi?”

⁴ Wanyawo wājanjile, “Che Musa wālajisye kuti, jwannume akukombola kumpa talaka wankwakwe ni kwaleka.”

⁵ Che Yesu wāasalile, “Che Musa wāgalembile malajisyo go kwaligongo lya ungajiganyikwa wenu. ⁶ Nambo che Musa wālembile, chitandile kupagwa kwa chilambo, Akunnungu wāngumbile jwannume ni jwankongwe. ⁷ Kwa ligongo lyo jwannume chachinleka atatigwe ni achikulugwe, nombejo chalumbikane ni wankwakwe, ⁸ ni wāwili wo chachiwā chiilu chimo. Sambano ngakuwā wāwili sooni, nambo chiilu chimo. ⁹ Nipele, chalumbikenye Akunnungu, mundu ngasachilekanganya.”

¹⁰ PaWausile sooni mu nyumba, Wakulijiganya wāausisye Che Yesu nkati majiganyo go. ¹¹ Nombewo wāasalile, “Mundu jwalijose jwakunleka wankwakwe ni kulombela jwankongwe jwine, akuntendela chikululu wankwakwe. ¹² Iyoyo, jwankongwe jwakunleka jwannume jwao ni kulombwa ni jwannume jwine, akuntendela chikululu jwannume jwao.”

Che Yesu akwapa upile wānache

(Matayo 19:13-15; Luka 18:15-17)

¹³ Wāndu wāmpewe wānyichisye Che Yesu wānache achanandi wāsajichile makono gao, nambo wakulijiganya wāo wāakalipile wāndu wo. ¹⁴ Che Yesu paŵaiweni yeleyo, yachimile ni wāasalile, “Mwaleche wānache achanandi achanje kukwangu, kasimwalekasya, pakuwā Umwenye wa Akunnungu uli wa wāndu mpela wēleŵa. ¹⁵ Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwangukupochela Umwenye wa Akunnungu mpela wānache achanandi ngaajinjila mwelemo ng’oo.” ¹⁶ Nipele, wājangete wānache ni kwasajichila makono ni kwapa upile.

Mundu jwachipanje

(Matayo 19:16-30; Luka 18:18-30)

¹⁷ Che Yesu paŵatandite sooni ulendo wao, mundu jumo wāmbutuchile ni kwatindiŵalila ni wāusisye, “Jwakwiganya jwambone, ana ndende chichi pakuti mbochele umi wa moŵa gose pangali mbesi?”

¹⁸ Che Yesu wājanjile, “Ana ligongo chi nkuumilanga jwambone? Ngapagwa mundu jwaaŵi jwambone ikaŵe Akunnungu jika pe. ¹⁹ Ntakugamanyilila makanyo gagakuti, ‘Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjijwa ni Kasinsala ya unami ni Kasimunnambuchisya njenu, ni Mwachimichisye atati wenu ni achikulu wenu.’”

²⁰ Mundu jula wājanjile, “Jwakwiganya, makanyo gose go nagakumulichisye chitandilile ku uwanache wangu.”

²¹ Che Yesu wālolechisye kwa kwanonyela, wānsalile, “Chinsoŵile chindu chimo. Njaule nkasumisye yose inkwete, ni mbiya syo nkaape wakulaga, nombe mmwe chinkole chipanje kwini kwa Akunnungu. Nipele nnyiche munguye.” ²² Mundu jo paŵapilikene yeleyo, ŵapwele ntima ni wājawile achipukunyaga ntwe, pakuwā ŵaliji ni ipanje yejinji ni nganasaka kwapa wāne ipanje yao.

²³ Nipele Che Yesu ŵalolite kosekose, ni wāasalile wakulijiganya wāo, “Chiilimbe kwannoŵe kwa wāndu wāipanje kwalechelela Akunnungu wāatawale!”

²⁴ Wakulijiganya wāgasimosile maloŵe gao, nambo Che Yesu wāasalile sooni, “Achiŵanangu, chiilimbe kwannoŵe kwa wāndu kwalechelela Akunnungu wāatawale! ²⁵ Chiŵe yakulimba kuchitenda chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia, kupeleta pa chipowo cha sindano. Iyoyo peyo, ikuloleka kuti, chiŵe yakulimba kwannoŵe kwa mundu jwachipanje kwalechela Akunnungu wāatawale!”

²⁶ Wakulijiganya wāo wāsimosile nnoŵe, ŵaliusisye, “Ana sambano nduni juchakombole kulupuswa?”

²⁷ Che Yesu wālolechisye ni kwasalila, “Kwa wāndu ngaikukomboleka, nambo ngaŵa yeleyo kwa Akunnungu, pakuwā kwa Akunnungu yanayose ikukomboleka.”

²⁸ Che Petulo wānsalile Che Yesu, “Nnole! Ni uweji tulesile indu yose ni kunkuya mmwe!”

²⁹ Che Yesu wātite, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyumba jakwe pane achapwakwe pane achalumbugwe pane achikulugwe pane atatigwe pane achiŵanagwe

pane migunda, kwa ligongo lyangu une ni kwa ligongo lya Ngani Jambone, ³⁰ mundu jo chapochele mbwee katema kakaka. Chapochele nyumba syasijinji ni achalongo ni achalumbu ni achawelesi ni wanache ni migunda pamo ni masauko. Nambo mchilambo chachikwika, chapochele umi wa moŵa gose pangali mbesi. ³¹ Nambo achajinji wakuliganichisa kuti ali achakulu sambano, chatuluswe ni wāndu wakulitulusya sambano, chachiŵa achakulu.”

*Che Yesu akuŵecheta kaatatu yankati chiwa chao
(Matayo 20:17-19; Luka 18:31-34)*

³² Che Yesu ni wakulijiganya ŵao ŵaliji nkukwesya kwaula ku Yelusalemu nombe Che Yesu ŵalongolele. Ŵakulijiganya ŵao ŵasimosile, ni wāndu ŵaŵaliji nkwakuya wose ŵajogwepe. Che Yesu ŵaajigele sooni wakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili pachisyepela, ni kwasalila indu ichiyakopochele. ³³ Ŵaasalile, “Mpilikane, tukukwesya kwaula ku Yelusalemu, ni kweleko Mwana jwa Mundu chajaula kukutyosyekwa kwa achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo. Ni wanyawo chanlamulile chiwa ni kwataga mmakono ga wāndu ŵangaŵa Ŵayahudi. ³⁴ Nombe chaachintendela chanache ni chaachinsunila mata ni chaachimputa mbokola ni kumbulaga. Nambo pa lyuŵa lyaatatu chasyuche.”

*Che Yakobo ni che Yohana akwaŵenda chindu Che Yesu
(Matayo 20:20-28)*

³⁵ Nipele che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo, ŵajawile ku Che Yesu ni ŵatite, “Jwakwiganya, tukusaka ntupanganyichisye chindu chachitummende.”

³⁶ Che Yesu ŵausisye, “Ana nkusaka nampanganyichisye chichi?”

³⁷ Ni ŵajanjile, “Pachintawale mu ukulu wenu, tukummenda tutame jumo kundyo ni jwine kunchiji kwenu.”

³⁸ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Ngankuchimanyilila chinkuchiŵenda! Uli chinkombole kuching’welela chikombe cha masauko chingung’welela une pane kubatiswa mu ubatiso ungbatiswa une?”

³⁹ Ŵajanjile, “Tukupakombola.”

Che Yesu ŵaasalile, “Isyene ching’welele chikombe chingung’welela une ni kubatiswa ubatiso ungbatiswa une. ⁴⁰ Ni kwa aŵala ŵachatame kundyo pane kunchiji kwangu, ngaŵa masengo gangu. Nambo Akunungu chachapa lipesa lyo ŵele ŵaŵaasagwile.”

⁴¹ Ŵele wakulijiganya likumi paŵapilikene chechila chiŵaŵendile che Yakobo ni che Yohana, ŵaatumbilile. ⁴² Nipele, Che Yesu ŵaawilasile wakulijiganya wo ni ŵaasalile, “Nkumanyilila kuti wāndu wakuganichikwa ali ilongola wa wāndu ŵangaŵa Ŵayahudi, akwalongosya wāndu ŵao kwa machili. Ni ŵele ilongola wo akwete ulamusi waukulungwa pachanya wāndu ŵao. ⁴³ Nambo ikaaŵa yeleyo kwa ŵanyamwe, sooni jwalijose jwakusaka kuŵa jwankulu pasikati jenu, aŵeje katumetume jwa wose. ⁴⁴ Nombe jwalijose jwakusaka kuŵa jwankulu kupunda wose aŵeje kapolo jwa wose. ⁴⁵ Pakuŵa Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichilwa, nambo aiche kukutumichila ni kuutyosya umi wao kwa kwawombola wāndu ŵajinji.”

*Che Yesu akunnanya che Batimayo jwangelola
(Matayo 20:29-34; Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Nipele, ŵaiche ku Yeliko. Che Yesu ni wakulijiganya ŵao pamo ni mpingo wekulungwa wa wāndu paŵaliji nkutyoka mu musu wo, mundu jumo juŵaliji ngakulola, liina lyakwe che Batimayo mwanagwe che Timayo, ŵatemi mungulugulu litala achiŵendaga. ⁴⁷ Paŵapilikene kuti ali Che Yesu jwa ku Nasaleti ŵaliji nkupita pelepo, ŵatandite kunyanyisya achitiji, “Che Yesu, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!”

⁴⁸ Wāndu ŵajinji wankalipile kuti amyalale, nambo jwelejo ŵajendechele kunyanyisya achitiji, “Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!”

⁴⁹ Che Yesu ŵajimi ni ŵatite, “Mwaŵilanje.”

Nipele, ŵammilasile mundu jwangelola jula, ŵansalile, “Nkamulise ntima! Njimuche, akummilanga.”

⁵⁰ Nombejo ŵaponyisye kwakutalichila mwinjilo wakwe, ŵagulwiche, ni ŵajaulile Che Yesu.

⁵¹ Che Yesu ŵammusisye jwelejo, “Nkusaka nampanganyichisye ichichi?”

Jwangelola jo ŵanjanjile, “Jwakwiganya, ngusaka mbate kulola.”

⁵² Che Yesu ŵansalile, “Njaule chikulupi chenu chinnamisye.”

Papopo mundu jo ŵatandite kulola, nipele ŵalongene nawo Che Yesu.

11

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kuchina

(Matayo 21:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)

¹ PaWaliji nkuwandichila ku Yelusalemu, waiche mmisinda ja ku Besefage ni ku Besania, chiwandi ni Chikwesya cha Miseituni. Pelepo Che Yesu waatumile wakulijiganya wao waWili. ² Ni waasalile, "Njaula pansinda wauli mmbujo mwenu, pachinkajinjileje po chinkansi-mane mwanambunda jwanganakweleke ni mundu kose, ali ataWike, nkangopole ni kunnyika nawo apano. ³ Ambusyaga mundu, 'Ligongo chi nkutenda yeleyo?' Mwasalile, 'Ambuje akunsaka, ni chaachimmusya mwachitema pe.' "

⁴ Nipele, wakulijiganya wo wawajile ni kunsimana mwanambunda ali ataWike pachiwandi ni nnango, muumbali mwa litala. PaWangopolaga, ⁵ Wandu wampepe waWajimi pelepo wausisye, "Uli, mbona nkungopola mwanambunda jo?"

⁶ Wakulijiganya wajanjile mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu, ni Wandu wala waalesile ajaule najo. ⁷ Wampelechele Che Yesu mwanambunda jula. Watandiche iwalo yao pangongo wa mwanambunda jula, ni Che Yesu watemi pachanya pakwe. ⁸ Wandu wajinji watandiche iwalo yao mwitala, ni wane watemenye nyambi sya mwana sya itela mmigunda ni kutandika mwitala kwa kwachimbichisya. ⁹ Nipele Wandu waWalongolele ni wane waWakuyaga panyuma wanyanyisye achitiji, "Alapikwe Akunnungu! Akunnungu ampe upile jwelejo jwakwika mu liina Iya Ambuje! ¹⁰ Akunnungu aupe upile umwenye waukwika wa atati wetu Mwenye che Daudi. Ajinichilwe Akumanani!"

¹¹ Che Yesu wajinjile mmusi wa ku Yelusalemu, ni wapelengeny pa Nyuumba ja Akunnungu, ni walolesyelolesye. Nambo pakuwa jaliji ligulo, wawajile kunsinda wa ku Besania pamo ni wakulijiganya wao likumi ni waWili.

Che Yesu akuchilwesya chitela cha nkuju

(Matayo 21:18-19)

¹² MalaWi jakwe, pawatyochelega ku Besania, Che Yesu jakwete sala. ¹³ Nipele, ali kwakutalichila wachiwani chitela cha ntini chana masamba gamajinji. Wawajile kukuchilola, alole iwaga chakombole kupata chisogosi chachili chose. PaWaiche pachitela pala wachisimene masamba pe pangali chisogosi, ligongo nganikaWa katema kakwe ka kusogola. ¹⁴ Pelepo Che Yesu wachisalile chitela chila, "Chitandile sambano ni kuendelechela, ngapagwa mundu juchalye sooni isogosi yenu!"

Ni wakulijiganya wao wampilikene paWaWechete gelego.

Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu

(Matayo 21:12-17; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

¹⁵ Nipele paWaiche ku Yelusalemu, Che Yesu wajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni watandite kwatopolela paasa, Wandu waWaliji nkusumisya ni kusuma indu mwelemo. Wapikwile mesa sya wakutindanya mbiya ni itengu ya Wandu waWasumisyaga nguunda. ¹⁶ Iyoyo, wakanyisye mundu jwalijose akajigala chachili chose kutyochelela pa Nyuumba ja Akunnungu. ¹⁷ Nipele, wajiganyisye, "Mmalembelo ga Akunnungu, Akunnungu akuti, 'Nyuumba jangu chijiWilanjikwe nyuumba ja kupopelela kwa Wandu wose wa pachilambo!' Nambo wanyamwe njitesile jiwe mbugu ja kulisisila wa wiyi!"

¹⁸ Achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo paWapilikene yelei, watandite kusosa litala Iya kwaulaga Che Yesu. Nambo wanjogwepe, ligongo Wandu wajinji waliji nkusimonga wiganye wakwe.

¹⁹ Pakwaswele, Che Yesu ni wakulijiganya wao wakopweche musi wo.

Lijiganyo Iya chitela cha nkuju chachinyasile

(Matayo 21:20-22)

²⁰ KundaWi jakwe, paWapitaga wachiwani chitela cha ntini chila chili chijumwile koo, kutandilila mmichiga mpaka ku nyambi. ²¹ Che Petulo wagakumbuchile agala gaWaWechete Che Yesu, ni wansalile, "Jwakwiganya, nnole! Chitela cha ntini chimwalwesisye chila chijumwile!"

²² Che Yesu waasalile, "Mwakulupilile Akunnungu. ²³ Isyene ngunsalila, mundu achichisalilaga chitumbi chi, 'Ntupucho nkaliponye mbahali,' pangakola lipamba mu ntima mwakwe ni akulupililaga kuti chaWechete cho chichitendekwe, chichitendekwe kukwakwe. ²⁴ Kwa ligongo Iyo ngunsalila, pankupopela ni kuWenda chindu, nkulupilile kuti nkuchipochela, nombecho chichiwe chenu. ²⁵ Pankupopela, iwaga kwana mundu jwanneWele, mwalechelesye yangalumbana yantendele, kuti Atati Wenu wa kwini anechelesye sambu syenu. ²⁶ Nambo iwaga ngumwalechelesya wane sambu syao, Atati Wenu wa kwini nombe ngannechelesya sambu syenu."

Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu

(Matayo 21:23-27; Luka 20:1-8)

²⁷ Nipele wache sooni ku Yelusalemu. Che Yesu pa waliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akunnungu, achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu wajaulile, ²⁸ ni wausisye, “Ana nkugatendekanya gelega kwa ulamusi wa acheni? Waani wampele ulamusi wa kuitendekanya yeleyi?”

²⁹ Che Yesu wajanjile, “None chinambusye liusyo limo. Iwaga chimunyanje none chinansalile kwa ulamusi wa acheni nguitenda indu yi. ³⁰ Musalile, ubatiso u che Yohana waumile kwinani, pane kwa wandu?”

³¹ Wanyawo watandite kuusyana jwine ni jwine achitiji, “Twajilaga, ‘Waumile kwinani’, chatuusye, ‘Kwachichi nganimwakulupilila che Yohana?’ ³² Ni twatiji, ‘Waumile kwa wandu,’ chiiwe uli?” Wajogwepe mpingo wa wandu, pakuwa wandu wose wakulupilile kuti che Yohana waliji jwakulondola jwa Akunnungu. ³³ Nipele, wajanjile Che Yesu, “Ngatukumanyilila.”

Nombejo waasalile, “None jwakwe ngangunsalila kwa ulamusi wa acheni nguitendekanya yeleyi.”

12

Chitagu cha ngunda wa misabibu ni wakulima

(Matayo 21:33-46; Luka 20:9-19)

¹ Che Yesu watandite kuwecheta nawo kwa itagu achitiji, “Mundu jumo walimile ngunda wa misabibu. Wausunguchise lutenje ni wasolite pakuminyila sabibu, ni watawile chilindo cha penani. Nipele wajasimise wandu ngunda wo, nombejo wajawile kuchilambo chine.

² Katema ka magungulo, wantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa wakulima wala kukujigala chigawanyo cha magowolo gao. ³ Wakulima wala wankamwile kapolo jo, wamputile ni kumminga makono pe. ⁴ Nipele nsyene ngunda jula, wantumile sooni kapolo jwine. Wakulima wala wamulesye mu ntwe kapolo jo ni kumpanganyichisya indu ya soni. ⁵ Iyoyo peyo, nsyene ngunda jo wantumile sooni kapolo jwine, jwelejo wagambile kumbulaga. Ni wane wajinji watumikwe, wane waputikwe ni wane waulajikwe.”

⁶ Che Yesu wajendechele kuwecheta, “Mundu jula wasigalilwe ni mundu jumo, mwanagwe jwakunonyelwa. Mbesi jakwe wantumile jwelejo achitiji, ‘Champikanile pakuwa ali mwanangu.’

⁷ “Nambo wakulima wala pawammweni wawechetesene achitiji, ‘Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe!’ ⁸ Nipele wankamwile ni kummulaga ni kumponyela paasa pa ngunda wa misabibu wo.”

⁹ Che Yesu wausisye, “Nipele, ana nsyene ngunda wo chaachitenda chichi? Chaiche ni kwaulaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo. ¹⁰ Ana nganinsyome Mmalembelo ga Akunnungu?

‘Liganga liwalikanile wakutawa sambano, lilyolyo litendekwe liganga lyekulungwa lya nsingi.

¹¹ Ambuje ni wachitesile chindu chi, nombecho chikutusimosya!’ ”

¹² Achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu, waimanyi kuti chitagu cho chaliji nkwegamba wanyawo. Wasachile wakamule Che Yesu, nambo wajogwepe wandu, wannesile, ni wanyawo watyosile.

Liusyo lyankati kwausya nsongo

(Matayo 22:15-22; Luka 20:20-26)

¹³ Kanyuma, Mafalisayo wampepe ni wandu wa mpingo u che Helode, watumikwe kuti akaatanjise Che Yesu kwa malo we gao. ¹⁴ Wajaulile ni kwasalila, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti alakwe ni mundu junkuwecheta yaili isyene, pakuwa ngankogopa ukulu wa mundu namose nganinkola lusagu, nambo nkwiganya usyene wa litala lya Akunnungu. Ntusalile, ana ili yambone pane ngawa yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma? Tujaulle tukalipe pane tunajaulle?”

¹⁵ Nambo Che Yesu wamanyilile ulamba wao, wausisye, “Kwachichi nkuuninga? Muunyichisye mbiya najilole.”

¹⁶ Wampelechele mbiya jo. Nombejo wausisye, “Ana ku meeso ku ni liina li, ya acheni?”

Ni wanyawo wajanjile, “Ya Mwenye jwa ku Loma.”

¹⁷ Nipele Che Yesu waasalile, “Yaili ya Mwenye jwa ku Loma mwapeje Mwenye jwa ku Loma ni yaili ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.”

Wandu wala wansimosile nnope Che Yesu.

Liusyo lyankati kusyuka

(Matayo 22:23-33; Luka 20:27-40)

¹⁸ Nipele Masadukayo wakuti ngapagwa kusyuka wanjaulile Che Yesu ni kummusya, ¹⁹ "Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti, 'Mundu awililwagwa ni mpwakwe ni mundu jwawile jo annekaga wankwakwe pangali wanache, mpwakwe mundu jo akusachilwa annombele jwakuwililwa jo kuti ammelechele mpwakwe wanache.' ²⁰ Tujileje, wapali achachanda nsano ni wawili, jwa kwitiwo walombele nambo wawile pangaleka mwanache. ²¹ Ni jwaaawili wajinjile majuumba, nombejo wawile pangaleka mwanache. Yakopochele iyoyo ni kwa mpwakwe jwaatatu. ²² Wose nsano ni wawili wo, wawile pangaleka wanache. Mbesi jakwe jwankongwe jo wawile nombejo. ²³ Nipele, pa lyuwa lya kusyuka kwa wandu, jwankongwe jo chachiwa jwa waani? Pakuwa achalongo wose nsano ni wawili wala wannombele jwelejo."

²⁴ Che Yesu waasalile, "Wanyamwe nsochele, ligongo ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu namose machili ga Akunnungu. ²⁵ Wandu wawile pachachisyuka, ngasalombela atamuno kulombwa, chachiwa mpela achikatumetume wa kwini. ²⁶ Nambo ngani jankati kusyuka kwa wandu wawile, ana nganinsyome mmalembo ga che Musa, ngani ja chisukutu chichakolelaga mooto? Akunnungu wansalile che Musa, 'Une ndili Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo.' ²⁷ Nipele, welewo ngana wa Akunnungu wa wandu wawile, nambo ali Akunnungu wa wandu wajumi. Wanyamwe nsochele nnope."

Lilajisyo lyekulu

(Matayo 22:34-40; Luka 10:25-28)

²⁸ Jumo jwa wakwiganya Malajisyo waiche pelepo ni wagapilikene makani gao. Pa waiweni kuti Che Yesu waajanjile uchenene Masadukayo wala, wansejelele Che Yesu ni kumbusya, "Ana Lilajisyo chi lyalili lyekulu kupunda gose?"

²⁹ Che Yesu wajanjile, "Lilajisyo lyalili lyekulu ni ali: 'Mpilikane, wanyamwe wandu wa ku Isilaeli! Ambuje Akunnungu wetu, jika pe ali Ambuje. ³⁰ Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu kwa ntima wenu wose ni kwa umi wenu wose ni kwa lunda lwenu wose ni kwa machili genu gose.' ³¹ Lilajisyo lyaaawili lyalili lyekulu lili ali: 'Munonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.' Ngapagwa Lilajisyo liine lyalili lyekulu kupunda Malajisyo gawili ga."

³² Nipele, jwakwiganya Malajisyo jula wansalile Che Yesu, "Jwakwiganya, njanjile yambone! Isyene Akunnungu ali wamo pe, ni ngapagwa jwine nambo welewo jika pe. ³³ Ni mundu akusachilwa annonyele Akunnungu ni ntima wose ni lunda lwao lose ni machili gao gose ni kunnonyela njakwe mpela yakuti pakulinonyela nsyene. Kutenda yeleyo ili yambone kupunda kwatyochesya Akunnungu mbopesi sya kocha ni sadaka sine syasikutyosyekwa kwa Akunnungu." ³⁴ Che Yesu pa waiweni kuti mundu jo ajanjile kwa lunda wansalile, "Mmwejo nganimme kwakutalichila kwalechelela Akunnungu antawale."

Kutandilila katema ko ngapagwa mundu juwalinjile sooni kumbusya Che Yesu chachili chose.

Liusyo lyankati Kilisito

(Matayo 22:41-46; Luka 20:41-44)

³⁵ Che Yesu pa waiweni nkwa jiganya wandu pa Nyuumba ja Akunnungu, wausisye wandu, "Kwachichi wakwiganya Malajisyo akusala kuti Kilisito, ali jumo pe mu uwelesi u che Daudi?"

³⁶ Mbumu jwa Akunnungu wanlongwesye che Daudi, nombejo watite, 'Ambuje wansalile Ambuje wangu, Ntame kundo kwangu,

mpaka pachinaatamiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.'

³⁷ "Che Daudi nsyene akummilanga Kilisito, 'Ambuje,' iwele uli sooni Kilisito awe jumo pe mu uwelesi u che Daudi?" Mpingo wa wandu wampilikanile kwa lukondwa.

Che Yesu akwasalila wandu alilolechesye ni wakwiganya Malajisyo

(Matayo 23:1-36; Luka 20:45-47)

³⁸ Che Yesu pa waiweni yaga watite, "Nlilolechesye ni wakwiganya Malajisyo wakusaka kwen-dajenda ali awete minjilo jajileu, wakunonyelwa akomasikwe kwa kuchimbichikwa peuto pakusumichisya malonda. ³⁹ Soonni akunonyelwa kutama mu itengu ya mmbujo, mma-jumba ga kupopelela Wayahudi ni kutama mmauto ga kuchimbichikwa, pa chindimba cha chakulya. ⁴⁰ Kwa kwalambusya, akwasumula ipanje achakongwe wawililwe ni

achiwankwawo, ni kwa kulilosya kuti ali wandu wambone, akupopela mapopelo gamaleu. Kwalyele ligongo lyo, chalamulikwe kwa chikali nnope kupunda wandu wane.”

*Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni wankwawo
(Luka 21:1-4)*

⁴¹ Che Yesu watemi chiwandi ni lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akunnungu, waliji nkulolechesya wandu pawalinji nkutaga mbiya. Waipanje wajinji watasile mbiya syasinjinji. ⁴² Nipele waiche jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni wankwawo, jwelejo watasile mbiya syasinandi siwili. ⁴³ Pelepo Che Yesu wawililwe wakulijiganya Wao, waasalile, “Isyene ngunsalila, jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni wankwakwe ju, atasile yejinji mu lisanduku lya kugosela sadaka, kwapunda wandu wane wose. ⁴⁴ Pakuwa wandu wane wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya mu ipanje yao. Nambo jwankongwe ju nkulaga kwakwe, atasile yose yakwete.”

13

*Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 24:1-2; Luka 21:5-6)*

¹ Che Yesu pawaliji nkukopoka pa Nyuumba ja Akunnungu, jumo jwa wakulijiganya wao watite, “Jwakwiganya, nlole maganga ga ni nyuumba si isitite pakusalala ni kusimosya!”

² Che Yesu wansalile, “Ana nkugawona majumba gamakulungwa ga? Ngalisigalila liganga pa liganga liine, liganga lyalililyose chilityochekwe.”

*Kulaga ni masauko
(Matayo 24:3-14; Luka 21:7-19)*

³ Che Yesu pawatemi pa chitumbi chachigumbele itela ya Miseituni chachikulolegana ni Nyuumba ja Akunnungu, che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana ni che Andulea wausisye Che Yesu pawaliji jika pe. ⁴ “Choonde ntusalile, gelego chigakopochele chakachi? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gawandichile kukopochela gelego?”

⁵ Che Yesu waasalile, “Nlilolechesye, mundu akanlabusya. ⁶ Wandu wajinji chaache kwa liina lyangu, achitiji, ‘Une ndili Kilisito!’ Nombewo chiwalambusye wandu wajinji. ⁷ Ni wanyamwe pachinchipikana ya ngondo ni usone wa ngani ja ngondo, ngasinjogopa. Gelego gakusachilwa gatyochele, nambo mbesi jila jikanawe kwika. ⁸ Wandu wa chilambo chimo chaachimenyana ni wandu wa chilambo chine, ni wandu wa umwenye umo chaputane ni wandu wa umwenye wine. Chichityochele chindendemesi cha chilambo ni sala jajikulungwa panepane. Yele yose chiiwe mpela ndande ja chilungusi cha kuligopola.

⁹ “Wanyamwe nlilolechesye, pakuwa wandu chankamule ni kunjausya mmikungulu ni kumputanga mmajumba ga kupopelela Wayahudi. Chaachinjausya paujo pa wakulamula ni mamwenye ligongo lyangu kuti nkombole kuuwalanjila umboni wa ngani syangu. ¹⁰ Nambo mbesi jikanawe kwika, Ngani jambone jikusachilwa jilalichilwe kaje kwa wandu wose. ¹¹ Nombewo pachachinkamula ni kunjausya pankungulu, nkaganisya kaje ichimchete. Mmcheteje chachili chose chachimpegwe katema ko, pakuwa ngawa wanyamwe uchimchete nambo Mbumu jwa Akunnungu. ¹² Nlongo changalauche nlongo njakwe aulajikwe, nombe atati changalauche mwanagwe aulajikwe, nombe wanache chiwakane ni kwaulaga achawelesi wao. ¹³ Wandu wose chaachinchima wanyamwe kwa ligongo lya liina lyangu. Nambo juchapililile mpaka kumbesi jo chakulupuswe mu kulumulikwa mowa gose pangali mbesi.

*Kulaga kwakukulungwa
(Matayo 24:15-28; Luka 21:20-24)*

¹⁴ “Nambo pachinchione, ‘Chindu cha uchimwa chachikwikanawo uwonasi,’ chijimi pangawa pakwe.” Jwakusyoma amanyilile malumbo gakwe. “Wandu waali kuchilambo cha ku Yudea autuchile kumatumbi. ¹⁵ Mundu jwali paasa nyuumba jao, akalikawisya kwinjila nkati kukujigala chindu, nambo agambe kuuwuka! ¹⁶ Ni mundu jwali kumigunda, akauja sooni kumusi kukujigala mwinjilo wakwe. ¹⁷ Ngwakolela chanas achakongwe wachakole itumbo ni wachajonjesye pa mowa go, pakuwa chalaje kwannope! ¹⁸ Mpopole kuti indu yo ikakopochela pa mowa ga mbepo. ¹⁹ Pakuwa pa mowa go wandu chalaje ulaje wanganiutyochele chitandile kundanda, Akunnungu pawagumbile chilambo mpaka lelo, ni ngautyochela sooni. ²⁰ Nambo ikaliji Ambuje ngakapungusye mowa go, ngapagwa mundu jwakakulupwiche. Nambo kwa ligongo lya wandu wao wawasagwile, apungwisye mowa go.

²¹ “Nipele, pa mowa go ansalilaga mundu, ‘Nnole, Kilisito ali apano,’ pane ‘Ali apala,’ ngasimwakulupilila. ²² Pakuwa chachikopochela wanya Kilisito wa unami ni wakulondola

ŵa unami. Chachitenda imanyisyo ni yakusimosya, yakombolekaga, ŵalyungasye ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu. ²³ Nambo ŵanyamwe nliiolecheseye. Une masile kunsalila chile gose gakanawe kukopochela.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu
(Matayo 24:29-31; Luka 21:25-28)

²⁴ “Nambo gamalaga moŵa ga malagasyo go, lyuŵa chilipilile ni lwesi ngalulanguchisya. ²⁵ Ndondwa sisipatuche kutyochela kwini ni indu yose yaili ni machili kumaunde chiitanganyikwe. ²⁶ Pelepo chachimmona Mwana jwa Mundu, achiikaga mwiunde kwa machili gamakulungwa ni ukulu. ²⁷ Chiŵatume achikatumetume ŵao ŵa kwini kukwasonganya ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo. Kutyochela kwakulikose pa chilambo.

Lijiganyo lya chitela cha nkuj
(Matayo 24:32-35; Luka 21:29-33)

²⁸ “Nlijiganye yeleyi kutyochela mu chitagu cha chitela cha ntini. Pankusiona nyambi syakwe sitepetele ni kusipuka masamba, nkumanyilila kuti katema ka ula kaŵandichile. ²⁹ Iyoyo peyo, ŵanyamwe pachinchiiona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti, Mwana jwa Mundu aŵandichile nnope kwika. ³⁰ Isyene ngunsalila, uŵelesi wu ngaumala gakanawe kukopochela gele gose. ³¹ Kwini ni chilambo chiimale, nambo maloŵe gangu chigakopochele isyene mpela indite pa kusala.

Ngapagwa jwakulimanyilila lyuŵa lya mbesi
(Matayo 24:36-44)

³² “Nambo, pachanya lyuŵa lya mbesi namose saa jakwe, ngapagwa mundu jwakumanyilila, atamuno achikatumetume ŵa kwini ngakumanyilila, namose Mwana jwa Akunnungu ngakumanyilila. Ikaŵe Atati Akunnungu pe ni ŵakumanyilila. ³³ Nliiolecheseye ni kuliwika chile, pakuŵa ngankumanyilila katema ko chikaiche chakachi. ³⁴ Chiichika mpela mundu jwakwaula ulendo, kujileka nyuumba jakwe ni kwalechela ulamusi achikapolo ŵao, jwalijose ni masengo gakwe, nipele ŵannajisye jwakulindilila pannango kuti aŵeje meeso pe. ³⁵ Nipele nliwiche chile, pakuŵa ngankumanyilila nsyene nyuumba chauje katema chi. Pane chauje ligulo, pane pasikati chilo, pane kuninkucha ni pane kundaŵi. ³⁶ Nliwiche chile, aujaga chisisimuchile, ansimane ndi meeso pe. ³⁷ Ingunsalila ŵanyamwe ni ingwasalila wose, nliwiche chile!”

14

Achakulu ŵambopesi akwilana kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Gasigalile moŵa gaŵili likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka ni chindimba cha mikate jangataga amila. Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa itajile pakwakamula Che Yesu, mwangamanyilila jwalijose ni kummulaga. ² Ŵatite, “Tukatenda yeleyo katema ka chindimba cha Pasaka, kuti ŵandu akatindiganya.”

Jwankongwe akunjilila Che Yesu mauta
(Matayo 26:6-13; Yohana 12:1-8)

³ Che Yesu ŵaliji ku Besania, kumusi ku che Simoni juŵaliji jwamatana. Paŵalyaga, ŵaiche jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lyalikuŵilanjikwa alabasta, chachili ni mauta ga kununjila nnope ga ntengo wekulungwa gagakuŵilanjikwa nado. Ŵakasile chuupa cho, ni kwajitila mauta Che Yesu mu ntwe. ⁴ Ŵandu Ŵampepe ŵaŵaliji pamo ni Che Yesu yachimile achitiji, “Kwachichi akugajonanga mauta ga ntengo ga? ⁵ Ngati akasumisye mauta ga ni kupata mbiya syasijinji ni kwapa ŵandu ŵakulaga!” Nipele ŵankalipile kwannope jwankongwe jo.

⁶ Nambo Che Yesu ŵaasaliile, “Munneche! Nkunsauhisya ichichi? Jweleju amban-ganyichisye chindu chambone. ⁷ Ŵandu ŵakulaga chaŵe ni ŵanyamwe moŵa gose, iŵaga nkusaka kwakamuchisya nkukombola. Nambo une nguŵa ni ŵanyamwe moŵa gose. ⁸ Jweleju atesile yakombwele. Alongolele kuchijitilila mauta chiliu changu, kuchiwika chile, gakanawe masiiko gangu. ⁹ Isyene ngunsalila, kwakulikose pachilambo pachijilalichikwe Ngani jambone ni achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwakwakumbuchila.”

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu
(Matayo 26:14-16; Luka 22:3-6)

¹⁰ Nipele, che Yuda Isakaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili ŵala, ŵajawile kwa achakulu ŵambopesi kuti akombole kwagalauka Che Yesu. ¹¹ Achakulu ŵambopesi

Wasangalele pakupikana ngani jo, ni wānānjile kuti chiwāape mbiya. Nipele che Yuda wasosile lipesa lyambone lya kungalauka Che Yesu.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka ni wakulijiganya wao
(Matayo 26:17-25; Luka 22:7-14; Yohana 13:21-30)

¹² Pa lyuwa lya kutanda lya chindimba cha mikate jangataga Amila, katema paWasikitaga mwanangondolo jwa Pasaka, wakulijiganya wao wasisye, “Ana kwapi nkusaka tukachikolochesye chakulya cha Pasaka?”

¹³ Nipele Che Yesu waatumile wawili mwa wakulijiganya wao ni wasalile, “Njaulle mu musi, ni mwelele chinkasimane ni jwannume ali atwichele lulo lwa meesi. Nkankuye ¹⁴ mpaka nyuumba jichakajinjile, nkansalile nsyene nyuumba jo, jwakwiganya akum-musya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni wakulijiganya wangu?” ¹⁵ Nombejo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili chile ni kupambwa. Nkatukulumichisye mwelele.”

¹⁶ Wakulijiganya wala watyosile, ni kwaula mmusi, waisimene yose ili mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu. Nombewo wakulumisye chakulya cha Pasaka.

¹⁷ Kuli kuswele, Che Yesu waiche pamo ni wakulijiganya wao kumi na mbili. ¹⁸ PaWaliji aninkulya, Che Yesu watite, “Isyene ngunsalila, jumo mwa wanyamwe jwakulya pamo ni une, chang'alauche.”

¹⁹ Pelepo wakulijiganya wao watandite kusupuka, ni watandite kummusya jumo jumo, “Ana ndili une?” ²⁰ Che Yesu wasalile, “Jumo mwa wanyamwe kumi na mbili, jwakupamba nkate wakwe mu mbale pamo ni une. ²¹ Pakuwa Mwana jwa Mundu chawe mpela ilembekwe Mmalembelo Gamaswela nkati welewo. Nambo chalaje mundu jwakungalauka Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya mundu jo ngakapagwe!”

Kulya chakulya cha Ambuje

(Matayo 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Wakolinto 11:23-25)

²² PaWalyaga, Che Yesu wajigele nkate, watogolele Akunnungu, wagaŵenye ni kwapa wakulijiganya wao, achitiji, “Mpochele, nyanje, chelechi ni chiilu changu.”

²³ Sooni wajigele chikombe cha divai, watogolele Akunnungu, ni kwapa, ni wose wang'welele divai mu chikombe cho. ²⁴ Che Yesu wasalile, “Jejeji ni miasi jangu ja lilangano lya Akunnungu, jajikwitika kwa ligongo lya kwalechelesya wandu wajinji. ²⁵ Isyene ngunsalila, ngung'wa sooni divai mpaka lyuwa paching'we divai jasambano mu Umwenye wa Akunnungu.”

²⁶ PaWamasile kwimba lujimbo lwa kwatogolele Akunnungu, watyosile kwaula ku Chikwesya chachigumbele itela ya Mizeituni.

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa ni che Petulo

(Matayo 26:31-35; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

²⁷ Che Yesu wasalile wakulijiganya wao, “Wanyamwe wose chimmutuche ni kuuneka, pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, ‘Chinambulaje jwakuchinga, ni ngondolo sisipwilingane.’

²⁸ Nambo pachinjisyuka, chinjinnongolela kwaula ku Galilaya.”

²⁹ Che Petulo wansalile, “Atamuno annekaga wose, une nganguneka ng'oo!”

³⁰ Che Yesu wansalile che Petulo, “Isyene ngunsalila, chilo cha lelo chino, tambala jikanaŵe kutongola kawili, chimungane katatu kuti ngankuumanyilila.”

³¹ Nambo che Petulo wapundile kulimbila kuti, “Atamuno iwaga ngusachilwa kuwa pamo nomwe nganguneka ng'oo!”

Ni wakulijiganya wane wala wawechele iyoyo peyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane

(Matayo 26:36-46; Luka 22:39-46)

³² Waichenje pa ngunda wa mwana waukuwilanjikwa Getesemane, Che Yesu wasalile wakulijiganya wao, “Ntamanje apamo katema pangwaula kukwapopela Akunnungu.”

³³ Nipele wajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, watandite kusupuka kwannope ni kupotekwa mu ntima. ³⁴ Ni wasalile, “Ngupotekwa kwannope mu ntima ni chipwetesi chachikukombola kumulaga. Ntamanje apamo ni kuwa meeso pe.”

³⁵ Nipele wajawile mmbujo kanandi, ni wagwile manguuku, wapopolele kuti, yakomboleka anajinjile mu katema ka malagasyo ko. ³⁶ Ni watite, “Atati wangu, yose ikukomboleka kukwenu. Mundyochesye chikombe cha malagasyo chi. Ngaŵa mpela ingusaka une, nambo mpela inkusaka mmwe.”

³⁷ Nipele, wausile kwa wakulijiganya watatu wala, ni waasimene agonile. Wammusise che Petulo, “Che Simoni, uli ngonile? Nganinkombola kutama meeso pe namose saa jimo?”
³⁸ Nipele waaalile, “Ntamanje meeso pe ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa. Pakuwa ntima ukusaka kupanganya yambone, nambo chilu chilepetele.”

³⁹ Wajawile sooni kukupopela achiujilaga malowe gagogo pego. ⁴⁰ Pa wausile sooni, wasimene wakulijiganya wala ali agonile, ligongo watopelwe ni lugono. Nombewo nganachimanyilila chakwajanga Che Yesu.

⁴¹ Kaatatu pa waichilile waaalile, “Ana ndi chigonele ni kupumulila? Sambano njimuche! Nnole, saa jiiche Mwana jwa Mundu akutajikwa mmakono ga wandu waali ni sambu. ⁴² Njimuchanje, twende. Nnole mundu jwakung’alauka awandichile.”

Che Yesu akukamulwa

(Matayo 26:47-56; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

⁴³ Che Yesu pa waliji nkuwecheta, che Yuda, jumo jwa achinduna kumi na mbili, waiche. Waiche ni mpingo wa wandu wa watumikwe ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu, ali ajigele mapanga ni imbonga. ⁴⁴ Che Yuda jwakugalauka jula wapele wanyawo chimanyisyo chi, “Ajula juchingankomasye kwa kwanonyela ni jujojo junkun-saka. Munkamule ni kunlindilila.”

⁴⁵ Che Yuda pa waiche pe, papopo wajaulele Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya!” Nipele wankomasisye kwa unonyelo. ⁴⁶ Nipele wandu wala wankamwile Che Yesu ni kunta wa. ⁴⁷ Nambo jumo jwa we wala u wajimi pelepo pamo ni Che Yesu, wasolomwele lipanga lyakwe ni kumputila kapolo jwa wambopesi jwankulu, ni wankapile liwiwi. ⁴⁸ Che Yesu waaalile, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ila une ndili jwachiswamba? ⁴⁹ Mo wa gose naliji pamo ni wanyamwe njijiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu, nganimumgamula. Nambo sambano ngaleche Malembelo ga Akunnungu gamalile.”

⁵⁰ Pelepo wakulijiganya wao wose wannesile ni kulukunula.

⁵¹ Jwapali jwanchanda jumo ju waliji nkwakuya Che Yesu ali ali wagele shuka pe. Ni wanyawo wasachile kunkamula, ⁵² nambo jwanchanda jula wapelete, walesile shuka jila ni kutila matako pe.

Che Yesu mmbujo mwa Nkungulu wa achachekulu

(Matayo 26:57-68; Luka 22:54-55; 22:63-71; Yohana 18:13-14; 18:19-24)

⁵³ Nipele, wampeleche Che Yesu ku nyuumba ja wambopesi jwankulu, ku wasongangene achakulu wambopesi wose ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo. ⁵⁴ Che Petulo wankuiye Che Yesu kwakutalichila, wajinjile mu lutenje lwa nyuumba ja wambopesi jwankulu. Pelepo watemi pamo ni wakulindilila achijotelaga mooto. ⁵⁵ Nipele, achakulu wambopesi ni wandu wane wose pa Nkungulu pala wasosile umboni wa kummechetela Che Yesu kuti waulaje, nambo wasowile. ⁵⁶ Wandu wajinji wa wechetele Che Yesu umboni wa unami, nambo umboni wao nganiuuilana.

⁵⁷ Nipele wane wajimi ni ku wecheta umboni wa unami, achitiji, ⁵⁸ “Twampilikene ali nku wecheta, ‘Une chinajigumule Nyuumba ja Akunnungu ji, jajitawikwe ni wandu ni kuta wa kwa mo wa gatatu jine jangata wikwa ni wandu.’ ” ⁵⁹ Namose yeleyo, umboni wao nganiuuilana.

⁶⁰ Nipele jwambopesi jwankulu wajimi paujo pa wandu ni kwausya Che Yesu, “Uli, ngankwanga chachili chose kwa wele umboni wakumbechetela wo?”

⁶¹ Nambo Che Yesu waliji jii, ngana wecheta chachili chose. Jwambopesi jwankulu wammusise sooni, “Ana mmweji ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu Wakulu?”

⁶² Che Yesu wajanjile, “Elo, ndili une. Sooni, chinchimmona Mwana jwa Mundu ali atemi kundo kwa Akunnungu wa machili, ali nkwiika mmaunde ga kwini.”

⁶³ Jwambopesi jwankulu pa wapilikene yeleyo wapapwile mwinjilo wakwe achitiji, “Ngatukusaka sooni umboni wine nkati mundu ju! ⁶⁴ Mumpilikene yatite pakwatukana Akunnungu! Wanyamwe nkuti uli?”

Wose wanlamwile aulajikwe.

⁶⁵ Wandu wane watandite kunsunila mata Che Yesu, ni wansiwilile mmeeso ni wamputile ni kunsalila, “Nlondole, nduni jwamputile!” Iyoyo peyo wakulindilila wanjigele ni kumputa majanda.

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Matayo 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18; 18:25-27)

⁶⁶ Che Petulo pa waliji chiwela mu lutenje, waiche mwali jumo mwa achikatometume wa wambopesi jwankulu. ⁶⁷ Pa wammweni che Petulo achijotelaga mooto, wankolondolele ni kunsalila, “Nombe mmweji iyoyo mwaliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.”

⁶⁸ Nambo che Petulo wakanile achitiji, “Ngangwamanya namose nganguchimanyilila chinkuwecheta cho.” Nipele wakopweche paasa, papopo tambala jatongwele.

⁶⁹ Mwali jula wammweni sooni che Petulo, watandite kwasalila wandu uwajimi pelepo, “Mundu ju ali jumo jwao.” ⁷⁰ Nambo che Petulo wakanile sooni.

Pangakaŵa, wandu uwajimi pelepo waasalile che Petulo, “Isyene mmwe ndi jumo jwao, pakuŵa mmwejo nombe ndi mundu jwa ku Galilaya.”

⁷¹ Nambo che Petulo watandite kusala, “Nweseche iwaga ngusala unami, ngulumbilila kuti, isyene ngangummanyilila mundu ju junkungamba.”

⁷² Papopo pepo tambala jatongwele kaaŵili. Che Petulo walikumbuchile liloŵe li Che Yesu liŵaasalile, “Tambala jikanaŵe kutongola kaŵili, chimungane katatu.” Nipele waligwisisye paasi ni kulila.

15

Che Yesu paujo pa che Pilato

(Matayo 27:1-2; 27:11-14; Luka 23:1-5; Yohana 18:28-38)

¹ Kundaŵi pe, achakulu wambopesi ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo, pamo ni Nkungulu wose, watemi, wajilene kunjausya Che Yesu ku che Pilato. Nipele wantaŵile, ni kunjausya ku che Pilato. ² Che Pilato wammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ndi mwenye jwa Wayahudi?”

Che Yesu wajanjile, “Elo, mpela mmwejo intite pakuwecheta.”

³ Achakulu wambopesi waŵechetele Che Yesu maloŵe gamajinji. ⁴ Che Pilato wammusisye sooni Che Yesu, “Ana ngakwanga chachili chose? Mpilikane maloŵe gose gakummechetela ga.”

⁵ Nambo Che Yesu nganajanga liloŵe, mpaka che Pilato wasimosile.

Che Yesu akulamulikwa chiwa

(Matayo 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohana 18:39; 19:16)

⁶ Pa katema ka chindimba cha Pasaka, che Pilato wasyoŵelele kwagopolela jwataŵikwe juŵansachile wandu. ⁷ Kwaliji ni jwataŵikwe jumo, liina lyakwe che Balaba, juŵaliji ataŵikwe pamo ni wandu wane waŵatandisye utindiganyo ni kŵaulaga wandu wane. ⁸ Mpingo wa wandu waichilile che Pilato, watandite kwaŵenda wapanganyichisye mpela iwatendaga.

⁹ Che Pilato wausisye, “Ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Wayahudi?” ¹⁰ Che Pilato watite yeleyo pakuŵa waimanyilile kuti, achakulu wambopesi wannyichisye Che Yesu kukwao ligongo lya kwakolela wiu.

¹¹ Nambo achakulu wambopesi ŵala, wachisisye wandu waŵende che Pilato wagopolele che Balaba pamalo pa Che Yesu. ¹² Che Pilato wausisye wandu sooni, “Sambano, nkusaka naapanganyichisye ichichi aju mundu junkuti Mwenye jwa Wayahudi?”

¹³ Wanyanyisye sooni achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

¹⁴ Nambo che Pilato wausisye, “Atesile chakusakala chantu uli?”

Nambo wanyawo wapundile kunyanyisya achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

¹⁵ Che Pilato wasachile kwanonyelesya wandu, wagopolele che Balaba. Nipele walamwile Che Yesu aputikwe mbokola ni kwapa waŵambe pa nsalaba.

Ŵangondo akwachembulusya Che Yesu

(Matayo 27:27-31; Yohana 19:2-3)

¹⁶ Ŵangondo wanjawisye Che Yesu pa nsana wa likome li che Pilato, jwankulu jwa chilambo. Ŵausimanisye mpingo wose wa wangondo. ¹⁷ Ŵambwasisye mwinjilo wa sambalau nti mwenye, wakolosisye chindu mpela singwa ja miiŵa, wambwasisye mu ntwe. ¹⁸ Nipele watandite kunkomasya achitiji, “Kutusimana, Mwenye jwa Wayahudi!” ¹⁹ Ŵamputile pa ntwe ni lubokola lwa nnasi, wansunile mata, wantindiŵalile ni kwakotamila. ²⁰ Paŵamasile kwachembulusya, wammusile mwinjilo wa sambalau ni kwawasya iwalo yao. Nipele wanyosisye paasa ni kwaŵamba pa nsalaba.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba

(Matayo 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

²¹ Paŵaliji mwitala, wasimene ni mundu liina lyao che Simoni, jwa ku Kulene jwaŵaliji atati ŵa che Alekisanda ni che Lufu. Jweleju watyochelaga kunsinda kwinjila mmusi. Ŵangondo wankanganichisye atwichele nsalaba uwajigele Che Yesu ula. ²² Nipele wanjigele Che Yesu mpaka peuto papaŵilanjikwe Goligota, malumbo gakwe, “Peuto papakuloleka nti, Chikalakasa cha Ntwe.” ²³ Pelepo, wampele divai jewanganye ni ntela waukuŵilanjikwa manemane, nambo Che Yesu wakanile kung’wa. ²⁴ Wammabile pa nsalaba ni wagaŵene iwalo yakwe kwa kuitendela gudugudu, pakuti alole ŵaani chapate

chiwalo chi. ²⁵ Jaliji saa tatu kundaŵi paŵammambile pa nsalaba. ²⁶ Ni pachanya nsalaba, ŵaŵisile chindu chachilembekwe magambo ga, “MWENYE JWA ŴAYAHUDI.” ²⁷ Papopopepo ŵaŵambikwe pa misalaba ŵachiswamba ŵaŵili, jwine kundyo ku Che Yesu ni jwine kunchiji. ²⁸ Yeleyi yamalichisye Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Jwaŵichikwe pamo ni ŵandu ŵangalumbana.”

²⁹ Ŵandu ŵaŵapitaga pelepo ŵapukunyaga mitwe jao ni kwatukana Che Yesu, alinkuti, “Ama! Mmwe ngati mwatiji chinchigumula Nyuumba ja Akunnungu, ni kujitaŵa kwa moŵa gatatu!” ³⁰ Sambano, ntuluche pa nsalaba, ndikulupusye mwasyene!”

³¹ Iyoyo peyo achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo wala ŵanchembulwisye achisalilanaga, “Ŵakulupwisye ŵandu ŵane, nambo ngakukombola kulikulupusya nsyene! ³² Nneche twalole Kilisito, Mwenye jwa Isiraeli! Atuluche etu pa nsalaba po kuti tulole ni kwakulupilila.”

Iyoyo peyo ŵandu uŵaŵambikwe pa misalaba chiŵandi ni Che Yesu, ni ŵanyawo nombe ŵaliji nkutukana.

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

³³ Palyaiche lyuŵa pantwe, chilambo chose chaunichikwe ni chipi mpaka saa tisa ja muusi. ³⁴ Saa tisa ja muusi Che Yesu ŵanyanyisye aчитiji, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu ŵangu, Akunnungu ŵangu, kwachichi munesile?”

³⁵ Aŵala ŵandu ŵane ŵaŵajimi pepala ŵala, paŵapilikene maloŵe go ŵatite, “Mpilikanile! Akwaŵilanga che Elia!” ³⁶ Jumo jwao ŵautwiche kukunyoya chindu mpela lidodoki mu divai jakuŵipa, ŵakoleche pa nnasi, ŵambichile Che Yesu pakang'wa, aчитiji, “Nneche tulole iŵaga che Elia chaiche kukuntulusya pa nsalaba!”

³⁷ Nipele Che Yesu ŵanyanyisye ni ŵajasiche.

³⁸ Katema kakoko, nguo je lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela penani mpaka paasi. ³⁹ Jwankulu jwa ŵangondo juŵajimi mmbujo mwa nsalaba, paŵaweni Che Yesu ajasiche kwanti yeleyo, ŵatite, “Isyene mundu ju ŵaliji Mwana jwa Akunnungu!”

⁴⁰ Achakongwe ŵampepe ŵaliji nkulolechesya kwakutalichila. Mwa ŵanyawo, ŵapali che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulu ŵao che Yakobo jwannandi ni che Yusufu. ⁴¹ Achakongwe ŵa ni aŵala ŵaŵaliji nkwakuya Che Yesu paŵaliji ku Galilaya ni kwatamichila. Iyoyo peyo ŵapali achakongwe ŵane pepala, ŵaŵaiche ku Yelusalemu pamo nawo.

Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe

(Matayo 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

⁴² Lyaiche ligulo lya lyuŵa lya kuliŵika chile, likanaŵe Lyuŵa lya Kupumulila. ⁴³ Che Yusufu jwa musi wa ku Alimataya, juŵaliji jumo jwa achakulu ŵa Nkungulu ni jwakuchimbichikwa nnope ŵaiche. Jwelejo ŵaliji nkulolela kwika kwa Umwenye wa Akunnungu. Nipele che Yusufu ŵanjaulile che Pilato pangajogopa ni kwaŵenda ŵaape chiilu chi Che Yesu. ⁴⁴ Che Pilato ŵasimosile kupilikana kuti Che Yesu ajasiche. Nipele, ŵammilasile jwankulu jwa ŵangondo, ŵambusisye iŵaga Che Yesu ŵajasiche. ⁴⁵ Nipele, che Pilato paŵaimanyi kutyochela kwa jwankulu jwa ŵangondo jula, ŵannechele che Yusufu ajigale chiilu chi Che Yesu. ⁴⁶ Che Yusufu ŵasumile saanda, ni ŵachitulwisye paasi chiilu chi Che Yesu ni kuchiŵilijila saanda jila. Ŵachiŵisile mwilembe lilyasepekwe pa lwala. Nipele ŵalipitikulile liganga lyalikulungwa pannango. ⁴⁷ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala pamo ni che Maliamu achikulugwe che Yusufu ŵapaweni pelepo paŵachiŵisile chiilu chi Che Yesu.

16

Che Yesu akusyuka

(Matayo 28:1-8; Luka 24:11-12; Yohana 20:1-10)

¹ Palyapite Lyuŵa lya Kupumulila, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ŵagasumile mauta gakununjila. Ŵajawile kukuchipakasya chiilu chi Che Yesu. ² Kundaŵi pe, lyuŵa lyaandanda lya chijuma, lyuŵa lininkukopoka ŵaiche kumalembe. ³ Nombewo paŵaliji mwitala ŵausyanaga, “Ana ŵaani juchakatugalambulile liganga pannango wa lilembe?” ⁴ Nambo paŵalolechesye, ŵaliweni liganga lyekulungwa nnope lila lili lyegalambulile pambali. ⁵ Pele ŵajinjile mwilembe, ŵammweni jwanchanda jwawete chiwalo cheswela ali atemi kundyo ni ŵasimosile nnope.

⁶ Nambo jwanchanda jula ŵaasalile, “Kasinsimonga, nguimanyilila kuti nkunsosa Che Yesu jwa ku Nasaleti juŵammambile pa nsalaba. Nganapagwa pelepa, asyuchile. Nnole peuto paŵangoneche. ⁷ Nambo ŵanyamwe njaule nkasalile che Petulo ni ŵakulijiganya

ŵane kuti, 'Che Yesu alongolele kwaula ku Galilaya. Kweleko chinkaawone mpela iwātite pakunsalila.' "

⁸ Nipele, ŵatyosile kumalembe ali nkuutuka ni ali nkutetemela kwa lipamba ni kusi-monga. Nganasala chindu chachili chose kwa mundu, pakuŵa ŵaliji ngogopanga kwannope.

Che Yesu akunkopochela che Maliamu jwa musi wa ku Magidala

(Matayo 28:9-10; Yohana 20:11-18)

⁹ Che Yesu paŵasyuchile, kundaŵi pe, lyuŵa lyaandanda lya chijuma ŵankopochele kaje che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ajula jwaŵankopwesye masoka nsano ni gaŵili. ¹⁰ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ŵajawile ni kwasalila aŵala ŵakulijiganya ŵa Che Yesu, katema ko ŵanyawo ŵaliji nkulila ni kulila kwa malumbo. ¹¹ Nambo paŵapilikene kuti Che Yesu asyuchile ni kuti che Maliamu jwa musi wa Kumagidala ammweni, nganiŵakulupilila.

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵaŵili

(Luka 24:13-35)

¹² Kanyuma kakwe Che Yesu ŵakopochele ŵakulijiganya ŵao ŵaŵili ŵaŵaliji nkwaula mmisinda. Ni ŵakulijiganya wo, kundanda nganiŵaamanyilila. ¹³ Nombewo ŵausile kukwasalila ŵakulijiganya achinjao, ni ŵanyawo nombe, nganiŵakulupilila iyoyo.

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao likumi ni jumo

(Matayo 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

¹⁴ Mbesi jakwe Che Yesu ŵakopochele ŵakulijiganya ŵao likumi ni jumo paŵaliji nkulya. Nipele, ŵaakalipile kwa ungakulupilila ni kukakatima kwa mitima jao, pakuŵa nganiŵakulupilila aŵala ŵaŵaweni ŵelewo pakumala kusyuka. ¹⁵ Ni ŵaasalile, "Njaulanje pachilambo pose nkalalichile Ngani Jambone kwa ŵandu wose. ¹⁶ Mundu jwali-jose juchakulupilile ni kubatiswa, Akunnungu chankulupusye. Nambo mundu jwan-gakukulupilila, Akunnungu chanlamule. ¹⁷ Ni wose ŵachakulupilile chaitendekanye imany-isyo yanti, chagakoposye masoka kwa liina lyangu ni kuŵecheta chiŵecheto chasambano. ¹⁸ Akumulangaga majoka pane kung'wa chindu chachilichose chakuulaga, ngachaulaga. Chaachasajichila makono ŵakulwala, ni Akunnungu chiŵaalameye."

Che Yesu akujigalikwa kwaula kwinani

(Luka 24:50-53; Masengo 1:9-11)

¹⁹ Nipele, Ambuje Che Yesu paŵamasile kuŵecheta nawo, ŵajigalikwe kwaula kwinani, ni ŵatemi kunkono wa kundyo wa Akunnungu. ²⁰ Nombe ŵakulijiganya ŵala, ŵajawile kukulalichila Ngani Jambone palipose. Ambuje ŵapangenyeye masengo pamo nawo ni kutendekanya imanyisyo yejinji, kulosya kuti utenga waukwagamba ŵelewo, uli isyene.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Luka Chilongolelo

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chimpepe mwa itabu ncheche mmalangano ga sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose chikuwilanjikwa “Ngani Jambone.” Yelei ni itabu yallembekwe kanyuma ka chiwa chi Che Yesu, yele itabu yo ili che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Che Luka nganalembe yankati umi u Che Yesu pe, nambo ni yankati indu iwaiipanganisye wakulijiganya wakwe Che Yesu pakumala kuwa ni kusyuka ku Che Yesu. Chele chitabu cho chikuwilanjikwa masengo ga achinduna. Ngapagwa jwakulimanyila lyuwa lisyene namose liuto pajalembekwe Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka. Waumanyilisi wajinji akuitichisyana kuti jalembekwe pa yaka ya makumi 70 BK.

Juwalembile waliji che Luka, juwaliji jwamitela. Umanyilisi wakwe mu iwecheto ni ukotopasyo wakwe wakulemba ukumanyisa yakuti waliji mundu jwansyome. Che Luka wasachile kulemba ngani jisyesyene ja umi u Che Yesu ni kutanga indu iyakopochele kuti wane apoche pakujisyoma Luka 1:1-3. Che Luka nganawa Myahudi, Kolosai 4:1-14 ni walembile kwanti wangana wa Wayahudi akaimanyilile. Yelei ikuwoneka paakukunguluchila chisyowelo chachiyahudi Luka 1:8.

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chakulandana ni itabu ine chisau che Matayo ni che Maliko, pakuwa itabu yose yo ikutanga ilaila mwakulandana. Mwa itabu itatu yo chitabu chi che Luka ni chachitaanjile ngani jakupagwa ku che Yohana Wakubatisya chamunkati nnope. Che Luka akusalichisya yakulechelesya 3:3; 11:4; 17:3-4; 23:34 ni mapopelo nombego 3:21; 5:16; 6:12; 11:1-12; 22:32.

Yaili mu Ngani

Muliunjili lya 1:1-4 Che Luka alembile chilongolelo chakwe cha Ngani Jambone ni kusala ligongo lya kulemba.

Ni soni akutanga ngani ja kupagwa ku Che Yesu ni iwatite pakuwichikwa chile kwaligongo lya kutumichila. 1:5; 4:13.

Mwamujinji mwamusigalile liunji lya 4:14, 21,38, Che Luka akutanga masengo ga wagapanganisye Che Yesu, yaipundile, yakusimonjeka iwatesile ni indu iwaijiganyisye. Maunjili ga wali ga mbesi 22-24 akutanga kuwa ni kusyuka ku Che Yesu.

¹ Ambuje che Teofilo: Wandu wajinji watesile iwakombwele kulemba kwa ukotopasyo asila ngani syasikopochele pa uweji. ² Walembile mpela yatite pakusalilwa ni wandu wawasiwani ngani syo kwa meeso gao chitandile kundanda ni kuwa achikatumetume wa Lilo we lya Akunnungu. ³ Kwapele ambuje che Teofilo, panamasile kuusosasosa usyene wose chambone kwa mo wa gamajinji, naiwani yambone kuti nannembele kwa uchenene mpela iyatite paakopochela, ⁴ kuti nomwe nkombole ku manyilila usyene wa yeila yanjiganyikwe.

Kupagwa ku che Yohana Wakubatisya kukutangaswa

⁵ Katema che Helode pa waliji mwenye jwa ku Yudea, paliji ni jwambopesi jwa Akunnungu jumo liina lyao che Sakalia jwa mpingo wa wambopesi waukwimililwa ni che Abiya. Wankwawo wawilangagwa che Elisabeti, nombewo waliji wa lukosyo lwa jwambopesi che Haluni. ⁶ Wose wawili waliji wambone paujo pa Akunnungu, achitamaga nkukamulisya makanyo ni malajisyo ga Ambuje pangali sambu. ⁷ Nganaakola wanache pakuwa che Elisabeti waliji ngakuweleka, nombe wose wawili waliji achekulwiye nnope.

⁸ Lyuwa limo che Sakalia pajaliji samu jao jakupanganya masengo ga chimbopesi pa Nyuumba ja Akunnungu, ⁹ Mpela iyatite pakusyoweleka che Sakalia wasagulikwe ni Akunnungu kwagudugudu, kuti ajinjile pa Nyuumba ja Ambuje atutumye ubani. ¹⁰ Wandu wose wawasangene waliji paasa aninkupopela katema kakutumya ubani. ¹¹ Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Sakalia ni kwima kundyoo kwa chilisa cha kututumichisya ubani. ¹² Che Sakalia pa wammweni katumetume jwa kwinani wasupwiche ni kukamulwa ni lipamba. ¹³ Nambo katumetume jwa kwinani wansalile, “Che Sakalia nkajogopa pakuwa Akunnungu akupikene kupopela kwenu ni wankwenu che Elisabeti chammelechele mwanache jwannume, nomwe chimwawilanje a Yohana. ¹⁴ Chinsangalale nnope ni wandu wajinji chachine ligongo lya kupagwa kwakwe. ¹⁵ Chachiwa jwankulu paujo pa Ambuje. Ngaangwa divai ngo, chalongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu kutyochela nnutumbo mwa achikulugwe. ¹⁶ Che Yohana chiwause wandu wajinji wa ku Isilaeli

kwa Ambuje Akunungu wao. ¹⁷ Wewelewo chiwalongolele Ambuje akuno achilongoswaga ni machili ni mbumu mpela ji che Elia, kuti walumbanye achatati ni achiwana wao, chiwatende wangakwajitichisya Akunungu awanje ni nganisyo syambone ni kwa wika chile wandu kwa Ambuje.”

¹⁸ Che Sakalia wammusisye katumetume jwa kwini jo kuti, “Chichi chachichiimanyisye yeleyo? Pakuwa uneji ni wankwangu tuchekulwipe.”

¹⁹ Katumetume jwa kwini jo waajanjile che Sakalia, “Une ni Gabulieli, katumetume jwa Akunungu, ndumikwe kuwecheta nomwe ni kunsalila ngani jambone ji. ²⁰ Mpikane, chimme jwanga welecheta, ngankombola kuwecheta mpaka lyuwa pachigakopochele gelego, pakuwa nganingakulupilila malo we gangu, nombego chigatimile kwa katema kakwe.”

²¹ Kele katema ko wandu wose waliji aninkwalindilila che Sakalia akuno achisimongaga kuka wa kwao mu Nyuumba ja Akunungu. ²² Che Sakalia pa wakopweche paasa nganakombola kuwecheta nawo. Nipele wandu waimanyilile kuti aiweni yakwiwona mu Nyuumba ja Akunungu. Wajendechele kuwecheta nawo kwa makono pakuwa waliji ngakuwecheta.

²³ Pa wamalisisye mo wa gao ga kupanganya masengo ga umbopesi, che Sakalia wausile kumusi. ²⁴ Kanyuma kanandi che Elisabeti wankwawo che Sakalia waliji pachilu. Nganatyoka mu nyumba katema ka miesi nsano. ²⁵ Achi wechetaga kuti, “Yeleyi ni yambanganyichisye Ambuje, angamwisye ni kundiyosyesya soni syangu paujo pa wandu.”

Kupaga ku Che Yesu kukutangaswa

²⁶ Pa mwesi wa sita wa chitumbo cha che Elisabeti, Akunungu wantumile Gabulieli, katumetume jwa kwini ajaule musi wa ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. ²⁷ Ajaule kwa mwalimwalipe liina lyao che Maliamu ju watomelwe ni jwannume, liina lyao che Yusufu, jwa lukosyo lwa che Daudi. ²⁸ Katumetume jwa kwini wanjanjile ni kwasalila, “Ngunkomasya, mmwejo jundi ni upile! Ambuje ali pamo nomwe!”

²⁹ Che Maliamu pa wagapilikene gele malo we go wasupwiche nnope ni kuganisya kuti chikomasyo chi malumbo gakwe chichi? ³⁰ Katumetume jwa kwini wansalile, “Che Maliamu, nkajogopa pakuwa Akunungu anonyelwe nomwe. ³¹ Mpikane, chimme wa pachilu, chimummeleche mwanache jwannume, nomwe chimummilanje Che Yesu. ³² Jwelejo cha we jwankulu ni cha wilanjikwe Mwana jwa Akumanani. Ambuje Akunungu chi wape umwenye wa che Daudi, Ambuje wao. ³³ Pelepo chachilulongosya lukosyo lwa che Yakobo mo wa gose pangali mbesi, ni umwenye wakwe ngauka kumbesi.”

³⁴ Che Maliamu wanjanjile Katumetume jwa kwini, “Ana chiikomboleche chinauli pakuwa une ngangummanyilila jwannume?” ³⁵ Katumetume jwa kwini wanjanjile che Maliamu, “Mbumu jwa Akunungu chantuluchile ni machili ga Akumanani chigammunichile mpela mmwilili, kwaligongo lyo, mwanache juchapagwe cha wilanjikwe Jwanswela ni Mwana jwa Akunungu. ³⁶ Atamuno che Elisabeti, alongo ajenu nombe wana chilu cha mwana jwannume atamuno achekulwipe, awu mwesi wao wa sita kwa jwelejo ju wamanyiche ni wandu kuti ngakuweleka. ³⁷ Pakuwa ngapagwa chindu changachikukomboleka kwa Akunungu.” ³⁸ Che Maliamu watite, “Une ndili apano kapolo jwa Ambuje, ipanganyiche kwa une mpela intite pakusala.” Nipele katumetume jwa kwini jula wajawile.

Che Maliamu akwajimajimila che Elisabeti

³⁹ Pangaka wa, che Maliamu walinganyisye ulendo ni wajawile kwa kwanguya mu musi umo wauli mu ikwesya ya ku Yuda. ⁴⁰ Kweleko, che Maliamu wajinjile mu nyumba ji che Sakalia ni kwakomasya che Elisabeti. ⁴¹ Che Elisabeti pa wapilikene chikomasyo chi che Maliamu, papopo mwanache ju waliji nnutumbo mu che Elisabeti jwatungunyiche kwa kusangalala. Nombe che Elisabeti walongweswe ni Mbumu jwa Akunungu, ⁴² wanyanyisye, “Mpegwile upile kwapanda achakongwe wose ni jwele juchimummeleche jwana upile. ⁴³ Une ni waani atamuno achikulugwe Ambuje wangu aiche kukwangu? ⁴⁴ Nnole pambilikene pe chikomasyo chenu, kanache kakali nnutumbo mwangu katungunyiche nkusangalala. ⁴⁵ Ndi ni upile mmwejo unkulupilile kuti chigatyochele gantanjile Ambuje.”

Che Maliamu akwalapa Akunungu

⁴⁶ Nombe che Maliamu watite, “Ntima wangu ukwakusya Ambuje, ⁴⁷ ni mbumu jangu jikusangalala ligongo lya Akunungu, Nkulupusyo jwangu. ⁴⁸ Pakuwa Akunungu akulolite kwa chanasu kulitulusya kwa kapolo jwao.

Kwa yeleyo kutandilila sambano iwelesi yose chachimilanga jundi ni upile, ⁴⁹ pakuwa Akunungu waali ni Ukombole ambanganyichisye gamakulungwa, liina lyao lili lyeswela.

⁵⁰ Chanasa chao ngachikumala kwa chiwelesi ni chiwelesi, kwa wandu wakwachimbichisya.

⁵¹ Atesile yekulungwa kwa nkono wao, wapwilingenye wakulikanganichila mu ng'anisyo sya mitima jao.

⁵² Watulwisye mamwenye mu itengu yao ya umwenye, ni wakwesisye wandu wakulitulusya.

⁵³ Wakulaga wajikutisye indu yambone, ni waali ni ipanje walesile ajaule makono pe.

⁵⁴ Achikamwisye chilambo cha ku Isilaeli katumetume jwao, achikumbuchilaga kwalosya chanaso chao,

⁵⁵ kwa che Iblahimu ni uwelesi wao moŵa gose pangali mbesi mpela iwātite pakwalanga achambuje wetu."

⁵⁶ Che Maliamu watemi ni che Elisabeti mpela miesi jitatu ni wausile kumangwao.

Kupagwa ku che Yohana Wakubatisya

⁵⁷ Kaaiche katema kakuligopola che Elisabeti, waligopwele mwanache jwanume. ⁵⁸ Wapachiwandi pao ni achalongo achinjao pa wapikene kuti Ambuje amonele chanaso ni wasangalele pamo nawo.

⁵⁹ Pagaiche moŵa nane chitandile mwanache kupagwa waiche kukummumbasya. Wasachile kwapa liina lya che Sakalia, atagwe. ⁶⁰ Nambo achikulugwe watite, "Ngawa, nambo chawilanjikwe a Yohana." ⁶¹ Wanyawo wansalile, "Nambo, ngapagwa mundu jwalijose jwali ni lyele liina mulukosyo lwao." ⁶² Pelepo wammusisye atagwe kwa imanyisyo kuti asale liina chi lyasachile wawilanjile mwanagwao. ⁶³ Nombewo wawilasisye chibao pa kulembelela, ni walembele yeleyi, "Liina lyakwe a Yohana." Wose ni wasimonjile. ⁶⁴ Pappo pepo che Sakalia watandite sooni kuwecheta achalapaga Akunnungu. ⁶⁵ Wandu wose wawatagama pachiwandi nawo wajinjilwe ni lipamba ni ngani syo syakunguluchilwe mbande syose mu chilambo cha ikwesya ya ku Yudea. ⁶⁶ Wandu wose wapikene yeleyo, waganisisye mmitima jao achiliusyaga, "Ana mwanache ju chawe jwantiuli?" Pakuwa, isyene machili ga Ambuje galiji pamo nawo.

Ulondele u che Sakalia

⁶⁷ Che Sakalia, atagwe jwele mwanache jo, walongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu ni walondwele achitiji,

⁶⁸ "Twakusye Ambuje, Akunnungu wa ku Isilaeli, pakuwa waichilile ni kwawombola wandu wakwe.

⁶⁹ Atupele Nkulupusyo jwaali ni machili, jwa uwelesi u che Daudi katumetume jwao.

⁷⁰ Mpela iwātite pakusala kalakala,

kwa kang'wa sya wakulondola wao waswela,

⁷¹ kuti chachitukulupusya mmakono mwa wammagongo wetu, ni wandu wakutuchima.

⁷² Wawechete kuti chalosye chanaso chao kwa achambuje wetu, ni kulikumbuchila lilangano lyao lyeswela.

⁷³ Waalumbilile ambuje wetu che Iblahimu, kuti chatupe uwe upile.

⁷⁴ Chatukulupusye mmakono mwa wammagongo wetu, ni kwapelele pangali lipamba,

⁷⁵ mu uswela ni umbone,

moŵa gose ga umi wetu.

⁷⁶ Nomwe mwanangu chimmilanjikwe, jwakulondola jwa Akumanani, chimwalongolele Ambuje ni kwakolochesya litala lyao,

⁷⁷ ni kwamanyisya wandu wao kuti chiwakulupusye

kwa kwalechesya sambu syao.

⁷⁸ Akunnungu wetu chatende yeleyo ligongo akwete ntima wa ononyelo ni wa chanaso, ni chiwombolo kutyochele kwini chichituichilile mpela lulanga lwa lyuwa lya kundaŵi,

⁷⁹ ni kwalanguchisya wose wakutama mu chipi chekulungwa cha chiwa, chatulongosye kutama mu utame wa chitendewele."

⁸⁰ Mwanache jwakusile ni kulimbichika mbumu mwakwe. Jwatemi mwipululu mpaka lyuwa liwalisisye kwa wandu wa ku Isilaeli.

2

*Kupagwa ku Che Yesu
(Matayo 1:18-25)*

¹ Gele moŵa go che Agosto juŵaliji jwankulu jwa mamwenye wa umwenye wa ku Loma ŵalajisye kuti ŵandu wose pachilambo alembekwe meena gao mu chitabu. ² Kuŵalanjikwa ko kwaliji kwaandanda, katema che Kulenio paŵaliji jwankulu jwa chilambo cha ku Silia. ³ Nipele, ŵandu wose ŵajawile kukuŵalanjikwa, kila mundu ku musu wao.

⁴ Che Yusufu nombe ŵatynosile ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya ni kwaula ku Beselehemu chilambo cha ku Yudea kuŵapagwile che Daudi, ligongo ŵaliji jwa lukosyo lu che Daudi. ⁵ Ŵajawile kukulembekwa pamo ni che Maliamu juŵantomele, juŵaliji pa chiulu. ⁶ Paŵaliji ku Beselehemu ko, lyuŵa lya kuligopola ku che Maliamu lyaiche. ⁷ Ŵaligopwele mwanache jwao jwa litiwo jwannume, ŵammilijile iwalo ya chanache ni ŵangoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama, pakuŵa nganilipagwa lipesa kwa ŵelewo mu nyuumba ja achalendo.

Ŵakuchinga ni achikatumetume ŵa kwinani

⁸ Nipele pachilambo pala pali ni ŵakuchinga mwitini ŵaŵalindililaga kwakupisyangana mpingo wa ngondolo syao chilo. ⁹ Katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu ŵakopochele chisisimuchile ni lungana lwa ukulu wa Ambuje lwalanguchisye mbande syose. Nombewo ŵajogwepe kwannope. ¹⁰ Nambo katumetume jwa kwinani jo ŵaasalile, “Nkajogopa! Nnole, nanjigalile ngani jambone jakwasengwasya nnope ŵandu wose ŵa ku Isilaeli. ¹¹ Pakuŵa lelo jino mu musu u che Daudi, apagwile Nkulupusyo kwaligongo lyenu, ali Kilisito Ambuje. ¹² Ni achichi chichiŵe chimanyisyo chenu, chimunsimane mwanache jwannandi ŵaŵilijile nguo sya chanache ni sooni ŵagoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama.”

¹³ Chitema pe kwaoneche mpingo wekulungwa wa achikatumetume ŵa kwinani uli pamo ni katumetume jula, ŵaakusisye Akunnungu, achitiji,

¹⁴ “Ukulu kwa Akumanani,

ni pachilambo pano chipagwe chitendeweke kwa ŵandu ŵakwanonyela.”

¹⁵ Achikatumetume ŵa kwinani ŵala paŵajaulangene kwinani, ŵakuchinga ŵasalilene, “Tujaulangane sambano jino ku Beselehemu, tukachilole chachikopochele chatumanyisisye Ambuje.”

¹⁶ Nipele, ŵajawile kwa chitema ni ŵansimene che Maliamu ni che Yusufu ni mwanache jwannandi ali angoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama. ¹⁷ Ŵele ŵakuchinga paŵammweni mwanache jo, ŵaamanyisye ŵandu wose ngani jiŵajipikene kutyochela kwa achikatumetume nkati mwanache jo. ¹⁸ Wose ŵaŵapikene jele ngani jiŵasalilwe ni ŵakuchinga ŵasimosile. ¹⁹ Nambo che Maliamu ŵapundile kugaŵika malowe go mu ntima mwao achigaganisyaga. ²⁰ Ŵakuchinga ŵala ŵausile mmangwao aninkwakusya ni kwalapa Akunnungu kwa yose iŵaipilikene ni kwiwona, yose yaliji mpela iŵatite pakusalilwa ni achikatumetume ŵa kwinani.

Mwanache akupegwa liina

²¹ Lyuŵa lya nane kutyochela paŵapagwile ŵamumbesye mwanache, ŵammililale Che Yesu, liina lilyaliji apegwilwe ni katumetume jwa kwinani katema che Maliamu akanawe kuŵa ni chiulu.

Che Yesu akuŵikwa kwa Ambuje

²² Pagamasile moŵa ga kutama munnuli lyaiche lyuŵa lya kuswejeswa mpela Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa igakuti kulajisya, che Yusufu ni che Maliamu ŵanjigele mwanache ni ŵajawile nawo ku Yelusalemu kukwaŵika paujo pa Ambuje. ²³ Mpela itite pakulembekwa mu Malajisyo, “Jwalijose jwakupagwa jwannume jwa litiwo chaŵilanjikwe jwanswela ni kutyosyekwa kwa ligongo lya masengo ga Ambuje.” ²⁴ Nipele ŵajawile kuti akatyosye sadaka, njuŵa siŵili pane makandi gaŵili ga ngunda mpela itite pakusachilwa ni Malajisyo ga Ambuje.

²⁵ Kele katema ko kwaliji ni mundu jumo ku Yelusalemu, liina lyakwe che Simeoni, ŵaliji nkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Jweleju jwalindililaga katema ka kutuswa mitima kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli. Mbumu jwa Akunnungu ŵaliji pamo nawo. ²⁶ Mbumu jwa Akunnungu ŵammunukulile jwelejo kuti ngaawa akanawe kwawona Kilisito Nkulupusyo, jwasagulikwe juŵaliji chilanga cha Ambuje. ²⁷ Nipele, che Simeoni ŵaiche pa Nyuumba ja Akunnungu ali alongweswe ni Mbumu Jwanswela. Kele katemako achaŵelesi ŵa Che Yesu ŵannyichenawo mwanache jwao pa Nyuumba ja Akunnungu kuti ŵapanganyichisye mpela chisyoŵelo cha Malajisyo. ²⁸ Che Simeoni ŵampochele mwanache mmakono mwao aninkwatogolela Akunnungu, achitiji,

²⁹ “Ambuje, sambano nkunchelela kapolo jwenu nyaule kwa chitendewele, mpela intite pakulanga.

³⁰ Pakuŵa meeso gangu gauweni ukulupusyo wenu,

³¹ umuupanganyisye paujo pa ŵandu ŵa ilambo yose,

³² alu ni lulanga lwalukugopola nganiso sya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni ukulu kwa ŵandu ŵenu ŵa ku Isilaeli.”

³³ Atatigwe Che Yesu ni achikulugwe ŵaliji nkugasimonga maloŵe gagaŵechetekwe nkati mwana. ³⁴ Nipele che Simeoni ŵapele upile ni ŵaasalile che Maliamu achikulugwe Che Yesu, “Nnole, mwanache ju apagwile kwa ligongo lya kugwa kwa ŵandu ŵajinji ni kwinaamuka kwa ŵandu ŵajinji ŵa ku Isilaeli. Nombe chaaŵe chimanyisyo chachichikanikwe ni ŵandu, ³⁵ kuti nganiso sya ŵandu ŵajinji siwoneche pangali kususika. Nomwe mwasyene chiimpoteche mu ntima mwenu mpela nkusomwa ni chipula.”

³⁶ Sooni jwapali jwankongwe jumpepe, jwakulondola jwa Akunnungu juŵachekulwipe nnope, liina lyao lyaliji che Ana binti Fanueli jwa lukosyo lwa Asheli. Mu umwali wao ŵalombekwe ni kutama ni ŵankwakwe kwa yaka saba pe. ³⁷ Nombewo ŵasigele ŵakuwililwa ni ŵankwakwe mpaka katema paŵaliji jwanchekulu jwa yaka semanini na nne. Katema kose ko ŵalonjelaga pa Nyuumba ja Akunnungu achitaŵaga ni kupopela muusi ni chilo.

³⁸ Papopo pepo jwankongwe jo ŵalikopwesye paujo ni kwatogolela Akunnungu ni kusala ngani sya mwanache jo kwa ŵandu wose ŵaŵaliji nkulolela kuwombolwa ni kulecheleswa kwa Yelusalemu.

Kuuja ku Nasaleti

³⁹ Achaŵelesi ŵa Che Yesu paŵamasile kupanganya yose iyaliji mu malajisyo ga Ambuje, ŵausile kumangwao ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. ⁴⁰ Jwele mwanache jwakusile ni jwalimbangene, jwagumbele lunda ni ntuuka wa Akunnungu ŵaliji pamo nawo.

Jwanchanda Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

⁴¹ Achaŵelesi ŵa Che Yesu ŵaliji ni chisyoŵelo cha kwaula ku Yelusalemu chaka ni chaka katema ka chindimba cha Pasaka ja Ŵayahudi. ⁴² Che Yesu paŵaliji ni yaka kumi na mbili, ŵapite pamo nawo ku chindimba cho mpela itite pakuŵa chisyoŵelo. ⁴³ Pagamasile moŵa ga chindimba cho, ŵatandite ulendo wa kuuja mmangwao, nambo mwanache Che Yesu ŵasigele ku Yelusalemu pangaimanyilila achaŵelesi ŵao. ⁴⁴ Ŵaganisisye kuti ŵaliji pamo mumpingo wa ŵandu ŵa ulendo, ŵajesile lyuŵa tetete, nipele ŵatandite kwasosa mwa achalongo achinjao ni achambusanga ŵao. ⁴⁵ Paŵalepele kwaona ŵausile ku Yelusalemu achasosaga. ⁴⁶ Pagapite moŵa gatatu, ŵansimene atemi pasikati ŵakwiganya Malajisyo pa Nyuumba ja Akunnungu, achapilikanilaga ni kwausya mausyo. ⁴⁷ Wose ŵaŵapikene maloŵe gao ŵausimosile umanyilisi wakwe ni iwatiŵi pakwanga kwa lunda. ⁴⁸ Achaŵelesi ŵao paŵammweni ŵasimosile. Che Maliamu achikulugwe, ŵammusisye Che Yesu, “Ana mmwe mwanangu, ligongo lyachi ntutesile yeleyi? Nnole, atati ŵenu noneji twaliji nkunsosa tuli ni lipamba.” ⁴⁹ Nombejo ŵajanjile, “Nambo mwansosaga ligongo lyachi? Nganinnyimanyilila kuti ngusachilwa kuŵa pa nyuumba ja Atati ŵangu?” ⁵⁰ Nambo achaŵelesi ŵao nganagamanyilila malumbo ga maloŵe gaŵasalilaga.

⁵¹ Nipele ŵausile nawo ku Nasaleti ni ŵaliji nkwapilikanichisya. Achikulugwe ŵapundile kuiganisya indu yose mu ntima mwao. ⁵² Nombe Che Yesu ŵapundile kula mu lunda ni lisusa ni ŵapundile kunonyelwa ni Akunnungu ni ŵandu.

3

Kulichila ku che Yohana Ŵakubatisya

(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Yohana 1:19-28)

¹ Chaka cha kumi na tano cha ulamusi wa Kaisali, yaani mwenye jwankulu che Tibelio, Pontio Pilato ŵaliji jwankulu jwa musi wa ku Yudea. Che Helode ŵaliji jwankulu jwa ku Galilaya ni nkulugwe che Filipo ŵaliji jwankulu jwa ku Itulea ni ku Tilakoniti. Ni che Lisania ŵaliji jwankulu jwa ku Abilene. ² Katema che Anasi ni che Kayafa paŵaliji achakulu ŵambopesi, liloŵe lya Akunnungu lyaichilile che Yohana mwana ju che Sakalia kwipululu kula. ³ Nipele che Yohana ŵajawile mbande syose sisili mumpika mwa lusulo lwa Yolodani. Ŵaliji nkutangasya kuti ŵandu aleche kwaleŵela Akunnungu ni kubatiswa kuti Akunnungu ŵalechelesye sambu syao. ⁴ Mpela itite pakulembekwa mu malembo ga jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya kuti,

“Mundu akunyanyisya mwipululu,
 ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao,
 ngolosye mwakusaka kupita.

⁵ Macheмба gose gauchilwe,

ikwesya ni itumbi iwe yekolosye uchenene,
papapindiche pagolochekwe,
ni matala gagali ni tusimbo gakolochekwe uchenene.

⁶ Ni wandu wose chauwone ukulupusyo kutyochela kwa Akunnungu.’ ”

⁷ Che Yohana waasalile wandu wajanji uwaiche achisakaga kubatiswa achitiji, “Wanyamwe uwelesi wa lijoka! Waani wansalile kuti chinkombole kuutila uchimwa wa Akunnungu wauwandichile kwika? ⁸ Mpela ila itela ya isogosi yaikusachilwa kusogola ni wanyamwe nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi, nkatanda sambano kulisalila mmitima jenu kuti, ‘Tukwete ambuje wetu che Iblahimu!’ Ngunsalila kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uwelesi u che Iblahimu. ⁹ Sambano jino liwago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto.”

¹⁰ Mpingo wa wandu ula wausisye, “Sambano tupanganye ichichi?” ¹¹ Che Yohana wajanjile, “Waali ni minjilo jiwili wagaŵile wanganakola mwinjilo ni waali ni yakulya apanganye iyoyo peyo.” ¹² Nombe wakukumbikanya nsongo waiche achisakaga kubatiswa, wausisye, “Jwakwiganya, noweji tupanganye ichichi?” ¹³ Nombe waasalile, “Nkapochela nsongo kupunda iwannajisye.” ¹⁴ Nombe wangondo wausisye, “Noweji tupanganye ichichi?” Nombe wajanjile, “Nkapokola mbiya kwa mundu jwalijose jula atamuno nkammechetela jwalijose jula ya unami. Njikute ni mbote syenu pesyo.”

¹⁵ Wandu wose waliji nkulolela kwika kwa Nkulupusyo, waliusyaga mmitima jao i che Yohana achitiji panepa welewo ni Kilisito Nkulupusyo jwaŵalanjile Akunnungu. ¹⁶ Che Yohana waajanjile wose, “Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo atakwika jwali ni machili kumbunda une, none nganguwajilwa kugopola migoji ja italawanda yao. Welewo chachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. ¹⁷ Welewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano, chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika.”

¹⁸ Kwa maloŵe gane gamajinji che Yohana wachisisye wandu kuleka sambi kwa kwalalichila Ngani Jambone. ¹⁹ Nambo che Yohana wanjamwiche jwankulu che Helode ligongo lya kwajigala che Helodia wankawo nkulugwe ni kwatenda wankawo ni yose yangalumbana iwaitesile. ²⁰ Che Helode wapundangeny ungalimate kwa kwatawa che Yohana mu nyumba jakutawilwa.

Che Yesu akubatiswa
(Matayo 3:13-17; Maliko 1:9-11)

²¹ Wandu wose pawamasile kubatiswa, nombe Che Yesu wabatiswe. Paŵaliji nkupopela, kwinani kwaugwiche, ²² ni Mbumu jwa Akunnungu wantuluchile achiwaga mpela njuwa. Ni liloŵe lyapikaniche kutyochela kwinani lichitiji, “Mmwejo ni mwanangu nonyelwe nomwe.”

Uwelesi u Che Yesu
(Matayo 1:1-17)

²³ Che Yesu pawatandite masengo gao waŵandichile yaka selasini ni wandu waganisisye kuti welewo waliji mwanagwao che Yusufu mwana ju che Heli. ²⁴ Che Heli waliji mwana ju che Matati ni che Matati waliji mwana ju che Lawi ni che Lawi waliji mwana ju che Meliki ni che Meliki mwana ju che Yanai ni che Yanai waliji mwana ju che Yusufu ni, ²⁵ che Yusufu waliji mwana ju che Matatia ni che Matatia waliji mwana ju che Amosi ni che Amosi waliji mwana ju che Nahumu ni che Nahumu waliji mwana ju che Hesli ni che Hesli waliji mwana ju che Nagai ni, ²⁶ che Nagai waliji mwana ju che Maati ni che Maati waliji mwana ju che Matatia ni che Matatia waliji mwana ju che Semeini ni che Semeini waliji mwana ju che Yoseki ni che Yoseki waliji mwana ju che Yuda ni, ²⁷ che Yuda waliji mwana ju che Yohana ni che Yohana waliji mwana ju che Lesa ni che Lesa waliji mwana ju che Selubabeli ni che Selubabeli waliji mwana ju che Sealitiele ni che Shelitiele waliji mwana ju che Neli ni, ²⁸ che Neli waliji mwana ju che Meliki ni che Meliki waliji mwana ju che Adi ni che Adi waliji mwana ju che Kosamu ni che Kosamu waliji mwana ju che Elimadamu ni che Elimadamu waliji mwana ju che Eli ni, ²⁹ che Eli waliji mwana ju che Yoshua ni che Yoshua waliji mwana ju che Elieseli ni che Elieseli waliji mwana ju che Yolimu ni che Yolimu waliji mwana ju che Matati ni che Matati waliji mwana ju che Lawi ni, ³⁰ che Lawi waliji mwana ju che Simoni ni che Simoni waliji mwana ju che Yuda ni che Yuda waliji mwana ju che Yusufu ni che Yusufu waliji mwana ju che Yonamu ni che Yonamu waliji mwana ju che Eliakimu ni, ³¹ che Eliakimu waliji mwana ju che Melea ni che Melea waliji mwana ju che Mena ni che Mena waliji mwana ju che Matata ni che Matata waliji mwana ju che Natani ni che Natani waliji mwana ju che Daudi ni, ³² che Daudi waliji mwana ju che Yese ni che Yese waliji mwana

ju che Obedi ni che Obedi w'aliji mwana ju che Boasi ni che Boasi w'aliji mwana ju che Salumoni ni che Salumoni w'aliji mwana ju che Nashoni ni ³³ che Nashoni w'aliji mwana ju che Aminadabu ni che Aminadabu w'aliji mwana ju che Adimini ni che Adimini w'aliji mwana ju che Alini ni che Alini w'aliji mwana ju che Esloni ni che Esloni w'aliji mwana ju che Pelesi ni che Pelesi w'aliji mwana ju che Yuda ni ³⁴ che Yuda w'aliji mwana ju che Yakobo ni che Yakobo w'aliji mwana ju che Isaka ni che Isaka w'aliji mwana ju che Iblahimu ni che Iblahimu w'aliji mwana ju che Tela ni che Tela w'aliji mwana ju che Naholi ni ³⁵ che Naholi w'aliji mwana ju che Selugi ni che Selugi w'aliji mwana ju che Leu ni che Leu w'aliji mwana ju che Pelegi ni che Pelegi w'aliji mwana ju che Ebeli ni che Ebeli w'aliji mwana ju che Sala ni ³⁶ che Sala w'aliji mwana ju che Kainamu ni che Kainamu w'aliji mwana ju che Alufakisadi ni che Alufakisadi w'aliji mwana ju che Shemu ni che Shemu w'aliji mwana ju che Nuhu ni che Nuhu w'aliji mwana ju che Lameki ni ³⁷ che Lameki w'aliji mwana ju che Metusela ni che Metusela w'aliji mwana ju che Enoki ni che Enoki w'aliji mwana ju che Yaledi ni che Yaledi w'aliji mwana ju che Mahalaleli ni che Mahalaleli w'aliji mwana ju che Kainamu ni ³⁸ che Kainamu w'aliji mwana ju che Enoshi ni che Enoshi w'aliji mwana ju che Seti ni che Seti w'aliji mwana ju che Adamu ni che Adamu w'aliji jwa Akunnungu.

4

Kulingwa ku Che Yesu

(Matayo 4:1-11; Maliko 1:12-13)

¹ Che Yesu w'atoyosile mu lusulo lwa Yolodani ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu ni w'alongweswe ni Mbumu kwaula mwipululu. ² Kweleko w'alinjikwe ni Shetani kwa mo'wa alobaini. Katema kose ko, nganalya chachili chose ni pagamasile mo'wa go, jakwete sala. ³ Shetani waasalile, "Iwaga mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu, nlisalile ali liganga li ligalauche liwe nkate." ⁴ Che Yesu w'ajanjile, "Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, 'Mundu ngakulama kwa kulya nkate pe.'"

⁵ Shetani w'ankwesiseye Che Yesu kw'nanani ni kunlosya kwanakamo mwenye syose sya pa chilambo. ⁶ Shetani w'ansalile Che Yesu kuti, "Chinampe ulamusi wa ipanje yose ni ukulu wakwe, paku'wa yose yi ambele une, ngukombola kumpa mundu jwalijose jungunsaka. ⁷ Ni yose yi chinampe ni ku'wa yenu iwaga chimundindiwalile ni kumbopelela." ⁸ Che Yesu w'ajanjile,

"Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, 'Chimwatindiwalile Ambuje Akunnungu wenu ni kwapopelela wawowo pewo.'"

⁹ Shetani w'anjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu ni w'anjimiche penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwasalila kuti "Iwaga mmwejo nli Mwana jwa Akunnungu, nlipatusye paasi. ¹⁰ Paku'wa ilembekwe, 'Chachatuma achikatumetume wao wa kw'nanani angose.'" ¹¹ Ni sooni, 'Channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu paliganga.'"

¹² Nambo Che Yesu w'ajanjile, "Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, 'Kasimwalinga Ambuje Akunnungu wenu.'"

¹³ Shetani pa'wamasile kwalinga w'annesile kwa katema.

Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya

(Matayo 4:12-17; Maliko 1:14-15)

¹⁴ Che Yesu w'ausile ku chilambo cha ku Galilaya achilongoswaga ni machili ga Mbumu jwa Akunnungu ni ngani syao syajenele mu Galilaya ni mu misi jose jaji w'andikene. ¹⁵ Nombe w'aliji nk'wajiganya w'andu mu majumba gao ga kupopelela ni wose w'aliji nkwalapa welewo.

Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti

(Matayo 13:53-58; Maliko 6:1-6)

¹⁶ Che Yesu w'ajawile ku Nasaleti, musi wawakulile ni Lyu'wa lya Kupumulila, w'ajinjile mu nyuumba ja kupopelela mpela iyatite paku'wa chisyo'welo. Wajimi kuti agasyome Malembelo ga Akunnungu. ¹⁷ W'apochele chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ni w'aukukwile, wasosile ni kupasimana papalembekwe yati

¹⁸ "Mbumu jwa Ambuje ali pamo ni une, paku'wa asagwile kuti nalichile Ngani Jambone kwa w'andu w'akulaga. Andumile kukwatangachisya wata'wikwe kugopolekwa kwao, ni w'angalola akombole kulola, ni kukwawombola w'akukotochelwa.

¹⁹ Ni kwenesya chaka cha Ambuje chakulosya umbone kwa w'andu w'akwe."

²⁰ Nipele w̄aunichile chitabu chila ni w̄ampele katumetume, w̄atemi ni w̄andu wose w̄aw̄aliji mu nyuumba ja kupopelela w̄annolechesye kwa nnope. ²¹ Nombewo w̄aasalile, “Lelo Malembelo ga Akunnungu ga gaŵele isyene pamumbilikene ndi ngusyoma.” ²² Wose w̄anonyelwe nawo ni w̄agasimosile maloŵe gambone gaŵaw̄echete. W̄ausyanaga, “Ana,aju ngaŵa mwana ju che Yusufu?”

²³ Che Yesu w̄aasalile, “Ngumanyilila chimusalile chitagu chi, ‘Jwantela n̄ilamyē mwasyene.’ Ni sooni chinchiti, ‘Ituipilikene kuti mpanganyisye ku Kapelenaumu mpanganye nombe pamusi pano.’” ²⁴ W̄apundile kuŵecheta, “Ngunsalila isyene, ngapagwa jwakulondola jwa Akunnungu jwakukundikwa mu chilambo chakwe. ²⁵ Nambo mpi-likane! Isyene ngunsalila w̄apali achakongwe w̄akuwililwa ni achiw̄ankawo w̄ajinji mu chilambo cha Isilaeli katema ka che Elia. Kele katema ko nganjinyaga ula kwa yaka itatu ni miesi sita ni kwaliji ni sala jekulungwa pa chilambo chose. ²⁶ Namose yeleyo che Elia nganalajiswa kwa jwalijose jwakuwililwa ni w̄ankwakwe ikaŵe kwa jwankongwe jwa kuwililwa jwa ku Salepita chilambo cha ku Sidoni. ²⁷ Ni sooni pali ni w̄amatana w̄ajinji chilambo cha ku Isilaeli katema ka jwakulondola jwa Akunnungu che Elisha. Nipele, nganapagwa jwalijose juŵaswejele ikaŵe che Naamani pe jwa ku Silia.” ²⁸ Wose w̄aw̄aliji mu nyuumba ja kupopelela jila paŵapikene yeleyo w̄atumbile nnope. ²⁹ W̄ajimi ni kwatyoŵa paasa musi wao wautaw̄ikwe pachanya chitumbi ni w̄ampeleche mungulugulu chitumbi akombole kwatutila paasi. ³⁰ Nambo Che Yesu w̄apelete m̄bindikati jao ni kwaula.

Mundu jwali ni lisoka

(Maliko 1:21-28)

³¹ Che Yesu w̄ajawile ku Kapelenaumu chilambo cha ku Galilaya ni kwajiganya w̄andu pa Lyuŵa lya Kupumulila. ³² W̄asimosile majiganyo gao pakuŵa utenga wao waliji ni ulamusi. ³³ Ni mu nyuumba ja kupopelela jila mwaliji ni mundu juwaliji ni lisoka, w̄anyanyisye achitiji, ³⁴ “Okwe, Che Yesu jwa ku Nasaleti nkwele ichichi nowe? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngumanyilila kuti mmwe nli w̄aani, mmwejo ni W̄aswela w̄a Akunnungu!”

³⁵ Che Yesu w̄alikalipile lisoka achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu ju!” Nipele lisoka lyo lyangwisisye mundu jo paujo pa w̄andu ni kunkopoka pangampoteka.

³⁶ W̄andu wose w̄asimosile ni kuŵechetesyana, “Gelega gali majiganyo chi? Mundu ju akwete ulamusi ni machili ga kugasalila masoka gakopoche nombego gakukopoka!” ³⁷ Ngani si Che Yesu syajenele panapose pachilambo pala.

Che Yesu akwalamya w̄andu w̄ajinji

(Matayo 8:14-17; Maliko 1:29-34)

³⁸ Che Yesu w̄akopweche mu nyuumba ja kupopelela jila ni kwaula kumusi ku che Simoni. W̄aw̄endile kuti w̄alamye akwegwao che Simoni pakuŵa w̄alwalaga chiboko. ³⁹ Nipele Che Yesu waiche ni kwajinamila, w̄achikalipile chiboko nombecho channesile, papopo jwankongwe jo w̄ajimwiche ni kwatelechela.

⁴⁰ Palyaiche ligulo, w̄andu wose w̄aw̄alwalaga ilwele yakupisyangana w̄aichisye ku Che Yesu nombewo w̄asajiche makono gao pa kila jumo ni kwalamya. ⁴¹ Nombe masoka gaakopweche w̄andu w̄ajinji, ganyanyisye gachitiji, “Alakwe nli Mwana jwa Akunnungu!”

Nambo Che Yesu nganagalechelela gaŵechete, pakuŵa gaamanyilile kuti w̄elewo ali Kilisito Nkulupusyo.

Che Yesu akulalichila ku Yudea

(Maliko 1:35-39)

⁴² Kundaŵi jakwe, Che Yesu w̄ajawile pachisyepela. W̄andu w̄ala w̄aliji nkwasosasosa. Paŵaichilile paŵaliji w̄alinjile kunsiwila kuti anatyochē. ⁴³ Nambo w̄elewo w̄aasalile kuti, “Ngusachilwa kulalichila Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu mu misi jine nombe pakuŵa ndumigwe kwa ligongo lyo.” ⁴⁴ W̄apundile kulalichila Ngani Jambone mmajumba ga kupopelela ga ku Yudea.

5

Che Yesu akwaŵilanga W̄akulijiganya w̄andanda

(Matayo 4:18-22; Maliko 1:16-20)

¹ Lyuŵa limo Che Yesu w̄ajimi mungulugulu litanda lya Genesaleti ni w̄andu w̄ajinji w̄ansyungwile ni kwaŵijikanya ali nkupilikanila liloŵe lya Akunnungu. ² W̄asiweni ngalaŵa siŵili mungulugulu litanda ni w̄akukoka somba ali akopweche, ali nkusaula nyau syao.

³ Che Yesu wājinjile mu ngalaŵa jimo jijaliji ji che Simoni, waaŵendile che Simoni ajiso-jechesye mmeesi, kwakutalichila kanandi kutyochela mungulugulu litanda. Waujiganyisye mpingo wa wāndu ali atemi mu ngalaŵa.

⁴ Paŵamasile kwiganya wāasalile che Simoni, “Njitute ngalaŵa kwaula pa meesi ga kwendesya mu litanda, nsiponye nyau syenu ni kukoka somba.”

⁵ Che Simoni wājinjile kuti, “Ambuje, tulajilile kukoka somba chilo chose pangapata chindu, nambo pakuŵa nsaasile chinasiponye nyau.” ⁶ Paŵapanganyisye yeleyo wākokwele somba syesijinji nnope ni nyau syao syatandite kukutuka. ⁷ Waaŵilasile achinjao wāŵaliji mu ngalaŵa jūne aichanje kwakwamunya. Waiŵaiche ni wāgumbesye somba ngalaŵa siŵili ni ngalaŵa syo syatandite kutitimila. ⁸ Che Simoni Petulo paŵaiweni yeleyo, watindiŵele paujo pa Che Yesu achitiji, “Ambuje, ntyoche paujo pangu pakuŵa uneji ndili mundu jwa sambii!”

⁹ Che Simoni pamo ni achinjakwe wāsimosile ligongo lya winji wa somba syapatile sila. ¹⁰ Iyoyo peyo che Yakobo ni che Yohana wānache ŵa che Sebedayo, wākukoka achinjakwe che Simoni nombewo wāsimosile. Che Yesu wāasalile che Simoni, “Nkajogopa, kutandilila sambano chimme wākwaikanawo wāndu kwa Ambuje.”

¹¹ Nipele paŵamasile kusichisya ngalaŵa sila mungulugulu litanda, wālesile yose ni wākuiye Che Yesu.

*Che Yesu akunswejesya Mundu jwa matana
(Matayo 8:1-14; Maliko 1:40-45)*

¹² Che Yesu paŵaliji musi umo mu misi ja kweleko, pali ni jwannume juŵaliji ni matana chiilu chose, nombejo paŵammweni Che Yesu wāgonile manguku ni kwachondelela aninkuti, “Ambuje mwasakaga muswejesye.”

¹³ Che Yesu wājongwele nkono ni wānkwaiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele!” Papopo mundu jo ŵalamile matana. ¹⁴ Nombe Che Yesu wānsalile, “Munansalile mundu jwalijose nambo njaule nkalisoye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi kwa ligongo lya kuswejela kwenu mpela iŵatite pakusala che Musa uŵe umboni kuti nnamile.”

¹⁵ Nambo ngani syasikwagamba Che Yesu syapundile kwenela pana pose ni mipingo ja wāndu jasangangene kukwapikanila ni kulamiswa ilwele yao. ¹⁶ Nambo Che Yesu ŵalisapwile pajika pe ni kupopela.

*Che Yesu akunnanya mundu jwaktatala
(Matayo 9:1-8; Maliko 2:1-12)*

¹⁷ Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkwiganya, Mafalisayo ni wākwiganya malajisyo kutyochela misi jose ja ku Yudea ni ku Galilaya ni ku Yelusalemu ŵatemi papopo. Nipele machili ga Ambuje galiji pamo ni Che Yesu ligongo lya kwalamya wāndu ŵa kulwala. ¹⁸ Waiŵaiche wāndu ŵampepe ali anjigele mundu jwaktatala ali agonile mu chitagala, ŵalinjile kwajinjisya nkati achisakaga kwaŵika paujo pa Che Yesu. ¹⁹ Nambo wālepele kwinjila nkati ligongo lya winji wa wāndu. Nipele wākwesile pachanya nyuumba, ŵapowele chipagala ni kwatulusya pamo ni chitagala mbindikati ja wāndu paujo pa Che Yesu. ²⁰ Nombe Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao wānsalile, “Ambusanga, nlecheleswe sambi syenu.”

²¹ Mafalisayo ni wākwiganya Malajisyo ŵatandite kuliusyanga achitiji, “Aŵa ni ŵaani wākwatukana Akunnungu? Ngapagwa mundu jwakukombola kulechelesya sambi ikaŵe Akunnungu pe!”

²² Nambo Che Yesu wāsimanyi ng’anisyo syao ni wāusisye kuti “Kwachichi nkuliusya yeleyi mmitima jenu? ²³ Chaapi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambi syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche njaule?’ ²⁴ Nipele ngusaka mmanyiŵile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kwalechelesya wāndu sambi syao pachilambo pano.” Pelepo wānsalile mundu jwaktatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangwenu.”

²⁵ Papopo mundu jula wājimwiche paujo pao ni kunyakula chitagala chao chiŵagonele ni kwaula kumangwao achakusyaga Akunnungu. ²⁶ Wānawose wāsimosile ni kukumulwa ni lipamba, wāakusisye Akunnungu achitiji “Lelo tuiweni yakusimonjeka.”

*Che Yesu akummilanga che Lawi
(Matayo 9:9-13; Maliko 2:13-17)*

²⁷ Paŵamasile gelego, Che Yesu wākopweche paasa ni wāmmweni mundu jumpepe jwakukumbikanya nsongo liina lyakwe che Lawi ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo ni Che Yesu wānsalile, “Munguye une!” ²⁸ Nombe che Lawi wājimi, wālesile yose ni kwakuya.

²⁹ Che Lawi wāalaliche Che Yesu aiche kulya mu nyuumba jao. Mpingo wa wāndu wākwakumbikanya nsongo ni wāndu ŵane ŵatemi kulya pamo nawo. ³⁰ Mafalisayo ni wākwiganya Malajisyo ŵaali mu mpingo wao wāalalamiche wākulijiganya ŵa Che Yesu aninkuti, “Kwachichi nkulya ni kung’wa pamo ni wākwakumbikanya nsongo ni ŵaali ni sambii?”

³¹ Che Yesu wajanjile, “Wangakulwala ngakwalajila wantela ikaŵe wakulwala. ³² Nganiika kukwaŵilanga wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu nambo ŵaali ni sambu kuti aleche sambu.”

Mausyano gankati kutawā
(Matayo 9:14-17; Maliko 2:18-22)

³³ Wandu wane wa mumpingo ula ŵaasalile Che Yesu, “Wakulijiganya wa che Yohana Wakubatisya akutaŵa kawilikaŵili ni kupopela ni wakulijiganya wa Mafalisayo akupanganya iyoyo peyo. Nambo wakulijiganya wenu akulya ni kung’wa.”

³⁴ Che Yesu wajanjile, “Uli, ana nkuganisa kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wa mlombela ataŵe akuno ali pamo nawo? ³⁵ Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele moŵa go chachitaŵa.”

³⁶ Che Yesu watanjile achi chitagu chi, “Ngapagwa mundu jwakupapula chigamba mu nguo jasambano ni kutotela mu nguo jewisale atamuno atendaga yeleyo chajijonanje nguo jasambano jo ni sooni, chele chigamba cha nguo jasambano cho ngachijilana ni jewisale jo. ³⁷ Sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende pakuŵa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. ³⁸ Nambo divai jasambano jikutajikwa mu misaku jasambano. ³⁹ Ngapagwa jwakusaka kung’wa divai jasambano ali ang’wele jakalakala pakuŵa akuti, ‘Jele jakalakala jo ni jambone nnope.’ ”

6

Mausyo gankati Lyuŵa lya Kupumulila
(Matayo 12:1-8; Luka 2:23-28)

¹ Nambo Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu waliji nkupita mu migunda ja ngano ni wakulijiganya wao watandite kutema masache ga ngano, wagatikite ni kutauna. ² Nambo Mafalisayo wane ŵausisye, “Uli, ligongo chi nkupanganya indu yangaikusachilwa kupanganyikwa pa Lyuŵa lya Kupumulila?” ³ Che Yesu wajanjile, “Uli, ana nganinsyome iŵatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pijakwete sala? ⁴ Jwelejo wajanjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni wajigele mikate jijaŵichikwe paali Akunnungu, walile ni kwapa achinjakwe. Sooni Malajisyo gakukanya mundu jwali jose kulya mikate jo ikaŵe ŵambopesi pe.” ⁵ Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Mwana jwa Mundu ali Ambuje wa Lyuŵa lya Kupumulila.”

Che Yesu akunnamya mundu jwali ni nkono wepombotale
(Matayo 12:9-14; Maliko 3:1-6)

⁶ Lyuŵa lya Kupumulila liine, Che Yesu wajanjile mu nyuumba ja kupopelela ni kwiganya. Mmomo pemo, mwaliji ni mundu jwapombotele nkono wa kundy. ⁷ Wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo walolechesyaga Che Yesu kuti alole pane channamye mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila ni ŵanyawo akole chakwaŵechetela. ⁸ Nambo Che Yesu wasimanyilile ng’anisyo syao ni ŵansalile jwapombotele nkono jo kuti, “Njimuche, njime paujo pa wandu.” Ni mundu jula wajanjile ni kwima pepala. ⁹ Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Ngumbusya, Ana malajisyo getu gakuti uli kwambaga Lyuŵa lya Kupumulila? Ana tukukombola kupanganya yambone pane yangalimate? Ana tukukombola kuukulupusya umi wa mundu pane kuujonanga?” ¹⁰ Waalolechesye wandu wose kosekose uwaliji pepala ni ŵansalile mundu jo, “Njongole nkono wenu.” Nombejo waujongwele ni nkono wakwe wakwete machili. ¹¹ Nambo ŵanyawo yachimile kwannope, nipele ŵaŵechetesylene achinsyene pe ichiŵatende Che Yesu.

Che Yesu akusagula achinduna kumi na mbili
(Matayo 10:1-4; Maliko 3:13-19)

¹² Pagapite moŵa kanandi Che Yesu wajanjile kwitumbi kukupopela ni wachesisye chilo chose ali nkwapopela Akunnungu. ¹³ Pakwachele, waaŵilalile wakulijiganya wao, mwa ŵanyawo ŵaasagwile wandu kumi na mbili ni kwaŵilanga achinduna. ¹⁴ Che Simoni, sooni waŵilanjikwe che Petulo liina liŵaŵilanjikwe ni Che Yesu ni che Andulea mpwao che Simoni ni che Yakobo ni che Yohana ni che Filipino ni che Batolomayo ¹⁵ ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo ni che Simoni, juŵaŵilanjikwe Selote, ligongo waliji jwakumenyanila chilambo chakwe ¹⁶ ni che Yuda mwana ju che Yakobo ni che Yuda Isikaliote juŵangalawiche Che Yesu mmbujo.

Che Yesu akwiganya ni kwalamya wandu
(Matayo 4:23-25)

¹⁷ PaWatulwiche pamo nawo, Che Yesu wajimi pa chiwata. Pelepo pali ni mpingo wekulungwa wa wakulijiganya wao ni mpingo wa wandu waWatyosile mosemose ku Yudea ni ku Yelusalemu ni mbwani ja ku Tilo ni ku Sidoni. ¹⁸ Wandu wo waiche kukwapikanila Che Yesu ni kulamwa ilwele yao, nombewo walamisye waWaliji nkulagaswa ni masoka. ¹⁹ Wandu wose walinjile kwakwaya, pakuwa machili gakulamya galiji ganinkwakopoka ni kwalamya wose.

*Kusangalala ni kulaga
(Matayo 5:1-12)*

²⁰ Che Yesu wagalauchile wakulijiganya wao ni kuti, “Nkwete upile wanyamwe unkwakulupilila Akunnungu, pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli wenu!

²¹ Nsangalale wanyamwe wajinkwete sala sambano, pakuwa chinjikute.

Nsangalale wanyamwe wankulila sambano, pakuwa chinseche.

²² “Nsangalale wanyamwe iwaga chanchime wandu ni kulekangana nomwe ni kuntukana ni kunsala mwanamwe kuti wangelumbana ligongo lya Mwana jwa Mundu. ²³ Nsangalale ni kutyala katema pachigakopochele gelego pakuwa mbote jenu jili jekulungwa kwiani. Pakuwa achambuje wao wapanganyichisye iyoyo peyo wakulondola wa Akunnungu.

²⁴ Nambo ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wakusichila, pakuwa upoche wenu chiuwe wemale.

²⁵ Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wankwikuta sambano, pakuwa chijinkole sala.

Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wankuseka sambano, pakuwa chinchilila malilo ni kulila.

²⁶ Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe iwaga wandu wose akunlapa, pakuwa achambuje wao waapanganyichisye iyoyo peyo wakulondola wa unami.

*Kwanonyela wammagongo
(Matayo 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ “Nambo ngunsalila wanyamwe wankumbikanila une kuti mwanonyele wammagongo wenu, mwapanganyichisye yambone waakunchima. ²⁸ Mwasachile upile waakunlwesya ni mwapopelele waakumpanganyichisya wamba. ²⁹ Mundu amputaga lijanda pa lijeje limo mwagalauchisye ni liine. Ni mundu ansumulaga likoti lyenu munnechele ni mwinjilo wenu. ³⁰ Mundu jwalijose jwakummenda mumpe ni mundu ansumulaga chipanje chenu munansalile ammuchisye. ³¹ Chinkusaka kuti wandu ampanganyichisye wanyamwe, iyoyo peyo mwapanganyichisye wanyawo.

³² “Iwaga nkwanonyela pe wakunonyela wanyamwe, ana chimpate mbote chi? Ngapagwa! Atamuno waali ni sambu nombewo akwanonyela wakwanonyela. ³³ Ni iwaga chimwapanganyichisye yaili yambone wewala pe wakumpanganyichisya yambone, chimpate mbote chi? Nombe waali ni sambu akupanganya iyoyo peyo. ³⁴ Ni iwaga chimwakongosye wewala pe wankwalolela kuti chachimuchisya, ana chimpate mbote chi? Nombe waali ni sambu akwakongosya waali ni sambu achinjao kuti wauchisye mpela chila chila. ³⁵ Nambo wanyamwe mwanonyele wammagongo wenu ni mwapanganyichisye yaili yambone. Nkongosye pangalolela kummuchisya. Ni mbote syenu sisiwe syekulungwa ni wanyamwe chimme wanche wa Akunnungu Wakulu. Pakuwa welewo ali wambone kwa wewala wachigongomalo wangakutogolela. ³⁶ Mmeje ni chanas mpela Atati wenu yatite pakuwa ni chanas.

*Ngasimwalamula wane
(Matayo 7:1-5)*

³⁷ “Ngasimwalamula wane nombe wanyamwe nganlamulikwa, ngasimwalaltila wane nombe wanyamwe nganlalatilwa ni mwalechelesye wane ni wanyamwe chinnecheswe. ³⁸ Mwapeje wane yakusaka ni Akunnungu chachimpa wanyamwe. Elo, chinchipochela chipimo chambone chakugumbala, chechinyindile ni chekusangwisye ni kumwasika chichitajikwe mu misaku jenu. Pakuwa chilachila chimpimile kwa wane ni chichocho chinchipimilwa wanyamwe ni Akunnungu.”

³⁹ Che Yesu waatanjile achi chitagu chi, “Ana wangelola akukombola kwalongosya wangelola ajao? Ngaikomboleka! Wose chagwilile mwisimbo. ⁴⁰ Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya jawo, nambo jwalijose jwakulijiganya amalisyaga kulijiganya akuwa mpela jwakwiganya jawo.

⁴¹ “Ligongo chi nkulomechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu nambo papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? ⁴² Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantyoosye chiswani chachili mu liso lyenu,’ ni akuno ngankulola chitela chachili mu liso lyenu mwasyene? Jwaulamba mmwejo! Ntyosye kaje chitela chachili mu liso lyenu, nipele chinlole uchenene pakuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

*Chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe
(Matayo 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ “Iyoyo peyo ngapagwa chitela chambone chachikusogola isogosi yangalimate ni ngapagwa chitela changalimate chachikusogola isogosi yambone. ⁴⁴ Chitela chachili chose chikumanyika kwa isogosi yakwe. Wandu ngakukombola kukaŵa isogosi ya tini pa chisukutu cha miŵa atamuno sabibu pa nkwanga. ⁴⁵ Mundu jwambone akutyosya indu yambone yagosile mu ntima wakwe. Ni mundu jwangalumbana akutyosya yangalumbana yagosile mu ntima wakwe. Pakuŵa mundu akuŵecheta kutyochela mu yaigumbele mu ntima wakwe.”

*Chitagu cha ŵakutaŵa nyuumba ŵaŵili
(Matayo 7:24-27)*

⁴⁶ “Kwachichi nkumilanga une, ‘Ambuje, Ambuje,’ nambo ngankupanganya ingusaka? ⁴⁷ Chinannosye chitagu cha mundu jwalijose jwakwika kwangune ni kugapilikana maloŵe gangu ni kugapanganya, ⁴⁸ jwelejo akulandana ni mundu jwataŵile nyuumba, juŵasolesye paasi nnope mpaka palwala ni kutanda kutaŵa pepala. Pajanyele ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila nambo nganjitinganyika, pakuŵa jaliji jetaŵe kwakulimbila. ⁴⁹ Nambo mundu jwalijose jwakugapikanila maloŵe gangu nombejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwataŵile nyuumba jakwe pa nsanga, pangasolesya paasi nnope. Pajanyele ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila ni jagwile ni kugumuka jose!”

7

*Che Yesu akunnamya kapolo jwa chilongola jwa ŵandu ŵangondo
(Matayo 8:5-13)*

¹ Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyi kwa ŵandu ŵajawile ku Kapelenaumu. ² Kweleko kwaliiji ni chilongola jumo jwa ŵandu ŵangondo mia moja ŵa chiloma juŵaliji ni kapolo juŵankundile nnope. Jwele kapolo jo ŵaliji nkulwala chiŵandi ni kuwa. ³ Chilongola jula paŵasipilikene ngani si Che Yesu, ŵaatumile achachekulu ŵane ŵa Ŵayahudi ajaule akaachondelele kuti aiche kukunlamya kapolo jwao. ⁴ Paŵaiche ku Che Yesu, ŵanchondelele nnope achitiji, “Mundu ju akuŵajilwa kukamuchiswa, ⁵ pakuŵa akwanonyela Wandu ŵetu, sooni ni jwatutaŵile nyuumba ja kupopelela.” ⁶ Nipele Che Yesu ŵalongene nawo. Paŵaliji nkuŵandichila kwika pa nyuumba ja chilongola jula, chilongola jula ŵaatumile achambu-sangagwe ŵaasalile Che Yesu kuti, “Ambuje nnalisausye nnope, pakuŵa une nganguŵajilwa mmwejo njinjile mu nyuumba jangu. ⁷ Ali ni ligongo naliweni nganguŵajilwa kwika kukwenu nansyene. Nambo mmechete lilowe pe ni jwaktumichila jwangu chalame. ⁸ Pakuŵa noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ulamusi, sooni ngwete ŵangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’ Nombejo akuchitenda.”

⁹ Che Yesu paŵapikene yeleyo, ŵansimosile, nombejo ŵagalachile ŵandu ŵajinji ŵala ŵaŵaliji nkwakuya ni ŵaasalile, “Nganinachiwone chikulupi chachikulungwa mpela achi namuno mu ŵandu ŵa Isilaeli!” ¹⁰ Ŵandu ŵaŵatumikwe ŵala paŵaiche kumusi kwa chilongola jula ŵansimene kapolo jwao jula ali alamilile.

Che Yesu akunsyusya mwanache

¹¹ Kundaŵi jakwe, Che Yesu ŵajawile mu musi umo waukuŵilanjikwa Naini, mpingo wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao ŵalongene nawo. ¹² Nipele paŵaliji aninkuŵandichila pannango wa musi, ŵakopochele ŵandu ali ajigele malilo ga jwanchanda, mwana jwajikajika pe jwa jwankongwe jwawillwe ni ŵankwakwe. Ni ŵandu achajinji wa musi ula ŵaliji pamo ni jwankongwe jula. ¹³ Ambuje Che Yesu paŵammweni jwankongwe jo ŵankolele chanasana, ni ŵansalile, “Nkalila.” ¹⁴ Nipele ŵajawile ni kuchikwaya chitagala chila ni ŵaŵajigele ŵala ŵajimi. Nipele ŵatite, “Mmwe nchanda! Ngunsalila, njimuche!” ¹⁵ Jwamwe jula ŵajimwiche ni kutama ni ŵatandite kuŵecheta. Ni Che Yesu ŵauchisye achikulugwe. ¹⁶ Ŵandu wose ŵakamwilwe ni lipamba ni ŵaliji nkwakusya Akunnungu achitiji, “Jwakulondola jwankulu jwa Akunnungu akopochele kukwetu. Akunnungu aiiche kukwakamusya ŵandu ŵao.” ¹⁷ Ngani jo jajenele mu chilambo chose cha ku Yudea ni mu ilambo ine iyasyungwile.

*Achikatumetume kutyochela ku che Yohana W̄akubatisya
(Matayo 11:2-19)*

¹⁸ W̄akulijiganya w̄a che Yohana w̄awalanjile che Yohana yankati syele ngani syose. Nombewo w̄aw̄ilasilile w̄akulijiganya w̄aw̄ili mwa w̄akulijiganya w̄ao. ¹⁹ W̄alajichisye kwa Ambuje Che Yesu akausye kuti, “Mmwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele w̄ane?” ²⁰ W̄andu w̄ala paW̄aiche ku Che Yesu ni w̄atite “Che Yohana W̄akubatisya atulajisye kukwenu tummusye kuti, ‘Ana alakwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele w̄ane?’ ”

²¹ Katema kakoko Che Yesu w̄aliji nkwalamya w̄andu w̄ajinji w̄aw̄aliji nkulagaswa ni ilwele ni w̄akulwala ni kugatyosya masoka ni w̄angalola achajinji kwatenda akombole kulola. ²² Nipele Che Yesu w̄aajanjile, “Njaula nkaasalile che Yohana yose inyiweni mwachinsyene ni kupilikana. W̄angalola atakulola ni w̄angajenda atakwenda ni w̄aali ni matana akuswejeswa ni w̄angapilikana akupilikana ni w̄awile akusyuswa ni w̄akulaga akulalichilwa Ngani Jambona. ²³ Asangalale jwele muntu jwangakuchimba ni une!”

²⁴ Pelepo w̄akulijiganya w̄a che Yohana paW̄atysile, Che Yesu w̄atandite kuusalila mpingo wa w̄andu yankati che Yohana achitiji, “Pamwajawile kukunnola che Yohana mwipululu mula mwalolele kuti chinchione chichi? Ana mwaganisye kuti chinkammone muntu jwali mpela litete lili nkupungunyikwa ni mbungo? ²⁵ Nipele mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola muntu jwawasile iwalo yakusalala? Ngwamba! W̄akuwala iwalo yanti yele ni kutama mu upoche ali mu majumba ga chimwenye! ²⁶ Musalile, mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, sooni kupunda jwakulondola jwa Akunnungu. ²⁷ Ngani sya jweleju ni syasilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,

‘Nnole, nguntuma jwakitumichila jwangu annongolele juchankolochesye litala lyenu.’ ”

²⁸ Che Yesu w̄apundile kuW̄echeta ngunsalila, “Mwa w̄andu w̄aw̄elekwe ni jwankongwe ngapagwa jwankulu kumpunda che Yohana W̄akubatisya. Nambo jwali jwannandi mu Umwenye wa Akunnungu ni jwankulu kupunda jwelejo.”

²⁹ W̄andu wose pamo ni w̄akukumbikanya nsongo w̄aw̄abatiswe ni che Yohana paW̄apilikene yeleyo w̄ajitichisye kuti Akunnungu ali w̄a usyene. ³⁰ Nambo Mafalisayo ni w̄akwiganya Malajisyo w̄anganabatiswa ni che Yohana w̄akanile chikotopasyo cha Akunnungu chachikwagamba w̄anyawo.

³¹ Che Yesu w̄apundile kuW̄echeta, “Chinaalandanye ni chichi w̄andu w̄a au uwelesi wu? Ana akulandana ni chichi? ³² Akulandana ni w̄anache w̄aw̄atemi peuto pakusumichisya malonda ni kuW̄ilangana mpingo ni mpingo, ‘Twangombe ipeta, nambo nganintyala! Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!’ ³³ PakuW̄a che Yohana W̄akubatisya w̄aiche, nome w̄aliji nkutaW̄a ni nganangwaga divai ni w̄anyamwe mwatite ‘Ali ni lisoka!’ ³⁴ Nombe Mwana jwa Muntu aiche, akulya ni kung’wa ni w̄anyamwe mwatite, ‘Munole aju jwakutolwa ju ni jwakolelwa ambusanga jwa w̄akukumbikanya nsongo ni w̄a samb!’ ³⁵ Nambo lunda lwa Akunnungu lusalichikwe kuti luli lwambone ni wose w̄akwitichisya w̄ala.”

Che Yesu kumusi ku che Simoni Mfalisayo

³⁶ Mfalisayo jumpepe w̄analiche Che Yesu kukulya chakulya kumangwao. W̄ajinjile nkati mwa jwele Mfalisayo jo, w̄atemi ni kulya. ³⁷ Pamusi pala paliji ni jwankongwe jumpepe jwali ni sambi. PaW̄apilikene kuti Che Yesu ali nkulya mu nyumba ja Mfalisayo jula w̄ajigele kachupa kakakolechekwe ni liganga lyalikuW̄ilanjikwa alabasta kakagumbele mauta gakununjila. ³⁸ W̄aiche ni kwima pachiw̄andi makongolo ga Che Yesu, achililaga, ni misosi jakwe japatuchile pa makongolo ga Che Yesu. Jwele jwankongwe jo w̄agatikite makongolo ga Che Yesu kwa umbo syakwe. W̄agakomasisye makongolo kwa ngomo syakwe ni w̄agapachile mauta. ³⁹ Jwele Mfalisayo juW̄analiche Che Yesu paW̄aiweni yeleyo, w̄aganisise mu ntima mwakwe kuti, “Aju muntu ju akaW̄e jwakulondola jwa Akunnungu, akaimanyi kuti jwankongwe jwakunkwaya ju ali jwanti uli, kuti ali ni sambi.”

⁴⁰ Che Yesu w̄ansalile jwele Mfalisayo jo kuti “Che Simoni, ngwete chakunsalila.”

Nombe che Simoni w̄ajitichisye, “Elo jwakwiganya, mmechete.”

⁴¹ Che Yesu w̄atandite kuW̄echeta, “W̄andu w̄aw̄ili w̄ankongwele mbiya muntu jumpepe, jumo w̄akongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga chaka chimo ni nusu ni jwine w̄akongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga mwesi umo ni nusu. ⁴² PaW̄alepele kummuchisya, jwele muntu jo w̄alechesye wose w̄aw̄ili. Mwa w̄andu w̄aw̄ili wo jwapi juchannyeyele nnope jwakukongosya jula?”

⁴³ Che Simoni wajanjile, “Isyene ni ajula juwannechelesye ligambo lyekulungwa nnope ni juchannonyele nnope Ambuje.”

Che Yesu ni watite, “Njanjile uchenene.” ⁴⁴ Nipele wangalauchile jwankongwe jo ni wasalile che Simoni, “Ana ngati nkummona jwankongwe ju? Panajinjile mu nyumba jenu nganimumba meesi ga kulikunda pa makongolo gangu nambo jwankongwe ju wambatuchisye misosi jakwe pa makongolo gangu ni kundikita ni umbo syakwe. ⁴⁵ Mmwejo nganimungomasya kwa kunonyela pejeje, nambo une chijinjilile mu nyumba ji jwankongwe ju nganaleka kungomasya kwa kunonyela pa makongolo gangu. ⁴⁶ Mmwejo nganimumbakasya mauta muntwe, nambo ajuju ambachile mauta pa makongolo gangu. ⁴⁷ Ngunsalila kuti unonyelo wekulungwa waulosisye ukumanyisya kuti alecheleswe sambu syakwe syasitupile. Nambo jwakulecheleswa indu yaili kanandi, akunonyela kanandi.”

⁴⁸ Nipele Che Yesu wansalile jwankongwe jo, “Sambu syenu silecheleswe.”

⁴⁹ Weŵala wawalyaga pamo ni Che Yesu wausyene achinsyene achitiji, “Ana mundu ju ali wauani, jwakukombola atamuno kulechelesya sambu?”

⁵⁰ Nombe Che Yesu wansalile jwankongwe jo, “Chikulupi chenu chinnamisye, njaule kwa chitendewe.”

8

Achakongwe wawalongene nawo Che Yesu

¹ Pagamasile gelego, Che Yesu wapite mu misi ni misinda achilalichilaga Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ni wakulijiganya kumi na mbili wala walongene nawo. ² Nipele achakongwe wane wawakopwesye masoka ni kwalamya ilwele walongene nawo. Welewo ni wanya che Maliamu jwa musi wa ku Magidala jwati Che Yesu wankopwesye masoka saba, ³ ni che Joana wankawo che Kusa, che Kusa waliji jwakulindilila nyumba ji che Helode ni che Susana ni wane wajinji. Wele achakongwe wo waliji nkwakamasya Che Yesu ni wakulijiganya wao kwa ipanje yao achinsyene.

Chitagu cha jwakumisa mbeju

(Matayo 13:1-9; Maliko 4:1-9)

⁴ Mpingo wa wandu waliji uninkusongangana ni wandu kukopochela misi jina jose waliji nkwaichilila Che Yesu. Nombewo watanjile achi chitagu chi.

⁵ “Mundu jwakulima wawawile kukumisa mbeju syakwe. Paŵamisaga sine syapatuchile mwitala ni uwajesile mwitala mo wasiliwete ni ijuni yalile. ⁶ Mbeju sine syapatuchile palitaka lyalili ni maganga ni pasyamesile syanyasile ligongo litaga nganilikola meesi. ⁷ Sine syapatuchile pasikati miiwa. Jele miiwa jo jamesile pamo nasyo ni kusiŵijikanya. ⁸ Mbeju sine syapatuchile palitaka lyambone ni syamesile ni kusogola ni jili jose jasogwele pwela.”

Che Yesu paŵamalisise gelego, wanyanyisye, “Ŵaali ni mapikanilo, gakupilikana apilikane!”

Nningwa wa kwiganya kwa chitagu

(Matayo 13:10-17; Maliko 4:10-12)

⁹ Wakulijiganya wao wausisye Che Yesu malumbo ga chele chitagu cho. ¹⁰ Nombe wajanjile, “Wanyamwe mpegwile kumanyilila yantemela ya umwenye wa Akunnungu, nambo kwa wanewo ngwamba, welewo akusalilwa kwa itagu kuti pakulola anakombole kulola ni pakupilikana anaimanyilile.

Che Yesu akutagula chitagu

(Matayo 13:18-23; Maliko 4:13-20)

¹¹ “Nipele, malumbo ga chitagu chi ni aga, Mbeju lili lilowe lya Akunnungu. ¹² Chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile mwitala sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana lilowe lya Akunnungu ni Shetani akwika ni kulityosya mu mitima jao kuti akakulupilila ni kukulupuswa. ¹³ Nombe chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile palwala sila, chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana lilowe lya Akunnungu akulipochela kwa sangalala. Nambo mpela asila mbeju sila, wele wanduwo ngakukola michiga pakuwa akukulupilila katema kanandi ni pakulinjikwa akulekanga kulupilila. ¹⁴ Soonni chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile pa miiwa sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana lilowe lya Akunnungu, nambo mbolebole akuŵijikanya ni lipamba ni ipanje ni upoche wa pachilambo. Wele wandu wo isogosi yao ngaikukomala. ¹⁵ Ni chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile pa chaajila sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana lilowe lya Akunnungu ni kulikamulisya

kwa ntima wambone ni wakukunda. Wāndu wo akupililila ni kumbesi kusogola isogosi yambone.

Lumuli lweunichikwe ni lulo

(Maliko 4:21-25)

¹⁶ “Wāndu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo pane kuluwika kuusi chindanda. Nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli kuti wakwinjila mwelema akombole kulola lulanga lwakwe.

¹⁷ “Chachilichose chachisisikwe, chichiwichikwe pakulanguka ni chachilichose cheunichile chichiwe cheunukulikwe ni kuwichikwa pakulanguka.

¹⁸ “Nipele nilolechesye ni upilikane wenu, pakuwa jwakwete chindu chajonjehekwe nambo jwanganakola chindu, chasumulwe atamuno kanandi chakuchiganisya kuti akwete.”

Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu

(Matayo 12:46-50; Maliko 3:31-35)

¹⁹ Pelepo achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wājawile kukwalola, nambo nganakombola kwa wandichila ligongo lya winji wa wāndu. ²⁰ Mundu jumo wansalile Che Yesu kuti, “Achikulu wenu ni achapwenu alinji paasa, akusaka kunnola.”

²¹ Nambo Che Yesu wāasalile wāndu wose, “Achikulu wāngu ni achapwanga ali wewala wakupilikana lilowe lya Akunnungu ni kulikamula.”

Che Yesu akujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela

(Matayo 8:23-27; Maliko 4:35-41)

²² Sooni lyuwa limo Che Yesu wājinjile mu ngala wa ni wakulijiganya wao, wāasalile, “Tujaupe pesi litanda.” Nipele, watandite ulendo. ²³ Pa waliji mu ngala wa Che Yesu waliji ni lugono ni wagonile. Nipele jatandite kupuga mbungo jekulungwa ni gatandite kwinjila meesi mu ngala wa ni waliji mu chakogoya. ²⁴ Wakulijiganya wala wājaulile Che Yesu kukwajimusya achitiji, “Ambuje, Ambuje! Tulinkwasika!” Che Yesu wājimwiche ni kujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi, yose yamyalele ni kwaliji kutulele. ²⁵ Ni sooni wāasalile, “Chikulupi chenu chili kwapi?”

Nambo wanyawo wasimosile ni kamulwa ni lipamba ni kusalilana jwine ni jwine, “Mundu ju ali jwanti uli? Pakuwa akujilamula namuno mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi ni yose ikwapilikanila.”

Che Yesu akunnamya jwamasoka ku Gelasi

(Matayo 8:28-34; Maliko 5:1-20)

²⁶ Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wājendelechele ni ulendo ni waiche ku mbwani ja chilambo cha wāgelasi chachili peesi litanda lyali wandikene ni ku Galilaya. ²⁷ Che Yesu pa watulwiche mu ngala wa ni kuliwata mbwani, mundu jumo jwa musi ula ju waliji ni masoka wannyichilile. Nambo mundu jo kwa mo wa gamajinji nganatakulaga namose nganata-maga mu nyuumba nambo watamaga mu mbugu sya kusichila wāndu. ²⁸ Pa wammweni Che Yesu wāsalile, wāligwisisye paasi paujo pao ni kunyanyisya, “Mmwewe, Che Yesu Mwana jwa Akunnungu Wakulu, nkusaka ichichi kwangune? Ngunchondelela ngasimulagasya!” ²⁹ Wawechete yeleyo pakuwa Che Yesu wālikalipile lisoka linkopoche mundu jo. Lyele lisoka lya lyaliji nkunkamula mundu jo kawilika wili, natamuno wāndu wambisile nkati ni kwatawilisya makono ni makongolo ni unyolo ni magwedegwede, nambo wakutulaga nyolo syo ni magwedegwede ni lisoka lya lyanjausyaga mwipululu.

³⁰ Che Yesu wammusisye, “Liina lyenu wāani?”

Wājanjile, “Liina lyangu lili ‘Mpingo.’ ” Wājanjile yeleyo pakuwa waliji ni masoka gamajinji. ³¹ Gele masoka go gaachondelele kuti ngasi wājausya mu lisimbo lyangali mbesi.

³² Pele paliji ni mpingo wekulungwa wa maguluwe galiji ganinkulya mungulugulu chitumbi. Masoka gala gaachondelele Che Yesu gajaule gagajinjile maguluwe. Nombe Che Yesu wāgalesile gajaule. ³³ Masoka gankopweche mundu jo ni gajinjile mu maguluwe ni mpingo wose wa maguluwe waselelechele mu litanda lyalili chi wāndi ni chitumbi ni kuti wila mu meesi.

³⁴ Wakuchinga wala pa waiweni yose yaitendekwe yo wautwiche, wājawile kukwasalila wāndu ngani syo mu migunda ni misi. ³⁵ Wāndu waiche kukulola iyakopochele. Ni wājaulile Che Yesu, wāsimene mundu jugantiyosile masoka jo ali atemi chi wāndi ni makongolo ga Che Yesu, ali awasile nguo ni ali ni lunda lwambone, nombewo wājogwepenje. ³⁶ Wāndu uwalolite jele ngani jininkukopochela wāasalile wanyawo iwatite pakulamwa mundu jwakamwilwe ni masoka jo. ³⁷ Ni wāndu wose wa chilambo cha ku Gelasi chila wakamwilwe ni lipamba lyekulungwa. Nipele wāachondelele Che Yesu atyoche, nombre Che Yesu wakwesile sooni mu

ngalaŵa ni kwaula. ³⁸ Mundu jugankopweche masoka jula ŵaachondelele Che Yesu kuti alongane nawo.

Nambo Che Yesu ŵanlanjile, ni ŵansalile, ³⁹ “Mmuje kumusi nkasale yose yatesile Akunungu kukwenu.”

Nipele, mundu jula ŵajawile ni kwenesya mu musu wose indu yose iŵapanganyichiswe ni Che Yesu.

*Mwanache ju che Yailo ni jwankongwe jwakulwala magono
(Matayo 9:18-26; Maliko 5:21-43)*

⁴⁰ Che Yesu paŵajombweche litanda ni kwaula kwine, mpingo wa ŵandu ŵapochele, pakuŵa wose ŵaliji nkwalindilila. ⁴¹ Pelepo ŵaiche mundu jumo liina lyakwe che Yailo, juŵaliji chilongola jwa nyuumba ja kupopelela, ŵatindiŵele pa makongolo ga Che Yesu ni ŵaachondelele kuti ajaule kumangwao, ⁴² pakuŵa mwali jwao jwajika pe jwa yaka mpela kumi na mbili ŵaliji nkulwala chiŵandika kuwa.

Che Yesu paŵaliji nkwaula, ŵandu ŵaliji nkwaŵijikanya kosekose. ⁴³ Nipele pali ni jwankongwe jumo mumpingo wa ŵandu mula, juŵalwalaga magono kwa yaka kumi na mbili, juŵamasile chipanje chakwe chose kwa ŵamitela ni ngapagwa juŵankombwele kunamya. ⁴⁴ Jwankongwe jo ŵannyichilile Che Yesu kunyuma ni ŵakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. Papopo ŵalamile magono. ⁴⁵ Che Yesu ŵausisye achitiji, “Ana ŵaani ŵangwaiye?”

Wose ŵatite ngapagwa mundu jwankwaiye. Nombe che Petulo ŵatite, “Ambuje, mpingo wa ŵandu unyungwile ni kummijikanya!”

⁴⁶ Nambo Che Yesu ŵatite, “Apali mundu jwangwaiye, nguimanyilila pakuŵa machili gangopweche.” ⁴⁷ Jwankongwe jula paŵaiweni kuti ngakukombola kulisisa, ŵalikopwesye achitetemelaga kwa lipamba ni ŵatindiŵele paujo pa Che Yesu. Pelepo ni ŵasasile mmbujo mwa wose ligongo lya kwakwaya Che Yesu ni iŵatite pakulamwa kwanakamo. ⁴⁸ Che Yesu ŵansalile jwankongwe jula kuti, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewe.”

⁴⁹ Che Yesu akanaŵe kumalisya kuŵecheta jwaiche mundu jumo kutyochela ku nyumba ja chilongola jula kukwasalila che Yailo kuti, “Mwanagwenu awile, nkapunda kunsausya jwakwiganya.” ⁵⁰ Nambo Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵasasile che Yailo, “Kasinjogopa, ngambe kukulupilila, nombewo chalame.”

⁵¹ Paŵaiche pa nyuumba po nganansalila mundu jwine kuti ajinjile pamo nawo, ikaŵe che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni achikulugwe ni atatigwe mwali jo. ⁵² Ŵandu wose ŵaliji nkulila ni kwalilila malilo. Nambo Che Yesu ŵasasile ŵanyawo, “Mmyalale, pakuŵa nganawa nambo agambile gona pe!”

⁵³ Ni ŵanyawo ŵansechile pakuŵa ŵaimanyililaga kuti awile. ⁵⁴ Nambo Che Yesu ŵankamwile nkono mwali jula ni kummilanga “Mwanangu njimuche!” ⁵⁵ Umi wao waujilile ni papopo ŵajimi. Ni Che Yesu ŵasasile kuti ŵape chakulya. ⁵⁶ Achaŵeseli Wao ŵasimosile nnope nambo Che Yesu ŵaakanyisye kuti akansalila mundu jwalijose yaitendekweyo.

9

*Che Yesu akwatuma ŵakulijiganya kumi na mbili
(Matayo 10:5-15; Maliko 6:7-13)*

¹ Che Yesu ŵaawilasile pamo ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, ŵapele machili ni ulamusi wa kugakoposya masoka gose ni kulamya ilwele. ² Ŵatumile ajaulangane kukwalalichila ŵandu Umwenye wa Akunnungu ni kwalamya ŵakulwala. ³ Ŵasalile, “Nkajigala chindu chachili chose mulendo atamuno ntindiso atamuno nsaku atamuno chakulya atamuno mbiya atamuno iwalo iŵili. ⁴ Nyuumba jajili jose jichinkajinjile ni kumpochela nlonjele pelepo, mpaka pachintyoche musu wo. ⁵ Ŵandu akanaga kumpochela, ntyochanje mu musu mo nombe ŵanyamwe pachintyoche nkung'unde luundo mmakongolo mwenu kulosya kuti achinsyene asagwile kuukana utenga wa Akunnungu.”

⁶ Nipele, ŵatandite ulendo, ŵapitaga msinda ni msinda ŵalalichilaga Ngani Jambone ni kwalamya ŵakulwala pali pose.

*Che Helode akukanganika ligongo lya Che Yesu
(Matayo 14:1-12; Maliko 6:14-29)*

⁷ Ni chilongola che Helode ŵapilikene indu yose iyatendekwe ni ŵakanganiche pakuŵa ŵane ŵatiji, “Che Yohana Ŵakubatisya ŵala asyuchile!” ⁸ Nambo ŵane ŵatiji che Elia ŵala atyochele ni ŵane ŵatiji kuti jumo jwakwe jwa ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵakalakala asyuchile. ⁹ Nambo che Helode ŵatite, “Ŵele che Yohana wo ngati nakatile ntwe sambano ŵele ni ŵaani ungupilikana ngani syakwesi?” Nipele ŵansosaga kuti ŵawone.

*Che Yesu akuulisya mpingo wekulungwa wa wāndu
(Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Yohana 6:1-14)*

¹⁰ Achinduna wāla paŵausile, ŵawālanjile Che Yesu yose yaitesile. Che Yesu ŵaajigele ŵanyawo, ŵajawile pajika mu musi waukuŵilanjikwa Besesaida. ¹¹ Nambo mpingo wa wāndu ula paŵaimanyi kuŵajawile, ŵakuiye. Nombe Che Yesu ŵapochele ni ŵaŵechete nawo ya umwenye wa Akunnungu ni kwalamya ŵaŵasachile kulamwa.

¹² Lyuŵa palyatandite kutiŵila, ŵakulijiganya kumi na mbili wāla ŵanjaulile Che Yesu kukwasalila kuti, “Mwalanje wāndu ajaulangane mu misi ni migunda jakuŵandichila akasose yakulya ni pagona, pakuŵa patuli pa pali pajika.”

¹³ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Ŵanyamwe mwape ŵanyawo chindu chakulya.”

Nipele ŵajanjile, “Nganitukola yakupunda nambo tukwete mikate nsano ni somba siŵili pe. Panepa tujauke tukaasumile yakulya mpingo wose wu?” ¹⁴ Wāndu uŵaliji pepala, ŵaliji achalume mpela elufu tano.

Nipele Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, “Mwatamiche paasi mipingo ja wāndu mpela hansinihansini.”

¹⁵ Ŵakulijiganya ŵao ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni ŵatamiche wose. ¹⁶ Nipele Che Yesu ŵajigele mikate nsano jila ni somba siŵili sila ni ŵalolite kwinani ni kwatogolela Akunnungu ni kwipa upile ni kugaŵanya, ŵapele ŵakulijiganya ŵao kuti ŵapeleganye wāndu. ¹⁷ Wāndu wose ŵalile ni kwikuta. Ŵalokotenye isigasi ya mbakatika ni kugumbasya itundu kumi na mbili.

*Che Petulo akwitichisya kuti Che Yesu ali Kilisito
(Matayo 16:13-19; Maliko 8:27-29)*

¹⁸ Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkupopela jika pe ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji pachiwāndu. Nipele ŵausisye ŵanyawo, “Ana wāndu akuti une ndili ŵaani?”

¹⁹ Ŵajanjile, “Ŵane akuti mmwejo ni che Yohana Ŵakubatisya ni ŵane akuti che Elia ni ŵane akuti jumō jwao ŵakulondola ŵakalakala ŵa Akunnungu asyuchile.”

²⁰ Pelepo ŵausisye ŵanyawo, “Nombe ŵanyamwe nkutinji une ndili ŵaani?”

Che Petulo ŵajanjile, “Mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo chilanga chiŵalanjile Akunnungu.”

*Che Yesu akulondola yankati chiwa chao ni kusyuka kwao
(Matayo 16:20-28; Maliko 8:30-9:1)*

²¹ Che Yesu ŵalamwile ŵanyawo ni kwakanya kuti akasala kwa mundu jwalijose jele ngani jo. ²² Ŵapundile kuŵecheta kuti Mwana jwa Mundu akusachilwa kulaga nnope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni kuulajikwa nambo lyuŵa lyaatatu lya chiwa chao chachisyuka.

²³ Nipele, ŵaasalile wāndu wose kuti, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya akusachilwa alikane nsyene ni atwichele nsalaba wakwe mōwa gose ni kunguya.

²⁴ Pakuŵa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe chaujase ni jwalijose jchaujase umi wakwe ligongo lyangune, jwelejo chaukulupusye. ²⁵ Ana mundu chapate chichi, aŵaga ni ipanje yose ya pachilambo kwa kulijasa natamuno kulijonanga nsyene?

²⁶ Pakuŵa mundu jwalijose jutachingolela soni une ni majiganyo gangu, Mwana jwa Mundu tachinkolela soni mundu jo pachachiika mu ukulu wakwe ni wa Atati ni wa achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela. ²⁷ Ngunsalila isyene kuti, apali ŵane mwa ŵanyaŵa ngaawa pangauwona Umwenye wa Akunnungu.”

*Kuloleka ku Che Yesu kukugalauka
(Matayo 17:1-8; Maliko 9:2-8)*

²⁸ Galiji mōwa nane paŵamasile kuŵecheta gelego, Che Yesu ŵaajigele che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo, ŵakwesile nawo pa chitumbi kukupopela. ²⁹ Paŵaliji nkupopela, kuloleka kwa ku meeso kwao kwagalawiche ni iwalo yao yaliji yeswela ni kung'alima nnope. ³⁰ Papopo wāndu ŵaŵili ŵaoneche aninkukunguluka nawo, nombe wāndu wo ŵaliji che Elia ni che Musa, ³¹ ŵaŵakopochele ali ni ukulu, uŵaŵechetaga nawo Che Yesu yankati ichiyaakopochele ku Yelusalemu ko kuti agumbalichisye yailembekwe nkati ŵelewo. ³² Che Petulo ni achinjakwe ŵatopelwe ni lugono, nambo paŵajimwiche, ŵauweni ukulu wa Che Yesu ni wāndu ŵaŵili uŵajimi nawo. ³³ Wāndu ŵaŵili wo paŵaliji aninkulekangana ni Che Yesu, che Petulo ŵaasalile Che Yesu, “Ambuje, ili yambone uwe kutama apano! Tutaŵe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni line li che Elia.” Nganaimanyililaga chaŵaŵechetaga cho.

³⁴ Che Petulo paŵaliji aninkuŵecheta yeleyo, liunde lyaichilile ni ŵakulijiganya ŵala ŵajogwepe pakuŵa liunde lyo lyaliji lininkwaichilila. ³⁵ Lyakopochele lilowe mwiunde mula, lichitiji, “Aju ni Mwanangu junansagwile, mumpilikanchisye.”

³⁶ Palyamasile kupilikanika liwoŵe lyo, Che Yesu ŵaoneche ali jika pe. Ŵakulijiganya ŵao ŵamyalale ni nganansalila mundu jwalijose gele moŵa go yankati yele yose iŵaiweni yo.

*Che Yesu akunnama mwanache jwa masoka
(Matayo 17:14-18; Maliko 9:14-27)*

³⁷ Malaŵi jakwe Che Yesu ni Ŵakulijiganya ŵatatu ŵala paŵaliji aninkutuluka mwitumbi, mpingo wekulungwa wa ŵandu ŵaichilile. ³⁸ Mundu jumo mu mpingo mwa ŵandu mula ŵanyanyisye aчитiji, “Jwakwiganya, ngunchondelela munkolele chanas mwanangu ju pakuŵa ali mwanangu jwa jika pe! ³⁹ Nnole lisoka lyakwe likusomoka ni chitema pe likuntenda agumile ni kuntaga njilinjili ni kunkopoka chiulo nkang’wa. Likupunda kunnagasya nnope ni ngalikunneka kwakwepepala. ⁴⁰ Nipele, nachondelele Ŵakulijiganya ŵenu kuti akalityosye, nambo nganakombolanga.”

⁴¹ Che Yesu ŵajanjile, “Ŵanyamwe uŵelezi wangali chikulupi, ni Ŵakusochela, chindame ni ŵanyamwe ni kumpililila mpaka chaka chi?” Nipele, Che Yesu ŵansalile mundu jo kuti, “Munjise nawo apano mwanagwenu jo.”

⁴² Katema jwele mwanache jo paŵaliji aninkwaichilila Che Yesu, lisoka lila lyangwisisye paasi ni kuntaga njilinjili. Nambo Che Yesu ŵalikalipile lisoka lila ni kunnama mwanache ni kwauchisya atatigwe. ⁴³ Ŵandu wose ŵasimosile nnope kugalola machili gamakulungwa ga Akunnungu.

*Che Yesu akuŵecheta sooni yankati chiwa chao
(Matayo 17:22-23; Maliko 9:30-32)*

Ŵandu ŵala paŵaliji nkusimonga yankati yose yaitesile, Che Yesu ŵaasalile Ŵakulijiganya ŵao, ⁴⁴ “Ngasinliŵalila chingusaka kuŵecheta ni ŵanyamwe chi, Mwana jwa Mundu chatagwe mmakono ga ŵandu.” ⁴⁵ Nambo ŵanyawo nganagamanyilila malumbo ga maloŵe gaŵaŵechete. Lyele lyaliji lyakusisika kwa ŵanyawo kuti anamanyichisye, nombe ŵanyawo wajogwepe kwausya malumbo ga maloŵe go.

*Ŵaani Ŵaali Ŵakulungwa?
(Matayo 18:1-5; Maliko 9:33-37)*

⁴⁶ Gatyochele makani kwa Ŵakulijiganya ŵala gati ŵaani Ŵaali Ŵakulungwa kupunda achinjakwe. ⁴⁷ Nambo Che Yesu ŵasimanyilile nganisyo sisyaliji mmitima jao nipele ŵanjigele mwanache jwannandi ni ŵanjimiche chiŵandika nawo, ⁴⁸ Ŵaasalile, “Mundu jwalijose jwakumpochela aju mwanache jwannandi ju kwa liina lyangu, jwelejo akumbochela une ni jwalijose jwakumbochela une, akumpochela jwelejo jwandumile une. Pakuŵa jwali jwannandi kupunda wose pasikati jenu, jwelejo ni jwali jwankulungwa.”

*Jwanganawā jwammagongo jwenu, jwelejo ali pamo ni ŵanyamwe
(Maliko 9:38-40)*

⁴⁹ Che Yohana ŵaŵechete kuti, “Ambuje, tummweni mundu jumo achikoposyaga masoka mu liina lyenu nombe uweji twalinjile kunnekasya ligongo jwelejo nganaŵa jumo jwetu.” ⁵⁰ Nambo Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo kuti, “Nkannekasya, pakuŵa jwalijose jwangankanila ŵanyamwe, jwelejo ali pamo ni ŵanyamwe.”

Ŵasamalia akukananga kumpochela Che Yesu

⁵¹ Nipele, pagaŵandichile moŵa ga Che Yesu kujigalikwa kwini ŵasachile kwaula ku Yelusalemu. ⁵² Ŵatumile ŵantenga ŵalongolele, nombewo ŵajawile ni kwinjila mu musi umo wa Ŵasamalia kukuŵika chile indu yose kwa ligongo lyao. ⁵³ Nambo ŵandu ŵa wele musi wo ŵakanile kumpochela ligongo ŵaimanyilile kuti ŵasachile kwaula ku Yelusalemu. ⁵⁴ Katema Ŵakulijiganya ŵakwe paŵaiweni yeleyo, che Yohana ni che Yakobo ŵatite, “Ambuje, ana nkusaka tuŵilasye mooto kutyochela kwini kuti wajonanje ŵanyaŵa?”

⁵⁵ Nambo Che Yesu ŵagalachile ŵanyawo ni kwakalipila. ⁵⁶ Che Yesu ni Ŵakulijiganya ŵao ŵatoyosile ni kwaula kunsinda wine.

*Ŵakuŵajilwa kuŵa Ŵakulijiganya ŵa Che Yesu
(Matayo 8:19-22)*

⁵⁷ Paŵaliji mu ulendo, mundu jumpepe ŵansalile Che Yesu kuti, “Chinankuye kwakulikose kuchinjaule.”

⁵⁸ Che Yesu ŵatite, “Macheto gakwete masomwa ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola pagona ni kupumulila.”

⁵⁹ Nipele, ŵansalile mundu jwine kuti, “Munguye.”

Nambo jwelejo ŵatite, “Ambuje, muoneche kaje nyaule ngaasiche atati ŵangu.” ⁶⁰ Nambo Che Yesu ŵansalile jwelejo kuti, “Mwaleche ŵawe ŵaasiche ŵawe ŵao, nambo mmwejo njaule nkalahichile ngani ja Umwenye wa Akunnungu.”

⁶¹ Ni muntu jwine wansalile Che Yesu kuti, “Ambuje chinankuye, nambo muuneche kaje ngaalanje waali kumusi kwangu wala.”

⁶² Nambo Che Yesu wajanjile, “Jwalijose jwakamwile lijela ni kotama kulima agalaukaga ni kulola panyuma, jwelejo ngakuwajilwa mu Umwenye wa Akunnungu.”

10

Che Yesu akwatuma wakulijiganya sabini na mbili

¹ Pagamasile gelego, Ambuje wasagwile wakulijiganya sabini na mbili. Ni waatumile wakulijiganya wawili wawili walongolele paujo pao pa misinda jlijose ni kulikose kuwasachile nsyene kwaula. ² Wasalile wanyawo kuti, “Magungulo gali gamajinji nambo wakugungula ali kanandi. Nipele mwaŵende asyene ngunda kuti watume wakugungula mu ngunda mwao. ³ Sambano njaulangane, mmanyilile kuti nguntuma wanyamwe mpela mwanan-gondolo pasikati masogo. ⁴ Ngasinjigala chilolo pane nsaku pane ilatu ine, nkankomasya muntu jwalijose mwitala. ⁵ Mwajinjilaga mu nyuumba jajili jose, mwakomasye yelei kaje, ‘Chitendewele chipagwe mu nyuumba jil!’ ⁶ Iwaga chapagwe jwakunonyelwa ni chitendewele mwelelo, chitendewele chenu chichitame najo, nambo iwaga ngapagwa jwachitendewele, chitendewele chichimbujile kukwenu sooni. ⁷ Nlonjele pa nyuumba jo nchilyaga ni kung’wa yakumpanga, pakuwa jwakupanganya masengo akuwajilwa mbote. Ngasinsama nyuumba ji kwaula nyuumba jo. ⁸ Mwaikaga mmusi wauli wose ni kumpochela, nlyanje yaili yose yakumpa. ⁹ Mwalamye wandu wakulwala waali kweleko, mwasalile, ‘Umwenye wa Akunnungu uwandichile kukwenu.’ ¹⁰ Nambo mwajinjilaga mmusi wauli wose ni akanaga kumpochela, ntyoche, nomwe pankupita mmatala gao nka-jileje, ¹¹ ‘Atamuno luundu lwa pamusi wenu lwalunyambatile pa sajo syetu, tukumpatila wanyamwe kulosya kuti mwachinsyene nsagwile kuukana utenga wa Akunnungu. Nambo, mmanyilile kuti, umwenye wa Akunnungu uwandichile.’ ¹² Ngunsalila kuti, pa lyuwa lya malamulo magambo ga wandu wa musu wo chigaŵe gamakulungwa kupunda magambo ga wandu wa ku Sodoma.

Misi jangaleka sambu

(Matayo 11:20-24)

¹³ ‘Ulaje uwe kukwenu, ku Kolasini! Ulaje uwe kukwenu, ku Besesaida! Pakuwa, iwaga yakusimosya iyatendekwe kukwenu, ikatendekwe ku Tilo ni ku Sidoni kula, wandu wa kwele kalakala pe akatemi palii ali atakwile magunia ni kulitaga liu muntwe kulosya kuti alesile sambu syao. ¹⁴ Nambo pa lyuwa lya malamulo magambo genu chigaŵe gamakulungwa kupunda magambo ga ku Tilo ni ku Sidoni. ¹⁵ Ni mmwejo Kapelenaumu, ana nkuganisa kuti chinlikusye mpaka kwini? Ngwamba chinchituluswa mpaka kwiuto kwa wandu wawile.’

¹⁶ Nipele Che Yesu wapundile kwasalila wakulijiganya wao kuti, “Jwakumpilikana wanyamwe, akumbilikana une, jwakumpochela wanyamwe akumbochela une. Ni jwalijose jwakukana kumbochela une, akwakana wandumile une.”

Wakulijiganya makumi nsano ni gawili ni wawili akuujanga

¹⁷ Kanyuma wakulijiganya sabini wasuile achisengwaga, achitiji, “Ambuje, atamuno masoka gatujitichisye kwa liina lyenu.”

¹⁸ Welewo wasalile wanyawo kuti, “Nambweni Shetani yatiteje pakugwa mpela niasi kutyochela kwini. ¹⁹ Elo, nampele ulamusi wa kuliwata majoka ni makoloto ni ulamusi wa pachanya machili gose ga jwammagongo ni ngapagwa chindu chachili chose chakum-menga. ²⁰ Nambo nkasechelele ligongo lyakuti masoka ganjitchisye, nambo nsechelele ligongo lya meena genu galemikwe kwini.”

Kusalala kwa Che Yesu

(Matayo 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Katema kakoko peko, Che Yesu wasangalele kwa ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu, watite, “Nguntogolela Atati, Ambuje wa kwini ni chilambo, pakuwa mwasisile yelei wa lunda ni wa umanyilisi ni kwaunukulila wanache. Elo, Atati, pakuwa yeleyi ni yatite pakunonyela.”

²² Nipele watite, “Atati wangu ambele une indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana akaŵe Atati, ni Atati akaŵe Mwana, ni jwalijose jwakunsaka Mwana akumbukulila.”

²³ Nipele Che Yesu wagalauchile wakulijiganya wao ni kuwecheta nawo kwantemela kuti, “Nkwete upile wanyamwe kwakwiwona inkwiwona yi. ²⁴ Ngunsalila kuti wakulondola wa Akunnungu ni mamwenye wasachile kiwona inkwiwona wanyamwe nambo nganaiwona ni kupilikana inkwipilikana wanyamwe, nambo nganaipikana.”

Chitagu cha Msamalia jwambone

²⁵ Kanyuma, jwakwiganya Malajisyo jumo wajimi ni kwausya Che Yesu kwa kwalinga achitiji, "Jwakwiganya, ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?"

²⁶ Che Yesu wambusisye kuti, "Ana ilembehekwe chichi mu Malajisyo che Musa? Ana nkusyoma chichi mwelemo?"

²⁷ Wajanjile, "Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni uumi wenu wose ni machili genu gose ni umanyilisi wenu wose ni njenu mpela mwasyene."

²⁸ Che Yesu wansalile, "Njanjile uchenene! Ntendeje yeleyo, nomwe chinkole umi."

²⁹ Nambo wewe, wasachile kuliwalanjila kuti akuchimanyilila chakuusya cho, wasisise Che Yesu, "Ana njangu jo ni waani?"

³⁰ Che Yesu wajanjile, "Jwapali mundu jwaŵaumilaga ku Yelusalemu kutuluchila ku Yeliko. Paŵaliji mwitala, wasimene wachiswamba ni wambusile iwalo yakwe ni kumputa ni watyosile ni kunneka achiwandichilaga kuwa. ³¹ Pangalolela, jwambopesi jumo waliji nkupita mulamula mwitala mula, nambo paŵambweni ni wasepwiche pambali ni kwaula. ³² Iyoyo peyo, Mlawi jumo paŵaiche pelepo wambweni, ni wasepwiche pambali ni kwaula.

³³ Nambo Msamalia jumo juŵaliji muulendo waiche pepala paŵaliji mundu jula, nombe paŵambweni wambonele chanasa. ³⁴ Nipele, wanjaulile, wagajosisye maŵanga gao kwa mauta ni divai ni kugataŵa maŵanga, paŵamasile kutenda yeleyo wanjigele pa chinyama chakwe, ni wanjawisye kukwalwasya mu nyuumba ja achalendo. ³⁵ Malaŵi jakwe watyosisye lupia siŵili sya mbiya, wampele jwakujigosa nyuumba jila ni wansalile kuti, 'Munlwasye mundu ju ni chachili chose chachichipunde kwa jweleju, chinjilipila une pachimuje.'

³⁶ Che Yesu wasisise, "Mwa wele watatu wo, waani walosisye kuti ali njakwe mundu juŵaputikwe ni wachiswamba?" ³⁷ Jwakwiganya Malajisyo jula wajanjile, "Jwejula juŵankolele chanasa jula."

Che Yesu wansalile, "Njaule nkatende iyoyo peyo."

Che Yesu akwajimajimila che Masa ni che Maliamu

³⁸ Che Yesu ni wakulijiganya ŵao paŵaliji muulendo, waiche kunsinda umo ni jwankongwe jumo liina lyao che Masa ŵampochele kumangwao. ³⁹ Che Masa waliji ni mpwakwe liina lyao che Maliamu, jweleju watemi chiŵandi ni Ambuje Che Yesu achipikanilaga majiganyo gao. ⁴⁰ Nambo che Masa waliji nkuchenjeuka ni masengo gamajinji. Nipele wajanjile Che Yesu kukwasalila achitiji, "Ambuje, ana ngankulola kuti apwanga anesile une mbanganye masengo jika? Mwasalile aiche kukungamusya."

⁴¹ Nambo Ambuje wajanjile kuti, "Che Masa, che Masa, nkuchenjeuka ni kulisausya ni yejinji. ⁴² Nambo chipali chindu chimo pe chachikusachikwa. Che Maliamu asagwile liunjili lyambone ni sooni ngapagwa mundu juchachityosye kukwakwe."

11

Che Yesu akwiganya yakuti pakupopela

(Matayo 6:9-13; 7:7-11)

¹ Lyuŵa limo, Che Yesu waliji nkupopela peuto pamo, paŵamasile, jumo jwa wakulijiganya ŵao watite, "Ambuje, ntujiganye kupopela, kwati mpela che Yohana Wakubatisya iŵatite pakwajiganya wakulijiganya ŵao."

² Che Yesu wasalile, "Pankupopela, njileje yelei, 'Atati,

Liina lyenu lijnichilwe,

Umwenye wenu uiche.

³ Ntupe chakulya chetu cha lyuŵa ni lyuŵa.

⁴ Ntulechelesye sambu syetu,

pakuŵa uweji nombe tukwalechelesya wose wakutuleŵela.

Ni sooni nkatujinjisya nkulinjikwa.'

⁵ Ni Che Yesu wasalile kuti, "Tujile jumo jwenu akwete ambusanga ni anjaulilaga pasikati chilo ni kunsalila, 'Ambusanga, mungongosye mikate jitatu none chinambuchisye, ⁶ pakuŵa ambusanga ŵangu ali mu ulendo, asepuhile kumusi none nganingola chakwapa.' ⁷ Nganichisye kuti ambusanga wenu akanjanjile ali nkati, 'Nkaasausya une! Pakuŵa masile kuugala nnango. Une ni achiŵanangu tugonile ni ngangukombola kwimuka ni kumpa!' ⁸ Isyene ngunsalila kuti, ngaajimuka ni kwapa atamuno ali ambusanga gwao pe, nambo ligongo lya mundu jo ichajile pakupunda kwachondelela, chajimu che ni kwapa chachili chose chakuchisaka.

⁹ "Nipele none ngunsalila yakuti, mmende ni wanyamwe chimpegwe, nsose ni wanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni wanyamwe chachimbugulila nnango. ¹⁰ Pakuŵa jwalijose jwakuwenda akupegwa ni jwakusocha akupata ni jwakupoposya, nnango ukuugulikwa kwa

ligongo lyakwe. ¹¹ Ana, atati chi mwa wanyamwe, mwanache awendaga somba, chachiapa lijoka kuleka kwapa somba? ¹² Pane wawendaga lindanda, ana chachapa likoloto? ¹³ Chisau wanyamwe wangelumbana, nkumanyilila kwapa achiwana wenu indu yambone, isyene Atati wenu wa kwini chiwape Mbumu jwa Akunnungu awala wakwa wenda."

Che Yesu ni Belesebuli

(Matayo 12:22-30; Maliko 3:20-27)

¹⁴ Lyuwa limo Che Yesu waliji nkukoposya lisoka lilyantendekenye mundu ana wechete. Pilyakopweche lisoka lyo, jwanga wecheta jo, wakombwele ku wecheta, ni mpingo wa wandu wasimosile. ¹⁵ Nambo wane mwa welewo watite, "Akugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli, jwankulu jwa masoka."

¹⁶ Ni wane walinjile kwakwa wenda walosye chimanyisyo chakuti ulamusi wao utyochele kwini. ¹⁷ Nambo Che Yesu, achimanyilila ng'anisyo syao ni waasalile wanyawo, "Wandu wa umwenye wauli wose aputanaga achinsyene pe wele umwenye wo chiugwe ni wandu wa nyumba jajili jose waputanaga achinsyene pe wandu wa nyumba jo chajonasiche. ¹⁸ Nipele iwaga Shetani akulikanila nsyene, umwenye wakwe chiulame? Nguti yeleyi pakuwa wanyamwe nkuumecheta kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli. ¹⁹ Wakulijiganya wenu nombe akugakoposya masoka mpela inguti kupanganya une, iwele uli menema musalile kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli? Nipele wanyawo ni utachinnamula wanyamwe. ²⁰ Nambo iwaga ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Akunnungu, nipele nnyimanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu umasile kwika kukwenu.

²¹ "Mundu jwali ni machili pakulindilila nyumba yakwe ni yakumenyanila yakwe, ipanje yakwe yose chigosekwe. ²² Nambo aikaga jwapundile machili ni kumputa, jwelejo akunsumula yakumenyanila yose iyaikulupilila yo ni kuigawanya iwamuswile.

²³ "Mundu jwalijose jwanganawa pamo ni une, akunganila ni mundu jwalijose jwankusakulila pamo ni une, jwelejo akupwilinganya.

Kujila kwa Lisoka

(Matayo 12:43-45)

²⁴ "Lisoka lyankopokaga mundu likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila. Palikulepela likuti, 'Chimujile ku nyumba jangu kungopochela kula.' ²⁵ Palikuujila, akujisimana nyumba jila jili jepyajile ni mwekotopasye. ²⁶ Nipele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda welewo, gose gakwaula kukunjijila mundu jula. Kumbesi kwakwe mundu jo akuwa jwankusakala kupunda iwali kundanda."

Kusangalala kusyene

²⁷ Che Yesu pawaliji nkuwecheta gelego, jumo jwa achakongwe jwa mumpingo mwa wandu mula, wanyanyisye lilo we achiiti, "Jwana upile jwankongwe jwambeleche ni kunjonesya jo!"

²⁸ Nambo Che Yesu wa wechete, "Nambo wana upile wakupunda wakulipikanichisya lilo we lya Akunnungu ni kwitichisya."

Uwelesi wakusakala ukusaka chimanyisyo

(Matayo 12:38-42)

²⁹ Nipele, mpingo wa wandu pawaliji nkoonjecheka, Che Yesu watandite kusala, "Uwelesi wu uli uwelesi wa kusakala. Ukusaka chimanyisyo, nambo ngaupewa chimanyisyo chachili chose ika we chimanyisyo chi che Yona chila. ³⁰ Mpela che Yona iwali chimanyisyo cha wandu wa ku Ninawi ni iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachiwa chimanyisyo kwa uwelesi wu. ³¹ Iyoyo peyo pa lyuwa lyakulamulila Mwenye jwankongwe jwa ku Sheba chakopochele pamo ni wandu wa uwelesi wu, nombewo chachisala kuti uwelesi wu wanamagambo. Pakuwa welewo waumile kwakutalichila, waiche kukugapikanila malowe gambone ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa apali jwankulu kupunda mwenye che Selemani. ³² Wandu wa ku Ninawi chakopochele pa lyuwa lya malamulo lyo pamo ni wandu wa uwelesi wu, nombewo chachisala kuti uwelesi wu wanamagambo. Pakuwa wandu wa ku Ninawi walesile sambili ligongo lya kulichilwa utenga wa Akunnungu ni che Yona, nambo pelepa kwana jwankulu kwapunda che Yona.

Lulanga lwa chiilu

(Matayo 5:15; 6:22-23)

³³ "Ngapagwa mundu jwakupamba lumuli ni kulusisa pane kuluunichila ni lulo nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli, kuti wakwinjila mwelema akombole kulola lilanguka lyakwe. ³⁴ Lumuli lwa chiilu chenu luli liso lyenu, lya waga lyansima,

chiilu chenu chose chichiwe mu lilanguka, nambo lya waga nga wa lyansima, nombe chiilu chenu chichiwe muchipi. ³⁵ Nlilolechesye yambone kuti lilanguka lyalili nkati mwenu likaika kugalauka kuwa chipi. ³⁶ Nipele, iwaga chiilu chenu chose chawaga ni lilanguka, pangali chiwalo chachichiwe pa chipi, chiilu cho chiching'alime yambone mpela lumuli lwalukuti pakunlanguchisya ni lilanguka lyakwe.”

Che Yesu akwa wecheta Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo
(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)

³⁷ Che Yesu pa wamasile kusala yeleyo, Mfalisayo jumo waalaliche kumangwao kuti akalaye nawo chakulya, nombewo wajinjile ni kutama kulya. ³⁸ Nambo Mfalisayo jo wansimosile Che Yesu kwawona alinkutama panganawa kaje chikanawe chakulya. ³⁹ Pele Ambuje wansalile, “Wanyamwe Mafalisayo, nkosya ngao ni mbale kwa paasa, nambo nkati mwenu ngumbele chigongomalo ni ngalimate. ⁴⁰ Wakulowela wanyamwe! Ana, nga wa Akunnungu wa wapanganyisye paasa ni wa wapanganyisye nkati mo? ⁴¹ Nambo mwapeje wandu wakulaga indu yaili nkati ngao ni mbale ni indu ine yose chiiwe yambone kukwenu.

⁴² “Nambo ulaje uwe kukwenu wanyamwe Mafalisayo, pakuwa nkwausya liunjili lya kumi namose pachanya masamba ga kununjila ga mimela gakunonyesya chakulya ni mchicha ni masamba gane gane ni kuleka kwapanganyichisya wandu yaiku wajilwa ni kwanonyela Akunnungu. Mwa wajilwe kukamulisya yaandanda yo pangali walila yaa wili yo.

⁴³ “Nambo ulaje uwe kukwenu, wanyamwe Mafalisayo, pakuwa ikunnonyela kutama mmbujo mu itengu ya achakulungwa mu mmajumba ga kupopelela ni kunkomasya kwa kuchimbichisya pa wachingangene wandu. ⁴⁴ Ulaje uwe kukwenu, pakuwa nkulandana ni malembe gangali chilosyo, wandu akupita pachanya pakwe, pangaimanyilila.”

⁴⁵ Jumo jwa wamalamulo wajanjile, “Jwakwiganya, pankusala yelei ngati nkutujalusya nowe wakwe.”

⁴⁶ Che Yesu wajanjile, “Ulaje uwe kukwenu wanyamwe wakwiganya Malajisyo, pakuwa nkwatwika wandu misigo jakutopela jangatwichilika ni mwachinsyene ngankujongola namose chala kwakamusya. ⁴⁷ Ulaje uwe kukwenu, pakuwa nkugumba malembe ga wakulondola wa Akunnungu, wa waulajikwe ni achambuje wenu. ⁴⁸ Iyoyo peyo wanyamwe nku walanga ni kwitichisya masengo ga achambuje wenu pakuwa welewo wauleje wakulondola wa Akunnungu ni wanyamwe nkugumba malembe gao. ⁴⁹ Ni kwaligongo lyo, lunda lwa Akunnungu lwatite, ‘Chinampe wakulondola wa Akunnungu ni achinduna, nambo wane mwa wanyawo chachaulaga ni wane wao chachalagasya.’ ⁵⁰ Nipele uwelesi uu chiuchilagasya kwaligongo lya chiwa cha wakulondola wa Akunnungu wana wose wa walegwe chitandile kupagwa chilambo, ⁵¹ chitandile kuulagwa ku che Habilil kwichila che Sakalia, ju walegwe pasikati ya chilisa ni Nyuumba ja Akunnungu. Eloo, ngunsalila kuti, au uwelesi uu chiuchilagasya kwa yele isambo yo.

⁵² “Ulaje uwe kukwenu wanyamwe wakwiganya Malajisyo pakuwa njigele chiugulilo cha nnango wa umanyilisi ni mwachinsyene nganinjijila ni wa wajinjilaga mwelemo mwalekasisye kuti akajinjila.”

⁵³ Che Yesu watyosile mwelemo, chitandile pelepo wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo watandite kwachima kwannope ni kwausya mausyo gamajinji. ⁵⁴ Wasakaga watanjise kwa malowe gao.

12

Kwamuka nkati ulamba
(Matayo 10:26-27)

¹ Katema kakoko wasongangene wandu wajinji mpaka kuli watana, Che Yesu watandite kwasalila kaje wakulijiganya wao kuti, “Nlisepusye ni chilungo cha Mafalisayo, chachili cha ulamba. ² Ngachipagwa chachiunichikwe chingachiunukwina ni chachisisikwe chingachimanyika. ³ Lyele ligongo lyo chachili chose chimwa wechete pa chipi, wandu chapikane pa lilanguka ni chimwasongonaga pa chisyepela, muchumba cheugalikwe, chichijenele muchilambo chose.

Wakusachilwa kwajogopa
(Matayo 10:28-31)

⁴ “Ngunsalila wanyamwe achambusanga wangu kuti ngasimwajogopa welewo wakuchiulaga chiilu nambo ngapagwa chakupunda chakuchikombola kuchipanganya. ⁵ Nambo chinanosye wakusachilwa kwajogopa, mwajogope Akunnungu pakuwa amalaga kuulaga akwete ulamusi wakumponya ku jehanamu. Eloo, mwajogope welewo.

⁶ “Ana ngati ikumanyika kuti ijojolo nsano ikusumichikwa kwa ndalama jainandi nnope? Nambo ngapagwa hijuni chakuli walichikwa ni Akunnungu namuno chimo.

⁷ Atamuno umbo sya mitwe jenu Akunnungu akusimanyilila sili silingwa. Ngasinjogopa, wanyamwe ndi wakutopela kwanno pe kupunda ijojolo yejinji!

Kwajitichisya ni kwakana Kilisito

(Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Ngunsalila isyene, jwalijose jwakunyitichisya une pa wandu kuti jwele ali jwangune, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachinjitichisya jwelejo mmbujo mwa achikatumetume wa kwini wa Akunnungu. ⁹ Nambo, jwalijose jwakungana une pa wandu, nombejo chakanikwe mmbujo mwa achikatumetume wa kwini wa Akunnungu.

¹⁰ “Mundu jwalijose jwakwaŵechetela yangalumbana Mwana jwa Mundu chalecheswe, nambo juchannyelusye Mbumu jwa Akunnungu, ngalecheswa ng’oo.

¹¹ “Pachachinjigala kwa machili mmajumba ga kupopelela pane mmbujo mwa mamwenye ni wakulamula kuti nlamulikwe, nkapwelela kuti chinjanje chichi pane ichim-mechete. ¹² Pakuwa Mbumu jwa Akunnungu chanjiganye chakuŵecheta katema kakoko.”

Chitagu cha jwachipanje jwakuloŵela

¹³ Mundu jumo mumpingo wa wandu mula, wansalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, mwasalile akulu wangu tusapulane ipanje yatulechele atati wetu.”

¹⁴ Che Yesu wajanjile, “Ambusanga, ana waani wamisile une kuwa jwakulamula pasikati jenu pane jwakinga wanyichisya ipanje yenu?”

¹⁵ Nipele waasalile wose kuti, “Nlisepusye ni tama ja indu yejinji pakuwa umi wa mundu nganiupagwa mu winji wa indu yakwete.”

¹⁶ Nipele watanjile chitagu chanti, “Kwaliji ni jwachipanje jumo juwaliji ni ngunda uwasogwele nnope. ¹⁷ Jwachipanje jo waganisise muntima mwakwe achitiji. ‘Chindende uli pakuwa une nganingola pakugosela magowolo gangu?’ ¹⁸ Watite ‘Chindende yelei, chingagumule ngokwe syangu ni kutaŵa jajikungwa nnope. Mwelemo chingaŵiche magowolo gangu gose ga ngano ni ipanje yangu.’ ¹⁹ Pelepo chinalisalile nansyene, ‘Sambano nkwete ipanje yejinji imwaligosele kwa yaka yejinji, mpumule, ndye ni kung’wa ni kusengwa!’ ²⁰ Nambo Akunnungu waasalile, ‘Mmwejo jwakuloŵela, achi chilo chino umi wenu chiujigalikwe ni yose indigosele ana chiiŵe ya waani?’”

²¹ Che Yesu wamalichisye kuŵecheta, “Yeŵe ni yaili kwa mundu jwakuligosele ipanje yejinji, nambo paujo pa Akunnungu ngakuwalanjikwa kuti akwete chindu.”

Nlajilile kaje Umwenye wa Akunnungu

(Matayo 6:25-34)

²² Nipele Che Yesu waasalile wakulijiganya wao, “Kwaligongo lyo ngunsalila, ngasinlilagaŵa kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi atamuno kwa ligongo lya iilu yenu kuti chimmwale chichi. ²³ Pakuwa umi upundile kwa yakulya ni chiulu chipundile kwa iwalo. ²⁴ Ngalole makungulu, ngagakupanda namose kugungula, nganigakola ngokwe namose magulu nambo Akunnungu akugalisya. Ni wanyamwe ndi wakutopela kugapunda makungulu! ²⁵ Nipele, waani mwa wanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kuli-jonchesya namose lyuwa limo mmoŵa ga umi wakwe? ²⁶ Nipele, iwaga ngankukombola kuchitenda chachinandi mpela chelecho, ligongo chi nkuchenjeuchila ine yo? ²⁷ Nnole uluwa umele wakwe. Ngaukupanganya masengo, atamuno ngaukuliluchila iwalo. Nambo ngunsalila kuti namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluwa wo. ²⁸ Nipele iwaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitnji lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni kwasikwa pa mooto, ana ngati chantakusye kwakupunda wanyamwe wandi ni chikulupi chamwana?”

²⁹ “Nipele, ngasinlajila ichinlye atamuno iching’we namose ngasimma ni lipamba. ³⁰ Pakuwa yose yo ikuchenjeuchilwa ni wandu wangakulupilila wa ilambo ine ya pachilambo pano. Nambo mwanya Atati wenu akumanyilila kuti nkulajila yeŵe indu. ³¹ Nipele nsoseje kaje Umwenye wa Akunnungu ni indu ine chiijonjehkekwe kukwenu.

Mbiko kwini

(Matayo 6:19-21)

³² “Ngasinjogopa, wanyamwe mpingo wenondi! Pakuwa Atati wenu yanonye kumpa Umwenye wao. ³³ Nsumisye inkwete nkaape wandu wakulaga mbiya syo. Nlipan-ganyichisye ilolo yangawisala ni kuligosele mbiko jangapunguka ni jangamala kwini. Kwanga wandichila wa wiyi atamuno konasika ni idudu. ³⁴ Pakuwa pajili mbiko jenu, pele ntima wenu ni pachiuŵe.

Achikapolo wakulolela

³⁵ “Nliŵiche chile kwakutumichila ni kuleka imulichilo yenu ininkukolela. ³⁶ Mbe mpela achikapolo wakwalindilila ambuje wao kutyochela kuulombela kuti pakupoposya waugulile

nnango kwachitema. ³⁷ Wana upile wele achikapolo wachachasimana ali meeso pachauje Ambuje wao Isyene ngunsalila kuti ambuje wo chaawe chile kwatumichila, chiwatamiche pakulila ni kwatumichila. ³⁸ Iwaga chauje pasikati chilo pane atamuno kuninkucha ni kwasimana ali meeso, wana upile achikapolo wo. ³⁹ Nambo mmanyiilileje kuti iwaga nsyene nyumba akakamanyilile katema chi chaiche jwa wiyi, akaliji meeso, ngakajileche nyumba jakwe jininkugumulikwa. ⁴⁰ Wanyamwe nombe nliwiche chile, pakuwa Mwana jwa Mundu akwika katema kangankulolela.”

*Kapolo jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika
(Matayo 24:45-51)*

⁴¹ Che Petulo wausisye Che Yesu kuti, “Ambuje, ana chitagu chi chikutugamba uweji pe pane wandu wose?”

⁴² Ambuje wajanjile, “Ana kapolo jwakwimilila chi jwali jwakukulupilichika ni jwalunda, jwawichikwe ni ambujegwe kwajimilila achikapolo wao kuti waga wanyichisye yakulya pa katema kakusachilwa? ⁴³ Jwana upile kapolo juchasimanikwe ni ambujegwe ali nkupanganya yele katema pachauje. ⁴⁴ Isyene ngunsalila kuti ambujegwe chambiche kapolojo kwimilila ipanje yakwe yose. ⁴⁵ Nambo, jwakutumichila ajilaga muntima mwakwe kuti, ambuje wangu akukawa kuuya ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe achalume pane achakongwe ni kulya ni kung’wa ni kukolelwa, ⁴⁶ ambujegwe kapolo jula chauje pa lyuwa lyangalilolela ni katema kangakumanyilila chiwakatanye ipande ipande ni kwawika liunjili limo ni wangakukulupilila.

⁴⁷ “Ni kapolo jwakumanyilila chakuchisaka ambujegwe, nambo ngakuliwika chile kwa kupanganya yakusachilwa kupanganya ni ambujegwe, chaputikwe kwa nnope. ⁴⁸ Nambo jwangakuimanyilila indu yakuisaka ambujegwe nombe akupanganya indu yaiku wajilwa kulagaswa chaputikwe kwakanandi. Pakuwa jwalijose juchapegwe yejinji chasachilwe kutyosya yejinji ni jwalijose jwapegwile kamulila yejinji chasachilwe kuusya yejinji nnope.

*Che Yesu aiche kupeleka utinda
(Matayo 10:34-36)*

⁴⁹ “Nyiche kukukolesya mooto pachilambo, none ngasachile nnope kuulola uli ukolele! ⁵⁰ Nambo ngwete ubatiso wa masausyo gangusachilwa nagakole, ngu wijkanywa nnope mpaka masausyo ga ubatiso wo pachigamale. ⁵¹ Ana nkuganisa kuti nyiche nacho chitendewele pachilambo pano? Ngunsalila, ngwamba, nambo nyiche kukuntindanya. ⁵² Kutandila sambano, wandu nsano wa uwelesi umo chatindigane, wandu watatu chaputane ni wandu wawili ni wandu wawili chaputane ni wandu watatu. ⁵³ Atati chatindane ni mwanagwao nombe mwanache chatindane ni atatigwe, achikulu chatindane ni mwanagwe mwali nombe mwali chatindane ni achikulugwe, jwankongwe chatindane ni akwegwao nombe welewo chatindane ni nkwegwao.”

*Kumanyilila katema
(Matayo 16:2-3)*

⁵⁴ Che Yesu wajisalile sooni mipingo ja wandu kuti, “Pankugawona maunde ganinkutyochela kulikutiwilila lyuwa, papopo ni nkuti lelo chijinye ula ni jikunya. ⁵⁵ Pajikupuga mbungo kutyochela kulujenda nkuti, ‘Lyuwa chiliwale lelo’ ni iyoyo peyo ikutyochela. ⁵⁶ Wanyamwe wa ulamba, nkukombola kulondola iichiwe lelo kwakulola chilambo ni kwini ni kwachichi nipele nkulepela kugamanyilila malumbo gakatemaka?

*Njilane ni wammagongo wenu
(Matayo 5:25-26)*

⁵⁷ “Soonni kwachichi ngankulilamulila mwachimisyene chachili chambone chakuchipanganya? ⁵⁸ Pakuwa ikaliji yambone ntende yaili yose kwilana nawo jwammagongo nli mwitala. Iwaga ngawa yeleyo chanjausye kwa jwakulamula nombejo chanjausye kwa jwangondo nombejo champonye mu nyumba jakutawilwa. ⁵⁹ Ngunsalila isyene kuti ngantyoka mwelelemo mpaka pachimmalsisye kulipa mbiya ja mbesi.”

13

Nneche sambu syenu ikawe yele chimwe

¹ Katema kakoko waiche wandu wampepe ni waasalile Che Yesu ngani sya wandu wa ku Galilaya wawalegwe ni che Pilato pawaliji nkusikita inyama yao ya mbopesi ni miasi jao jawanganyiche ni mbopesi jao. ² Che Yesu wajanjile kuti, “Pakuwa Wagalilaya wala waulajikwe kwanti yele, nkuganisa waliji wakulewa kwapunda Wagalilaya wane wose? ³ Isyene ngunsalila kuti ngawa yele, nambo iwaga nganneka sambu syenu wanyamwe

nombe chinjonasiche. ⁴ Iyoyo peyo ana nkuganichisya kuti wāndu kumi na nane wāla, wāwagwililwe ni nyuumba jeleu ku Siloamu kula ni kuwa wāliji wākulewā kupunda wane wose wākutama ku Yelusalemu? ⁵ Ngusalila kuti ngawā, nambo wānyamwe nombe iwāga nganneka sambu syenu, wānyamwe nombe chinjonasiche.”

Chitagu cha chitela cha tini changasogola

⁶ Nipele, Che Yesu watanjile chitagu chi, “Paliji ni mundu jumpepe juwāliji ni chitela chachikuwīlanjikwa cha ntini chichapandikwe mu ngunda wa Misabibu. Mundu jo wājawile kukusosa isogosi yakwe nambo nganachisimana chindu. ⁷ Nipele, mundu jo wānsalile jwakuugosa ngunda wo kuti, ‘Mpilikane! Une iicheje yaka itatu yi kukusosa isogosi ya chitela cha ntini chi, nambo nachisimene changasogola. Nchigwisye! Pakuwa chikumala chajila pangali chindu?’ ⁸ Nambo wēlewo wājanjile kuti, ‘Ambuje, tuchileche kaje namyaka chingachisyunguchisye lisimbo ni kutaga chajila. ⁹ Iwāga chichisogole isogosi chaka chachikwika chi, yambone, nambo iwāga ngachisogola chinchigwisye.”

Che Yesu akunnanya jwankongwe juwāliji ni lisoka pa Lyuwa lya Kupumulila

¹⁰ Pa Lyuwa lya Kupumulila limo, Che Yesu wāliji nkwiganya mu nyumba ja kupopelela. ¹¹ Ni sooni paliji ni jwankongwe jwakulwala papopo pepo juwakamwilwe ni lisoka kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ngongo wakwe wapindiche ni nganakombolaga kulijongola uchene ng’oo. ¹² Che Yesu pa wāmbweni jwankongwe jo wāmbilasile ni wānsalile, “Jwankongwe, nlecheleswe, ulwele wenu ulamile!” ¹³ Wānsajichile makono gao ni papopo wājongweche ni kutanda kwakusya Akunnungu.

¹⁴ Nambo jwankulungwa jwa nyumba jakupopelela wātumbile ligongo Che Yesu wānnamisyē jwankongwe jo pa Lyuwa lya Kupumulila, nipele wāusalile mpingo wa wāndu ula kuti, “Gapali mowa nsano ni limo gakwa wājila wāndu kupanganya pingo. Kwa gele mowa njise kukulamwa ilwele yenu nambo ngawā Lyuwa lya Kupumulila!”

¹⁵ Pelepo Ambuje wājanjile, “Waulamba wānyamwe! Ana wāani pasikati jenu jwangakujigulila ng’ombe jakwe pane mbunda jakwe mulichinga ni kujilongosya kukung’wa meesi atamuno lili Lyuwa lya Kupumulila? ¹⁶ Sambano, jwankongwe ju, uwelesi u che Iblahimu, juwatawikwe ni Shetani kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ana ngaikusachilwa kunnanya jwankongwe ju namuno lili Lyuwa lya Kupumulila?” ¹⁷ Pa wāmasile kuwecheta gelego, wāmakani wāo wose yatesile soni nambo wāndu wane wose wāsengwile kwaligongo lya indu yose yakusimosya iwāipangenyē.

Chitagu cha mbeju jamwana ja halidali

(Matayo 13:31-32; Maliko 4:30-32)

¹⁸ Nipele Che Yesu wāusisye kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni chichi? Chinaulandanye ni chichi? ¹⁹ Ukulandana ni mbeju jamwana ja chitela chachikuwīlanjikwa haladali ji wājigele mundu jumo ni kujipanda mungunda mwakwe. Jamesile ni chaliji chitela chachikulungwa ni ijuni yatawile isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha chilungo

(Matayo 13:33)

²⁰ Che Yesu wāusisye sooni, “Ana Umwenye wa Akunnungu chinaulandanye ni chichi? ²¹ Ukulandana ni chilungo chi wāchijigele jwankongwe jumo ni kuwanganya pamo ni utandi wejinji, nipele utandi wose waumwiche.”

Nnango wakunyilila

(Matayo 7:13-14, 21-23)

²² Che Yesu wājendelechele ni ulendo wao wa ku Yelusalemu akuno achajiganyaga wāndu mmisi ni mmisinda. ²³ Mundu jumo wāmbusisye Che Yesu kuti, “Ana Ambuje, nganatupa wāndu wāchakulupuswe?”

Che Yesu wājanjile kuti, ²⁴ “Nlimbile kwinjila kwa kupitila nnango wakunyilila pakuwa ngusalila kuti, wājinji chalinje kwinjila mwelemo, nambo chalepele. ²⁵ Chikaiche katema ka nsyene nyumba pachajimuche ni kuugala nnango. Wānyamwe chinjime pasa ni kutanda kupoposya nchitiji, ‘Ambuje, ntuugulile nnango.’ Nambo wēlewo chachijanga kuti, ‘Ngangummaniyilila namose ngangukumanyilila kuntyochele.’ ²⁶ Pelepo chintande kwasalila, ‘Uwe ni wēwāla utwalile ni kung’wa pampepe nomwe, nomwe mwajiganyisye mmisi jetu.’ ²⁷ Nambo wēlewo chaachiti, ‘Ngangummaniyilila namose kuntyochele, ntyoche mmbujo mwangu wānyamwe wose wānkupanganya yaigongomalo.’ ²⁸ Nipele kweleko chikupagwe ni kulila ni kuchilimya meeno, pachinchawona che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo ni wākulondola wā Akunnungu wose ali mu Umwenye wa Akunnungu nambo mwachinsyene nkanikwe kwinjila. ²⁹ Wāndu chaiche kutyochela mumbali mose mwa

chilambo ni kutama kulya mu Umwenye wa Akunnungu. ³⁰ Elo, kwana wane waali wambesi chaaWe wandanda ni wane waali wandanda chaaWe wambesi.”

Che Yesu akuulilila musu wa Yelusalemu
(Matayo 23:37-39)

³¹ Katema kakoko Mafalisayo wampepe wajaulile Che Yesu ni waasalile kuti, “Ntyoche pelepa njaule kwine, pakuwa mwenye che Helode akusaka kumbulaga.” ³² Che Yesu wajanjile, “Njaule nkalisalile lyele licheto kuti, ‘Nnole, lelo ni malaWi ngugakoposya masoka ni kwalama ya wakulwala ni ntondo chimalichisye masengo gangu.’” ³³ Nambo ikuumajila kwaula ulendo wangu lelo ni malaWi ni ntondo, pakuwa ngaikomboleka kuti jwakulondola jwa Akunnungu aulajikwe kwine ikaWe ku Yelusalemu.

³⁴ “Ugwe Yelusalemu! Yelusalemu! Nkwaulaga wakulondola wa Akunnungu ni kwaputa maganga waWatumikwe kukwenu wala. Ana kalingwa nasachile kwakumbikanya wanache wenu pamo, mpela nguku ijikuti pakwautamila wanache wakwe nambo mwanya nganin-saka. ³⁵ Nnole! Mwanya chachinnehela musu wenu. Nipele ngunsalila kuti ngamumona une mpaka kele katema pachinchiti, ‘Akole upile welewo wakwika mu liina lya Ambuje.’”

14

Che Yesu akunnamya jwakuimbangana chiilu

¹ Lyuwa lya Kupumulila limo, Che Yesu wajawile kukulya chakulya mu nyumba ja jumo jwa achakulu wa Mafalisayo ni wandu wawaliji pelepo waliji nkwalolechesya. ² Ni mmbujo mwa Che Yesu pali ni mundu jumo juwaliji ni chilwele cha kuimbangana chiilu. ³ Nipele Che Yesu wausisye wakwiganya Malajisyo ga che Musa ni Mafalisayo kuti, “Ana Malajisyo gakutusaka kunnamya mundu pa Lyuwa lya Kupumulila pane ngwamba?”

⁴ Nambo wanyawo wamyalele. Che Yesu wankamwile jwakulwala jo ni kunnamya ni wannesile ajaule. ⁵ Nipele waasalile wanyawo, “Ana jwapi jwa wanyamwe iwaga mwanagwe pane ng’ombe jakwe jagwililaga mu chisima ngakujityosya papopo atamuno liweje Lyuwa lya Kupumulila?”

⁶ Nambo wanyawo walepele kwanga.

Undu ni ungalikanganichila

⁷ Che Yesu waweni uwaWilanjikwe wala yatiteje pakulisagulila pakutama pakuchimbichikwa, nipele waajigenye kwa chitagu chi, ⁸ “Iwaga chammilanje mundu kuchindimba cha ulombela, nkatama mmbujo pakuchimbichikwa, panepa apali jwaWilanjikwe jwine jwakuchimbichikwa kumpunda mmwe. ⁹ Jwambilasile mmwe ni njenu jo chaiche ni kunsalila, ‘Mwalechele aWa pele peuto pao.’ Pelepo chinkole soni pa wandu ni kutanda kusejela ni kutama mu itengu yangachimbichikwa. ¹⁰ Nambo wannalikaga ku chindimba, njaule nkateme peuto pangachimbichikwa kuti pachaiche jwambilasile jo ansalile, ‘Ambusanga, nsejelele pambone nnope pa.’ Pelepo chinchimbichikwe mmbujo mwa wose watemi pampepe nomwe. ¹¹ Pakuwa jwalijose jwakulikusya, chatuluswe ni jwakulitulusya, chakuswe.”

¹² Nipele wansalile juwanWilasile jo, “Iwaga chimwakolochesye wandu chakulya cha musu pane ligulo, ngasimwaWilanga achambusanga wenu atamuno achapwenu atamuno achalongo ajenu atamuno wapachiwandi penu atamuno wakusichila ajenu ngakawa nombewo chachimbilanga ni kumbuchisya mpela chimwaakolochesye chila. ¹³ Nambo pankukulumisa chakulya cha chindimba, mwaWilanje wandu wakulaga ni wakulemala ni wangajenda ni wangalola. ¹⁴ nomwe chinkole upile, pakuwa wanyawo ngaakola chakumbuchisya mmejejo. Akunnungu champe ntulilo wenu katema pachachasyusya wakupanganya ya ili yambone pajujo pa Akunnungu.”

Chitagu cha chindimba chachikulungwa cha chakulya
(Matayo 22:1-10)

¹⁵ Jumo jwao jwa wawatemi pamo ni Che Yesu watite, “Jwana upile jwele mundu juhaakalye mu Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁶ Nipele Che Yesu wajanjile, “Jwapali mundu juwakulumisye chakulya cha chindimba chachikulungwa ni wawWilasile wandu wajinji. ¹⁷ Pajaiche ndawi ja chakulya wannajisye kapolo jwao kukwaWilanga wandu wawaWilanjikwe wo, ‘Njisangane, pakuwa indu yose ili chile.’” ¹⁸ Nambo wose watandite kuWalanga ligongo lya kulepela kwika. Jwandanda wansalile kapolo jo, ‘Sumile ngunda, ngusachilwa nyaule kukuulola, ngunchondelela mulechelesye.’ ¹⁹ Jwine ni watite, ‘Sumile ng’ombe likumi sya kulima, sambano ndili mwitala ngwaula kukusilinjala, ngunchondelela mulechelesye.’ ²⁰ Ni jwine watite, ‘Nombele moWa gagaga, nipele ngangkombola kwika.’

²¹ “Jwele kapolojo wausile ni kwasalila ambujegwe yeleyo. Pelepo nsyene nyumba jo watumbile, ni kunsalila kapolo jwao kuti, ‘Njaule chitema mmatala gamakulungwa ni matala gamanandi ga musu, nkaichenawo amuno wakulaga ni wangajenda ni wangalola ni walemele.’ ²² Kanyuma kakwe kapolo jo watite, ‘Ambuje, chimwalajichisye chila chemale kutendekwe mpela imwatite kuunajichisya nambo lisigalile liuto.’ ²³ Nipele ambuje wala wansalile kapolo kuti, ‘Njaule mmatala gamakulungwa ni mmatala gamanandi ga musu ni kwakanganyichisya wandu kwinjila kuti, nyuumba jangu jigumbale.’ ²⁴ Pakuwa, ngunsalila kuti ngapagwa jwalijose mwa wandu wawalalichikwe kundanda wala juchapasye chakulya changu cha chindimba.’ ”

Ndalama jakuwa jwakulijiganya
(Matayo 10:37-38)

²⁵ Pelepo, mipingo jejinci ja wandu waliji nkulongana nawo Che Yesu. Nipele Che Yesu wagalauhilile wandu ni kwasalila, ²⁶ “Yawaga kwana mundu jwakwika kukwangu akusachilwa kaje kunonyela une kupunda yakuti kwanonyela atatigwe ni achikulugwe ni wankawo ni achiwaganwe ni achalumbugwe, eloo ni yakuti kulinonyela nsyene, naga ngakutenda ye ngakukombola kuwa jwakulijiganya jwangu. ²⁷ Ni jwalijose jwangakulijigalila nsalaba wakwe nsyene ni kunguya ngakukombola kuwa jwakulijiganya jwangu.

²⁸ “Pakuwa, ana waani mwa wanyamwe asakaga kuta wa nyuumba jeleu, jwangatama kaje ni kuwalanga ndalama jakwe pakuti alole iwaga akwete ipanje yakombola kumalichisya? ²⁹ Pakuwa amalaga kuta wa nsingi ni kulepela kumalichisya kuta wa nyuumba jeleu jo, wandu wose wakwilola chatande kunseka ³⁰ achitiji, ‘Aju mundu ju watandite kuta wa nambo alepele kumalichisya.’

³¹ “Pane, mwenye chi jwakwaula kukumenyana ni mwenye jwine, jwangakutama kaje ni kuganisya kuti wandu wakwe wangondo mianda likumi chakombole kumenyana ni wandu wangondo mianda makumi gawili wa mwenye jwakwika? ³² Ni amanyililaga kuti ngakombola, chachalajisya wantenga wao kuti ajaule kukuusya yati pakwikana cho chitendewe, kele katema ko jwele mwenye jwine jo ali kwakutalichila. ³³ Iyoyo peyo, ngapagwa jwalijose jwa wanyamwe jucha we jwakulijiganya jwangu iwaga ngaileka yose yakwete yo.

Njete jangananong'a
(Matayo 5:13; Maliko 9:50)

³⁴ “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga unonye wakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni? ³⁵ Ngajikufai kulikose kwa litaka atamuno kwakutenda chajila, wandu chajasepe. Jwakwete mapikanilo gakupikanila, apikane!”

15

Ngondolo jajisowile
(Matayo 18:12-14)

¹ Lyuwa limo, wakukumbikanya nsongo wajinci ni wa sambu wajinci waiche ku Che Yesu kukwapilikanila. ² Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo ga che Musa watandite kunyinyita achitiji, “Munnole mundu ju! Akwapochela waali ni sambu, sooni akulya nawo pamo.” ³ Che Yesu waasalile chitagu chati, ⁴ “Ana jwapi mwa wanyamwe akolaga ngondolo mia moja, amanyililaga kuti jisowile jimo, ngakusileka asila tisini na tisa mwitinci ni kwaula kukujisosa jajisowile jila mpaka patajione? ⁵ Ni patajione chajijigale mmakoyo, achisangalalaga. ⁶ Pakwika kumangwao, chachawilanga achambusanga wao ni wapachiwandi pao kwasalila, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuwa ngondolo jangu jjasowile jila najipatile. ⁷ Ngunsalila kuti kwati iyoyo peyo ni kutichiwa sangalala kwini kwa ligongo lya mundu jwali ni sambu kuleka sambu, kupunda wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu tisini na tisa wangakusaka kuleka sambu.

Mbiya jijasowile

⁸ “Atamuno tujile, jwankongwe jumpepe jwana mbiya likumi, asoyesyaga mbiya jimo, ngaapamba lumuli ni kupyajila nyuumba achisosaga uchenene mpaka ajisimane? ⁹ Ajisimanaga, chachawilanga achambusanga wao ni wapachiwandi pao ni kuti, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuwa mbiya jangu jjasowile jila najiweni.’ ¹⁰ Ngunsalila, kwati iyoyo peyo ni yakuti pakusangalala achikatumetume wa kwini wa Akunnungu ligongo lya jumo jwalesile sambu.”

Mwana juwasowile

¹¹ Che Yesu wapundile kuwecheta kwa chitagu achitiji, “Jwapali mundu jumo juwakwete achachanda wawili. ¹² Jwannung'una jula wansalile atatigwe kuti, ‘Atati mumbi chigawanyo

cha ipanje chachikung'wilila une.' Nombewo waga wanyichisye wose wawili ipanje iwakwete. ¹³ Pangaka wa mo wa, jwannung'una jula wajigele yakwe ila ni kwa ula kuchilambo cha kutalika ni kweleko watumie ipanje yakwe yose kwa wamba. ¹⁴ Payamalile yose, kwatyochele sala jajikulungwa mchilambo mo ni watandite kuchenjeuka pakuwa nganakola chindu. ¹⁵ Wajawile kwa mundu jumo jwa mwele mchilambo kukuwenda masengo, nombewo wanjawisye kungunda wao kukugagosa maguluwe. ¹⁶ Walajile kulya chakulya cha maguluwe gala nambo ngapagwa mundu juwampele chindu. ¹⁷ Pawaimanyilile iwaliji wakulowela kundanda watite, 'Ana kwana wamasengo walingwa kwa atati wangu wakulyanga ni kusigasya, none ligongo chi nguwa sala?' ¹⁸ Chimujile kwa atati wangu ni kwasalila, Atati une nalewele Akunnungu ni nannewele nomwe wakwe. ¹⁹ Ngangu wajilwa sooni kuwilanjikwa mwanagwenu. Mundende mpela jumo jwa wamasengo wenu.' ²⁰ Watandite ulendo kuuji kwa atati wao.

"Pa waliji kwakutalichila kanandi, atatigwe wambweni ni kunkolela chanaso ni wammutuchile ni kwakomasya kwa unonyelo. ²¹ Mwanagwao jula wansalile, 'Atati, une nalewele Akunnungu ni nannewele nomwe wakwe. Ngangu wajilwa sooni kuwilanjikwa mwanagwenu.' ²² Nambo atatigwe waasalile achikapolo wao kuti, 'Njanguye! Nkajigale chiwalo chambone mumwasye! Mumwasye pete ni italawanda! ²³ Nkajijigale ng'ombe jamwana jakunakana jila njsikite, tulye ni kusangalala pamo! ²⁴ Pakuwa mwanangu ju kwangu une waliji mpela jwamwe, nambo ali jwanjumi, waliji asowile nambo sambano awoneche.' Ni watandite kusangalala pamo.

²⁵ "Kele katemako mwanagwao jwankulungwa jula waliji ku ngunda. Pawaujaga ni kuwandichila kumangwao, wakupikene kwimba ni kutyala. ²⁶ Wambilasile jwakutumichila jumo ni wambusisye kuti, 'Ana kwana chichi?' ²⁷ Ni kapolo jula wanjajile, 'Apwenu ausile pamusi ni atati wenu asikite ng'ombe jamwana jakunakana ligongo lya welewo pakuwa ampochele ali jwanjumi.'

²⁸ "Nambo nchanda jwankulungwa jo watumbile ni wakanile kwinjila nkati. Nipele atatigwe wakopweke ni kunchondelela kuti ajinjile. ²⁹ Nambo welewo wanjajile atatigwe kuti, 'Nnole! Yaka yejinji i nantumichile mpela kapolo ni nganingane kunjitichisya makanyo genu. Mumbele chichi? Nganimumba atamuno kambusi kuti sangalale pamo ni achambusanga wangu! ³⁰ Nambo pa waiche aju mwanagwenu jwajonasile chipanje chenu kwa kula wala wa, munsikitile jwelejo ng'ombe jamwana jakunakana jila.' ³¹ Atatigwe wanjajile kuti, 'Mwanangu, mmwe ndi pamo none mo wa gose ni yose ingwete ili yenu. ³² Kwa yele yatu wajile kutenda chindimba ni kusangalala, ligongo mpwenuju, kwanguune waliji mpela jwamwe nambo sambano ali jwanjumi ni waliji asowile nambo sambano awoneche.'"

16

Chitagu cha jwakwimilila ipanje jwakalamuka

¹ Che Yesu waasalile wakulijiganya wao kuti, "Jwapali jwachipanje ju wakwete jwakwimilila ipanje yakwe. Jwachipanje wasalilwe kuti jwakwimililajo akonanga ipanje yenu. ² Nipele jwachipanje jo wambilasile ni kunsalila kuti, 'Ana achi ni chichi chinguchipikana chachikungamba mmwejo? Mmalanje imwatite pakwimilila ipanje yangu yose, ligongo ngamma jwakwimilila ipanje yangu sooni' ³ Jwakwimilila jula waganisisye mu ntima mwakwe achitiji, 'Ambuje wangu akuuminga masengo ga kwimilila ipanje yao, sambano chindende chichi? Ngangombola kulima ni kuwa wakuwenda wenda ikundesya soni. ⁴ Elo, nachimanyi chakutenda, kuti patachiminga masengo ga kwimilila ipanje wandu akombole kumbochela mmajumba gao.'

⁵ "Nipele, wawilasilile waali ni magambo wose wa ambujegwe jumo jumo, wambusisye jwaandanda, 'Mwakongwele ilingwa kwa ambuje wangu?' ⁶ Nombe wanjajile 'Mapipa mia moja ga mauta ga seituni' Ni wansalile, 'Ntole chikalata cha ligambo lyenu, ntame kwachitema ni kulemba mapipa ansini.' ⁷ Nipele, wammusisye jwamagambo jwine kuti, 'Nomweli mwakongwele ilingwa?' Watite, 'Magunia mia tatu ga ngano.' Ni wansalile, 'Ntole chikalata cha ligambo lyenu ni kulemba kwachitema magunia mia mbili ni alobaini.'

⁸ "Nambo mmbujegwe jula wannapile jwakwimilila ipanje yakwe jwangakukulupilichika jula ligongo watesile mwakalamuka. Pakuwa wandu wa pachilambo chi akalawiche kwannope kwakupanganya indu yao ni achinjao kupunda wandu waali mu Umwenye wa Akunnungu."

⁹ Nombe Che Yesu wapundile kuwecheta, "None ngunsalila kuti ntende uganja ni wane kwa ipanje ya pachilambo kuti, ipanje pachiipele kunkamusya mpochelwe mu utame wa mo wa gose pangali mbesi. ¹⁰ Jwakukulupilichika mu yamwana nnope jwelejo akukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. Ni jwangakukulupilichika mu

yamwana ngaakukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. ¹¹ Nipele iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu ipanje ya pachilambo waani Wachchimpia ipanje yaili isyene? ¹² Iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu indu ya mundu jwine ana waani Wachampe yaili yenu mwachinsyene?

¹³ “Ngapagwa kapolo jwakukombola kwatumichila achambuje waŵili, pakuŵa chanchime jumo ni kunnonyela jwine pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunungu akuno nchitumichilaga mbiya kwanakamo.”

Iwecheto i Che Yesu

(Matayo 11:12-13; 5:31-32; Maliko 10:11-12)

¹⁴ Mafalisayo wakunonyelwa mbiya paŵagapilikene gelego wanyelwisye Che Yesu. ¹⁵ Pelepo Che Yesu waasalile, “Mwanya nkuliŵalanjila nli wambone pa meeso pa wandu, nambo Akunungu akujimanyilila mitima jenu. Pakuŵa chindu chachikuoneka chili chambone kwannope pa meeso pa wandu paujo pa Akunungu chikuoneka chili chindu cha uchimwa.

¹⁶ “Malajisyo ga che Musa ni malembelo ga wakulondola wa Akunungu galiji ganinkulalichikwa mpaka paŵaiche che Yohana Wakubatisya. Chitandile kele katema Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunungu jikulalichikwa ni jwalijose akwinjila mwelemo kwa machili. ¹⁷ Nambo kwini ni chilambo ikukomboleka kumala, kupunda kalemba kamo ka Malajisyo ga che Musa kutyosyekwa.

¹⁸ “Mundu jwalijose jwakulekangana ni wankwawo ni kulombela jwine akutenda chikululu ni jwakunombela juŵalekangene ni wankwawo, akutenda chikululu.”

Jwachipanje ni che Lasalo jwakulaga

¹⁹ “Jwपालi mundu jwachipanje juŵawalaga iwalo ya ndalama jekulungwa ni kupoka moŵa gose. ²⁰ Pali ni jwakulaga liina lyakwe che Lasalo juŵagumbele maŵanga pachilu chose nombe wandu wane wagonekaga lelewo pannango wa nyumba ja jwachipanje. ²¹ Che Lasalo ŵalajile apegwe mbakatika sisayagwa pakulila pa jwachipanje jo ni kupunda yeleyo mbwa syaikaga kukulapita maŵanga gakwego.

²² “Lyuŵa limo jwakulaga jo ŵawile ni achikatumetume wa kwini ŵanjigele ni kumika chiŵandi ni che Iblahimu. Nombe jwachipanje jula ŵawile ni kusikwa. ²³ Jwachipanje jo ŵalasilile nnope kwiuto kwa wandu ŵawile ni ŵalolite kwini ni kwaona che Iblahimu ali atemi pachiwandi ni che Lasalo. ²⁴ Wanyanyisye achitiji, ‘Atati che Iblahimu, mungolele chanasa, mwalajisye che Lasalo kuti anyoye kumbesi kwa chala chakwe mmeesi ni asisimisey lulimi lwangu, pakuŵa ndili nkusauka nnope mu mooto wu.’

²⁵ “Nambo che Iblahimu ŵanjijile, ‘Mwanangu, nkumbuchile kuti mmwe pamwaliji ni umi pachilambo mwamasile kupochela yambone yose iyammajile nombe che Lasalo ŵalasilile. Nambo sambano akuno che Lasalo ali nkutuswa ntima ni mmwe ndi mkusauka. ²⁶ Kupunda yeleyi, pasikati jetu ni wanyamwe kwana lisimbo lyekulungwa pakuti wakusaka kutyoka akuno kwika kweleko anakombole ni anajomboche mundu jwakweleko kwika akuno.’ ²⁷ Pele jwachipanje jula ŵatite, ‘Ngunchondelela, atati che Iblahimu kuti munna-jisye che Lasalo jo ajaule kwa achalongo wangu, ²⁸ ligongo ngwete achapwanga nsano, ajaule akaajamuche kuti nombewo anaiche peuto pamasausyo pano.

²⁹ “Nambo che Iblahimu ŵansalile, ‘Achawenu akwete malembelo ga che Musa ni wakulondola wa Akunungu mwaleche ŵapilikanile ŵelewo.’ ³⁰ Nambo jwachipanje jo ŵatite sooni, ‘Atati che Iblahimu ngaŵa yeleyo nambo iwaga mundu jumo chasyuche ni kwajaulila, chaleche sambi syao.’ ³¹ Nombe che Iblahimu ŵatite, ‘Iwaga ngakugapilikanichisya ni kugakulupilila malembelo ga che Musa ni wakulondola wa Akunungu atamuno asyuche jwalijose ni kwajaulila ngakombola kwanyenga.’ ”

17

Majiganyo gankati sambini kulechelesya

(Matayo 18:6-7; 21:22; Maliko 9:42)

¹ Che Yesu waasalile wakulijiganya ŵao kuti, “Ngaikomboleka kuti ikatyochela yakuleŵesya ni kukola sambi nambo ulaje uŵe kwa jwakwikanawo yakuleŵesya. ² Ikaliji mbaya jwakwaleŵesya jo ataŵikwe lisyago pa lukosi ni kwaponya mu bahali kupunda kungsiŵilila jumo jwa achanandi ŵa. ³ Nlilolechesye mwachinsyene!

“Mpwenu aleŵaga, munjamuche, iwaga chaleche sambi, munnechelesye. ⁴ Atamuno anneŵelaga mala saba pa lyuŵa limo ni kuuja kukwenu mala saba achitiji, ‘Lesile sambini,’ nkusachilwa kunnechelesya.”

Chikulupi

⁵ Achinduna waasalile Ambuje Che Yesu kuti, “Ntujonjehesye chikulupi.”

⁶ Ambuje wajanjile, “Nkaakwete chikulupi atamuno chamwana chati mpela lusongolo lwamwana nnope mpela lwa haladali, nkakombwele kuchisalila chitela cha nkuju chi kuti, ‘Ntupuche nkalipandichisye mu bahali,’ nombecho chikajitichisye.

Masengo ga kapolo

⁷ “Nambo jwapi mwa wanyamwe jwakwete kapolo jwakulima pane jwakuchinga ngondolo pakuuja kutyochelela kungunda, akunsalila katema kakoko peko ‘Njise kwachitema, kundye chakulya?’ ⁸ Ngawa chansalile kuti, ‘Mungulumichisye chakulya, mmeje chile kwa kundumichila mpaka pachimalisye kulya ni kung’wa nomweji ni pachinlye ni kung’wa.’ ⁹ Ana ngati ambuje chantogolele kapolo jo pakuwa amasile kupanganya iwalamulikwe yo? ¹⁰ Iyoyo peyo ni wanyamwe pachimmale kupanganya yose iwanlamulile yo, nsaleje kuti, ‘Uwe tuli achikapolo, tupanganyisye masengo agala pe gatuwajilwe nago.’”

Che Yesu akwaswejesya wamatana likumi

¹¹ Che Yesu paWajaulaga ku Yelusalemu wajesile mumpika wa ku Samalia ni ku Galilaya. ¹² PaWajinjilaga mu nsinda umo, wandu likumi wa matana waichile Che Yesu ni kwima kwakutalichila. ¹³ Wanyanyisye achitiji, “Che Yesu Ambuje, ntukolele chanasala!”

¹⁴ Che Yesu paWaweni Waasalile, “Njaulangane nkalilosye kwa Wambopesi.” Nombe wanyawo paWajaulaga kweleko, waswejele. ¹⁵ Jumo jwa wanyawo paWaliwani kuti amasile kulamwa, wasile aninkwakusya Akunnungu achinyanyisyaga. ¹⁶ Wagwile manguku pa sajo si Che Yesu achatogolelaga. Mundu jo waliji Msamalia. ¹⁷ Nambo Che Yesu wasisye, “Ana ngati waliji wandu likumi waWaswejeswe? Ali kwapi tisa wala? ¹⁸ Ana ngapagwa wandu wane wasile kukwatogolele Akunnungu ikaWe jwakwikape?” ¹⁹ Nombe Che Yesu wansalile mundu jo kuti, “Njimuche, njaule chikulupi chenu chinnamisye.”

Kwika kwa Umwenye wa Akunnungu

(Matayo 24:23-28,37-41)

²⁰ Katema kampepe Mafalisayo wasisye Che Yesu kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukwika chakachi?” Nombewo wajanjile, “Umwenye wa Akunnungu ngaukwika kwakulolecheka. ²¹ Atamuno menema ngapagwa juchakombole kusala, ‘Nnole uli akuno,’ pane ‘Uli apala.’ Pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli pasikati jenu.”

²² Sooni, wasalile wakulijiganya wao kuti, “Gakwika moWa pachinnajile kulola lyuwa limo mwa moWa ga Mwana jwa Mundu, nambo nganliona. ²³ Ni wandu chachinsalila kuti, ‘Nnole, ali ako!’ Pane, ‘Nnole, ali akuno!’ Nambo wanyamwe nkatyoka atamuno kwakuya. ²⁴ Pakuwa chiiwe mpela njasi pajikumesa ni kuloleka kwiunde kose, iyoyo peyo ni ichichiwa pa lyuwa lya kwika kwakwe Mwana jwa Mundu. ²⁵ Nambo gakanawe gelego, akusachilwa asauche nnope ni kukanikwa ni wandu wa uwelesi u. ²⁶ Mpela iyaliji pa moWa ga che Nuhu ni iyoyopeyo ni ichichiwa pa moWa ga kwika Mwana jwa Mundu. ²⁷ Wandu walyaga ni kung’wa, walombelaga ni kulombwa mpaka lyuwa liWajinjilaga che Nuhu mu ngalaWa jekulungwa lila.* Nipele jaiche ula jekulungwa nnope ni kwajonanga wose. ²⁸ Iyoyopeyo ni ichiwe mpela iyaliji pakutyochela pa moWa ga che Lutu. Wandu walyaga ni kung’wa, wasumisyaga ni kusuma, wapandaga mbeju ni kutaWa majuumba. ²⁹ Nambo lyuwa liWakopweche che Lutu Msodoma lila, mooto ni chibiliti yatulwiche kutyochelela kwini nti ula ni kwaulaga wose. ³⁰ Ilaila peila ni ichichiwa pa lyuwa lya kwika Mwana jwa Mundu.”

³¹ Wapundile kuWecheta, “Lyele lyuwa lya, jwalijose juchaWe paasa nyuumba kasajinjila kukujigala chipanje chakwe chachili mu nyumba. Iyoyopeyo juchaWe ku ngunda kasauja kukutola yailesile panyuma. ³² Nkumbuchile iyasimene wankwawo che Lutu. ³³ Mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Ni mundu jwalijose juchaujase umi wakwe, chaujase. ³⁴ Ngunsalila kuti, chilo cho wandu waWili chagone pachindanda chimo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. ³⁵ Achakongwe waWili chachiwa aninkusyaga pampepe, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. ³⁶ Wandu waWili chachiwa mu ngunda umo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa.”*

³⁷ Wakulijiganya wasisye kuti, “Ana kwapi Ambuje?” Nombe Che Yesu wajanjile, “Kwauli ntembo kweleko ni kuchakasongangane achikapungu.”

18

Chitagu cha jwankongwe jwawililwe ni wankwawo ni jwamalamulo

* **17:27** 17:27 NgalaWa jekulungwa jili Safina kujimanyilila Safina nsyome Ndandiilo 6 ni 7.

* **17:36** 17:36 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 36.

¹ Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo chitagu chati, wându akusachilwa apopeleje katema kose pangapela. ² Wâtite kuti, “Pamusi umo, jwapali jwakulamula jumo, jwanganjogopa Akunnungu natamuno kwachimbichisya wându. ³ Nipele, jwapali jwankongwe jwakuwîlilwa jumo pa musî wo juwâjaulilaga kawîli kawîli jwakulamulajo achitiji, ‘Munjenjele kuti ngole chigolochelo changu kutyochela kwa jwammagongo jwangu.’ ⁴ Kwa moŵa gamajinji jwakulamula jo nganasaka kwachenjela nambo kambesi kakwe wâtite mu ntima mwakwe, ‘Atamuno ngangwajogopa Akunnungu namuno kwachimbichisya wându, ⁵ nambo kwaligongo lya jwakuwîlilwa ju akuusakalisya une, chinaachenjele kuti akole chigolochelo chakwe nambo iŵaga ngambanganya yeleyo chambesye une pakwika kawîli kawîli!’ ”

⁶ Nipele, Ambuje wâjendelechele, “Mpilikane yatite pakuwêcheta jwakulamula jwanganalumbana jo. ⁷ Uli, Akunnungu ngaŵaachenjela wêle wându uŵasagwile, wâkwâlilila muusi ni chilo wala? Ana pane chakawe kwapilikanila? ⁸ Ngunsalila kuti chachachenjela wanyawo chitema pe. Nambo uli pachaiche Mwana jwa Mundu chiŵasimane wându wâkunkulupilila pachilambo pano?”

Chitagu cha Mfalisayo ni jwakukumbikanya nsongo

⁹ Nombe Che Yesu watanjile sooni chitagu kwa wâkuliganisya kuti akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu ni kwanyelusya wâne. ¹⁰ “Wându wawîli wâjawile pa Nyuumba ja Akunnungu kukupopela, jumo wâlîji Mfalisayo ni jwine wâlîji jwakukumbikanya nsongo.

¹¹ “Jwele Mfalisayo jo wâjimi ni kupopela chikatikati achitiji, ‘Akunnungu, nguntogolela pakuŵa uneji nganima chisau wându wâne, wachiswamba ni wachigongomalo ni wachikululu. Natamuno chisau jwakukumbikanya nsongo ju. ¹² Ngutaŵa kawîli kwa chijuma ni ngutyosya liunjili lya kakumi lya indu yose ingupata.’

¹³ “Nambo jwakukumbikanya nsongo jula, wâjimi kwakutalichila, nombejo nganalinga kulola kwinani nambo wâlîputile pa ntima pao kwa kulilasika achitiji, ‘Akunnungu, mungolele chanasa une jundi ni sambî!’ ” ¹⁴ Che Yesu wâtite, “Ngunsalila mwanya, jwakukumbikanya nsongo jo wâusile kumangwao ali akundikwe ni Akunnungu kumpunda Mfalisayo jo. Pakuŵa jwalijose jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chakweswe.”

Che Yesu akwapa upile wânache achanandi

(Matayo 19:13-15; Maliko 10:13-16)

¹⁵ Wându wampepe wannyichisye Che Yesu wânache achanandi kuti wâsajichile makono ni kwapa upile. Nambo wâkulijiganya wâo paŵaiweni wâkalipile. ¹⁶ Nambo Che Yesu wâawîlasile wânache achanandi achitiji, “Mwaleche wânache achanandi achanje kukwangu, nkalekasya pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wa wându mpela aŵa. ¹⁷ Ngunsalila isyene kuti jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela mwanache jwannandi, ngajinjila mu Umwenye ng’oo.”

Chilongola jwachipanje

(Matayo 19:16-30; Maliko 10:17-31)

¹⁸ Chilongola jumo jwa Ŵayahudi wâmmusisye Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya jwambone ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?”

¹⁹ Che Yesu wânsalile, “Ligongo chi nkuumilanga une jwambone? Ngapagwa jwali jwambone akawe Akunnungu pe. ²⁰ Nkugamanyilila makanyo ga Akunnungu, ‘Kasintenda chikululu atamuno kasimulaga ni kasinjîwa atamuno kasinsala ya unami ni mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.’ ”

²¹ Wêlewo wâtite, “Yeleyo yose naikamulichisye chitandilile mu uchanda wangu.” ²² Che Yesu paŵapilikene gelego wânsalile kuti, “Chindu chimo chisowile kukwenu, nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaasapulile wâkulaga, nomwe ni pachinchikola ipanje kwinani, nipele njise munguye.” ²³ Nambo mundu jo paŵapilikene yeleyo, wâsupwiche nnope pakuŵa wâlîji ni ipanje yejinji.

²⁴ Che Yesu paŵammwene mundu jo aninkusongoneka ni wâtite “Yaikuti pakulepelecheka kwa wându wâali ni ipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu! ²⁵ Eloo, ili yangalemwa kwa chinyama chachikuwîlanjikwa ngamia kwinjila pachipowo cha sindano kupunda jwaali ni chipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu.”

²⁶ Wându wâŵapilikene yeleyo wâusisye, “Ana wâani uchakombole kulupuswa?”

²⁷ Che Yesu wâjanjile achitiji, “Indu yangaikukomboleka kwa wându, kwa Akunnungu ikukomboleka.”

²⁸ Che Petulo wânsalile Che Yesu, “Nnole, uwe tulesile indu yetu yose ni kunkuya alakwe!”

²⁹ Nipele, Che Yesu waa salile, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyumba pane wankwawo pane achapwakwe pane achawelesi pane achiwanagwe ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, ³⁰ chapochele yejinji nnope aka katemaka ni katema kakawika chachipochela umi wa moŵa gose pangali mbesi.”

Che Yesu akuwetcheta kaatatu yachiwa ni kusyuka kwao
(Matayo 20:17-19; Maliko 10:32-34)

³¹ Che Yesu waa jigele pajika wakulijiganya wao kumi na mbili, waa salile, “Mpilikane! Tukukwesya kwaula ku Yelusalemu ni kweleko indu yose iyalembekwe ni wakulondola wa Akunnungu yankati Mwana jwa Mundu chiiwe isyene. ³² Pakuwa chachajausya kwa wandu wangosyo sine nombe wanyawo chachanyelusya ni kwatukana ni kunsunila mata. ³³ Champute ibokola ni kummulaga nambo pa lyuwa lyaatatu kutyochele pa chiwa chao chasyuche.”

³⁴ Wakulijiganya wala nganagamanyililaga malumbo ga maloŵe gaŵecheteje Che Yesu go pakuwa galiji gamasisikwe kukwao nombewo nganaimanyilila kuti Che Yesu akuwetcheta nkati chichi.

Che Yesu akunnama jwakuwenda wenda jwanganalola
(Matayo 20:29-34; Maliko 10:46-52)

³⁵ Katema Che Yesu paŵawandichile ku Yeliko, jwapali mundu jumo jwanganalola juwatemi mungulugulu litala achiwendaga. ³⁶ Paŵapilikene wandu wajinji aninkupita wausisye “Ana kwana chichi?”

³⁷ Wansalile, “Che Yesu wa ku Nasaleti akupita.”

³⁸ Nombewo wanyanyisye achitiji, “Che Yesu, Uwelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasala!”

³⁹ Wandu uwalongolele wala wankalipile kuti amyalale, nambo welewo wapundanganye kunyanyisya achitiji, “Uwelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasala!”

⁴⁰ Che Yesu wajimi ni walamwile kuti wapeleche paujo pao. Jwanganalola jula paŵawandichile Che Yesu wammusisye, ⁴¹ “Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?”

Wajanjile, “Ambuje, ngusaka ngombole kulola sooni.”

⁴² Che Yesu wansalile, “Nnole! Chikulupi chenu chinnamisye.”

⁴³ Papopo pepo wakombwele kulola sooni ni wakuiye Che Yesu achakusyaga Akunnungu. Wandu wose paŵaiwani yeleyo walapile Akunnungu.

19

Che Yesu ni Che Sakayo

¹ Che Yesu wajinjile ku Yeliko ni waliji nkupita. ² Jwapali mundu jumo liina iyakwe che Sakayo, juwaliji jwankulu jwa wakukumbikanya nsongo, nombe jwaliji jwachipanje.

³ Wasachile kwawona Che Yesu kuti waliji waani nambo walepele ligongo lya winji wa wandu ni pakuwa waliji jwanjipi. ⁴ Nipele, wautuchile mmbujo ni wakwesile chitela chachikulungwa cha nkuju kuti akombole kwawona pakuwa waliji nkupita lyele litala lya. ⁵ Che Yesu paŵaiche peuto po walolite mwinani ni wansalile, “Che Sakayo, ntuluche chitema pakuwa lelo jino ikumajila kulonjela mu nyumba jenu.”

⁶ Che Sakayo wajangwiye kutuluka ni wapochele kwa kusengwa. ⁷ Wandu wose paŵaiwani yeleyo, watandite kunyinyita achitiji, “Ajinjile kulonjela kwa mundu jwa sambu.”

⁸ Nambo che Sakayo wajimi paujo ni waa salile Che Yesu, “Ambuje mumbilikanichisye! Une ching’awanye ipanje yangu pambindikati ni chinape wandu wakulaga ni iwaga najigele chindu cha mundu jwalijose kwa chigongomalo, chinauchisye kacheche.”

⁹ Che Yesu wansalile kuti, “Lelo jino ukulupusyo uiche mu nyumba ji pakuwa nombejo ali jwauwelesi u che Iblahimu. ¹⁰ Pakuwa Mwana jwa Mundu aiche kukwasosa ni kukwakulupusya wasochele.”

Chitagu cha mbiya
(Matayo 25:14-30)

¹¹ Wandu waliji nkwapilikanila Che Yesu. Ni paŵaliji nkuwandichila ku Yelusalemu wandu waganisya kuti Umwenye wa Akunnungu uwandichile kuoneka. Kwa ligongo lya watanjile sooni chitagu. ¹² Watite, “Jwapali mundu jwa lukosyo lwa umwenye juwajawile kuchilambo cha kutalika kuti akapegwe umwenye ni jwankulu jwa mamwenye ni kuuja. ¹³ Akanaŵe kwaula, waaŵilasile achikapolo wao likumi ni wapele kila mundu mbiya liunjili limo ni mbiya jimo malinga ni mbote ja miesi jitatu ni kwasalila, ‘Nsumisye malonda mpaka pachiuje.’ ¹⁴ Nambo achinsyene musi, wanchimile ni walajisye wantenga ajaule akajile ‘Ngatukunsaka mundu ju atulongosye uwe.’

¹⁵ “Nambo, mundu jo wausile sooni kumusi ali amasile kupochela umwenye ni walamwile kuti akaawilanjile achikapolo uwapela mbiya wala kuti achimanyilile chachipundile chajinjise kila mundu. ¹⁶ Kapolo jwaandanda jwaiche paujo pao ni watite, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeche mbiya likumi.’ ¹⁷ Nombewo wansalile, ‘Ntesile yambone, mmwejo ndi kapolo jwambone. Pakuwa mwaliji jwakukulupilichika pa indu yenandi, nkoleje ulamusi pachanya pa misi likumi!’ ¹⁸ Kapolo jwaawili jwaiche nikuti, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeche mbiya sine nsano.’ ¹⁹ Nombewo wansalile jwelejo kuti, ‘Nomwe wakwe nkoleje ulamusi pachanya misi nsano.’

²⁰ “Nipele, kapolo jwine jwaiche achitiji, ‘Ambuje, aji ni mbiya jenu jimwambele jila, nagosile uchenene mu chiguo cha mwana chammakono. ²¹ Ligongo nanjogopaga, pakuwa mmwe ndi mundu jwakunonopa ntima. Mundu junkuigala yangawa yenu ni kugoola yanganimpande.’ ²² Nombewo wansalile, ‘Ngunnamula kwaligongo lya intite pakuwecheta mmwe kapolo jwangalumbana! Ngati mwaamanyilile kuti une ndili mundu jwakunonopa ntima, jungwigala yangawa yangu ni jungugowola yanganimbande. ²³ Ligongo chi nganinjausya mbiya jangu kwa wakutyosya yakoonjecheka, kuti une pachiuje nyaule ngajigale ni yakupunda yakwe?’

²⁴ “Pelepo waasalile uwajimi pepala wala, ‘Munsumule mbiya jo, nkaape jwakwete mbiya likumi jula.’ ²⁵ Wanyawo wansalile, ‘Ambuje, nambo jwelejo akwete chile mbiya likumi!’ ²⁶ Nombewo wajanjile kuti, ‘Ngunsalila, kwa jwalijose jwakwete chindu chachipegwa ni kujonjechekwa. Nambo kwa jwanganakola chindu atamuno chamwana chakwete cho chichijigalikwe. ²⁷ Nambo, yankati awawa wammagongo wangu uwakanile kuti ninaalongose, mwaichisye apano ni kwasikita paujo pangu.’ ”

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu akuno wandu ali nkuchina kwannope
(Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Yohana 12:12-19)*

²⁸ Che Yesu paawa wechete gelego, wajendelechele ni ulendo paujo pao wa ku Yelusalemu. ²⁹ Paawa wandichile ku Besefage ni ku Besania, chiwandi ni chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, walajisye wawili mwa wakulijiganya wao. ³⁰ Wasalile kuti, “Njaule pa nsinda wauli mmbujo mwenu. Pachinkajinjile mu nsinda mo, chinkansimane mwanambunda jwatawikwe jwanganakwelekwe ni mundu. Nkangopole ni kunnyikanawo apano. ³¹ Soonni iwaga chakammusye mundu kuti, ligongo chi nkungopola? Nkajile, ‘Ambuje akunsaka.’ ”

³² Nipele, uwalajisye wala wawajile ni waisimene mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu. ³³ Paawaliji nkungopola mwanambunda jula, achinsyene ni wausisye, “Ana ligongo chi nkungopola mwanambunda ju?”

³⁴ Wajanjile, “Ambuje akunsaka.” ³⁵ Wanjigele mwanambunda jula ni kwapelechela Che Yesu. Watandiche iwalo yao pachanya pa mwanambunda jo ni wankwesisye Che Yesu pachanya pakwe. ³⁶ Paawajendelechelelaga ni ulendo wandu watandiche iwalo yao mwitala.

³⁷ Paawa wandichile ku Yelusalemu, palitala lyalikutuluchila kuchikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, mpingo wose wa wandu ni wakulijiganya wao watandite kuchina ni kwatogolela Akunnungu achinyanyisyaga ligongo lya yakusimonjeka yose iwaiweni ³⁸ watite “Akole upile Mwenye jwakwika mu liina lya Ambuje. Chitendeweke kwini ni ukulu kwa Akumanani.”

³⁹ Mafalisayo wampepe wawajili mu mpingo wa wandu mula wansalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, mwakalipile wakulijiganya wenu!”

⁴⁰ Che Yesu wajanjile kuti, “Ngunsalila wanyamwe, naga chamyalale wanya wa, maganga chigatande kunyokonya.”

Che Yesu akulila kwa ligongo lya musi wa ku Yelusalemu

⁴¹ Paawa wandichile ni kuulola musi wa ku Yelusalemu, Che Yesu walisile ligongo lya musi wo ⁴² achitiji, “Ikali mbiya nkaimanyilile lelo jino, indu yaikwikawanawo chitendewe! Nambo sambano isisiche pa meeso genu. ⁴³ Pakuwa mowa chigannyichile mmwe ni wammagongo wenu chanyunguchisye likumba ni chachinsyungula ni kummijikanya kosekose. ⁴⁴ Chankasanye mmwe ni waali nkati likumba lya musi wose ngapagwa liganga lichililigale palijakwe, ligongo nganinkamanyilila katema pa wannyichile Akunnungu kukukulupusya.”

*Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-17; Maliko 11:15-19; Yohana 2:13-22)*

⁴⁵ Nipele, Che Yesu wajanjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni watandite kwa winjila paasa wawasumisyaga malonda, ⁴⁶ achitiji, “Ilembekwe yati, ‘Nyuumba jangu chijiwe nyuumba ja kupopela’, nambo wanyamwe njitesile peuto pakulisila wawiji.”

⁴⁷ Che Yesu waliji kwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu lyuwa ni lyuwa. Nambo achakulu wambopesi ni kwiganya Malajisyo ga che Musa ni ilongola ya wandu wasosile

litala lya kwaulaga,⁴⁸ nambo nganamanyilila ichajile pakupanganya, pakuwa wandu wose waliji nkwapilikanichisya uchenene.

20

Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu

(Matayo 21:23-27; Maliko 11:27-33)

¹ Lyuwa limo Che Yesu pawaliji nkwasiganya wandu pa Nyuumba ja Akunnungu ni kulalichila Ngani Jambone, waiche achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ga che Musa ni achachekulu² wammusise, “Ntusalile! Ana kwa ulamusi chi nkupanganya yeleyi? Sooni waani wampele mmwe ulamusi u?”

³ Che Yesu wajanjile, “Nomwe wakwe chinammusye liusyo, musalile,⁴ ana ulamusi u che Yohana wa kubatisya watyochele kwa Akunnungu pane kwa wandu?”

⁵ Nambo wanyawo wawechetesylene achitiji yeleyi, “Twajilaga watyochele kwa Akunnungu, chatuusye, ‘Ligongo chi nganimunkulupilila jwelejo?’⁶ Ni twajilaga watyochele kwa wandu, wandu wose wa chatuulaje ni maganga, pakuwa wandu wose akukulupilila kuti che Yohana waliji jwakulondola jwa Akunnungu.”⁷ Nipele wajanjile, “Ngatukumanyilila kwa watyochele ulamusi wo.”

⁸ Che Yesu waasalile wanyawo, “None jwakwe ngangunsalila ngutenda yeleyi kwa ulamusi chi.”

Chitagu cha wakulima ni ngunda wa misabibu

(Matayo 21:33-46; Maliko 12:1-12)

⁹ Che Yesu wapundile kwatanjila wandu chitagu chati, “Mundu jumo walimile ngunda wa misabibu ni wakodisise wakulima, nipele wawajile ku chilambo chine ni walongeje kweleko mowa gamajinji.¹⁰ Katema kamagungulo, mundu jo wantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa wakulima wala, kukujigala liunjili lyakwe lya magungulo. Nambo wakulima wala wamputile kapolo jo ni kummusya makono pe.¹¹ Nsyene ngunda jula wantumile kapolo jwine, nambo jwelejo nombe ni wamputile ni kuntendela ya chipongo ni kummusya makono pe.¹² Wantumile sooni jwaatatu, jwelejo nombe wammulesye ni kwajasila paasa ngunda.¹³ Nipele nsyene ngunda wa misabibu jula waganisise achitiji, ‘Chindende ichichi? Chinampeleche mwanangu jwajika jwakunonyelwa pane chakanchimbichise jwelejo.’¹⁴ Nambo wakulima wala pawammweni, wawechetesylene jwine ni jwine, achitiji, ‘Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe.’¹⁵ Nipele, wankopwesye paasa ngunda wa misabibu ula ni kummulaga.”

Nipele Che Yesu wausise, “Ana nsyene ngunda wo, chachatenda ichichi wakulima wo?”¹⁶ “Chaiche ni kwaulaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo.”

Wandu pawagapilikene gele maloŵe ni watite, “Ngwamba! Gakatukopochela namose kanandi!”

¹⁷ Nambo Che Yesu walolite wanyawo ni kwausya, “Ana aga Malembelo ga Akunnungu ga gana malumbo chi? Gagakuti,

‘Liganga lyalikanile wakutaŵa, sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyekulungwa lyakwimichila nyuumba!’

¹⁸ Mundu jwalijose juchalikuwale pa liganga lyo, chakasiche ipande ni lyangwililaga mundu jwalijose chilinsyaje.”

Liusyo lyankati kwausya nsongo kwa mwenye jwa ku Loma

(Matayo 22:15-22; Maliko 12:13-17)

¹⁹ Wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ni achakulu wambopesi wasakaga kunkamula Che Yesu ndawi jo, pakuwa waimanyilile kuti chitagu chi chaliji nkwasigamba wanyawo nambo wawajowepe wandu.²⁰ Waliji nkwauiichisya uchenene nipele, walajisye wakuuchilichisya wawalitendaga wambone. Watesile yele kuti watanjise Che Yesu kwa maloŵe gao ni kwausya pa ulamusi wa jwankulu jwa chilambo.²¹ Wakuuchilichisya wo, wammusise Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti nkusala ni kwiganya maloŵe ga isyene ni tukumanyilila kuti nganinkola lusagu kwa mundu jwalijose nambo nkwiganya yakuti matame mpela ila Akunnungu yakutulajichisya.²² Ntusalile, ana ili yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma pane ngwamba?”

²³ Nambo Che Yesu wachimanyilile chitanji chao ni waasalile kuti,²⁴ “Muunosye mbiya. Ni wausise kuti ana ku meeso ku ni liina li lyachenini?”

Nombewo wajanjile, “Ja mwenye jwa ku Loma.”

²⁵ Che Yesu waasalile, “Nipele mwape Mwenye jwa ku Loma yaili yao ni Akunnungu yaili yao.”

²⁶ Nganakombola kwakamula atamuno kwa liloŵe lililyose paujo pa wāndu nambo wāsimosile kwanga kwao ni wāmyalele.

Liusyo lyankati kusyuka

(Matayo 22:23-33; Maliko 12:18-27)

²⁷ Masadukayo wampepe wakutinji, ngapagwa kusyuka kwa wāndu wawile wanjaulile Che Yesu ni kwausya, ²⁸ “Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti iwaga chawe nkulugwe mundu jumo ni kunleka wankwakwe pangali wanache, mpwakwe ajinjile majumba kuti akombole kummelechela nkulugwe jo wanache. ²⁹ Nipele, wapali achachanda saba uwaŵeleke ni mundu jumo. Jwaandanda walombele jwankongwe ni wawile pangaleka mwanache. ³⁰ Ni jwaaŵili wājinjile majumba nombejo wawile pangaleka mwanache, ³¹ ni jwaatatu wājinjile majumba, iyoyo peyo wose saba wamasile kuwa pangaleka wanache. ³² Kumbesi jwankongwe jula nomba wawile. ³³ Sambano, ana pakumala kusyuka wawe jwankongwe jo chachiwa jwankongwe jwa waani? Pakuwa wose saba wala wanlombele jwelejo.”

³⁴ Che Yesu waasalile, “Wāndu wa moŵa gano, mchilambo mu akulombela ni kulombekwa, ³⁵ nambo uchaŵalanjikwe kuti akuwajilwa kusyuswa ni kutama mu katema kakakwika ngasalombela atamuno kulombwa. ³⁶ Usyene ukuti ngaikomboleka kuwa sooni, ligongo chachiwa mpela achikatumetume wa kwinani wa Akunnungu nombewo chaaŵe wanache wa Akunnungu, pakuwa asyuchile. ³⁷ Namose che Musa walosisye pangasisa kuti wawile chachisyuswa. Mmalembelo gakwe gagalembekwe nkati chisukutu chichakolelaga mooto, ŵelewo akwatanga Ambuje kuti ali Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo. ³⁸ Ŵelewo nganaŵa Akunnungu wa wawile nambo ali Akunnungu wa wājumi, pakuwa kwa ŵelewo wose akukola umi.”

³⁹ Wakwiganya malajisyo wampepe wanjanjile, “Jwakwiganya, elo njanjile isyene.”

⁴⁰ Wanyawo nganalinga kummusya sooni liusyo line.

Liusyo lyankati Kilisito uŵelesu u che Daudi

(Matayo 22:41-46; Maliko 12:35-37)

⁴¹ Che Yesu wausisye kuti, “Kwa chichi wāndu akuti Kilisito Nkulupusyo ali wa uŵelesu u che Daudi? ⁴² Che Daudi asyene akuwēcheta mmalembelo ga Sabuli,

‘Ambuje waasalile Ambuje wangu,

Ntame kundyo kwangu

⁴³ mpaka pachinaaŵiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.’

⁴⁴ Nipele iwaga che Daudi akwaŵilanga Kilisito Nkulupusyo ‘Ambuje,’ iwele uli sooni aŵe uŵelesu u che Daudi?”

Che Yesu akwajamuka wāndu yankati wakwiganya malamulo

(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)

⁴⁵ Wāndu wose paŵaliji aninkwapilikanila Che Yesu, ŵelewo waasalile wakulijiganya wao kuti, ⁴⁶ “Nilolechesye ni wakwiganya malajisyo wakusaka kwendajenda ali awete minjilo jajileu. Wakunonyelwa akomasikwe kwakuchimbichikwa peuto pakuchingangana wāndu achajinji ni wakutama mu itengu yakuchimbichika mmajumba ga kupopelela ni kutama mmauto gakuchimbichikwa pa chakulya. ⁴⁷ Wakwasumula majumba achakongwe wawililwe ni achiwankawo ni kupopela mapopelo gamaleu kuti aloleche wambone paujo pa wāndu. Kwalyele ligongo lyo chalamulikwe kwachikali nnope kupunda wane!”

21

Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni wankwawo

(Maliko 12:41-44)

¹ Che Yesu walolechesye kwa nnope, waaweni waipanje ali nkutaga sadaka syao mu lisan- duku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akunnungu. ² Wammweni jwakulaga jwawililwe ni wankwawo ali nkutaga senti siŵili. ³ Nipele, watite, “Isyene ngunsalila kuti, aju jwakulaga jwawililwe ni wankwawo atasile yajinjji kwapunda wose. ⁴ Pakuwa wane wose atasile sadaka syao kutyochele mu yakupunda ya muipanje yao nambo jweleju nkulaga kwakwe atasile yose yakwete ya umi wakwe.”

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu

(Matayo 24:1-2; Maliko 13:1-2)

⁵ Wāndu wāmpewe wā Che Yesu wāliji nkukunguluchila yankati Nyumba ja Akunnungu ijatite pakoloswa ni maganga gambone pampepe ni sadaka sisyatyosikwe kwa Akunnungu. Nipele Che Yesu wātite, ⁶ “Yelee yose inkwiwona chigaiche moŵa gaati ngalisigalila liganga paliganga line pakuŵa yose yo chigumulikwe.”

Kulaga ni Masauko

(Matayo 24:3-14; Maliko 13:3-13)

⁷ Nipele wākulijiganya wāo wāusisye, “Jwakwiganya, ana chigatyochele chakachi gele? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gaŵandichile kutendekwa gelego?”

⁸ Che Yesu wāajanjile, “Nlilolechesye, ngasinlambuchikwa. Wāndu wājijji chachiika achilitendaga wānyawo ali une, achitiji ‘Une ndili Kilisito Nkulupusyo!’ Ni kuti, ‘Katema kaŵandichile.’ Nambo wānyamwe ngasimwakuya. ⁹ Pachinchipilikana yangondo ni utinda ngasinjogopa pakuŵa ikusachilwa iwoneche kaje yeleyi nambo mbesi ngajityochela kwanakamo.”

¹⁰ Sooni wājendelechele kuŵecheta, “Wāndu wā chilambo chimo chachimenyana ni wāndu wā chilambo chine ni umwenye chiuputane ni umwenye wine. ¹¹ Chichityochele chinden-demesi chachikulungwa cha chilambo ni sala ni ilwele yakogoya panepane. Chiipagwe indu yakogoya ni imanyisyo yaikulungwa kwini. ¹² Nambo gakanawē kukopochela gelego, chinchikamulwa ni kunnagasya ni kunjausya mmajumba ga kupopelela ni kwaŵechetelela ni chachinjausya mmajumba ga kutaŵilwa wāndu. Chanjigale paujo pa mamwenye ni pa wākulamula ligongo lya kungulupilila une, ¹³ melepe nkombola kuusala umboni wangu kukwao. ¹⁴ Nlapilile mmitima jenu kuti nganganisya kaje ichinjile pakulichenjela. ¹⁵ Pakuŵa une chinampe wānyamwe maloŵe gakuŵecheta pamo ni lunda nombe wammagongo wenu ngakombola kugakanila namose kugakana. ¹⁶ Achaŵelesi wenu ni achalongo achinjenu ni achapwenu ni achambusanga wenu changalauche wānyamwe. Ni wāmpewe mwa wānyamwe chimmulajikwe. ¹⁷ Wāndu wose chachinchima wānyamwe ligongo lya kungulupilila une. ¹⁸ Nambo namose luumbo lwa mmitwe jenu ngalusōwa. ¹⁹ Nambo mpunde kupililila, pakuŵa kwa lyele litalalyo chimuukulupusye umi wenu.

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa musi wa ku Yelusalemu

(Matayo 24:15-21; Maliko 13:14-19)

²⁰ Pachinchiuwona musi wa ku Yelusalemu ali asyungwile mipingo ja wāngondo, pelepo mmanyiile kuti kugumulikwa kwakwe kuŵandichile. ²¹ Pelepo, wāali ku Yudea autuchile mmatumbi ni wāali nkati Yelusalemu akopoche paasa ni ŵele wāali mmingunda akaujijila wele musi wo. ²² Pakuŵa gele ni moŵa ga Akunnungu kwalamula wāndu ŵakwe wā ku Isilaeli, kuti gose gagalembekwe Mmalembelo Gamaswela gaŵe isyene. ²³ Chalaje wāali ni iilu ni wākonjesya gele moŵago! Pakuŵa chikupagwe kulaga kwakukulungwa pachilambo ni uchimwa wa Akunnungu chiuŵe kwa wāndu wā chilambo chi. ²⁴ Ni wāndu wāmpewe chaulagwe kwa lipanga ni wāne chajigalikwe mateeka ni kwapwilinganya mu ilambo yose. Musi wa Yelusalemu chiulamulikwe ni wāndu wā ilambo ine mpaka pachiumalile ulamusi wao.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu

(Matayo 24:29-31; Maliko 13:24-27)

²⁵ “Chiipagwe imanyisyo mu lyaŵa ni mu lwesi ni mu ndondwa. Wāndu wā pa chilambo chasupuche ni kukola lipamba ligongo lya kulindima kwa matumbela ga mu bahali. ²⁶ Wāndu chapwe mitima ligongo lya lipamba achilolelaga indu ichityochela pachilambo pano, pakuŵa indu yose yaili ni machili kwiunde chisau lyaŵa ni lwesi ni ndondwa ni ine yose chititanyikwe. ²⁷ Pelepo, chachimmona Mwana jwa Mundu achiikaga mwiunde ni machili gamakulungwa ni ukulu wakwe. ²⁸ Pachigatande kopochela gelego, njime mwa kulimba nchijinamukula mitwe jenu ligongo chiwombolo chenu chiŵandichile.”

Chitagu cha chitela cha tini

(Matayo 24:32-35; Maliko 13:28-31)

²⁹ Nipele, Che Yesu wātanjile wānyawo chitagu chati, “Nnolechesye chitela cha ntini ni itela ine yose. ³⁰ Nnyiwonaga itela ininkusipuka nkuimanyilila kuti chuuku chiŵandichile. ³¹ Iyoyo peyo, nomwe ŵakwe pachinchiiwona yeleyo ichikopochelaga, mmanyiile kuti Umwenye wa Akunnungu uŵandichile. ³² Isyene ngusalila, au uwelesi wu ngaumala mpaka indu yose pachiiimalichikwe. ³³ Kwini ni chilambo chiimale nambo maloŵe gangu ngagamala ng’oo.”

Ikusachilwa kulilolechesya

³⁴ “Nambo nlilolechesye mwachimisyene, kuti mitima jenu ngasijitopelwa ni upoche ni kukolelwa ni kusauchila umi u. Pakuŵa lyele lyaŵa lya chilinyichilile chisisimuchile.

³⁵ Pakuŵa chilyaichilile mpela chitanji wose ŵakutama mu chilambo chose. ³⁶ Nipele nilolechesye ni kupopela katema kose kuti nkole machili mpakombole kuŵambala yeleyose ichityochele ni kwima paujo pa Mwana jwa Mundu.”

³⁷ Che Yesu ŵaliji nkŵajiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu katema kose ka muusi nambo katema ka chilo ŵajaulaga kukutama kuchikwesya cha Miseituni. ³⁸ Ŵandu wose ŵajimukaga kundaŵi pe ni nkŵaula pa Nyuumba ja Akunnungu kukŵapilikanila Che Yesu.

22

Majilano ga kwaulaga Che Yesu

(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Lyaŵandichile lyuŵa lyekulungwa lya mikate jangatajikwa chilungo lyalikuŵilanjikwa Pasaka. ² Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa itajile pakŵaulaga Che Yesu nambo ŵaliji nkŵajogopa ŵandu.

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu

(Matayo 26:14-16; Maliko 14:10-11)

³ Nipele Shetani ŵanjinjile che Yuda jwakuŵilanjikwa Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili ŵala. ⁴ Che Yuda ŵajawile ni kuŵechetesanya ni achakulu ŵambopesi ni achakulungwa ŵa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu itajile pakŵakamusya kwakamula Che Yesu. ⁵ Nombewo ŵasengwile ni kwilana nawo kuti chiŵape mbiya. ⁶ Che Yuda ŵajitichisye ni kutanda kusosa lipesa lyambone lyakŵakamusya kwakamula Che Yesu pangali kumanyilila ŵandu.

Kukolosya chakulya cha Pasaka

(Matayo 26:17-25; Maliko 14:12-21; Yohana 13:21-30)

⁷ Nipele, lyaiche lyuŵa lya mikate jangatajikwa chilungo. Iyoyo peyo ni lyuŵa lya-likusachilwa kusikita mwanangondolo jwa Pasaka. ⁸ Che Yesu ŵaatumile che Petulo ni che Yohana achitiji, “Njaulangane nkatukulumichisye chakulya cha Pasaka kuti tulye.” ⁹ Nombewo ŵausisye Che Yesu, “Ana nkusaka tukachikolochesye kwapi?” ¹⁰ Ni ŵanjijile, “Mpilikanile! Pachinkajinjile pa musi po, chinkasimane ni jwannume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkaakuye ŵelewo mpaka mu nyuumba jchakajinjile. ¹¹ Mwasalile asyene nyuumba jo, ŵakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni ŵakulijiganya ŵangu?” ¹² Nombewo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili ni indu yose yaikusachilwa mu chuumba. Nkakulumisye mwelemo.” ¹³ Ŵajawile ni ŵaisimene indu yose ili mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu, nombewo ŵakulumisye chakulya cha Pasaka.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka

(Matayo 26:26-30; Maliko 14:22-26; 1 Ŵakolinto 11:23-25)

¹⁴ Pakaiche katema, Che Yesu ŵatemi kulya pamo ni achinduna ŵakwe. ¹⁵ Ŵasalile, “Najile kwannope kulya chakulya cha Pasaka pamo ni ŵanyamwe nganime kulagaswa. ¹⁶ Pakuŵa ngunsalila kuti, nguulya sooni chakulya cha Pasaka mpaka pachiwē isyene mu Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁷ Nipele Che Yesu ŵajigele chikombe ni paŵamasile kwatogolela Akunnungu ŵatite, “Mpochele ni mpelegane mwachimisyene. ¹⁸ Pakuŵa ngunsalila kuti, chitandile sambano ngaang’wa sooni divai mpaka pachiuiche Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁹ Soonni ŵajigele nkate ni kwatogolela Akunnungu, ŵagaŵenye ni kwapa achitiji, “Chelechi ni chiulu changu chachikutyochekwa ligongo lyenu. Ntendeje yeleyi kwa kungumbuchila une.” ²⁰ Iyoyo peyo paŵamasile kulya ni ŵajigele chikombe achitiji, “Achi chikombechi lili lilangano lya sambano lya Akunnungu lyalikutendekwa kwa miasi jangu jajikwitika kwa ligongo lyenu.

²¹ “Nambo, nnole! Jwejula jwaking’alauka ali papapa akulya pamo ni une. ²² Pakuŵa Mwana jwa Mundu chajuale kukuulagwa mpela iŵasachile Akunnungu, nambo ulaje uŵe kwa mundu jwakingalauka jo.”

²³ Pelepo ŵatandite kuusyana achinsyene pe, ana ŵaani ŵelewo uchatende chele chinducho!

Makani gankati ukulu

²⁴ Gatyochele makani pasikati ja ŵakulijiganya gankati ŵaani jwali jwankulungwa kupunda ŵane. ²⁵ Che Yesu ŵaasalile, “Mamwenye ŵa pachilambo akwalamula ŵandu ŵao kwa machili, nombe ŵakwete ulamusi pachanya pao akuliŵilanga, achambusanga ŵa ŵandu.” ²⁶ Nambo inaŵe yeleyo kukwenu, jwali jwankulungwa aŵeje nti jwannandi mwa wose ni jwali chilongola aŵeje nti jwakutumichila. ²⁷ Pakuŵa, ŵaani jwali jwankulungwa,

jwtatemi kulya pane jwakutumichila? Isyene ni jwejula jwtatemi paasi kulya! Nambo une ndili pasikati jenu mpela jwakutumichila.

²⁸ “Wanyamwe ni untemiji pamo ni une katema kose kakulinjika kwangune. ²⁹ Mpela ila Atati wangu iwātite pakuumba une ulamusi wa umwenye kulamula iyoyo peyo noneji ngumpa ulamusi wa kulamula. ³⁰ Kuti ndye ni kung’wa pamo ni une mu Umwenye wangu. Chintame mu itengu ya Umwenye nchilamulaga ngosyo kumi na mbili sya Waisilaeli.”

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa

(Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Yohana 13:36-38)

³¹ Che Yesu wātite, “Che Simoni, che Simoni! Mpilikane! Shetani awendile luusa kwa Akunnungu ja kunlinga wanyamwe mpela mundu yakuti kupeta ngano alole iwāga chimpunde kuwa wakulupilichika. ³² Nambo une nampopelele mmwe kuti chikulupi chenu chikapunguka. Nomwe pachimumujilile sooni, mwalimbisye mitima achinjenu.”

³³ Che Petulo wajanjile, “Ambuje, une ndili chile kutaŵikwa pamo nomwe ni kuwa pamo nomwejo.” ³⁴ Nambo Che Yesu wajanjile, “Ngunsalila mwe che Petulo, lelo jino jikanaŵe kutongola tambala chimungane katatu kuti ngankuumanyilila une.”

Chilolo ni nsaku ni lipanga

³⁵ Nipele Che Yesu wausisye wakulijiganya ŵao, “Panantumile pangali chilolo ni nsaku ni ilatu ine pala ana mwasoŵikwe ni chichi?” Ni wajanjile, “Ngapagwa.” ³⁶ Nombe Che Yesu ŵaasalile, “Nambo sambano, jwakwete chilolo ajigale ni nsaku iyoyo peyo. Ni jwan-ganakola lipanga, asumisye mwinjilo wao akasume limo. ³⁷ Ilembechekwe Mmalembo ga Akunnungu, ‘Ŵawalanjikwe ali jumo jawo pasikati wāndu ŵa sambi.’ Ngunsalila yeleyi Malembelo gakusachilwa gaŵe isyene kwa une, pakuŵa uumi wangu ukuchila kumbesi.”

³⁸ Wakulijiganya wātite, “Ambuje, nnole, apano tukwete mapanga gaŵilipe.” Nombewo wajanjile, “Ayaga!”

Che Yesu akupopela pa chitumbi cha Miseituni

(Matayo 26:36-46; Maliko 14:32-42)

³⁹ Che Yesu wātyosile ni kwaula pa chitumbi cha Miseituni mpela iwātite pakusyoŵelela ni wakulijiganya ŵao wakuiye. ⁴⁰ Paŵaiche pelepo, ŵaasalile wanyawo, “Mpopela kuti nkajinjila nkulinjikwa.” ⁴¹ Nipele, ŵalesile wanyawo ni wajanjile kwati mundu nkukombola kuponya liganga ni wātindiŵele ni kupopela. ⁴² Ni wātiji, “Atati, mwasakaga mundyochesye achi chikombe cha malagasyo, nambo gankugasaka mmwe gapanganyikwe ni ngaŵa kwa kusaka kwangu.” ⁴³ Pele katumeteme jwa kwinani jwakopochele ni kwataga machili.

⁴⁴ Che Yesu ŵaliji mchipwetesī chachikulungwa ni wāpundile kupopela kwannope. Chitukuta chatyosile ni chaliji mpela mandondwa ga miasi galaliji nkwilima mpaka paasi.*

⁴⁵ Paŵamasile kupopela, wājimwiche ni kwajaulila wakulijiganya ŵao ni ŵasimene nnugono ligongo ŵaliji nkusupuka. ⁴⁶ Ŵaasalile, “Ana ligongo chi nkugona? Njimuche ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa.”

Kugalaukwa ni kukamulwa kwa Che Yesu

(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Yohana 18:3-11)

⁴⁷ Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, mpingo wa wāndu waiche uchilongolelwaga ni che Yuda juŵaliji jumo jwa achinduna kumi na mbili. Che Yuda wajanjile ni kwakomasaya Che Yesu kwa kwanonyela. ⁴⁸ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Che Yuda! Ana nkungalauka Mwana jwa Mundu kwa chikomasyo cha ngomo mmajeje?” ⁴⁹ Ŵele wakulijiganya ŵa Che Yesu paŵaimanyi ichityochele ni wātite, “Ambuje, twakunule ni mapanga?” ⁵⁰ Ni jumo jawo ŵankunwile kapolo jwa jwankulungwa jwambopesi ni kwakapa lipikanilo lya kundyo. ⁵¹ Pelepo Che Yesu ŵaŵechete, “Nneche! Ikwanile.” Ni ŵalikwaye lipikanilo lya jwele mundu jo ni kunnama.

⁵² Nipele Che Yesu ŵaasalile achakulu wambopesi ni achakulungwa ŵa wakulindila nyuumba ja Akunnungu ni achachekulu uŵaikangene kukwakamula, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ndili jwachiswamba?” ⁵³ Panaliji pamo ni wanyamwe moŵa gose pa Nyuumba ja Akunnungu nganimungamula. Nambo aka ni katema kenu, katema ka jwaulamusi wa chipi.”

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Matayo 26:57-58; Maliko 14:53-54,66-72; Yohana 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Nipele wankamwile wanjigele ni kwajausya ku nyuumba ja jwankulu jwambopesi. Che Petulo wankuiye chakunyuma kwakutalichila. ⁵⁵ Ŵakolesisye mooto pasikati lwani, wātemi pamo nombe che Petulo ŵaiche ni kutama pamo nawo. ⁵⁶ Kapolo jumo jwankongwe,

* 22:44 22:44 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola misitali ja 43-44.

paŵammweni che Petulo ali atemi chiŵandi ni mooto wo ŵaalolechesye kwannope ni kuti, “Ni mundu ju nombe ŵaliji pamo ni Che Yesu.”⁵⁷ Nambo che Petulo ŵakanile achitiji, “Mmwe jwankongwe, ngangummanyilila jwelejo!”⁵⁸ Kanyuma kanandi, mundu jwine ŵammweni che Petulo ni ŵatite, “Ni mmwe ŵakwe nndi jumo jwao.” Nambo che Petulo ŵanjanjile “Alakwe ngaŵa une!”

⁵⁹ Mpela lisaa limo mmbujo, mundu jwine ŵaŵechete achitiji, “Isyene nguti, aju mundu ju nombe ŵaliji pamo nawo pakuŵa jwelejo nombe ali Mgalilaya.”⁶⁰ Nambo che Petulo ŵatite, “Alakwe, nganguchimanyilila chinkuŵecheta cho!” Papopo akanaŵe kumalisya kuŵecheta, tambala jatongwele.

⁶¹ Ambuje ŵagalawiche ni kwalolechesya che Petulo, nombe che Petulo ŵagakumbuchile maloŵe ga Ambuje gaŵansalile, “Chilo cha lelo jino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu.”⁶² Pelepo ŵakopweche paasa ni ŵalisile kwa nnope.

Che Yesu akuchembuluswa ni kuputikwa
(Matayo 26:67-68; Maliko 14:65)

⁶³ Ŵandu uŵankamwile Che Yesu ŵala, ŵatandite kwatendela chanache ni kwagomba.
⁶⁴ Ŵantaŵile chiguo ku meeso ni ŵammusisye, “Nsagamukule, Ana ŵaani ŵangombile mmwe?”⁶⁵ Ŵammechetele maloŵe gamajinji ga kwatukana.

Che Yesu akwauswa pankungulu wekulungwa wa Chiyahudi
(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Yohana 18:19-24)

⁶⁶ Pakwachele, nkungulu wa achachekulu ni achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Mala-jisyo ŵasimene pamo, ni ŵannyichenawo Che Yesu pankungulu wao wekulungwa wa Chiyahudi.⁶⁷ Ni ŵausisye “Ntusalile! Ana mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo?”

Che Yesu ŵajanjile, “Atamuno nansalilaga, ngamungulupilila ng’oo,⁶⁸ sooni, natamuno nammusyaga liusyo, ngamunyanga.⁶⁹ Nambo chitandile sambano, Mwana jwa Mundu chatame kundyo kwa Akunnungu ŵaali ni Machili.”

⁷⁰ Pelepo wose ŵammusisye, “Ni kuti mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu?”

Ŵajanjile, “Ŵanyamwe nkutinji ndili une.”

⁷¹ Nombewo ŵatite, “Ana umboni chi sooni utukusaka? Pakuŵa tupilikene twachinsyene achiŵechetaga pakang’wa jakwe asyene!”

23

Che Yesu akwauswa ku Che Pilato
(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Yohana 18:28-38)

¹ Nipele, ŵandu wose uŵachingangene pepala ŵajimi ni kwajausya Che Yesu mmbujo mwa che Pilato.² Ŵatandite kwaŵechetela, achitiji, “Twansimene mundu ju ali nkwalungasya ŵandu ŵa chilambo chetu ali nkwakanya ŵandu kutyosya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma ni kulitenda kuti jwelejo ali Kilisito Nkulupusyo, Mwenye.”³ Che Pilato ŵammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ni mwenye jwa Ŵayahudi?” Che Yesu ŵajanjile, “Mmwejo mwasyene ni ummechete.”⁴ Nipele, che Pilato ŵaasalile achakulu ŵambopesi ni mpingo wa ŵandu, “Nganguchiwona chachili chose chakuti nannamule mundu ju.”⁵ Nambo ŵanyawo ŵachalile nnope achitiji, “Akwalungasya ŵandu kwa majiganyo gao mu chilambo chose cha ku Yudea. Ŵatandite ku Galilaya ni sambano aiche apano.”

Che Yesu akwauswa ku che Helode

⁶ Che Pilato paŵapilikene yeleyo, ŵausisye, “Ana mundu ju ali jwa ku Galilaya?”⁷ Paŵaimanyilile kuti Che Yesu ŵaliji jwa chilambo chachili mu ulamusi u che Helode, ŵampeleche ku che Helode, juŵaliji kukoko ku Yelusalemu gele moŵa go.

⁸ Che Helode paŵammweni Che Yesu ŵasangalele nnope. Chitandile kalakala ŵalajile kwawona pakuŵa ŵapilikene ngani syao, nombewo ŵalolelaga kwawona Che Yesu ali nkupanganya imanyisyo.⁹ Nipele che Helode ŵammusisye Che Yesu mausyo gamajinji nambo Che Yesu nganjanga lili lyose.¹⁰ Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo uŵaliji pelepo ŵaŵechetele Che Yesu kwa machili.¹¹ Nipele, che Helode ni ŵangondo ŵakwe, ŵanyelwisye ni kwatukana Che Yesu ni kwawasya iwalo yakusalala ni ŵammuchisye ku che Pilato.¹² Lye lyuŵa lyo che Helode ni che Pilato ŵajilene ni kuŵa uganja pakuŵa chitandilile kalakala ŵatindene lyasi.

Che Yesu akulamulikwa chiwa
(Matayo 27:15-26; Maliko 15:6-15; Yohana 18:39-19:16)

¹³ Nipele, che Pilato ŵasimanisye achakulu ŵambopesi ni ilongola ni ŵandu,¹⁴ ni ŵaasalile, “Mumbelechele mundu ju nchitiji ŵaliji nkwalungasya ŵandu. Sambano mpilikane! Uneji sosilesosile ngani syao mmbujo mwenu nambo nganinansimana ni ligambo lili lyose

lyankati indu imwammechetele. ¹⁵ Ngaŵa uneji pe, atamuno che Helode ammuchisye kukwetu pakuŵa nganaliwona ligambo lili lyose. Usyene ukulosya kuti mundu ju nganatenda chachili chose changalumbana chakwaŵajila chiwa. ¹⁶ Nipele, chilamule kuti aputikwe mbokola nombe chinalechelele.” ¹⁷ Pakuŵa ŵasachilwe kwaugulila jwataŵikwe jumo katema ka Pasaka.*

¹⁸ Nambo wose ŵatandite kunyanyisya kwanakamo achitiji, “Mummula je mundu ju, ntugopolele che Balaba!” ¹⁹ Che Balaba ŵataŵikwe mu nyumba jakutaŵilwa ligongo lya kukamulangana ni ŵandu ŵaŵatindigenye mu musi ni mu utinda wo ŵaulajikwe mundu jumo.

²⁰ Che Pilato ŵasachile kwalechelela Che Yesu, ŵaŵechete nawo kaaŵili kwakunyanyisya. ²¹ Nambo ŵanyawo ŵanyanyisye sooni, “Mwaŵambe pa nsalaba, Mwaŵambe pa nsalaba!”

²² Che Pilato ŵaasalile kaatatu, “Ana changalumbana chi chatesile mundu ju? Nganguliwona ligambo lilibyose nkati mundu ju lyati ikwaŵajila chiwa. Nipele chilamule aputikwe mbokola ni kwalechelela.”

²³ Nambo ŵanyawo ŵapundile kunyanyisya kwa machili nnope kuti Che Yesu akusachilwa kuŵambikwa pa nsalaba. Kumbesi kwakwe, maloŵe gao gapikaniche. ²⁴ Che Pilato ŵalamwile kuti chasachilenje chipanganikwe. ²⁵ Ŵangopwele jwelejo juŵataŵikwe kwa ligongo lya kutindiganya ni kuulaga ni kwatyochesya Che Yesu kwa Ŵangondo kuti ŵatende mpela iŵasakaga.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba

(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Yohana 19:17-27)

²⁶ Ŵangondo paŵalinji nkwaŵausya Che Yesu kukwaŵamba pa nsalaba ŵasimene ni mundu liina lyao che Simoni jwa ku Kulene, juŵatyochelaga mu nsinda kwinjila mu musi. Ŵankamwile ni kwatwika nsalaba ni kwakuya Che Yesu panyuma. ²⁷ Mpingo wekulungwa wa ŵandu wankuiye, mwa ŵanyawo ŵapali achakongwe uŵaliji nkulila nnope ni kulila kwa malumbo. ²⁸ Che Yesu ŵaagalauchile ŵanyawo ni kwasalila, “Mwanyanya achakongwe ŵa ku Yelusalemu! Ngasimulilila une nambo nlililile mwachinsyene ni ŵanache ŵenu. ²⁹ Pakuŵa moŵa chigaiche pachachiti, ‘Ŵana upile ŵangakuŵeleka ni ŵanganaŵeleka ni konjesya!’ ³⁰ Pelepo ni pachatande kuisalila ikwesya kuti ‘Ntugwilile!’ Ni matumbi, ‘Ntuunichile!’ ³¹ Pakuŵa, iŵaga ŵandu akutenda yeyi kwa une jundi mpela chitela chachiŵisi. Ana chatende chichi kukwenu ŵandi mpela chitela chejumu?”

³² Nombe ŵapali ŵandu ŵane ŵaŵili, uŵatendaga yangalumbana, ŵajjalikwe kukuulajikwa pamo ni Che Yesu. ³³ Paŵaiche kwiuto, liina lyakwe, “Chikalakasa cha Ntwe,” Nipele kweleko ŵaŵambile pa nsalaba Che Yesu pamo ni aŵala ŵaŵili uŵaitendekanyaga yangalumbana, jumo kundyo kwao ni jwine kunchiji. ³⁴ Che Yesu ŵatite, “Atati, mwalechelesye pakuŵa ngakuimanyilila yakuitendayi.” Nipele, ŵagaŵene iwalo yao kwa kuitendela gudugudu. ³⁵ Ŵandu ŵajimi achilolaga. Achakulu ŵa chiyahudi ŵanjalwisye Che Yesu achitiji, “Ŵakulupwisye ŵane, sambano alikulupusye nsyene iŵaga jwelejo ni Kilisito Nkulupusyo jwasagulikwe ni Akunnungu!” ³⁶ Ŵangondo nombewo ŵanjalwisye Che Yesu ni kwapelechela divai ja kuipa, ³⁷ ni ŵanyawo ŵansalile, “Iŵaga isyene mmwejo ni Mwenye jwa Ŵayahudi, nlikulupusye mwasyene.”

³⁸ Ni pachanya nsalaba ŵaŵisile chindu chachilembekwe yele, “Aŵaŵa ALI MWENYE JWA ŴAYAHUDI.”

³⁹ Jumo jwa aŵala uŵatendaga yangalumbana uŵaŵambikwe pepala ŵantukene Che Yesu achitiji, “Ana mmwejo ngati ni Kilisito Nkulupusyo? Nlikulupusye mwasyene nowaji iyoyo peyo.” ⁴⁰ Nambo jwine jula ŵankalipile achitiji, “Ana mmweji ngankwajogopa Akunnungu namose kanandi? Namuno mmwejo nnamulikwe chisau ni ŵele. ⁴¹ Mmwe ni une tukuŵajilwa, pakuŵa aji ni mbote ja sambi syatutesile. Nambo aju mundu ju nganapanganya chachili chose changalumbana.” ⁴² Nipele ŵaŵechete, “Choonde Che Yesu! Mungumbuchile pachinchiinjila mu umwenye wenu.” ⁴³ Che Yesu ŵanjanjile jwelejo, “Isyene ngunsalila, lelo jino chimme pampepe none kumbepo.”

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45,56; Maliko 15:33-41; Yohana 19:28-30)

⁴⁴ Kaliji mpela katema ka lyaŵa pantwe, sooni kwaliji chipi pachilambo chose mpaka saa tisa, ⁴⁵ ni lyaŵa lyalesile kuŵala ni nguo ja lusasa ja mu Nyumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati. ⁴⁶ Che Yesu ŵanyanyisye achitiji, “Atati, ngujiŵika mbumu jangu mmakono mwenu.” Paŵamasile kuŵecheta gelego, ŵawile.

* **23:17** 23:17 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 23.17.

⁴⁷ Jwankulu jwaŵangondo paŵaiweni iyatendekweyo, ŵaakusisye Akunnungu achitiji, “Isyenepe, mundu ju jwaliji jwambone.”

⁴⁸ Mpingo wa ŵandu wasongangene ligongo lyakulola iyatendekwe, paŵaiweni yeleyo, ŵaujangene mmangwawo aninkuliputa pa ntima pao kwakulilasika. ⁴⁹ Achambusanga ŵao wose ni achakongwe uŵalongene nawo kutyochela ku Galilaya, ŵajimi kwakutalichila, aninkulola yaikutyochela.

Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe

(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Yohana 19:38-42)

⁵⁰ Jwapali mundu liina lyao che Yusufu, jumo jwa ŵantenga ŵa nkungulu wekulungwa wa Chiyahudi. Mundu ju ŵaliji jwambone ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu, ⁵¹ ni nganjitichisya nawo iwaisachile ni kuipanganya. Jweleju jwaliji mundu jwa nsinda umo wa Chiyahudi wakuŵilanjikwa Alimataya ni jwaliji nkulolela Umwenye wa Akunnungu. ⁵² Nipele, jwele mundu ŵajawile ku che Pilato, ŵaŵendile apegwe chiilu chi Che Yesu. ⁵³ Nipele, che Yusufu ŵachitulwisywe chiilu pa nsalaba ni kuchiŵiljila ni sanda ni ŵachiŵisile mwilembe lilyasepekwe palwala, lilyaliji likanaŵe kuŵichikwa mundu. ⁵⁴ Lyele lyuŵa lya lyaliji lyuŵa lyakuliŵika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila.

⁵⁵ Ni achakongwe uŵalongene nawo Che Yesu kutyochela ku Galilaya ŵala, ŵakuiye che Yusufu ni ŵaliweni lilembe lya ni yachtite pakuŵichikwa chiilu chi Che Yesu. ⁵⁶ Nipele, ŵausile kumusi ni kulinganya mauta ga malahamu ni mauta gakununjila gagupapakasya chiilu chi Che Yesu.

Lyuŵa lya Kupumulila ŵapumulile mpela igakuti kulamula Malajisyo.

24

Kusyuka ku Che Yesu

(Matayo 28:1-10; Maliko 16:1-8; Yohana 20:1-10)

¹ Lyuŵa lyaandanda lya chijuma kundaŵi pe, achakongwe ŵala ŵapite ku lilembe ali ajjele mauta gakununjila gaŵalingenye. ² Paŵaiche ŵalisimene liganga lyekulungwa lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. ³ Nambo paŵajinjile nkati mo nganachisimana chiilu cha Ambuje Che Yesu. ⁴ Paŵaliji nkusimonga kwa ligongo lya yeleyo, kwanakamo ŵandu ŵaŵili uŵawete minjilo jakung'alima nnope ŵajimi pachiwandi. ⁵ Ŵele achakongwe wo ŵakamwilwe ni lipamba, ŵakoteme. Nambo ŵandu ŵala ŵaasalile, “Kwa chichi nkunsosa jwanjumi pasikati pa ŵandu ŵawe? ⁶ Ŵelewo nganapagwa apano, asyuchile! Nkumbuchile iwātite pakunsalila paŵaliji chiŵela ku Galilaya kula, ⁷ achitiji, ‘Mwana jwa Mundu akusachilwa kuŵichikwa mmakono mwa ŵandu ŵa sambi ni kwaŵamba pa nsalaba nambo pa lyuŵa lyaatatu pakumala chiwa chao chachisyuka.’”

⁸ Pelepo achakongwe wo ŵagakumbuchile maloŵe ga Che Yesu. ⁹ Ŵausile kutyochela ku lilembe ni kwasalila achinduna kumi na moja pamo ni ŵakulijiganya ŵane ngani sya yeleyo yose yo. ¹⁰ Ŵele uŵapelechele achinduna syele ngani ŵaliji che Maliamu kutyochela musi wa ku Magidala ni che Joana ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo pamo ni achakongwe ŵane uŵalongene nawo. ¹¹ Nambo achinduna ŵala nganagakulupililaga maloŵe ga ŵele achakongwe wo ŵaganisisye galiji gangali malumbo. ¹² Nambo che Petulo ŵajimwiche, ŵalukunwile mpaka ku lilembe ni ŵakoteme ni kulingulila nkati, ŵajiwene sanda pe. Nipele ŵatoyosile achisimongaga ni kuliusya yeleyo iyakopochele.

Che Yesu akwakopochela ŵaŵankuyaga ŵaŵili

(Maliko 16:12-13)

¹³ Lyuŵa lilyolyo, ŵaŵili mwa ŵaŵankuyaga Che Yesu ŵajaulaga ku nsinda umo liina lyakwe Emau, uwaliji kwakutalikangana ni ku Yelusalemu mpela ulendo wa masaa gaŵili. ¹⁴ Ŵalinji nkukunguluchila yankati yose iyakopochele. ¹⁵ Paŵakungulukaga ni kuusyana, Che Yesu asyene ŵaŵandichile ni kulongana nawo. ¹⁶ Ŵaweni kwa meeso gao nambo gasiŵikwe kuti ngasiŵamanyilila. ¹⁷ Che Yesu ŵausisye, “Ana ngani chi asi sinkunguluchila nli nkwennda?” Nombewo ŵajimi chimyalalile ni ku meeso kwao kwalilasiche. ¹⁸ Jumo jwao, liina lyakwe che Kileopa, ŵanjanjile, “Ana mmwemwe pe jwannendo mu Yelusalemu ni ngankuimanyilila indu yaikopochele kweleko agano moŵa ga?” ¹⁹ Che Yesu ŵausisye, “Ana ngani chi?” Ŵanyawo ŵanjanjile, “Ngani jankati Che Yesu jwa ku Nasaleti. Jwelejo ŵawoneche ni Akunnungu ni ŵandu wose kuti ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu jwali ni ukombole mu indu iwapanganyaga ni kuŵecheta. ²⁰ Achakulu ŵambopesi ni ilongola ŵetu ŵantoyosisye melepe alamulikwe chiwa, nombewo ŵaŵambile pa nsalaba. ²¹ Noweji twaliji ni chilolelo chakuti ŵelewo ni ŵaŵatumikwe kwawombola ŵandu ŵa ku Isilaeli. Nambo lelo jino lili lyuŵa lyaatatu chitandilile kutendekwa yeleyo. ²² Sooni achakongwe ŵampepe

mumpingo wetu wātutojimyey. Wājawile ku lilembe kundaŵi pe, ²³ nambo nganachisimana chiulu chi Che Yesu. Wāusile ni kutusalila kuti wākopchelwe ni achikatumetume wā kwini wāwāasalile kuti welewo ali wājumi. ²⁴ Wāndu wāmpewe uŵaliji pamo ni uwe wājawile ku lilembe kukulola yele yaŵecheteje achakongwe wo, nambo Che Yesu nganiŵawona.”

²⁵ Nipele, Che Yesu wāasalile, “Mwanya nli wākulowela kwanti yele ni mitima jenu jili jakutopela nkukulupilila malowē gose gaŵaŵechete wākulondola wā Akunnungu. ²⁶ Ana nganiyaŵajila Kilisito Nkulupusyo akole masauko ga ni kwanti yeleyo ajinjile mu ukulu wao?” ²⁷ Nipele, wāasagamulile gose gagaliji nkwagamba Mmalembelo ga Akunnungu kutandilila mmalembo ga che Musa mpaka mmalembo ga wākulondola wā Akunnungu wose.

²⁸ Paŵawāndichile aula nsinda uŵajaulaga, Che Yesu wātesile mpela akwaula mmbujo ni ulendo. ²⁹ Nambo wānyawo wāchondelele kwa kuchalila achitiji, “Ntame nowe pakuŵa sambano kuswele ni chilo chikwinjila.” Nipele wājinjile nkati ni kutama nawo. ³⁰ Paŵatemi kulya chakulya pamo nawo wāujigele nkate ni kwatogolela Akunnungu ni wāugaŵenye ni kwapa. ³¹ Kwanakamo meeso gao gaunukwiche ni waamanyilile, nambo Che Yesu wātyosile pasikati jao. ³² Nipele wāŵecheteseyene, “Ana ngaŵa mitima jetu jasisimwiche paŵaŵechetaga nowe mwitala mula ni kutusagamukulila Malembelo ga Akunnungu.” ³³ Papopo wājimi ni kuujila ku Yelusalemu, wāasimene achinduna kumi na moja wala pamo ni wāndu wane ali asongangene pamo ³⁴ achitiji, “Isyene Ambuje asyuchile ni wākopchele che Simoni.” ³⁵ Ni uŵakuyaga Che Yesu wāŵili wala wāmanyisye yose iyakopchele mwitala mula ni iŵatite pakwamanyilila Che Yesu paŵagaŵenye nkate.

Che Yesu akwākopchela wākulijiganya ŵao

(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

³⁶ Paŵaliji nkuŵecheta gelego, Che Yesu nsyene wājimi pasikati pao ni wāasalile, “Chiten-dewele chiŵe kukwenu.” ³⁷ Wātojime ni kogopa kwannope achiganisya kuti akuliwona lisoka. ³⁸ Nambo ŵelewo wāasalile, “Uli nkutenguka chichi ni kuŵa ni lipamba mmitima jenu? ³⁹ Nnolanje makono gangu ni makongolo gangu, mmanyililanje kuti ndili une. Mumbapasye mulole pakuŵa lisoka nganilikola chiulu namuno maupa mpela inkuti kunola une.”

⁴⁰ Paŵamasile kuŵecheta gelego wālosisye makono ni makongolo gao. ⁴¹ Paŵaliji akanaŵe kulupilila kwa ligongo lya kusengwa ni kusimonga Che Yesu wāusisye, “Nkwete chakulya chachili chose pelepa?” ⁴² Wāpele chipande cha somba jejoche. ⁴³ Wāchijigele ni kulya paujo pao. ⁴⁴ Nipele wāasalile, “Gelega ni malumbo ga malowē ganansalile panaliji pamo ni wānyamwe kuti, gaŵajilwe gamalichikwe gose gagalembekwe gagang'ambaga une mu Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya wākulondola wā Akunnungu ni mu Sabuli.”

⁴⁵ Nipele wāaunukwile mu lunda lwao kuti akolanje kugamanyilila Malembelo ga Akunnungu, ⁴⁶ wāasalile, “Ilembechekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti Kilisito Nkulupusyo chalagaswe ni chasyuche lyuŵa lyaatatu pakumala chiwa chao, ⁴⁷ ni kuti wāndu wā ilambo yose chitandile ku Yelusalemu alalichilwe kwa liina lyangu kuti alechanje sambu, nombe Akunnungu chiŵalechesye. ⁴⁸ Wānyamwe ni uchimwasalile wāndu umboni u. ⁴⁹ None nansyene chinampelechele chilanga cha Atati wāngu pachanya penu, nambo nnindilile kaje ku Yelusalemu kula mpaka pachimpegwe machili kutyochela kwini.”

Che Yesu akujigalikwa kwini

(Maliko 16:19-20; Masengo 1:9-11)

⁵⁰ Nipele Che Yesu wālongwesye kwaula mpaka ku nsinda wa Besania ni wānyakwile makono gakwe ni kwapa upile. ⁵¹ Paŵaliji nkwapa upile po wālisapwile ni wājigalikwe kwaula kwini. ⁵² Wānyawo wāpopelele, nombewo wāusile ku Yelusalemu achichinaga, ⁵³ wālonjele pa Nyumba ja Akunnungu moŵa gose achalapaga Akunnungu.

Ngani Jambone mpela yatite kulemba Yohana Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana chili chitabu chimo mu itabu ncheche mmalangano ga sambano yaikusala yankati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose mwa yeke itabu yo chikuwīlanjikwa “Ngani Jambone.” Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana jalembekwe ni nduna che Yohana mu yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu. Namuno chitabu chisyene ngachikusala kuti che Yohana ni juwalembile, nambo ukotopasyo wa kulemba wo ulandene ni ikalata inayose i che Yohana yaani Yohana jwaandanda, Yohana jwaawili, ni Yohana jwaatatu. Malembelo gampepe ga chiikala gakusala kuti che Yohana watamaga mu musi wa ku Efeso, kwapele ikukombeleka chitabu cho chalembekwe ku Efeso.

Che Yohana atandite kwa kukunguluchila pangasisa nningwa wa chitabu kuti wakamuchisye wandu kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu wajumi. (20:31) Kwa kukulupilila yeke uweji tukukola umi mu liina lyao. Chitabu chi chilembekwe kuti asyome wandu wanawose waali wayahudi ni wangana wa wayahudi. Ngani Jambone ji che Yohana kanandi ngajikwilana ni Ngani Syambone sine sitatu. Che Yohana alimbile nnope kulemba yankati yakusimosya iwaitesile Che Yesu ni nganalembe kwakupunda yankati itagu. Indu ine yekulungwa mpela ubatiso u Che Yesu ni kulinjikwa kwakwe mwipululu, nginiilembekwa mu Ngani Jambone ji.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kujilemba Ngani Jambone (1:1-18).

Che Yohana akulemba yankati yakusimosya impepe iwaitendekene Che Yesu (1:19-12:50).

Che Yohana akusala yankati indu yejinji mu umi u Che Yesu iyapelechele chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe (13:1-20:31).

Mu liunjili lya 21, che Yohana akumalichisya Ngani Jambone kwa kusala yankati katema Che Yesu pawakopochele wandu pakumala kusyuka kwakwe ni kuutanda kusala nningwa wakwe kwa kulemba chitabu chi.

Liloŵe watendekwe mundu

¹ Chikanaŵe gumbikwa chachilichose jwapali jumo jwaŵilanjikwe Liloŵe, nombe jwele liloŵe jo ŵaliji pamo ni Akunnungu, nombejo ŵaliji Akunnungu. ² Chitandilile kundanda Liloŵe jo ŵaliji ni Akunnungu. ³ Indu yose yagumbichikwe ni ŵelewo ni pangali ŵelewo nganichipagwa chachili chose chichagumbichikwe. ⁴ Jwelejo ŵaliji ndandane ja umi ni wele umi wo uichenawo lilanguka kwa wandu. ⁵ Ni lyele lilanguka lyo likulanguchisya mu chipi atamuno chipi cho ngachikukombola kulisima lilanguka.

⁶ Akunnungu wantumile mundu jumpepe liina lyakwe Yohana, ⁷ jwelejo waiche kukwasalila wandu umboni nkati lilanguka lyo, kuti wandu wose apilikane ni kukulupilila. ⁸ Che Yohana nsyene nganaŵa lilanguka lyo nambo waiche kukwasalila wandu pangasisa nkati lilanguka lyo. ⁹ Lyelelyo lili lilanguka lisyene, lilanguka lyalikwika pachilambo ni kwalanguchisya wandu wose.

¹⁰ Jwelejo jwapali pachilambo pano ni kwa jwelejo Akunnungu wachigumbile chilambo nambo wandu wa pachilambo nganiwamanyilila. ¹¹ Waiche kwa wandu wakwe nsyene, nambo wandu wakwe nganiwapochela. ¹² Nambo wanawose waŵaapochele ni kwakulupilila, waatesile akombole kuwa wanache wa Akunnungu, ¹³ aŵele wanache wa Akunnungu ngaŵa kwa kupagwa mpela wandu yakuti pa kupagwa ni ngaŵa kwa kusaka kwa mundu nambo apagwile kwa usache wakwe Akunnungu.

¹⁴ Nombe Liloŵe jo ŵaliji mundu ni watemi nowaji. Ni uweji tuuweni ukulu wao, ukulu wao jwelejo jwajikape jwatyosile kwa Atati Akunnungu, aguumbele umbone ni usyene.

¹⁵ Che Yohana nsyene pawambweni waasalile wandu ngani jankati jwelejo kwa kunyanyisya achitiji, “Aju ni jwelejo junangambaga katema panasasile kuti, ‘Akwika mundu jumo kanyuma kangu jwali jwankulungwa kumbunda une, pakuŵa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa.’”

¹⁶ Malinga ni winji wa umbone wao, uweji wose tupochele ntuuka wejinji nnope. ¹⁷ Pakuŵa Akunnungu wagaichisye Malajisyo kwa litala li che Musa nambo umbone wa Akunnungu ni usyene ituichile kwa litala li Che Yesu Kilisito. ¹⁸ Ngapagwa mundu

juwambweni Akunnungu katema kakalikose. Mwana jwajikape, jwaali Akunnungu jwausyene, ni jwakunonyelwa ni Atati, jwelejo ni jwatumanyisye Akunnungu.

Utenga u che Yohana Wākubatsiya
(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹ Au uli umboni wautyosise che Yohana, katema ilongola wa Wayahudi kutyochela ku Yelusalemu pa waatumile wambopesi ni Walawi kukwausya, “Ana mmwe ndi waani?”

²⁰ Che Yohana nganakaana kwanga, wajitichisye pangasisa, “Uneji nguniwa Kilisito Jwakuwombola.”

²¹ Pelepo wambusisye, “Sambano mmwe ndi waani? Ana mmwe ni che Elia?”
Che Yohana wajanjile, “Une nguniwa che Elia.”

Ni wambusisye sooni, “Ana mmwe ndi jwakulondola jwa Akunnungu jula juwatite akwika?” Che Yohana wajanjile, “Ngwamba.”

²² Ni wanyawo wambusisye, “Sambano mmwe ndi waani? Nkuliwalanga ichichi? Ntusalile tukaasalile aŵala watutumile kukumbusya.”

²³ Che Yohana wajanjile, mpela ila che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu iŵang'ambaga, “Uneji ndili mundu jungunyanyisya liloŵe mwipululu, ‘Njongole litala lya Ambuje.’”

²⁴ Ni aŵala wāndu wāŵalajiswe ni Mafalisayo, ²⁵ wambusisye che Yohana, “Iwaga mmwe nganimma Kilisito Jwakuwombola pane che Elia pane jwakulondola jwa Akunnungu jula, kwachichi nkubatsiya?”

²⁶ Che Yohana wajanjile, “Uneji ngubatsiya ni meesi, nambo apali jumo mwa wanyamwe, jwangankummanyilila. ²⁷ Ni jwejula jwakwika kanyuma, une nganguwajilwa kuwa katumetume jwakuugula migoji ja italawanda yao.”

²⁸ Yeleyi yatendekwe mmusi wa ku Besania peesi lusulo lwa Yolodani apala che Yohana pa wabatsiyaga wāndu.

Che Yesu ali Mwanangondolo jwa Akunnungu

²⁹ Malaŵi jakwe, che Yohana wambweni Che Yesu aninkwaichilila ni watite, “Nnole, jwelejo ali Mwanangondolo jwa Akunnungu jwakwigala sambi sya wāndu wa pachilambo!

³⁰ Ajuju ni jwejula junangambaga panatite, ‘Kanyuma akwika mundu jumo jwali jwankulungwa kuumbunda une, pakuwa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa!’ ³¹ Uneji nganinaamanyilila, nambo nyiche kukubatsiya ni meesi kuti wāndu wa ku Isilaeli waamanyilile.”

³² Che Yohana watusalile indu iyaiweni achitiji, “Nambweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukama kutyochela kwiniani mpela nguunda ni kwatula pachanya pao. ³³ Uneji nganinaamanyilila nambo jwelejo juwandumile ngabatsisye ni meesi waasalile, ‘Jwelejo juchimwaone ali nkutuluchilwa ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwatula pachanya pao, jwelejo ni juchabatsisye ni Mbumu jwa Akunnungu.’” ³⁴ Nipele che Yohana watite, “Uneji naiweni yeleyi ni malasile umboni kuti ajuju ni Mwana jwa Akunnungu.”

Wakulijiganya wāndanda wa Che Yesu

³⁵ Malaŵi jakwe, che Yohana waliji sooni ni wakulijiganya wao wawili. ³⁶ Paŵaweni Che Yesu ali nkupita, watite, “Munnole, ajuju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu.”

³⁷ Ni aŵala wakulijiganya wawili paŵampilikene che Yohana achiwechetaga maloŵe go, waakuiye Che Yesu. ³⁸ Nipele, Che Yesu wagalawiche, waweni wakulijiganya wawili wa che Yohana achakuyaga wausisye, “Ana nkusosanga ichichi?”

Ni wanyawo wajanjile, “Labi, ana nkutama kwapi?” Labi malumbo gakwe jwakwiganya.

³⁹ Che Yesu wajanjile, “Njisangane ni wanyamwe chimmone.” Wakulijiganya wo waakuiye, wapaweni paŵatamaga, jaliji mpela saa kumi ja ligulo ni wanyawo watemi nawo lyaŵa lila.

⁴⁰ Jumo jwa aŵala wakulijiganya wawili waŵampilikene che Yohana achiwechetaga maloŵe go ni kwakuya Che Yesu waliji che Andulea, mpwao che Simoni Petulo. ⁴¹ Che Andulea wansimene kaje che Simoni mpwakwe, ni wansalile, “Tummweni Masiya,” yaani “Kilisito Jwakuwombola.” ⁴² Nipele, wanjawsisye ku Che Yesu.

Ni Che Yesu wannolite che Simoni ni watite, “Mmwejo ni che Simoni mwanagwao che Yohana. Sano chimmilanjikwe che Kefa.” Mchigiliki Petulo, malumbo gakwe, “Lwala.”

Che Yesu akwaŵilanga che Filipino ni che Nasanieli

⁴³ Malaŵi jakwe Che Yesu wapite ku chilambo cha Galilaya. Nipele wansimene che Filipino ni kunsalila, “Munguye.” ⁴⁴ Che Filipino waliji mundu jwa musi wa ku Besesaida, musi uŵatamaga che Andulea ni che Petulo. ⁴⁵ Nipele che Filipino wansosile che Nasanieli, ni paŵammweni wansalile, “Tummweni ajula juŵalembekwe mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni mu itabu ya wakulondola wa Akunnungu, Che Yesu kutyochela musi wa ku Nasaleti Mwana ju che Yusufu.”

⁴⁶ Nombwe che Nasanieli wambusisye che Filipo, “Ana chindu chambone chikukomboleka kutyochele ku Nasaleti?” Che Filipo wansalile, “Njise kunnole.” ⁴⁷ Che Yesu pa wambweni che Nasanieli achaichililaga watite, “Nnole! Jwele ali Mwisilaeli nsyenesyene, nkati mwakwe mwangali unami.”

⁴⁸ Che Nasanieli wausisye Che Yesu, “Ana mumanyilile chinauli?”

Che Yesu wajanjile, “Akanammilanje che Filipo, nambweni ndi ntemi paasi pa chitela cha ntini pala.”

⁴⁹ Pelepo che Nasanieli watite, “Jwakwiganya, mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, mmwe ndi Mwenye jwa ku Isilaeli!”

⁵⁰ Che Yesu wansalile, “Ana mungulupilile pakuwa nansalile kuti nammweni paasi pa chitela cha ntini pala? Chingawone gamakulungwa kupunda gelega.” ⁵¹ Che Yesu wajendechele kusala, “Isyene ngunsalila, chinkuwone kwini kweugule ni achikatumetume wa kwini wa Akunnungu achikwelaga ni kutuluka pa Mwana jwa Mundu.”

2

Che Yesu ku ulombela wa ku Kana

¹ Pagamasile mo wa gawili wapali ulombela musu wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya. Ni achikulugwe Che Yesu waliji kweleko, ² Che Yesu ni wakulijiganya wao nombwe walichikwe ku ulombela wo. ³ Pajamasile divai jiwalingenye kwa ligongo lya ulombela, achikulugwe Che Yesu wansalile, “Nganakola divai!”

⁴ Che Yesu wajanjile, “Nkaasalila chakupanganya, katema kangu kakanawe kwika.”

⁵ Pelepo achikulugwe Che Yesu waasalile achikatumetume, “Chachilichose chichansalile, mpanganye.”

⁶ Pelepo syapali lulo syekulungwa nsano ni umo sya maganga, lwaluli lose lwakombwele kugumbala lulo sya mwana siwili pane situ sya meesi. Sya wachikwe pelepo mpela itite pakusyo weleka kwa Wayahudi kutaga meesi ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. ⁷ Che Yesu waasalile achikatumetume wala, “Ngumbasye meesi lulo syo.” Ni wanyawo wagumbesye ndende. ⁸ Nipele waasalile, “Sano ntechanje munjauchisye jwankulu jwa chindimba.” Ni wanjauhisye. ⁹ Jwankulu jwa chindimba pa wajipasisye divai jwaliji meesi kundanda, nombwe nganakumanyilila kujikopochele divai jo, nambo achikatumetume wala waimanyi. Jwankulu jwa chindimba jula wambilasile nlombela, ¹⁰ ni kunsalila, “Mundu jwalijose kundanda akwapa wandu divai jambone ni wamalaga kung’wa ni kukolelwa akwapa janganong’a nnope. Nambo mmwejo ntupele divai jambone mpaka sambano.”

¹¹ Chelechi chili chimanyisyo chakusimosya chandanda chiwapanganyisye Che Yesu mmusi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya ni waulosisye ukulu wao nombwe wakulijiganya wao waakulupilile.

¹² Payamasile yeleyo, Che Yesu pamo ni achikulugwe ni achapwakwe ni wakulijiganya wao wala watuluchile ku Kapelenaumu. Watemi kweleko mo wa kanandi.

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

(Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Katema ka lyuwa lyekulungwa lya Pasaka ja Wayahudi kawandichile ni Che Yesu wakwesile ku Yelusalemu. ¹⁴ Pa Nyuumba ja Akunnungu waasimene wandu achisumisya ng’ombe ni ngondolo ni nguunda ni wakutindanya mbiya ali atemi. ¹⁵ Wapotile ngonji ni kuwa lubokola ni wawinjile wose paasa pa Nyuumba ja Akunnungu pamo ni ng’ombe ni ngondolo syao. Ni wapikulenye mesa sya wakutindanya mbiya wala ni kumwasya mbiya syao. ¹⁶ Ni wawaliji nkusumisa nguunda wala waasalile, “Ntyosyanje pelepa indu yi. Nkajipanganya nyuumba ja Atati wangu kuwa nyuumba jakusumichisya malonda!” ¹⁷ Wakulijiganya wao wakumbuchile kuti, malembelo gokusala, “Alakwe Akunnungu, unonyelo wangu kwa nyuumba jenu ukundinisa mpela mooto mu ntima.”

¹⁸ Ilongola wa Wayahudi wausisye Che Yesu, “Ana chimpanyanje chimanyisyo chachi chakusimosya chakutulosya kuti nkwete lilamulo lya kupanganya yelei?”

¹⁹ Che Yesu waasalile, “Ngumulanje Nyuumba ja Akunnungu ji, ni uneji chinda we kwa mo wa gatatu pe.”

²⁰ Pelepo Wayahudi wala watite, “Aji Nyuumba ja Akunnungu ji twatawile kwa yaka makumi ncheche konjehesya nsano ni umo. Ana mmwejo chinkombole chinauli kujitawa kwa mo wa gatatu?”

²¹ Nambo Nyuumba ja Akunnungu jiwajigambaga Che Yesu jo jaliji chiilu chakwe nsyene. ²² Nipele Che Yesu pa wasyuchile, wakulijiganya wao wakumbuchile kuti waweche gelega, ni wagakulupilile Malembelo ga Akunnungu ni malo we gawa wechete Che Yesu gala.

Che Yesu akujimanyilila mitima ja wāndu wose

²³ Che Yesu paŵaliji ku Yelusalemu mmoŵa ga chindimba cha Pasaka wāndu wājinji paŵaiweni imanyisyo iŵaipanganyisye ŵaakulupilile. ²⁴ Nambo Che Yesu nganalilechelelaga kukwao pakuŵa wājimanyilile mitima jao ²⁵ ni pakuŵa waimanyilile uchenene yaili mmitima jao, nganasaka kusalilwa chachilichose nkati wāndu wāne.

3

Che Yesu akukunguluka ni che Nikodemu

¹ Jwapali chilongola jwa Chiyahudi liina lyakwe che Nikodemu juŵaliji mu mpingo wa Mafalisayo. ² Chilo chimo che Nikodemu wānjaulile Che Yesu ni kunsalila, “Jwakwiganya, tukwimanyilila kuti mmwe ndi jwakwiganya jwalajiswe ni Akunnungu, pakuŵa ngapaga mundu jwakukombola kupanganya imanyisyo inkwitendekanya mmwe akaŵe Akunnungu ali pamo najo.”

³ Che Yesu wānjanjile, “Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngakupagwa kaaŵili, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.”

⁴ Che Nikodemu wambusisye, “Aha mundu akukombola chinauli kupagwa kaaŵili ali akusile? Akukombola chinauli kwinjila mu lutumbo lwa achikulugwe ni kupagwa kaaŵili?”

⁵ Che Yesu wānjanjile, “Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngapagwa kwa meesi ni kwa Mbumu jwa Akunnungu, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu. ⁶ Kwa chilu mundu akupagwa ni atati ni achikulugwe, nambo akupagwa kwa mbumu, akupagwa kwa Mbumu jwa Akunnungu. ⁷ Nkasimonga pakuŵa ndite kuti nkusachilwa mpagwe kaaŵili. ⁸ Mbungo jikupuga kujikusaka, nkujipikana pajikupuga, nambo ngankukumanyilila kujikukopochela atamuno kujikwaula. Ikuŵa yelei kwa jwalijose jwapagwilwe kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

⁹ Che Nikodemu wausisye Che Yesu, “Ayi indu yi ana chiikomboleche chinauli?”

¹⁰ Che Yesu wānjanjile, “Mmwejo ndi jwakwiganya jwa Ŵaisilaeli ana iŵele uli ngankwimanyilila indu yi? ¹¹ Isyene ngunsalila, uweji tukuŵecheta itukwimanyilila ni kuŵalanga umboni wa itwiweni, nambo wānyamwe ngankusaka kuujitichisya utenga wetu. ¹² Iŵaga nantanjile indu ya pachilambo ni wānyamwe nganinjitichisya, ana nantanjilaga indu ya kwinani chinjitichisye chinauli? ¹³ Ngapagwa jwalijose jwajawile kwinani ikaŵe Mwana jwa Mundu juŵatulwiche kutyochela kwinani.”

¹⁴ Mpela ila che Musa iŵatite pakulikoleka penani pa luchanamila lijoka lilyakolochekwe ni shaba mwipululu mula, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu ikusachilwa anyakulikwe mwini, ¹⁵ kuti jwalijose juchankulupilile akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁶ Pakuŵa Akunnungu wāanonyele nnope wāndu ŵa pachilambo, nipele wāntoyisye Mwanagwe jwajikape, kuti jwalijose jwakunkulupilila akajonasika, nambo akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Pakuŵa Akunnungu nganantuma Mwanagwe pachilambo kuti aiche kukwalamula wāndu, nambo aiche kukwakulupusya.

¹⁸ Jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, jweleji ngakulamulwa, nambo jwankulupilila jweleji amasile kulamulikwa, pakuŵa nganankulupilila Mwana jwajikape jwa Akunnungu. ¹⁹ Lilamulo lili lyeleli, lilanguka liiche pachilambo nambo wāndu achinonyele nnope chipi kupunda lilanguka, pakuŵa akupanganya ya chigongomalo. ²⁰ Mundu jwalijose jwakupanganya ya chigongomalo akulichima lilanguka, ngakwika kulilanguka pakuŵa ngakusaka iwoneche indu yao ya chigongomalo. ²¹ Nambo jwakuukamulisa usyene akwika kulilanguka kuti yakuipanganya iwoneche kuti ipanganyiche kwa kwajitichisya Akunnungu.

Che Yesu ni che Yohana Ŵakubatisya

²² Payamasile yeleyo Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao wājawile ku chilambo cha Ŵayahudi. Ŵatemi pamo nawo kweleko, achibatisyaga wāndu. ²³ Che Yohana nombe ŵaliji ku Ainoni, pachiŵandi ku Salimu achibatisyaga wāndu, pakuŵa kweleko kwaliji ni meesi gamajinjli. Wāndu wānjaulilaga, nombewo wābatisye. ²⁴ Yeleyo yakopochele katema che Yohana nganataŵikwe mu nyumba jakutaŵilwa.

²⁵ Gakopochele makani pasikati ja Myahudi jumo ni ŵakulijiganya Ŵampepe ŵa che Yohana nkati masyoŵelelo ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. ²⁶ Nipele, ŵakulijiganya wo wānjaulile che Yohana ni kunsalila, “Jwakwiganya, ajula mundu juŵaliji pamo nomwe peesi Yolodani, jumŵaŵalasilile ngani syakwe, nombejo sambano akubatisya, ni wāndu wose akwajaulila.”

²⁷ Che Yohana wānjanjile, “Mundu ngakukombola kukola chachilichose ikaŵe apegwilwe ni Akunnungu ŵa kwinani. ²⁸ Ni wānyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti

nasasile, 'Uneji nguniŵa Kilisito Jwakuwombola, nambo nalajiswe kuti naalongole!' ²⁹ Jwakulombekwa ali jwakwe nnombela, nambo nkamusi jwa nnombela akwima kuntumichila nnombela, nkamusi jo akusangalala nnope pakupilikana liloŵe lya nnombela ali nkukunguluka. Iyoyo peyo ni uneji ngusangalala nnope. ³⁰ Che Yesu ikusachilwa aŵe jwankulu, ni uneji mme jwannondi.

Jwelejo jwakwika kutyochela kwini

³¹ "Jwakwika kutyochela kwini ali jwankulu kwapunda wose. Jwakutyochela pachilambo ali jwa pachilambo nombe akuŵecheta mpela munda jwa pachilambo. Nambo jwakwika kutyochela kwini akuilongosya indu yose. ³² Jwelejo akutyosya umboni wa indu yaiweni ni kuulipikana, nambo ngapagwa munda jwakukunda indu yakuisala. ³³ Nambo munda jwalijose jwakukunda umboni wakuusala jwelejo, akwitichisya kuti Akunnungu ali usyene. ³⁴ Ajula jwatumikwe ni Akunnungu akusala maloŵe ga Akunnungu, pakuŵa Akunnungu akwapa Mbumu jwa Akunnungu kwa winji. ³⁵ Akunnungu akunnonyela Mwana ni indu yose aŵisile mu ulamusi wao. ³⁶ Jwakunkulupilila Mwana akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, jwangakunkulupilila Mwana ngakola umi, ni uchimwa wa Akunnungu uli pa jwelejo."

4

Che Yesu ni jwankongwe Msamalia

¹ Mafalisayo ŵapilikene kuti Che Yesu akupata ŵakulijiganya ŵajinji ni kwabatisya kwapunda che Yohana. ² Nambo Che Yesu nsyene nganiŵabatisya ŵandu, ŵakulijiganya Wao ni ŵaŵabatisyaga ŵandu. ³ Nipele, Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵatyosile ku Yudea ni kuuja ku Galilaya. ⁴ Mu ulendo wao ŵasachilwe kupita ku Samalia.

⁵ Nipele, ŵaiche ku Sikali musi umo wa ku Samalia, pachiŵandi ngunda u che Yusufu wapegilwe ni che Yakobo atagwe. ⁶ Pelepo pali ni chisima chi che Yakobo, nombe Che Yesu pakuŵa ŵapesile ni ulendo, ŵatemi mungulugulu chisima. Yaliji muusi lyaŵa pantwe.

⁷ Nipele jwankongwe jumo Msamalia ŵaiche kukuteka meesi. Ni Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, "Nguŵenda meesi gakung'wa." ⁸ Katema ko ŵakulijiganya ŵakwe ŵajile mu mmusi kukusuma yakulya.

⁹ Nambo jwankongwe jo ŵatite, "Mmwejo Myahudi, ana nkukombola chinauli kumenda meesi gakung'wa uneji jwankongwe Msamalia?" Ŵatite yele pakuŵa Ŵayahudi ngakukamulangana ni Ŵasamalia.

¹⁰ Che Yesu ŵajanjile, "Nkachimanyi chichi chakusaka Akunnungu kumpa ni ŵaani ŵakummenda meesi gakung'wa, nkammendile jwelejo, nombejo akampele meesi gagakwikanawo umi."

¹¹ Jwankongwe jo ŵatite, "Ambuje, mmwe nganinkola ngao ni chisima chi chilewipe nnope. Ana mpatile kwapi meesi gagakwikanawo umi go? ¹² Ambuje ŵetu che Yakobo ni ŵatupele uweji chisima chi, nsyene ni Ŵanagwe ni ilango yakwe ŵang'wele meesi ga chisima chi. Ana mmwejo nkulitenda jwankulu nnope kwapunda che Yakobo?"

¹³ Che Yesu ŵanjanjile, "Jwalijose juchang'we meesi ga chisima chi chijakole njota sooni. ¹⁴ Nambo juchang'we meesi gachinaape une ngajakola njota ng'oo. Meesi gachinaape une chigaŵe nti meesi gagakuulika nkati mwakwe, gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi."

¹⁵ Jwankongwe jo ŵansalile, "Ambuje, nguŵenda meesi go kuti jinangole njota sooni ni ninaiche sooni pelepa kukuteka meesi."

¹⁶ Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, "Njaule nkaaŵilanje ŵankwenu, nkaiche pamo nawo pelepa."

¹⁷ Jwankongwe jo ŵajanjile, "Uneji nganingola ŵalume."

Che Yesu ŵansalile, "Njanjile yambone kuti nganinkola ŵalume. ¹⁸ Pakuŵa mwalombilwe kasano, ni jwannume junkutama nawo sambano jo nganaŵa ŵankwenu. Pelepo chinsasile cho chili chisyene."

¹⁹ Jwankongwe jo ŵaasalile, "Ambuje, nguwona kuti mmwejo ndi jwakulondola jwa Akunnungu. ²⁰ Achambuje ŵetu ŵa Chisamalia ŵapopelele Akunnungu mwinani mwa chitumbi chi, nambo ŵanyamwe Ŵayahudi nkuti, tukusachilwa kwapopelele Akunnungu ku Yelusalemu."

²¹ Che Yesu ŵanjanjile, "Amao, nkulupilile chinguchisala, chikaiche katema ngamwapopelele Atati mwinani mwa chitumbi chi atamuno ku Yelusalemu kula. ²² Ŵanyamwe Ŵasamalia nkwapopelele ŵangankwamanyilila, nambo uweji Ŵayahudi tukwamanyilila ŵatukwapopelele, pakuŵa ukulupusyo wa Akunnungu chiutyochele kwa litala lya Ŵayahudi. ²³ Nambo chikaiche katema, sooni kaiche, ŵakupopelele kwa usyene

chiŵaapopelele Atati achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni usyene. Pakuŵa Atati akwasaka ŵandu ŵakwapopelela chanti yeleyo. ²⁴ Akunnungu ali Mbumu, ni ŵakwapopelela ŵelewo ŵapopeleleje achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni ku manyilila usyene.”

²⁵ Jwankongwe jo ŵansalile, “Ngumanyilila kuti chaiche Masiya jwakuŵilanjikwa Kilisito Jwakuwombola. Pachaiche chatumanyisye inayose.”

²⁶ Che Yesu ŵansalile, “Uneji junguŵecheta nomwe ndili jwelejo.”

²⁷ Papopo ŵakulijiganya ŵakwe ŵausile, ŵasimosile ligongo ŵasimene Che Yesu alinkukulunguluka ni jwankongwe. Nambo ngapagwa jwalijose juŵambusisye Che Yesu, “Ana nkusaka chichi? Pane kwaligongo chi nkukulunguluka ni jwankongwe?”

²⁸ Jwankongwe jo ŵalesile lulo lwakwe palapala, ŵajawile mmusi ni kwasalila ŵandu achitiji, ²⁹ “Njisangane nkannole mundu jwasalile yanayose imbanganyisye! Ikukomboleka kuti jwelejo ali Kilisito Jwakuwombola?” ³⁰ Nipele ŵandu ŵakopweche mmusi ula ni kwajaulila Che Yesu.

³¹ Katema kakoko ŵakulijiganya ŵakwe ŵaliji nkwachondelela Che Yesu achitiji, “Chondechonde Jwakwiganya, ndye.”

³² Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Uneji ngwete chakulya chingankuchimanyilila ŵanyamwe.”

³³ Ŵakulijiganya ŵakwe ŵatandite kuusyana achinsyene pe, “Ana kwana mundu jwanjilile chakulya?”

³⁴ Che Yesu ŵaasalile, “Chakulya changu chili kutendekanya chakusaka aŵala ŵandumile ni kugamalisya masengo gao. ³⁵ Ŵanyamwe ngankuti, ‘Jisigalile miesi ncheche, pakwika katema ka kugungula?’ Nambo uneji ngunsalila nnole migunda ji jili chile kwa kugungula. ³⁶ Jwakugungula akupochela mbote ni akukumbikanya pamo magungulo kuti gakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, nipele jwakupanda asengwe yalumo ni jwakugungula. ³⁷ Chiŵecheto chi chili chisyene, ‘Jumo akupanda ni jwine akugungula.’ ³⁸ Uneji nantumile nkagungule magowolo ganganimpande ŵanyamwe, ŵane ŵapanganyisye masengo gakulimba, nambo gelego ginkupata ŵanyamwe gali kwa ligongo lya masengo gao.”

³⁹ Ŵasamalia ŵajinji ŵa musii ula ŵakulupilile Che Yesu kwa ligongo lya umboni wa maloŵe gaŵaŵechete jwankongwe jo gagakuti, “Asalile inayose imbanganyisye.”

⁴⁰ Ŵasamalia ŵajaulile Che Yesu ni kwachondelela atame pamo nawo, nombejo ŵatemi pepala moŵa gaŵili.

⁴¹ Nipele ŵandu ŵajinji nnope ŵakulupilile Che Yesu ligongo lya maloŵe gao. ⁴² Ŵansalile jwankongwe jo, “Sano tukukulupilila ngaŵa kwaligongo lya kuŵecheta kwenu pe, nambo pakuŵa tupilikene twachinsyene, ni tukumanyilila kuti isyene ajuju ni Nkulupusyo jwa ŵandu ŵapachilambo.”

Che Yesu akunnanyama mwanache jwa jwankulu

⁴³ Pagapite moŵa gaŵili Che Yesu ŵausile sooni ku Galilaya. ⁴⁴ Pakuŵa Che Yesu nsyene ŵasasile pangasisa kuti, “Jwakulondola jwa Akunnungu ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe nsyene.” ⁴⁵ Paŵaiche ku Galilaya, ŵandu ŵajinji ŵakweleko ŵapochele, pakuŵa ŵanyawo nombe ŵaliji ku Yelusalemu kuchindimba cha Pasaka, ŵaiweni yose yaitesileje Che Yesu pachindimba.

⁴⁶ Nipele Che Yesu ŵaujile sooni mmusi wa ku Kana, chilambo cha ku Galilaya, peuto paŵagatesile meesi gaŵe divai pala. Pepala paliji ni jwankulu jumo juŵaliji ni mwanache jwakulwala ku Kapelenaumu ko. ⁴⁷ Nipele jwankulu jo paŵapilikene kuti Che Yesu atyosile ku Yudea ni kwika ku Galilaya, ŵajaulile ni kwachondelela ajaule ku Kapelenaumu akannanye mwanagwe juŵalwalaga kuŵandichila kuwa. ⁴⁸ Che Yesu ŵansalile, “Ŵanyamwe ngankwakulupilila Akunnungu pangaiwona imanyisyo ni yakusimonjeka!”

⁴⁹ Jwankulu jo ŵanjanjile, “Ambuje, chondechonde tujale mwanangu akanaŵe kuwa.”

⁵⁰ Che Yesu ŵansalile, “Njauleje, mwanagwenu chalame.”

Mundu jo ŵalikulupilile liloŵe liŵasalilwe ni Che Yesu ni ŵajawile. ⁵¹ Paŵaliji nkutuluka, ŵasimene ni achikapolo ŵao ni ŵansalile kuti mwanache jwao alamile.

⁵² Nombejo ŵausisye katema kaŵatandite mwanagwe kupata eja, ni ŵanyawo ŵanjanjile, “Ulwele wannesile liiso saa saba ja musii.” ⁵³ Nipele atati jo ŵajimanyilile kuti jaliji saa jilajila jiŵasalilwe ni Che Yesu kuti, “Mwanagwenu chalame.” Pelepo nsyene pamo ni achalongo ŵakwe wose ŵankulupilile Che Yesu.

⁵⁴ Chelechi chaliji chimanyisyo cha kusimosya chaaŵili chiŵachipanganyisye Che Yesu paŵatyosile ku Yudea kuju ku Galilaya.

5

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu wákwesile kwaula ku Yelusalemu ku chindimba cha Wáyahudi, ² Ni ku Yelusalemu ko, pachiwandi nnango wekulungwa waukwilanjikwa nnango wa ngondolo, kwaliji ni litanda lyalikuwílanjikwa Mchiebulania Betisasa lyalili ni mapenu nsano. ³ Wákulwala wájinji wágonaga mmapenu mo, kwaliji ni wángalola ni wákulemala ni wákutatala. ⁴ Wálolelaga meesi gatinganyikwe, pakuwa kapali katema katumetume jwa kwini jwa Ambuje wátuluchilaga mmeesi ni kugatinganya. Jwakulwala jwalijose juwaliji jwaandanda kwinjila mmeesi gagatinganyikwe, walamile ulwele uliwose walinawo. ⁵ Pelepo paliji ni mundu jumo juwatatele yaka makumi gatatu kupambula nsano ni itatu. ⁶ Che Yesu pawambweni mundu jula ali agonile pepala ni kwimanyilila kuti ali jwakulwala mo wa gamajinji, wambusisye, “Ana nkusaka kulama?”

⁷ Jwakulwala jo wajanjile, “Ambuje, uneji ngingola jwakunyinjisa mu litanda katema meesi pagakutinganyikwa. Pingulinga kwinjila, mundu jwine akuunongolela kwinjila.”

⁸ Nipele Che Yesu wansalile, “Njimuche, njigale ugono wenu njaule.” ⁹ Papopo pepo mundu jo walamile, wájigele ugono wakwe ni kwaula.

Yeleyo yatendekwe pa Lyuwa lya Kupumulila. ¹⁰ Nipele achakulu wa Wáyahudi wansalile mundu jwalamile jo, “Lelo juno lili Lyuwa lya Kupumulila ni malajisyo ga Akunungu ga wapele che Musa gakukanya kunyakula ugono wenu.”

¹¹ Nambo mundu jo wajanjile wanyawo, “Mundu jwanamisye jula andanjile, ‘Njigale ugono wenu, njaule.’”

¹² Wanyawo wambusisye, “Ana waani ansalile njigale ugono wenu njaule?”

¹³ Nambo mundu juwalamisye jula nganammanyilila Che Yesu kuti ali waani, pakuwa pepala paliji ni mpingo wekulungwa wa wandu ni Che Yesu watyosile pepala.

¹⁴ Kanyuma Che Yesu wansimene mundu juwannamisye jula pa Nyuumba ja Akunungu, ni wansalile, “Mpilikane sambano nnamile, kasintenda sooni sambi, chinaiche kunsimana chindu chakusakala kupunda achichi.”

¹⁵ Mundu jula wájawile kukwasalila achakulu wa Wáyahudi kuti Che Yesu ni juwalamisye.

¹⁶ Pakuwa Che Yesu watendekenyeye yeleyo pa Lyuwa lya Kupumulila, Wáyahudi watandite kunchima. ¹⁷ Nambo Che Yesu waasalile, “Atati wangu akupanganya masengo mo wa gose ni uneji ngupanganya iyoyo peyo.”

¹⁸ Kwa ligongo lyo, achakulu wa Wáyahudi wapundile kusosasosa litala lyakwaulaga Che Yesu ngawa ligongo lyakutema malajisyo ga Lyuwa lya Kupumulila pe, nambo pakuwa alitesile kuti Akunungu ali Atatigwe ni kulitenda chisau ni Akunungu.

Ulamusi wa Mwana jwa Akunungu

¹⁹ Che Yesu wansalile, “Ngusalila isyene, Mwana ngakukombola kupanganya chachilichose jikape. Mwana akukombola kupanganya achilape chakuchiwona alinkupanganya Atati. Pakuwa achila chaakuchipanganya Atati Mwana nombejo akupanganya ilaila peila. ²⁰ Atati akunonyela Mwana ni kunlosya indu yose yakupanganya nsyene. Soonni chiwalosye indu yekulungwa kupunda ayiyi, ni wanyamwe chinsimonje. ²¹ Mpela ila Atati iyakuti pakwasusyaya wawile ni kwapa umi, iyoyo peyo ni Mwana akwapa umi awala wakwasaka. ²² Atati ngakunlamula mundu jwalijose, nambo ampele Mwanagwe ukombole wose wakwalamula wandu, ²³ kuti wandu wose anchimbichisye Mwana mpela yakuti pakwachimbichisya Atati. Mundu jwalijose jwangakunchimbichisya Mwana ngakunchimbichisya Atati juwantumile.”

²⁴ “Ngusalila isyene, jwakulipikanila lilo we lyangu ni kwakulupilila wandumile une wala, jwelejo akwete umi wa mo wa gose pangali mbesi. Nombejo ngaalamulikwa ng’oo, pakuwa amasile kukopoka muchiwa ni kwinjila mu umi. ²⁵ Ngusalila isyene, chikaiche katema ni sambano kaiche chanti wandu wawile chalipilikane lilo we lya Mwana jwa Akunungu nombe wandu wachalipilikane wo chakole umi. ²⁶ Mpela ila Atati yatite kuwa ndande ja umi, iyoyo peyo ampele Mwana kuwa ndande ja umi. ²⁷ Soonni ampele Mwana ukombole wa kulamula ligongo jwelejo ali Mwana jwa Mundu. ²⁸ Nkachisimonga achichi pakuwa chikaiche katema chati wandu wose waali kumalembe chalipilikane lilo we lyao, ²⁹ nombe chasyuche, awala wawatendekenyeye yambone chasyuche ni kupata umi ni awala wawatendekenyeye yangalumbana chasyuche ni kulamulikwa.”

Usyene nkati Che Yesu

³⁰ “Uneji jikape ngangukombola kuchitendekanya chindu kwa ukombole wangu nansyene. Ngulamula mpela inguti pakupilikana kutyochela kwa Atati, ni kulamula kwangu kuli kwa usyene pakuwa ngangupanganya ingusaka nansyene, nambo yambone paujo pao wandumile une wala.

³¹ “Naliwalangaga nansyene umboni wangu uli wa unami. ³² Nambo apali jwine jwakusala umboni pa une, noneji ngumanyilila kuti yose yakusala nkati uneji ili isyene.

³³ Wanyamwe mwalijisye wantenga ku che Yohana Wakubatisya, ni umboni wasasile nkati une uli usyene. ³⁴ Ngaŵa kuti uneji nguukulupilila umboni wa wandu, nambo ngusala yelei kuti wanyamwe nkulupuswe. ³⁵ Che Yohana waliji mpela lumuli lulwakolelaga ni kulanguchisya, ni wanyamwe mwaliji chile kusengwa ni lilanguka lyakwe kwa katema pe. ³⁶ Nambo uneji ngwete umboni kukwangu wauli wekulungwa kupunda u che Yohana. Pakuŵa masengo gingugapanganya gaambebe Atati malichisye ni gagakulosya pangasisika kuti Atati ni wandumile. ³⁷ Atati uwandumile, iyoyo akusala umboni nkati une. Wanyamwe nganimme kulipilikana liloŵe lyao atamuno kukulola ku meeso kwao, ³⁸ ni liloŵe lyao ngalikutama nkati mwenu, pakuŵa nganimunkulupilila ajula juŵamtumile. ³⁹ Nkugasosasa Malembelo ga Akunnungu nchiganisyaga kuti mu gelego chimpate umi wa moŵa gose pangali mbesi. Ni Malembelo ga Akunnungu go gakuŵalanga umboni nkati une! ⁴⁰ Ni wanyamwe ngankusaka kwika kukwangu kuti nkole umi wa moŵa gose pangali mbesi.

⁴¹ “Ngangusosa kuchimbichikwa ni wandu. ⁴² Nambo ngummanyilila wanyamwe kuti nganinkola unonyelo wa Akunnungu mmitima jenu. ⁴³ Uneji iiche kwa ulamusi wa Atati wangu, ni wanyamwe nganimungulupilila. Aikaga mundu jwine kwa ulamusi wakwe nsyene, chimunkulupilile. ⁴⁴ Ana chinkombole chinauli kungulupilila iwaga wanyamwe nkusaka kulapikwa kutyochela kwa achinjenu nambo nkukana kulapikwa kwakukutyochela kwa Akunnungu ŵaali jikape? ⁴⁵ Nkaganisyaga kuti uneji chinambechetele kwa Atati. Che Musa junkunlolela wanyamwe ni juchambechetele kwa Atati. ⁴⁶ Nkankulupilile che Musa nkaangulupilile ni une wakwe pakuŵa che Musa ŵalembile ngani syangu. ⁴⁷ Nambo iwaga ngankugakulupilila gaŵagalembile che Musa gala, sano chinkombole chinauli kugakulupilila ginguwecheta?”

6

Che Yesu akuulisa mpingo wa wandu

(Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Payamasile yeleyo Che Yesu ŵajombweche litanda lya Galilaya pane likuŵilanjikwa litanda lya Tibelia. ² Mpingo wekulungwa wa wandu wakuiye ligongo wandu wo ŵaiwani imanyisyo iwapanganyisye kwa kwalamya wandu. ³ Nipele Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao wakwesile mwitumbi ni kutama. ⁴ Katema ka chindimba cha Pasaka ja Ŵayahudi kawandichile. ⁵ Che Yesu paŵalolesyololesye ŵauweni mpingo wekulungwa wa wandu uchaichililaga, nipele ŵausisye che Filipino, “Ana chitusume kwapi chakulya kuti twape wandu ŵa alye?” ⁶ Ŵaŵechete yeleyo kuti ŵalinje che Filipino, pakuŵa asyene ŵaimanyi chichaapanganye.

⁷ Che Filipino ŵajanjile, “Ipande machila gaŵili ga madini ga feza ngaikukwana kusumila mikate kwa kila mundu!”

⁸ Jumo jwa ŵakulijiganya ŵa Che Yesu jwakuŵilanjikwa che Andulea, mpwao che Simoni Petulo, ŵaasalile Che Yesu, ⁹ “Kwana jwanchanda pelepa jwali ni ipande nsano ya mikate ja shayili ni somba siŵili. Nambo yakulya yi kanandi ngayajikutisya wandu ŵajinji wanti nyi?”

¹⁰ Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwasalile wandu atame paasi.” Pelepo paliji ni manyasi, nipele wandu wose ŵatemi paasi, winji wa achalume pe waliji mpela elufu tano. ¹¹ Nipele Che Yesu ŵajigele ipande ya mikate ila, ni watogolele Akunnungu ni kwagaŵila wandu ŵawatemi paasi ŵala. Ŵatesile iyoyo peyo ni somba sila ni kila mundu ŵapatile mpela iwatite pakusaka. ¹² Wandu wo paŵajikwite Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Nkumbikanye mbakatika yaisigele yo kuti inapotele.” ¹³ Nipele, ŵakulijiganya ŵala wakumbikanye isigasi ya mikate nsano ja shayili iyasigesye wandu ŵawalile ŵala, Wagumbesye itundu likumi ni iwili. ¹⁴ Wandu paŵachiwani chimanyisyo chiŵachipanganyisye Che Yesu cho, watite, “Isyene ajuju ni jwakulondola jwa Akunnungu jwaŵechetekwe kuti chaiche pachilambo.” ¹⁵ Che Yesu ŵaimanyi kuti wandu ŵasachile kwakanganchisya aŵe mwenye jwao, ni watyosile sooni jikape ni kwaula ku chitumbi.

Che Yesu akwenda pachanya meesi

(Matayo 14:22-33; Maliko 6:45-52)

¹⁶ Pakwaswele ŵakulijiganya ŵa Che Yesu ŵatulwiche kwaula ku litanda. ¹⁷ Ŵajinjile mu ngalaŵa watandite komboka kwaula ku Kapelenaumu. Chipi chajinjile ni Che Yesu ŵaliji akanawe kwaichilila. ¹⁸ Litanda lyatandite matumbela kwa ligongo lya chimbunga chekulungwa chichaliji chininkupuga. ¹⁹ Ŵakulijiganya ŵao paŵajawile kwakatalichila uleu wa maili situ pane ncheche, ŵammweni Che Yesu alinkwenda pachanya meesi, ni kujiwandichila ngalaŵa, ŵajogwepe nnope. ²⁰ Che Yesu ŵaasalile, “Nkajogopa, ndili uneji!”

21 Nipele wakupijiganya wala kwakusangalala wammendile Che Yesu ajinjile mu ngalaŵa mula. Palapala ngalaŵa jaiche mungulugulu litanda kuwajaulaga.

Wandu akwasosasosa Che Yesu

22 Malaŵi jakwe mpingo wa wandu uŵasigele peesi litanda ula waimanyi kuti apala paliji ni ngalaŵa jimo pe. Che Yesu nganajinjila mu ngalaŵa pamo ni wakupijiganya ŵao, nambo wakupijiganya ŵao wo wajawile achinsyene pe. 23 Syaiche ngalaŵa sine kutyochela ku Tibelia pepala mpingo wekulungwa wa wandu paŵalile mikate, Ambuje ali amasile kwatogolela Akunnungu. 24 Nipele, wandu wo paŵaimanyi kuti Che Yesu ni wakupijiganya ŵao nganapagwa pepala, ŵasikwesile ngalaŵa sila ni kwaula ku Kapelenaumu achinsosaga.

Che Yesu ali chakulya cha umi

25 Wandu wala paŵasimene Che Yesu ali ajombweche wambusisye, “Ana, Jwakwiganya akuno nnyiche katema chi?” 26 Che Yesu ŵajanjile, “Ngunsalila isyene, nkusosasosa une ngawa kwaligongo mwaiwini imanyisyo imbanganyisye, nambo kwaligongo mwalile mikate jila ni kwikuta. 27 Kasinchenjeuchila chakulya chachikuwola, nambo nchenjeuchile chakulya chingachikuwola cha umi wa moŵa gose pangali mbesi. Mwana jwa Mundu champe chakulya chi pakuŵa Akunnungu Atati, alosisye kuti ansagwile ni kunkunda.” 28 Nombewo wambusisye Che Yesu, “Tutende chichi kuti tukombole kugapanganya masengo gakugasakaga Akunnungu tugapanganye?” 29 Che Yesu ŵajanjile, “Chelechi ni chakuchisaka Akunnungu nchipanganye, munkulupilile jwantumile jula.”

30 Pelepo ŵaasalile, “Ana chintende chimanyisyo chi tulole kuti tunkulupilile mmwe? Chintende chichi?” 31 Achambuje ŵetu ŵalile chakulya chachikuŵilanjikwa mana mwipululu mula mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ‘Ŵalisisye mikate jajityochele kwinani.’”

32 Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, che Musa nganampanga nkate kutyochela kwinani, nambo Atati ŵangu ni ŵampele ŵanyamwe nkate usyene kutyochela kwinani. 33 Pakuŵa nkate wakutupa Akunnungu uli ajula jwatulwiche kutyochela kwinani ni kwapa umi wandu ŵaali mchilambo.” 34 Nipele ŵaasalile, “Ambuje, ntupeje nkate wu kila lyuŵa.” 35 Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. Jwakwika kukwangu ngasijinkola sala, jwukungulupilila une ngasijinkola njota ng’oo. 36 Nambo nansalile kuti namuno muuwani, nganimme kungulupilila. 37 Wose ŵakuumba Atati chaiche kukwangu, noneji jwalijose jwakwika kukwangu ngasinankana ng’oo. 38 Nganinduluka kutyochela kwinani kwaligongo lya kuitendekanya ingusaka uneji, nambo ndulwiche kuti ndendekanye yakusaka ŵandumile une ŵala. 39 Yakusaka ŵandumile une ŵala ni ayiyi, ninanjase jwalijose juŵambe, nambo naasyusye pa lyuŵa lya mbesi. 40 Pakuŵa chakusaka Atati ŵangu ni achichi, jwalijose jwakunlola Mwana ni kunkulupilila akole umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lya mbesi.”

41 Nipele Ŵayahudi ŵatandite kwasongonechela Che Yesu pakuŵa ŵatite, “Uneji ndili nkate wautulwiche kutyochela kwinani.” 42 Ni ŵatite, “Uli, ajuju ngawa Che Yesu mwana ju che Yusufu jula? Atatigwe ni achikulugwe twamanyi! Ana akukombola chinauli kuti atulwiche kutyochela kwinani?” 43 Che Yesu ŵaasalile, “Nneche kusongonechelana jwine ni jwine. 44 Ngapagwa mundu juchakombole kwika kukwangu pangali Atati juŵandumile une jo kwautila kukwangu, ni une chinansyusye mundu jo pa lyuŵa lyambesi. 45 Wakupijiganya ŵa Akunnungu ŵalembele kuti, ‘Wandu wose chajiganyikwe ni Akunnungu.’ Mundu jwalijose jwakumpilikana Atati ni kulijiganya kutyochela kwa ŵelewo, chaiche kukwangu. 46 Ngapagwa mundu jwambweni Atati, ikaŵe ajula pe jwatyosile kwa Akunnungu, jwelejo ni juŵambweni Atati. 47 Ngunsalila isyene, jwakukulupilila akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi. 48 Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. 49 Achambuje ŵenu ŵalile mana mwipululu mula, nambo ŵawile. 50 Nambo weleu ni nkate waukutuluka kutyochela kwinani kuti jwalijose jwakulya anajasisiche. 51 Uneji ndili nkate waukwikanawo umi wautulwiche kutyochela kwinani. Mundu jwalijose alyaga nkate wo chalame moŵa gose pangali mbesi. Ni nkate uchinaape wo uli chiilu changu chinguchityosya kuti wandu wose wapachilambo akole umi.”

52 Nipele Ŵayahudi ŵatandite kwangangana achinsyene pe, “Ana aju akukombola chinauli kutupa uwe chiilu chakwe kuti tulye?” 53 Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, iwaga ngankulya chiilu cha Mwana jwa Mundu ni kung’wa miasi jakwe, ngankola umi nkati mwenu. 54 Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung’wa miasi jangu akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lyambesi. 55 Pakuŵa chiilu changu chili chakulya chisyenesyene, ni miasi jangu jili chakung’wa chisyenesyene. 56 Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung’wa miasi jangu, jwelejo akutama nkati mwangu ni uneji ngutama mwa jwelejo. 57 Mpela ila Atati ŵaali ŵajumi iwandumile, ni kwa

ligongo lya Atati ndili wājumi, kwayele jwakundya une chaŵe wājumi kwa ligongo lyangu. ⁵⁸ Nipele, weleu uli nkate wautulwiche kutyochela kwini, ngaŵa mpela mana jiŵalile achambuje wenu ni kuwa. Nambo juchalye nkate wu chakole umi wa moŵa gose pangali mbesi.” ⁵⁹ Che Yesu ŵaŵechete yeleyo paŵaliji nkwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi ku Kapelenaumu kula.

Malowe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi

⁶⁰ Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵajinji paŵapilikene yeleyo ŵatite, “Aga majiganyo ga gali gakulimba! Ana nduni juchakombole kugakunda?” ⁶¹ Che Yesu ŵaimanyi pangasalilwa ni mundu kuti ŵakulijiganya ŵao ŵaliji nkusongoneka yankati yeleyo, ni ŵausisye, “Ana majiganyo ga gakuntesa nneche kungulupilila? ⁶² Nambi chiiŵe uli pachimummone Mwana jwa Mundu alinkujigalikwa kwaula kwini kuŵaliji kundanda? ⁶³ Mbumu jwa Akunnungu ni jwakwichisa umi, machili ga mundu gangali chindu. Malowe ginansalile gali Mbumu nombe gali umi. ⁶⁴ Natamuno yeleyo apali ŵane mwa ŵanyamwe ŵangakukulupilila.” Che Yesu ŵaŵechete yeleyo pakuŵa ŵaimanyi chitandile kundanda kuti ŵaani ŵangakukulupilila ni nduni juchangalauche. ⁶⁵ Nipele Che Yesu ŵaŵechete sooni, “Kwa ligongo lyo nansalile kuti ngapagwa juchakombole kwika kukwangu mpaka akamuchikwe ni Atati ŵangu.”

⁶⁶ Kutyochela lyaŵa lya ŵakulijiganya ŵao ŵajinji ŵalesile kulongana nawo kwaligongo lya malowe gala ni ŵaujile panyuma. ⁶⁷ Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili ŵala, “Ana, ni ŵanyamwe nombe nkusaka kwaula?” ⁶⁸ Che Simoni Petulo ŵajanjile, “Ambuje, tutujaule kwa acheni? Mmwejo nkwele malowe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. ⁶⁹ Uweji tukukulupilila ni sooni tukwimanyilila kuti mmwejo ndi jwanswela kutyochela kwa Akunnungu.” ⁷⁰ Che Yesu ŵaasalile, “Uli, nganinansagula ŵanyamwe likumi ni ŵaŵili? Nambo jumo jwenu ali Shetani.” ⁷¹ Nambo Che Yesu ŵaliji nkwegamba che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote, pakuŵa jwelejo ni juchangalauche namuno ali jumo jwa ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili ŵala.

7

Che Yesu ni achapwakwe

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu ŵaliji nkwendajenda ku Galilaya ko. Nganasaka kwendajenda ku Yudea ligongo achakulu ŵa Ŵayahudi ŵasachile kwaulaga. ² Chindimba cha Ŵayahudi cha masakasa chaŵandichile. ³ Nipele achapwakwe Che Yesu ŵaasalile, “Ntyoche pelepa njaule ku Yudea kuti ŵakunkuya mmwe nombewo aiwone yakusimonjeka inkwipanganya. ⁴ Ngapagwa mundu jwakupanganya chindu kwakulisisa iŵaga akusaka kumanyika ni ŵandu. Pakuŵa nkupanganya yeŵe, nilosye mwasyene kwa ŵandu ŵa pachilambo.” ⁵ Namose achapwakwe nganiŵakulupilila. ⁶ Nipele, Che Yesu ŵaasalile, “Katema kambone kukwangu kakanaŵe kwika, kukwenu ŵanyamwe katema kakalikose kali kambone. ⁷ Ŵandu ŵa pachilambo ngakombola kunchima ŵanyamwe, nambo uneji akunjima pakuŵa naasalile kuti yakuitendekanya yo ili yangalumbana. ⁸ Ŵanyamwe njaule kuchindimba cho. Uneji ngunyaula kuchindimba cho pakuŵa katema kambone kukwangu kakanaŵe kwika.” ⁹ Ŵaŵechete yeleyo ni kusigala pa Galilaya palapala.

Che Yesu kuchindimba cha masakasa

¹⁰ Achapwakwe paŵamasile kwaula kuchindimba cha masakasa, Che Yesu nombe ŵajawile, nambo nganjaula kwakulilosya, ŵajawile kwakulisisa. ¹¹ Kuchindimba cho achakulu ŵa Ŵayahudi ŵaliji nkwasosososa Che Yesu, ni ŵausyene, “Ana ali kwapi ŵelewo?”

¹² Mpingo wa ŵandu waliji nkusongona jwine ni jwine yankati Che Yesu. Ŵandu ŵane ŵatite, “Ali mundu jwambone.” Ni ŵane ŵatite, “Ngaŵa! Akwalambusya ŵandu.” ¹³ Atamuno yeleyo ngapagwa mundu jwalijose jwalinjile kuŵecheta ngani syakwe pelanga kwa ligongo lya kwajogopa achakulu ŵa Ŵayahudi.

¹⁴ Chindimba cho pichaŵandichile kumala, Che Yesu ŵajawile pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya. ¹⁵ Nipele achakulu ŵa Ŵayahudi ŵasimosile ni kuti, “Ana mundu ju agapatile kwapi majiganyo ga, nombejo nganjaule kukulijiganya?” ¹⁶ Pelepo Che Yesu ŵajanjile, “Majiganyo gungwiganya nganigaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa ŵelewo ŵandumile une. ¹⁷ Mundu asakaga kupanganya yakusaka Akunnungu, chaimanyilile kuti majiganyo gungwiganya gatyosile kwa Akunnungu pane nguŵecheta kwa ukombole wangu nansyene. ¹⁸ Jwelejo jwakuŵecheta ngani syakwe nsyene akusosososa ukulu wakwe nsyene, nambo jwakusosososa ukulu wa jwannajisye jula, jwelejo ali jwausyene ni mwa jwelejo ngapagwa unami. ¹⁹ Ana che Musa nganampanga malajisyo? Atamuno

yeleyo, ngapagwa jwalijose mwa wanyamwe jwakugatendekanya gagalembekwe mmalajisyo go. Ana ligongo chi nkusaka kumulaga?" ²⁰ Papopo mpingo chatyochela kwa achambuje wenu. Sambano wanyamwe nkumumbasya mwanache pa Lyuwa lya Kupumulila. ²³ Iwaga mundu akuumbala pa Lyuwa lya Kupumulila kuti ganatemeche malajisyo, sambano kwa chichi nkuundumbilila une ligongo nannamisye mundu pa Lyuwa lya Kupumulila? ²⁴ Kasinlamula kwa meeso pe, nambo nlamule kwa gologa."

²¹ Che Yesu waajanjile, "Mbanganyisye chakusimonjeka chimo ni wanyamwe nkuchisimonga. ²² Che Musa wampele chisyowelo cha kwaumbasya achiwana wenu. Nambo chisyowelo cho nganichityochela ku che Musa nambo chatyochela kwa achambuje wenu. Sambano wanyamwe nkumumbasya mwanache pa Lyuwa lya Kupumulila. ²³ Iwaga mundu akuumbala pa Lyuwa lya Kupumulila kuti ganatemeche malajisyo, sambano kwa chichi nkuundumbilila une ligongo nannamisye mundu pa Lyuwa lya Kupumulila? ²⁴ Kasinlamula kwa meeso pe, nambo nlamule kwa gologa."

Che Yesu ali Kilisito jwakuwombola jwatumikwe ni Akunnungu

²⁵ Wandu wane wa ku Yelusalemu watandite kulusya, "Ana mundu ju nga wa ajula jwakusosekwa ni ilongola kuti ammulaje? ²⁶ Nnole, sambano akuwecheta pelanga, nombe ngapagwa mundu jwakuntanjila chachilichose. Uli, ilongola akwimanyilila kuti aju ali Kilisito jwakuwombola? ²⁷ Pachaiche Kilisito ngapagwa mundu juchakumanye kwakopochele, nambo uweji tukumanyi kwakopochele mundu ju!"

²⁸ Nipele Che Yesu pa waliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu wanyanyisye achitiji, "Ana wanyamwe nkuumanyilila une ni sooni nkumanyi kungopochele? Une nguniika kwa ulamusi wangu nansyene, nambo wandumile une wo ali wasyenyenyene, ni wanyamwe ngunkwamanyilila, ²⁹ uneji ngwamanyilila pakuwa ngopochele kwa welewo, nombewo ni wandumile une."

³⁰ Nipele wandu wasachile kwakamula, nambo nganapagwa mundu jwalijose jwalinjile kunkwaya, ligongo katema kakwe kaliji kakana we kwika. ³¹ Mumpingo wa wandu mula, wandu wajinji wakulupilile ni kuti, "Ana aikaga Kilisito jwakuwombola chapanganye imanyisyo yekulungwa kupunda ayiyi yakuitendekanya a wa?"

Wakulindilila akutumikwa kukwakamula Che Yesu

³² Mafalisayo wapilikene wandu achisongonaga jwine ni jwine yankati Che Yesu. Nipele achakulu wambopesi pamo ni Mafalisayo watumile wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu akaakamule Che Yesu. ³³ Che Yesu waasalile, "Chindame ni wanyamwe kwa katema kakajipi, nipele chinyaule kwa wandumile wala. ³⁴ Chimuosose nambo ngamuuwona, pakuwa pepala pachime wanyamwe ngankombolanga kwika." ³⁵ Achakulu wa Wayahudi wasyanaga achinsyene pe, "Ana mundu ju chajaule kwapi kwakuti ngatukombola kwawona? Ana chajaule kwa Wayahudi wapwilingene ni kutama mu misi ja Wagiliki ni kwajiganya Wagiliki? ³⁶ Ana malumbo gakwe chichi pakuti, 'Chimuosose nambo ngamuuwona, ni pepala pachime wanyamwe ngankombola kwika?'"

Sulo syasikulima meesi gagakwikanawo umi

³⁷ Lyuwa lya mbesi lya chindimba cho lyaliji lyuwa lyekulungwa. Che Yesu wajimi ni kuwecheta kwa lilo we lyakunyanyisya, "Mundu jwalijose jwakwete njota aiche kung'wa kukwangu. ³⁸ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, 'Jwakungulupilila uneji, sulo sya meesi gagakwikanawo umi chigajilime kutyochela nkati mwao!' " ³⁹ Wa wechete yeleyo nkati Mbumu jwa Akunnungu juchapochelwe ni awala wakwakulupilila Che Yesu. Mpaka katema ko wandu waliji nganampochele Mbumu jwa Akunnungu pakuwa Akunnungu waliji akana we kunkusya Che Yesu.

Kulekangana kwa wandu

⁴⁰ Wandu wane mu mpingo ula wapilikene malo we go, ni watite, "Isyene mundu ju ali jwakulondola jula!" ⁴¹ Wandu wane watite, "Aju ali Kilisito jwakuwombola!" Nambo wandu wane waliji nkulusya, "Ana ikukomboleka Kilisito akopochele ku Galilaya? ⁴² Ana Malembelo ga Akunnungu ngagakuti, 'Kilisito jwakuwombola chakopochele mu lukosyo lwa mwenye che Daudi, ni chapagwe ku Beselehemu, musi uwatemi mwenye che Daudi?'" ⁴³ Nipele, wandu wa mumpingo walekangene kwa ligongo lya Che Yesu. ⁴⁴ Wandu wane wasachile kwakamula nambo ngapagwa mundu jwalijose ju wankwaiye.

Achakulu wa Wayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

⁴⁵ Nipele wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pa wasaile, achakulu wambopesi ni Mafalisayo, wasisye, "Kwachichi nganimwaichisya Che Yesu?" ⁴⁶ Wakulindilila wala wajanjile, "Nganapagwe mundu jwalijose jwakombwele kuwecheta mpela mundu ju!" ⁴⁷ Nipele Mafalisayo wasisye, "Ana annambwisye ni wanyamwe wakwe? ⁴⁸ Ana mpatile kumbona jumo jwa ilongola, pane jumo jwa Mafalisayo jwankulupilile jwelejo? ⁴⁹ Ngwamba,

nambo wāndu wā ngakugamanyilila malajisyo ga Akunnungu ga wāpele che Musa, kwayele Akunnungu wālwesiyel!”

⁵⁰ Jumo jwao wāliji che Nikodemu jumo jwa Mafalisayo juwājaulile Che Yesu kundanda, wāsalile achinjakwe, ⁵¹ “Malajisyo getu gakusala kuti, ngatukukombola kunlamula mundu jwajijose pangampilikanila kaje ni kwimanyilila chichi chakupanganya.” ⁵² Ni wanyawo wājanjile, “Ni wanyamwe wakwe ntyochele ku Galilaya? Nsosesose Mmalembelo Gamaswela nomwe chinnole kuti ku Galilaya ngaakopochela jwakulondola jwa Akunnungu!” ⁵³ Nipele kila mundu wāusile kumangwakwe.

8

Jwankongwe juwākamwilwe ku chikululu

¹ Pakumala yeleyo Che Yesu wājawile ku chikwesya cha Miseituni. ² Malaŵi jakwe kundawī pe, Che Yesu wājawile sooni pa Nyuumba ja Akunnungu. Wāndu wose wānsyungwile, nombewo wātemi ni kutanda kwajiganya. ³ Nipele Wakwiganya malajisyo pamo ni Mafalisayo wānyichenawo jwankongwe juwākamwilwe ali nkutenda chikululu. Wānjimiche jwankongwe jo paujo pa wāndu. ⁴ Nipele wāmbusisye Che Yesu, “Jwakwiganya, jwankongwe ju akamwilwe ali nkutenda chikululu. ⁵ Mmalajisyo getu che Musa wātulajisye ye, jwankongwe mpela aju aulajikwe kwa kuputikwa ni maganga. Nambi mmwejo nkuti uli?” ⁶ Wātite yeleyo kuti wālinje Che Yesu akole chakumbecheta. Nambo Che Yesu wakoteme ni kulemba paasi ni chala chakwe. ⁷ Paŵapundile kumbusya, Che Yesu wājinamukwiche ni kwasalila, “Naga kwana mundu jwajijose mwa wānyamwe jwanganakola sambi aŵe jwaandanda kumponya liganga.” ⁸ Nipele wakoteme sooni ni kulemba paasi. ⁹ Paŵapilikene yeleyo wātandite kutyoka jumo jumo achilongolelaga achachekulu. Che Yesu wāsigele jikape ni jwankongwe jula ali ajimi palapala. ¹⁰ Ni Che Yesu paŵajinamukwiche wāmbusisye jwankongwe jula, “Amao, wāndu wāla alinji kwapi? Uli, ngapagwa jwanlamwile mmwejo?” ¹¹ Jwankongwe jula wājanjile, “Ambuje, ngapagwa namose jumo jwanamwile!” Nombe Che Yesu wānsalile, “Uneji nombe ngangunlamula. Njaule, nambo kutandila sambano nkatenda sambi sooni.”

Che Yesu ali lilanguka lya chilambo

¹² Che Yesu wakungulwiche sooni ni wāndu achitiji, “Uneji ndili lilanguka lya pachilambo pano. Mundu jwajijose jwakunguya uneji ngajenda mu chipi ng’o, nambo chakole ni lilanguka lya umi.”

¹³ Nipele Mafalisayo wānsalile, “Nkusala umboni wenu mwasyene, sambano umboni wenu uli wa unami.” ¹⁴ Che Yesu wāajanjile, “Atamuno nasalaga umboni wangu nansyene, umboni wangu uli usyene ligongo uneji nakumanyi kungopochele ni kungwaula. Nambo mwanya ngankukumanyilila kungopochele ni kungwaula. ¹⁵ Wānyamwe nkulamula kwa ng’anisyo sya chiundu nambo uneji ngangunlamula mundu. ¹⁶ Naatamuno nalamulaga, ulamusi wangu uli usyene ligongo uneji ngangupanganya masengo jika, Atati wāndumile une wo ali pamo ni une. ¹⁷ Ilembekwe mmalajisyo genu, umboni wa wāndu wāwīli uli wa usyene. ¹⁸ Uneji ngusala umboni wangu nansyene, ni Atati wāndumile nombe akusala umboni wangu.” ¹⁹ Pelepo wāmbusisye, “Ana Atati wenu ali kwapi?” Che Yesu wājanjile, “Wānyamwe ngankukumanyilila uneji atamuno ngankummaniyilila Atati wāngu. Nkaamanyilile uneji nkaamanyilile Atati wāngu nombe.”

²⁰ Che Yesu wāwēchete malowē go mu chuumba cha mbiko, paŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni nganapagwa mundu juwānkamwile pakuŵa katema kakwe kaliji kakanawē kwika.

Kungwaula wānyamwe ngankombolanga kwika

²¹ Che Yesu wāsalile sooni, “Uneji ngwaula ni wānyamwe chimuusose, nambo chimmwe mu sambi syenu. Kungwaula uneji, wānyamwe ngankombola kwika.” ²² Nipele, achakulu wā Wāyahudi wātite, “Ana chaliulaje? Ana kwa ligongo chi akuti, ‘Kungwaula wānyamwe ngankombola kwika?’ ” ²³ Che Yesu wāsalile, “Wānyamwe nkopochele papapa pachilambo cha paasi, nambo uneji ngopochele kwinani. Wānyamwe nlinji wā pachilambo pano, nambo uneji nguniŵa jwa pachilambo pano. ²⁴ Kwaligongo lyo nansalile kuti chimmwe mu sambi syenu. Pakuŵa ngankukulupilila kuti, ‘Uneji ndili jwelejo’ chimmwe mu sambi syenu.” ²⁵ Nombe wānyawo wāmbusisye, “Ana mmwejo ni wāani?” Che Yesu wājanjile, “Uneji ndili jwelejo, mpela inansalile chitandile kundanda! ²⁶ Ngwete yejinji yakuwēcheta ni kulamula nkati wānyamwe. Nambo wāndumile une ali wāusyene, none ngwasalila wāndu wose wā pachilambo yeila pe imbilikene kutyochela kwa wēlewo.”

²⁷ Wanyawo nganaimanyilila kuti Che Yesu waŵechetaga nawo yankati ngani sya Akunungu, Atati Wao. ²⁸ Nipele Che Yesu waasalile, “Pachimunnyakule Mwana jwa Mundu, pelepo ni pachimanyilile kuti, ‘Uneji ndili jwelejo,’ ni chimmanyilile kuti ngangupanganya chachili chose nansyene, nambo nguŵecheta yeila pe inyiganyikwe ni Atati. ²⁹ Wandumile wala ali pamo ni uneji, nganaaneka jika, pakuwa moŵa gose nguitendekanya aila yaikwanonyela.”

³⁰ Wandu wajanji waŵampilikanile Che Yesu achiŵechetaga maloŵe ga wankulupilile.

Usyenesyene chiuntende walecheleswe

³¹ Nipele Che Yesu waasalile Wayahudi waŵakulupilile wala kuti, “Mwaikamulichisyaga inanjanjenje, chimme wakulijiganya wangu wa usyenesyene. ³² Chimumanyilile usyene, ni usyene wo chiuntende walecheleswe.” ³³ Nombe wanyawo wanjajile, “Tuli uŵelesi u che Iblahimu ni nganituwa achikapolo wa mundu jwalijose. Ana malumbo gakwe chichi pankuti, ‘Chinchilecheleswa?’”

³⁴ Che Yesu waajanjile, “Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakutendekanya sambu ali kapolo jwa sambu. ³⁵ Kapolo ngakutama pamusi moŵa gose, nambo mwanache akutama pamusi moŵa gose. ³⁶ Nipele Mwana annechelesyaga wanyamwe nombe chimbe walecheleswe kusyenesyene. ³⁷ Naimanyi kuti wanyamwe nlinji uŵelesi u che Iblahimu. Nambo nkusaka kumulaga ligongo nkugakana majiganyo gangu. ³⁸ Uneji nguŵecheta aila pe yanosisyene Atati wangu, nambo wanyamwe nkupanganya aila yansalile atati wenu.”

³⁹ Wanyawo wanjajile, “Uweji Atati wetu ali che Iblahimu!” Che Yesu waasalile, “Wanyamwe nkaŵe wanache wa che Iblahimu nkaitendekenyene aila iŵaitendekenyene che Iblahimu. ⁴⁰ Uneji nansalile usyene unapulikene kuyochela kwa Akunungu, atamuno yeleyo wanyamwe nkusaka kumulaga. Che Iblahimu nganapanganya yeleyo! ⁴¹ Wanyamwe nkutendekanya ilaila yaitesile atati wenu.” Wandu wansalile, “Uweji nganitupagwe kwa chikululu! Tukwete atati wamope, ŵelewo ali Akunungu.”

⁴² Che Yesu waasalile, “Ikaŵe Akunungu ali Atati wenu, nkaanonyele uneji pakuwa uneji natyosile kwa Akunungu ni sambano ndili papapa pepa. Nguniika kwa malamulo gangu nansyene nambo kwa malamulo ga wandumile une wo. ⁴³ Ana kwachichi ngankugapilikanichisya ginguŵecheta ga? Ligongo ngankusaka kugapilikanana maloŵe gangu. ⁴⁴ Wanyamwe atati wenu jwakulinga ni wanyamwe nkusaka kutendekanya yaikwanonyelesya atati wenu. Chitandile kundanda jwelejo waliji jwakuulaga, ni nganawai kwima ku upande wa usyene, mwa jwelejo nganiupagwa usyene. Paakuŵecheta ya unami, akuŵecheta yatite kusyoŵelela, pakuwa jwelejo ali jwa unami ni atati jwa unami wose. ⁴⁵ Pakuwa uneji ngunsalila usyene, wanyamwe ngankungulupilila. ⁴⁶ Mwa wanyamwe nduni juchakombole kuŵalanga umboni kuti uneji ngwete sambu? ⁴⁷ Wandu wa Akunungu akugapilikanana maloŵe gakuŵecheta Akunungu, wanyamwe ngankupilikanana pakuwa wanyamwe nganimma wandu wa Akunungu.”

Che Yesu wapali akanawe kupagwa che Iblahimu

⁴⁸ Wayahudi wanjajile Che Yesu, “Ana nganitusala uchenene kuti mmwejo ndi Msamalia ni sooni nkweite lisoka?” ⁴⁹ Che Yesu wanjajile, “Uneji nganingola lisoka. Uneji ngwachimbichisya Atati wangu, nambo wanyamwe ngankunjimbichisya une. ⁵⁰ Uneji ngangulisosela ukulu wangu nansyene. Apali jumo jwakuusosela ukulu wo, nombejo ali jwakulamula. ⁵¹ Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakugakamulichisya majiganyo gangu ngaawa nambo chatame moŵa gose pangali mbesi.” ⁵² Wayahudi wansalile Che Yesu, “Sambano twimanyi uchenene kuti mmwejo nkweite lisoka! Che Iblahimu wawile, ni wakulondola wa Akunungu wawile iyoyo peyo, nomwe nkuti, ‘Mundu jwalijose agakamulichisyaga majiganyo gangu ngaawa!’ ⁵³ Ana mmwejo nkulitenda wakulungwa kwapunda atati wetu che Iblahimu juŵawile jula? Natamuno wakulondola wa Akunungu wawile nombewo. Sambano mmwejo nkulitenda waani?” ⁵⁴ Che Yesu wanjajile, “Nalikusyaga une nansyene, ukulu wangu ngaŵa chindu. Atati wangu wankwaŵilanga Akunungu wenu, ŵelewo ni wakungusya une. ⁵⁵ Wanyamwe ngannaŵe kwamanyilila, nambo uneji naamanyi. Nombe nasalaga kuti ngangwamanyilila, chime jwaunami mpela wanyamwe. Uneji ngwamanyilila ni ngulikamulichisya lilowe lyao. ⁵⁶ Atati wenu che Iblahimu wasangalele aliwone lyuŵa lya kwika kwangu, nombewo waliwani ni wasengwile.” ⁵⁷ Nipele Wayahudi waasalile, “Mmwejo nkuti uli kuti mwaweni che Iblahimu nomwe nganinnyiche yaka makumi nsano?” ⁵⁸ Che Yesu waasalile, “Ngunsalila isyene, akanawe kupagwa che Iblahimu uneji napali.” ⁵⁹ Pelepo walokwete maganga achisakaga kwaponya, nambo Che Yesu waalesile ni kutyoka pa Nyumba ja Akunungu.

9

Che Yesu akunlamya mundu jwapagwile ali ngakulola

¹ Che Yesu paŵapitaga, ŵambweni mundu jwangalola chitandile kupagwa kwakwe. ² Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵausisye, “Jwakwiganya, Ana ŵaani watesile sambi mpaka mundu ju apagwe ali ngakulola, mundu ju pane achaŵelesi ŵakwe?” ³ Che Yesu ŵajanjile, “Ngaŵa mundu ju atamuno achaŵelesi ŵakwe ŵawatesile sambi, nambo apagwile jwangalola kuti machili ga Akunnungu gawoneche gachipanganyaga masengo mu utame wakwe. ⁴ Tukurachilwa kupanganya masengo ga ŵandumile une ŵala muusi uli chiŵela. Pakuŵa chilo chikwika ni ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya masengo. ⁵ Ndili chiŵela mchilambo, uneji ndili lulanga lwa ŵandu ŵa pachilambo.” ⁶ Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵasunile mata paasi ŵagumbile litaka ni mata ni kumpakasya pa meeso jwangalola jula. ⁷ Nipele ŵansalile jwangalola jula, “Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.” Siloamu malumbo gakwe “Ŵaŵalajiswe.” Pelepo jwangalola jo ŵajawile ni kusukusula, nipele ŵausile kumusi ali nkulola.

⁸ Nipele, ŵapachiŵandi ŵakwe ni aŵala ŵawambweni ali nkuŵendaŵenda kundanda ŵaliusisye, “Ana ajuju nganaŵa ajula mundu juŵaŵendaŵendaga?” ⁹ Ŵandu ŵane ŵatite, “Ni jwelejo.” Nambo ŵane ŵatite, “Ajuju nganaŵa jwelejo agambile kulandana.” Nambo nsyene ŵatite, “Uneji ndili jujojo junaŵendaŵendaga!” ¹⁰ Nipele ŵambusisye, “Sambano iŵele uli nkulola?” ¹¹ Nombewo ŵajanjile, “Mundu jwakuwilanjikwa Che Yesu jula ŵagumbile litaka, Ŵambakesye pa meeso ni kuusalila, ‘Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.’ Pelepo uneji najawile ni panasukusulaga natandite kulola.” ¹² Ni ŵambusisye, “Ana mundu jo alikwapi?” Nombejo ŵajanjile, “Kwaalini!”

Mafalisayo akummuchilichisya jwangalola yatite pakulama

¹³ Nipele ŵandu ŵanjawisye ajula juŵaliji ngakulola kundanda kwa Mafalisayo. ¹⁴ Lyuŵa lya Che Yesu paŵagumbile litaka ni kumbugula meeso jwangalola jula lyaliji Lyuŵa lya Kupumulila. ¹⁵ Nipele Mafalisayo ŵambusisye ajula mundu juŵaliji ngakulola kundanda, “Ana nkombwele chinauli kulola?” Nombejo ŵajanjile, “Ŵambakesye litaka pa meeso, none nasukuswile ni sambano ngulola.” ¹⁶ Mafalisayo ŵane ŵatite, “Mundu jwatesile yeleyi nganatyochela kwa Akunnungu pakuŵa ngakugakamula malajisyo ga Lyuŵa lya Kupumulila.” Nambo ŵandu ŵane ŵatite, “Ana mundu jwali ni sambi chakombole kutendekanya imanyisyo mpela ayiyi?” Nipele, kwaliji ni utinda mwa ŵandu wo. ¹⁷ Nipele Mafalisayo ŵambusisye sooni juŵaliji ngakulola jula, “Nkuti ambugwile meeso genu, sambano mmwejo nkuŵecheta ichichi nkati mundu jo?” Nombejo ŵajanjile, “Mundu jo ali jwakulondola jwa Akunnungu!”

¹⁸ Achakulu ŵa Ŵayahudi nganajitichisya kuti mundu jo ŵaliji ngakulola chitandilile kundanda ni sambano akulola, mpaka paŵaaŵilasile achaŵelesi ŵakwe. ¹⁹ Ŵausisye, “Ana aju ngati ni mwanagwenu junkuti ŵapagwile ngakulola? Ana sambano akombwele chinauli kulola?” ²⁰ Achaŵelesi ŵakwe ŵajanjile, “Tukwimanyilila kuti ajuju ni mwanagwetu ni tukwimanyilila kuti ŵapagwile jwangalola. ²¹ Nambo akombwele chinauli kulola ngatukumanyilila, ni jwantesile akombole kulola nombejo ngatukwamanyilila. Mumbusye nsyene, jwelejo ali jwankule, chaliŵalanje.” ²² Achaŵelesi ŵakwe ŵaŵechete yeleyo ligongo ŵaajogwepe achakulu ŵa Ŵayahudi, pakuŵa ŵelewo ŵalangene chile kuti, mundu jwalijose ajitichisya kuti Che Yesu ali Kilisito jwakuwombola chaŵinjikwe mu nyumba ja kupopelela. ²³ Lyelelyo ni ligongo achaŵelesi ŵakwe ŵatite, “Jwelejo ali jwankule, mumbusye nsyene.”

²⁴ Nipele ŵambilasile kaaŵili juŵapagwile ali ngakulola jula ni kusalila, “Nnumbile kwa Akunnungu iŵaga nkusala isyene! Uweji tukwimanyilila kuti mundu jwannamisye mmwe ali jwa sambu.” ²⁵ Nombejo ŵajanjile, “Iŵaga mundu ju ali jwa sambu pane nganakola sambu une ngangwimanyilila. Nambo une nguchimanyilila chindu chimo, kuti naliji jwangalola ni sambano ngulola.” ²⁶ Nipele Ŵambusisye sooni, “Ana antesile chichi? Ana agaugwile chinauli meeso genu?” ²⁷ Mundu jo ŵajanjile, “Nansalile sampano, ni ŵanyamwe nganinsaka kuplikanichisya, kwachichi nkusaka kuplikanila sooni ngani ji? Uli, nombe ŵanyamwe nkusaka kuŵa ŵakulijiganya ŵakwe?” ²⁸ Nambo ŵanyawo ŵantukene achitiji, “Mmwe ndi jwakulijiganya jwa mundu jo, nambo uweji tuli ŵakulijiganya ŵa che Musa. ²⁹ Uweji twimanyi kuti Akunnungu ŵaŵechete ni che Musa, nambo mundu ju ngatukukumanyilila kwakopochele!” ³⁰ Nombejo ŵajanjile, “Ŵanyamwe nkuusimosya! Ŵanyamwe ngankukumanyilila kwakopochele mundu ju, nambo agaugwile meeso gangu! ³¹ Tukumanyilila kuti Akunnungu ngakwaplikanila ŵandu ŵaali ni sambu, nambo Akunnungu akumplikanila mundu jwakunchimbichisya ni kupanganya yakusaka. ³² Chitandile gumbikwa chilambo ngapagwa mundu jwapilikene kuti mundu agaugwile meeso ga mundu jwapagwilwe

ali ngakulola. ³³ Iwaga mundu ju nganatyochela kwa Akunnungu, ngaakakombole kupanganya chachili chose!" ³⁴ Wanyawo wajanjile, "Mmwejo mwapagwilwe ni kukula mu sambani ana nomwe nkusaka kutujiganya uweji?" Nipele Wayahudi wambinjile mundu jo mu nyumba ja kupopelela.

Ungalola wa mu ntima

³⁵ Che Yesu wapilikene kuti mundu ju wannamisyé jula awinjikwe pa Nyumba ja Kupopelela. Nipele pa wansimene wambusisye, "Ana mmwejo nkukulupilila Mwana jwa Mundu?" ³⁶ Mundu jo wajanjile, "Ambuje, ana welewo ali waani, musalile kuti nakulupilile."

³⁷ Che Yesu wansalile, "Sambano mummweni, nombe ni jwelejo jwakukunguluka nomwe."

³⁸ Nipele mundu jo watite, "Ambuje, ngukulupilila!" Ni watindiwele ni kwakotamila.

³⁹ Che Yesu watite, "Uneji nyiche pachilambo pano kukwasapulanya wandu, kuti wanggalola akombole kulola, ni wakulola aweje wanggalola." ⁴⁰ Mafalisayo wane wawaliji pamo ni Che Yesu wgapilikene malowe go, ni wambusisye, "Uli, nowe wakwe tuli wanggalola?"

⁴¹ Che Yesu wajanjile, "Nkaliji wanggalola, ngankaawe ni sambani, nambo sambano wanyamwe nkulitenda, 'Uweji tukulola,' yelei ikulosya kuti nli mu sambani."

10

Che Yesu ali jwakuchinga jwambone

¹ Che Yesu waasalile, "Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga lya ngondolo pangajinjilila pa nnango, nambo akwinjilila kwine, jwelejo ali jwawiyi ni jwakusumula. ² Nambo jwakwinjilila pa nnango, jwelejo ali jwakuchinga ngondolo.

³ Jwakulindilila akumbugulila nnango mundu jo, ni ngondolo sikupilikana lilo we lya jwakuchinga, nombejo akusiwilanga ngondolo syakwe jwalijose kwa liina lyakwe ni kusikoposya paasa. ⁴ Amalaga kusikoposya paasa akusilongolela, nombe ngondolo syo sikunkuya, pakuwa sikulimanyilila lilo we lyakwe. ⁵ Ngondolo syo ngasikombola kunkuya jwannendo, nambo sisimmutuche pakuwa ngasikumanyilila lilo we lyakwe."

⁶ Che Yesu waasalile chitagu cho, nambo wandu wo nganaimanyilila chasachile kwasalila. ⁷ Nipele Che Yesu wawecheche sooni, "Ngunsalila isyene, uneji ndili nnango wa kwinjilila ngondolo. ⁸ Wane wose wawanongolele kwika waliji wawiyi ni wakusumula, nombe ngondolo syo nganisyalikanila. ⁹ Uneji ndili nnango, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga kwa kwinjilila kukwangu chakulupuswe, chajinjile ni kukopoka, ni kupata yakulya. ¹⁰ Jwawiyi akwika achisakaga kwiwa ni kuulaga ni kujonanga. Uneji iiche kuti akole umi wa usyene, wangaukupungula."

¹¹ "Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Jwakuchinga jwambone akuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya ngondolo syakwe. ¹² Jwamasengo jwanganawa jwakuchinga, namose nganawa nsyene ngondolo. Pakugawona masogo gali nkwiika, akusileka ngondolo ni kuutuka. Nipele masogo gakusikamula ni kusipwilinganya. ¹³ Mundu jo akuutuka pakuwa ali mundu jwamasengo jwa malipilo ni ngondolo nga wa chindu kukwakwe. ¹⁴ Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Ngusimanyilila ngondolo syangu ni ngondolo syangu sikumanyilila une, ¹⁵ mpela ila Atati yakuti pakuumanyilila, ni uneji inguti pakwamanyilila Atati. Uneji nguutyosya umi wangu kwa ligongo lya ngondolo. ¹⁶ Soonni ngwete ngondolo sine syanga wa sya lichinga li. Nombesyo ngusachilwa kusiichisya, nombesyo sisipilikane lilo we lyangu ni chikuwe mpingo umo ni jwakuchinga jumo."

¹⁷ "Atati akuunonyela une ligongo nguutyosya umi wangu kuti mbochele sooni. ¹⁸ Ngapagwa mundu jwakuusumula umi wangu, uneji nguutyosya nansyene. Ngwete ukombole wa kuutyosya ni ukombole wa kuutola. Ye lei ni yatite pakulajisya Atati wangu mbandanyane."

¹⁹ Kwa ligongo lya malowe ga Che Yesu, Wayahudi watindene sooni. ²⁰ Wajinjini mwa welewo watite, "Akwete lisoka, ni sooni jwampugwe! Kwachichi nkumpilikanila?" ²¹ Wandu wane watite, "Mundu jwakamwilwe ni lisoka ngakukombola kuwecheche ye lei. Ana lisoka likukombola kugaugula meeso ga wandu wanggalola?"

²² Ku Yelusalemu ko kwaliji ni chindimba chakukumbuchila kujiwika pajika Nyumba kwa ligongo lya Ambuje. Ni katema ko kaliji katema ka mbepo. ²³ Nombe Che Yesu waliji nkwendajenda pa Nyumba ja Akunnungu pansana pa mwenye Che Selemani. ²⁴ Nipele Wayahudi waasyungwile, ni wambusisye, "Ana chintuleche tuli nkuganisa mpaka chakachi? Iwaga mmwe ndi Kilisito jwakuwombola, ntusalile uchenene."

²⁵ Che Yesu wajanjile, "Nansalile, nambo nganimungulupilila. Masengo gingugapanganya kwa ulamusi wa Atati wangu gakulosya kuti une ndili jwelejo. ²⁶ Nambo wanyamwe ngankukulupilila

Wayahudi akwakana Che Yesu

²² Ku Yelusalemu ko kwaliji ni chindimba chakukumbuchila kujiwika pajika Nyumba kwa ligongo lya Ambuje. Ni katema ko kaliji katema ka mbepo. ²³ Nombe Che Yesu waliji nkwendajenda pa Nyumba ja Akunnungu pansana pa mwenye Che Selemani. ²⁴ Nipele Wayahudi waasyungwile, ni wambusisye, "Ana chintuleche tuli nkuganisa mpaka chakachi? Iwaga mmwe ndi Kilisito jwakuwombola, ntusalile uchenene."

²⁵ Che Yesu wajanjile, "Nansalile, nambo nganimungulupilila. Masengo gingugapanganya kwa ulamusi wa Atati wangu gakulosya kuti une ndili jwelejo. ²⁶ Nambo wanyamwe ngankukulupilila

pakuŵa wanyamwe nganimma ngondolo syangu. ²⁷ Ngondolo syangu sikupilikana lilowe lyangu. Uneji ngusimanyilila, nombesyo sikuunguya. ²⁸ Uneji ngusipa umi wa moŵa gose pangali mbesi, nombesyo ngasiwa ng'o. Ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kuumbokonya. ²⁹ Atati wangu juŵambe ngondolo syo ali jwankulu kupunda wose, nombe ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kusipokonya mmakono mwa Atati wangu. ³⁰ Uneji ni Atati wangu tuli ŵo.”

³¹ Nipele Ŵayahudi ŵalokwete sooni maganga kuti ŵaulaje Che Yesu. ³² Che Yesu ŵaasalile, “Nannosisye masengo gambone gamajinji gaŵambe Atati wangu kuti nagapanganye. Ana masengo chi gambone mwa gelego gankusaka kumulajila?” ³³ Ŵayahudi ŵajanjile, “Ngatukumponya maganga kwa ligongo lya masengo gambone, nambo kwa ligongo lya kwatukana Akunnungu! Pakuŵa mmwejo ndi mundu pe, nambo nkulitenda Akunnungu.” ³⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe Mmalajisyo genu kuti, Akunnungu ŵatite, ‘Ŵanyamwe ndi achiminungu?’” ³⁵ Akunnungu ŵaawilasile achiminungu aŵala wose ŵaŵasalilwe lilowe lyao, ni uweji tuimanyi kuti Malembelo ga Akunnungu gakuŵecheta usyene moŵa gose. ³⁶ Sambano Atati asagwile ni kunduma pachilambo pa. Kwachichi ŵanyamwe kuusalila, ngwatukana Akunnungu, panguti, uneji ndili Mwana jwa Akunnungu. ³⁷ Iŵaga ngangupanganya masengo gaasachile Atati wangu nagapanganye, nkangulupilila une. ³⁸ Nambo iŵaga ngugapanganya masengo gao, natamuno munaangulupilile uneji, ngakulupilile masengo gangu. Pelepo chimmanyilile kusyene kuti Atati ali mwangu une ni uneji ndili mwa Atati.” ³⁹ Nipele ŵalinjile sooni kwakamula Che Yesu, nambo ŵalikulupwisye ni kutyoka.

⁴⁰ Che Yesu ŵajawile sooni pesi lusulo lwa Yolodani, kwiuto kuŵabatisyaga che Yohana ŵandu kula ni kutama kweleko. ⁴¹ Ŵandu ŵajinji ŵanjaulile ni kuti, “Che Yohana nganaapanganya chimanyisyo chachili chosane. Nambo yose yaisasile che Yohana nkati mundu ju ili isyene.” ⁴² Kweleko Ŵandu ŵajinji ŵaakulupilile Che Yesu.

11

Chiwa chi che Lasalo

¹ Mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Lasalo juŵatamaga nsinda wa ku Besania ŵaliji jwakulwala. Che Maliamu ni nlumbugwe che Masa ŵatamaga nsinda ulaula. ² Che Maliamu ju ni jwejula juŵampakesye mauta ga kununjila Ambuje Che Yesu mmakongolo ni kwasyula ni umbo syakwe. Che Lasalo mpwakwe che Maliamu ni juŵalwalaga. ³ Nipele achalumbugwe ŵalajisye utenga ku Che Yesu achitiji, “Ambuje, mbusanga gwenu junkunnonyela akulwala!”

⁴ Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵatite, “Ulwele wo ngaummulaga che Lasalo, nambo ulwele wo ukopochele kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu, kuti Mwana jwa Akunnungu apochele ukulu kwa litala lya ulwele wo.”

⁵ Che Yesu ŵaanonyele che Masa ni che Maliamu pamo ni che Lasalo. ⁶ Che Yesu paŵapilikene kuti che Lasalo akulwala, ŵajonjehesye moŵa gane gaŵili ga kutama paŵaliji pala. ⁷ Nipele ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Tuujile sooni ku Yudea!” ⁸ Ŵakulijiganya ŵao ŵaasalile, “Jwakwiganya, nganagapite moŵa gamajinji Ŵayahudi ŵasachile kummulaga ni maganga, kwachichi nkusaka tuujile sooni kweleko?” ⁹ Che Yesu ŵajanjile, “Ana ngati gapali masaa likumi ni gaŵili ga muusi? Mundu ajendaga muusi ngaakombola kulikuŵala pakuŵa akuliwona lilanguka lya pachilambo chi. ¹⁰ Nambo mundu ajendaga chilo chalikuŵale pakuŵa lilanguka nganilipagwa.” ¹¹ Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵaasalile, “Mbusanga jwetu che Lasalo agonile, nambo uneji chinyale kukunjimusya.” ¹² Ŵakulijiganya ŵao ŵansalile, “Ambuje iŵaga agonile chalame.” ¹³ Che Yesu ŵaŵechetaga nkati chiwa chi che Lasalo, nambo ŵakulijiganya ŵao ŵaganisyaga kuti che Lasalo agonile. ¹⁴ Nipele Che Yesu ŵaasalile pangasisa kuti, “Che Lasalo ajasiche, ¹⁵ nambo kwa ligongo lyenu ngusengwa, pakuŵa nganima kweleko, kuti Ŵanyamwe nkulupilile. Sambano tujale kwa jwelejo.” ¹⁶ Che Tomasi jwakuŵilanjikwa Maŵila, ŵaasalile achinjakwe, “Ni uweji tujale pamo ni Jwakwiganya kuti tukawe pamo nawo!”

Che Yesu ali usyusyo ni umi

¹⁷ Nipele, Che Yesu paŵaiche kweleko, ŵachisimene chiilu chi che Lasalo chili mwilembe kwa moŵa ncheche. ¹⁸ Nsinda wa ku Besania ŵaŵandichile ku Yelusalemu mpela maili siŵili. ¹⁹ Ŵayahudi ŵajinji ŵaiche kukwatusya ntima che Masa ni che Maliamu kwa ligongo lya chiwa cha mpwao.

²⁰ Nipele che Masa paŵapilikene kuti Che Yesu akwika, ŵajawile kukwachingamila, nambo che Maliamu ŵasigele pamusi. ²¹ Che Masa ŵaasalile Che Yesu, “Ambuje, nkaliiji papapa pepa mpwangu ngakajasiche. ²² Nambo, namuno sambano ngumanyilila kuti chachili

chose chichimwaŵende Akunnungu champe.”²³ Che Yesu ŵansalile, “Mpweni chasyuche.”²⁴ Che Masa ŵajanjile, “Ngumanyilila kuti chachisyuka pa lyaŵa lya mbesi Akunnungu pachiŵasyusye ŵandu.”²⁵ Che Yesu ŵansalile, “Uneji ndili usyusyo ni jungwapa ŵandu umi. Mundu jwakungulupilila uneji atamuno ajasikaga, chakole umi,²⁶ ni mundu jwalijose jwakutama ni kungulupilila ene ngajasika sooni. Uli nkugakulupilila gelego?”²⁷ Che Masa ŵansalile Che Yesu, “Elo Ambuje! Ngukulupilila kuti ŵalakwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu, ŵakwika pa chilambo pano.”

Che Yesu akulila

²⁸ Che Masa paŵaŵechete yeleyo ŵajanjile nkati ni kwaŵilanga che Maliamu mlumbugwe ni kwasalila chipasipasi, “Jwakwiganya aiche ni sooni akumbilanga.”²⁹ Nombe che Maliamu paŵapilikene yeleyo ŵajimwiche kwakwanguya ni kwajaulila Che Yesu.³⁰ Che Yesu ŵaliji nganajinjile mu nsinda, nambo ŵaliji kulakula kuŵachingamilwe ni che Masa.³¹ Nipele, Ŵayahudi ŵaŵaliji nkati ali nkwatulasya ntima che Maliamu, paŵambweni che Maliamu ajimwiche ni pangakaŵa akopweche paasa, ŵaakuiye. Ŵaganisiseye kuti akwaula kumalembe kukulila.

³² Nipele, che Maliamu paŵaiche paŵaliji Che Yesu pala ni paŵambweni Che Yesu, ŵatindiŵele ni kwasalila, “Ambuje, nkaliji papapa pepa mpwangu ngakajasiche!”³³ Che Yesu paŵambweni che Maliamu ali nkulila, ni Ŵayahudi ŵaŵalolongene ni che Maliamu nombe akulila, Che Yesu ŵasupwiche nnope ni kupwa ntima.³⁴ Nipele ŵausisye, “Ana atmmisile kwapi?” Ni ŵansalile, “Ambuje, njise kunnole.”³⁵ Che Yesu ŵalisile.³⁶ Nipele Ŵayahudi ŵatite, “Nnole yatite pakunnonyela!”³⁷ Nambo ŵandu ŵane ŵatite, “Ŵwaga ŵagalamisye meeso ga jwangelola jula, kwachichi nganakombola kuntenda che Lasalo anajasiche?”

Che Yesu akunsyusya che Lasalo

³⁸ Nipele Che Yesu akuno ali nkusupuka sooni mu ntima mwao, ŵaiche pa lilembe. Lilembe lyene lyaliji mbugu lyaliunchikwe ni liganga.³⁹ Che Yesu ŵasalile, “Ngalambule liganga lya!” Che Masa alumbugwe jwajasiche jo, ŵaasalile, “Ambuje, atandite kununga, pakuŵa atemi mwilembe moŵa ncheche!”⁴⁰ Che Yesu ŵansalile che Masa, “Ana nganinansalila kuti mwakulupililaga chimuwone ukulu wa Akunnungu?”⁴¹ Nipele ŵagalambwile liganga lila. Che Yesu ŵalolite kwinani ni ŵatite, “Atati nguntogolela pakuŵa mmwejo nkuumbilikanila.”⁴² None ngumanyilila kuti nkuumbilikanila moŵa gose. Nambo ŵechete yeleyo ligongo lyao ŵandu ŵasongangene pelepa ŵa kuti akulupilile kuti mmwejo mundumile une!”⁴³ Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵaŵilasile kwalilowe lyekulungwa, “Che Lasalo! Nkopochi paasa!”⁴⁴ Juŵajasiche jo ŵakopweche paasa akuno ali ataŵikwe saanda mmakongolo ni makono ni ku meeso. Che Yesu ŵaasalile ŵandu, “Mummugule, munneche ajaule.”

Ŵayahudi akwilana kwaulaga Che Yesu

(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2)

⁴⁵ Nipele Ŵayahudi ŵajinji ŵaŵaiche ku che Maliamu paŵaiwani yaitesile Che Yesu yo, ŵakulupilile.⁴⁶ Nambo ŵandu ŵane mwa ŵelewo ŵajawile kwa Mafalisayo ni kwasalila aila yaitesile Che Yesu.⁴⁷ Achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵausimanisye Nkungulu wekulu wa Ŵayahudi, ŵaliusisye, “Tutende chichi? Pakuŵa mundu ju akupanganya imanyisyo yejinji.”⁴⁸ Twannekaga ajendelechele, ŵandu wose chankulupilile, ni achakulu ŵa Chiloma chaiche kukujijonanga Nyuumba jetu ja Akunnungu ni ŵandu ŵetu ni chilambo chetu.”⁴⁹ Pelepo jumano jwao jwakuŵilanjikwa che Kayafa, chele chaka cho ŵaliji Jwambopesi Jwankulu, ŵaasalile, “Ŵanyamwe ngankumanyilila kose!”⁵⁰ Ana ngankuganisa kuti ikuŵajilwa mundu jumano ŵawile ŵandu wose, kupunda chijonanjikwe chilambo chose?”⁵¹ Ŵelewo nganaŵecheta yeleyo kwa kusaka kwakwe nsyene, nambo ligongo ŵaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho, ŵalondwele kuti Che Yesu chawe kwa ligongo lya ŵandu ŵa chilambo cha Ŵayahudi,⁵² sooni ngaŵa kwa Ŵayahudi pe nambo kuti ŵasonganganye pamo ŵandu ŵa Akunnungu ŵaŵapwilingene mwinemwine kuti aŵe chindu chimo.

⁵³ Nipele kutandilila lyaŵa lya achakulu ŵa Ŵayahudi ŵajilene kwaulaga Che Yesu.⁵⁴ Kwa yele, Che Yesu nganajendajendaga sooni kwa kulilosya pasikati ja Ŵayahudi, nambo ŵatyoŵile pelepo, ŵajawile kwiuto kwakuŵandikene ni lipululu, musi waukuŵilanjikwa Eflaimu. Ŵatemi kweleko pamo ni ŵakulijiganya ŵao.⁵⁵ Lyaŵa lyekulungwa lya Pasaka ja Ŵayahudi lyaŵandichile, ni ŵandu ŵajinji ŵakwesile kwaula ku Yelusalemu kuti aliswejesye kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu, likanaŵe lyaŵa lyekulungwa lya Pasaka.

⁵⁶ Nipele wâliji nkwasosa Che Yesu. Nombewo pa wâwasongangene pamo pa Nyuumba ja Akunungu, wâusylene, “Ana nkuganisya uli? Nkuti ngaaiika ku chindimba chi?” ⁵⁷ Achakulu wambopesi ni Mafalisayo wâlajisye kuti iwâga kwana mundu jwakumanyi kwali Che Yesu, asale kuti wâakamule.

12

Che Maliamu akumpakasya Che Yesu mauta gakununjila
(Matayo 26:6-13; Maliko 14:3-9)

¹ Moŵa nsano ni limo likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka, Che Yesu wâiche ku Besania, pa wâtamaga che Lasalo, mundu ju wâsuyuchikwe ni Che Yesu jula. ² Kweleko wankolochesye Che Yesu chakulya cha ligulo ni che Masa wâliji nkwatumichila. Che Lasalo wâliji jumo jwao jwa ŵeŵala ŵawatemi pa chakulya pamo ni Che Yesu. ³ Nipele, che Maliamu wâjigele chuupa cha mauta gambone gakununjila ga ntengo wekulungwa gagakolochekwe ni chitela chachikuŵilanjikwa nado, ni kwapakasya Che Yesu mmakongolo mwao ni wâgasyusile makongolo ni umbo syakwe. Nyuumba jose janunjile chambone. ⁴ Nambo che Yuda Isikaliote, jumo jwa wâkulijiganya ŵao juchiŵagalauche Che Yesu wâtite, ⁵ “Ana ligongo chi pangagasumisya mauta go kwa ipaande selasini ya feza, ni feza syo kwapa wâkulaga?” ⁶ Wâwechete yeleyo, ngaŵa kuti wâakolelaga chanasa wâkulaga, nambo wâwechete yeleyo kwa ligongo wâliji jwakugosa mbiko. Pakuŵa wâliji jwawiyi wâjiŵaga kutyochela mu mbiko jo.

⁷ Nambo Che Yesu wâtite, “Munansausye jwankongwe ju! Munneche, atesile yelei kwa ligongo lya lyuŵa lya masiko gangu. ⁸ Wâkulaga chaŵe pamo ni wânyamwe moŵa gose, nambo uneji nguŵa ni wânyamwe moŵa gose.”

Achakulu wambopesi akwilana kummulaga che Lasalo

⁹ Wâyahudi wâjinji wâpilikene kuti Che Yesu wâliji ku Besania. Nipele, wâiche kweleko ngaŵa kuti kwa ligongo lya kwawona Che Yesu pe, nambo wâsachile kwawona che Lasalo nombe, mundu ju wâsuyusikwe ni Che Yesu. ¹⁰ Nipele, achakulu wambopesi wâjilene kwaulaga che Lasalo nombe, ¹¹ ni kwaligongo lya iyankopochele che Lasalo, Wâyahudi wâjinji wâakanile ilongola ŵao, ni kunkulupilila Che Yesu.

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa sangalala
(Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Malaŵi jakwe, mpingo wekulungwa wa ŵandu uwaiche kuchindimba cha Pasaka wâpilikene kuti Che Yesu ali mwitala kwika ku Yelusalemu. ¹³ Nipele, wâjigele nyambi sya itela ya mitende ni wâjawile kukwachingamila, wânyanyisye achitiji, “Alapikwe Akunungu! Akole upile ŵelewo wâkwika mu liina lya Ambuje. Akole upile mwenye jwa ku Isilaeli.”

¹⁴ Che Yesu wâmpatile mwanambunda, wâkwesile mpela iyalembekwe Mmalembelo Gamaswela,

¹⁵ “Munajogope ŵandu wânkutama ku Sayuni! Nnole, Mwenye jwenu akwika, akwesile mwanambunda!”

¹⁶ Kundanda wâkulijiganya ŵao nganaimanyililaga indu iyatyochele, nambo pa wâsuyuchile Che Yesu ni kukuswa, pelepo wâkulijiganya wâgakumbuchile Malembelo ga Akunungu apala pagasasile yankati ŵelewo, ni ŵandu iwâtite pakumpanganyichisya.

¹⁷ Mpingo wa ŵandu wâwâliji pamo ni Che Yesu pa wâmbilasile che Lasalo kutyochela mwilembe ni kwasyusya, ŵasalile ŵandu aila indu iyatendekwe. ¹⁸ Nipele, mpingo wa ŵandu ula wâjawile kukwachingamila, pakuŵa wose wâpilikene kuti Che Yesu apanganyisye chimanyisyo cho. ¹⁹ Nipele, Mafalisayo wâwechetesylene jwine ni jwine achitiji, “Nnole! Ngatukukombola kupanganya chachili chose! Ŵandu wose ŵa pachilambo akunkuya.”

Wâgiliki wâampepe akusaka kummona Che Yesu

²⁰ Kwâliji ni Wâgiliki wâampepe mwa ŵandu wâwâiche ku Yelusalemu kukupopela katema ka chindimba cha Pasaka chila. ²¹ Wânyawo wâjaulile che Filipo, ju wâtyochele musi wa ku Besaida chilambo cha ku Galilaya ni kwasalila, “Achimwene, tukusaka twawone Che Yesu.” ²² Che Filipo wâjawile kukwasalila che Andulea, ni wose wânaŵawili wâjawile kukwasalila Che Yesu. ²³ Nambo Che Yesu wâajanjile, “Saa jiiche ja Mwana jwa Mundu kukuswa! ²⁴ Ngunsalila isyene lusongolo lwa ngano chilusigalile kuŵa lusongolo lwa ngano pe, iwâga nganilugwa paasi ni kuwa. Nambo lwawaga, lukumela ni kusogoya songolo sine syejinji. ²⁵ Mundu jwakuunonyela umi wakwe, jwelejo chausoyasye, nambo jwakusaka kuutyosya umi wakwe kwa Kilisito mu chilambo chi, jwelejo chaugose mpaka

pachapegwe umi wa moŵa gose pangali mbesi. ²⁶ Mundu jwakusaka kuundumichila, anguye, kuti papalipose pachime une ni katumetume jwangu ni pachaaŵe. Mundu jwalijose jwakuundumichila uneji, Atati ŵangu chamchimbichisye.

Che Yesu akunguluchila yankati chiwa chao

²⁷ “Sambano Mbumu jangu jikusupuka, none ana mechete chichi? Ana mechete kuti, ‘Atati ŵangu mungulupusye ni ichitendekwe pa katema ka?’ Ngwamba, chelecho ni chinaichile, mbite pa katema ka masausyo. ²⁸ Atati, nlikusye liina lyenu.” Pelepo lyapikaniche liloŵe kutyochela kwini lichitiji, “Nalikusisye, ni chinalikusye sooni.”

²⁹ Mpingo wa ŵandu ŵaŵajimi pelepo ŵapilikene liloŵe lyo ni ŵane mwa ŵelewo ŵatite kwaliji ni kulindima ni ŵane ŵatite, “Katumetume jwa kwini ŵaŵechete nawo!” ³⁰ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Liloŵe limwalipikene nganiliŵa kwa ligongo lyangu une, nambo kwa ligongo lyenu. ³¹ Keleka kali katema ka kwalamula ŵandu ŵa chilambo chi, sambano Shetani jwakutawala pa chilambo chi chaŵinjikwe. ³² Nambo une pachinyakulikwe pachilambo, wose chinatile kukwangu.” ³³ Kwa kuŵecheta yeleyo ŵalosilye chiwa chachi chichawe.

³⁴ Mpingo wa ŵandu ula wajanjile, “Uweji tupilikene Mmalajisyo getu kuti Kilisito chatame moŵa gose pangali mbesi. Mmwe nkuti uli, Mwana jwa Mundu aŵajilwe kunyakulwa? Ana aju Mwana jwa Mundu ju ali ŵaani?” ³⁵ Che Yesu ŵaajanjile, “Lilanguka lili pamo ni ŵanyamwe kwa moŵa kanandi. Njendeje katema lilanguka lyo lili lipali kuti chinansimane chipi, pakuŵa jwakwenda mu chipi ngakukumanyilila kwakwaula. ³⁶ Katema nli nkwele lilanguka lyo nkulupilile lilanguka lyo mmeje ŵandu ŵa lilanguka.” Paŵamasile kuŵecheta yeleyo Che Yesu ŵatyosile ni kulisisa.

Ŵayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

³⁷ Namuno Che Yesu ŵaitendekenye imanyisyo yo mmbujo mwao, nambo ŵanyawo nganiŵakulupilila. ³⁸ Nipele maloŵe gaŵaŵechete jwakulondola jwa Akunungu che Isaya gamalilile paŵatite,

“Ambuje, ana ŵaani ŵakulupilile utenga wetu?
Ni machili ga Ambuje gawoneche kwa ŵaani?”

³⁹ Nambo nganakombola kukulupilila, pakuŵa che Isaya ŵasasile sooni kuti,
⁴⁰ “Akunungu ŵaatatesye meeso gao,
kuti akalola ni meeso gao,
sooni nalyungesye lunda lwao
kuti akaimanyilila ni lunda lwao,
akapitikwisye mitima jao
kuti nalamyeye.”

⁴¹ Che Isaya ŵaŵechete yeleyo pakuŵa ŵauweni ukulu u Che Yesu ni kunguluchila ngani syao.

⁴² Natamuno yeleyo, achakulu ŵajinji ŵa Ŵayahudi ŵakulupilile Che Yesu. Nambo kwa ligongo lya kwajogopa Mafalisayo, nganjitichisya kwakulilosya kuti akaaŵinga mu nyuumba jakupopelela. ⁴³ Pakuŵa yanonyele kulapikwa ni ŵandu kupunda kulapikwa ni Akunungu.

Liloŵe lyakwe Che Yesu chilyalamule ŵandu

⁴⁴ Nipele, Che Yesu ŵanyanyisye achitiji, “Mundu jwakungulupilila une, ngakungulupilila une pe, nambo akwakulupilila iyoyo ŵeŵala ŵandumile une. ⁴⁵ Jwakumona une akwawona iyoyo ŵeŵala wandumile une. ⁴⁶ Uneji iiche pachilambo meje lilanguka kuti wanawose ŵakungulupilila une akatama mu chipi. ⁴⁷ Mundu jwakugapilikana maloŵe gangu nambo ngakugakamulisya, uneji ngaŵa juchinanlamule. Nguniika kukwalamula ŵandu ŵa pachilambo nambo iiche kukwakulupusya. ⁴⁸ Jwakungana une ni kugakana maloŵe gangu jwelejo akwete jwakwalamula. Liloŵe limechete lila chilyalamule pa lyuŵa lya mbesi. ⁴⁹ Nganiŵecheta kwa malamulo gangu nansyene, nambo Atati ŵangu ŵandumile ŵelewo ni ŵanjisye chakuŵecheta ni chakwasalila ŵandu. ⁵⁰ Ni uneji ngumanyilila kuti malamulo gakwe gakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. Nipele uneji nguŵecheta agala pe gaŵanjisye Atati ŵangu kuti nagaŵechete.”

13

Che Yesu akwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao

¹ Lyaliji likanaŵe lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka. Che Yesu achimanyililaga kuti katema kao kakutyoka pachilambo chino ni kwaula kwa Atati ŵao kaiche. Moŵa gose ŵanonyele ŵandu ŵao ŵaali pachilambo, elo, ŵanonyele kwa unonyelo wangali mbesi!

² Nipele Che Yesu ni wákulijiganya wao wátemi achilyaga chakulya cha ligulo. Jwakulinga wamasile kwajinjila che Yuda, mwana ju che Simoni Isikaliote ni kwapa nganiso sya kwagalauka Che Yesu. ³ Che Yesu waimanyi kuti Atati wao awisile indu yose paasi pa ulamusi wakwe, ni kuti nsyene wátayosile kwa Akunnungu ni akuuja kwa Akunnungu. ⁴ Nipele, wátayosile pachakulya pala, wawusile likoti lyakwe ni kuwika pambali, wajigele chitambaa ni kilitawa mchiunu. ⁵ Nipele watechile meesi mu nkambo wa mwana ni kutanda kwakunda makongolo wákulijiganya wao ni kwasyula ni chitambaa chiwalitawile mchiunu chila. ⁶ PaWaiche ku che Simoni Petulo, jwelejo wammusise Che Yesu, “Ambuje, ana mmwe nkusaka kuungunda makongolo gangu?”

⁷ Che Yesu wajanjile, “Ngankuchimanya chingupanganya sambano, nambo chinchi-manye kanyuma.”

⁸ Che Petulo wansalile Che Yesu, “Mmwe ngamungunda makongolo gangu kose.” Che Yesu wajanjile, “Iwaga ngangugakunda makongolo genu, mmwejo ngamma jwakulijiganya jwangu.” ⁹ Che Simoni Petulo wajanjile, “Ambuje, mungunde, ngaŵa makongolo pe, nambo ni makono gangu ni ntwe wangu nombe nawo.”

¹⁰ Che Yesu wansalile, “Jwanjoje amasile kusalala, akusachilwa kulikunda mmakongolo pe. Wanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.” ¹¹ Che Yesu wamanyilile ajula juchiŵagalauche, kwa ligongo lyo wátite, “Wanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.”

¹² Paŵamalisise kwakunda makongolo gao, wawasile likoti lyakwe, wátemi sooni ni kwausya, “Ana nchimanyi chele chindesile kukwenu cho? ¹³ Wanyamwe nkuumilanga une Jwakwiganya ni Ambuje, nkuwetcheta uchenene, pakuŵa yeleyo ni indite pakuŵa. ¹⁴ Nipele iwaga uneji jundi Ambuje ni Jwakwiganya, nankundile makongolo genu ni wanyamwe nkuwajilwa nkundane makongolo jwine ni jwine. ¹⁵ Nampela chitagu chi, kuti ni wanyamwe mpanganyeje iyoyo mpela inampanganyichise wanyamwe. ¹⁶ Ngunsalila isyene, ngapagwa kapolo jwakumpunda mmbujegwe, atamuno ngapagwa jwakutumchila jwakumpunda jwantumile. ¹⁷ Nipele iwaga ngamanyi gelego, chinkole upile iwaga chingatende.”

¹⁸ Ginguwetcheta ga ngaŵa kwa wanyamwe wanawose. Uneji ngwamanyilila yatite pakuŵa wanawose unasagwile wala. Nambo gakusachilwa gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, ‘Mundu jwakulya chakulya pamo ni uneji amujilile nkusa.’ ¹⁹ Uneji nansalile gelega sambano gakanawe kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile kuti, ‘Uneji ndili jwelejo.’ ²⁰ Ngunsalila isyene, mundu jwalijose juchampochela junguntuma, jwelejo akumbochela ni une, ni mundu jwakumbochela uneji akumpochela jwele jwandumile une.”

Che Yesu akunlondola mundu juchangalauche

(Matayo 26:20-25; Maliko 14:17-21; Luka 22:21-23)

²¹ Che Yesu paŵamasile kuwetcheta yeleyo wasupwiche nnope mbumu jao, waŵechete pangasisa kuti, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chang’alauche!”

²² Wákulijiganya wao walolegene anakombole kwimanyilila kuti wagambaga waani. ²³ Jumo jwa wákulijiganya wao juwanonyelwe nnope ni Che Yesu, wátemi pachiwandi ni Che Yesu. ²⁴ Nipele che Simoni Petulo wankupilile jwakulijiganya jula kunsalila, “Mwausye ana akwagamba waani?”

²⁵ Jwakulijiganya jo wammandichile nnope Che Yesu ni kwausya, “Ambuje ana waani nkwaamba?”

²⁶ Che Yesu wajanjile, “Jwelejo ni ajula juchinampambile chipande cha nkate ni kwapa.” Nipele wajigele chipande cha nkate, ni kupamba mu mbaale, wampele che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote. ²⁷ Che Yuda napochelape chipande cho, wajinjilwe ni Shetani. Nipele Che Yesu wansalile, “Chinkusaka kuchipanganya, nchipanganye chitema pe!” ²⁸ Nambo ngapagwa mundu jwalijose mwa aŵala wawátemi pachakulya pala juwaimanyilile ligongo lya kwasalila yeleyo. ²⁹ Pakuŵa che Yuda waliji jwakugosa mbiko, wákulijiganya wane waganisise kuti Che Yesu waasalile che Yuda kuti ajaule akasume indu yaikusachilwa ku chindimba cha Pasaka, pane waasalile kuti akapeleganye chachili chose kwa wakulaga.

³⁰ Nipele, che Yuda napochelape chipande cha nkate chila, wakopweche paasa. Ni kele katema ko kaliji chilo.

Malajisyo ga sambano

³¹ Che Yuda paŵakopweche, Che Yesu wátite, “Sambano Mwana jwa Mundu apatile ukulu, ni Akunnungu nombe apatile ukulu mwa jwelejo. ³² Iwaga ukulu wa Akunnungu uwunukwiche kwa litala lya Mwana jwa Mundu, nipele Akunnungu asyene chauunukule ukulu wa Mwana jwa Mundu, nombewo chiwakusye chitema pe.” ³³ “Achiwanangu, ndili ni wanyamwe kwa moŵa kanandi pe. Chimusose, nambo sambano ngunsalila aila inaasalile

achakulu wa Wayahudi kuti, 'Kungwaula wanyamwe ngankombolanga kwika!' ³⁴ Malajisyo ga sambano ngumpanga gati nnonyelane jwine ni jwine. Mpela indite pakunonyela wanyamwe, kwanti iyoyo peyo nnonyelane jwine ni jwine. ³⁵ Mwanonyelanaga jwine ni jwine, wandu wanawose chachimanyilila kuti wanyamwe ndi wakulijiganya wangu."

*Che Yesu akulondola kuti chakanikwe ni che Petulo
(Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34)*

³⁶ Che Simoni Petulo wambusisye Che Yesu, "Ana Ambuje nkwenda kwapi?" Ni Che Yesu wajanjile, "Kungwaula sambano ngankombola kuunguya, nambo chimuunguye kanyuma."

³⁷ Che Petulo wansalile, "Ambuje, ligongo chi lichilepele kunkuya sambano? Ndili chile kuwa kwa ligongo lyenu!"

³⁸ Che Yesu wajanjile, "Ana isyene ndi chile kuwa kwa ligongo lyangu une? Isyene ngunsalila, jikanaŵe kutongola tambala chimuungane katatu!"

14

Che Yesu ali litala lya kwaula kwa Atati

¹ Che Yesu waasalile, "Nkapotekwa mmitima jenu. Mwakulupilile Akunnungu ni mungulupilile une wakwe. ² Ku nyumba ja Atati kwana yuumba yejinji, ngaikaŵe yeleyo, ngansalile. Sambano ngwaula kukunkolochesya liuto. ³ Najaulaga ni kukolochesya liuto, chingauje ni kunjigala, kuti pandili une, ni wanyamwe mbe pelepo. ⁴ Kungwaula ko nkulimanyilila litala lyakwe."

⁵ Che Tomasi wambusisye, "Ambuje, ngatukumanyilila kunkwaula ko, ana tutukombole chinauli kulimanyilila litala lyakwe?" ⁶ Che Yesu wajanjile, "Uneji ndili litala ni usyene ni umi usyene. Ngapagwa mundu jwakwaula kwa Atati pangapitila kwa uneji. ⁷ Iwaga nkuumanyilila uneji, Atati wangu nombe mwamanyi. Chitandile sambano, mwamanyi, ni sooni mwaweni."

⁸ Che Filipo wansalile, "Ambuje, ntulosye Atati, chelecho ni chitukuchisaka." ⁹ Che Yesu wansalile, "Che Filipo, ndemi ni wanyamwe moŵa gose ga, ngunnaŵe kuumanyilila? Mundu jwalijose jwamweni une, waweni Atati. Ana kwachichi nkuti, 'Ntulosye Atati?' ¹⁰ Ana ngankukulupilila kuti uneji ndili mwa Atati, nombe Atati ali mwa uneji? Gelega maloŵe gingunsalila ga nganguwecheta kwa ulamusi wangu nansyene, nambo Atati wakutama mwangu une akupanganya masengo gao. ¹¹ Nkusachilwa kukulupilila pinguti, uneji ndili mwa Atati nombe Atati ali mwa uneji. Naga ngaŵa yele, nkulupilile kwa ligongo lya masengo gingugapanganya go. ¹² Ngunsalila isyene, jwakungulupilila uneji chagapanganye masengo gingugapanganya une. Elo, chagapanganye namose masengo gamakulungwa kupunda agaga, ligongo uneji ngwaula kwa Atati. ¹³ Ni wanyamwe mwaŵendaga chachilichose mu liina lyangu chinampanganyichisye, kuti Atati apate ukulu kwa litala lya Mwana. ¹⁴ Mwamendaga chachilichose kwa ukombole wa liina lyangu, chinampanganyichisye."

Che Yesu akusala kuti chiŵape Mbumu jwa Akunnungu

¹⁵ "Mwanonyelaga uneji, chingajitichisye malajisyo gangu. ¹⁶ Uneji chinaachondelele Atati nombowo chachimpanga Nkamusi jwine, jwelejo chatame ni wanyamwe moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Jwelejo ni Mbumu jwa Akunnungu jwakutusalila ngani sya usyene nkati Akunnungu. Wandu wa pachilambo pano ngaakombola kumpochela jwelejo pakuŵa ngakukombola kumbona atamuno kummanyilila. Nambo wanyamwe nkummanyilila ligongo akutama ni wanyamwe ni sooni ali nkati mwenu."

¹⁸ "Pachindyochi nginanneka jika mpela wandu wakulekwa, nambo chinjiika sooni kukwenu. ¹⁹ Gasigele moŵa kanandi wandu wa pachilambo pano ngaawona uneji sooni, nambo wanyamwe chimuwone. Pakuŵa uneji ngwete umi, nombe wanyamwe chinkole umi. ²⁰ Lyuŵa lya pachiliche chinchimanyilila kuti uneji ndili mwa Atati wangu, nombe wanyamwe ndi mwangu une, ni uneji ndili mwa wanyamwe. ²¹ Jwapochele malajisyo gangu ni kugatendekanya, jwelejo ni jwakuunonyela une. Nombe jwakuunonyela une chanonyelwe ni Atati wangu ni uneji chinjinnonyela ni kulimanyukusya kwa jwelejo."

²² Che Yuda, jwanganawa Isikaliote, wausisye, "Ambuje, ana chiikomboleche chinauli nlimanyisye kukwetu pe ni ngaŵa kwa wandu wa chilambo chose?" ²³ Che Yesu wajanjile, "Mundu jwalijose anonyelaga une chagakamulisye majiganyo gangu, ni Atati wangu chanonyelwe ni mundu jo, une ni Atati wangu chituiche kukuŵika ndamo kukwakwe. ²⁴ Mundu jwangakuunonyela une ngakugajitichisya majiganyo gangu. Majiganyo ginkugapilikana go ngaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa Atati Wandumile."

²⁵ “Ayiyo nansalile ndili chiwêla pamo ni wanyamwe, ²⁶ nambo nkamusi jo, jwelejo Mbumu jwa Akunnungu juchalajiswe ni Atati Wangu kwa liina lyangu, chachinjiganya indu yose ni kunkumbusya yose inansalile.”

²⁷ “Ngunlechelanga chitendewe, chitendewe changu ngumpanga. Ngangumpanga wanyamwe mpela ila wandu wa pachilambo iyakuti pakupanganya. Nkapotekwa mmitima jenu, natamuno nkajogopa. ²⁸ Ana ngati mwapilikene njinsalilaga kuti, ‘Ngwaula, nipele chinjimmujilla.’ Nkaanonyele nkasangalele ligongo ngwaula kwa Atati Wangu, pakuwa welewo ali wakulungwa kumbunda une. ²⁹ Nansalile gelega sambano gakanawe kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile. ³⁰ Nguuwecheta sooni malowe gamajinji ni wanyamwe, pakuwa Shetani, chilongola jwa chilambo chi akwika. Nambo nganakola machili kukwangu, ³¹ nambo wandu wa pachilambo amanyilile kuti ngwanonyela Atati. Kwa ligongo lyo ngupanganya yailiyose mpela Atati iwatite pakuulajisya. Njimanje tutyochela pelepa!

15

Che Yesu ali Msabibu Usyenesyene

¹ “Uneji ndili chitela chisyenesyene cha msabibu, ni Atati Wangu ali jwakulima. ² Lujambi lwaluli lose lwaluli mwangu une lwangalukusogola akulutiyosya ni lujambi lwaluli lose lwalukusogola akulupogolela kuti lupunde kusogola. ³ Wanyamwe mmasile kuwa wasalele kwa ligongo lya majiganyo gangu ginansalile. ⁴ Ntame nkati mwangu, ni uneji chindame nkati mwenu. Mpela ila lujambi ngalukombola kusogola isogosi iwaga nganilugala pa msabibu usyene, iyoyo peyo ni wanyamwe iwaga ngankutama munkati mwangu chinnepele kusogola isogosi.

⁵ “Uneji ndili mpela chitela cha msabibu ni wanyamwe ndi nyambi. Jwakutama mwa uneji, ni uneji mwa jwelejo, jwelejo chasogole isogosi yejinji, pakuwa wanyamwe jikape ngankukombola kupanganya chachili chose. ⁶ Mundu jwalijose iwaga ngakutama mwa uneji akulandana ni lujambi lwalujasikwe kwakutalichila ni kumula. Syele nyambi sikukumbikwa ni kutinisa pa mooto ni kutinika. ⁷ Mwatamaga mwa uneji ni malowe gangu gatamaga nkati mwenu, mmende chachili chose chinkuchisaka ni wanyamwe chimpegwe. ⁸ Mwasogolaga isogosi yejinji, Atati Wangu chakuswe ni wanyamwe chimwe wakulijiganya Wangu. ⁹ Uneji nannonyele wanyamwe mpela ila Atati Wangu iwanyonyele une. Ntameje mu unonyelo wangu. ¹⁰ Mwagakumulichisyaga malajisyo gangu chintame mu unonyelo wangu, mpela ila indite pakugakumulichisyaga malajisyo ga Atati Wangu ni kutama mu unonyelo wao.

¹¹ “Nansalile yeleye yose kuti usangalale wangu utame nkati mwenu, ni usangalale wenu upunde. ¹² Alili lili lilajisyo lyangu: Nnonyelane jwine ni jwine mpela indite pakunonyela wanyamwe. ¹³ Ngapangwa unonyelo wauli wekulungwa kuupunda unonyelo wa mundu jwakuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya achambusanga wao. ¹⁴ Wanyamwe ndi achambusanga wangu mwatendaga chele chingunnajisya. ¹⁵ Uneji ngangummilanga sooni wakutumichila, pakuwa jwakutumichila ngakuchimanyilila chakupanganya mmbujegwe. Nambo uneji nammilasile wanyamwe achambusanga wangu, pakuwa nammanyisye yose inaipilikene kutyochela kwa Atati Wangu. ¹⁶ Wanyamwe nganimuusagula uneji, nambo uneji nansagwile wanyamwe ni kuntuma njaule nkasogole isogosi yejinji yaani ipanganyo yambone, ichtame mowa gose, nipele chachili chose chachimwawende Atati Wangu kwa liina lyangu chimpegwe. ¹⁷ Nipele, lilajisyo lyangu kukwenu lili ali, nnonyelane jwine ni jwine.

Wandu wa pachilambo akwachima wakulijiganya

¹⁸ “Iwaga Wandu wa pachilambo pano akunchima wanyamwe, mmanyilile kuti akanawe kunchima wanyamwe, wanjimile uneji kaje. ¹⁹ Nkaliji Wandu wa pachilambo, Wandu akunonyela wanyamwe mpela achinjao. Wanyamwe nganimba Wandu wa pachilambo, nambo une nansagwile wanyamwe pasikati ja Wandu wa pachilambo. Kwa ligongo lyo Wandu wa pachilambo akunchima wanyamwe. ²⁰ Nkumbuchile inansalile yo kuti, ‘Jwakutumichila ngana wa jwankulungwa kumpunda mmbujegwe.’ Iwaga walagesye uneji, ni wanyamwe nombe chanlagasye, agakumulichisyaga majiganyo gangu, ni majiganyo genu chagakamulisye. ²¹ Nambo champanganyichisye wanyamwe yeleyo yose pakuwa wanyamwe ndi Wandu Wangu, ligongo ngakwamanyilila welewo Wandumile une. ²² Ngungaiche ni kuwecheta nawo, ngakawe ni sambu, nambo sambano ngakukombola kulichenjela kuti nganakola sambu. ²³ Jwakunjima une, akwachima Atati Wangu nombe. ²⁴ Ngangapanganye kukwao

masengo ganganagapanganye jwine, ngaakakole sambi, nambo sambano aiweni yakusi-monjeka indesile, ali chiwela kutuchima une ni Atati wangu. ²⁵ Nambo itendekwe yeke kuti gamalile maloŵe gagalembekwe Mmalajisyo gao gagakuti, 'Wanjimile pangali ligongo.'

²⁶ "Chinantume nkamusi kutyochela kwa Atati wangu, jwele ali Mbumu jwa Akunnungu, juchasale usyene nkati Akunnungu. Chinantume kukwenu kutyochela kwa Atati kuti ansalile usyene nkati uneji. ²⁷ Ni wanyamwe nombe chimwasalile wandu nkati une pakuwa ntemi pamo ni une chitandile kundanda.

16

¹ "Nansalile yeke kuti nkaleka kukulupilila kwenu. ² Wandu chamminje wanyamwe mma-jumba gao gakupopelela. Sooni chikaiche katema kanti jwalijose juchambulaje pasikati ja wanyamwe chaganisye kuti akwatyosyeya Akunnungu mbopesi. ³ Chantende yeleyo pakuwa ngakwamanyilila Atati natamuno ngakuumanyilila uneji. ⁴ Nambo, nansalile yeke kuti pachikaiche katema ka kukopochela nkumbuchile kuti nansalile.

Masengo ga Mbumu jwa Akunnungu

"Nganinansalila yeke kutyochela kundanda pakuwa naliji pamo ni wanyamwe. ⁵ Nambo sambano ngwaula kwa wandumile une wala, ni ngapagwa namuno jumo jwenu jwakumusya kuti, 'Nkwaula kwapi?' ⁶ Pakuwa nansalile yeke nsupwiche mmitima jenu. ⁷ Nambo ngunsalila isyene, kwa liwamba lyenu mmbaya uneji nyaule, pakuwa iwaga ngunyaula, nkamusi jo ngaika kukwenu. Nambo najaulaga, chingantume kukwenu. ⁸ Nombowo pachaiche, chachamanyisya wandu wa pachilambo chi kuti ngakuumanyilila usyene nkati sambi ni nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni nkati wandu kulamulikwa ni Akunnungu. ⁹ Ngakuumanyilila usyene nkati sambi ligongo nganangulupilila une. ¹⁰ Ngakuumanyilila usyene nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ligongo ngwaula kwa Atati wangu ni wanyamwe ngamuuwona sooni. ¹¹ Ngakuumanyilila usyene nkati wandu kulamulikwa ni Akunnungu, ligongo Shetani jwakutawala chilambo chi amasile kulamulikwa.

¹² "Ngwete yejinji yakunsalila, nambo sambano chinnepele kwipililila. ¹³ Nambo pachaiche Mbumu jwa Akunnungu juchansalile usyene nkati Akunnungu, chachinlongosya mu usyene wose. Ngaasala kwa ulamusi wakwe nsyene nambo chachisala ichaipilikane kutyochela kwa Atati ni kummanyisya ichiiche. ¹⁴ Welewo changusyene une ligongo chachinsalila yeke ichinansalile une. ¹⁵ Yose yalinayo Atati wangu ili yangu une, kwa ligongo lyo sasile kuti Mbumu jo chachinsalila ichinaasalile une.

Kusupuka ni kusangalala

¹⁶ "Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuwone sooni!" ¹⁷ Pelepo wakulijiganya ŵao ŵampepe ŵausyene, "Malumbo gakwe chichi pakutusalila, 'Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuwone sooni?' Ni sooni watite, 'Pakuwa ngwaula kwa Atati wangu!' " ¹⁸ Nipele, ŵajendelechele kuusyana, "Ana malumbo gakwe chichi pakuwecheta, 'Gasigele moŵa kanandi?' Ngatukuchimanyilila chakuchigamba cho." ¹⁹ Che Yesu ŵaimanyi kuti wakulijiganya ŵao ŵasachile kwausya yankati yeleyo, nipele ŵaasalile, "Ana nkuusyana nkati yeke imechete kuti, 'Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuwone sooni?' ²⁰ Ngunsalila isyene, wanyamwe chinlile ni kulila kwa malumbo, nambo wandu wa pachilambo pano chasangalale. Wanyamwe chinsupuche nambo kusupuka kwenu chikugalauche kusangalala. ²¹ Katema ka kuligopola jwankongwe chikwasimana chilungusi ligongo katema kakwe ka kupeteka kaiche, nambo aligopolaga mwanache ngakukumbuchilila kupeteka kula, nambo akusangalala pakuwa apagwile mwanache mchilambo. ²² Nombe wanyamwe sambano nkusupuka, nambo pachinambone sooni chinsangalale mmitima jenu ni sangalala jo ngapagwa jwalijose juchakombole kujityosya kukwenu.

²³ "Lyele lyuwa lyo ngamuusya chachili chose. Ngunsalila isyene, chachili chose chachimwaŵende Atati champe kwa liina lyangu. ²⁴ Natamuno sambano nganimmende chachili chose kwa liina lyangu. Mmende ni wanyamwe chinchipata kuti sangalale jenu jimalile.

Che Yesu achipundile chilambo

²⁵ "Nansalile gelega kwa itagu. Nambo chijiiche ndaŵi jati ngamecheta ni wanyamwe sooni kwa itagu, nambo chinansalile pangasisa yankati Atati. ²⁶ Lyuwa lyo chinchiwenda kwa liina lyangu, ni ngangunsalila kuti chisachilwe kummendela kwa Atati, ²⁷ pakuwa Atati asyene akunnonyela wanyamwe. Akunnonyela wanyamwe ligongo wanyamwe muunonyele uneji, ni kukulupilila kuti uneji natyochele kwa Akunnungu. ²⁸ Uneji

natyochele kwa Atati, ni kwika pachilambo, ni sambano nguchileka chilambo ni kuuja kwa Atati.”

²⁹ Nipele wakulijiganya wao waasalile, “Nnole sambano nkuwecheta pangasisa, ngankuwecheta kwa itagu. ³⁰ Sambano tuimanyi kuti mmwe nkuimanyilila yose ni ngapagwa ligongo lya mundu jwalijose kummusya, chelecho ni chachikututenda tukulupilile kuti nkyochele kwa Akunnungu.” ³¹ Che Yesu wajanjile, “Ana sambano nkukulupilila? ³² Nnole lyuwa likwika, sooni liiche lyati chimpwilingane jwalijose kumangwakwe, ni kuuneka jika. Nambo uneji nguuwa jika, pakuwa Atati ali pamo ni une. ³³ Nansalile gelega kuti nlumbikane ni uneji ni kukola chitendewe. Mchilambo chinsauche, nambo muusimane ntima! Uneji nachipundile chilambo!”

17

Che Yesu akwapopelela wakulijiganya wao

¹ Che Yesu pa wamasile kuwecheta yeleyo, walolite kwini kuti, “Atati, katema kaiche. Mwape ukulu Mwana gwenu kuti Mwana gwenu nombe ampe ukulu. ² Pakuwa mwapele Mwana gwenu ulamusi pa wandu wose kuti wandu wose umwapele wape umi wa mowa gose pangali mbesi. ³ Ni umi wa mowa gose pangali mbesi wo ni au, wandu ammanyilile mmwe wandi Akunnungu wamope wa usyene, ni kwamanya Che Yesu Kilisito umwatumile. ⁴ Uneji jwamale kunkusya pachilambo kwa kumalisya masengo gamwambele kuti nagapanganye. ⁵ Atati wangu, sambano mumbe ukulu paujo penu, ukulu ulaula unakwete pamo nomwe, chikanawe gumbikwa chilambo.

⁶ “Nantesile mmanyiche ni wandu umwambele pachilambo wala. Wanyawo waliji wenu ni mwambele uneji kuti awe wangu, nombewo alijitichisye lilo we lyenu. ⁷ Sambano wanyawo akuimanyilila kuti yose imwambele uneji ityosile kukwenu. ⁸ Pakuwa malo we gamwambele uneji napele wanyawo, ni wanyawo akugakulupilila malo we go. Akumanyilila kwa isyene kuti natyochele kukwenu, ni sooni ajitichisye kuti mmwe ni jumwandumile une.

⁹ “Ngwapopelela wanyawo. Ngangwapopelela wandu wose wa pachilambo, nambo wele umwambele wo pakuwa ali wenu. ¹⁰ Wose ungwete ali wenu, ni wenu ali wangu, ni ukulu wangu uwoneche kwa litala lya wele umwambele wo. ¹¹ Ni sambano ngwika kukwenu, uneji nguuwa sooni pachilambo, nambo awawa alinji pachilambo. Atati wangu Waswela mwagose kwa machili ga liina lyenu limumbele, kuti awe wamo mpela une ni mmwe ituli wamo. ¹² Panaliji pamo nawo, une naagosile kwa machili ga liina lyenu limumbele, naagosile ni ngapagwa mundu jwalijose jwasochele ika we ajula juwasagulikwe kujonasika, kuti Malembelo ga Akunnungu gamalile. ¹³ Nambo sambano ngwika kukwenu, nguwecheta gelega pachilambo kuti wanyawo agumbale kusengwa kwangu mmitima jao. ¹⁴ Une napele lilo we lyenu, ni wandu wa pachilambo wachimile wanyawo pakuwa wanyawo ngana wa wa pachilambo, mpela ila uneji nganima jwa pachilambo. ¹⁵ Nganguwenda kuti mmwe mwayosye mchilambo, nambo ngupopela mwagose ni Shetani jwaali jwangelumbana. ¹⁶ Wanyawo ngana wa wa pachilambo pano, uneji nombe ngani wa jwa pachilambo. ¹⁷ Mwatende awe wandu wenu waswela kwa litala lya usyene, lilo we lyenu lili usyene. ¹⁸ Mpela ila imwatite pakunduma une mchilambo, ni une nombe natumile welewo mchilambo. ¹⁹ Une ngulityosya nansyene kwaligongo lyao, kuti nombewo alityosye kusyene kukwenu.

²⁰ “Ngangwapopelela wanyawo pe, nambo ngwapopelela nombe wandu wose wachangulupilile kwaligongo lya majiganyo gao. ²¹ Ngupopela kuti wose awe chindu chimo. Atati, ngupopela kuti atame nkati mwetu mpela ila mmwe inkuti kutama nkati mwangu, noneji inguti kutama nkati mwenu. Ngupopela awe chindu chimo kuti wandu wa pachilambo akulupilile kuti mmwe ni jumundumile une. ²² Noneji naapele ukulu ulaula umwambele uneji, kuti aweje wamo mpela ila uweji ituli wamo. ²³ Uneji ndame mwa wanyawo nombe mmwe mwa uneji. Atendekwe kuwa wamo, ni wandu wose wa pachilambo amanyilile kuti mmwe ni jumwandumile ni kuti nkwanonyela welewo mpela inkuti pakunonyela uneji.

²⁴ “Atati, wose umumbele ngusaka aweje pamo ni uneji pepala pandili une kuti aulole ukulu wangu, ukulu umumbele ligongo mwanonyele uneji chilambo chikanigumbikwe. ²⁵ Atati wambone, namuno wandu wa pachilambo ngakumanya nambo uneji nammanyi. Welewo nombe akumanyilila kuti mmwe mwandumile une. ²⁶ Nantesile mmanyiche kukwao, nombe chimbundisye kutenda yeleyo kuti unonyelo undi nawo kukwangu uwe mwa wanyawo, ni uneji meje mwa wanyawo.”

18

*Che Yesu akukamulwa**(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53)*

¹ Che Yesu paWamasile kupopela, Wajombweche kasulo ka Keduloni pamo ni Wakulijiganya wao. Pelepo paliji ni ngunda wa mwana, nombe Che Yesu Wajinjile mwelelemo pamo ni Wakulijiganya wao. ² Che Yuda, ajula juWangalawiche Che Yesu, wapamanyilile pelepo ligongo kawili kawili Che Yesu Wasimene ni Wakulijiganya wao kweleko. ³ Nipele che Yuda Wajawile ku wele ngunda wo, Wajawile pamo ni mpingo wa Wangondo wa Chiloma ni Wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu waWalajiswe ni achakulu Wambopesi ni Mafalisayo, ali ajigele ibatali ni mimuli ni yakumenyanila. ⁴ Che Yesu, akuno achimanyillaga ichiyasimane yose, Wajaulile ni Wausisye, “Ana nkwasosa waani?” ⁵ Nombewo Wajanjile, “Che Yesu jwa ku Nasaletil” Che Yesu Waasalile, “Ndili une.” Che Yuda juWangalawiche jula Wajimi pelepo pamo ni Wanyawo.

⁶ Nipele Che Yesu paWaaalile, “Ndili une,” Wanyawo Wajule panyuma ni kugwa. ⁷ Che Yesu Wausisye sooni, “Ana nkwasosa waani?” Ni Wajanjile, “Che Yesu jwa ku Nasaletil!” ⁸ Che Yesu Waaalile, “Nansalile kuti ndili une. Iwaga nkuusosa une, mwaleche WanyaWa ajaule.” ⁹ WaWechete yeleyo kuti gamalile maloWe gagatite, “Atati, nganinanjasa mundu jwalijose mwa WeWala umwambele.” ¹⁰ Che Simoni Petulo Wakwete lipanga, nipele, Walisolomwele ni kwakata liwiwi lyao lya kundyo kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu. Kapolo jo liina lyakwe che Maliko. ¹¹ Nipele Che Yesu Wansalile che Petulo, “Mmusy lipanga lyenu mwigonelo mwakwe. Ana nkuganisa kuti nganguWajilwa kugapata masausyo gaasachile Atati Wangu kuti nagapate?”

Che Yesu ali paujo pa che Anasi.

¹² Wele mpingo wa Wangondo wa Chiloma ni Jwankulu jwao pamo ni Wakulindilila wa Chiyahudi Wankamwile Che Yesu ni kuntuwa. ¹³ Wanjigele ni kunjausya kaje ku che Anasi. Che Anasi waliji akwegwao che Kayafa juWaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho. ¹⁴ Che Kayafa ju ni jwejula juWaaalile achakulu wa Wayahudi kuti, ikuWajilwa mundu jumo aweje kwaligongo lya wandu wose.

*Che Petulo akwakana Che Yesu**(Matayo 26:69-70; Maliko 14:66-68; Luka 22:55-57)*

¹⁵ Che Simoni Petulo pamo ni Jwakujiiganya jwine Wakuiye Che Yesu. Jwakujiiganya jwine jo Wamanyiche ku Jwambopesi Jwankulu, nipele Wajinjile pamo ni Che Yesu pansana pao Jwambopesi Jwankulu. ¹⁶ Nambo che Petulo Wajimi paasa, kuWandikana ni nnango. Nipele, Jwakujiiganya jwine juWamanyiche kwa Jwambopesi Jwankulu jula Wakopweche ni kuWecheta nawo mwali Jwakujiiganya pannango, ni Wansalile che Petulo ajinjile nkati. ¹⁷ Mwali Jwakujiiganya pannango jula Wambusisye che Petulo, “Ana mmwejo nganimba jumo jwa Wakulijiganya wa mundu jo?” Che Petulo Wajanjile, “NgaWa une!”

¹⁸ Pakuwa kaliji katema ka mbepo, achikapolo ni Wakulindilila Wakolesisye mooto ni Waliji nkuotanga. Che Petulo nombejo Wajimi pamo nawo achijotelaga mooto.

*Che Yesu paujo pa Jwambopesi Jwankulu**(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Luka 22:66-71)*

¹⁹ Nipele Jwambopesi Jwankulu Wambusisye Che Yesu nkati Wakulijiganya wao ni sooni nkati najigananyo gao. ²⁰ Che Yesu Wajanjile, “Mechete yose pelanga ni wandu wose. MoWa gose najigananyo mmajumba ga kupopelela ni pa Nyuumba ja Akunnungu, mwakusimani-lana Wayahudi wose, ni nganimecheta chachili chose kwakulisisa. ²¹ Ligongo chi nkumusya une? Mwausy wanda waWapilikene indu inaalile. Welewo akwimanyilila inaWechete.” ²² PaWamasile kuWecheta yeleyo jumo jwao Wakulindilila juWajimi pelepo Wamputile Che Yesu lijanda achitiji, “Uli, ana yelei ni inkuti pakunjanga Jwambopesi Jwankulu?” ²³ Che Yesu Waaalile, “Iwaga mechete yangalumbana, nlosye changalumbana cho nambo iwaga mechete yambone ana nkuumbutula ichichi?” ²⁴ Nipele che Anasi Wanjigele Che Yesu ali ataWike ni kunjausya ku che Kayafa Jwambopesi Jwankulu.

*Che Petulo akwakana kawili Che Yesu**(Matayo 26:71-75; Maliko 14:69-72; Luka 22:58-62)*

²⁵ Nambo che Simoni Petulo Waliji pelepo alinkujotela mooto. Nipele Wambusisye, “Ana mmwejo nombe nganimba jumo jwa Wakulijiganya wao?” Che Petulo Wakanile ni kuti, “NgaWa une!” ²⁶ Jumo jwao achikapolo wa Jwambopesi Jwankulu Waliji pelepo. Jweleju ni nlongo njakwe mundu jula juWankatile liwiwi ni che Petulo, Wambusisye, “Ana uneji nganinammona mmwejo mungunda wa mwana pamo ni Che Yesu?” ²⁷ Nambo che Petulo Wakanile sooni, ni papopo tambala jatongwele.

Che Yesu paujo pa che Pilato

(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Kundaŵi pe ŵakulindilila ŵanjigele Che Yesu kopoka mu nyuumba ji Che Kayafa, ni kunjausya mu nyuumba ja mwenye jwa Chiloma. Nambo achakulu ŵa Ŵayahudi nganajinjila nkati mwa nyuumba ja mwenye jwa Chiloma kuti aŵe ŵaswejele paujo pa Akunnungu kuti akombole kulya chakulya cha Pasaka. ²⁹ Che Pilato ŵakopweche paasa ni kwausya, “Ana kwana magambo chi kwa mundu ju?”

³⁰ Nombewo ŵajanjile, “Mundu ju ngakaŵe ni magambo ngatukannyichenawo kukwenu.”

³¹ Che Pilato ŵaasalile, “Ayaga, munjigale mwachinsyene, nkanlamule ni malajisyo genu.” Ŵayahudi ŵajanjile, “Uweji ngatukuŵajilwa kunlamula mundu jwalijose chiwa.” ³² Yatendekwe yeleyo kuti gamalile maloŵe ga Che Yesu gaŵasasile achilosyaga chachiwa chiwa chanti uli.

³³ Che Pilato ŵajinjile sooni mu nyuumba jakwe, ŵammilasile Che Yesu ni kwausya, “Ana mmwejo ni Mwenye jwa Ŵayahudi?”

³⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Ana gele maloŵe go genu, pane ŵandu ŵane ansalile ngani jangu?”

³⁵ Che Pilato ŵajanjile, “Ana nkuganisa uneji ndili Myahudi? Ŵandu ŵenu ni achakulu ŵambopesi annyichisye mmwejo kukwangu. Ana ntesile ichichi?”

³⁶ Che Yesu ŵajanjile, “Umwene wangu nganiuŵa wa pachilambo pano. Ikaŵe umwenye wangu uli wa pachilambo pano, ŵakunguya akatesile ngondo kuti achakulu ŵa Ŵayahudi anaangamule. Nambo sambano umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pa.”

³⁷ Pelepo che Pilato ŵammusisye, “Ana mmwejo ndi Mwenye?” Che Yesu ŵajanjile, “Mmwe nkuti uneji ndili Mwenye. Kwa ligongo lyo uneji mbagwile ni kwika pachilambo kukwasalila ŵandu usyene. Mundu jwalijose ŵakuunonyela usyene akumbilikana.”

³⁸ Che Pilato ŵambusisye, “Usyene ni chichi?”

Che Pilato akunlamula Che Yesu chiwa

(Matayo 27:15-31; Maliko 15:6-20; Luka 23:13-25)

Nipele che Pilato ŵakopweche paasa ni kwasalila Ŵayahudi, “Ngangugawona magambo galigose ga kunlamula mundu ju. ³⁹ Nambo nkwete chisyoŵelo chakuti uneji ngungopolela jwantawe jumo katema ka Pasaka. Nipele ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Ŵayahudi?” ⁴⁰ Pelepo ŵanyanyisye, “Ngaŵa, ngaŵa ajuju! Tukwasaka che Balaba!” Nombe che Balaba ŵaliji jwachiswamba.

19

¹ Nipele, che Pilato ŵalamwile kuti Che Yesu ajigalikwe, aputikwe mbokola. ² Ŵangondo nombe ŵakolosisye chindu mpela singwa ja miiŵa, ŵambwasisye Che Yesu mu ntwe wao ni kuntakusya mwinjilo wa chimwenye. ³ Ŵaliji nkwaichilila ni kuti, “Tukunkomasya, Mwenye jwa Ŵayahudi!” Nipele ŵamputile majanda.

⁴ Che Pilato ŵakopweche sooni paasa ni kwasalila Ŵayahudi, “Nnole, ngunyikanawo paasa, mmanyiile kuti uneji nganinansimana ni magambo galigose ga kunlamula mundu ju.”

⁵ Nipele Che Yesu ŵakopweche paasa ali awasile chindu mpela singwa ja miiŵa mu ntwe mwao ni mwinjilo wa chimwenye. Che Pilato ŵasalile Ŵayahudi, “Nnole mundu nsyene ni aju.”

⁶ Achakulu ŵambopesi ni ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu paŵambweni Che Yesu ŵanyanyisye, “Mwaŵambe pansalaba! Mwaŵambe pansalaba!” Che Pilato ŵaasalile, “Munjigale mwachinsyene nkaŵambe pansalaba, pakuŵa uneji ngangugawona magambo galigose gakunlamula mundu ju.”

⁷ Ŵayahudi ŵajanjile, “Uweji tukwete malajisyo ni kwa malajisyo go ikusachilwa aweje, ligongo alitesile kuŵa Mwana jwa Akunnungu.”

⁸ Che Pilato paŵagapilikene maloŵe go ŵapundile kogopa. ⁹ Nipele ŵajinjile sooni mu nyuumba jakwe, ŵambusisye Che Yesu, “Ana mmweji nkutyochela kwapi?” Nambo Che Yesu ngananjanga chachili chose. ¹⁰ Che Pilato ŵansalile, “Ana ngankusaka kuŵecheta ni une? Ana ngankumanyilila kuti ngwete ulamusi wa kungopola pane kummamba pansalaba?”

¹¹ Che Yesu ŵajanjile, “Ngankakole ulamusi wauli wose kwa uneji ngankapegwe ni Akunnungu. Kwa ligongo lyo mundu jwambeleche uneji kukwenu jwelejo apundile kuŵa ni sambu syejinji.”

¹² Chitandile pelepo, che Pilato ŵasosile litala lya kwalechelela Che Yesu. Nambo Ŵayahudi ŵanyanyisye, “Mwannechelelaga mundu ju, mmwejo nganimma mbusanga jwa

mwenye jwa ku Loma, pakuwa mundu jwalijose jwakulitenda mwenye akunkanila mwenye jwankulu jwa ku Loma!”

¹³ Nipele che Pilato pa汪agapilikene malowe go wanyichenawo Che Yesu paasa, ni nsyene watemi pa chitengu cha kulamula, pelepo pakuwilanjikwa, “Luwala lwa Maganga.” Mchiebulania, Gabata. ¹⁴ Lyuwa lyaliji pamtwe, lyuwa lyakuwichila chile Pasaka. Che Pilato waasalile Wayahudi, “Mwenye jwenu aju!”

¹⁵ Wanyawo wanyanyise, “Mwaulaje! Mwaulaje! MwaWambe pansalaba!”

Che Pilato wausisye, “Uli, nammambe mwenye jwenu?”

Achakulu wambopesi wajanjile, “Uweji nganitukola mwenye jwine ikaWe mwenye jwa ku Loma pe!”

¹⁶ Pelepo che Pilato wampeleche Che Yesu mmakono mwa wangoondo kuti akaawambe pansalaba.

Wangoondo akwaWamba pansalaba Che Yesu

(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43)

Nipele, wangoondo wanjigele Che Yesu. ¹⁷ Che Yesu wakopweche ali ajigele nsalaba wakwe kwaula kwiuto kwakukuwilanjikwa, “Chikalakasa cha Ntwe”, Mchiebulania pakuwilanjikwa Goligota. ¹⁸ Pelepo ni paWawambile Che Yesu, ni wandu wane wawili pamo nawo, jwine kunchiji ni jwine kundyoo kwao ni Che Yesu pambindikati. ¹⁹ Che Pilato walemble chimanyisyo ni wachiwisile pachanya nsalaba. Ni chimanyisyo cho chalembeke welei, “Che Yesu jwa ku Nasaleti, Mwenye jwa Wayahudi.” ²⁰ Nipele Wayahudi wainji wachisyomile chimanyisyo cho pakuwa paWawambile Che Yesu pala paliji chiwandi ni musu. Sooni chimanyisyo cho chalembeke Mchiebulania ni Chilatini ni Chigiliki. ²¹ Nipele achakulu wambopesi wa Wayahudi waasalile che Pilato kuti, “Nkalemba, ‘Mwenye jwa Wayahudi,’ nambo mundu ju watite, ‘Uneji ndili Mwenye jwa Wayahudi.’”

²² Che Pilato waasalile, “Chilembile, nembile!”

²³ Wangoondo paWamasile kwaWamba Che Yesu pansalaba, wajigele iwalo yao ni wagaWenye maunjili ncheche, jwangoondo jwalijose liunjili limo. Sooni wajigele mwinjilo wakwe, wanganiukola papatotekwe, waliji chipande chimo chachiluchikwe kutyochela mwinani mpaka paasi. ²⁴ Nipele wangoondo wo wasalilene, “Tunapapulanye nambo tutende gudugudu kuti uwe wachenii.” Yeleyo yatendeke kuti gamalile Malembelo ga Akunungu gagakuti, “WagaWene iwalo yangu, ni mwinjilo wangu watendele gudugudu.”

Yeleyo ni yatite pakupanganya wangoondo wo.

²⁵ Pachiwandi ni nsalaba u Che Yesu wajimi achikulugwe Che Yesu ni apwao achikulugwe ni che Maliamu wankwawo che Kileopa ni che Maliamu jwa musi wa ku Magidala. ²⁶ Che Yesu paWambweni achikulugwe ni jwakulijiganya juWannonye nnope jula ajimi kuwandikana ni pepala, waasalile achikulugwe, “Amao, jwelejo ni mwanagwenu.”

²⁷ Sooni wansalile jwakulijiganya jula kuti, “Nnole, jwelejo ni achikulu wenu.” Ni kutandila lyuwa lya jwakulijiganya jo wanjigele che Maliamu kuti akatame nawo kumangwakwe.

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Che Yesu waimanyilile kuti yose yaliji imalile, ni Malembelo ga Akunungu kuti gamalile, watite, “Jingwete njota.”

²⁹ Chapali kweleko chiwiga chigumbele divai jakuipa. Nipele, wajigele chindu mpela lidodoki ni watoWele mu divai mo ni kutaWilila pachitela chachikuwilanjikwa esopo ni kuchiwika pakangwa pa Che Yesu. ³⁰ Che Yesu paWamasile kupegwa divai jo, watite, “Yose imalile!”

Ni wakotamisye ntwe wao ni kwasika.

Wangoondo akunsoma Che Yesu ni mpaamba pa luWalati

³¹ Lyaliji lyuwa lya kuwichila chile kwa kupumulila likanaWe Lyuwa lya Pasaka. Nipele achakulu wa Wayahudi nganasaka iilu itaame pa nsalaba pa Lyuwa lya Kupumulila ligongo Lyuwa lya Kupumulila lyaliji lyuwa lyajikape. Kwapele waWendile che Pilato apokosole makongolo ga Wele wawawambikwe pa nsalaba ni kuitulusya iilu yao. ³² Nipele wangoondo wawawile ni kugapokosola makongolo ga mundu jwaandanda ni jwawili wawaliji awambikwe pansalaba pamo ni Che Yesu. ³³ Nambo paWachilile Che Yesu, waiweni kuti awile, kwapele nganagapokosola makongolo gao. ³⁴ Nambo jwangoondo jumo wansomile Che Yesu mpaamba pa luWalati, ni papopo jakopweche miasi ni meesi. ³⁵ Nombe juWaiweni yeleyo ilinkutendeke aWasalile umboni melepe ni wanyamwe nkombole kukulupilila. Ni umboni

wasasile uli usyene, sooni jwelejo akumanyilila kuti akusala usyene. ³⁶Yeleye yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Ngapagwa liupa lyao lichilipokoswe.” ³⁷Nipele Malembelo ga Akunnungu gakusala sooni, “ChiWaloole ŵeWala ŵaWansomile.”

*Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56)*

³⁸Payamasile yeleyo che Yusufu jwa ku Alimataya, ŵaŵendile che Pilato kuti achitulusye chiilu chi Che Yesu pa nsalaba. Che Yusufu ŵaliji jwakulijiganya jwao Che Yesu, nambo nganalilosyaga, pakuŵa ŵajogopaga achakulu ŵa Ŵayahudi. Nipele che Pilato ŵajitichisye. Che Yusufu ŵajawile ni kuchijigala chiilu chi Che Yesu. ³⁹Che Yusufu ŵalongene ni che Nikodemu, che Nikodemu ju ni jwejula juŵajaulile Che Yesu chilo kundanda ko, ŵaiche ali ajigele mauta gakununjila yambone ga manemane kuwanganya ni ubani, mpela mbiisi saba ni ibaba iwili. ⁴⁰Nipele ŵachijigele chiilu chi Che Yesu ni kuchiŵijilila mu nguo jeswela pamo ni yakununjila mpela chisyoŵelo cha Ŵayahudi katema ka kusika. ⁴¹Nambo peuto paŵaŵambikwe Che Yesu pala wapali ngunda wa mwana, ni mu ngunda mo mwaliji mwana lilembe lya sambano mwakanaŵichikwa mundu jwalijose. ⁴²Nipele ligongo lyaliji lyuŵa lya Ŵayahudi kuliŵika chile kupumulila, ni sooni pakuŵa lilembe lyo lyaliji pachiwandi, ŵachiŵisile chiilu chi Che Yesu mwelelo.

20

*Che Yesu asyuchile
(Matayo 28:1-8; Maliko 16:1-8; Luka 24:1-12)*

¹Kundaŵi pe kukanaŵe kucha, lyuŵa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuŵa lya kupumulila, che Maliamu jwa ku Magidala ŵajawile ku lilembe, ni ŵaliŵeni liganga lila lili lyegalambule pambali kutyochele pakwinjilila mwilembe. ²Nipele, ŵautuchile ku che Simoni Petulo ni ajula jwakulijiganya jwine juŵanonoyelwe nnope ni Che Yesu ni kwasalila, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje mwilembe mula, ni sooni ngatukukumanyilila kwape ambisile.” ³Che Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine jula ŵajawile ku lilembe. ⁴Wose ŵanaŵawili ŵautwiche nambo jwakulijiganya jwine jula jwampundile che Petulo, jwaliji jwaandanda kwika ku lilembe. ⁵Paŵakoteme ni kulingulila, ŵasiweni nguo syeswela pe, nambo nganajinjila. ⁶Nipele, che Simoni Petulo nombejo ŵaiche achakuyaga, ŵajinjile mwilembe ni ŵasiweni nguo syeswela sisyaŵijilile chiilu chi Che Yesu, ⁷ni chiguo chiŵammijilile Che Yesu mu ntwe. Chiguo chila nganichiŵa pamo ni nguo syeswela sila, nambo chaliji chepinde ni chaliji pajika. ⁸Pelepo jwakulijiganya jwine juŵalongolele kwika ku lilembe jula, nombejo ŵajinjile nkati, ni ŵaiweni ni kukulupilila. ⁹Ŵaliji nganaŵe kugamanya Malembelo ga Akunnungu gagakuti Che Yesu akusachilwa asyuche. ¹⁰Nipele ŵakulijiganya wo ŵausile kumangwao.

*Che Yesu akulilosya ku che Maliamu jwa ku Magidala
(Matayo 28:9-10; Maliko 16:9-11)*

¹¹Che Maliamu ŵajimi paasa lilembe, achililaga. Paŵalilaga, ŵakoteme achilingulilaga mwilembe mula, ¹²ni ŵaweni achikatumetume ŵa kwinani ŵawili ŵaŵasile iwalo yeswela, atemi paŵachigoneche chiilu chi Che Yesu pala jumo kuntwe ni jwine ku makongolo. ¹³Ni achikatumetume ŵa kwinani wo ŵambusisye, “Amao, nkulila ichichi?” Ni ŵajanjile, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje ŵangu, ni sooni ngangukumanyilila kwapi achiŵisile!”

¹⁴Nipele che Maliamu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵagalawiche panyuma ni kwaona Che Yesu ali ajimi pelepo, nambo nganaimanyilila kuti jwelejo ali Che Yesu. ¹⁵Che Yesu ŵambusisye, “Amao, ana nkulilila ichichi? Ana nkwasosa ŵaani?”

Che Maliamu akuno achiganisyaga kuti akukunguluka ni jwakuugosa ngunda wa mwana, ŵajanjile, “Achimwene, iwaga mmwejo nchijigele chiilu chi Che Yesu, musalile kunchiŵisile ni uneji chingachijigale.”

¹⁶Che Yesu ŵansalile, “Che Maliamu!” Ni che Maliamu ŵagalawiche panyuma, ni kwasalila Mchiebulania, “Laboni!” Malumbo gakwe “Jwakwiganya.”

¹⁷Che Yesu ŵansalile, “Nkangamula, pakuŵa ngunaŵe kwaula kwa Atati. Nambo njaule kwa achalongo achinjangu nkaasalile kuti, ngwaula kwa Atati ŵangu ŵaali Atati ŵenu, Akunnungu ŵangu ŵaali Akunnungu ŵenu.”

¹⁸Nipele che Maliamu jwa ku Magidala ŵajawile kukwasalila ŵakulijiganya kuti, ŵaweni Ambuje ni ŵaasalile achila chiŵasalilwe ni Che Yesu.

*Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao
(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49)*

¹⁹ Lyaliji ligulo lya lyuŵa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuŵa lya Kupumulila. Wākulijiganya ŵao ŵasongangene pamo mu nyumba ni minango jaliji jeugale ligongo lya kwajogopa achakulu ŵa Ŵayahudi. Pelepo ŵaiche Che Yesu ni kwima pasikati jao ni kwasalila, “Chitendeweke kukwenu!” ²⁰ Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, Che Yesu ŵalosisye makono gao ni luŵalati lwao. Nipele Wākulijiganya wo ŵasengwile nnope kwawona Ambuje. ²¹ Che Yesu ŵaasalile sooni, “Chitendeweke kukwenu! Mpela ila Atati iŵandumile une, ni uneji nguntuma ŵanyamwe.” ²² Paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵapepelele ni kwasalila, “Mumpochele Mbumu jwa Akunnungu. ²³ Mwalechelesyaga ŵandu sambi syao, ŵele ŵandu chalecheleswe, ni aŵala ŵangankwalechelesya, ŵele ŵandu ngalecheleswa.”

Che Yesu akukunguluka ni che Tomasi

²⁴ Che Tomasi jumo jwa Wākulijiganya likumi ni ŵaŵili ŵala, jwakuŵilanjikwa maŵila, nganaŵa pamo ni achinjakwe paŵaiche Che Yesu. ²⁵ Nipele Wākulijiganya ŵane ŵala ŵansalile, “Twaweni Ambuje.” Che Tomasi ŵaasalile, “Chingulupilile pachinagawone maŵasi ga misumali ni kuchiŵika chala changu pa maŵasi go ni kuuŵika nkono wangu pa luŵalati lwao.”

²⁶ Nipele pagapite moŵa nsano ni gatatu Wākulijiganya wo ŵasongangene sooni nkati mula ni che Tomasi ŵaliji pamo nawo. Minango jaliji jeugale, ni Che Yesu ŵaiche ni kwima pasikati jao ni kuti, “Chitendeweke kukwenu!” ²⁷ Nipele Che Yesu ŵansalile che Tomasi, “Mbiche chala chenu pelepa nnole magasa gangu ni njisenawo nkono wenu mbiche pa luŵalati lwangu. Nkakola lipamba nambo nkulupilile!” ²⁸ Che Tomasi ŵajanjile, “Mmwe ndi Ambuje ŵangu ni mmwe ndi Akunnungu ŵangu!”

²⁹ Che Yesu ŵansalile, “Ana nkukulupilila ligongo muuweni? Akwete upile ŵelewo Wākukulupilila pangamona.”

Nningwa wa chitabu chi

³⁰ Che Yesu ŵapanganyise imanyisyo ine yejinji paŵaliji ni Wākulijiganya ŵao yangani-ilembekwe mchitabu chi. ³¹ Nambo ayiyi ilembekwe nkole kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ni kwa kunkulupilila nkole umi wasyene kwa machili ga liina lyao.

21

Che Yesu akwakopochela Wākulijiganya ŵao nsano ni ŵaŵili

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu ŵaakopochele sooni Wākulijiganya ŵao mungulugulu litanda lya Tibelia. Ni ŵalilosisye kwanti yelei, ² Che Simoni Petulo ni che Tomasi jwakuŵilanjikwa maŵila ni che Nasanieli jwa ku Kana ja ku Galilaya ni ŵanache ŵa che Sebedayo ni Wākulijiganya ŵao ŵane ŵaŵili, wose ŵaliji pamo. ³ Che Simoni Petulo ŵaasalile achinjakwe, “Ngwaula kukukoka somba.”

Ni ŵanyawo nombe ŵansalile, “Noweji tutulongane nomwe.” Nipele ŵatyosile ni ŵakwesile ngalaŵa nambo chilo chila chose nganapatanga chachili chose. ⁴ Kundaŵi pe, Che Yesu ŵajimi mungulugulu litanda nambo Wākulijiganya nganamanyililaga kuti ŵaliji ŵelewo. ⁵ Nipele Che Yesu ŵausisye, “Achachanda, ana nganimpate somba syasilisoyose?”

Ŵanyawo ŵajanjile, “Elo, nganitupate somba.”

⁶ Che Yesu ŵaasalile, “Mponye lwau kundyo kwa ngalaŵa chimpate somba.” Nipele ŵaponyisye lwau ni sambano nganakombolanga kulukwekwelemya ligongo somba syaliji syesijinji nnope.

⁷ Pelepo jwākulijiganya juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu jula ŵansalile che Petulo, “Ambuje ŵelewo!” Palapala che Simoni Petulo paŵapilikene kuti Ambuje, ŵatakwile mwinjilo wao ligongo ŵaliji ausile ni kuliponyela mmeesi. ⁸ Nambo Wākulijiganya ŵane ŵala ŵaiche ku mbwani ni ngalaŵa ali nkulukwekwelemya lwau lwalugumbele somba pakuŵa nganatalichila kunsanga, mpela makongolo mia moja. ⁹ Paŵaiche kunsanga ŵauweni mooto wa makala ni pachanya pakwe paŵichikwe somba ni nkate. ¹⁰ Che Yesu ŵaasalile, “Muembe somba simpepe simpatile sampano.”

¹¹ Nipele che Simoni Petulo ŵakwesile mu ngalaŵa, ŵaluwutile kunsanga lwau lwalugumbele somba syekulungwa mia moja na hansini na tatu. Namuno somba syo syaliji syesijinji kwanti ye, lwau nganilupapuka. ¹² Che Yesu ŵaasalile, “Njisangane kunlye.” Nganapagwa namose jumo jwa Wākulijiganya ŵao juŵalinjile kumbusya, “Ana mmwe ndi ŵaani,” pakuŵa ŵamanyilile kuti ali Ambuje. ¹³ Che Yesu ŵaiche, ŵajigele nkate ni kwapa. Ŵatesile iyoyo peyo ni somba sila.

¹⁴ Keleka kaliji kaatatu Che Yesu kwakopochela Wākulijiganya ŵao paŵamasile kusyuka.

Che Yesu ni che Petulo

¹⁵ PaWamasile kulya, Che Yesu wambusisye che Simoni Petulo, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une kwapunda wane wa?”

Nombejo wajanjile, “Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti uneji ngunonyela.”

Che Yesu wansalile, “Nsigose ngondolo syangu sya mwana.”

¹⁶ Nipele wambusisye sooni kaaŵili, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?”

Che Petulo wajanjile, “Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti ngunonyela.”

Che Yesu wansalile, “Nsigose ngondolo syangu.” ¹⁷ Nipele wambusisye sooni kaatatu kuti, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?”

Pelepo che Petulo walilasishe muntima pakuŵa wausisye kaatatu, “Nkuunonyela?” Ni wajanjile, “Ambuje, mmwe nnyimanyi yose, mmwe nnyimanyi kuti uneji ngunonyela.”

Che Yesu wansalile, “Nsigose ngondolo syangu!” ¹⁸ Ngunsalila isyene, pamwaliji jwanchanda, mwasyoweŵelele kulitaŵa mpumbulu mwasyene ni kwaula kwakulikose kumwasachile kwaula. Nambo pachinchekulupe, chinchijongola makono genu ni mundu jwine chachintaŵa ni kunjausya kungankukusaka kwaula.” ¹⁹ Kwakuwecheta yeleyo, Che Yesu walosisye chiwa chichawe che Petulo ni kwapa ukulu Akunungu. PaWamasile kuwecheta yeleyo wansalile, “Munguye.”

Che Yesu ni wakulijiganya wane

²⁰ Pelepo che Petulo wagalawiche ni kumbona jwakulijiganya juwanonyelwe nnope ni Che Yesu achakuyaga. Jwakulijiganya ju ni jwejula juwatemi kuwandikana nnope ni Che Yesu katema ka chakulya cha Pasaka ni kwausya Che Yesu, “Ambuje ana nduni juchangalauche?” ²¹ Che Petulo paŵambweni jwelejo wambusisye Che Yesu, “Ambuje, nambi jwelejo chiyasimane ichichi?”

²² Che Yesu wajanjile, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi? Mmwejo munguye une.”

²³ Nipele ngani jo jajenele kwa wandu wakunkulupilila Kilisito kuti jwakulijiganya jo ngaawa. Nambo Che Yesu nganasala kuti ngaawa, nambo watite, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi?”

²⁴ Jwakulijiganya ju ni jwejula jwaŵalasisile umboni wa indu yi ni kulemba. Uweji tukumanyilila kuti yasasile ili isyene.

Malowe ga kumalichisya

²⁵ Ipali indu ine yejinji iŵaitendenye Che Yesu. Yeleyo ikalembekwe yose chimo chimo nguganisya kuti namose chilambo chose ngachikajenele kuwika itabu yaikalembekwe.

Chitabu cha masengo ga Achinduna Chilongolelo

Chitabu cha Masengo ga Achinduna chili ndawi ja ndande ja mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wandanda ni iwatite kwenela kutyochela ku Yelusalemu mpaka ku Yudea ni ku Samalia ni kwinekwine mpela Che Yesu iwatite pakwasalila wakulijiganya Wao akanaŵe kwaula kwini (1:8). Ngani ji jilembekwe ni che Luka, jweleju ni jwalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Luka. Jweleju waliji jwamitela ni walembile indu yakwe kwa ukotopasyo. Itabu yose yanaiwili yaani Ngani Jambone ni Masengo ga Achinduna Wannembe che Teofilo juwaliji Mgiliki nambo itabu yo yalembekwe kwa ligongo lya Wakilisito wose waali Wagiliki ni Wayahudi (1:1).

Masengo ga Achinduna galembeke pa yaka ya 60 mpaka yaka ya 64 pakumala kupagwa Che Yesu, ligongo chitabu cho chikumalila che Paolo akanaŵe kopoka mu nyuumba jakutaŵilwa. Iyoyo che Luka wajesilejesile ni nduna che Paolo, komboleka walembile Masengo ga Achinduna mu musu wa ku Antiokia. Masengo ga Achinduna chili chitabu chachikuŵalanga indu yaili mchitabu chi che Luka ni jili ndande ji Che Yesu kwaula kwini. Nningwa u che Luka kulemba yeŵe uli chisau ni nningwa wauli mu Ngani Jambone. Wansachile che Teofilo namose wandu wakukulupilila Kilisito achajinji akole usyene wa indu yalijigenye ni kulemba kwa ukotopasyo yankati umi u Che Yesu ni kwenela kwa ukilisito.

Malembo ga Masengo ga Achinduna gakatupa uwe chitagu cha mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wandanda ni iwatite pakutama kwakwakulupilila Che Yesu. Itagu ya achinduna ikutulosya yakuti pakukulupilila machili ga Mbumu jwa Akunungu nkulalichila Ngani Jambone kwa wandu wane.

Yaili mwelemo

Mbumu jwa Akunungu akwatuluchila achinduna kaandanda ni wandu wakukulupilila Kilisito iwatite pakonjecheka (1:1-8:1).

Wandu wakukulupilila Kilisito iwatite pakulagaswa ni iwatite pakwenela mu Yelusalemu ni kwinekwine (8:2-12:23).

Che Paolo akwaula ulendo wao waandanda wa kwausya Ngani Jambone (12:24-14:28). Nkungulu ukuchingangana ku Yelusalemu ni kulamula yaikuŵajilwa kwapan-ganyichisya wakukulupilila wa sambano (15:1-34).

Che Paolo akwaula ulendo wao waawili wa kwausya Ngani Jambone (15:36-18:22).

Che Paolo akwaula ulendo wao waatatu wa kwausya Ngani Jambone (18:23-20:38).

Che Paolo akukamulwa ku Yelusalemu (21-26).

Che Paolo akawaswa ku Loma (27:28).

¹ Alakwe che Teofilo, mu chitabu chachilongolele nalembile yankati indu yanayose iwaitesile Che Yesu ni iwajigenye chitandile kundanda kwa masengo gakwe, ² mpaka lyaŵa lila paŵajigalikwe kwini. Nambo akanaŵe kwigalikwa kwini wapele malajisyo ga ulamusi wa Mbumu jwa Akunungu achinduna waŵaasagwile wala. ³ Kwa moŵa alobaini pakumala chiwa chao, Che Yesu waakopochele wanyawo sooni ni sooni achilosyaga kuti waliji wajumi. Wanyawo wammweni nombejo waŵechete nawo yankati Umwenye wa Akunungu. ⁴ Katema kampepe paŵalyaga nawo wapele chilanga chi, “Nkasatyoka ku Yelusalemu, nambo ndindilile ntuka walanjile Atati umwambilikene njisalaga ngani syakwe. ⁵ Pakuŵa che Yohana wabatise ni meesi, nambo pangakaŵa moŵa Wanyamwe chinchibatiswa ni Mbumu jwa Akunungu.”

*Che Yesu akwigalikwa kwini
(Maliko 16:19-20; Luka 24:50-53)*

⁶ Nipele, achinduna paŵasongangene ni Che Yesu pamo wausisye, “Ambuje, ana katema kano ni pachimwauchisye sooni Waisilaeli Umwenye?” ⁷ Nambo Che Yesu waasalile, “Katema ni lyaŵa lya indu yo ili paasi pa ulamusi wa Atati Wangu, ni ngaŵa masengo genu kumanyilila chiŵe chakachi. ⁸ Nambo pachantuluchile Mbumu jwa Akunungu chinchipochela machili ni sooni chinchiwā waumboni Wangu musu wa Yelusalemu ni mu ilambo ya Yudea yose ni Samalia natamuno kumbesi kwa chilambo.” ⁹ Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, Che Yesu wajigalikwe kwini akuno wanawose achinnolechesyaga, li-unde lyaunichile ni Wanyawo nganiŵaona sooni.

¹⁰ Achinduna wala paWaliji nkulolechesya kwiunde Che Yesu ali nkwaula, papopo wandu waWili waWawasile iwalo yeswela, wajimi nkuWandikana nawo, ¹¹ ni watite, “Wanyamwe wandu wa ku Galilaya, ana ligongo lyachi nkwiwa pelepa ndi nkulolechesya kwinani? Wele Che Yesu wajigalikwe kwinani kutyochela kukwenu chachiika sooni chisau intite pakwawona ali nkwaula kwinani.”

Che Matia akwigala lipesa li che Yuda

¹² Nipele achinduna wala waujile ku Yelusalemu kutyochela ku chikwesya cha Miseituni, chichaliji pachiwandi ni musu wo chisau ni lwendo lwa kilomita jimo. ¹³ PaWaihe mmusi wainjile mu chuumba cha penani chiWamataga, nombewo waiji che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni che Andulea ni che Filipo ni che Tomasi ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Simoni jwakuWilanjikwa Selote, ligongo waliji jwakumenyanila chilambo chakwe ni che Yuda mwanagwao che Yakobo. ¹⁴ Wanawose wo pamo ni achakongwe wampepe pamo ni che Maliamu achikulugwe Che Yesu ni achapwakwe, waliji nkusongangana pamo kupopela kwa ntima umo.

¹⁵ Pa moŵa go wajimi che Petulo pasikati ja wakukulupilila achinjakwe waWasongangene, waliji mpingo wa wandu mia moja ni ishilini. ¹⁶ Che Petulo watite, “Wakukulupilila achinjangu, yawajilwe Malembelo ga Akunnungu gamalile. Kalakala Mbumu jwa Akunnungu waWechete kwa kang'wa ji che Daudi, che Daudi walondwele nkati che Yuda, juWaalongwesye aWala wandu waWankamwile Che Yesu. ¹⁷ Che Yuda waliji jumo jwetu pakuwa Wasagulikwe ni Che Yesu tupanganye masengo pamo nawo.”

¹⁸ Ngunda wasumichikwe kwa mbiya siWasipatile che Yuda kwa ligongo lya kusinonyela mbiya sya chigongomalo. Ni wagwile mwelemo, wapapwiche ni matuumbo gakwe gose gakopweche. ¹⁹ Ni ngani ja chiwa chi che Yuda jamanyiche kwa wanawose waWatemu ku Yelusalemu, nipele ngunda wo waWilanjikwe mchiwecheto chao Akelidama, malumbo gakwe, “Ngunda wa Miasi.” ²⁰ Che Petulo watite, “Pakuwa ilembekwe mu chitabu cha Sabuli kuti,

‘Pakutama pakwe paWe masame
ni anapagwe mundu juchatame mwelemo.’
Sooni ilembekwe kuti,

‘Masengo gakwe ga kwimilila atole jwine.’

²¹ “Kwapele, ikuWajilwa asagulikwe mundu jumo mwa wandu waWajesile nowaji katema kose Ambuje Che Yesu paWajendagajendaga pamo nowaji, ²² kutandila katema che Yohana paWabatisyaga mpaka lyaWala lila paWajigalikwe Che Yesu kwinani kutyochela kukwetu. Jwelejo aWe jwa umboni pamo ni uweji nkati kusyuka ku Che Yesu.”

²³ Pelepo wakolasile meena ga wandu waWili, che Yusufu jwakuWilanjikwa che Balisaba pane akuWilanjikwa che Yusto ni jwine che Matia. ²⁴ Nipele wapopesile achitiji, “Ambuje, alakwe wakujimanyilila mitima ja wandu wose, sambano ntulanjile jwapi mwa waWili wa jumunsagwile alakwe, ²⁵ kuti ajigale lipesa lya masengo ga unduna uWawasile che Yuda ni kwaula kuwaWajilwe.” ²⁶ Ni watesile gudugudu ni gudugudu jila jangwilile che Matia, nipele che Matia waWalanjikwe pamo ni achinduna kumi na moja wala.

2

Kwika kwa Mbumu jwa Akunnungu

¹ Palyaiche lyuwa lya Pentekosite wakukulupilila wose wasongangene peuto pamo. ² Chisisimuchile, lyapikaniche liloWe mpela mbungo ja machili kutyochela kwinani ni lyagumbele mu nyuumba mose muWatemu wandu. ³ Nipele, yakopochele indu iyaoneche mpela malamba ga mooto, yajenele ni yatusile pachanya pa kila jumo jwao. ⁴ Wose wagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni watandite kuWecheta iWecheto ineine mpela Mbumu iWatite pakwakombolesya.

⁵ Ku Yelusalemu kula kwaliji ni Wayahudi, wandu wakwajitichisya Akunnungu waWakopochele mu misi jinejine pa chilambo pano. ⁶ Wandu paWapilikene liloWe lya, mpingo wekulungwa wa wandu wasongangene. Ni wose wasimosile nnope pakuwa mundu jwalijose waapikanaga wanyawo achiWechetaga chiWecheto chakwe nsyene. ⁷ Ni wose wasimosile akuno achitiji, “Ana wose utukwapilikana achiWechetaga yelei nganaWa wandu wa ku Galilaya? ⁸ Ana iWele uli wanyaWa pakuWecheta uweji tukupilikana jwalijose mchiWecheto chetu twachinsyene? ⁹ Wampepe mwa uweji ali Wapalisi ni Wamede ni Waelami, wane akutamanga ku Mesopotamia ni ku Yudea ni ku Kapadokia ni ku Ponto ni ku Asia ni ¹⁰ ku Filigia ni ku Pamfilia ni ku Misili ni ilambo ya ku Libia kuWandikana ni ku Kulene, wane mwa uweji ali achalendo kutyochela ku Loma. ¹¹ Wayahudi ni wandu waWainjile mu dini ja Chiyahudi, wane wakopochele ku Kilete ni ku Alabia. Uweji wose tukwapikana wandu

wo ali nkuwetcheta mu iwecheto yetu twachinsyene yankati masengo gamakulungwa ga Akunnungu.”¹² Wose wasimosile ni kukangana akuno achiusyanaga kuti, “Chelechi malumbo gakwe chichi?”¹³ Nambo wane wanyelwisyechitiji, “Wandu wa akolelwe.”

Che Petulo akukunguluka ni wandu

¹⁴ Nambo che Petulo wajimi pamo ni achinduna likumi ni jumo wala ni watandite kwasalila wandu kwa kunyanyisya, “Wanyamwe Wayahudi achinjangu ni wandu wose wankutama pa Yelusalemu pano nninde nansalile ni wanyamwe mumbilikanile chenene maloŵe gangu. ¹⁵ Wandu wa nganakolelwa mpela inkuti pakuganisya, pakuwa sambano jino jili saa tatu ja kundaŵi. ¹⁶ Usyene uli awu, chachikopochele chi ni chechila chasasile che Yoeli jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite,

¹⁷ ‘Akunnungu akuti, pa gele moŵa ga mbesi, chinaape wandu wose Mbumu jwangu.

Achiwana wenu wachilume ni wachikongwe chaachilondola, ni achachanda wenu chaachilola yakulola, ni achachekulu wenu chachisagamila.

¹⁸ Elo, iyoyo achikapolo wangu achalume ni achakongwe, moŵa go chinaape Mbumu jwangu, nombewo chaachilondola.

¹⁹ Chinjitendekanya yakusimonjeka kwiunde, ni imanyisyo pa chilambo, kuchiwe ni miasi ni mooto ni lyosi lyakutopela,

²⁰ Lyuwa chilichigalauka kuwa chipi, ni lwesi chiluwe lwechejeu mpela miasi, likaniiche lyelila lyuwa lya Ambuje lyekulungwa ni lya ukulu.

²¹ Pelepo, jwalijose juchapopele kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.’

²² “Wanyamwe Waisilaeli, mpilikanichisye maloŵe ga! Akunnungu wamanyisye kukwenu Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa ilosyo ni yakusimonjeka ni imanyisyo iwaipanganyisye Akunnungu mwa wanyamwe kwa litala lyakwe mpela inkuti pakwimanyilila mwachinsyene.

²³ Pakuwa kutyochela kundanda Akunnungu asyene wasachile kuti wanyamwe mummulaŵe Che Yesu, ni wanyamwe mwammuleje kwa kwalechela wandu wangelumbana wawambe pansalaba. ²⁴ Nambo Akunnungu wansyusisye, ni wankulupwisye mu ipwetesi ya chiwa pakuwa nginikomboleka kuti chiwa chaugalile. ²⁵ Pakuwa che Daudi wankunguluchile Che Yesu yeleyi,

‘Naaweni Ambuje mmbujo mwangu moŵa gose, pakuwa ali kundyo kwangu ngandinganyika.

²⁶ Kwa ligongo lyo ntima wangu wasangalele, sooni nagombile ilulu yakusengwa.

Chiilu changu chichitame mu chilolelo,

²⁷ pakuwa, alakwe Akunnungu nganjileka mbumu jangu kwiuto kwa wandu wawile, natamuno kwitichisya Jwanswela jwenu asigale ali awile mwilembe.

²⁸ Muunosisye matala ga umi,

chimung’umbasye kusengwa kwa upagwe wenu!’

²⁹ “Achalongo achinjangu, ngusaka nansalile pangasisa yankati indu iyaasimene atati wetu che Daudi. Welewo wajasiche ni kusichikwa, ni sooni lilembe lyakwe lili papapa pamangwetu mpaka lelo jino. ³⁰ Nambo pakuwa che Daudi waliji jwakulondola jwa Akunnungu, waimanyi kuti Akunnungu waalumbilile ni chilumbilo kuti jumo jwa wisukulu wao chaachintenda mwenye mpela yatite kuwa che Daudi. ³¹ Che Daudi walongolele kwiwona indu ichaitendekanye Akunnungu, nipele wawechete yankati kusyuka kwa Kilisito Chiwombosyo paŵatite, ‘Nganalekwa kwiuto kwa wandu wawile, atamuno chiilu chao nganichiola.’ ³² Nipele, Akunnungu ni wawansyusisye Che Yesu jo ni uweji wose tuli wa umboni wa indu yo. ³³ Che Yesu pawakwesiswe ni kuwichikwa ni Akunnungu kundyo kwao, wampochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Atati wao mpela iwatite pakulanga. Atupele mbumu jo, chelecho ni chinkuchiwona ni kuchipilikana sambano. ³⁴ Pakuwa che Daudi nsyene nganakwela mpaka kwini, nambo watite,

‘Ambuje waasalile Ambuje wangu,

ntame apano kundyo kwangu,

³⁵ mpaka pachinaatende wammagongo wenu kuwa chitengu cha kuwichila makongolo genu.’

³⁶ “Wandu wose wa ku Isilaeli akusachilwa amanyilile kwa isyene kuti jwejula Che Yesu jumwawambile pansalaba, Akunnungu antesile kuwa Ambuje ni Kilisito Chiwombosyo.”

³⁷ Ni wāndu paŵapilikene yeleyo, yaapeteche mmitima ni wāsusisye Che Petulo ni achinduna wane wala kuti, “Achalongo achinjetu, ana tutende chichi?” ³⁸ Che Petulo ŵaajanjile, “Mundu jwalijose aleche sambi syakwe ni kubatiswa kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito ni Akunnungu channechelesye sambi syenu ni kupochela chilanga cha Akunnungu chachili Mbumu jwa Akunnungu. ³⁹ Pakuŵa chilanga chila chaliji kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya achiwana wenu ni kwa ligongo lya wāndu wose ŵakutama kwakutalika, ni mundu jwali jose juchaŵilanjikwe ni Ambuje Akunnungu wetu.”

⁴⁰ Kwa maloŵe gamajinji che Petulo ŵaajamwiche wāndu ni kwachondelela achitiji, “Nlikulupusye mwachinsyene mu uŵelesi wangalumbana wu.” ⁴¹ Wāndu ŵajinji ŵajitichisye maloŵe gakwe ni kubatiswa. Pa lyaŵa lya wāndu elufu tatu ŵajonjesyeche. ⁴² Ŵelewo wose ŵapundile kujiganyikwa ni achinduna ŵa Che Yesu, ŵatemi pamo chiulongo, ŵalile chakulya cha Ambuje pamo ni kupopela.

Ŵakukulupilila yatiteje pa kutama

⁴³ Yakusimonjeka ni imanyisyo yejinji yatendekwe ni achinduna wala ni jwalijose ŵakamwilwe ni woga. ⁴⁴ Ŵakukulupilila wose ŵatemi pamo ni iŵakwete yose ŵagaŵene. ⁴⁵ Ni ŵasumisye indu ni ipanje yao ni kugaŵilana mbiya mundu jwalijose yaikuti pakunsoŵa. ⁴⁶ Lyuŵa ni lyuŵa ŵachinganganaga pa Nyuumba ja Akunnungu. Ŵalyaga chakulya pamo mmajumba gao kwa kusangalala ni kwa ntima weswela. ⁴⁷ Ŵaalapile Akunnungu ni wāndu wose ŵaanonyele wāndu wo. Ni lyuŵa ni lyuŵa Ambuje ŵaajonjehesye wāndu ŵaŵaliji nkukulupuswa.

3

Che Petulo ni che Yohana akunnamya mundu jwangajenda

¹ Lyuŵa limo, che Petulo ni che Yohana ŵaliji nkwauala pa Nyuumba ja Akunnungu katema ka kupopela, saa tisa ja muusi. ² Katema ko wāndu ŵanjigalaga mundu jumo jwangajenda chipagwile. Wāndu wo ŵambikaga mundu jo lyuŵa ni lyuŵa pannango wa Nyuumba ja Akunnungu waukuŵilanjikwa “Nnango Wakusalala,” kuti aŵende chachilichose kwa ŵaŵajinjilaga pa Nyuumba ja Akunnungu. ³ Paŵaweni che Petulo ni che Yohana achisakaga kwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵaŵendile kuti ŵaape chachilichose. ⁴ Che Petulo ni che Yohana ŵankolondolele, nombe che Petulo wo ŵansalile, “Ntulolechesye uwe.” ⁵ Nombejo ŵaalolechesye achilolelaga kuti chapochele chindu kutyochela kwa ŵanyawo. ⁶ Nambo che Petulo ŵansalile, “Nganingola mbiya namuno sahabu, nambo chingwete cho chinampe. Kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti, njime njende.” ⁷ Nipele ŵankamwile nkono wa kundyo ni kunjimika. Papopo makongolo ni malungo gakwe galimbile. ⁸ Ŵagulwiche ni kwima ni kutanda kwenda. Ni ŵajinjile pamo nawo pa Nyuumba ja Akunnungu, achendaga ni gulukaguluka akuno achalapaga Akunnungu. ⁹ Wāndu wose paŵammweni achendaga ni kwalapa Akunnungu, ¹⁰ ŵaamanyilile kuti ali jwejula juŵatamaga pa Nnango Wakusalala wa Nyuumba ja Akunnungu ni kuŵendaŵenda, ŵatojime ni kusimonga kwa chele chichasimene.

Che Petulo akulalichila pa Nyuumba ja Akunnungu

¹¹ Jwejula mundu paŵaliji nkulongana ni che Petulo ni che Yohana, wāndu wose ŵasimosile nnope ni kutanda kuutuchila pa nsana wauli pa Nyuumba ja Akunnungu waukuŵilanjikwa, “Nsana u che Selemani.” ¹² Nipele, che Petulo paŵaiweni yeleyi ŵaasalile, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, ana ligongo lyachi nkuchisimonga chachikopochele chi? Ana ligongo chi nkutulolechesya mpela uweji ni ututesile mundu ju ajende kwa machili getu pane nkuganisya kuti uweji tuli ŵambone paujo pa Akunnungu? ¹³ Akunnungu ŵa achatati ŵetu che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo, ŵaakusisye Che Yesu katumetume jwao. Nambo ŵanyamwe mwankamwile kuti aulajikwe ni ŵanyamwe mwankanile paujo pa che Pilato, nachiwamuno che Pilato ŵasachile kungopola. ¹⁴ Jwelejo ŵaliji Jwanswela ni jwambone, nambo ŵanyamwe mwankanile, mwaŵendile che Pilato alechelelewe mundu jwine juŵaliji jwakuulaga. ¹⁵ Nipele, mwambuleje jwelejo juŵaliji ndandililo ja umi. Nambo Akunnungu ŵansyusisye ni uweji tuli ŵa umboni ŵa yeleyo iyakopochele. ¹⁶ Kwa litala lya kulikulupilila liina li Che Yesu, liina li Che Yesu limpele machili mundu ju junkummona ni kummanyilila. Kwa kulikulupilila liina li Che Yesu kutesile mundu ju alame mpela inkuti pakumbona.

¹⁷ “Sambano achalongo achinjangu, naimanyi kuti ŵanyamwe ni achakulu wenu mwatesile yeleyi kwaligongo lya ungamanyilila wenu. ¹⁸ Nambo kwanti yeleyo Akunnungu ŵamalichisye yeila yaisasile kalakala kwa kang’wa sya ŵakulondola wose kuti Kilisito chalagaswe. ¹⁹ Nipele, nleche sambi syenu, mwautilile Akunnungu kuti annechelesye

sambi syenu. ²⁰ Mwatendaga yeleyo chinjonjehckwe machili ga Mbumu kutyochela kwa Ambuje, nombewo chantume Che Yesu Kilisito aŵe Chiwombosyo kwa ligongo lyenu. ²¹ Ikusachilwa ŵelewo asigale kwinani ko mpaka pichikaiche katema ka Akunnungu patatende indu yose kuŵa yasambano, mpela iŵatite pakusala kalakala kwa kang'wa sya ŵakulondola ŵakwe ŵaswela. ²² Pakuŵa che Musa ŵatite, 'Ambuje Akunnungu Wenu channyichisye jwakulondola jwa Akunnungu mpela uneji, jwelejo chakopochela pasikati jenu ni ŵanyamwe nkusachilwa kumpilikanichisya yose ichansalile. ²³ Ni mundu jwalijose jwangakumpilikanila jwakulondola jo chaŵichikwe pajika kutyochela mu ŵandu ŵa Akunnungu ni kuulajikwa.' ²⁴ Elo, ŵakulondola ŵa Akunnungu wose, chitandile che Samweli ni ŵeŵala ŵaŵakuiye, ŵalalichile ngani sya yelei yaikukopochela mmoŵa gano. ²⁵ Chilanga cha Akunnungu chatesile kwa litala lya ŵakulondola chili kwa ligongo lyenu ni ŵanyamwe ndi mu gele malangano gaatesile Akunnungu ni achambuje ŵenu, mpela iŵatite pakwasalila che Iblahimu kuti, 'Kwa litala lya uŵelesi wenu ŵandu wose ŵa pachilambo chapegwe upile.' ²⁶ Nipele, Akunnungu ŵansyusisye katumetume jwao ni kundanda, ŵantumile kukwenu kuti ampe upile ŵanyamwe kwa kuntenda jwalijose alekangane ni yangalumbana yakwe."

4

Che Petulo ni che Yohana akwaikanawo ku Nkungulu

¹ Che Petulo ni che Yohana paŵaliji nkukunguluka ni ŵandu, ŵaiche ŵambopesi ni jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni Masadukayo. ² Ŵatumbile nnope pakuŵa achinduna ŵala ŵaajiganyaga ŵandu kuti Che Yesu ŵasyuchile, chindu chachikulusya pangasisa kuti ŵandu ŵawile chachisyuka. ³ Nipele ŵakamwile che Petulo ni che Yohana, ŵaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa mpaka malaŵi jakwe, pakuŵa chaŵandichile chilo. ⁴ Nambo ŵajinji mwa ŵelewo ŵaŵapilikanile utenga u che Petulo ni che Yohana ŵakulupilile, ni ŵandu ŵaŵakulupilile ŵajonjesyeche ŵaliji mpela achalume elufu tano.

⁵ Malaŵi jakwe, achakulu ŵa Ŵayahudi ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵasongangene pamo ku Yelusalemu. ⁶ Ŵachingangene nawo che Anasi Jwambopesi Jwankulu ni che Kayafa ni che Yohana ni che Alekisanda ni ŵaneŵane ŵaŵaliji ŵa lukosyo lwo Jwambopesi Jwankulu. ⁷ Ŵaajimiche che Petulo ni che Yohana paujo pao, ŵaausisye, "Ana ŵanyamwe ntesile chelechi kwa machili chi ni kwa ulamusi wa acheni?"

⁸ Pelepo che Petulo ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, ŵajanjile, "Mwanya llongola ŵa ŵandu ni achachekulu! ⁹ Iŵaga lelo jino nkutuusya yankati chindu chambone chachitendekwe kwa mundu juŵaliji ngakwenda ni iyatite pakulama, ¹⁰ nipele, ŵanyamwe ni ŵandu wose ŵa ku Isilaeli nkusachilwa kumanyilila kuti mundu ju akwima paujo penu lelo jino, alamiswe kwa machili ga liina li Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti jumwaŵambile pansalaba, nambo Akunnungu ŵansyusisye. ¹¹ Che Yesu ni jwakungamba Mmalembelo Gamaswela gagakuti,

'Liganga limwalikanile ŵanyamwe ŵakutaŵa, sambano lilyolyo litendekwe kuŵa liganga lyekulungwa lya nsingi wa nyuumba.'

¹² Jwelejo jikape ni jwakukombola kwakulupusya ŵandu, pakuŵa pachilambo pose ngapagwa liina litupegwilwe lyalitukukombola kukulupuswa nalyo."

¹³ Achakulu ŵa Nkungulu wo Waimanyilile kuti che Petulo ni che Yohana ŵaliji ŵanduŵandupe ni ŵandu Wangasyoma, nipele ŵasimosile nnope kuwona iŵatite pakwanga pangali lipamba, ŵaimanyilile kuti ŵaliji pamo ni Che Yesu. ¹⁴ Nambo paŵambweni mundu juŵalamiswe jula ali ajimi pamo nawo, nganakola chakuŵecheta. ¹⁵ Nipele, ŵalamwile che Petulo ni che Yohana ajaulangane paasa pa Nkungulu ni achakulu ŵa Nkungulu ŵasigalile nkati achiusyanaga achinsyene pe. ¹⁶ Ni Ŵausyene, "Twatende ichichi ŵandu ŵa? Pakuŵa wose ŵakutama mu Yelusalemu akumanyilila chenene kuti atesile chimanyisyo chachikulungwa ni uweji ngatukukombola kukanila. ¹⁷ Nambo pakuti tusiŵile ikajenela nnope kwa ŵandu twajamuche kuti akaŵecheta ni mundu jwalijose kwa liina li Che Yesu."

¹⁸ Nipele ilongola ŵaawilasile sooni nkati ni kwakanya kuti anaŵechete sooni pelanga, atamuno kwiganya mu liina li Che Yesu. ¹⁹ Nambo che Petulo ni che Yohana ŵaajanjile ŵanyawo, "Iŵaga ili yambone paujo pa Akunnungu kunchimbichisyanaga ŵanyamwe kupunda Akunnungu, nlamule mwachinsyene. ²⁰ Pakuŵa ngatukombola kuleka kusala yeila itwiweni ni kuipilikanana." ²¹ Nipele achakulu ŵa Nkungulu wo Ŵaakanyisye sooni che Petulo ni che Yohana kwa kalipa nnope ni kwagopola. Nganakombolanga kwajamuka pakuŵa ŵandu wose ŵaliji nkwakusya Akunnungu kwaligongo lya chichatendekwe cho. ²² Ni ajula mundu juŵalamiswe kwa litala lya chimanyisyo chi, ŵaliji jwampunde yaka alobaini.

Wakukulupilila akwapopela Akunnungu walimbisye

²³ Papopo che Petulo ni che Yohana paŵaagopwele ŵaiche kwa achinjao ni kwaŵalanjila yose iŵasalilwe ni ŵambopesi ni achachekeku. ²⁴ Ŵanyawo paŵajipilikene ngani jo, kwa ntima umo ŵaapopelele Akunnungu achitiji, “Ambuje, alakwe ni jumwagumbile kwinani ni chilambo ni bahali ni indu yose yaili mwelelo!” ²⁵ Mwaŵechete kwa litala Iya Mbumu jwa Akunnungu kwa kang’wa ja katumetume jwenu che Daudi atati ŵetu,

‘Ana kwachichi ŵandu ŵa ilambo ine atumbile?
Ana kwachichi ŵandu akuganisya yangalimate?’

²⁶ Mamwenye ŵa ilambo aliŵichile chile,
ni achakulu asongangene pamo,
kuti ŵakanile Ambuje, ni Kilisito jwao juŵansagwile.’

²⁷ “Pakuŵa, kusyene che Helode ni che Pontio Pilato ni ŵandu ŵa ku Isilaeli pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, Ŵasongangene papapa pa musu, kunkanila Che Yesu katumetume jwenu jwanswela jumunsagwile aŵe Kilisito. ²⁸ Elo, ŵasongangene kukutendekanya yeila imwaisachile chitandile kundanda ikopochele kwa ulamusi wenu. ²⁹ Nambo, alakwe Ambuje, nnole sambano kutujogoya kwao. Ntukombolechesye uweji achikapolo ŵenu kulalichila liloŵe lyenu pangajogopa. ³⁰ Ngolosye nkono wenu mwalamye ŵandu ni kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka kwa ulamusi u Che Yesu Katumetume jwenu jwanswela.”

³¹ Paŵamalisisye kupopela, peuto paŵasongangene pala patanganiche, ni wose ŵagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni ŵajendelechele kulalichila liloŵe Iya Akunnungu pangali lipamba.

Wakukulupilila ŵaatemu chiulongo

³² Ni mpingo wa ŵelewo wakukulupilila waliji ni ntima umo ni nningwa umo. Ni nganapagwa mundu juŵatite kuti iŵakwete yo yakwe nsyene, nambo ŵagaŵene yose iŵakwete.

³³ Kwa machili gamajinji achinduna ŵala ŵaŵalasile umboni wa kusyuka kwa Ambuje Che Yesu, nomba Akunnungu ŵapele upile weujinji. ³⁴ Nganapagwa mundu jwalijose juŵasoŵilwe ni chachilihose, pakuŵa juŵakwete ngunda atamuno majumba Wasumisyaga ni kwikanasyo mbiya, ³⁵ ni kwapa achinduna, nombewo ŵagaŵenye kwa jwalijose mpela yaikuti pakunsoŵa.

³⁶ Ni kwaliji ni Mlawi, juŵapagwile ku Kupulo, liina lyakwe che Yusufu, ni achinduna ŵala ŵammilasile che Banaba, malumbo gakwe, “Mundu jwakwatulasya ŵandu mitima.”

³⁷ Nombejo ŵakwete ngunda wakwe, ni ŵausumisye, ŵajigele mbiya syo ni kwapa achinduna.

5

Che Anania ni che Safila

¹ Jwapali mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Anania pamo ni ŵankwakwe che Safila, nombewo iyoyo peyo ŵausumisye ngunda wao. ² Nambo che Anania ŵasapwile mbiya siŵapatile ni kusisa akuno ŵankwakwe ali nkumanyilila yeleyo ni sine ŵapelechele achinduna ŵala. ³ Nipele che Petulo ŵammusisye, “Che Anania, kwaligongo chi nkunneka Shetani ajinjile mu ntima mwenu ni kuntenda munnambusye Mbumu jwa Akunnungu kwa kusisa mbiya simwapatile pamwasumisye ngunda ula?” ⁴ Pamwaliji ngannasumisye, ngunda wo waliji wenu ni pamwasumisye ngunda wo, mbiya simwapatile syo syaliji syenu, nkakombwele kupanganyichisya kwa yaili yose imwaisachile. Ana kwachichi mwasachile mu ntima mwenu kuchitendekanya chelechi? Nganimunlambusya mundu nambo mwalambwisye Akunnungu!” ⁵ Che Anania nkupilikana pe yeleyo, ŵagwile paasi ni kuwa. Ŵandu wose ŵaŵapilikene ngani jo ŵakamwilwe ni lipamba kwanno. ⁶ Achachanda ŵajimi ni kuchiŵiljila saanda chiulu chakwe, ŵankopwesye paasa ni kwaula kukunsika.

⁷ Nti masaa gatatu ŵankwakwe ŵajinjile nkati pangaimanyilila indu iyatyochele. ⁸ Nipele che Petulo ŵambusisye, “Musalile! Ana syelesu ni mbiya syose simwapatile kwa kusumisya ngunda wenu mmwe ni ŵankwenu?” Che Safila ŵajanjile, “Elo, kwa syele mbiya syo.” ⁹ Che Petulo ŵansalile, “Ligongo chi mmwe ni ŵankwenu mwajilene kunlinga Mbumu jwa Ambuje? Nnole! Aŵala ŵandu ŵaŵajawile kukunsika ŵankwenu, sambano ali pannango, ni sooni chanjigale nomweji ŵakwe.” ¹⁰ Papopo che Safila ŵagwile paasi, mmbujo mwa che Petulo ni kuwa. Achachanda ŵala paŵajinjile ŵansimene ali awile, nipele ŵankopwesye paasa ni kunsika chiŵandika ni ŵankwakwe. ¹¹ Mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wose ni ŵandu wose ŵaŵapilikene ngani jo ŵakamwilwe ni lipamba lyelikulungwa.

Achinduna akwalamya ŵandu achajinji

¹² Achinduna wala wapanganyisye imanyisyo yejinji ni yakusimonjeka pasikati ja wandu wala. Wakukulupilila wala wachinganganaga pamo pansana u che Selemani wauli pa Nyuumba ja Akunnungu. ¹³ Ni nganapagwa mundu jwalijose mwa wangakunkulupilila Kilisito juwalinjile kuwanganyikana nawo. Nambo wandu wane mwa wangakunkulupilila Kilisito wo walapile wakukulupilila wala. ¹⁴ Winji wa wandu wawakulupilile Ambuje wapundaga konjehka nnope achalume ni achakongwe, ¹⁵ namose wandu wajausyaga wakulwala mwitala ni kwagoneka mu indanda ni mu igono kuti apitaga che Petulo atamuno chiwilili chao chaichilile wampepe wao. ¹⁶ Wandu wajinji kutyochela mmisi ja muumbali mwa Yelusalemu waiche achajjalaga wakulwala ni waali ni masoka, ni wose walamiswe.

Achinduna akulagaswa

¹⁷ Nipele Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe wawaliji wampingo wa Masadukayo wawatemi pelepo, waakolele wiu achinduna wala. ¹⁸ Nipele, wakamwile achinduna ni kwa wika mu nyuumba jakuta wilwa ja wandu achajinji. ¹⁹ Nambo chilo katumetume jwa kwini jwa Ambuje wajiugwile minango ja nyuumba jakuta wilwa ni wakopwesye paasa ni kwasalila, ²⁰ “Njaulanje nkajime pa Nyuumba ja Akunnungu nkaasalile wandu malo we gose ga umi wa sambano wu.” ²¹ Achinduna wala wajitichisye, kunda wi pe wajinjenje pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya.

Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe pawai che, wawilasilile achachekulu wa Waisilaeli ni kutama nawo Nkungulu wekulungwa. Ni walajisye wandu ku nyuumba jakuta wilwa kuti akaajigale achinduna wala. ²² Nambo wakulindilila wala pawai che mu nyuumba jakuta wilwa, ngani wasimana achinduna wala. Nipele wasile pa Nkungulu ni kwasalila ngani jo ²³ achitiji, “Tujisimene nyuumba jakuta wilwa jajiugale mbande syose ni wakulindilila achilindililaga mminango. Nambo patwaugwile nganitunsimana mundu jwalijose nkati.” ²⁴ Jwankulu jwa wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ni Achakulu Wambopesi pawapilikene ngani jo wajinji lwe ni lipamba, nganaimanyilila iyasimene achinduna wa Che Yesu. ²⁵ Nipele waiche mundu ni kwasalila, “Wandu umwawisile mu nyuumba jakuta wilwa wala, sambano ali pa Nyuumba ja Akunnungu achajiganyaga wandu.” ²⁶ Nipele jwankulu jwa wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni achinjakwe wawajile ku Nyuumba ja Akunnungu ni kwajigala achinduna ni kwaikanawo pa Nkungulu. Nambo ngani wakamula kwa machili pakuwa wajogopaga kuti wandu chachaponya maganga.

²⁷ Nipele wajaigele achinduna ni kwajimika paujo pa Nkungulu. Jwambopesi Jwankulu wasalile wanyawo, ²⁸ “Twanekasisye kwamachili kuti nkajiganya sooni kwa liina lya mundu ju, ni sambano nnole chintesile, njenesye majiganyo genu mu Yelusalemu mose ni sooni nkusaka kutulaltila nkati chiwa cha mundu ju.”

²⁹ Pelepo che Petulo pamo ni achinduna achinjakwe wajanjile, “Ikutu wawajila kwapilikanichisya Akunnungu, nga wa wandu. ³⁰ Akunnungu wa achambuje wetu wanyusisye Che Yesu ajula jumwammuleje kwa kwa wamba pansalaba. ³¹ Jweleju ni jweleju jwakwesiswe ni Akunnungu mpaka kundyoo kwao awe Chilongola ni Nkulupusyo kuti wakamuchisye Waisilaeli aleche sambi syao nombejo walechelesye sambi syao. ³² Noweji tuli waumboni wa yeleyo pamo ni Mbumu jwa Akunnungu wawapele awala wakwajitichisya Akunnungu.”

³³ Mpingo wose wa Nkungulu pawapilikene yeleyo, yachimile nnope ni wasachile kwaulaga achinduna wala. ³⁴ Nambo Mfalisayo jumo wakuwilanjikwa che Gamalieli juwaliji jwakwiganya jwa Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa juwachimbichikwe nnope ni wandu wose, wajimi paujo pa Nkungulu wa Wayahudi ni kulamula kwakoposya paasa achinduna wala kwa katema kakajipi. ³⁵ Ni kuusalila mpingo wa Nkungulu ula, “Wanyamwe Waisilaeli achinjangu, nilolechesye mwachinsyene nkana we kupanganya inkwisaka kwapanganyichisya wandu wa! ³⁶ Kalakala kanandi kwakopochele mundu jumo liina lyakwe che Seuda, achilitendaga jwankulu ni wandu mpela mia nne wankuiye. Nambo jwelejo waulajikwe ni wawankulupililaga wose wapwilingene ni ngani jakwe jamalile. ³⁷ Ni sooni kanyuma mundu ju, pa mo wa ga kuwalanga wandu gala watyochele che Yuda jwa ku Galilaya. Nombe ju wachisise wandu wajinji ni wankuiye, nambo jwelejo nombe waulajikwe ni wanawose wawankulupililaga wapwilingene. ³⁸ Ni sambano ngunsalila wanyamwe, nkaatenda chachili chose wandu wa, mwaleche! Pakuwa iwaga lilowe li atamuno masengo ga gali ga wandu, chigawesewe. ³⁹ Nambo iwaga masengo ga kutyochela kwa Akunnungu nsyene, nga wa kuti chinnepele pe, nambo chimmoneche nti nkwakamula Akunnungu.”

Nipele wandu wose wa Nkungulu wanjitichisye jwelejo. ⁴⁰ Nipele wawilasilile achinduna wala munkati, walamwile kuti aputikwe mbokola ni kwajamuka kuti ngasawecheta sooni kwa liina li Che Yesu, ni waalesile ajaulangane. ⁴¹ Nipele achinduna wala wakopweche paasa Nkungulu ula ali nkusangalala nnope, pakuwa Akunnungu waiweni kuti awajilwe

kujaluswa ligongo li Che Yesu. ⁴² Ni moŵa gose wāpundile kwiganya ni kulalichila Ngani Jambone pa Nyuumba ja Akunnungu ni mmajumba ga wāndu kuti Che Yesu ali Kilisito.

6

Ŵakamusi saba ŵa achinduna

¹ Kanyuma, winji wa wākulijiganya pawaliji nkonjeheka, kwatyochele kunyinyita mwa wākukulupilila ŵaŵaŵechetaga Chigiliki ni aŵala ŵaŵaŵechetaga Chiebulania. Aŵala ŵaŵaŵechetaga Chigiliki wanyinyitaga kuti achakongwe ŵa Chigiliki ŵaŵawililwe ni achiŵankwawo, ŵaliŵalikwe kwagaŵila yakulya moŵa gose. ² Nipele, achinduna likumi ni ŵawili ŵala ŵauŵilasile mpingo wose wa wākulijiganya nikuti, “Ngaikuŵajilwa kuti tuleche kulalichila liloŵe lya Akunnungu kuti tuŵeje ŵagaŵanya yakulya. ³ Nipele achalongo achinjeto, mwasagule wāndu nsano ni ŵawili wākumanyika kuti ali ni umboni ŵambone, ŵaagumbale Mbumu jwa Akunnungu ni lunda ni uweji chitwape masengo go. ⁴ Nambo uweji tutulimbichile nkupopela ni kulalichila Liloŵe lya Akunnungu.”

⁵ Ngani jo jaanonyeŵeŵe mpingo wose wa wākukulupilila ŵala. Ni ŵaasagwile che Stefano jwagumbele chikulupi ni Mbumu jwa Akunnungu ni che Filipo ni che Plokolo ni che Nikanoli ni che Timona ni che Pamena ni che Nikolau jwa ku Antiokia juŵajinjile dini ja Chiyahudi. ⁶ Ŵaajimiche mmbujo pa achinduna, nombewo wāpopela ni kwasajichila makono gao.

⁷ Ni liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela, ni ku Yelusalemu ko winji wa wākukulupilila wajonjesyechē nnope, ni mpingo wekulungwa wa ŵambopesi ŵaakulupilile Che Yesu.

Che Stefano akukamulwa

⁸ Akunnungu wāpele che Stefano upile weujinji ni ukombole ni wāpanganyaga imanyisyo ni yakusimonjeka yejinji pasikati ja wāndu. ⁹ Nambo wākopchele ŵandu achisakaga kutenda makani ni che Stefano. Wāmpewe mwa wāndu wo ŵaliji ŵa nyuumba jimo ja kupopelela jajikuŵilanjikwa, “Nyuumba ja kupopelela wāndu Hulu,” ni wāndu wo ŵatyochelele ku Kulene ni ku Alekisandilia ni ŵane kutyochela ku Kilikia ni ku Asia. ¹⁰ Nambo Mbumu jwa Akunnungu wāmpewe che Stefano lunda, kwa yeŵe nganakombolanga kumpunda paŵaŵechetaga. ¹¹ Nipele ŵaonjile wāndu wāmpewe aŵechete kuti, “Twampilikene che Stefano achiŵechetaga maloŵe ga kwatukana che Musa ni Akunnungu.” ¹² Kwanti yeleyi, ŵaachisise wāndu ni achachekulu ni wākwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. Nipele, ŵankamwile che Stefano ni kunnyikanawo paujo pa Nkungulu wekulu. ¹³ Ni ŵajimiche ŵamboni ŵa unami ŵaŵatite, “Mundu ju ngaakuleka ng’o kujichembulusya Nyuumba ja Akunnungu jajiswela ji ni kugachembulusya Malajisyo. ¹⁴ Pakuŵa twampilikene achiŵechetaga kuti jwele Che Yesu jwa ku Nasaleti chajijonanje Nyuumba ja Akunnungu ji ni kuchigalausya chisyoŵelo chiŵatupele che Musa.” ¹⁵ Wose ŵaŵaliji pa Nkungulu ŵankolondolele che Stefano, ŵambweni ku meeso kwakwe kuli mpela ku meeso kwa katumetume jwa kwini.

7

Kulalichila ku che Stefano

¹ Nipele, Jwambopesi Jwankulu ŵambusise che Stefano, “Ana yelei ni iyoyo?” ² Che Stefano nombe ŵaajanjile, “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile! Akunnungu Ŵakulu ŵaakopchele atati ŵetu che Iblahimu paŵaliji ku Mesopotamia akanaŵe kwaula kukutama ku Halani. ³ Akunnungu ŵansalile che Iblahimu, ‘Ntyoche mchilambo chenu, mwaleche wāndu ŵa lukosyo lwenu, njaule kuchilambo chatinganlanjile cho.’ ⁴ Nipele, che Iblahimu ŵasamile chilambo cha Ŵakalidayo, ŵajawile kukutama ku Halani. Paŵawile atatigwe, Akunnungu ŵansamisye sooni ku Halani ni kwika kukutama ku chilambo chino munkutamanga ŵanyamwe sambano jino. ⁵ Akunnungu nganiŵapa che Iblahimu namose chipande cha chilambo chi kuti chiŵe chao, nambo ŵananjile kwapa chilambo chi chiŵe chakwe nsyene ni cha uŵelesi wakwe, namuno katema ko ŵaliji akanaŵe kola mwanache. ⁶ Akunnungu ŵansalile yeleyi, ‘Uŵelesi wenu chiutame mu chilambo cha chilendo, ni kweleko chatatenda achikapolo ni kwasausya yaka mia nne. ⁷ Nambo Akunnungu akuti, uneji chinjalamura wāndu ŵa chilambo uchachatenda achikapolo. Nipele chinjakoposya mchilambo cho ni kwaikanawo apano kuti ambopele.’ ⁸ Ni Akunnungu ŵatesile malangano ni che Iblahimu ga kuumbala gaŵe chimanyisyo cha kugakunda malangano gao. Nipele che Iblahimu ŵambumbesye che Isaka mwanagwe pa lyyuŵa lya ncheche ni ncheche pakumala kupagwa. Ni che Isaka nombe ŵambumbesye che Yakobo mwanagwe, ni che Yakobo nombe ŵatesile iyoyo peyo achambuje ŵetu likumi ni ŵawili ŵala.

⁹ “Aŵala achambuje ŵetu ŵankolele wiu che Yusufu, ni ŵansyumisye aŵe kapolo ku chilambo cha Misili. Nambo Akunnungu ŵaliji pamo nawo, ¹⁰ ni kunkulupusya mmasausyo gakwe gose. Akunnungu ŵampele che Yusufu upile ni lunda paujo pa Falao, mwenye jwa ku Misili, ni mwenye Falao ŵammisile che Yusufu kuŵa jwankulu jwa chilambo ni jwa wose ŵaali mu nyumba jao ja chimwenye. ¹¹ Nipele kwatyochele sala jajikulungwa pa chilambo cha ku Misili ni ku Kanaani, ni ŵandu ŵalasilile lukosyo lu che Yusufu. ¹² Nipele, che Yakobo paŵapilikene kuti kwana yakulya ku Misili ko, ŵaalajisye achiŵanagwe, yaani achatati ŵetu, ajaulangane kaandanda ku Misili ko. ¹³ Ni pa ulendo wao waŵili, che Yusufu ŵalikolasile kwa achapwakwe, ni mwenye jwa ku Misili ŵalumanyilile lukosyo lu che Yusufu. ¹⁴ Ni che Yusufu ŵaalajisye ŵandu kukwaŵilanga che Yakobo atatigwe ni achalongo achinjakwe wose, ŵandu sabini na mbili aichanje ku Misili. ¹⁵ Che Yakobo ŵajawile ku Misili, kweleko ni kuŵawilile pamo ni achambuje ŵetu. ¹⁶ Ni malilo gao gajigalikwe mpaka ku Shekemu, ni kusikwa mwilembe liŵasumile che Iblahimu kutyochela ku lukosyo lwa Hamoli kwa mbiya simpepe.”

¹⁷ “Nambo pikaiche katema ka chilanga chiŵalumbile Akunnungu ku che Iblahimu, ŵandu ŵala ŵatupile ni konjeheka kwa nnope ku Misili kula. ¹⁸ Nipele ŵajimwiche mwenye jwine ku Misili jwanganammanyilila che Yusufu. ¹⁹ Mwenye jo ŵatesile yangelumbana ni kwaonela achambuje ŵetu kwa kwakanganichisya akaajase achiŵana ŵao achanandi kuti nganasaka akole umi. ²⁰ Katema ko che Musa ŵapagwile, nombejo ŵaliji jwambone paujo pa Akunnungu. Ŵalelitwe pa musi pa atatigwe kwa miesi jitatu, ²¹ ni paŵalepele kungosa mwakupunda mu nyumba ŵankopwesye paasa, mwali jwa mwenye jwa ku Misili ŵanjigele ni kunlela mpela mwanagwe nsyene. ²² Che Musa ŵajigenye indu ya lunda lwa Ŵamisili nombejo ŵaliji jwakulimbangana kwa maloŵe ni masengo.

²³ “Paŵaliji ni yaka alobaini, ntima wakwe wasachile kwajimajimila achinjakwe Ŵaisilaeli kukulola indu iŵapanganyichiswaga. ²⁴ Kweleko ŵambweni Mmisili jumo achimpanganyichiswaga yangelumbana jumo jwa achalongo achinjakwe, ŵapokasisye, ni che Musa kwakwauchisya ŵambuleje Mmisili jula. ²⁵ Ŵaganisise kuti achalongo achinjakwe Ŵaisilaeli akaimanyilile kuti Akunnungu akuntuma jwelejo kwakulupusya, nambo nganaimanyilila. ²⁶ Malaŵi jakwe, ŵaweni Ŵaisilaeli ŵaŵili ali nkuputana achinsyene pe, ni ŵalinjile kwajilanya achitiji; ‘Ŵanyamwe ndi ŵa lukosyo lumo, ligongo chi nkusaka kuulasyana achinsyene pe?’ ²⁷ Nambo jwejula juŵamputaga njakwe jula ŵantutile pambali che Musa ni kunsalila, ‘Ana ŵaani ŵambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ ²⁸ Ana nkusaka kumulaga mpela imwatite pakummulaga Mmisili jula liiso?’ ²⁹ Che Musa paŵagapilikene maloŵe go ŵatisile, ŵatemi ku chilambo cha ku Midiani nti jwannendo, ni kweleko ŵaŵelechele ŵanache ŵaŵili ŵachilume.

³⁰ “Payaichile yaka alobaini, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Musa pa chisukutu chichakolelaga mooto kwipululu kula pachiŵandi ni Litumbi lya Sinai. ³¹ Che Musa ŵachisimonjile nnope chichaoneche cho, ŵasejelele pachiŵandi kukulechesya uchenene, nambo ŵapilikene lilowe lya Ambuje lilinkuti, ³² ‘Uneji ndili Akunnungu ŵa achambuje ŵenu, Akunnungu ŵa che Iblahimu ni ŵa che Isaka ni ŵa che Yakobo!’ Che Musa ŵatetemele kwa lipamba ni nganapunda kulolechesya sooni. ³³ Ambuje ŵansalile, ‘Mmuule italawanda yenu pakuŵa pelepo panjimi pali papaswela. ³⁴ Naiweni yangelumbana yakwapanganyichisya ŵandu ŵangu ŵakutama ku Misili. Mbilikene kulilasika kwao none ndulwiche kukwakulupusya, ni sambano chinantume ku Misili.’

³⁵ “Che Musaaju ni jwejula juŵankanile Ŵaisilaeli paŵansalile, ‘Ana ŵaani ŵambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ Kwa litala lya julajula katumetume jwa kwinani juŵankopochele che Musa mu chisukutu chichakolelaga mooto, Akunnungu ŵantumile che Musa wo aŵe chilongola ni nkulupusyo. ³⁶ Jwelejo ni juŵaalongwesye ŵandu akopoche ku Misili kwa kupanganya imanyisyo ni yakusimunjeka mu chilambo cha ku Misili ni mu bahali ja Shamu ni mwipululu, kwa yaka alobaini. ³⁷ Che Musa ni juŵaasalile Ŵaisilaeli, ‘Akunnungu chanjimuchisye jwakulondola mpela uneji kutyochela mwa achalongo achinjenu mwachinsyene.’ ³⁸ Ŵaisilaeli paŵasongangene mwipululu mula, che Musa ŵaliji kweleko pamo ni achambuje ŵetu ni katumetume jwa kwinani juŵaŵechete najo mu Litumbi lya Sinai. Jwelejo ni juŵagapochele maloŵe gagakwikananawo umi kutupa uweji.

³⁹ “Nambo achambuje ŵetu nganasakanga kumpilikanila che Musa, ŵantutile pambali ni ŵasachile mmitima jao kuujila ku Misili. ⁴⁰ Ŵansalile che Haluni, ‘Ntupanganyichisye achiminungu jati tujipopelele ni jitulongosye mwitala, pakuŵa che Musa juŵatulongwesye kopoka ku Misili ngatukuchimanyilila chichasimene!’ ⁴¹ Katema ko ŵapanganyisye chinyago cha ng’ombe ja mwana, ni ŵatasile mbopesi kwa chinyago ni kuchijangalila

chindu chichaliji masengo ga makono gao achinsyene. ⁴² Nambo Akunnungu wатыosile pa wanyawo, waalesile asipopele ndondwa sya kwiunde, mpela yaitite pakulembekwa mchitabu cha wakulondola wa Akunnungu,

‘Wanyamwe wandu wa chilambo cha ku Isilaeli!
Ana wanyamwe mwambelechele inyama yesinje ni sadaka
kwa yaka alobaini mwipululu mula?’

⁴³ Wanyamwe mwaliijigele lisakasa lya nnungu jwenu Moleki,
ni chinyago cha ndondwa ja nnungu jwenu Lefani.
Inyago imwaipanganyisye ni iyoyo imwaipopele.

Kwa ligongo lyo chinansamichisye ku ukapolo kwakutalika kupita ku Babeli!’

⁴⁴ Achambuje wenu wakwete lisakasa lya umboni lyalikulosya kuti Akunnungu ali mwele mwipululu. Lisakasa lila lyakolochekwe mpela Akunnungu iwatite pakwasalila che Musa akolosye, chisau ni achila chiwachiwani. ⁴⁵ Nipele achambuje wetu wapochelangene achinsyene pe mpaka katema ka che Yoshua, pawachipatile chilambo chi kutyochela kwa wandu wa wawinjikwe ni Akunnungu paujo pao. Lyatemi pelepo mpaka katema ka che Daudi. ⁴⁶ Che Daudi wanonyelwe ni Akunnungu nombe che Daudi wawendile Akunnungu waatawile nyumba wele waali Akunnungu wa che Yakobo. ⁴⁷ Nambo che Selemani ni juwanta wile Akunnungu nyumba.”

⁴⁸ “Natamuno yeleyo, Akumanani ngakutama mmajumba gagata wike ni wandu, mpela yakuti jwakulondola jwa Akunnungu,

⁴⁹ Ambuje akuti, ‘Kwinani kuli chitengu changu cha umwenye
ni chilambo chili pakuwichila makongolo gangu.
Nyuumba jati uli jichimunda wile une,
ni liuto chi pachimbumulile?’

⁵⁰ Ana ngawa uneji jumbanganyisye yeleyo yose?’ ”

⁵¹ Che Stefano wapundile kuwecheta, “Wakukanila achakulungwa wanyamwe! Mitima ni mawiwi genu gali mpela ga wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Wanyamwe nli mpela achambuje wenu, mo’wa gose nkukanilana ni Mbumu jwa Akunnungu. ⁵² Ana jwapi mwa wakulondola jwangananlagasya achambuje wenu? Waauleje welewo wawalajiswe kalakala ni Akunnungu asale kwika kwa ajula jwakupanganya yaili yambone. Ni sambano wanyamwe mungalawiche ni kumbulaga. ⁵³ Wanyamwe mwagapochele Malajisyo ga Akunnungu gagaiche kukwenu ni achikatumetume wa kwinani, nambo nganingakumulichisya.”

Che Stefano akuulajikwa

⁵⁴ Achakulu wa Nkungulu pawagapilikene malo’we go, yachimile nnope ni kuchilimya meeno. ⁵⁵ Nambo che Stefano ali aguumbe Mbumu jwa Akunnungu, walolite kwinani, wauweni ukulu wa Akunnungu ni Che Yesu ali ajimi kundyo kwa Akunnungu. ⁵⁶ Ni watite, “Nnole! Ngukuwona kwinani kwakuugule ni Mwana jwa Mundu ajimi kundyo kwa Akunnungu.”

⁵⁷ Pelepo wandu wose wawaliji pa Nkungulu ula wagumisile kwa lilo’we lyekulungwa ni kusiwila mawiwi ni makono gao. Nipele wanguluchile wanawose kwana kamo, ⁵⁸ Ni wankopwesye mmusi ni kumponya maganga. Wauomboni wala wawisile yakuwala yao kwa jwanchanda jumo liina lyakwe che Sauli kuti aigose. ⁵⁹ Pawapundile kwaponya maganga, che Stefano wapopele achitiji, “Alakwe Ambuje Che Yesu, mpochele mbumu jangu!”

⁶⁰ Watindi’wele ni wanyanyisye achitiji, “Ambuje nkaa walanjila sambi si.” Pawawechete yeleyo wajasiche. Ni che Sauli wakundile kuti che Stefano akuwajilwa kuulajikwa.

8

Che Sauli akwalagasya wandu wakunkulupilila Kilisito

¹ Lyu’wa lilyolyo gatandite malagasyo gannope kwa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Yelusalemu. Wandu wakunkulupilila Kilisito wose wapwilingene mu ilambo ya ku Yudea ni ku Samalia, akawe achinduna pe. ² Wandu wakwajogopa Akunnungu wansichile che Stefano ni kwalilila kwa malumbo gamakulungwa.

³ Nambo che Sauli walinjile kuwesesya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Wajawile mu nyumba jajili jose ni kwakoposya paasa wandu wakunkulupilila Che Yesu wose achalume ni achakongwe ni kwawika mu nyumba jakutawilwa.

Che Filipino akulalichila Lilo’we lya Akunnungu ku Samalia

⁴ Awala wandu wakunkulupilila Che Yesu wawapwilingene wajesilejesile mosemose achilalichilaga Ngani Jambone. ⁵ Che Filipino nombe wajinjile mu mmusi wauli ku chilambo cha ku Samalia achilalichilaga ngani ja Kilisito ni Akunnungu kwa wandu wakutama pelepo.

⁶ Mpingo wa wāndu paŵagapilikene maloŵe gaŵaŵechete che Filipino ni kwiwona imanyisyo iŵaitesile, wose ŵापilikanichisye kwa uchenene. ⁷ Pakuŵa wāndu ŵajinjji ŵaŵakwete masoka, gakopweche gachigumilaga kwa liloŵe lyekulungwa. Ni sooni wāndu ŵajinjji ŵaŵatatele iŵalo ni ŵaŵalemele ŵalamiswe. ⁸ Nipele kwaliji ni kusengwa kwakukulungwa mmusi wo.

⁹ Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Simoni juŵatendaga usaŵi mmusi mo kwa moŵa gamajinjji ni kwasimosya wāndu ŵa ku Samalia, achilitendaga kuti jwelejo ali jwankulu.

¹⁰ Wāndu wose chitandile ŵwannandi kwichila jwankulungwa ŵampilikene jwelejo ni kuti, “Mundu ju akwete ukombole wa Akunnungu waukuŵilanjikwa ‘Ukombole Weukulungwa.’”

¹¹ Ŵampilkanichisye jwelejo pakuŵa ŵaasimosisye kwa moŵa gamajinjji kwa usaŵi wakwe. ¹² Nambo paŵaukupilile utenga u che Filipino ncati Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni ngani ji Che Yesu Kilisito, ŵabatiswe achalume ni achakongwe. ¹³ Che Simoni nombejo ŵakulupilile, ni paŵabatiswe, ŵajesile ni che Filipino, ŵasimosile paŵaiweni imanyisyo ni yakusimonjeka iyatendekwe.

¹⁴ Achinduna ŵaŵaliji ku Yelusalemu paŵapilikene kuti wāndu ŵa ku Samalia nombewo ajitichisye Liloŵe Iya Akunnungu, ŵaatumile che Petulo ni che Yohana kukwao. ¹⁵ Che Petulo ni che Yohana paŵaiche kweleko ŵapopelele ŵakukulupilila ŵala kuti ampochele Mbumu jwa Akunnungu, ¹⁶ pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu ŵaliji akanantuluchile mundu jwalijose mwa ŵanyawo, nambo ŵagambile kubatiswa pe kwa liina Iya Ambuje Che Yesu. ¹⁷ Nipele, che Petulo ni che Yohana ŵasajichile makono gao ŵakukulupilila ŵala, ni ŵapochele Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Pelepo che Simoni paŵaimanyi kuti wāndu akupegwa Mbumu jwa Akunnungu kwa kusajichilwa makono ga achinduna, ŵasachile kwapa mbiya che Petulo ni che Yohana ¹⁹ achitiji, “Mumbeje none jwakwe ukombole wo kuti mundu jwalijose juchingansajichile makono ampochele Mbumu jwa Akunnungu.”

²⁰ Nambo che Petulo ŵansalile, “Njonasiche mwasyene pamo ni mbiya syenu, pakuŵa nkuganisa kuti nkukombola kusuma ukombole wa Akunnungu kwa mbiya! ²¹ Nganinkola chachili chose atamuno lipesa pamasengo go pakuŵa ntima wenu nganiuŵa wambone pajujo pa Akunnungu. ²² Kwapele nleche ungalumbana wenu wu, ni kwapopela Ambuje nombewo panepa channechelesye sambi sya kuganisa yeleyo. ²³ Pakuŵa ngummona mgumbele ligogo ni sooni ntaŵikwe ni sambil!” ²⁴ Che Simoni ŵajanjile, “Ngummenda mwanya mumbopelele kwa Ambuje ganaiche kuumbata galigose mwa gelego gansasile go.”

²⁵ Che Petulo ni che Yohana paŵamalisisye kuŵalanga umboni ni kulalichila Liloŵe Iya Ambuje, ŵaujile ku Yelusalemu. Paŵaujaga ŵaalalichile wāndu Ngani Jambone mmisinda jejinjji ja ku Samalia.

Che Filipino akumbatisya chilongola jumo jwa ku Esiopia

²⁶ Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵansalile che Filipino, “Nliŵiche chile njaule kulujenda ku litala lyalikupitila mwipululu lyalikutuluchila ku Yelusalemu kwaula ku Gaza.” ²⁷ Nipele, che Filipino ŵaliŵisile chile ni kutanda ulendo. Katema ko kwaliji ni mundu jwa ku Esiopia jwakugosa mbiya mu umwenye wa Kandake mwenye jwankongwe jwa ku Esiopia, mundu jo ŵatamaga liuli. Jwelejo ŵajawile ku Yelusalemu kukwapopela Akunnungu, ni katema ko ŵaliji nkuuja ali akwesile mutuka ja kukwekwelemya. ²⁸ Paŵaujaga, ŵatemi mmutuka akuno ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. ²⁹ Nipele, Mbumu jwa Akunnungu ŵansalile che Filipino, “Mmandichile mutuka jo ni kulongana najo.” ³⁰ Che Filipino ŵautwiche ni kujiŵandichila mutuka jila, ŵampilikene mundu jula ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. Pelepo che Filipino ŵammusisye, “Ana nkumanyilila uchenene inkusyoma yo?” ³¹ Mundu jo ŵanjanjile, “Ana chingombole uli kuimanyilila pangali mundu jwakundagulila?” Pelepo ŵanchondelele che Filipino kuti akwele mu mutuka ni kutama pamo nawo. ³² Ni liunjili Iya Malembelo ga Akunnungu liŵaliji nkusyoma ni ali,

“Ŵaliji mpela ngondolo jiŵajijausyaga kukuujisinga, ŵamyaŵelele mpela mwanangondolo pakunkata manyunya, Nombewo nganaŵecheta chachili chose.

³³ Ŵachembulwisye ni kwaonela.

Ngapagwa juchakombole kuŵecheta yankati uŵelesi wakwe, pakuŵa umi wakwe ujigalikwe kutyochela pachilambo.”

³⁴ Mundu jwa ku Esiopia jo ŵansalile che Filipino, “Choonde musalile, jwakulondola jwa Akunnungu ju akuŵecheta yankati ŵaani? Ana akuŵecheta yankati nsyene pane mundu jwine?” ³⁵ Nipele, che Filipino ŵatandilile pelepo pa Malembelo ga Akunnungu ŵansalile Ngani Jambone ji Che Yesu. ³⁶ Paŵaliji chiŵela ni ulendo wo, ŵaiche pagali meesi, ni juŵatamaga liuli jula ŵatite, “Peuto pa kwana meesi, ana kwana chachili chose chakuunekasya une ninabatiswe?” ³⁷ Che Filipino ŵatite, “Mwakulupililaga ni ntima wenu

wose nkukombola kubatiswa.” Nombejo watite, “Elo ngukulupilila kuti Che Yesu Kilisito ali Mwana jwa Akunnungu.”³⁸ Mundu jula walamwile mutuka jijime, ni wanawose wawili watulwiche ni kwinjila mmeesi, che Filipo wambatisye mundu jula.³⁹ PaWakopweche mmeesi papopo Mbumu jwa Ambuje wanjigele che Filipo ni mundu jwa ku Esiopia jula nganambona sooni che Filipo, nambo wajendelechele ni ulendo achisengwaga.⁴⁰ Nambo che Filipo walisimene aiche mmusi wa ku Azoto, ni paWapitaga waalalichile Wandu Ngani Jambone mmisi jose mpaka waiche ku Kaisalia.

9

Che Sauli akukulupilila Kilisito (Masengo 22:6-16; 26:12-18)

¹ Katema ko che Sauli wapundile kwajogoya nnope wakwakuya Ambuje kuti chiwaulaje. Wajawile kwa Jwambopesi Jwankulu, ² kukuwenda waape chikalata chakwamanyisa mmajumba ga kupopelela ga ku Damesiki kula kuti, wasimanaga kweleko wandu wakulikuya Litala Iya Ambuje, achalume atamuno achakongwe wakamule ni kwaikanawo ku Yelusalemu.

³ Nambo che Sauli pawaliji mwitala pachiwandi ni kwika ku Damesiki, chisisimuchile lulanga kutyochela kwini lwalanguchisye mbande syose. ⁴ Wagwile paasi ni kupilikana lilowe lichasalilaga, “Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuunagasya?” ⁵ Che Sauli nombe wausisye, “Ambuje, ana waani alakwe?” Ni lilowe lyo lyajanjile, “Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya.” ⁶ Nambo sambano njime, njinjile mmusi ni kweleko chansalile chachikumajila kuchipanganya.” ⁷ Ni wandu wawaliji pamo nawo mu ulendo wala, wajimi ali jii, wapilikanaga lilowe lyo nambo nganammona mundu. ⁸ Che Sauli wajimi, nambo pawatatanukwile meeso gakwe nganakombola kuchiwona chachili chose, nipele wandu wawalongene nawo wala wankamwile nkono ni kunnongosya mpaka ku Damesiki. ⁹ Che Sauli watemi mowa gatatu pangalola, ni nganalya natamuno kung’wa chachili chose.

¹⁰ Ku Damesiki ko jwapali jwakulijiganya ju Che Yesu liina lyakwe che Anania. Ambuje wammilasilile mu yakwiwona, “Che Anania!” Che Anania wajitiche, “Une ndili pelepa Ambuje.” ¹¹ Ambuje wansalile, “Njimuche njaule ku litala lyalikuwilanjikwa Litala Lyagoloka, nkauchilichisye mu nyuumba ji che Yuda mundu liina lyakwe che Sauli jwa ku Taso. Ni sambano ali nkupopela, ¹² nombewo mu yakwiwona ambweni mundu liina lyakwe che Anania achijinjilaga nkati ni kunsajichila makono gakwe kuti akombole kulola sooni.” ¹³ Nambo che Anania wajanjile, “Ambuje, mbilikene ngani sya mundu ju kutyochela kwa wandu wajinji, mbilikene yangalumbana iwaapanganyichisye waswela wenu ku Yelusalemu kula. ¹⁴ Ni apano aiche ali ni ulamusu kutyochela kwa achakulu wambopesi, wakamule wandu wose wakukulupilila mmwe Che Yesu.” ¹⁵ Nambo Ambuje wansalile che Anania, “Njauleje pe, pakuwa naasagwile kuti andumichile, ajenesye ngani syangu kwa wandu wanga wa Wayahudi ni kwa mamwenye ni kwa Waisilaeli nombe. ¹⁶ Uneji nansyene chinaalosye indu yekulungwa ichawajilwe kulagaswa nayo kwaligongo lyangu.”

¹⁷ Nipele, che Anania wajawile ni kwinjila mu nyuumba jo. Waasajichile makono che Sauli ni kuti, “Nlongo njangu che Sauli, Ambuje Che Yesu juwakukopochele pamwaliji mwitala kwika apano, andumile kuti nkombole kulola sooni ni kugumbaswa Mbumu jwa Akunnungu.” ¹⁸ Papopo yagwile mmeeso mwakwe che Sauli indu mpela ikalawesya ni wakombwele kulola sooni. Ni wajimwiche ni kubatiswa. ¹⁹ Nipele walile chakulya ni kukola machili sooni.

Che Sauli akwalichila wandu Ngani Jambone ku Damesiki

Che Sauli watemi pamo ni wakulijiganya wa Che Yesu kwa mowa kanandi ku Damesiki kula. ²⁰ Papopo watandite kulalichila mmajumba ga kupopelela ga Wayahudi kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. ²¹ Wandu wose wawampilikene wasimosile ni kuti, “Ana jweleju nga wa julajula jwa waleje a wala wawankulupililaga Che Yesu ku Yelusalemu kula? Ni sooni waiche akuno kuti wakamule wanyawo ni kwajausya kwa achakulu wambopesi!”

²² Che Sauli wapundile kukola machili, ni kwasimosya Wayahudi wakutama ku Damesiki iwatite pakulosya pangasisa kuti, Che Yesu ali Kilisito. ²³ Pagapite mowa gamajinji, Wayahudi wajilene ni kusosa itajile pakwaulaga che Sauli. ²⁴ Nambo che Sauli wapilikene ngani jo. Nipele wandu waliji nkwajuwilila mminango ja kwinjilila mmusi wo muusi ni chilo, kuti waulaje. ²⁵ Nambo chilo chimo wakulijiganya wakwe wanjigele mu chitundu ni kumpelesya pepowo pa likumba Iya Musi ni kunselesya mpaka paasi.

Che Sauli akuujila ku Yelusalemu

²⁶ Che Sauli paŵaiche ku Yelusalemu ŵasachile kuliwanganya ni ŵakulijiganya ŵane ŵala. Nambo wose ŵanjogwepe, nganakulupilila kuti che Sauli ŵaliji ŵakulijiganya njao. ²⁷ Nipele che Banaba ŵanjigele che Sauli ni kunjausya kwa achinduna, ni kwasalila yankati che Sauli iŵatite pakwawona Ambuje Che Yesu mwitala ni kukunguluka nawo, ni iŵatite pakwalilichila ŵandu ngani si Che Yesu pangali lipamba ku Damesiki kula. ²⁸ Nipele che Sauli ŵatemi pamo nawo, ni ŵasile mu Yelusalemu mose achilalichilaga ŵandu Lilowe lya Ambuje pangali lipamba. ²⁹ Ni sooni ŵakungulwiche ni kukanilana ni Ŵayahudi ŵakuŵecheta Chigiliki, nambo ŵanyawo ŵasachile kummulaga. ³⁰ Ŵakukulupilila ŵala paŵaimanyilile yeleyo, ŵanjigele che Sauli ni kunjausya ku Kaisalia, ni ŵannesile kweleko kuti ajaule ku Taso.

³¹ Katema ko mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵala ŵakwete chitendewele ku Yudea kose ni ku Galilaya kose ni ku Samalia kose. Mbumu jwa Akunnungu ŵapele machili ni ŵajonjesyeche ni ŵatemi kwa kwajogopa Ambuje.

Che Ainea akulamiswa

³² Che Petulo paŵaliji nkwendajenda pali pose, ŵaiche sooni kwa ŵakukulupilila ŵakutama ku Luda. ³³ Ŵansimene kweleko mundu jwakuŵilanjikwa che Ainea, juŵagonile pa chindanda kwa yaka nsano ni itatu pakuŵa ŵatatele. ³⁴ Nipele, che Petulo ŵansalile, “Che Ainea, Che Yesu Kilisito akunnamisya. Njimuche, ntandiche chindanda chenu.” Papopo che Ainea ŵajimwiche. ³⁵ Ŵandu wose ŵaŵatemi ku Luda ni ku Shaloni ŵambweni che Ainea, ni wose ŵankulupilile Ambuje.

Che Doka akulamiswa

³⁶ Ku Yopa ko jwapali jwakulijiganya jwankongwe liina lyakwe che Tabisa, mu Chigiliki che Doka, malumbo gakwe, ngolombwe. Jweleju ŵapanganyaga yambone ni kwakamuchisya ŵakulaga moŵa gose. ³⁷ Moŵa gala ŵalwasile ni ŵajasiche. Ŵandu ŵagajoyesye malilo gakwe ni ŵagaŵisile mu chuumba cha mwinani. ³⁸ Ku Yopa nganikutalikangana ni ku Luda, nipele ŵakulijiganya paŵapilikene kuti che Petulo ali ku Luda, ŵalajisye ŵandu ŵaŵili kukwao ni kwachondelela kuti, “Nnyiche chitema pe kukwetu.” ³⁹ Nipele, che Petulo ŵalongene nawo. Paŵaiche, ŵanlongwesye ku chuumba cha mwinani. Kweleko ŵaŵililwe ni achiŵankwawo wose ŵansyungwile che Petulo achililaga ni kwalosya minjilo ni yakuwala ine iŵaipanganyisye che Doka akanawe kwasika. ⁴⁰ Che Petulo ŵaakopwesye paasa wose, ŵatindiŵele ni kupopela. Nipele, ŵagagalauchile malilo gala ni kuti, “Che Tabisa njimuche.” Nombejo ŵatatanukwile meeso gao, ni paŵaweni che Petulo ŵajimwiche ni kutama. ⁴¹ Che Petulo ŵankamwile nkono ni kunjimika, ni ŵaawilasile ŵandu ŵakukulupilila ni ŵaŵililwe ni achiŵankwawo ŵala, ŵapele ali jwanjumi. ⁴² Ngani jo jajenele papali pose ku Yopa ko, ni ŵandu ŵajinji ŵaakulupilile Ambuje. ⁴³ Che Petulo ŵalonjele ku Yopa kula moŵa gampepe, achitamaga mu nyuumba ja mundu jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakukolosya mapende.

10

Che Petulo akwajimajimila che Konolio

¹ Ni jwapali mundu ku Kaisalia liina lyakwe che Konolio, chilongola jwa mpingo wa ŵangondo mia moja waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Italia.” ² Jweleju pamo ni ŵaali mu nyuumba jao wose ŵajogopaga Akunnungu, nombejo ŵakamwisye ŵakulaga ni kupopela moŵa gose. ³ Mpela saa tisa ja muusi ŵammweni pangasisika katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu mu yakwiwona achaichililaga ni kwasalila, “Che Konolio! ” ⁴ Che Konolio ŵankolondolele katumetume jo ali ni lipamba, ni kummusya, “Kwana chichi Ambuje?” Katumetume jo ŵanjanjile che Konolio, “Akunnungu apochele mapopelo ni sadaka syenu kwa ŵakulaga, ni sooni ngasanliŵalila kose. ⁵ Sambano, mwalajisye ŵandu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo. ⁶ Jwelejo akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyuumba jakwe jili mungulugulu mbwani.” ⁷ Ajula katumetume jwa kwinani jwaŵechete malowe go paŵatyosile, che Konolio ŵaawilasile ŵakutumichila ŵakwe ŵaŵili pamo ni jumo jwa ŵangondo ŵakwe juŵantumichilaga, juŵaliji jwakwajogopa Akunnungu. ⁸ Ŵaasalile yose iyakopochele, ni kwalajisya ku Yopa.

⁹ Malaŵi jakwe lyuŵa lili pa ntwe, ŵandu ŵatatu wo ali chiŵela mu ulendo, achiŵandichilaga ku Yopa che Petulo ŵakwesile penani pa nyuumba kukupopela. ¹⁰ Ni jakwete sala, ŵasachile chakulya. Paŵankulumichisya chakulya, ŵaiweni yakwiwona. ¹¹ Ni ŵakuweni kwinani kweugule ni chindu chisau shuka jejikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chili nkutululwa. ¹² Mwelemo mwaliji mwana inyama inayose yana makongolo gancheche ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni ya kwiunde. ¹³ Nipele, ŵalipilikene lilowe lichasalilaga, “Che Petulo njimuche, nsikite nlye.” ¹⁴ Nambo che Petulo ŵajanjile,

“Ngwamba, Ambuje, uneji nganilye chindu chachili chose chekanye kuligwa atamuno chakusakala.”

¹⁵ Liloŵe lila lyapikaniche sooni lichasalilaga, “Indu yaiswejesye Akunnungu nkaiwilanga yakusakala!” ¹⁶ Chelechi chakwasalila che Petulo nsikite nlye wasalilwe katatu, ni papopo shuka jila janyakulikwe kwini.

¹⁷ Che Petulo paŵaliji nkusimonga nkati malumbo ga yakwiwona yaiweni yo, wāndu wāŵalajiswe ni che Konolio wāla, ali amasile kuuchilichisya, wāiche pa nyuumba ji che Simoni jwakukolosya mapende, ni kwima pannango, ¹⁸ ni wāpoposile ni kuusya, “Ana mwelemu kwana jwannendo jwakuwīlanjikwa che Simoni jwakuwīlanjikwa che Petulo?”

¹⁹ Ni che Petulo paŵaliji nkuganisa yankati yakwiwona ila. Papopo Mbumu jwa Akunnungu wasalile, “Che Simoni, Kwana wāndu wātatu pelepa akunsosa. ²⁰ Ntuluche chitema pe ni sooni nkaliusyausya kulongana pamo nawo pakuwā une ni junaatumile.”

²¹ Nipele, che Petulo wātulwiche ni kwasalila wāndu wo, “Uneji ndili jwelejo junkunsosa. Ana nkusosa chichi pelepa?” ²² Wanyawo wānjanjile, “Atutumile che Konolio jwankulu jwa wāngondo, mundu jwakuwālanjikwa umboni wambone, jwakwajogopa Akunnungu ni kuchimbichikwa ni Wāyahudi wose. Wāsaliwe ni katumetume jwa kwini kuti ambilanje alakwe kumangwakwe kuti apilikanile chinkusaka kuwēcheta.” ²³ Che Petulo wāwīlasile ajinjanje nkati, wāpele pagona.

Malawī jakwe, che Petulo wātandite ulendo pamo ni wanyawo, ni wāndu wāne wākwakulupilila Che Yesu wā ku Yopa wālongene nawo. ²⁴ Lyuŵa lyaawīli lyakwe wāiche ku Kaisalia, kweleko che Konolio wāalaliche achalongo achinjakwe ni achambusangagwe, ni wāliji nkwalindilila wanyawo. ²⁵ Nipele che Petulo paŵajinjalaga nkati, che Konolio wākopweche paasa kukwachingamila, wātindiwele paujo pa che Petulo ni kwakotamila.

²⁶ Nambo che Petulo wānjimiche ni kunsalila, “Njime pakuwā none jwakwe ndili mundu mpela alakwe.” ²⁷ Che Petulo wāpundile kukunguluka ni che Konolio ali nkwinjila nkati ni wāsimele wāndu wājinji asongangene. ²⁸ Che Petulo wāasalile, “Wānyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti malajisyo ga dini jetu ja Chiyahudi gakatukanya kukamulangana atamuno kwajimajimila wāndu wāngawā Wāyahudi. Nambo Akunnungu aamanyisye uneji kuti ninanganichisye mundu jwalijose kuti ali jwangaswejeswa atamuno jwakusakala.

²⁹ Kwa ligongo lyo pamumilasile nganiingana kwika. Nipele, ngummusya kwaligongo chi mumilasile?” ³⁰ Che Konolio wājanjile, “Gapite moŵa gatatu mpela saa jijiji ja saa tisa, naliji nkupopela mu nyuumba jangu. Chisisimuchile nammweni mundu jwawasile iwalo yeswela mbee ajimi paujo pangu, ³¹ ni wātite, ‘Che Konolio! Akunnungu akupilikene kupopela kwenu ni akusikumbuchila sadaka simwapele wākulaga. ³² Nipele muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo, jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyuumba jakwe jili mungulugulu mbwani.’ ³³ Nipele, chitema pe naatumile wāndu kukwenu, nomwe ntesile yambone pa kwika. Sambano uweji wose tuli paujo pa Akunnungu, kupilikanila chachili chose chantumile Ambuje kusala.”

Che Petulo akwalichila wāndu

³⁴ Pelepo che Petulo wātandite kuwēcheta aчитiji, “Sambano ngumanyilila kuti isyene Akunnungu nganakola lusagu. ³⁵ Nambo mundu jwa chilambo chachili chose, jwakwajogopa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pao, akukundikwa nawo.

³⁶ Wānyamwe nkuumanyilila utenga uŵaupeleche Akunnungu kwa wāndu wā ku Isilaeli, achijenesyaga Ngani Jambone jajikwikawanawo chitendeweke kwa litala li Che Yesu Kilisito, wāali Ambuje wā wose. ³⁷ Wānyamwe nkulimanyilila alila lilyatyochele mchilambo chose cha Wāyahudi, chitandile ku Galilaya, che Yohana paŵamasile kulalichila utenga wa ubatiso. ³⁸ Nkuumanyilila iwātite Akunnungu pakunsagula Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa kwatuluchisya Mbumu jwa Akunnungu ni machili. Pakuwā Akunnungu wāliji pamo nawo, nipele wāliji nkwendajenda akuno ni akunokuno achitendaga yambone ni kwalamya wose wāŵakamwilwe ni Ibilisi. ³⁹ Noweji tuli wāumboni wa yose iwātesile mmusi wa Wāyahudi ni mu Yelusalemu. Wāmbuleje kwa kwaŵamba pansalaba, ⁴⁰ nambo Akunnungu wānsusisye pa lyuŵa lyaatatu ni kwatenda awoneche pangasisika. ⁴¹ Nganawoneka kwa wāndu wose, nambo kwa aŵala wāumboni wāŵasagwile Akunnungu, yaani uweji utwalile ni kung’wa pamo nawo, paŵamasile kusyuka. ⁴² Ni wātulajisye tulalichile Ngani Jambone kwa wāndu wose ni kuŵalanga umboni kuti Che Yesu ni wāŵasagulikwe ni Akunnungu kuti wāalamule wājumi ni wawe. ⁴³ Wākulondola wā Akunnungu wose wāsasile umboni nkati wēlewo kuti mu liina lyao, jwalijose jwakwakulupilila chalecheleswe sambu syakwe syose.”

⁴⁴ Che Petulo paŵaŵechetaga malowe go, Mbumu jwa Akunnungu watuluchile wanawose waŵaupilikanilaga utenga wao. ⁴⁵ Ni Wayahudi waŵakulupilile waŵapechesye che Petulo kutyochela ku Yopa wala wasimosile kuwona kuti Akunnungu watuluchisye ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu wandu wangaŵa Wayahudi. ⁴⁶ Pakuŵa waapilikene achiŵechetaga iŵecheto yakusimosya paŵakusyaga Akunnungu. Pelepo che Petulo watite, ⁴⁷ “Wandu wa apochele Mbumu jwa Akunnungu mpela uweji itutite pakupochele. Ana kwana mundu jwalijose juchakombole kwakanya kuti anabatiswe ni meesi?” ⁴⁸ Nipele, walamwile kuti abatiswe kwa liina li Che Yesu Kilisito. Nipele wandu wala waachondelele che Petulo kuti atame nawo moŵa gampepe.

11

Malowe ga che Petulo kwa wakukulupilila ku Yelusalemu

¹ Achinduna ni wandu wane wakukulupilila Che Yesu waŵatemi ku Yudea wapilikene kuti wandu wangaŵa Wayahudi nombe apochele Liloŵe Iya Akunnungu. ² Nipele, che Petulo paŵausile ku Yelusalemu, aŵala Wayahudi waŵakulupilile Che Yesu waŵaumbele, waalalate, ³ aчитiji, “Mmwejo mwajawile kukutama ni wandu wangaumbala ni kulya nawo!” ⁴ Pelepo che Petulo watandite kwagopolela yeleyo chimo chimo kuti.

⁵ “Lyuŵa limo naliji nkupopela musi wa ku Yopa, pelepo naiweni yakwiwona, nachiweni chindu mpela shuka jajikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chilinkutuluswa kutyochela kwinani, ni kwika panaliji une. ⁶ Nalingulile uchenene nkati, naiweni inyama ya kulangwa yana makongolo ncheche ni inyama ya mwikonde ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni. ⁷ Nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Petulo njime, nsikite ndye.’ ⁸ Ni uneji najanjile, ‘Ngwamba, Ambuje, pakuŵa chindu chachili chose changaswejeswa atamuno chakusakala nganichijinjile ng’o pakang’wa pangu.’ ⁹ Nambo liloŵe lila lyapikaniche kaaŵili kutyochela kwinani lichitiji, ‘Yaiswejesye Akunnungu, alakwe nkaiŵilanga yakusakala.’ ¹⁰ Chelechi chatendekwe katatu, ni mbesi jakwe indu yose yanyakulikwe sooni kwinani. ¹¹ Pangakaŵa, wandu watatu waŵalajiswe kukwangu kutyochela ku Kaisalia waiche pa nyuumba jinatamaga. ¹² Mbumu Jwanswela wasalile longane nawo pangali lipamba. Ni wanyaŵa sita nalongene nawo ku Kaisalia ni kweleko twajinjile mu nyuumba ji che Konolio. ¹³ Che Konolio watusalile iŵatite pakummona katumetume jwa kwinani juŵajimi mu nyuumba jakwe ni kunsalila, ‘Muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina iyakwe che Simoni, pane akuŵilanjikwa che Petulo. ¹⁴ Ŵelewo chaachinsalila maloŵe, ganti chigankulupusye mmwejo ni wandu waali mu nyuumba jenu wose.’ ¹⁵ Panatandite kuŵecheta, Mbumu jwa Akunnungu waatuluchile mpela yatite pakututuluchila uweji kundanda. ¹⁶ Pelepo nagakumbuchile maloŵe ga Ambuje paŵatite, ‘Che Yohana wabatisye kwa meesi, nambo wanyamwe chimbatiswe kwa Mbumu jwa Akunnungu.’ ¹⁷ Nipele iŵaga Akunnungu wapele wandu wangaŵa Wayahudi ntuuka ulaula watupele uweji utukwakulupilila Ambuje Che Yesu Kilisito, ana uneji waani naakanile Akunnungu?” ¹⁸ Paŵapilikene yeleyo, waesile makani ni kwakusya Akunnungu aчитiji, “Akunnungu wapele wandu wangaŵa Wayahudi lipesa Iya kuleka sambi, akole umi wa moŵa gose pangali mbesi!”

Wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Antiokia

¹⁹ Ligongo Iya kulagaswa kukwatandite paŵauleje che Stefano, wandu waŵakulupilile Che Yesu wala wapwilingene. Wane waŵajawile mpaka ku Foinike ni ku Kupulo ni ku Antiokia achilalichilaga Liloŵe Iya Akunnungu kwa Wayahudi pe. ²⁰ Nambo wapali wane wa wanyawa waŵatyochele ku Kupulo ni ku Kulene, waŵajawile ku Antiokia ni kwenesya ngani jo kwa wandu wangaŵa Wayahudi, achilalichilaga Ngani Jambone ja Ambuje Che Yesu. ²¹ Ambuje waalongwesye kwa ukombole wao, ni wandu wajinji wakulupilile ni kwaujilila Ambuje. ²² Ni ngani syo syapikaniche kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ku Yelusalemu. Nipele wantumile che Banaba ajaule ku Antiokia. ²³ Nombejo paŵaiche kweleko ni kwiwona iŵatite Akunnungu pakwapa upile wandu wala, wasengwile ni kwachisya wandu apunde kwakulupilila Ambuje kwa mitima jao jose. ²⁴ Che Banaba ŵaliji mundu jwambone ni jwagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni chikulupi. Kwa ligongo li che Banaba, mpingo wekulungwa wa wandu wajonjesyeche kwa Ambuje. ²⁵ Nipele che Banaba waŵajawile ku Taso kukwasosa che Sauli. ²⁶ Paŵasimene, walongene nawo ku Antiokia. Ni wose wanaŵawili watemi ni mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito chaka chansima, achuijiganyaga mpingo wekulungwa wa wandu. Ku Antiokia ko ni kukwaliji kwaandanda wakulijiganya kuŵilanjikwa Wakilisito.

²⁷ Ni katema kakoko, ku Antiokia ko waiche wakulondola wa Akunnungu wampepe kutyochele ku Yelusalemu. ²⁸ Nipele, jumo jwa wanyawo liina lyakwe che Agabo wajimi ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu walondwele kuti, chijityochele sala jajikulungwa mchilambo chose. Sala jo jatyochele katema ka mwenye che Kilaudio. ²⁹ Wakulijiganya wala, jwalijose malinga ni ukombole wakwe waakamuchisye achinjao wa wakulupilile Che Yesu wa Watamaga ku Yudea. ³⁰ Nipele, watesile yeleyo ni kwatuma che Banaba ni che Sauli kuti apeleche kwa achakulu wa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito.

12

Wakulupilila akulagaswa nnope

¹ Katema kakoko mwenye che Helode, watandite kwalagasya wandu wampepe wa mu mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. ² Ni wambuleje che Yakobo mpwakwe che Yohana ni lipanga. ³ Pa waiweni kuti chitendo cho chanonyesye Wayahudi, wapundisye, waakamwile che Petulo nombe nawo. Yeleyo yatendekwe katema ka chindimba cha mikate jangatajikwa amila. ⁴ Pa wankamwile che Petulo, wammisile mu nyuumba jakuta wilwa ni kwa wika paasi pa mipingo ncheche ja wangondo ncheche ncheche kuti walindilile. Che Helode wasachile kwakoposya che Petulo kwa wandu pakumala chindimba cha Wayahudi cha mikate jangatajikwa amila chachikuwilanjikwa Pasaka. ⁵ Nipele, che Petulo pawaliji mu nyuumba jakuta wilwa jila, katema kakoko mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito walimbile kwapopelela kwa Akunnungu kwa mitima jao jose.

Che Petulo akukoposwa mu nyuumba jakuta wilwa

⁶ Chilo, likana we kwika lyuwa lilyatiji che Helode ankoposye che Petulo pa wandu, che Petulo wagonile pasikati ja wangondo wawili, ali ata wike ni minyolo jiwili ni wakulindilila waliji nkulindilila pannango wa nyuumba jakuta wilwa jila. ⁷ Chisisimuchile, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wajimilile ni lilanguka lyalanguchisye mu chuumba mo. Ni katumetume jo wantingenye che Petulo mu mbalati ni kwajimunya achitiji, “Njimuche chitema pe!” Papopo unyolo wawanta wile mmakono wakutwiche ni kugwa paasi. ⁸ Katumetume jwa kwinani wansalile, “Nlita we nkaanda wenu, mmwale ni italawanda yenu.” Che Petulo watesile yeleyo ni katumetume jo wansalile, “Mmwale likoti lyenu munguye.” ⁹ Che Petulo wankuiye mpaka paasa pa nyuumba jakuta wilwa, nambo nganamanyililaga kuti yeleyo yatendekwaga ni katumetume jwa kwinani jo yaliji isyene, waganisise kuti akwiwona yakwiwona. ¹⁰ Wapite liuto lyaandanda ni lyaawili lya wakulindilila, waiche pannango wa chisyano wakwinjilila mmusi. Nnango wo waugwiche usyene, nombewo wakopeweche paasa. Ni waliji nkwenza litala limo ni papopo katumetume jwa kwinani jo wanesile che Petulo jikape.

¹¹ Pelepo che Petulo waimanyi iyakopochele ni watite, “Sambano ngumanyilila kusyene kuti, Ambuje antumile katumetume jwao jwa kwinani kukungulupusya mu ulamusi u che Helode ni kungoposya mu iwailolelaga Wayahudi kuti ikopochele.”

¹² Pa waimanyilile yeleyo wajawile ku nyuumba ji che Maliamu achikulugwe che Yohana jwakuwilanjikwa che Maliko. Mwelemo wasongangene wandu wajinji kupopela. ¹³ Che Petulo wapoposile pannango wa paasa ni waiche katumetume mwali liina lyakwe che Loda kukupilikanila. ¹⁴ Mwali jo pawalimanyilile lilo we li che Petulo, nganaugula nnango kwa ligongo lya kusengwa, nambo wautuchile nkati ni kwasalila kuti che Petulo ali pannango. ¹⁵ Ni wanyawo wansalile mwali jo, “Ntekupungwana!” Nombejo walimbile kuti isyene ali wawowo. Ni wanyawo wansalile, “Jwelejo ali katumetume jwao jwa kwinani.” ¹⁶ Ni katema kakoko che Petulo wapundile kupoposya pannango. Nipele pawaugwile nnango wambweni, ni kusimonga. ¹⁷ Che Petulo wagolwesye nkono kuti amyalale, ni kwasalila iwatite Ambuje pakwakoposya mu nyuumba jakuta wilwa. Nipele waasalile akaalanjile yeleyo che Yakobo ni achalongo wane wakunkulupilila Kilisito, nombejo watyosile ni kwawala kwine.

¹⁸ Pakwachele, wangondo wala wapundile kola lipamba lyelikulungwa yankati chichasimene che Petulo. ¹⁹ Nipele che Helode watite asosekwe nambo nganiwaona. Nipele walamwile kuti wausye wangondo wala, ni watyosise lilamulo kuti aulajikwe. Nipele che Helode watyosile ku Yudea, wajawile ku Kaisalia ni kutama kukoko kwa mo wa gampepe.

Chiwa chi che Helode

²⁰ Che Helode waatumibilile nnope wandu wa ku Tilo ni ku Sidoni. Nambo wanyawo kwa pamo waajaulile che Helode. Wakombwele kusyo wekana ni che Blasto ju waliji jwakuchimbichikwa ni wakulindilila nyuumba ja mwenye, kuti awe pamo ni wanyawo. Che Blasto waajaulile che Helode ni kwachondelela kuti kuwe ni chitendewele, pakuwa chilambo chao chakulupililaga chakulya kutyochele ku chilambo cha mwenye.

²¹ Pa lyuŵa lilyasagulikwe, che Helode ŵawete iwalo ya umwenye ni kutama pa chitungu chao cha umwenye, ni kukunguluka ni ŵandu. ²² Ni ŵandu ŵala ŵanyanyisye achitiji, “Ali lili liloŵe lya nnungu, nganiliŵa lya mundu.” ²³ Papopo katumetume jwa kwini jwa Ambuje ŵangwisise che Helode paasi, pakuŵa nganiŵapa Akunnungu ukulu wo. Ni jakamwile mbango ni kuwa. ²⁴ Nambo Liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela.

²⁵ Che Banaba ni che Sauli paŵamalisiye masengo ga Akunnungu, ŵanjigele che Yohana jwakuŵilanjikwa che Maliko ni kuuja kutyochela ku Yelusalemu.

13

Che Banaba ni che Sauli akusagulikwa ni kulajiswa

¹ Mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Antiokia, ŵapali ŵane ŵaŵaliji ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵakwiganya. Mwa ŵelewo, ŵapali che Banaba ni che Simeoni jwakuŵilanjikwa jwampiliu ni che Lukio jwa ku Kulene ni che Sauli ni che Manaeni ŵaŵalelitwe pamo ni mwenye che Helode. ² Nipele, paŵaliji nkupopela kwa Ambuje ni kutaŵa, Mbumu jwa Akunnungu ŵatite, “Mumichile pajika che Banaba ni che Sauli, kwa ligongo lya masengo ganaŵilasile.” ³ Nipele, paŵamasile kutaŵa ni kupopela, ŵaasajichile makono gao ni kwaleka ajaulangane.

Che Banaba ni che Sauli akulalichila Ngani jambone ku Kupulo

⁴ Nipele, che Banaba ni che Sauli ali alajiswe ni Mbumu jwa Akunnungu ŵatulwiche mpaka ku Seleukia, kutyochela kweleko ŵakwesile ngalaŵa mpaka ku chilumba cha Kupulo. ⁵ Paŵaiche ku Salami, ŵaalalichile ŵandu Liloŵe lya Akunnungu mmajumba ga kupopelela Ŵayahudi, che Yohana Maliko ŵaliji pamo nawo nti jwakwatumichila.

⁶ Paŵajesilejesile mchilumba chose mpaka ku Pafu, ŵansimene nsaŵi jumo Myahudi, jwakulondola jwa unami liina lyakwe Baliyesu. ⁷ Jweleju ŵaliji pamo ni che Selujio Paolo jwankulu jwa chilumba, mundu juŵaliji ni lunda nnope. Che Selujio Paolo ŵaawilasile che Banaba ni che Sauli kuti apilikane Liloŵe lya Akunnungu. ⁸ Nambo Elima nsaŵi jo, Elima Mchigiliki malumbo gakwe jwakukanila, ŵasachile kuniŵila jwankulu jwa chilumba anaukulupilile Ukilisito. ⁹ Nipele che Sauli jwakuŵilanjikwa che Paolo, ali agumbele Mbumu jwa Akunnungu, ŵankolondolele Elima, ¹⁰ ni kuti, “Mmwe nli mwanache jwa Shetani! Mmwe nli jwammagongo jwa ya usyene yose! Mmwe nli jwaunami jwankulu ni jwaulamba! Moŵa gose ngankuleka kugalyungasya matala ga goloka ga Ambuje. ¹¹ Sambano, ulamusi wa Ambuje chiunlamule, chimme jwangalola ni nganliwona lyuŵa kwa katema.” Papopo pepo lyannyichilile lipundugulu ni chipi, ni Ŵajendajendaga achinsosaga mundu jwakunkamula nkono kuti ŵaalongosye. ¹² Jwankulu jwa chilumba jula paŵaiwani iyatendekwe yo, ŵankulupilile Che Yesu, ni ŵagasimosile nnope majiganyo gaŵagapilikene gankati Ambuje.

Che Banaba ni che Paolo akwaula ku Pisia

¹³ Nipele, che Paolo ni mpingo wakwe ŵakwesile ngalaŵa kutyochela ku Pafu ni ŵachenje ku Pega mmusi wa Pamfilia, nambo che Yohana Maliko ŵaalesile ni kuujila ku Yelusalemu.

¹⁴ Nambo ŵanyawo ŵapelengenye kutyochela ku Pega mpaka ku Pisia mmusi wa ku Antiokia. Nipele ŵajinjile mu nyumba ja kupopelela pa Lyuŵa lya Kupumulila ni kutama.

¹⁵ Paŵamasile kusyoma mchitabu cha Malajisyo ni mu itabu ya Ŵakulondola, ilongola ŵa nyumba ja kupopelela jila ŵalajisye utenga kukwao kuti, “Achalongo achinjetu, iwaga nkwele maloŵe gagali gose gakwalimbisya mitima ŵandu ŵa, mmechete.” ¹⁶ Nipele, che Paolo ŵajimi, ŵajongwele nkono ni kutanda kuŵecheta, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli achinjangu ni wose unkwalamba Akunnungu, mpilikanichisye! ¹⁷ Akunnungu ŵa ŵandu Ŵaisilaeli ŵaasagwile achambuje ŵetu, ni kwakusya paŵatamaga kukhulendo ku Misili kula. Ni kwa ukumbole wao wekulungwa ŵaakopwesye kweleko. ¹⁸ Ni ŵaapililile mwipululu mula kwa yaka alobaini. ¹⁹ Nipele, ŵasijonasile ngosyo nsano ni siŵili sya mchilambo cha Kanaani ni ŵapele ŵanyawo chilambo cho kuti ajinjilanje majumba. ²⁰ Yeleyo yatendekwe kwa yaka mia nne na hansini.

“Payamasile yele Akunnungu ŵapele ŵakulamula kuti ŵaalongosye mpaka katema ka che Samweli jwakulondola jwa Akunnungu. ²¹ Ni pelepo ŵasachile kuŵa ni mwenye, ni Akunnungu ŵapele che Sauli mwanagwao che Kishi jwa lukosyo lu che Benyamini aŵe mwenye jwao kwa yaka makumi ncheche. ²² Akunnungu paŵantoyisise che Sauli, ŵansagwile che Daudi kuŵa mwenye jwao. Ŵalosisye kwakunda paŵasasile umboni nkati jwelejo paŵatite, ‘Nammweni che Daudi mwanagwao che Yese, mundu jwakuunonyelesya ntima wangu, juchagatendekanye gose gingusaka kugatendekanya.’ ²³ Kutyochela mu lukosyo lu che Daudi Akunnungu ŵapele Ŵaisilaeli Nkulupusyo, jwelejo ali Che Yesu mpela iwatite pakulanga. ²⁴ Che Yesu akanawē kugatanda masengo, ŵalongolele che Yohana

achaalalichilaga wāndu wose wā ku Isilaeli aleche sambi ni kubatiswa. ²⁵ Nkumalisya masengo gakwe, che Yohana wāausiye wāndu, ‘Ana nkuganisa kuti uneji ndili Chiwombosyo? Uneji nganima wēlewo wānkwalindilila. Wēlewo akwika panyuma pangu, ni uneji nganguwājilwa kugopola migoji ja italawanda yao.’

²⁶ “Achalongo achinjangu wānli wānache wā che Iblahimu, ni wānyamwe wānganimma Wāyahudi wānkwalamba Akunnungu! Au utenga wa ukulupusyo wu uiche kukwetu. ²⁷ Pakuwa wānyawo wātutama ku Yelusalemu pamo ni achakulu wāo ngāniwāmanyilila Che Yesu kuti ali Nkulupusyo, iyoyo nganagāmanyilila malembelo ga wākulondola wā Akunnungu gagakusyomekwa pa Lyuwa lya Kupumulila lyalili lyose. Kwa ligongo lyo wāgāmalichisye malowe ga wākulondola wā Akunnungu pakwalamula Che Yesu kuwāmbikwa pa nsalaba. ²⁸ Atamuno ngānalisimana liwamba lyakuulagwa, nambo wāwendile che Pilato aulajikwe. ²⁹ Pa wāmalisisye kupanganya yanayose iyalembekwe mmalembelo yankati wēlewo, nipele wāatulwisye pa nsalaba ni kwasika mu lilembe lya mbugu. ³⁰ Nambo Akunnungu wānsyusisye. ³¹ Kwa mowa gamajinji wāonekanaga kwa awāla wāwākwesile nawo kutyochele ku Galilaya kwaulu ku Yelusalemu. Nombewo sambano ali wāumboni wākwe kwa wāndu wā ku Isilaeli. ³² Ni uweji tuiche pelepa kukwalalichila Ngani Jambone ja chilanga chiwāchiwisile Akunnungu kwa achambuje wetu. ³³ Akunnungu achimalisisye chilanga cho sambano kwa ligongo lyetu uweji wātuli isukulu yao pakwasysya Che Yesu. Mpela yaitite pakulembekwa mu Sabuli ja kawili, ‘Mmweji nli Mwanangu, uneji lelo jino mele Atati wenu.’

³⁴ Yankati kusyuka ku Che Yesu, kuti ngasawa sooni, Akunnungu wātite yelei, ‘Chinampe upile weswela wausyene unalanjile che Daudi.’

³⁵ Elo, ni mwine mwine mu Sabuli akuti,

‘Ngamunneka Jwanswela jwenu aweje.’

³⁶ Nambo nginiwa yele ku che Daudi, pakuwa che Daudi nsyene wātendekenyē malinga ni iwāisachile Akunnungu kutendekanya katema kao, nipele wawile ni wāasichile mu lilembe lya mbugu pachiwāndi ni achatati wāo, ni chiilu chao chaosile. ³⁷ Nambo, jwele juwāsyusikwe ni Akunnungu ngasawola. ³⁸ Nipele, achalongo achinjangu Wāisilaeli, mmānyilile kuti kwa litala li Che Yesu, utenga wa kulecheleswa sambi ukulalichilwa kukwenu, nikuti jwalijose jwakukulupilila Kilisito akulecheleswa sambi syose, chindu changachikukomboka kukundikwa kwa litala lya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa. ³⁹ Jwalijose juchankulupilile Jwelejo chawālanjikwe wāmbone paujo pa Akunnungu chindu chati Malajisyo ga che Musa ngagakukombola kuchipanganya. ⁴⁰ Nipele, nilolechesye chikansimana chechila chiwāchisāse wākulondola wā Akunnungu,

⁴¹ ‘Mpilikanichisye wānyamwe wākulikanganichila, nsimonje nkawe!

Pakuwa chindu chinguchipanganya, mmowa ga,

chindu cho ngankajitichisye atamuno mundu akansalile.’ ”

⁴² Che Paolo ni che Banaba pa wākopokaga mu nyumba ja kupopelela jila, wāndu wāla wāachondelele aichanje sooni kukwasalila malowe go, Lyuwa lya Kupumulila lyalikwika.

⁴³ Pa wāpawilingene mu nyumba ja kupopelela mula, Wāyahudi wājini ni wāndu wāngawa Wāyahudi wāwājitichisye dini ja Chiyahudi wāakuiye che Paolo ni che Banaba. Wānyawo wāwechete nawo, ni kwalimbisya mitima kuti atamanje achikulupililaga upile wa Akunnungu.

⁴⁴ Ni Lyuwa lya Kupumulila liine, wāndu wājini, chiwāndi kwichila musi wose wāsongangene kukupilikanila Liloŵe lya Ambuje. ⁴⁵ Nambo Wāyahudi pa wāuaweni mpingo wa wāndu wo wāgumbele wiu, nipele wāchikanile chichasalaga che Paolo ni kwatukana. ⁴⁶ Atamuno yeleyo, che Paolo ni che Banaba wāwechete pangali lipamba, “Yawājilwe kuti Liloŵe lya Akunnungu litande kusalikwa kaje kwa wānyamwe. Nambo pakuwa nlikanile ni kuganisa mwachinsyene kuti, ngankuwājilwa kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi, nipele tukunneka ni kwagalauchila wāndu wāngawa Wāyahudi. ⁴⁷ Pakuwa Ambuje atulajisye yelei,

‘Nambisile mmweji kuwa lilanguka kwa wāndu wāngawa Wāyahudi, kuti wāndu wose wā pachilambo akulupuswe.’ ”

⁴⁸ Wāndu wāngawa Wāyahudi pa wāpilikene yele wāsengwile, ni kuulapa utenga wa Ambuje, ni wāndu wose wāwasagulikwe kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi, wākulupilile Che Yesu.

⁴⁹ Liloŵe lya Ambuje lyajenele mchilambo chila chose. ⁵⁰ Nambo Wāyahudi wāachisisye achakongwe wākusichila, wākwāpopela Akunnungu ni achalume wākumanyika wā mmusi wo.

Ni wātandite kwalagasya che Paolo ni che Banaba, ni kwaŵinga mchilambo chao. ⁵¹ Nipele, achinduna wala wākung'undile luundu mmakongolo gao kulosya kuti akanikwe, ni wājawile ku Ikonio. ⁵² Nambo wākulijiganya wā Che Yesu ku Antiokia kula wāsengwile ni kugumbala Mbumu jwa Akunnungu.

14

Che Paolo ni che Banaba ku Ikonio

¹ Nipele, ku Ikonio ko che Paolo ni che Banaba wājawile mu nyuumba ja kupopelela Wayahudi mpela iwātite pakusyowēlela ni kuwēcheta pangali lipamba, mpaka Wayahudi wājini ni Wagiliki wākulupilile. ² Nambo Wayahudi Wangakwākulupilila Che Yesu wāachisisye wāndu wāngawā Wayahudi kuti wāachime che Paolo ni che Banaba. ³ Che Paolo ni che Banaba wātemi kweleko moŵa gamajini. Wāwēchete pangali lipamba yankati Ambuje, ni Ambuje wo wālosisye pangasisa usyene wa utenga waujenesye nkati upile wao, kwa kwakombolechesya kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka. ⁴ Nambo wāndu wose wā musu wo Wasapulene, wane wālumbikene ni Wayahudi ni wane wālumbikene ni achinduna wala.

⁵ Nipele, wampepe mwa wāndu wāngawā Wayahudi ni Wayahudi pamo ni ilongola wao, wālamwile kwapanganyichisya yangalumbana achinduna wala ni kwaulaga kwa kwaputa maganga. ⁶ Achinduna nkumanyilila yeleyo ni wautuchile kuchilambo cha ku Likaonio mmisi ja ku Lisita ni ku Debe, ni ilambo yaili mumbali mwakwe, ⁷ ni wājendelechele kwalalichila wāndu Ngani Jambone mmisi jo.

Che Paolo ni che Banaba ku Lisita ni ku Debe

⁸ Ku Lisita ko jwepali mundu juŵaliji jwakulemala, ni jwanganajenda kose chitandile kupagwa kwakwe. ⁹ Mundu jo wāmpilikanichisye che Paolo paŵalalichilaga. Nipele che Paolo wānlochesye uchenene, ni paŵaimanyilile kuti akwete chikulupi chakombola kulamwa, ¹⁰ wāwēchete kwa kunyanyisa kuti, “Njime uchenene ni makongolo genu!” Papopo mundu jo wasumbile ni kutanda kwenda. ¹¹ Mpingo wa wāndu ula paŵachiweni chiŵachipanganyisye che Paolo, wātandite kunyanyisya Mchilikaonia achitiji, “Achiminungu atutuluchile chisau wāndu!” ¹² Che Banaba wāwīlanjikwe Seu ni pakuŵa che Paolo wāliji jwakuwēcheta jwankulu, wāwīlanjikwe Helime. ¹³ Ni jwambopesi jwa nyuumba ja nnungu Seu jijaliji paasa pa musu, wājigele ng'ombe ni uluŵa paujo pa nnungo wekulungwa wa musu, nsyene pamo ni mpingo wa wāndu ula wāsachile wātajile mbopesi che Paolo ni che Banaba.

¹⁴ Nambo che Banaba ni che Paolo paŵajipilikene ngani jo wāpapwile iwalo yao ni wautuchile kwauli mpingo wa wāndu kula achinyanyisyaga, ¹⁵ alinkuti, “Mwanya, ana ligongo chi nkutendekanya yelei? Noweji tuli wāndu pe mpela wānyamwe. Ni sooni tuiचे pelepa kukunlalichila Ngani Jambone kuti nneche inyago pe ni kwagalalichila Akunnungu wāali wājumi, wāwagumbile kwini ni chilambo ni mbwani ni yose yaili mwelemo. ¹⁶ Kalakala ko Akunnungu wāalesile wāndu wose wā pachilambo atendekanye iwāsachile. ¹⁷ Natamuno yeleyo Akunnungu nganalaka kulilosya kwakwapanganyichisya yambone, achanyesyesyaga ula kutyochela kwini ni kwapa masika gambone kwa katema kakwe, akumpa yakulya ni kungumbasya kusengwa mmitima jenu.” ¹⁸ Namuno achinduna wala wātite yeleyo, yalemile kwalekasya wāndu wala akasawatajila mbopesi.

¹⁹ Nambo waiche Wayahudi wampepe kutyochela ku Antiokia ni ku Ikonio, ni wānyenjele wāndu wāpanganyichisye yangalimate che Paolo ni che Banaba. Ni wāmonyile che Paolo maganga ni kwautila paasa musu achiganisyaga kuti awile. ²⁰ Nambo wāndu wākūkulupilila Che Yesu paŵansyungwile, wājimwiche ni kwinjila mmusi. Malaŵi jakwe wātysile pamo ni che Banaba kwaula ku Debe.

Che Paolo ni che Banaba akuujilanga ku Silia

²¹ Che Paolo ni che Banaba wāalalichile wāndu Ngani Jambone ku Debe ko ni kwapata wākulijiganya wājini, nipele wājile ku Antiokia achipitilaga ku Lisita ni ku Ikonio. ²² Ni wāalimbisye wāndu wākūkulupilila Che Yesu wā misi jo ni kwatulasya ntima kuti atame mchikulupi nkulimbangana. Ni wāasalile, “Tukusachilwa kugapitila masausyo gamajini kuti tujinjile mu Umwenye wa Akunnungu.” ²³ Che Paolo ni che Banaba paŵamasile kwasagula achakulu mu kila mpingo wa wāndu wākūkulupilila Kilisito, wāpopele ni kutaŵa nipele wāpopelele kwa Ambuje wāwākulupilile kuti chiŵaagose.

²⁴ Che Paolo ni che Banaba paŵapitaga ku Pisidia waiche ku chilambo cha Pamfilia. ²⁵ Paŵamasile kulalichila Ngani Jambone kwa wāndu wā ku Pega, wātuluchile ku Atalia. ²⁶ Kutyochela ku Atalia wājendelechele ni ulendo kwa ngalaŵa jajikulungwa ni kuuja ku

Antiokia kuŵaŵisilwe mmakono ga Akunnungu ni kupegwa upile kwa ligongo lya masengo gagali gamamale.

²⁷ Che Paolo ni che Banaba paŵaiche ku Antiokia ko, ŵasongangeny mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa pelepo, nipele ŵaasalile yanayose iŵaitesile Akunnungu pamo nawo, ni iŵatite pakwaugulila litala ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵakulupilile Che Yesu. ²⁸ Nipele ŵatemi kweleko moŵa gamajinji pamo ni ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu.

15

Achinduna ni achachekulu akuchingangana ku Yelusalemu

¹ Ŵaiche ŵandu ŵane ku Antiokia kutyochela ku Yudea ni kutanda kwajiganya achalongo ŵala achitiji, “Iŵaga ngammumbala malinga ni chisyoŵelo chiŵalamwile che Musa, ngankombola kukulupuka.” ² Che Paolo ni che Banaba ŵakanilanaga nawo yankati ngani jo, nipele ŵaasagwile che Paolo ni che Banaba pamo ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵampepe ŵa ku Antiokia ko ajaulangane kwa achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kukukunguluchila ngani jo.

³ Nipele mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵala ŵaalanjile, ni ŵanyawo ŵapite ku Foinike ni ku Samalia achisalaga yankati ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi iŵatite pakwagalauluchila Akunnungu. Ni ngani jo jaasengwasisye nnope ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. ⁴ Paŵaiche ku Yelusalemu, mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni achinduna ni achachekulu ŵaapochele ŵanyawo, nombewo ŵaasalile yanayose iŵaitesile Akunnungu pamo nawo. ⁵ Ni ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵane ŵa mpingo wa Mafalisayo ŵajimi ni kuti, “Iŵajilwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kwaumbasya ni kwajiganya kugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa.”

⁶ Nipele achinduna ni achachekulu ŵasongangene kuti asosesose yankati liloŵe lyo. ⁷ Paŵapundaga kuusyausyana, che Petulo ŵajimi ni kuti, “Achalongo achinjangu, mwachinsyene nkumanyilila kuti moŵa gagapite Akunnungu yanonyele kuusagula une pasikati jenu nalichile Ngani Jambone kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, kuti apilikane ni kukulupilila. ⁸ Nombe Akunnungu ŵakujimanyilila mitima ja ŵandu wose, ŵalosisye pangasisa kuti ŵapochele pakwapa Mbumu jwa Akunnungu mpela iŵatite pakutupa uweji. ⁹ Nganatenda lusagu pasikati jetu ni ŵanyawo, ŵajiswejesye mitima jao ligongo ŵakulupilile. ¹⁰ Sambano, ana ligongo chi nkwalinga Akunnungu? Ana kwa chichi nkulinga kwatwika ŵakulijiganya ŵala misigo jakutopa jangananakombola kutwichila achambuje ŵetu natamuno uweji? ¹¹ Ikaŵaga yeleyo, nambo tukukulupilila kuti tutukulupuswe ni upile wa Ambuje Che Yesu, mpela ŵanyawo yakuti pakukulupilila.”

¹² Mpingo wose wamyalele ni kwapilikanila che Banaba ni che Paolo ŵaŵaliji nkwatanjila imanyisyo ni yakusimonjeka yose yaitebile Akunnungu ni makono gao mwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. ¹³ Paŵamyalele, ŵatandite kuŵecheta che Yakobo kuti, “Achalongo achinjangu, mumbilikanile, ¹⁴ Che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo atusalile iŵatite Akunnungu kundanda pakwalola ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni kwasagula ŵampepe mwa ŵelewo kuti aŵeje ŵao. ¹⁵ Chelechi chikwilana ni maloŵe ga ŵakulondola ŵa Akunnungu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

¹⁶ Akunnungu akuti ‘Pakumala yelei chinjiuja, ni kutaŵa sooni lisakasa li che Daudi lilyagwile, chinjikolosya masame gakwe ni kutaŵa sooni.

¹⁷ Pelepo ŵandu ŵaŵasigele wose,

ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi wose unaŵilasile aŵeje ŵandu ŵangu chiŵasose Ambuje.

¹⁸ Ambuje ni iyakuti pakusala,

ŵelewo ni ŵaŵatesile yelei imanyiche chitandile kalakala ko.’ ”

¹⁹ Che Yakobo ŵapundile kuŵecheta, “Une ngulamula kuti, tukaasakalisya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵakwagalauluchila Akunnungu. ²⁰ Nambo twalembele chikalata ni kwasalila kuti analye yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago, aleche chikululu ni akalya inyama yakupopotola ni kuleka kulya miasi. ²¹ Pakuŵa chitandile kalakala Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa galiji nkusyomekwa moŵa gose mmajumba ga kupopelela pa Lyuŵa lya Kupumulila lyalili lyose ni kulalichilwa mmisi jajili jose.”

Chikalata kwa ŵakunkulupilila Kilisito ŵangaŵa Ŵayahudi

²² Nipele, achinduna ni achachekulu pamo ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose ŵa ku Yelusalemu ŵalamwile kwasagula ŵandu ŵampepe mwa achinsyene pe ni kwalajisya ku Antiokia pamo ni che Paolo ni che Banaba. Nipele ŵaasagwile che Yuda

pane akummilanga che Balisaba ni che Sila, wanyawo waliji ilongola mwa wa wandu wawankulupilile Kilisito. ²³ Nipele wapele chikalata chichalembekwe yeke, “Uweji achinduna ni achachekulu, achalongo achinjenu, tukunkomasya mwanya achalongo achinjetu wandu wanga wa Wayahudi wa Ku Antiokia ni ku Silia ni ku Kilikia. ²⁴ Tupilikene kuti wandu wane wawatyosile kukwetu uwe wansakalisye wanyamwe ni kuntaga lipamba mitima jenu kwa malowe gao. Nambo wanyawo nganitwatuma kose. ²⁵ Nipele, tujilene kwa pamo kwasagula wandu wampepe ni kwatuma kukwenu pamo ni wakunonyelwa wetu che Banaba ni che Paolo, ²⁶ wandu wautyosise umi wao kwaligongo lya masengo ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ²⁷ Nipele, twatumile che Yuda ni che Sila kukwenu, wele wanyawo chansalile itulembile yo kwa kang’wa syao. ²⁸ Pakuwa Mbumu jwa Akunnungu pamo ni uweji tujitichiseye kuti tukaatwika nsigo wine wakutopela kupunda ayi inkusachilwa kuimanyilila. ²⁹ Nkalya yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago ni nkalya miasi ni nkalya nyama ja inyama yakupopotola ni nneche chikululu. Chintende yambone naga chintende yeleyo, ntagame kwa chitendeweke.”

³⁰ Pawalanjile, wanyawo watyosile ku Yelusalemu ni kutuluchila ku Antiokia, kwele wauwilasile pamo mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wose, ni kwapa chikalata chila. ³¹ Ni pawachisyomile chikalata chila, wasangalele kwannope ligongo malowe gakwe gautesye mitima. ³² Che Yuda ni che Sila wawaliji wakulondola wa Akunnungu, wajaamwiche achalongo kwa malowe gamajini ni kwalimbisya wandu wakulupilila. ³³ Pawatemi mowa gampepe ku Antiokia, wandu wakunkulupilila Kilisito walanjile ajaulangane kwa chitendeweke, kuuja kwa wawatumile wala. ³⁴ Nambo che Sila wasachile kusigala. ³⁵ Che Paolo ni che Banaba wasigele ku Antiokia kwa mowa, achijiganyaga ni kulalichila Lilowe lya Ambuje pamo ni wandu wane.

Che Paolo ni che Banaba akulekangana matala

³⁶ Pagapite mowa gampepe, che Paolo wansalile che Banaba, “Twende tuuje, tukaalole achinjetu wakunkulupilila Che Yesu wala ku misi jajili jose kutwalalichile Lilowe lya Ambuje ni kulola yakuti pakwendelechela.” ³⁷ Nipele, che Banaba wasachile kwajigala che Yohana Maliko kuti alongane nawo. ³⁸ Nambo che Paolo nganasaka kulongana ni che Maliko, ligongo wanlesile ku Pamfilia kundanda ni nganasaka kukumulangana pa masengo gao. ³⁹ Nipele, wakanilene kwannope ni kulekangana matala. Che Banaba walongene ni che Maliko, wakwesile ngalawa ni kwaula ku Kupulo. ⁴⁰ Nombwe che Paolo wasagwile che Sila, ni wandu wakulupilila Che Yesu wa pelepewo wampopelele apegewe upile wa Ambuje ni kwaula. ⁴¹ Ni mu ulendo wo wajesile mu ilambo ya ku Silia ni ku Kilikia achalimbisya mpingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito mu ilambo yo.

16

Che Timoseo akulongana nawo che Paolo ni che Sila

¹ Che Paolo waiche ku Debe ni ku Lisita, kweleko watemi mundu jwakunkuya Che Yesu liina iyakwe che Timoseo. Achikulugwe che Timoseo waliji Myahudi nombejo waliji mundu jwakulupilila Che Yesu, nambo atatigwe waliji Mgiliki. ² Che Timoseo wakunguluchilwaga umboni wambone ni wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Lisita ni ku Ikonio. ³ Che Paolo wasachile kunjigala che Timoseo mu ulendo wao, nipele wambumbesye. Watesile yeleyo ligongo lya Wayahudi wawaliji mu ilambo mo pakuwa wose wamanyilile kuti atatigwe che Timoseo waliji Mgiliki. ⁴ Pawapitaga mmisi jila wapele wandu malajisyo gaWakopwesye achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kula ni kwasalila kuti agakamulichiseye. ⁵ Nipele, mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito japundile kulimbangana mu chikulupi, ni winji wa wandu wakunkulupilila Che Yesu wajonjesyeche lya uwa ni lya uwa.

Che Paolo akwiwona yakwiwona ku Tuloa

⁶ Che Paolo ni achinjakwe wapite mu ilambo ya ku Filigia ni ku Galatia ligongo Mbumu jwa Akunnungu wakanyise akaalalichila wandu utenga wo mu chilambo cha ku Asia. ⁷ Pawaiche mmipika ja ku Misia, wasachile kwaula ku Bisinia, nambo Mbumu ju Che Yesu wakanyise. ⁸ Nipele wapelengenye Misia ni kutuluchila ku Tuloa. ⁹ Chilo chichocho pecho, che Paolo waiweni yakuwona yati, mundu jwa ku Makedonia wajimi achachondelelaga achitiji, “Njomboche, nyiche ku Makedonia kuntukamusye.” ¹⁰ Che Paolo pawagaweni gelelego mu yakuwona, papopo twaliwichile chile kwaula ku Makedonia pakuwa twaiweni kuti Akunnungu atuwilasile tukaalalichile wandu Ngani Jambone.

Che Lidia akwakulupilila Ambuje

¹¹ Kutyochele ku Tuloa twajesile ni ngalawa mpaka ku Samotalaki, mala wi jakwe twaiche ku Neapoli. ¹² Kutyochele kweleko, twajawile mpaka ku Filipi musi wekulungwa wa chilambo cha ku Makedonia ni sooni musi wo waliji musi wautawikwe ni Waloma.

Twatemi mmusi mo kwa moŵa gampepe. ¹³ Pa lyuŵa lya Kupumulila twakopweche paasa musu ni twajawile kungulugulu lusulo kutwaganisya kuti kwana kwakupopelela. Twatemi ni kukunguluka ni achakongwe ŵaŵasongangene pelepo. ¹⁴ Mwa ŵaŵatupikanilaga ŵala jwapali jwankongwe jwakwapopela Akunnungu liina lyao che Lidia jwa musu wa ku Siatila, juŵasumisyaga iwalo ya ntengo. Ambuje ŵaugwile ntima wakwe kuti akamulisye iŵaŵechetaga che Paolo yo. ¹⁵ Che Lidia paŵabatiswe pamo ni ŵaali mu nyuumba jakwe, ŵatuchondelele achitiji, “Iŵaga nkulola kuti ngwakulupilila Ambuje, njinjanje mu nyuumba jangu ni kutama mwelemo.” Ni ŵatuchisye tujaule.

Che Paolo ni che Sila akukamulwa

¹⁶ Lyuŵa limo patwajaulaga kwiuto kwa mapopelelo kula, twasimene ni kapolo mwali jwana lisoka lya kulondola. Mwali jo ŵaliji nkwapu achambujegwe mbiya syesijinji kwa ulondole wakwe. ¹⁷ Nipele mwali jo ŵankuiye che Paolo noweji achinyokonyaga kuti, “Ŵandu ŵa ali achikapolo ŵa Akunnungu Ŵakulu. Akunsalila ichinjile pakukulupuswa.” ¹⁸ Yeleyo ŵatendaga moŵa gamajinji, mbesi lyuŵa limo che Paolo yachimile ni ŵangalauchile ni kulisalila lisoka lyo, “Ngunlamula kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito nkopoche mwa mwali ju!” Papopo lisoka lyo lyakopweche.

¹⁹ Nambo achambujegwe mwali jo paŵaiwani kuti chilolelo chao chakupata ipanje chimasile, ŵaakamwile che Paolo ni che Sila ni kwakwekwelemya mpaka pakusumichisya malonda, mmbujo mwa achakulu ŵa musu. ²⁰ Nipele ŵaapeleche kwa ŵamalamulo achitiji, “Ŵandu ŵa ali Ŵayahudi ŵakuitindiganya musu wetu. ²¹ Akwiganya masyoŵelo gangaŵajilwa mmalajisyo getu uweji ŵatuli Ŵaloma ngatukukombola kwajitichisya atamuno kuipanganya.” ²² Mpingo wa ŵandu walumbikene ni kwaputa che Paolo ni che Sila, nipele ŵamalamulo ŵala ŵaasile che Paolo ni che Sila iwalo yao ni kwalamula aputikwe mbokola. ²³ Paŵamasile kwaputa kwannope ŵaawisile mu nyuumba jakutaŵilwa ni kunlajisya jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa kuti ŵaagose uchene. ²⁴ Nombe paŵagapochele malajisyo gala, ŵaawisile che Paolo ni che Sila mu chuumba cha munkati nnope mu nyuumba jakutaŵilwa jila ni ŵaataŵilile makongolo gao pa likongwa.

²⁵ Nambo pasikati chilo che Paolo ni che Sila ŵaliji nkwapopela Akunnungu ni kwajimbila nyimbo sya kwalapa ŵaŵataŵikwe ŵane ŵala ŵaliji nkwapikanila. ²⁶ Chisisimuchile chakopochele chindendemese chekulungwa cha lisi chati misingi ja nyuumba jakutaŵilwa jatinganyiche. Papopo minango jose jaugwiche ni minyolo jijaataŵile ŵaŵataŵikwe ŵala jakutwiche. ²⁷ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula paŵajimwiche ni kujiwona minango ja nyuumba jeugule ŵaganisise kuti ŵaŵataŵikwe wose ŵatisile. Nipele ŵasolomwele upanga wakwe, ŵatiji aliulaje. ²⁸ Nambo che Paolo ŵambilasile kwa liloŵe lyekulungwa, “Nkaliulaga pakuŵa wose tuli mmumu.”

²⁹ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula paŵaŵendile apegwe lumuli, ŵaguluchile nkati ni kugwa mmbujo pa makongolo ga che Paolo ni che Sila achitetemelaga kwa lipamba. ³⁰ Nipele ŵaajigele che Paolo ni che Sila ni kwakoposya paasa ni kwausya, “Achambuje, ana ikumajila kupanganya chichi pakuti ngulupuche?” ³¹ Che Paolo ni che Sila ŵajanjile, “Mwakulupilile Ambuje Che Yesu, ni pachinchikulupuswa mmwejo ni ŵaali mu nyuumba jenu.” ³² Nipele che Paolo ni che Sila ŵanalichile Lilowe lya Ambuje jwakulindilila jo pamo ni wose ŵaali mu nyuumba jakwe. ³³ Katema kakoko ka chilo jwakulindilila jwa nyuumba jakutaŵilwa jo ŵaajigele che Paolo ni che Sila ni kugajosya maŵanga gao. Nipele ŵabatiswe jwakulindilila pamo ni wose ŵaali mu nyuumba jakwe. ³⁴ Nipele jwakulindilila jwa nyuumba jakutaŵilwa jo ŵaajigele che Paolo ni che Sila ni kwajausya ku nyuumba jakwe ni ŵapele chakulya. Ni nsyene pamo ni ŵaali mu nyuumba jakwe ŵasangalele kwannope pakuŵa sano akwakulupilila Akunnungu.

³⁵ Pakwachele ŵamalamulo ŵa Chiloma ŵalajisye achakulu ŵa jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa achitiji, “Mwalechele ŵandu ŵala ajaulangane.” ³⁶ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula ŵansalile che Paolo ngani jo achitiji, “Ŵamalamulo alajisye utenga kuti alakwe ni che Sila nlecheswe. Sambano njaule kwa chitendewe.” ³⁷ Nambo che Paolo ŵansalile jwankulu jwa jwakulindilila jo, “Nkuti uli? Nachiŵamuno nganitukola magambo, atuputile mbokola pelanga akuno uweji tuli Ŵaloma. Sooni ŵatuŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa ni sambano ana akutukoposya kwachisyepela? Ngwamba! Akusachilwa aichanje achinsyene kukutukoposya.” ³⁸ Achakulu ŵa jwakulindilila ŵala ŵajawile kukwasalila ŵamalamulo yankati ngani jo, ni ŵamalamulo ŵala paŵapilikene kuti che Paolo ni che Sila ŵaliji Ŵaloma, ŵajogwepe. ³⁹ Nipele, ŵaiche ni kwachondelela ŵanyawo kuti ŵalechesye ni paŵakopwesye ŵachondelele kuti akopoche pa musu wo. ⁴⁰ Che Paolo ni che Sila ŵakopweche mu nyuumba jakutaŵilwa ni kwaula ku nyuumba ji che Lidia. Kweleko ŵasimene ni ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵakamulisye mitima ni ŵatoyosile.

17

Kutindiganya kukukopochela ku Sesalonike

¹ Nipele che Paolo ni che Sila wapelengenyere ku Amfipoli ni ku Apolonia, ni waiche ku Sesalonike kujaliji nyuumba ja kupopelela ja Wayahudi. ² Ni che Paolo malinga ni masyowelo gakwe walumbikene nawo ni kuusyausyana nawo nkati Malembelo ga Akunnungu kwa moŵa gatatu ga Lyuŵa Iya Kupumulila. ³ Waagopolele ni kwasalila pangasisika kuti yawajilwe Kilisito asauche ni kusyuka. Waasalile, “Aŵa Che Yesu wangwajenesya kukwenu, welewo ali Kilisito.” ⁴ Wane mwa wanyawo wakulupilile ni walumbikene ni che Paolo ni che Sila. Ni sooni, mpingo wekulungwa wa Wagiliki wawaliji nkwapopela Akunnungu ni achakongwe wakuchimbichikwa wajinji waakulupilile Akunnungu.

⁵ Nambo Wayahudi wagumbele wiu ni waajigele wandu wangalumbana wa pakusumichisya malonda ni walumbikene pamo ni kutanda kutindiganya pamusi pose. Wajijimuchile nyuumba ji che Yasoni achiganisya kati chiwasimane che Paolo ni che Sila mwelemo kuti wakoposye kwa wandu. ⁶ Nambo nganiwasimana, nipele waajigele che Yasoni pamo ni wandu wane wakunkulupilila Che Yesu ni kwakwekwelemya mpaka kwa achakulu wa musi achinyanyisya kati, “Wandu wa akutindiganya chilambo chose ni sano alinji pamusi pano. ⁷ Che Yasoni waapochele mu nyuumba jao. Wose akukananga kugakuya malajisyo ga Mwenye jwa ku Loma achitiji, eti, ‘Apali mwenye jwine jwakuwilanjikwa Che Yesu.’” ⁸ Achakulu wa musi pamo ni mpingo wa wandu ula pawagapilikene maloŵe go yatindigenye mu ntwe. ⁹ Nipele waatesile che Yasoni ni achinjakwe atyosye chikole ni walesile ajaulangane.

Che Paolo ni che Sila ku Belea

¹⁰ Chilo, wandu wakunkulupilila Che Yesu wa ku Sesalonike wala wachisisye che Paolo ni njakwe che Sila ajaulangane ku Belea. Ni wanyawo paŵaiche kweleko wajinjile mu nyuumba ja kupopelela ja Wayahudi. ¹¹ Nambo, wandu wa ku Belea waliji wakupilikanichisya nnope kupunda wa ku Sesalonike. Walipochele Liloŵe Iya Akunnungu kwa lungwanu lwekulungwa ni moŵa gose waliji nkugalolechesya lolechesya Malembelo ga Akunnungu kanga yawaiwechetaga che Paolo yo yaliji isyenesyene. ¹² Wayahudi wajinji wakulupilile pamo ni achakongwe ni achalume wa Chigiliki wakuchimbichikwa.

¹³ Nambo Wayahudi wa ku Sesalonike pawaimanyi kuti che Paolo waliji nkulalichila Liloŵe Iya Akunnungu ku Belea ko, wajawile kweleko nombe ni kutanda kutindiganya ni kujichisya mipingo ja wandu. ¹⁴ Papopo wandu wakunkulupilila Che Yesu wapechesye che Paolo ku mbwani nambo che Sila ni che Timoseo wasigele ku Belea. ¹⁵ Wandu wawampechesye che Paolo wala wampechesye mpaka ku Asene. Nombewo wasule ku Belea ali ni malajisyo kutyochele ku che Paolo gagakuti che Sila ni che Timoseo wakuye chitema pe.

Che Paolo akukunguluka ni wandu wa ku Asene

¹⁶ Che Paolo pawaliji ku Asene nkwalindilila wanya che Sila ni che Timoseo, yachimile nnope muntima mwao pakuwa wauweni musi wo ugumbele inyago ya achiminungu. ¹⁷ Nipele wasyeneusyene ni Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi wawaliji nkwalamba Akunnungu mu nyuumba ja kupopelela, lyuŵa ni lyuŵa wasyeneusyene ni wandu wawasimanaga nawo pakusumichisya malonda. ¹⁸ Wandu wawalijigenye lunda lwa Chiepiuku ni Chisitoiki watesile makani ni che Paolo. Wane watite, “Ana ujinga chi wakusala mundu ju?” Wane watite, “Akuwoneka mpela akulalichila ngani ja achiminungu achalendo.” Watite yeleyo pakuwa che Paolo waliji nkulalichila ngani ji Che Yesu ni yatite kusyuka, ¹⁹ Nipele wanjigele che Paolo ku Aleopago achitiji, “Tukusaka tukombole kugamanyilila gele majiganyo gasabano ginkusala ga. ²⁰ Indu ine itwipilikene mmawiwi getu ikuwoneka kuwa ya chilendo kukwetu. Nipele tukusaka kugamanyilila malumbo ga yeleyo indu yo.” ²¹ Wandu wa ku Asene ni achalendo wose wakulonjela kweleko wajigele katema kakajinji kutagula ni kupilikanila ngani ja sambano.

²² Nipele che Paolo wajimi paujo pa nkungulu wa Aleopago ni kuti, “Wanyamwe wandu wa ku Asene, nguwana kuti wanyamwe nli wandu wa dini nnope, ²³ pakuwa panaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno napaweni peuto pankutyochesya mbopesi, ni sooni nachisimene chilisa chimo chilembekwe, ‘Kwa Akunnungu wangamanyika.’ Nipele ngunalalichila wanyamwe chele chindu chinkuchipopelela pangachimanyilila. ²⁴ Akunnungu wawachigumbile chilambo ni yose yaili mwelemo, welewo ni Ambuje wa kwini ni chilambo chino, welewo ngakutama mmajumba ga Akunnungu getawe ni wandu. ²⁵ Soon

ngakutumichilwa ni makono ga wāndu ni ngakuchisaka chachili chose, pakuwā asyene akwapa wāndu wose umi ni kwakombolechesya kupumula ni kwapa indu yose. ²⁶ Kutyochele mwa mundu jumo wāpanganyisye wāndu wose wā pachilambo pano ni kwakombolechesya kutama palipose pachilambo pano. Wālamwile kutyochela kundanda katema chi ni papi pachatame wāndu wo. ²⁷ Watesile yeleyo kuti wāndu wā ilambo yo wāsoseje Akunnungu namuno kwakwapapasya wāsimate. Natamuno yeleyo Akunnungu ngakutalikangana ni jwalijose. ²⁸ Mpela ila mundu jumo iwātite pakusala,

'Mwa wēlewo uweji tukwete umi,

tukwenda ni kutama!'

Mpela ila wākwimba wēnu wāne, wātite,

'Uweji wose tuli wānache wāo.'

²⁹ Nipele pakuwā tuli wānache wāo Akunnungu, ngaikuwājilwa kuganisya kuti Akunnungu akulandana ni sahabu ni madini ga mbiya atamuno liganga lyesepe uchenene kwa lunda lwa wāndu. ³⁰ Ndema sya ungamanyilila wao, Akunnungu wālatesile nti ngakulola. Nambo sambano akulajisya kuti wāndu wose wā palipose aleche sambi. ³¹ Pakuwā awisile lyuwa lichi wālamule wāndu wā pachilambo kwa goloka, kwa litala lya mundu jumo jwansagwile. Nombe Akunnungu wāalosise pangasisa wāndu wose ngani ji, pakunsyusya mundu jo!"

³² Nipele pa wāmpilikene che Paolo achiwēchetaga yankati kusyuka kwa wawe, wane mwa wanyawo watesile chanache, nambo wane wātite, "Tukasaka tumpikanile sooni nkati yeleyo." ³³ Che Paolo wātyosile pankungulu ni kwalekanga. ³⁴ Nambo wāndu wampepe walongene nawo ni kwakulupilila Che Yesu. Mwa wāndu wo wāpali che Dionisio jumo jwa mpingo waukuwīlanjikwa Aleopago ni jwankongwe liina lyakwe che Damali ni wāndu wāne.

18

Che Paolo akulalichila Ngani jambone ku Kolinto

¹ Payamasile yeleyo, che Paolo wātyosile ku Asene ni kwaula ku Kolinto. ² Ku Kolinto ko wāsimene Myahudi jumo jwa ku Ponto liina lyakwe che Akila. Che Akila wāliji pamo ni wānkawo jwakuwīlanjikwa che Pilisila, ni mmo wā gagogo pego wāusile kutyochela ku Italia pakuwā mwenye che Kilaudio wālamwile kuti Wāyahudi wose atyoche ku Loma. Che Paolo ni wājawile kukwalola, ³ ni pakuwā masengo gao galiji gamo, masengo gakutota mahema, che Paolo wātemi nawo ni kupanganya masengo. ⁴ Lyuwa lya Kupumulila lili lyose che Paolo wāwēchetesene ni wāndu mu nyuumba ja kupopelela achilingaga kwachisya Wāyahudi ni Wāgiliki.

⁵ Che Sila ni che Timoseo pa wāiche kutyochela ku Makedonia, che Paolo wālyosise kwa katema kakajinji kulalichila Lilo wē achalosyaga pangasisa Wāyahudi kuti Che Yesu ali Chiwombosyo. ⁶ Nambo pa wānkanile ni kuntukana, che Paolo wākung'undile luundu mu iwalo yao paujo pao ni kuti, "Mwajonasikaga, chinnyimanyilile mwachinsyene, uneji nganingola magambo. Ni kutandila sambano chinaajaulile wāndu wāngawā Wāyahudi." ⁷ Nipele che Paolo wātyosile kweleko ni kwaula kutama mu nyuumba ja mundu jumo jwanga wā Myahudi, ju wāajogopaga Akunnungu, mundu jo liina lyakwe che Tito Yusto, nyuumba jao ja wāndikene ni nyuumba ja kupopelela. ⁸ Che Kilispo, ju wāliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila pamo ni wāali mu nyuumba jao wose wāakulupilile Ambuje. Wākolinto wājinji wāupilikanile utenga wo nipele wākulupilile ni kubatiswa.

⁹ Chilo chimo Ambuje wānsalile che Paolo mu yakwiwona, "Kasinjogopa, nimbile kulalichila pe ni nkaleka kupanganya chinkuchipanganya cho, ¹⁰ pakuwā uneji nansyene ndili pamo nomwe. Ngapagwa jwalijose juchalinje kumpoteka pakuwā pamusi wu ngwete wāndu wājinji." ¹¹ Nipele, che Paolo wātemi kweleko chaka ni miesi nsano ni umo achajiganyaga wāndu Lilo wē lya Akunnungu.

¹² Nambo katema che Galio pa wāliji jwankulu jwa chilambo cha Akaya, Wāyahudi wāsimene, wānkamwile che Paolo ni kunjausya ku nkungulu. ¹³ Ni wātite, "Mundu ju akwachisya wāndu wāpopelele Akunnungu pangagakuya Malajisyo ga Akunnungu ga wāpele che Musa." ¹⁴ Che Paolo akanawe ku wēcheta, che Galio wāasalile Wāyahudi, "Mpilikanile wānyamwe Wāyahudi! Ikaliji isyene mundu ju alewile pane atesile yangalum-bana ngampilikanichisye. ¹⁵ Nambo iwāga makani ga gali gankati malowe ni meena ni malajisyo genu, nlamule mwachinsyene. Uneji ngangusaka kuwā jwukulamula jwa indu yo!" ¹⁶ Nipele wāawinjile wānyawo akopoche pa nkungulu. ¹⁷ Ni wāndu wose wānkamwile che Sositene ju wāliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila ni wāmputile palapala paujo pa nkungulu ula. Nambo che Galio nganaikosya yeleyo.

Che Paolo akuujila sooni ku Antiokia

¹⁸ Che Paolo watemi ni wāndu wākunkulupilila Che Yesu wāla ku Kolinto ko moŵa gamajinji. Nipele wāalanjile, wākwesile ngalaŵa pamo ni che Pilisila ni che Akila ni kwaula ku Silia. Paŵaiche ku Kenkelea, che Paolo wāmyosile umbo syao mu ntwe ligongo wataŵile nasili. ¹⁹ Ni ŵaiche ku Efeso, kweleko che Paolo wālesile che Pilisila ni che Akila, ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kutanda kuusyausyana ni Ŵayahudi. ²⁰ Ŵandu ŵa pelepo wāchondelele che Paolo atame pamo ni wāndu wo moŵa gamajinji gane, nambo che Paolo nganasaka. ²¹ Nambo paŵalangaga ŵatite, “Chimuje sooni kukwenu Akunnungu asakaga.” Ni wākwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni kutyoka mu Efeso mula.

²² Che Paolo paŵaiche ku Kaisalia, ŵajawile ku Yelusalemu kukuukomasya mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito ŵa kweleko, nipele wātuluchile ku Antiokia. ²³ Che Paolo watemi kweleko moŵa kanandipe ni wātandite ulendo achipitilaga ku Galatia ni ku Filigia achalimbisya mitima wāndu wose wākwakuya Che Yesu.

Che Apolo akwalalichila wāndu ku Efeso ni ku Kolinto

²⁴ Nipele Myahudi jumo liina lyakwe che Apolo mundu jwa ku Alekisandilia, ŵaiche ku Efeso. Mundu ju ŵaliji jwakuŵecheta uchenene ni juŵagamanyililaga Malembelo ga Akunnungu. ²⁵ Mundu ju ŵajiganyikwe litala lya Ambuje ni mu mbumu wāchalilaga kusala ngani si Che Yesu, ŵajiganyisye chenene ngani si Che Yesu namuno ŵaumanyilile ubatiso u che Yohana pe. ²⁶ Che Pilisila ni che Akila paŵampilikene mundu jo ali nkuŵecheta mu nyuumba ja kupopelela pangajogopa, ŵanjigele kumangwao ni kunjiganya Litala lya Akunnungu kwa uchenene nnope. ²⁷ Che Apolo paŵasachile kwaula ku Akaya, wāndu wākunkulupilila Che Yesu ŵa ku Efeso ŵanlimbisye ntima ni kwalembela wākulijiganya ŵa ku Akaya kuti ampochele. Che Apolo paŵaiche kweleko, Akunnungu wānkamuchisye mu upile wao, ni wākombwele kwakamusya nnope wāndu wākunkulupilila Che Yesu, ²⁸ kwa ukombole wao wa kuŵecheta ŵapundile Ŵayahudi paujo pa wāndu achalosyaga Mmalembelo ga Akunnungu kuti Che Yesu ali Kilisito.

19

Che Paolo akwalalichila wāndu ku Efeso

¹ Nipele, yaliji che Apolo paŵaliji ku Kolinto, che Paolo ŵapite kuchilambo cha ikwesya ni ŵaiche ku Efeso. Kweleko ŵaasimene wākulijiganya ŵane ŵa Che Yesu, ² ni ŵausisye, “Ana pamwakulupilile Che Yesu mwampochele Mbumu jwa Akunnungu?” Ni ŵanyawo ŵajanjile, “Ngwamba! Natamuno kupilikana kose nganitupilikane kuti apali Mbumu jwa Akunnungu.” ³ Ni che Paolo ŵausisye, “Nambi mwabatiswe ubatiso chi?” Ni ŵanyawo ŵajanjile, “Ubatiso u che Yohana.” ⁴ Che Paolo ŵatite, “Ubatiso u che Yohana waliji wakulosya kuti wāndu alesile sambu. Che Yohana ŵaasalile wāndu ŵaakulupilile wātachiika panyuma pao, ŵelewo ali Che Yesu.” ⁵ Paŵapilikene yeleyo ŵabatiswe kwa liina lya Ambuje Che Yesu. ⁶ Nipele, che Paolo ŵawisile makono gao pa ŵanyawo, ni Mbumu jwa Akunnungu ŵaatuluchile ni wātandite kuŵechetanga iŵecheto ineine, iyoyo wātandite kulalichila utenga wa Akunnungu. ⁷ Wāndu wose wo ŵaliji mpela wāndu likumi ni ŵawili.

⁸ Che Paolo ŵajinjilaga mu nyuumba ja kupopelela jila kwa miesi jitatu ni ŵaachisya ku akulupilile Umwenye wa Akunnungu. ⁹ Nambo wāndu ŵane ŵaliji wākukakatima mitima ni wākanile kukulupilila, wātandite kuŵechetanga yangalumbana nkati wāndu wākulikuya Litala lya Ambuje pasikati ja wāndu. Pelepo che Paolo ŵaalesile, ŵaajigele wākulijiganya ŵa Ambuje ni ŵaliji nkukunguluka nawo moŵa gose mu chuumba chakulijiganyila chi che Tulona. ¹⁰ Yeleyo yatendekwe yaka iwili mpaka wāndu wose ŵawātamaga ku Asia ni Ŵayahudi pamo ni Ŵagiliki, ŵapilikene Liloŵe lya Ambuje.

Ŵanache ŵa che Sikewa akulinganga kugawinga masoka

¹¹ Akunnungu ŵapanganyisye yakusimonjeka yejinji kwa makono ga che Paolo. ¹² Wāndu ŵajigalaga namose iguo ya mwana ni iwalo ine iwāikwaiye che Paolo, ŵajawisye kwa wākulwala ni wākulwala wo ŵalamiswe ilwele yao, ni aŵala ŵawākwete masoka gaakopweche. ¹³ Ŵayahudi ŵampepe wākugawinga masoka mwa wāndu, ŵajesilejesile akuno ni akunokuno achilingaga kulikolanga liina lya Ambuje Che Yesu, kwa ŵele ŵawākwete masoka achitiji, “Ngunsalila kwa liina lya Ambuje Che Yesu jwakulalichilwa ni che Paolo, ntyoche.” ¹⁴ Ŵawātendaga yeleyo, ŵaliji ŵanache nsano ni ŵawili wa che Sikewa Jwambopesi Jwankulu jwa Chiyahudi. ¹⁵ Nambo lisoka lila lyaajanjile ŵanyawo, “Che Yesu ngwamanyilila ni che Paolo nombejo ngummanyilila, nambo ŵanyamwe ndi ŵaani?” ¹⁶ Nipele jwamasoka jo ŵasumbile ni kwagalagasya mpaka ŵanache ŵa che Sikewa wo wātutwiche mu nyuumba jo ali matakope ni maŵanga gakwe. ¹⁷ Ngani ji jamanyiche kwa jwalijose juŵatamaga ku Efeso, kutandila Myahudi kwichila Ŵagiliki. Wose wākamwilwe ni lipamba, ni ŵalikusisye

liina lya Ambuje Che Yesu. ¹⁸ Wajinji mwa wele wa wakulupilile Che Yesu waiche ni wajitichisye paujo pa wandu yangalimate iwaitesile. ¹⁹ Wane wa watendaga usa wi ndanda jo, wajigele itabu yao iwaitendelaga usa wi yo ni kwijocha paujo pa wandu. Wa walasile ntengo wa itabu yo ni kusimana mbiya syesijinji. ²⁰ Kwanti yeleyo, Lilo we lya Ambuje lyapundile ni kwenela ni kola machili nnope.

Utindiganyo ku Efeso

²¹ Payamasile yeleyo, che Paolo wasachile kwaula ku Yelusalemu achipitilaga ku Makedonia ni ku Akaya. Watite, “Pachiiche kweleko, ikuumajila kwaula ku Loma nombe.” ²² Ni walajisye wawili mwa wakwamuchisya wao, che Timoseo ni che Elasto, kuti walongolele ku Makedonia ni nsyene wasigalile mu Asia kwa katema.

²³ Katema ko ni katema kakatyochele utinda wekulungwa ku Efeso ko ligongo lya Litala lya Ambuje. ²⁴ Jwapali mundu liina lyakwe che Demetilio jwakusyana madini ga feza. Jweleju waliji ni masengo ga kolosya inyago ya nyuumba sya mwana sisyaliji mpela nyuumba ja nnungu jwankongwe jwakuwilanjikwa Atemi. Masengo go gaapokasisye kwannope wamasengo wao. ²⁵ Che Demetilio wasongangenywe wamasengo wao pamo ni wandu wane wawaliji wamasengo mpela gagogo pego ni kwasalila, “Wandumwe, nkumanyililanga kuti ipanje yetu itukupata yi ikukopoka mmalonda gagaga pega. ²⁶ Sano nkulola ni kulipikanila mwachinsyene che Paolo yakuti pakupanganya, nombe nga wa pa Efeso pe nambo pa Asia pose. Che Paolo ju waachisise ni kwagalasya wandu ajitichisye kuti achiminungu wapanganyiswe ni makono ga wandu nga wa achiminungu wa usyene. ²⁷ Nipele kupikaniche kuti malonda getu ga chigajaluhe. Ni nga wa malonda getu pega, nambo ni nyuumba ja nnungu jwankongwe Atemi ngajichimbichikwa kose. Ni mbesi jakwe lumbili lwa welewo wakunlamba wa Asia wose ni wandu wose wa mchilambo chiuchimala.”

²⁸ Wandu wala pa wapilikene yeleyo yaachimile kwannope ni kutanda gumilanga achitiji, “Jwankulu ali Atemi jwa Wafesol!” ²⁹ Musi wose wagumbele utindiganyo. Ni waakamwile che Gayo ni che Alisitako, wawatamaga ku Makedonia wawaliji mu ulendo umo ni che Paolo, ni waajawisye kwa kwanguya kuluwala lwa micheso. ³⁰ Che Paolo nsyene wasachile kwinjila mu mpingo wa wandu mula nambo wakwakuya wala wankanyisye. ³¹ Achakulu wane wa chilambo cha ku Asia waliji achambusanga wao che Paolo, wapelechele utenga wakwachondelela kuti akalijausya nsyene ku luwala lwa micheso ko. ³² Katema ko kila mundu jwagumisile, wane achi ni wane achila, pakuwa nkungulu ula waliji jugulijuguli, wajinji nganaimanyililanga ligongo lya kusongangana kwao. ³³ Pakuwa Wayahudi wantesile che Alekisanda akopoche mmbujo mwa wandu, wandu wampepe mu mpingo mula waganisiseye kuti ali jwelejo. Nipele che Alekisanda wajongwele nkono ni kwamyalasya achisakaga kuliwalanga paujo pa mpingo wa wandu. ³⁴ Nambo pa wammanyilile kuti waliji Myahudi, wose wagumisile kwana kamo kwa masaa gawili, “Jwankulu ali Atemi jwa Wafesol!” ³⁵ Mbesi, jwakulemba jwa pamusi po wakombwele kwamyalasya, waasalile, “Wanyamwe wandu wa ku Efeso, kila mundu pelepa akumanyilila kuti wandu wa musu wa Efeso wu, ni wakujilindilila nyuumba ja nnungu Atemi, ni wakuligosa liganga lyeswela lilyagwile kutyochele kwina lila. ³⁶ Ngapagwa jwalijose jwakukombola kukanila yeleyo. Nipele mmyalalanje, nkatenda chachili chose kwakwanguya. ³⁷ Mwa wilasile wandu wa pelepa namuno nganajinyelusya nyuumba ja nnungu pane kuntukana nnungu jwetu jwankongwe. ³⁸ Nipele, iwaga che Demetilio ni wamasengo wao akwete magambo gao nkati wandu wa, mikungulu jipali ni achakulu wa ilambo nombe nawo apali, akukombola ku wechetelana kweleko. ³⁹ Nambo iwaga kwana magambo gane njausye ku nkungulu waukukundikwa. ⁴⁰ Pakuwa akakombwele kutu wechetela ligongo lya kutindiganya kwatukutesile lelo jino. Kutindiganya ku nganilipagwa ligongo ni sooni ngatukombola kusala ligongo lya kutenda nkungulu wu.” ⁴¹ Pa wamasile ku wecheta yeleyo, wamwasiseye wandu wawasongangene wo.

20

Che Paolo akwaula sooni ku Makedonia ni ku Ugiliki

¹ Pawamasile utinda ku Efeso, che Paolo wawilasile wakwakuya wala pamo, ni kwalimbisya ntima. Ni waalanjile ni kutanda ulendo wa ku Makedonia. ² Ni wapite mu ilambo ila ni kwalimbisya ntima kwa malowe gamajinji wakukulupilila wa misi jo. Nipele waiche ku Ugiliki, ³ kweleko watemi miesi jitatu. Pa waliji nkuliwika chile kwa ulendo wa ku Silia kwa litala lya mmeesi, waimanyi kuti Wayahudi watamilile ntemela wangalimate, nipele waamwiwe kuuja achipitilaga ku Makedonia. ⁴ Che Sopatula mwana ju che Piho mundu jwa ku Belea walongene ni che Paolo pamo ni che Alisitako ni che Sekundo jwa ku Sesalonike, che Gayo jwa ku Debe ni che Timoseo, che Tukiko ni che Tilofimo jwa ku Asia. ⁵ Wandu wo

ŵatulongolele ni ŵaliji nkutulolela ku Tuloa kula. ⁶ Pagapite moŵa ga mikate jangatajikwa amila, uweji twakwesile ngalaŵa kutyochela ku Filipi ni pagamasile moŵa nsano, twaiche ku Tuloa kula. Ni kweleko twatemi chijuma chimo.

Che Paolo akunsyusya che Eutiko

⁷ Lyuŵa lyaandanda lya chijuma twachingangene kuti tulye pamo. Ni che Paolo pakuŵa ŵasachile kuti atyoche malaŵi jakwe, ŵakungulwiche ni ŵandu, ni sooni ŵajendelechele kukunguluka ni ŵandu wo mpaka chilo nnope. ⁸ Mu chuumba cha mwinani kutwasongangene ko kwaliji ni ibatali yejinji ichikolelaga. ⁹ Ni jwapali nchanda liina lyakwe che Eutiko juŵatemi pedilisha. Che Paolo paŵajendelechelaga kukunguluka, che Eutiko ŵatandite kugwesela kanandikanandi. Kumbesi ŵagonile ni ŵagwile paasi kutyochela chuumba chaatatu cha mwinani. Ni paŵannyakwile ŵaliji ŵamale kuwa. ¹⁰ Nambo che Paolo ŵatulwiche paasi ni ŵatindiwele ni kwakumbata ni kuti, “Kasinlilanga pakuŵa ali jwanjumi.” ¹¹ Ni ŵakwesile sooni ku chuumba cha mwinani kula ŵagaŵenye nkate ni ŵalile. Ŵajendelechele kulalichila mpaka kundaŵi pe nipele ŵatyosile. ¹² Ŵandu ŵala ŵanjigele nchanda jula kumangwao ali jwanjumi, nipele mitima jao jatulele.

Ulendo wa ku Mileto kutyochela ku Tuloa

¹³ Uweji twalongolele ku Aso ni ngalaŵa jekulungwa, kweleko twatiji twajigale che Paolo. Yeleyo ni yatite pakulajisya nnigwa wao kuti aiche kweleko wapasi. ¹⁴ Nipele che Paolo ŵatusimene ku Aso kula, ni twakwesile mu ngalaŵa ni twajawile ku Mitulene. ¹⁵ Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo ni malaŵi jakwe twaiche ku Kio. Pa lyuŵa lyaawili twapelengenyeku ku Samo ni malaŵi jakwe twaiche ku Mileto. ¹⁶ Pakuŵa che Paolo ŵasachile kwendelechele ni ulendo wao ni ngalaŵa pangasepuchila ku Efeso kuti akasakaŵa nnope ku Asia ko. Ŵachelengaga nningwa wao kuti yakombolekaga aiche ku Yelusalemu kwaligongo lya lyuŵa lya Pentekosite.

Che Paolo akwalanga achachekulu ŵa ku Efeso

¹⁷ Che Paolo paŵaliji ku Mileto ŵalajisye utenga wa kwaŵilanga achachekulu ŵa mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ja ku Efeso kuti achingangane. ¹⁸ Achachekulu ŵala paŵaiche, che Paolo ŵaasalile, “Mwachinsyene nkumanyililanga indite pakutama ni ŵanyamwe moŵa gose chitandile lyuŵa lyaandanda lila panaiche pachilambo cha ku Asia. ¹⁹ Nkumanyililanga indite pakwatumichila Ambuje nkulitulusya kose ni misosi ni masausyo gagambatile kwaligongo lya malindi ga Ŵayahudi ŵampepe. ²⁰ Nkumanyililanga kuti uneji nganinyogopa namose kanandi kunlalichila pelanga ni mmajumba genu ni kunjiganya chakunkamuchisya chachili chose. ²¹ Naajamwiche kwakalipa nnope Ŵayahudi ni Ŵagiliki aleche sambi syao ni kwaujilila Akunnungu ni kunkulupilila Ambuje ŵetu Che Yesu. ²² Sano, uneji ngumplikikanichisya Mbumu jwa Akunnungu, ngawaula ku Yelusalemu pangaimanyilila chachili chose chachichiisimane kweleko. ²³ Nguchimanyilila chindu chimo kuti mmusi wauliwose Mbumu jwa Akunnungu akusalila kuti kutaŵikwa ni masausyo gakunindilila. ²⁴ Nambo nganguuŵalanjila umi wangu kuti wana chindu nnope kwa uneji nningwa wangu malichisye unduna wangu ni masengo gaŵambebe Ambuje Che Yesu nagapanganye, yaani naalalichile ŵandu Ngani Jambone ja upile wa Akunnungu.

²⁵ “Mbiite mwa ŵanyamwe wose njilalichilaga Umwenye wa Akunnungu. Nambo sambano ngumanyilila kuti ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe juchachimona une sooni. ²⁶ Nipele lelo jino ngunsalila kuti yakopochelaga jumo jwenu kujonasika, uneji nganingola magambo. ²⁷ Pakuŵa nganileka kunlalichila yanayose yakusaka kuipanganya Akunnungu. ²⁸ Nilolechesye mwachinsyene, mwagose ŵandu wose ŵampele Mbumu jwa Akunnungu kuti mwalele ŵanyawo. Nkaachunje ŵandu ŵa Akunnungu ŵaŵapatile kwa miasi ja Mwanagwe. ²⁹ Nguimanyilila uchenene kuti pingutyoka masogo gakaŵa chiganjimuchile ni ngagakola chanasa kwa mpingo wo. ³⁰ Ni sooni mwa mwachinsyene chakopochele ŵandu ŵachaŵechete ya unami kwasoyasya ŵakulijiganya ni kwatenda ŵaakuye ŵanyawo. ³¹ Nipele, nilolechesye nchikumbuchilaga kuti kwa moŵa ga yaka itatu chilo ni muusi, nganileka kunjamuka kila jumo mwa ŵanyamwe kwa misosi.

³² “Nipele sambano, ŵanyamwe ngummikanga mmakono ga Akunnungu ni pa utenga wa upile wao, waukukombola kunkolosya ni kumpa ntuuka pamo ni ŵandu ŵao ŵaŵaswejeswe. ³³ Uneji nganisaka madini ga feza pane sahabu pane iwalo ya mundu jwalijose. ³⁴ Mwachinsyene nkumanyililanga kuti napanganisye masengo ni makono gangu nansyene kuti mbate yaikunsoŵa ni yaikwasoŵa achinjangu nombewo. ³⁵ Moŵa gose mbandanyisye masengo nti itagu kukwenu, kunnosya kuti tukusachilwa kwakamuchisya ŵakulaga, tuchikumbuchilaga maloŵe ga Ambuje Che Yesu nsyene gagakuti, ‘Mbayo kutyosya kupunda kupochela.’ ”

³⁶ Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo watindiŵele pamo ni ŵanyawo wose ni kwapopela Akunnungu. ³⁷ Wose ŵaliji nkulilanga ni ŵaalanjile che Paolo kwakwakumbata ni kwalosya unonyelo wekulungwa. ³⁸ Chindu chichatesile asupuhe nnope chaliji lilowe liŵaŵechete che Paolo paŵatite, “Ngamuuwona sooni.” Nipele ŵaapechesye mpaka mu ngalaŵa jekulungwa.

21

Che Paolo akwaula ku Yelusalemu

¹ Pitwalangene nawo, twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni twajawile mpaka ku Kosi. Malaŵi jakwe twaiche musi wa ku Lode ni kutyochela kweleko twajawile ku Patala. ² Ni kweleko twajisimene ngalaŵa jekulungwa jijajombokaga kwaula ku Foinike, twakwesile ni kwendelechele ni ulendo. ³ Pitwaiche pakukombola kujiwona Kupulo, twapite upande wa kunchiji ni kwaula ku Silia. Twajimi musi wa ku Tilo ni kujitulusya misigo kutyochela mu ngalaŵa jekulungwa. ⁴ Kweleko twaasimene ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu, ni twatemi pamo ni ŵanyawo chijuma chimo. Kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu ŵanchondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. ⁵ Nambo pikamasile katema ka kutama ni ŵanyawo, twajendelechele ni ulendo wetu. Ŵandu wose pamo ni achiŵankwawo ni achiŵana ŵao ŵatupechesye mpaka paasa musi. Pitwaiche ku mbwani twatindiŵele ŵanawose ni kwapopela Akunnungu. ⁶ Nipele twalangene, nowaji twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni ŵanyawo ŵausile mmangwao.

⁷ Kutyochela ku Tilo twajendelechele ni ulendo wetu mpaka twaiche ku Tolemais, ni kweleko twajawile kukwakomasya ŵakukulupilila achinjetu, twatemi nawo kwa lyuŵa limo. ⁸ Malaŵi jakwe twajendelechele ni ulendo ni kwika ku Kaisalia. Ni kweleko twajawile ku nyumba ji che Filipo jwakulalichila Ngani Jambone. Jwelejo ŵaliji jumo jwa aŵala saba ŵaŵasagulikwe ku Yelusalemu kula. ⁹ Mundu jo ŵakwete achiŵaliŵalipe ncheche ŵaŵalondologa utenga wa Akunnungu. ¹⁰ Pitwatemi kweleko moŵa gampepe ŵaiche jwakulondola jwa Akunnungu jumo kutyochela ku Yudea liina lyakwe che Agabo. ¹¹ Ni ŵaiche pitwaliji, Ŵaujigele nkaanda u che Paolo ni ŵalitaŵile mmakono ni makongolo ni kuti, “Mbumu jwa Akunnungu akuti, ‘Ŵayahudi ŵa ku Yelusalemu kula chantaŵe nsyene nkaanda wu kwanti nnyi ni kunjausya mmakono ga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.’”

¹² Patwapilikene yeleyo, uweji ni ŵandu ŵane ŵaŵaliji pepala twachondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. ¹³ Nambo che Paolo nsyene ŵajanjile, “Ana nkusaka kupanganya chichi? Nkusaka kuusupuya ntima wangu ni misosi jenu? Ndili chile ngaŵa kutawikwa pe ku Yelusalemu kula, nambo atamono kuwa kwa ligongo lya Ambuje Che Yesu.” ¹⁴ Paŵakanile kutupilikanila twannesile nikuti, “Chakusaka Ambuje chitendekwe!”

¹⁵ Pitwatemi pepala moŵa gampepe, twataŵile misigo jetu ni twajendelechele ni ulendo wa ku Yelusalemu. ¹⁶ Ŵakulijiganya ŵampepe ŵa ku Kaisalia kula ŵalongene ni uweji, ni ŵatupechesye ku nyumba ji che Mnasoni kutwajile kukutama ni jwelejo moŵa gampepe. Che Mnasoni ŵaliji mundu jwa ku Kupulo ni juŵaliji jwakukulupilila jwa kalakala.

Che Paolo akwajimajimila che Yakobo

¹⁷ Patwaiche ku Yelusalemu, ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu achinjetu ŵa kweleko ŵatupochele uchenene nnope. ¹⁸ Malaŵi jakwe che Paolo ŵalongene ni uweji kukwakomasya che Yakobo, achachekulu wose ŵa ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵa kweleko ŵaliji palapala. ¹⁹ Patwamasile kwakomasya, che Paolo ŵatandite kwasalila yanayose nkati iŵaitesile Akunnungu kwa masengo ga che Paolo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. ²⁰ Ŵandu ŵala paŵapilikene yeleyo ŵaakusisye Akunnungu. Nipele ŵansalile che Paolo, “Nlongo njetu, nkukombola kuwona kuti kwana mianda ja Ŵayahudi aŵele ŵakukulupilila sambano ni wose akulimbila kugakumulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. ²¹ Apilikene kuti alakwe nkawajiganya Ŵayahudi ŵakutama pasikati ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi anagakumulisye Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, ni mwasalile akaumbasya ŵanache ŵao namose kugakumulichisya masyoŵelo ga Ŵayahudi. ²² Nambi chiiŵe uli? Isyene ŵandu chapilikane kuti nnyiche. ²³ Mbaya ntendekanye chitukunsalila uwe. Tukwete achalume ncheche pelepa ŵaŵataŵile nasili paujo pa Akunnungu. ²⁴ Nliwanganye ni ŵanyawo mu kupopela kwa kuliswejesya, nlipe ntengo waukusachilwa kwa ŵanyamwe wose, nipele ŵandu wo amyolekwe umbo. Kwakutenda yeleyo ŵandu wose chamanyilile kuti ngani siŵasipilikene syo nkati alakwe nganisiŵa sisylene nomwe mwasyene nkugakumulisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. ²⁵ Yankati ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaŵakupilile Che Yesu, uweji twalembela chikalata ni kwasalila itwilamwile ni kwapelechela, chachikuti, akalya chachili chose chetaje mbopesi sya

minungu ja unami, ni akalya miasi, ni akalya nyama ja chinyama chepopotolwe ni aleche chikululu.”²⁶ Nipele malaŵi jakwe che Paolo ŵaajigele ŵandu ŵala ni kupopela kwa kuliswejesya pamo nawo. Nipele ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu kukusala mbesi ja moŵa gakuliswejesya ni yankati mbopesi ja malipilo jichijityosyekwe kwaligongo lya jwalijose mwa ŵanyawo.

Che Paolo akukamulwa pa Nyuumba ja Akunnungu

²⁷ Moŵa nsano ni gaŵili gala gachiŵandichilaga kumala, Ŵayahudi ŵaŵakopochele ku Asia ŵambweni che Paolo ali pa Nyuumba ja Akunnungu. Nipele ŵaatesile ŵandu wose ŵaachime che Paolo ni ŵankamwile,²⁸ achinyanyisyaga, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, kuntukamusye! Mundu ju ni jwejula jwakwajiganya achalume wose indu yakukanilana ni Ŵaisilaeli pamo ni Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Nyuumba ja Akunnungu ji. Ni sooni ŵajinjise Ŵagiliki pa Nyuumba ja Akunnungu ni kupasakasya peuto papaswela pa.”²⁹ Ŵatite yeleyo ligongo ŵambweni che Tilofimo mundu jwa ku Efeso, mu musi, ali pamo ni che Paolo ni Ŵaganisise kuti che Paolo ŵajinjise pa Nyuumba ja Akunnungu.

³⁰ Nipele musi wose wagumbele utindiganyo ni ŵaiche ŵandu kutyochela mbande syose kuti ŵaakamule che Paolo, ŵakwekweleme ni kwakoposya pa Nyuumba ja Akunnungu, ni papopo ŵagele minango ja Nyuumba ja Akunnungu.³¹ Ŵaliŵisile chile kuti ŵaulaje, nambo ngani jo japikaniche kwa jwankulu jwa ŵangondo lichila ŵa Chiloma kuti Yelusalemu jose jili tametame.³² Pangakaŵa jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula ŵaajigele ŵangondo ŵakwe ni achakulu ŵao ni ŵautuchile ku mpingo wa ŵandu kula. Ni ŵanyawo paŵammweni jwankulu jo ni ŵangondo ŵakwe ŵalesile kumputa che Paolo.³³ Nipele jwankulu jwa ŵangondo jula ŵanjauliche che Paolo, ŵankamwile ni kulamula kuti ataŵikwe minyolo jiŵili. Ni ŵausisye achitiji, “Ana ncheni jwejeju, nombe atesile chichi?”³⁴ Ŵane ŵaali mu mpingo wa ŵandu mula ŵagumilangaga, ŵane achi ni ŵane acho. Ligongo lya wele utinda wo, jwankulu jwa ŵangondo jula nganakombola kugamanyilila magambo gasyenyene. Nipele ŵalamwile ŵangondo ŵala kuti ŵajigale che Paolo ni kunjausya mu likome.³⁵ Che Paolo paŵaiche pakukwelela kwinjilila nkati, ŵangondo ŵanyakwile ligongo lya utindiganyo wa ŵandu.³⁶ Mpingo wekulungwa wa ŵandu ŵakuiye achinyanyisyaga, “Mwaulaje!”

Che Paolo akuliŵalanga

³⁷ Paŵanjinjisyaga mu likome, che Paolo ŵanchondelele jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula achitiji, “Ana ngukombola kuŵecheta chindu nomwe?” Jwankulu jula ŵajanjile, “Ana nkumanyilila kuŵecheta Chigiliki?”³⁸ Ana mmweji ngati Mmisili jumwachisisye ŵandu atindiganyo ni kwalongosya ŵakuulaga elufu nne ŵala mpaka mwipululu?”³⁹ Che Paolo ŵajanjile, “Ngwamba! Uneji ndili Myahudi, jumbagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia, uneji jwa musi waumanyiche nnope. Choonde, munyitichisye mechete ni ŵandu ŵa.”⁴⁰ Jwankulu jula ŵajitichisye, nipele che Paolo ŵajimi pakukwelela pala, ŵagolwesye nkono kwamyalasya ŵandu ŵala, ni ŵandu ŵala ŵamyalele ni ŵatandite kuŵecheta nawo Mchiebulania.

22

¹ “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile uchenene inguti kulichenjela paujo penu!”² Ŵandu ŵala paŵampilikene che Paolo achikungulukaga nawo Mchiebulania ŵamyalele jii. Ni che Paolo ŵajendelechele kuŵecheta,³ “Uneji ndili Myahudi, napagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia. Nambo ngulile papapa pa Yelusalemu, naliji jwakulijiganya ju che Gamalieli. Nalijiganyisye uchenene kukamula malajisyo ga achambuje ŵetu. Nalityosisye ni ntima wose kwa Akunnungu mpela intite ŵanyamwe lelo jino.⁴ Naalagesye ŵandu Ŵakwuya Che Yesu mpaka kwaulaga. Naakamwile achalume ni achakongwe ŵakwe ni kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa.⁵ Jŵambopesi jwankulu pamo ni nkungulu wa achachekulu akukombola kuutyosya umboni wa yeleyo. Ŵanyawo ni ŵaŵambele chikalata chakwapelechela Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki. Najawile ku Damesiki kuti ngaakamule ŵandu wo ni kwajigala kuja nawo ku Yelusalemu ali ataŵikwe kuti ajamukwe.”

Che Paolo akuŵecheta yatite pakuŵa jwakukulupilila (Masengo 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Nipele, panaliji mwitala kuŵandichila ku Damesiki, muusi mpela lyuŵa pa ntwe chisimuchile kwinani kwakopochele lulanga lwekulungwa ni lwalanguchisye une mbande syose.⁷ Pelepo nagwile paasi, nipele napilikene lilowe lichisalilaga, ‘Che Sauli, che Sauli! Ana ligongo chi nkuunagasya une?’⁸ Noneji nausisye, ‘Ana ŵaani alakwe, Ambuje?’ Nombewo ŵajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu jwa ku Nasaleti junkunagasya.’⁹ Achinjangu

Wanaliji nawo mu ulendo wala wawaliweni lilanguka lila nambo nganalipikana liloŵe lya ajula jwaŵaWechetaga ni une. ¹⁰ Nipele uneji nausisye, ‘Ana ndende chichi Ambuje?’ Nombe Ambuje wanyanjile, ‘Njime, njaule ku Damesiki ni kweleko chansalile yose yaikummajila kuipanganya.’ ¹¹ Kwa ligongo lya kung’alima kwa lilanguka lila nalepele kulola nipele achinjangu unalongene nawo mu ulendo wala wanganmwile nkono ni kunongosya mpaka naiche ku Damesiki.

¹² “Ni ku Damesiki ko jwapali mundu jumo liina lyakwe che Anania, mundu jwakwalamba Akunnungu ni jwakugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni juŵaŵalanjikwe umboni kuti ali jwambone ni Wayahudi wakutama ku Damesiki. ¹³ Jwelejo waiche kukuunola, ni wajimi pachiwandi ni uneji ni kuti, ‘Mpwanga che Sauli! Nkombole kulola sooni.’ Papopo nakombwele kulola sooni ni nammweni. ¹⁴ Nipele che Anania watite, ‘Akunnungu wa achambuje wetu ansagwile mmwe kuti mmanyiilile yakuisaka, ni kummona jwelejo jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni kumpilikana nsyene achiwechetaga. ¹⁵ Pakuwa chimme jwaumboni jwakwe kwa wandu wose nchasalilaga aila yose inyiweni ni kwipilikana. ¹⁶ Nipele sano nkulindilila ichichi, njime mbatiswe ni kutyosyekwa sambu syenu, kwakutenda yelei nkuliwilinga liina lya Ambuje.’

Che Paolo akuwilanjikwa waalalichile wandu wangaŵa Wayahudi

¹⁷ “Nipele, nausile ku Yelusalemu ni panapopelaga pa Nyuumba ja Akunnungu pala naiweni yakwiwona. ¹⁸ Nammweni Ambuje achiisalilaga, ‘Njanguye! Ntyoche chitema mu Yelusalemu pakuwa wandu wa pelepa wa ngaapochela umboni wenu nkati une.’ ¹⁹ Noneji najanjile, ‘Ambuje, wanyawo akumanyilila kuti uneji ni jwejula junajendagajendaga mmajumba gao ga kupopelela ni kwatawa mu nyuumba jakutawilwa awala waŵankulupilile mmweji ni kwaputa. ²⁰ Ni katema paŵammuleje che Stefano jwa umboni jwenu, uneji nansyene naliji palapala ni sooni najitichisye kuti waulaje ni nalindilile nguo sya waŵambuleje wala.’ ²¹ Ambuje waasalile, ‘Njaule, chinantume kwakutalika, kwa wandu wangaŵa Wayahudi.’ ”

²² Wandu wala wapilikanilaga mpaka paŵaŵechete maloŵe go, nipele, watandite kunyanyisya achitiji, “Mumbulaje! Mundu jwati yelei ngaakuŵajilwa kulama.” ²³ Ni wajendelechele kunyanyisya akuno achiulaga iwalu yao ni kututumya luundu mwinani. ²⁴ Jwankulu jwa wangondo lichila jula waalamwile wangondo wao anjigale che Paolo ni kunjinjisa mu likome, ni waalajisye waapute mbokola ali nkumbusya kuti wamanyisye ligongo lya Wayahudi kunyanyisya. ²⁵ Nambo paŵantaŵile ngonji kuti wapute, che Paolo wambusisye jwankulu jumo juŵajimi pepala, “Ana malajisyo gakutusaka kumputa mbokola Mloma akanaŵe kulamulikwa?” ²⁶ Jwankulu jula paŵapilikene yeleyo, ŵajawile ku jwankulu jwa wangondo jula ni kwasalila, “Ana nkusaka kutenda chichi? Pakuwa mundu ju ali Mloma!” ²⁷ Nipele jwankulu jwa wangondo jula wanjaulile che Paolo ni kummusya, “Musalile, ana mmwe Mloma?” Che Paolo wajanjile, “Elo.” ²⁸ Jwankulu jwa wangondo jula watite, “Uneji none ndili Mloma kwa kusuma ni ntengo wekulungwa.” Che Paolo watite, “Nambo uneji ndili Mloma jwakupagwa.” ²⁹ Nipele wandu waŵasachile kumbusya ali nkumputa che Paolo wala papopo watyosile. Ni jwankulu jwa wangondo jula paŵaimanyilile kuti che Paolo waliji Mloma wajogwepe pakuwa wantawile ni minyolo.

Che Paolo pa nkungulu wa Wayahudi

³⁰ Malaŵi jakwe, jwankulu jwa wangondo mia moja jula wasachile kugamanyilila magambo gasenyenyene gakuwechetelwa che Paolo ni Wayahudi. Nipele wangopwele minyolo jila ni waalamwile achakulu wambopesi ni achakulu wa nkungulu asimane. Nipele wanjigele che Paolo ni kuntulusya paasi ni kunjimika paujo pa nkungulu.

23

¹ Che Paolo walolechesye kwannope wankungulu wala ni watandite kuwecheta achitiji, “Achalongo achinjangu, naatumichile Akunnungu kwa ntima wambone mpaka lelo jino.” ² Pelepo che Anania jwambopesi jwankulu walamwile kuti awala waŵaliji kuwandikana ni che Paolo wapute lijanda pakang’wa jao. ³ Nipele, che Paolo wansalile che Anania, “Akunnungu nsyene champute alakwe jwaulamba! Ana nomwejo nteemi pelepo kuti mulamule malinga ni malajisyo nomweji mwasyene ngankugakuya malajisyo kwa kwasalila wandu aambute?” ⁴ Wandu waŵajimi pepala wala wansalile che Paolo “Mmwejo, nkuntukana jwambopesi jwankulu jwa Akunnungu?” ⁵ Ni che Paolo watite, “Achalongo achinjangu nganinamanyililaga kuti welewo ali jwambopesi jwankulu. Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Ngasimmecheta yangalimate nkati jwankulu jwa wandu Wenu.’ ”

⁶ Nipele che Paolo waimanyilile kuti mpingo umo wa wankungulu wala waliji Masadukayo ni wine waliji Mafalisayo. Nipele wanyanyise kwannope paujo pa nkungulu ula achitiji, “Achalongo achinjangu, uneji ndili Mfalisayo mwanache jwa Mafalisayo. Uneji ndili pa nkungulu pa kulamulikwa ligongo ngulolela kuti wawe chasyuche.” ⁷ Palapala pa wawe chete yeleyo, gakopochele makani gamakulungwa pasikati ja Mafalisayo ni Masadukayo ni nkungulu ula wasapulene. ⁸ Pakuwa Masadukayo akuti nganikupagwa kusyuka atamuno achikatumetume wa kwini, ni mbumu nombe nasyo nganisipagwa. Nambo Mafalisayo akwitichisya yanayose itatu. ⁹ Ngomo sila syapundile ni wampepe mwa wakwiganya Malajisyo ga Akunungu gawapele che Musa wa mpingo wa Mafalisayo wajimi ni koposya maloŵe gao kwamachili achitiji, “Ngatukugawona magambo galigose kwa mundu ju, ikukomboleka mbumu pane katumetume jwa kwini aŵechete ni jwelejo.”

¹⁰ Makani gala gapundile kuwa gamakulungwa nnope, nipele jwankulu jwa wangoŵo jula wajogopaga kuti wandu wala chankatanye che Paolo iwaloiwalo. Nipele, waalamwile wangoŵo wakwe atuluchile kwauli mpingo wa wandu kula ni kunjigala che Paolo kwa machili ni kunjausya nkati.

¹¹ Chilo cho, Ambuje wajimi chiwandi ni che Paolo ni kuti, “Nkamulise ntima! Mulasile umboni pa Yelusalemu pano, chintende iyoyo peyo ni ku Loma.”

Wayahudi akutama ntemela itajile pakwaulaga che Paolo

¹² Pkwachele, Wayahudi watesile ntemela. Ni walitawilile kuti, “Ngatulya pane kung’wa chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo.” ¹³ Wandu wawatesile yeleyo wo waliji wandu mpela alobaini. ¹⁴ Nipele, wandu wo wajawile kwa achakulu wambopesi ni achachekulu ni kuti, “Tulitawilile twachinsyene kuti ngatupasya chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo. ¹⁵ Nipele sano, wanyamwe pamo ni wankungulu nnaŵisye utenga kwa jwankulu jwa wangoŵo mia moja kuti antuluse kukwenu nchinamanilaga kuti nkusakanga kumanyilile uchenene magambo gakwe. Noweji akanawandichile tuliwichele chile kummulaga.”

¹⁶ Nambo mwipwagwe che Paolo wapilikene ngani jo, nipele waiche ni kwinjila mu likome mula ni kwasalila che Paolo nkati ngani jo. ¹⁷ Che Paolo wammasile jumo jwa wangoŵo ni kunsalila, “Munjausye nchanda ju kwa jwankulu jwa wangoŵo mia moja pakuwa akwete chindu chakwasalila.” ¹⁸ Jwangoŵo jula wanjigele nchanda jula ni kulongana nawo mpaka kwa jwankulu jwa wangoŵo ni kuti, “Che Paolo jwantawe jula wamilasile ni kuwenda kuti nanyichenawo jwanchanda ju kukwenu pakuwa akwete indu yakwasalila.” ¹⁹ Jwankulu jwa wangoŵo jula wankamwile nchanda jula nkono, wanjigele pachisyepela ni kummusya, “Ana nkusaka kuusalila chichi?” ²⁰ Nchanda jula watite, “Wayahudi alangene kumwenda alakwe malaŵi munjausye che Paolo pa Nkungulu, achinamanilaga kuti akusaka amanyilile uchenene ngani syakwe. ²¹ Nambo alakwe ngasimwajitichisya pakuwa kwana wandu kupunda alobaini wakwawilila kwaulaga. Alitawilile kuti ngalya natamuno kung’wa chachili chose mpaka waulaje che Paolo ni sambano akulolela ichinjile pakulamula.” ²² Nipele jwankulu jwa wangoŵo jula wanlesile nchanda jula ajaule ni kunjamuka kuti, “Nkasala kwa mundu jwalijose kuti mumanyisye yeleyo.”

Che Paolo akwaswa kwa jwankulu jwa chilambo cha ku Yudea

²³ Nipele jwankulu jwa wangoŵo mia moja jula wawililile achakulu wawili mwa wangoŵo wakwe ni kwalajisya, “Mwaŵiche chile wangoŵo mia mbili ni wangoŵo wakwela mu falasi sabini ni wangoŵo wa mipamba mia mbili ajaulangane ku Kaisalia saa tatu ja chilo cha lelo. ²⁴ Mwaŵiche chile falasi wampepe kuti wakwesye che Paolo aiche uchenene ku che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea.” ²⁵ Jwankulu jwa wangoŵo mia moja jula walembele chikalata chanti nyi.

²⁶ “Ngunnamuchila alakwe che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea, uneji che Kilaudio Lusya ngunlembela. ²⁷ Wayahudi wankamwile Mundu ju ni watiji ammulaje. Nambo panaimanyi kuti ali Mloma nipele najawile ni mpingo wa wangoŵo kukunkulupusya. ²⁸ Nanjawisye ku Nkungulu wao weku njisakaga kuti manyilile magambo gawawe chetelaga. ²⁹ Naimanyi kuti wawe chetelaga nkati malajisyo gao, nambo uneji naiweni kuti nganakola magambo galigose gakuwajilwa kuulajikwa atamuno kwatawa mu nyumba jakutawilwa. ³⁰ Wandu pawamanyisye une kuti Wayahudi akusosa itajile pakumbulaga mundu ju, pangakawa nalamwile kwaikanawo kukwenu, ni naasalile wawe chetelaga wo kuti awechete magambo gao kukwenu.”

³¹ Nipele wangoŵo wanjigele che Paolo mpela iwatite pakusalilwa ni chilo chichocho wanjawisye ku Antipatili. ³² Malaŵi jakwe wangoŵo mia mbili wawajendaga wamakongolo waujile ku likome, waalesile wangoŵo wakwesile falasi wala ajendechelele ni ulendo wa kwapechesya che Paolo. ³³ Wangoŵo wakwesile falasi paŵaiche ku Kaisalia, wampepe che Felikisi jwankulu jwa chilambo jo chikalata chila ni kwaŵika che Paolo mu ulamusi

wao. ³⁴ Jwankulu jwa chilambo pa wachisyomile chikalata chila wausisye kuti che Paolo wa musu chii. Pa wapilikene kuti jwa ku Kilikia, ³⁵ watite, “Chinagapilikanile magambo genu pataiche wandu wakumbecheta.” Nipele walamwile kuti waagose che Paolo mu nyumba ja chimwenye ji che Helode.

24

Wayahudi akummecheta che Paolo paujo pa che Felikisi

¹ Pagapite mo wa nsano, che Anania Jwambopesi Jwankulu pamo ni achachekulu wampepe ni mundu jwa malajisyo ga Chiloma liina lyakwe che Telitulo watuluchile ku Kaisalia. Ni wajawile kwa che Felikisi jula ni wansalile yanayose iwammechetelaga che Paolo. ² Che Felikisi wammilasilile che Paolo ni che Telitulo watandite kwa wecheta achitiji.

“Alakwe ambuje che Felikisi, ntulongwesye yambone ni uweji tukutama kwa chiten-dewele katema kose ni kulinganya kwa indu kukupanganyikwa kwa uopoche wa wandu wetu. ³ Tukwitichisya yelei mu kusengwa mo wa gose ni kuntogolela kwannope alakwe papalipose. ⁴ Nambo pangansakalisya nnope, ngunchondelela ntupililile ni kutupilikanila itukuwecheta. ⁵ Tukumanyilila kuti mundu ju ali jwakogoya nnope. Atandisye utindiganyo mwa Wayahudi papalipose pachilambo pose ni sooni ali jwankulu jwa mpingo wa chidini wa Wanasaleti. ⁶ Ni sooni walingaga kujisakasya Nyuumba ja Akunnungu, nowewi twankamwile. Twasachile kwalamula ni malajisyo getu twachinsyene. ⁷ Nambo che Lusia jwankulu jwa wangondo mia moja, waiche ni kunjigala mmakono mwetu kwa machili. ⁸ Ni walamwile kuti wakwa wecheta wo aichanje kukwenu, nommo mwasylene chinkombole kwa uchilichisya ni kwimanyilila uchenene indu itukwa wecheta.” ⁹ Wayahudi wose nombe wajitichisye chiwa wechete che Telitulo kuti chili chisyene.

Che Paolo akulichenjela paujo pa che Felikisi

¹⁰ Nipele jwankulu jwa chilambo jula wangolochesye nkono che Paolo kuti awechete. Che Paolo ni watite, “Ngusangalala nnope kulichenjela paujo penu pakuwa ngumanyilila kuti alakwe ndi jwakulamula jwa wandu wetu kwa yaka yejinji. ¹¹ Pakuwa alakwe mwasylene nkumanyilila kuti nganigapunde mo wa kumi na mbili chitandile panajawile kukupopela ku Yelusalemu. ¹² Wayahudi nganasimana une njianganganaga ni mundu jwalijose. Nganasimana une njitindiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu pane mma-jumba gao ga kupopelala atamuno palipose mmusi mo. ¹³ Sooni wanya wa ngaakombola kunsalila alakwe usyene wa yakumecheta une sambano yo. ¹⁴ Chingwitichisya paujo penu chili chimo, uneji ngwapopelala Akunnungu wa achambuje wetu, njilikuyaga alila litala lya akuliwilanga wanyawo kuti lili lya unami. Ngukulupilila yanayose yailembekwe mu itabu ya Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa ni itabu ya wakulondola wa Akunnungu. ¹⁵ Uneji ngwete chilolelo kwa Akunnungu mpela wanyawo yakuti pakulolela, kuti chikupagwe kusyuka kwa wandu wambone ni wangalumbana. ¹⁶ Nipele mo wa gose ngulinga nningwa wangu uwe wambone paujo pa Akunnungu ni kwa wandu.

¹⁷ “Panatemi yaka yejinji kwakutalika ko, nausile ku Yelusalemu kuti naaichisye wandu wa chilambo changu yakwakamuchisya kwa ligongo lya wakulaga ni kukutaga mbopesi. ¹⁸ Panaliji nkutenda yeleyo ni pa wasimene une pa Nyuumba ja Akunnungu ndili masile kuliswejesya. Nganiupagwa mpingo wa wandu natamuno utindiganyo. ¹⁹ Nambo wapali Wayahudi wane watatyochele ku Asia, wanyawo ni wa wa wajilwe ku wa paujo penu ni ku-umecheta une i waga akwete chakuumecheta. ²⁰ Pane achinsyene wa asale chilewo chiwachisimene kukwangu panaliji pa Nkungulu wao wekulu, ²¹ ika we yankati lilo we limo peli lina wechete panajimi paujo pao kuti, ‘Ngulamulikwa lelo jino pakuwa ngukulupilila kuti wawile chasyuswe.’”

²² Nambo che Felikisi nsyene waliji nkulimanyilila uchenene litala lyo, waunichile lig-ambo lila ni kwasalila, “Pataiche che Lusia jwankulu jwa wangondo mia moja jo, chilamule magambo genu.” ²³ Ni jwankulu jula walamwile anjigale che Paolo ni kwalindiila, nambo awe ni uhulu kanandi ni akasaalekasya achambusangagwe kwapa yaikwasowa.

Che Paolo paujo pa che Felikisi ni che Dulusila

²⁴ Pagapite mo wa gamepepe, waiche che Felikisi pamo ni che Dulusila wankwawo ju waliji Myahudi. Walamwile kuti awilanjikwe che Paolo ni wampilikanilaga achi wecheta ganyankati kwakulupilila Che Yesu Kilisito. ²⁵ Nambo pa watandite che Paolo ku wecheta yankati indu yaikwatenda wandu awe wambone ni ungapundanganya ni lya wa Akunnungu lichi walamule wandu wose, che Felikisi wajogwepe ni watite, “Sano njauleje, chinammilanje sooni napataga lipesa.” ²⁶ Katema ko che Felikisi walolelaga kuti chapegwe mbiya ni che Paolo. Ligongo lyo wapundile kwa wilanga sooni ni sooni kunguluka nawo.

²⁷ Payapite yaka iwili, che Polikio Festo w'aliji chilongola pamalo pa che Felikisi juw'aliji jwankulu jwa chilambo. Pakuwa che Felikisi wasachile kwanonyelesya Wayahudi walesile che Paolo mu nyumba jakutawilwa mula.

25

Che Paolo akusaka alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma

¹ Mowa gatatu pakumala che Festo kwinjila ku Kaisalia kugatanda masengo gakwe, wakwesile kwaula ku Yelusalemu. ² Kweleko achakulu wambopesi pamo ni ilongola wa Wayahudi wansalile che Festo magambo ga che Paolo. ³ Wachondelele che Festo kuti wasalalise ntima kwa kwaikanawo che Paolo ku Yelusalemu kuti wajuwilile petala ni kwaulaga. ⁴ Nambo che Festo waajanjile, "Che Paolo ali mu nyumba jakutawilwa ku Kaisalia ni nansyene chinyaule kukoko pangakaŵa. ⁵ Mwaleche ilongola wenu ajaulangane pamo ni une kweleko akaŵechetele naga atesile yangalumbana."

⁶ Che Festo watemi nawo kwa moŵa nane pane likumi, nipele waujile ku Kaisalia. Malaŵi jakwe wawile ni kutama pa chitengu cha ulamusi, walamwile kuti waichenawo che Paolo. ⁷ Paŵaiche che Paolo, Wayahudi wawakopochele ku Yelusalemu wanyungwile ni kutanda kwaŵechetela yejinji yakutopa ni nganakombolanga kuisalichisya. ⁸ Nkulichenjela, che Paolo watite, "Uneji nganibanganya magambo gagaligose gankati malajisyo ga Wayahudi pane nkati Nyuumba ja Akunungu natamuno kwa Mwenye jwa ku Loma." ⁹ Nambo che Festo wasachile kulinonyelesya kwa Wayahudi ni wambusisye che Paolo, "Ana nkusaka kwaula ku Yelusalemu nkalamulikwe kweleko yankati magambo ga paujo pangu?" ¹⁰ Nambo che Paolo watite, "Ngwima paujo pa nkungulu wa Mwenye jwa ku Loma, pelepa ni panguwajilwa kulamulikwa. Alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene, uneji nganinaapanganichisya Wayahudi changalumbana chachili chose. ¹¹ Nipele iwaga ngwete magambo pane ndesile yangalumbana yakuwajilwa kuulajikwa, ngangukana kuwa. Nambo iwaga ngapagwa usyene wa magambo gakumechetela une wandu wa, ngapagwa mundu juchakombole kuundaga mmakono mwa wanyawo. Ngusaka mumbeleche kwa Mwenye jwa ku Loma."

¹² Nipele che Festo paŵamasile kuŵecheta ni wandu wa nkungulu wansalile che Paolo, "Nkusaka kunjausya kwa Mwenye jwa ku Loma, ayaga, chinjaule kwa Mwenye jwa ku Loma."

Che Festo akunsalila che Agilipa ngani ji che Paolo

¹³ Gali gapite moŵa gampepe, mwenye che Agilipa ni che Belinike nlumbugwe, waiche ku Kaisalia kukwakomasya che Festo. ¹⁴ Ni watemi kweleko moŵa gampepe ni che Festo nombe wansalile mwenye ngani ja magambo ga che Paolo achitiji, "Kwana mundu jumo pelepa juŵannesile che Felikisi ali mu nyumba jakutawilwa. ¹⁵ Panajawile ku Yelusalemu achakulu wambopesi pamo ni achachekulu wa Wayahudi wambechetele mundu jo ni kuunjondelele kuti naalamule ni kwajamuka. ¹⁶ Nambo uneji naasalile kuti Waloma nganakola masyoŵelo go ga kuntyosya mundu alamulikwe akanaŵe kuchingangana ni wandu wakumbetehela meeso ni meeso, ni kwapa lipesa lya kulichenjela kwa iwambechetele yo. ¹⁷ Nipele, paŵasongangene apano, nganingaŵa, malaŵi jakwe natemi pachitengu changu cha ulamusi ni kulajisya annyichenawo mundu jo. ¹⁸ Wakumbetehela wakwe paŵajimi, nganakoposya magambo ga yangalumbana mpela inaganisya. ¹⁹ Nambo wakanilana ga ine pe yankati dini jao ni yankati mundu jumo jwakuwilanjikwa che Yesu jwaŵawile nambo che Paolo akulimbila kuti ali wajumi. ²⁰ Nganinaimanyilila chakutenda nkati magambo ga. Nipele, nambusisye che Paolo iwaga chasache kwaula ku Yelusalemu kukulamulikwa kweleko magambo ga. ²¹ Nambo che Paolo wasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nalamwile kuti angose mu nyumba jakutawilwa mpaka pachinaapeleche kwa Mwenye jwa ku Loma." ²² Che Agilipa wane juŵaliji mwenye jwa liuto liine wansalile che Festo, "None ngusaka kumpilikanila nansyene mundu jo." Che Festo watite, "Chimumpikanile malaŵi."

Che Paolo paujo pa che Agilipa ni che Belinike

²³ Malaŵi jakwe che Agilipa ni che Belinike waiche ali nkusangalala pa nkungulu ali alongene ni achakulu wa wangondo ni achakulu wa musu. Che Festo walamwile kuti waichenawo che Paolo. ²⁴ Che Festo watite, "Mwenye che Agilipa ni wanawose wantemi apano pamo ni uweji! Wayahudi wose wa pelepa ni wa ku Yelusalemu akummechetela mundu ju kwangu ni akusaka aulajikwe. ²⁵ Nambo uneji nganinagawona magambo gagaligose gakwaŵajila kuulajikwa. Ni pakuwa che Paolo nsyene wasachile alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma, noneji najitichisye kunjausya ku Loma. ²⁶ Kwa uneji nganingola usyene

wankati wêlewo wakunlembela Mwenye jwa ku Loma. Kwa ligongo lyo nannyichenawo paujo penu nnoopenope kukwenu achimwene mwenye che Agilipa, mwamalaga kumbusyausya mbate chakulemba. ²⁷ Pakuwa nguwona chiiwe yakusekasya kwajauchisya jwantawe pangasala uchenene yakwaŵechetela yo.”

26

Che Paolo akulichenjela paujo pa mwenye che Agilipa

¹ Nipele che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Nkukombola kulichenjela.” Pelepo che Paolo ŵagolwesye nkono wao ni kulichenjela, achitiji.

² “Mwenye che Agilipa, nguliwona ngwete upile lelo jino kwima paujo penu ni kulichenjela yankati yanayose yakumechetela une Ŵayahudi. ³ Nnoopenope pakuwa alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene masyowelo ga Ŵayahudi ni umenyani wao, ngunchondelela mumbilikanile mu upililiu.

⁴ “Ŵayahudi wose akumanyilila une uchenene chitandile uchanda wangu. Akumanyilila inatite pakutama ni ŵanyawo mu chilambo changu ni ku Yelusalemu nombeko chitandile ndanda jo. ⁵ Akumanyilila une chitandile kalakala ni asakaga akukombola kuŵalanga umboni kuti chitandile ndanda jo naliji jumo jwa mpingo wa Mafalisayo ŵakwapopelela Akunnungu kupunda ŵandu ŵane wose. ⁶ Ni sambano nyimi pelepa kulamulikwa ligongo nguchilolela chilanga chiŵalanjile Akunnungu kwa achambuje ŵetu chila. ⁷ Chilanga cho ni chichocho chaakuchilolela ngosyo kumi na mbili sya ŵandu ŵetu kuti chimalile, achatumichilaga Akunnungu nkulimbangana muusi ni chilo. Ni kwaligongo lyo alakwe mwenye, Ŵayahudi wa akuumechetela une. ⁸ Ŵanyamwe wose ŵandi apano kwa chichi nkuganisa kuti Akunnungu ngakukombola kwasyusya ŵawe? ⁹ Isyene uneji nansyene naliwene kuti ngusachilwa kutendekanya yejinji yakunkanila Che Yesu jwa ku Nasaleti. ¹⁰ Yelei ni inaitesile ku Yelusalemu kula. Napochele lilamulo kutyochela kwa achakulu ŵambopesi, naakamwile ŵandu ŵajinji mwa ŵandu wa Akunnungu ni kwatawa mu nyuumba yakutaŵilwa. Ni ŵanyawo paŵalamulikwe kuulajikwa, uneji nakundile aulajikwe. ¹¹ Naalagesye mmajumba gao ga kupopelela ni kwakanganchisya atukane. Naatumbilile kwannope namose najawile kukwasosasa mmisi ja ilambo yakatalichila kuti naalagasye.

Che Paolo akuŵecheta yatite pakuwa jwakukulupilila (Masengo 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Ligongo lya masengo gagogo pego najawile ku Damesiki ndili ni ulamusi ni malajisyo ga achakulu ŵambopesi. ¹³ Alakwe mwenye, panaliji mwitala muusi, lyuwa lili pa ntwe naliwene lilanguka lyekulungwa kupunda lilanguka lya lyuwa lichilanguchisyaga kutyochela kwini. Ni lyatusungwile uneji pamo ni achinjangu ŵanaliji nawo mu ulendo mo. ¹⁴ Wose twagwile, none napilikene liloŵe lichisalilaga mchiebulania, ‘Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuulagasya? Nkuliulasya mwasyene pangali ligongo mpela ng’ombe jajikuchiputa chiboko cha mmbujegwe.’ ¹⁵ Noneji nausisye, ‘Ana ŵaani alakwe, Ambuje?’ Ni Ambuje wo ŵajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya mmwejo. ¹⁶ Nambo Sambano njime, nankopochele kuti nambiche mme nkamusi jwangu. Mmwejo chimmalanje ya uneji, chimwasalile ŵandu yanyiwene lelo jino ni ichinannosye kanyuma. ¹⁷ Chinankulupusye kutyoka mwa ŵandu wa ku Isilaeli pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kuchinantume une ko. ¹⁸ Mwatatanukule meeso gao kuti akombole kopoka mu chipi ni kwinjila mu lulanga nombe akopoche mu ulamusi wa Shetani ni kwagalauchila Akunnungu kuti kwa kungulupilila une alecheleswe sambi syao ni kwinjila majumba pamo ni ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu.’

Che Paolo akuŵecheta yankati ukatumetume wao

¹⁹ “Kwapele, alakwe mwenye che Agilipa, uneji nganileka kwitichisya yakwiwona yaikopochele kwini. ²⁰ Nipele natandite kulalichila malowe ga Akunnungu kwa ŵakutama ku Damesiki ni ku Yelusalemu ni chilambo chose cha ku Yudea pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Naalalichile aleche sambi ni kwajuilila Akunnungu ni kulosya kwa isambo yao kuti alesile sambi. ²¹ Kwa ligongo lya malowe go Ŵayahudi ŵangamwile une ndili pa Nyuumba ja Akunnungu ni kusaka kumulaga. ²² Nambo Akunnungu aang’osile, mpaka lelo jino ndili jwansima. Noneji nguŵalanga kwa achanandi ni achakulungwa. Ngangusala ine ikawe yeila yasasile ŵakulondola wa Akunnungu ni che Musa kuti chiikopochele, ²³ yakuti yaŵajilwe Kilisito alaje ni kuwa mundu jwaandanda kusyuka mwa wose ŵawile. Nombejo chakombole kwaichisya lilanguka Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.”

²⁴ Che Paolo paŵalichenjele mpaka pelepo, che Festo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mmwē che Paolo ntekupungwana! Kulijiganya kose kuntēsile mpungwane.” ²⁵ Che Paolo ŵajanjile, “Nganimbungwana, alakwe ambuje che Festo. Chinguŵecheta cho chili chisyene ni cha lunda. ²⁶ Alakwe mwenye che Agilipa nkuimanyilila uchenene yose yaikopochele yo. Noneji ngukombola kuŵecheta pangali lipamba paujo penu pakuŵa nguimanyilila isyene kuti ngapagwa chichatendekwe pachisyepela. ²⁷ Mwenye che Agilipa, ana nkugakulupilila maloŵe gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunungu, ŵa kalakala? Ngumanyilila kuti nkugakulupilila!” ²⁸ Ni che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Ana nkuganisa kuti kwa katema kakajipi peka chinkombole kundendekasya meje Mkilisito?” ²⁹ Che Paolo ŵajanjile, “Iŵaga kwa katema kakajipi pane kakajinji, ngwapopelela Akunungu, ngaŵa alakwe pe nambo ni ŵanawose ŵakumbikanila lelo jino ŵa aŵanje mpela indite pakuŵa une, nambo anaichile kutaŵikwa minyolo mpela une.”

³⁰ Pelepo mwenye che Agilipa ni jwankulu che Festo ni che Belinike pamo ni ŵane wose ŵaŵaliji pamo nawo ŵajimi. ³¹ Ni paŵakopokaga ŵasalilene, “Mundu ju nganapanganya chachili chose chakusachilwa kuulajikwa natamuno kwataŵa.” ³² Che Agilipa ŵansalile che Festo, “Ikakomboleche kungopola mundu ju ngaakaŵende kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma.”

27

Che Paolo akwauswa ku Loma

¹ Paŵalamwile kuti tujale ku Italia ni ngalaŵa ŵammisile che Paolo pamo ni ŵatawe ŵane mmakono ga che Juliasi, juŵaliji jwankulu jwa ŵangondo mumpingo waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Agosto.” ² Twakwesile ngalaŵa jekulungwa jijatyoachelaga ku Adiliamiti, jijaliji chile kutanda ulendo kupitila mbwani ja chilambo cha ku Asia ni twatandite ulendo. Che Alisitako mundu jwa ku Makedonia kutyochela ku Sesalonike ŵalongene nowēji. ³ Lyuŵa lyaawili twaiche ku Sidoni ni ngalaŵa. Nipele che Juliasi ŵaapanganichisye yambone che Paolo, ŵalesile ajale kwa achambusangagwe kuti apegwe yaikwasoŵa. ⁴ Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo, ni twapite mungulugulu chilumba cha Kupulo tuchilisepusyaga ni mbungo jijaliji jininkupuga nnope kutyochela paujo petu. ⁵ Twajombweche bahali ja Kilikia ni Pamfilia ni twaiche mmusi wa Mila chilambo cha ku Likia. ⁶ Ni kweleko jwankulu jwa ŵangondo jula ŵajisimene ngalaŵa jekulungwa jichikopochelaga ku Alekisandilia kwaula ku Italia, nombejo ŵatujinjise mwelemo.

⁷ Twajesile mbolebole moŵa gamajinji ni twaiche pachiŵandi ni Nido nkulaga. Pakuŵa mbungo jatusiŵilile kuendelechele ni twapite kusini kwa chilumba cha Kilete kuŵandikana ni Salomone. ⁸ Twapite mumbwani kwa kulaga ni twaiche peuto papakuŵilanjikwa “Bandari jambone,” pachiŵandi musi wa Lasea.

⁹ Gaapite moŵa gamajinji ni moŵa gakutaŵa gaapite, ni twaliji mmoŵa ga kogoya kuen-delechele ni ulendo wa mu ngalaŵa. Nipele che Paolo ŵaajamwiche achitiji, ¹⁰ “Achalongo achinjangu, nguwona kuti ulendo wu chiuŵe wa kogoya ni kusoyesya indu, ngaŵa kwa ndundu ni ngalaŵa pe, nambo kwa umi wetu nombe.” ¹¹ Nambo jwankulu jwa ŵangondo jula ŵagapikanile nnope maloŵe ga juŵalongosyaga ngalaŵa ni nsyene ngalaŵa kupunda maloŵe gaŵaŵechete che Paolo gala. ¹² Pakuŵa bandari jo nganijiŵa jambone kutama moŵa ga mbepo, ŵandu ŵaŵatupile ŵajitichisye kuendelechele ni ulendo yakombolekaga aichanje ku Finikisi ni kutama kweleko katema ka mbepo ko. Finikisi jili bandari ja Kilete jajilolite kwiŵanda ni kwichela.

Mbungo jekulungwa mu bahali

¹³ Mbungo ja kusi jatandite kupuga ni ŵaganisisye kuti chakombole kutendekanya iŵasachile yo. Nipele ŵanyakwile nanga ni kuŵika mu ngalaŵa, ŵajendelechele ni ulendo ŵapite mbwani kwa mbwani ni kwika ku mbwani ja Kilete. ¹⁴ Nambo pangakaŵa, mbungo jekulungwa jati mpela chibungu jajikuŵilanjikwa “Mbungo ja kaskazi” jaju-jile kutyochela ku chilumba. ¹⁵ Ngalaŵa jila jagombilwe ni mbungo, nombejo nganijikombola kujipunda mbungo, nipele twajilesile jiselechele ni mbungo. ¹⁶ Nkwenda mo twapite upande wa kusini mwa chilumba chachinandi liina lyakwe Kauda, twakombwele kwakulimba nnope kugopola ntumbwi wa kwakulupuchisa ŵandu mu ngalaŵa jekulungwa jila. ¹⁷ Achikatumetume ŵaali mu ngalaŵa ŵala paŵanyakulile ntumbwi ula nkati, ŵautawilile mu ngalaŵa jila ni ngonji kuulimbisya kuti unajonasiche ni mbungo. Ni pakuŵa ŵajogopaga kutitimila munsanga wejinji mu mbwani ja Libia, kwa yele ŵagatulwisyē matanga ni ŵagambaga kwenda pe ni mbungo. ¹⁸ Mbungo jekulungwa jila jajendelechele kupuga ni malaŵi jakwe ŵatandite kwasila ndundu mu bahali. ¹⁹ Ni lyuŵa lyaatatu ŵajasile ni makono gao achinsyene yoombo ya mu ngalaŵa jekulungwa. ²⁰ Moŵa

gamajinji nganitikumbola kuliwona lyuwa atamuno ndondwa ni mbungo jekulungwa jila japundile nnope. Chilolelo chose chati tutulame chamasile.

²¹ Paŵatemu pangalya moŵa gamajinji, wajimi che Paolo pasikati pao ni kuti, “Achambusanga wangu nkambikanichisye une kuti kasintyoka ku Kilete ngankalaje kwantinyi ni kupotesya indu yi. ²² Sambano ngunchondelela, nkamulichisye ntima pakuwa ngapagwa jwalijose mwa Wanyamwe juchawe nambo ngalawa pe ni jichijjonasiche. ²³ Pakuwa chilo katumetume jwa kwini jwa Akunnungu, Akunnungu jwandesile une kuwa jawo ni jungwapopelela wangopochele, ²⁴ ni kuusalila, ‘Kasinjogopa che Paolo! Ikuwajilwa mmwejo kwima paujo pa Mwenye jwa ku Loma. Kwaligongo lyenu mwe Akunnungu chiwakulupuse wose waali mu ulendo pamo nchwe.’ ²⁵ Nipele nkamulichisye ntima, pakuwa ngwakulupilila Akunnungu kuti chiitendekwe mpela indite pakusalilwa. ²⁶ Nambo chituponyekwe pa chilumba chimo.”

²⁷ Chilo cha lyuwa lya kumi na nne twaliji tuninkukwekwelemya akuno ni akunokuno ni meesi mu bahali ja Mediteleniani. Chilo nnope achikatumetume waali mu ngalawa waganisisye kuti tuwandichile munsanga. ²⁸ Nipele watulwisye ngoji wawatawilile chindu chakutopela achisakaga kupima amanyilile ipatite kwendesya ni wapatile makono alobaini. Kanyuma kanandi wapimile sooni ni wapatile makono selasini. ²⁹ Ni pakuwa wajogopa kukwama papali ni lwala, watulwisye nanga ncheche sya kunyuma kwa ngalawa ni kupopela kuti kucheje. ³⁰ Ni wawalongosyaga ngalawa wala wasachile kutila kutyochele mu ngalawa ni wautulwisye ntumbwi ula achinamanilaga akutulusya nanga sya paujo. ³¹ Nambo che Paolo wansalile jwankulu jwa wangondo jula pamo ni wangondo wane, “Iwaga wanyaŵa ngaatama mu ngalawa ngankulupuswa.” ³² Papopo wangondo wala wakatile migoji jijakumulile ntumbwi ni waulesile ujigalikwe ni meesi. ³³ Kukanaŵe kucha che Paolo wachondelele wose kuti alye chakulya achitiji, “Lelo jino lyuwa lya kumi na nne ntemi ni sala nli nkulolela, pangalya chindu chachili chose. ³⁴ Nipele ngunchondelela nlye, pakuwa chichinkulupuse kuti nkawa. Pakuwa ngalujasika namuno luumbo lumo lwa pa mitwe jenu.” ³⁵ Che Paolo paŵamasile kuwecheta yeleyo wajigele nkate, nipele watogolele Akunnungu paujo pa wose, wagaŵenye ni kutanda kulya. ³⁶ Nipele wose wakamuliseye ntima, nombewo walile. ³⁷ Watwaliji mu ngalawa twaliji wandu mia mbili ni sabini na sita. ³⁸ Patwalile wose ni kwikuta, wajijalwisye ngalawa jekulungwa kwakwasila ngano mu bahali.

Ngalawa jekulungwa jikutemeka

³⁹ Pakwachele wawalongosyaga ngalawa wala nganachimanyilila chilambo chila, nambo wauweni nsanga ku mbwani. Nipele wasachile kujijimika ngalawa kweleko naga chakombole. ⁴⁰ Wakatile ngonji sya nanga ni kusileka mu bahali ni wagopwele ngonji sisyataŵikwe pa usukani ni kwinaumukula tanga ja paujo pa ngalawa kuti jikamule mbungo ni kwajausya ku mbwani. ⁴¹ Nambo waiche pamalekano pagachingangene matale gawili ga meesi ga bahali ni ngalawa jatanjile palapala. Upaande wa paujo pa ngalawa watitimile munsanga pangali kutinganyika, nambo upaande wa panyuma watandite kutemeka kwa ligongo lya machili ga matumbela.

⁴² Wangondo wasachile waulaje wataŵikwe wose atakojelela wane ni kutila. ⁴³ Nambo jwankulu jwa wangondo achisakaga kwakulupusya che Paolo, waalekasisye wangondo akatenda yeleyo. Walamwile waakukumbola kojelela alilechelele mmeesi ni kwika kunsanga. ⁴⁴ Ni waakusigalila wo, wane akumulile mbao ni wane ipitingwa iyatemeche mu ngalawa. Iyoyo wandu wose waiche kwa chitendeweke ku nsanga.

28

Iyasimene che Paolo kuchilumba cha Melita

¹ Patwaiche kwa chitendeweke ku nsanga, twaimanyi kuti chilumba chila chikuwilanjikwa Melita. ² Ni wandu wangali lunda watutendele yambone nnope. Ula jatandite kunya ni kwali ni mbepo, watukolechesye mooto tujotele ni kutukalibisa. ³ Che Paolo walokwete litenje lya sasu ni wasiŵisile pa mooto. Paŵaŵikaga, lijoka lyakopweche ligongo lya ntukuta wa mooto ula lyaliŵilijile pankono wakwe. ⁴ Wandu wa kweleko wo paŵaliweni lijoka lili nkuliŵilijila pankono wakwe wasalilene, “Kusyene mundu ju ali jwakuulaga, namuno akulupwiche mmeesi nambo chisasi cha nnungu jwetu jwankongwe jwakuwilanjikwa Haki ngachikunneka alame.” ⁵ Nambo che Paolo walikung'undile lijoka lya pa mooto ni nganilimpeteka namose kanandi. ⁶ Wandu wala waliji nkulolela kuti pane tumbe nkono, pane chagwe ni kuwa papopo. Nambo paŵalolele nnope ni nganachiwona chindu chakwaŵenga chichapatile, ni wagalawisye ng'ansiso syao ni kuti ali jumo jwa achiminungu.

⁷ Pachiwandi ni pepala kwaliji ni migunda ja jwankulu jwa chilumba chila jwakuwilanjikwa che Pabulio. Mundu ju watupochele yambone ni twatemi mu nyumba jao ja achalendo kwa mowa gatatu. ⁸ Atati wao che Pabulio waliji agonile ali nkulwala chilu ni mmatumbo mwa miasi. Che Paolo wawile kukwalola ni pawamasile kupopela, wasajichile makono gao ni kunlanya. ⁹ Payakopochele yeleyo, iyoyo peyo wakulwala wajinji wawatamaga mu chilumba chila waiche, nombewo walamiswe. ¹⁰ Wandu wala watuchimbichise nnope, ni katema patwatyokaga watupele yose iyatusowile mu ulendo wetu.

Ulendo wa ku Loma kutyochela ku chilumba cha melita

¹¹ Pajapite miesi jitatu, twatandite sooni ulendo wetu kwa ngalawa jekulungwa jimo jijasigele mu chilumba mula, jichilindililaga gapite kaje mowa ga mbepo. Ngalawa jila jakopochele ku Alekisandilia ni jawilanjikwe “Achiminungu Mawila.” ¹² Twaiche ku Silakusa ni twatemi pelepomo mowa gatatu. ¹³ Kutyochela pelepomo twasyungwile mumbali ni twaiche ku Legio. Malaŵi jakwe jatandite kupuga mbungo kutyochela kulujenda ni pagapite mowa gawili twaiche ku Puteoli. ¹⁴ Kweleko twasimene wandu wakukulupilila Che Yesu achinjetu ni watuchondelele tutame pamo nawo chijuma chimo. Kwanti nyi ni itwatite pakwika ku Loma. ¹⁵ Wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Loma pawapilikene ngani syetu waiche mpaka Pakusumichisya Malonda che Apio ni wane ku Majumba Gatatu ga Achalendo kukutuchingamila. Che Paolo pawaweni welewo waatogolele Akunnungu ni walimbiswe ntima.

Che Paolo ali ku Loma

¹⁶ Patwaiche ku Loma wakundile kuti che Paolo atame pajikape pamo ni jwangondo juwanlindililaga.

¹⁷ Pagapite mowa gatatu che Paolo wawilasilile achakulu wa Wayahudi wawatamaga kweleko. Pawasongangene pamo ni waasalile, “Achalongo achinjangu, uneji natawikwe ku Yelusalemu kula ni kutagwa mmakono ga Waloma namuno nganindende magambo galigose kwa wandu wangu pane kugapwanya masyowelo ga achambuje wetu. ¹⁸ Pawamasile kuusyausya, Waloma wasakaga kung’opola pakuwa kwangu une nganagasimana magambo gakuwajilwa kuulajikwa. ¹⁹ Nambo Wayahudi pawakanile yeleyo, nasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nachiwamuno nganingola chakwa wechetela wandu wa musu wangu. ²⁰ Kwaligongo lyo nanchondelele wanyamwe kuti tuonegane ni kuwecheta nomwe pakuwa ndawikwe kwa nyolo si ligongo lya chilolelo cha Waisilaeli chiwalanjile Akunnungu.”

²¹ Ni wanyawo watite “Uweji nganitupochele chikalata kutyochela ku Yudea nkati alakwe atamuno achinjetu wa waiche akuno kukutusalila pane kuwecheta chindu chakusakala nkati alakwe. ²² Nambo tukusaka kupilikana pakang’wa penu inkuti paaganisya pakuwa tukumanyilila kuti palipose akusala kuti mpingo wo uli wanganalumbana.”

²³ Nipele wasagwile lyuwa lya kuchingangana ni che Paolo ni waiche wandu wajinji nnope ku nyumba kuwatamaga. Kutandila kundaŵi mpaka ligulo che Paolo waliji nkwasalila yeyinji ya Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ngani sya Che Yesu kutyochela mmalajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa ni itabu ya wakulondola wa Akunnungu achisakaga kwanyenga kuti waakulupilile Che Yesu. ²⁴ Wane wajitichise iwasalilaga yo nambo wane wakani. ²⁵ Nipele nganjilana achinsyene pe, ni watyosile pelepomo pakuwa che Paolo waasalile, “Mbumu jwa Akunnungu wasasile usyene kwa achambuje wenu kwa kang’wa ja jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya, ²⁶ achitiji,

‘Njaule kwa wandu wa nkaasalile, kupilikana chimpilikane, nambo ngasammanyilila, Kulola chinnole nambo ngasambona.

²⁷ Pakuwa mitima ja wandu wa jilimbile, asiwilile mawiwi gao ni meeso gao gasisine.

Melepe akasaona kwa meeso gao, akasapilikana kwa mawiwi gao, akasamanyilila kwa mitima jao, akasapitikuchila kwa une, noneji ngalamisye.’”

²⁸ Nombe che Paolo watite sooni, “Mmanyilile wanyamwe kuti, ukulupusyo wa Akunnungu wu wejausye kwa wandu wangaŵa Wayahudi, nombewo chaupilikane!” ²⁹ Che Paolo pawamasile kuwecheta yeleyo Wayahudi wakopweche ali nkukanilana nnope achinsyene pe.

³⁰ Nipele che Paolo watemi yaka iwili mu nyumba jiwali pilaga jila. Ni waapochele wandu wose wawaikaga kukwalola. ³¹ Walalichilaga wandu ngani ja Umwenye wa Akunungu ni kwajiganya wandu nkati Ambuje Che Yesu Kilisito pangajogopa ni nganapagwa jwanneka-sisye.

Chikalata chi che Paolo kwa Waloma Chilongolelo

Chikalata cha Waloma chalembeke ni nduna che Paolo ikukomboleka pasikati pa yaka ya 54 ni 58 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo wajiji akanaŵe kwaula kukujimajimila ku Loma, kwapele wapelechele chikalata chi kwapa malajisyo wandu wose wakwakulupilila Kilisito wa ku Loma waali Wayahudi ni wanganaŵa Wayahudi. Walembele chikalata chi mu mmusi wa ku Kolinto kuwatamaga katema ko. Che Paolo walembele kuti wandu wa ilambo yose waakulupilile ni kwajitichisya Che Yesu Kilisito liunjili lya 16 ni nsitali wa 26.

Chitabu cha Waloma chili chitabu muhimu chachikwakamuchisya wandu wakukulupilila wa palipose ni kwa katema kakalikose pakuwa chikulosya pangasisika ni chitabu chose. Che Paolo ausasile pangasisika ukulupusyo watuli nawo kwa litala li Che Yesu Kilisito. Sooni che Paolo alumbikenye Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito ni Malangano ga Kalakala. Waumanyilisi wajinji asasile kuti nsingi wa chitabu chi uli liunjili lya 1 msitali wa 16 waukuti, “Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuwa gali machili ga Akunnungu kwa ukulupusyo wa kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa Wayahudi mpaka kwa wandu wangaŵa Wayahudi.” Liuto lyaandanda lya Waloma kutandila 1-12, chamunkati gali majiganyo gankati kwamanyilila Akunnungu ni liuto lyaawili lya Waloma kutandila 13-15, kwana majiganyo kwa Wakilisito yakuti pakusachilwa kutama.

Yaili mwelema

Che Paolo atandite chikalata chao kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala welewo ali waani wakulemba (1:15).

Sooni alembele nkati wandu yatite pakuwa ni ukomboleche wa kukulupuswa kwa litala li Che Yesu Kilisito (1:16-11:36).

Che Paolo akwalajisya Wakilisito yakuti pakusachilwa kutama (12:1-15:13).

Che Paolo amalichisye chikalata kwa Waloma kwa kwakujikomasya mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Loma (16).

¹ Une che Paolo, jwaktumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasile me nduna ni asagwile naalichile wandu Ngani jao Jambone.

² Kalakala ko, Akunnungu waasalile wandu ajiji Ngani Jambone kwa litala lya wakulondola waŵo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu. ³ Ngani Jambone ji jikungamba Mwana jwa Akunnungu, Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. Jwati nkati undu wakwe wapagwile mu lukosyo lwa mwenye che Daudi. ⁴ Nambo nkati umi wao wa chibummu, Mbumu jwa Akunnungu walosiyese kwa litala lya ukombole wakwe kuti Mwana jwa Akunnungu kwa kusyuka kwakwe yaani Kilisito Ambuje wetu. ⁵ Kwa litala lyakwe mbegwile upile wa kuwa nduna kuti kwa ligongo lya Kilisito nalongosye wandu wa ngosyo syose, akulupilile ni kuitichisya. ⁶ Wanyamwe nli pasikati ja wandu wo, wankutama ku Loma mmilanjikwe ni Akunnungu mme wandu wakwe Che Yesu Kilisito.

⁷ Nipele, une che Paolo ngunlembela wanyamwe wose wankunonyelwa ni Akunnungu wankutamanga ku Loma, ummilanjikwe mme wandu wakwe. Ngunsachila upile ni chiten-dewele kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Mapopelo ga kutogolela

⁸ Ikanawe yaili yose, ngwatogolela Akunnungu wangu kwa litala li Che Yesu Kilisito kwa ligongo lya wanyamwe wose, pakuwa chikulupi chenu chikupikanika ku chilambo kose. ⁹ Akunnungu ungwatumichila ni ntima wangu wose, nkulalichila Ngani Jambone ja Mwanagwao, ali jwaumboni jwangu kuti ngunkumbuchila wanyamwe, ¹⁰ moŵa gose pangupopela. Ngwapopela Akunnungu yanonyelaga ambe lipesa lyambone lya kunjimajimila. ¹¹ Pakuwa sachile kwannope kummona wanyamwe, kuti ngamulangane ni wanyamwe mu ntuuwa ungupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu, kuti mme walimbangene. ¹² Chingusala, wanawose tutusyaneje mitima, wanyamwe mulimbisye une mu chikulupi changu ni uneji nanlimbisye wanyamwe mu chikulupi chenu.

¹³ Achalongo achinjangu, ngusaka manyilile kuti kakajinji nasakaga iche kukwenu, nambo nekasiswe mpaka sambano. Nasachile kwika kuti ngombole kunkamuchisya mwanya nlimbangane mu chikulupi, mpela indite pakwakamuchisya wandu wangaŵa Wayahudi kulimbangana mu chikulupi. ¹⁴ Pakuwa ngusachilwa kwalalichila wandu wose

W̄agiliki ni w̄angaŵa W̄agiliki, ni kwalalichila ŵaali ni lunda ni ŵakuloŵela. ¹⁵ Kwaligongo lyo ngulajila kwannoŵe kunnalichila Ngani Jambone Ŵanyamwe nombe Wankutama ku Loma.

Machili ga Ngani Jambone

¹⁶ Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuŵa jikwete machili ga Akunnungu gakunkulupusya kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa Ŵayahudi ni sooni kwa w̄angaŵa Ŵayahudi. ¹⁷ Pakuŵa Ngani Jambone jikulosya yatite Akunnungu pakwatenda w̄andu kuŵa w̄ambone paujo pao. Kwa litala lya chikulupi, chitandile kundanda mpaka kumbesi. Mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Mundu jwatendekwe jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi.”

Ŵandu wose akwete sambi

¹⁸ Kutyochema kwianani Akunnungu alosisye uchimwa wao kwa litala lya sambi syose ni kwa litala lya ugongomalo wose wa aŵala w̄andu ŵakuuliŵatila usyene ukamanyika kwa litala lya ugongomalo wao. ¹⁹ Pakuŵa yose yaikutesya Akunnungu amanyiŵe kukwao, imanyichikwe, ligongo Akunnungu nsyene ailosisye kwa Ŵanyawo. ²⁰ Chitandile Akunnungu paŵagumbile chilambo, ukombole wao wa moŵa gose pangali mbesi ni Unungu wao, ikuwoneka pangasisika namuno ngaikuoneka ni meeso. Ŵandu akukombola kuumanyilila kwa indu yagumbile. Kwapele w̄andu ngakombola kulichenjela kwa yaili yose. ²¹ Namuno akumanyililanga kuti Akunnungu apali, nambo ngakunkusya atamuno kungotolela yakuti pakuŵajilwa, nambo ng'anisyo syao sili syangalimate ni mitima jao jitajikwe chipi. ²² Akulitendanga ŵa lunda, nambo ali ŵakuloŵela. ²³ Alesile kwapopelela Akunnungu ŵangakuwa, nambo akwipopela inyago yaikulandana ni mundu jwakwasika, chisau inyama pane ijuni pane inyama yaikukwaŵa.

²⁴ Kwa ligongo lya yeleyo, Akunnungu ŵaaesile mu tama jangalumbana ja mitima jao ni kupanganyichisya indu ya soni mu iilu yao. ²⁵ Akuutindanya usyene wa Akunnungu kwa unami, akuipopolela ni kuitumichila indu yepanganyikwe ni Akunnungu ni kwaleka Akunnungu ŵaipanganyisye, ŵakusachilwa kulapikwa moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

²⁶ Kwa ligongo lyo Akunnungu ŵaaesile akuyanje tama syao sya soni. Namose achakongwe ŵalesile kugonana ni achalume yaikuti pakusachilwa, wagonanaga ni achakongwe achinjao. ²⁷ Achalume nombe iyoyo peyo akulekanga kugonana ni achakongwe yaikuti pakusachilwa, ŵakolelene mchesele jwannume ni jwannume. Akupanganyichisya ipanganyo ya soni achalume kwa achalume, kwaye akuliichisya kwamukwa kwa ugongomalo wao wautesile.

²⁸ Pakuŵa w̄andu wo ŵakanile kuuŵika mu ng'anisyo usyene wa kwamanyilila Akunnungu, nombe Akunnungu ŵaaesile akuyanje ng'anisyo syao syangalumbana, ŵaipanganyisye aila yekanye kuipanganya. ²⁹ W̄andu ŵa aguumbele ugongomalo wose, ungalumbana ni lipamo ni wiu ni uulasi ni unami ni ngomo ni kulambusya. Ni kunong'ona, ³⁰ ni kunamanilana, ŵakwachima Akunnungu, ŵakutukana ni ŵakulilapa ni ŵakulifuna, ŵakwilana kuitendekanya yangalimate ni Ŵangaajitichisya achaweesi ŵao. ³¹ Ŵakuloŵela, Ŵangakulamula chilanga, ŵangali unonyelo ni nganakola chanasa kwa ŵane. ³² Ŵakumanyilila kuti malajisyo ga Akunnungu gakuti ŵakugapanganya gelego akuŵajilwa kuwa. Natamuno yeleyo akwendelechela ngaw̄a kugapanganya pe nambo akwilana ni aŵala ŵakugapanganya gelego.

2

Kulamula kwa Akunnungu

¹ Kwayele, mmwe mwajangu, iŵaga nkwalamula ŵane ngankombola kulichenjela natamuno mme ŵaani. Pakuŵa, pankwalamula ŵane akuno nomwe nkwendelechela kuipanganya iyoyo, nkulilamula mwasyene. ² Nowe tukumanyilila kuti ulamule wa Akunnungu uli wa usyene kwa aŵala ŵakuitendekanya indu yanti yeleyo. ³ Nambo alakwe junkwalamula ŵakuitendekanya yeleyo ni mwasyene nkuitendekanya iyoyo peyo. Ana nkuganisya chinchiuŵambala ulamule wa Akunnungu? ⁴ Pane nkuunyelusya umbone wekulu wa Akunnungu ni utulale ni upililiu wao, uli ngankuimanyilila kuti umbone wa Akunnungu ukunnongosya kuti nneche sambi? ⁵ Nambo mmwe nkakatime ntima ni nkweite ntima wangasaka kuleka sambi, kwa ligongo lyo nkuligosela mwasyene magambo pa lyuŵa lya Akunnungu lya lutumbilo lwao ni kulamula kwao kwa chigolochelo pachikulolechele. ⁶ Pakuŵa Akunnungu chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gakwe. ⁷ W̄andu ŵakuitendekanya yambone pangali kupela akuno achisosaga ukulu ni kusichila ni umi wangaukujonasika, Akunnungu chachapa w̄andu ŵa, umi wa moŵa gose pangali mbesi. ⁸ Nambo aŵala Ŵalipamo, aŵala ŵakuukanila usyene, ni kuikuya yangalumbana, isyene

Akunnungu chachalamula kwa lutumbilo ni uchimwa wakwe wekulu. ⁹ Chigapagwe masauko ni kulaga kwa jwalijose jwakuitendekanya yangalumbana, kutandila kwa Wayahudi ni sooni kwa wandu wangaŵa Wayahudi. ¹⁰ Nambo jwalijose jwakutendekanya yambone, Akunnungu chachimpa ukulu ni luchimbichimbi ni chitendewe, kutandila kwa Wayahudi ni sooni kwa wandu wangaŵa Wayahudi. ¹¹ Pakuŵa Akunnungu Wangali lusagu.

¹² Wandu wangaŵa Wayahudi wangakugamanyilila Malajisyo ga che Musa chasochele pangagamanyilila Malajisyo go. Ni Wayahudi wakugamanyilila Malajisyo ali nkutenda sambu chalamulikwe ni Malajisyo go. ¹³ Pakuŵa, wakugapilikana Malajisyo ngaŵa wakuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu, nambo aŵala wakugajitichisya Malajisyo ni wakuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Pakuŵa wandu wangaŵa Wayahudi wangakugamanyilila Malajisyo, nambo pakutenda indu kwa lwendo lwapagwile nawo chisau ni yaitite pakulamulikwa mmalajisyo, achinsyene wo akulosya kuti akumanyilila chakusachilwa kupanganya namuno nganagamanyilila Malajisyo go. ¹⁵ Pakuŵa lwendo lwao lukulosya kuti Malajisyo galembeke mu mitima jao. Miningwa jao jikulosya kuti au uli usyene, pakuŵa ng'anisyo syao sikwaŵechetela kuti atesile yangalumbana pane sikwachenjela kuti atesile yambone. ¹⁶ Yeleyo ni ichikopochele pa lyaŵa litachilamula Akunnungu yantemela ya wandu, kwa litala li Che Yesu Kilisito mpela Ngani Jambone jinanlalichile ijikuti pakusala.

Wayahudi ni Malajisyo ga che Musa

¹⁷ Ni mmwe junkuliŵilanga Myahudi, nkugakulupilila Malajisyo ni kulifunila ndi muntu jwa Akunnungu, ¹⁸ nkulitenda kuti nkumanyilila yaikwanonyela Akunnungu ni kwitichisya indu yao yambone pakuŵa nyiganichikwe ni Malajisyo. ¹⁹ Nkuliganichisya mwasyene kuti ndi chilogola jwa wanalola ni lilanguka lyao ŵaali mu chipi, ²⁰ junkwaunda wakulowela ni njiganyo jwa wanache achanandi. Pakuŵa nkuganisa mu Malajisyo nkweite umanyilisi ni usyene. ²¹ Nipele mmweji junkwajiganya ŵane, ana kwa chichi ngankulijiganya mwasyene? Mmweji junkwalalichila ŵane nkajiŵa kwachichi mwasyene nkwiŵa? ²² Mmweji junkusala, "Nkatenda chikululu," kwachichi mwasyene nkutenda chikululu? Nkuichima inyago ya achiminungu, kwachichi mwasyene nkwinjila ni kwiŵa indu mu majumba ga achiminungu? ²³ Nkulilapa kuti nkugamanyilila Malajisyo ga Akunnungu nambo nkunjalusya Akunnungu pankuleka kugakamulisya Malajisyo go! ²⁴ Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Wandu wangaŵa Wayahudi akulitukana liina lya Akunnungu kwa ligongo lya agala kangugatenda ŵanyamwe Wayahudi." ²⁵ Kuumbala kwenu chikuŵe ni malumbo iwaga chingajitichisye Malajisyo. Nambo iwaga nkugapwanya Malajisyo, mbaya ngankaumbale. ²⁶ Ni iwaga wandu wangaŵa Wayahudi wanganaumbale akugakamulichisya Malajisyo, uli ungaumbala wao ngauŵilanjikwa uumbale? ²⁷ Wandu wangaŵa Wayahudi wanganaumbale mu chiilu, nambo akugakamulichisya Malajisyo, chanlamule ŵanyamwe Wayahudi pakuŵa ngankugajitichisya Malajisyo namose nkugamanyilila Malajisyo gamalembeke ni ndi waumbale. ²⁸ Myahudi jwa usyene ngaŵa ajula jwakuloleka kwa meeso, atamuno muntu ngakuŵa Myahudi jwa usyene pakuŵa aumbele mu chiilu. ²⁹ Nambo Myahudi jwa usyene ni ajula jwali jwati iyoyo nkati, malumbo gakwe ajula jwaumbele mu ntima. Kuumbala kusyene kuli, Mbumu jwa Akunnungu akukupanganya mu ntima mwa muntu, ni ngaŵa kwa malembo ga Malajisyo. Nambo muntu jwati yeleyi ngaakulapikwa ni wandu nambo akulapikwa ni Akunnungu.

3

¹ Ana Myahudi akwete chichi cha kwapunda wandu ŵane? Pane kuumbala kukumpokasya ichichi? ² Elo, kwana upoche wekulungwa mose mose. Kundanda, Akunnungu ŵapele Wayahudi Liloŵe lyao kuti alikamule. ³ Nambo chiiŵe uli iwaga ŵampepe mwa ŵelewo nganakulupilila? Ana ungakulupilila wao chiuchityose chikulupichiko cha Akunnungu? ⁴ Ngaŵa! Akunnungu aŵe jwausyene namuno kila muntu aŵele jwaunami. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Kila pankuŵelecheta malowē genu gaŵalanjikwe kuti gali ga usyene ni pachachimmetetela nchipunde."

⁵ Nambo iwaga chigongomalo chetu chikulosya kuti Akunnungu akukupanganya yambone, ana tujileje uli? Uli, tutujile Akunnungu ali ŵa chigongomalo pakutujamuka? Pelepa nguŵecheta ni ng'anisyo sya chiundu. ⁶ Ngaŵa! Ikaliji yeleyo, Akunnungu akakombwele chinauli kwalamula wandu ŵa pachilambo?

⁷ Nambo, iwaga unami wangu chiukamusyene kuulosya kwannope usyene wa Akunnungu ni konjeshesya ukulu wakwe, ana kwa chichi noneji ngulamulikwa kuti jwa sambi? ⁸ Iwaga yeleyo, tusaleje, “Tutende yangalumbana kuti iiche yambone?” Kusyene kwana wandu wane waakundukana une achitiji mechete yeleyo. Wandu wa chachilamulikwa yaikuti kuwajilwa.

Ngapagwa mundu jwakukulupilichika

⁹ Sambano tujileje uli? Tujileje uweji Wayahudi twapundile wandu wane? Ngaŵa! Pakuŵa masile kulosya kuti Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi wose akulongoswa ni sambi.

¹⁰ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Ngapagwa namuno jumo jwali jwambone paujo pa Akunnungu,

¹¹ ngapagwa namuno jumo jwali ni umanyilisi,

ngapagwa namuno jumo jwakulajila kwamanyilila Akunnungu.

¹² Wose walesile Akunnungu,

wose wangelimate.

Ngapagwa jwaktendekanya yambone, nachiwamuno jumo.

¹³ Maloŵe gao gakununga nti lilembe lyangasiwilwa

ni ndimi syao sigumbele ulamba.

Mu ngomo syao mukukopoka maloŵe gagali ni sumu chisau ni sumu ja majoka.

¹⁴ Kang'wa syao sigumbele malweso ni maloŵe gakuŵaŵa.

¹⁵ Ali wandu wakutuchila kukwaulaga wandu,

¹⁶ mwakupita mose akwikanago masauko ni malagasyo.

¹⁷ Ngakukumanyilila kutama kwa chitendeweke,

¹⁸ Ngakwajogopa Akunnungu namose kanandi.”

¹⁹ Nipele tukumanyilila kuti maloŵe gose gagakuwechetekwa ni Malajisyo ga che Musa gawkagamba welewo waali paasi pa Malajisyo go kuti kila mundu akakombola kulichenjela, ni wandu wose wa pachilambo alamulikwe ni Akunnungu. ²⁰ Kwayele ngapagwa mundu juchawalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, pakuŵa Malajisyo go gakunkamuchisya mundu kumanyilila kuti atesile sambi.

Kuloleka wambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi

²¹ Nambo sambano, litala lya Akunnungu lya kwaŵalanjila wandu kuti ali wambone paujo pao liwoneche pangagakulupilila malajisyo. Malajisyo gagalembekwe ni che Musa ni wakulondola wa Akunnungu gakusala umboni nkati chindu chi. ²² Akunnungu akwaŵalanjila wandu ali wambone paujo pao kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Akunnungu akutenda yeleyo kwa wanawose wakunkulupilila Kilisito, pakuŵa nganikupagwa kulekangana pasikati ja Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi. ²³ Pakuŵa wandu wose atesile sambi ni atalichile ni ukulu wa Akunnungu. ²⁴ Nambo kwa ntuuka wa bule wa Akunnungu, wandu wose akuŵalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito jwakwawombola. ²⁵ Akunnungu wanyosisye Che Yesu aŵe mbopesi, kuti kwa miasi jakwe akombole kwalechelesya wandu sambi syao kwa kunkulupilila Che Yesu. Akunnungu watesile yeleyo kuti alosye umbone wao. Akanawa Kilisito kuwa Akunnungu wagambaga kwalola pe pangaalamula kwa ligongo lya sambi syao, ²⁶ nambo sambano watyosisye Che Yesu alosye kuti ali wambone. Kwa kutenda yele Akunnungu asyene akulosya kuti ali wambone ni akukombola kuntenda mundu jwalijose jwakunkulupilila Che Yesu aŵalanjikwe jwambone paujo pao.

²⁷ Sambano chitulifunile chichi? Ngapagwa! Kwachichi! Pakuŵa akugajitichisya malajisyo? Ngwamba! Nambo kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu. ²⁸ Kwayele tukulola kuti mundu akuŵalanjikwa kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni ngaŵa kwa litala lya kugajitichisya Malajisyo. ²⁹ Ana Akunnungu ali Akunnungu wa Wayahudi pe? Ana nganaŵa Akunnungu jwa wandu wangaŵa Wayahudi nombe nawo? Elo, ali Akunnungu jwa wandu wangaŵa Wayahudi nombe nawo. ³⁰ Akunnungu ali wamo pewo. Ni wawowo wachachaŵalanjila umbone Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi kwa chikulupi chichocho. ³¹ Ana ni kuti tukugajasa malajisyo kwa ligongo lya chikulupi? Ngwamba! Nambo tukulosya kuti tukugachimbichisya Malajisyo.

4

Chikulupi chi che Iblahimu

¹ Ana tujileje uli yankati atati wetu wa chiundu che Iblahimu? Wachimanyilile chindu chi? ² Iwaga che Iblahimu jwaŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ligongo lya ipanganyo yao, akwete chakulifunila, nambo ngaŵa paujo pa Akunnungu.

³ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Che Iblahimu ŵaakulupilile Akunnungu, ni kwa ligongo lya chikulupi chao jwaŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu.”
⁴ Jwakupanganya masengo, mbote jakwe ngajikuŵalanjilwa nti ntulilo, nambo gali malipilo gakwe gakuŵajilwa. ⁵ Nambo mundu jwangakuikulupilila ipanganyo yakwe nsyene, nambo akwakulupilila Akunnungu ŵakwatenda ŵandu ŵaali ni sambu kuŵa ŵandu ŵangali ni sambu. Nipele Akunnungu akuchiŵalanjila chikulupi cha mundu jo ni kuntenda mundu jo kuŵa jwambone paujo pao. ⁶ Ni che Daudi ŵatite iyiyi paŵatite mmbaya kwa mundu jwakuŵalanjikwa jwambone ni Akunnungu paujo pakwe pangailolechesya ipanganyo yakwe.

⁷ “Mmbaya kwa ŵandu ŵalecheswe ileŵo yao, ni sambu syao syepukute.

⁸ Mmbaya kwa mundu jwati Ambuje ngaakukumbuchila sambu syakwe.”

⁹ Ana mmbaya ji jili kwa ŵaumbale pe, pane ni ŵangaumbala nombe nawo? Ni kwa ŵangaumbala nombe nawo. Pakuŵa tusaŵale kuti, “Che Iblahimu ŵakulupilile nombe Akunnungu ŵammalanjile kuŵa jwambone paujo pao.” ¹⁰ Ana che Iblahimu ŵaŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu katema chi? Akanawe kuumbala pane ali aumbele? Ŵaŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu akanaŵe kuumbala ni ngaŵa ali aumbele. ¹¹ Che Iblahimu ŵaumbele kanyuma, ni kuumbala ko kwaliji chimanyisyo chichalosisye kuti Akunnungu ŵammalanjile kuŵa jwambone paujo pao kwa ligongo lya chikulupi chiŵakwete akanaumbale. Kwapele che Iblahimu aŵele atati ŵa ŵandu wose ŵakwakulupilila Akunnungu namuno nganaumbala kuti Akunnungu ŵaŵalanjile kuŵa ŵambone paujo pao. ¹² Iyoyo peyo che Iblahimu ali atati ŵa ŵaumbale, nambo ngaŵa pakuŵa aumbele pe, nambo akukuya litala litala lya chikulupi cha atati ŵetu che Iblahimu chiŵakwete akanaŵe kuumbala.

Chilanga cha Akunnungu chikupochelwa kwa chikulupi

¹³ Akunnungu ŵapele chilanga che Iblahimu ni uŵelesi ŵakwe kuti chachapa chilambo chose. Chachapa chilambo cho ngaŵa kuti che Iblahimu ŵagajitichise Malajisyo nambo ligongo ŵaakulupilile Akunnungu ni Akunnungu ŵammalanjile kuŵa jwambone paujo pao. ¹⁴ Pakuŵa iŵaga ŵakugapilikanichisya Malajisyo ni ŵachapochele chilanga cha Akunnungu, kwayele chikulupi changalimate, iyoyo peyo chilanga cha Akunnungu changali chindu. ¹⁵ Pakuŵa Malajisyo ni gawkwanago lutumbilo lwa Akunnungu, nambo ngakagapagwe Malajisyo, ngakukapagwe kuleŵa.

¹⁶ Kwa ligongo lyo chilanga chikukuyana ni chikulupi, kuti chilanga cho chili ntuuka wa Akunnungu ni kuti chili chimanyisyo chachikulosya kuti isyene chilanga chili kwa uŵelesi wose u che Iblahimu, ngaŵa kwa aŵala pe ŵakugapilikanichisya Malajisyo nambo kwa aŵala ŵakwete chikulupi mpela che Iblahimu, jwali atati ŵetu uweji wose. ¹⁷ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nammisile mme atati jwa ŵandu ŵa ilambo yejinji.” Chilanga cho chili chisyene paujo pa Akunnungu juŵakulupililwe ni che Iblahimu. Akunnungu ŵakwasusya ŵawe, ni kwa malajisyo gakwe indu yanganiipagwe ikupagwa. ¹⁸ Nachiŵamuno nganichipagwa chindu chichantesile che Iblahimu akulupilile chilanga. Che Iblahimu ŵaakulupilile Akunnungu ni kuchilolela chilanga ni ŵatendekwe “Atati jwa ŵandu ŵa ilambo yejinji.” Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Uŵelesi ŵenu chiuŵe wejinji nti ndondwa.” ¹⁹ Che Iblahimu ŵaŵandichile yaka mia moja, nambo chikulupi chao nganichiweseka, namuno ŵaimanyilile kuti ngakukombola kuŵeleka, pakuŵa chiilu chao chaliji nti mundu jwammwe, ni che Sala ŵankwakwe nganakombola kuŵeleka. ²⁰ Che Iblahimu nganaleka kukulupilila pane kuchikolela lipamba chilanga chapegwilwe ni Akunnungu, nambo ŵapatile machili kwa chikulupi chakwe, kwa yele ŵaakusisye Akunnungu. ²¹ Ŵaimanyi kwa usyene kuti Akunnungu akukombola kuitendekanya aila yalanjile. ²² Kwa ligongo lya chikulupi chao, Akunnungu ŵammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao. ²³ Ni maloŵe ga, “Akunnungu ŵammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao,” nganigalembekwa kwa ligongo lyakwe nsyene pe, ²⁴ nambo galembeke ni kwa ligongo lya uweji utuŵalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pao, uweji ŵatukwakulupilila Akunnungu ŵaŵasusisye Che Yesu Ambuje ŵetu. ²⁵ Che Yesu ŵatoyosyewe kuwa kwa ligongo lya sambu syetu ni ŵasuyichile kuti tuŵalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu.

5

Kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu

¹ Sambano pakuŵa tuŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi, kwapele tukutama kwa chitendewele pasikati jetu ni Akunnungu kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. ² Kwa litala lya chikulupi chetu, Che Yesu atutesile tuumanye umbone wa

Akunnungu mwatukutama mu, noweji tukusangalala kwa chilolelo cha kukamulangana mu ukulu wa Akunnungu. ³ Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya malagasyo gatukugapata, pakuŵa tukumanyilila kuti malagasyo gakuichisya upililiu, ⁴ ni upililiu ukuichisya kulimbangana ni kulimbangana kukuichisya chilolelo. ⁵ Ni chilolelo cho ngachikunsupusya ntima mundu, ligongo Akunnungu aŵisile unonyelo wao mu mitima jetu kwa litala lya Mbumu jwakwe jwatupele.

⁶ Pakuŵa patwaliji tukanaŵe kola ni machili, pakaichile katema kaŵakasagwile Akunnungu, Kilisito ŵawile kwa ligongo lyetu uweji ŵachigongomalo. ⁷ Ili ya kulimba kwa mundu jwalijose kuwa kwaligongo lya mundu jwambone paujo pa Akunnungu, nambo ikomboleka mundu kuwa kwaligongo lya mundu jwambone. ⁸ Nambo Akunnungu akutulosya kuti akutunonyela, pakuŵa patwaliji chiŵela ŵandu ŵa sambi, Kilisito ŵawile kwaligongo lyetu. ⁹ Pakuŵa sambano tuŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya miasi ja Kilisito, isyene chitukulupuswe ni ŵelewo kutyochela mu lutumbilo lya Akunnungu. ¹⁰ Pakuŵa patwaliji ŵammagongo ŵa Akunnungu, Akunnungu ŵatujilenye ni nsyene kwa chiwa cha Mwanagwe. Ni sambano pakuŵa tujilanikwe nawo, isyene tutukulupuswe kwa litala lya umi wa Kilisito. ¹¹ Ni ngaŵa iyoyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya aila yaitesile Akunnungu kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito jwatujilenye ni Akunnungu.

Che Adamu ni Kilisito.

¹² Kwa litala lya mundu jumo sambi syajinjile mu chilambo muno ni kuichisya chiwa. Kwayele chiwa chaichilile ŵandu wose, ligongo wose atesile sambi. ¹³ Akunnungu akanawe kwapa che Musa Malajisyo, sambi syajinjile mu chilambo. Nambo sambi ngasikuŵalanjikwa kuti sili sambi pangali Malajisyo. ¹⁴ Nambo chitandile katema ka che Adamu kwichila katema ka che Musa, chiwa chaatawele ŵandu wose namose aŵala ŵanganatenda sambi chisau sambi siŵasitesile che Adamu.

Che Adamu ali mpela Kilisito juchaiche. ¹⁵ Nambo chileŵo chi che Adamu ngachikomboleka kulandanywa ni ntuuka wa Akunnungu. Pakuŵa iŵaga sambi sya mundu jumo syaichisye chiwa kwa wose, ikulosya kuti ntuuka wa Akunnungu upundile nnope ni ntulilo wao uli kwa ŵandu ŵajinji, nombewo ukukopoka kwa mundu jumo, jwele mundu ali Che Yesu Kilisito. ¹⁶ Ntuuka wa Akunnungu ngaukulandana ni sambi sya mundu jumo. Akunnungu ŵanlamwile jwaleŵile kwa ligongo lya mundu jumo, nambo ŵandu ŵajinji paŵatesile sambi, Akunnungu ŵaichisye ntulilo wa kwaŵalanjila aŵe ŵandu ŵambone paujo pao. ¹⁷ Ili isyene kuti kwa litala lya chileŵo cha mundu jumo, chiwa chatawele. Nambo achila chiŵachitesile mundu jumo, yaani Che Yesu Kilisito chili chambone mwakupunda. Ŵandu wose chapochele umbone wekulu wa Akunnungu ni ntulilo wekulu wakutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu, chatawale mu umi kwa litala lya mundu jumo, mundu jo ali Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Nipele iŵaga kwa chileŵo cha mundu jumo ŵandu wose ŵalamulikwe kwamukwa, iyoyo peyo kwa chipanganyo chambone cha mundu jumo, chikwawombola ŵandu wose ni kwapa umi. ¹⁹ Pakuŵa kwa litala lya ungajitichisya wa mundu jumo, ŵandu ŵajinji ŵatendekwe ali ni sambi, iyoyo peyo kwitichisya kwa mundu jumo, kukwatenda ŵandu ŵajinji aŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu.

²⁰ Malajisyo gaiche kuti ŵandu alimanyilile yatite kukola sambi, nambo ŵandu paŵapundile kutenda sambi, ntuuka wa umbone wa Akunnungu wapundile nnope. ²¹ Mpela ila sambi syasitite pakutawala ni kwichisya chiwa, iyoyo peyo ntuuka wa umbone wa Akunnungu chiutawale kwa kwatenda ŵandu aŵe ŵambone paujo pao ni kwalongosya akole umi wa moŵa gose pangali mbesi kwa litala li Che Yesu Kilisito Ambuje ŵetu.

6

Umi nkulumbikana ni Kilisito

¹ Nipele, sambano tujileje uli? Ana tujendechele kusigala mu sambi kuti umbone wa Akunnungu upunde? ² Ngwamba! Patukusala nkati machili ga sambi syasili mwetuwe, uweji tuli mpela ŵatuwile, ana tutukombole uli kutama sooni mu sambi? ³ Pakuŵa nkumanyilila kuti twabatiswe nkulumbikana ni Kilisito Che Yesu, ni kwa litala lya ubatiso twalumbikene nawo mu chiwa chao. ⁴ Patwabatisilwe twalumbikene ni chiwa chao ni kusikwa pamo nawo, kuti mpela iŵatite pakususwa Kilisito mu ŵawe kwa litala lya ukulu wa Atati, iyoyo peyo noweji tukombole kutama mu umi wa sambano.

⁵ Pakuŵa iŵaga uweji twalumbikene ni Kilisito kwa chiwa chao, iyoyo peyo tutulumbikane nawo kwa kususwa mpela ŵelewo. ⁶ Tukumanyilila kuti wende wetu wa kalakala waŵambikwe pa nsalaba pamo ni Kilisito kuti chiilu cha sambi chijonasiche, tukasitumichila sooni sambi. ⁷ Pakuŵa mundu jwawile ngakuŵa sooni paasi pa machili

ga sambi syasikupanganya masengo nkati mwao. ⁸ Nambo iwaga tuwile pamo ni Kilisito, tukukulupilila kuti chitutame pamo nawo. ⁹ Pakuwa tukumanyilila kuti Kilisito asyuchile, nombewo ngaawa sooni, pakuwa chiwa ngachatawala sooni. ¹⁰ Pakuwa wawile kamo pe kwa ligongo lya sambi, ngaawa sooni, nambo kwakutama kwakwe, sambano akutama nkulumbikana ni Akunnungu. ¹¹ Iyoyo peyo ni wanyamwe nombe nliwalaranje wawe nkati ngani ja machili ga sambi ni kutama pamo ni Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

¹² Nipele, nkasileka sooni sambi sitawale mu iilu yenu ya kuwa, kuti nkasijitichisya tama sya pachilu. ¹³ Kasinyikoposya iwalo yenu nachiwamuno chimo kwa ligongo lya kutenda sambi. Nambo nliytosye mwachinsyene kwa Akunnungu nti wandu wasyuswe, ni nnyityosye iwalo yenu itumiche kwa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Sambu sinantawale sooni, ligongo nganimma paasi pa malajisyo nambo nkulongoswa ni ntuuka wa Akunnungu.

Kapolo jwakupanganya yaikwanonyesya Akunnungu

¹⁵ Nipele, tujileje uli? Ana tujendelechele kutenda sambi pakuwa nganituwa paasi pa malajisyo, nambo tukulongoswa ni ntuuka wa umbone wa Akunnungu? Ngwamba! ¹⁶ Nkumanyililanga kuti mwalityosyaga mwachinsyene mpela achikapolo kwa kunjitichisya mundu jwine, isyene nkuwa achikapolo wa mundu jo. Mwa waga achikapolo wa sambi, mbesi jakwe chiwa ni mwa waga achikapolo wa kwajitichisya Akunnungu, mbesi jakwe nkutendekwa kuwa wambone paujo pao. ¹⁷ Nambo ngatogolela kumanyilila, namose mwaliji achikapolo wa sambi kalakala ko, nambo sambano mpochele kwa ntima wose usyene wauli mmajiganyo gimpochele. ¹⁸ Mmombochekwe kutyochela mu ukapolo wa sambi, ni sambano mmele achikapolo wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁹ Nguwecheta kwa malowe ga mo wa gose pakuwa ngankukombola kumanyilila. Pakuwa kalakala ko mwalityosisyeye iilu yenu mme achikapolo wa usakwa ni ugongomalo. Iyoyo peyo sambano nliytosye mwachinsyene mme achikapolo wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu kuti nkombole kuswejeswa.

²⁰ Pamwalinji achikapolo wa sambi, nganinta wika wa kupanganya indu yambone paujo pa Akunnungu. ²¹ Ana mwapochile chichi pa mo wa go pamwapanganye indu yankuiwona kuti ili indu ya soni sambano jino? Pakuwa kumbesi kwa indu yo kuli chiwa. ²² Nambo sambano mmasile kuwombolwa mu ukapolo wa sambi ni kutendekwa achikapolo wa Akunnungu. Chinkupoka sambano chili kutama mu kuswejeswa kwakukwikawanawo umi wa mo wa gose pangali mbesi. ²³ Pakuwa mbote ja sambi jili chiwa nambo ntuuka waakukoposya Akunnungu uli umi wa mo wa gose pangali mbesi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu Ambuje wetu.

7

Malajisyo gankati ulombela

¹ Achalongo achinjangu, sambano ngukunguluka ni wandu wakugamanyilila Malajisyo. Ngankumanyilila kuti lilajisyo likuntawala mundu awaga jwanjumi? ² Tujile jwankongwe jwalombekwe ata wika ni lilajisyo mu utame wakwe ni wankwakwe, wankwakwe awaga jwanjumi. Nambo ajasikaga wankwakwe, jwankongwe jo chaa we jwangata wika ni lilajisyo lya ulombela. ³ Nipele, iwaga chalombekwe ni jwannume jwine wankwakwe ali jwanjumi, jwankongwe jo chawilanjikwe jwa chikululu. Nambo ajasikaga wankwakwe, jwankongwe jo nganata wika ni malajisyo, ni iwaga akulombekwa ni jwannume jwine, jwelejo ngana wa jwa chikululu. ⁴ Achalongo achinjangu, iyoyo peyo wanyamwe nganimma paasi pa Malajisyo, pakuwa mwalumbikene ni chilu cha Kilisito ni malumbo gakwe gali yele, Kilisito pa wawile ni wanyamwe mwawile pamo nawo. Sambano nli wakwe welewo wa wasyuchile kuti mwatumichile chambone Akunnungu. ⁵ Pakuwa patwatemi nkulongoswa ni tama syangalumbana sitwapagwile nasyo, tama sisyaliji nkuchiswa ni malajisyo, syapanganyisye masengo mu iilu yetu ni yose itwatendaga yamalile mu chiwa. ⁶ Nambo sambano tulechelelwe kutyochela mu Malajisyo gagatuta wile nti wakata wika, pakuwa twawile pamo ni Kilisito. Sambano tukwatumichila Akunnungu mu utame sambano wa Mbumu, nga wa nti kalakala kwa Malajisyo gagalembekwe.

Malajisyo ni sambu

⁷ Nipele, ana tujileje uli? Malajisyo gali sambu? Ngwamba! Nambo pangali Malajisyo ngangasimanyilile sambu sili chichi. Pakuwa ngangaimanye kuti kulajila kuli kulewa, iwaga Malajisyo ngagakasale, "Kasinlajila." ⁸ Nambo kutyochela ni makanyo go, sambu syapatile lipesa lya kwimusya tama jangalumbana jajili mwa uneji. Pakuwa pangali Malajisyo sambu sili chindu chewe. ⁹ Kundanda ko naliji jwanjumi pangagamanyilila Malajisyo, nambo pagaiche makanyo, sambu syajenele mu utame wangu, noneji naliji mpela jwammwe. ¹⁰ Ni naiweni kuti makanyo gagasachilwe kunyigalila umi, kwaune

ganyigalile chiwa. ¹¹ Pakuŵa sambi syapatile lipesa kwa litala lya makanyo galagala, syanamwisyeye ni kumulaga.

¹² Nipele Malajisyo gali gamaswela ni makanyo nombe nago gali gamaswela ni gakanonyelesya Akunnungu ni gali gambone. ¹³ Ana ni kuti chelecho chichaliji chambone chinyichisye chiwa? Ngwamba. Nambo sambi, pakuti siwoneche kuti sili sambi sisylene, sitesile achila chambone chinyichisye chiwa. Kwaye sambi kwa litala lya Makanyo syalosisye pangasisika sambi syasitite kuŵa syangalumbana kwanno.

Ngondo mu chiilu mwa mundu

¹⁴ Tukumanyilila kuti Malajisyo gali nkati indu ya chibumbu ni une nganiŵa mundu jwachibumbu, jusumichikwe nti kapolo mu sambi. ¹⁵ Pakuŵa nganguchimanyilila chinguchitenda, ligongo achila chinguchisaka nganguchitenda nambo achila chinganguchisaka kuchitenda chelecho ni chinguchitenda. ¹⁶ Nipele, iŵaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, ngwitichisya kuti Malajisyo gala gali gambone. ¹⁷ Nipele nganima une nansyene junguchitenda chelecho, nambo asila sambi syasikutama mwangu une. ¹⁸ Ngumanyilila kuti nkati mwangu une, malumbo gakwe mu chiilu changu cha sambi ngachikutaama chindu chambone. Ligongo namuno ngusaka kuchitenda chambone ngangukombola. ¹⁹ Pakuŵa chambone chinguchisaka nganguchitenda, nambo changalumbana chinganguchisaka kuchitenda, chelecho ni chinguchitenda. ²⁰ Nipele, iŵaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, nganima une junguchitenda, nambo asila sambi syasikutama nkati mwangu ni syasikuchitenda chelecho.

²¹ Nipele, nachiwani chindu chi chikupanganya masengo nkati mwangu, pakuŵa pangusaka kuchitendekanya chambone, kutenda ungalumbana ni unguusagula. ²² Pakuŵa mu ntima mwangu ngugasengwela Malajisyo ga Akunnungu. ²³ Nambo ngugaona malajisyo gane mu chiilu changu gachimyanaga ni ng'anisyo syangu. Ni gelego gakundendekasya meje jwantaŵikwe ni malajisyo ga sambi syasikupanganya masengo mu chiilu mwangu. ²⁴ Kulaga kwangu une! Ana ŵaani ŵachangulupusye ndyochi mu chiilu chachikunongosya mu chiwa? ²⁵ Ngwatogolela Akunnungu ŵakuitendekanya yeleyo kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni yandi une, kwa lunda lwangu ngugatamichila malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa tama syangu syangalumbana sya chiilu simbagwile nasyo, ngugatamichila malajisyo ga sambi.

8

Kutama mmachili ga Mbumu jwa Akunnungu

¹ Kwa yeleyo, sambano nganikupagwa kulamulikwa kwa kwamukwa kwa aŵala ŵakutama mu kulumbikana ni Kilisito. ² Pakuŵa malajisyo ga Mbumu jwa Akunnungu jwakwichisya umi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu gaamombwele une kutyochela mu lilajisyo lya sambi ni chiwa. ³ Akunnungu achitesile achila changanichikomboleka kutendekwa ni malajisyo ga che Musa pakuŵa tama syetu syangalumbana syatupagwile nasyo syatesile Malajisyo go gaŵe gakulepetala. Akunnungu ŵantumile Mwanagwe jwa jika juŵaliji ni chiilu chisau ni iilu yetu uweji ŵatuli ni sambi, kuti asilamule sambi mu iilu yetu, ni kwa chiilu chakwe cho ŵasiuleje sambi. ⁴ Akunnungu ŵatesile yeleyo kuti aila yaikusachilwa mu Malajisyo ga che Musa gatendekwe kwa uchenene nkati mwetu uwe ŵatukutama ngaŵa kwa machili ga tama syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo, nambo kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. ⁵ Pakuŵa ŵelewo ŵakutama kwa kusikuya tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo, nganisyo syao sikulongoswa ni tama syao syangalumbana. Nambo ŵelewo ŵakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, akuiganisya indu ya mu Mbumu. ⁶ Kuipanganya indu yaikusachilwa ni tama syangalumbana sya chiilu kukuichisya chiwa. Nambo, kuipanganya indu yaikusachilwa ni Mbumu kukuichisya umi ni chitendewe. ⁷ Pakuŵa mundu jwakulongoswa ni tama syangalumbana syapagwile nasyo pe ali jwammagongo jwa Akunnungu, ngakugapilikanichisya malajisyo ga Akunnungu, namose ngakupakombola kugapilikanichisya. ⁸ Ni ŵelewo ŵakulongoswa ni tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo ngakupakombola kwanonyelesya Akunnungu.

⁹ Nambo iŵaga Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu, ŵanyamwe ngankulongoswa ni tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo nkulongoswa ni Mbumu. Mundu jwalijose jwanganakola Mbumu jwa Kilisito nganaŵa mundu jwa Kilisito. ¹⁰ Nambo iŵaga Kilisito akutama nkati mwenu, Mbumu jwa Akunnungu akumpanga umi pakuŵa mmalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu, namuno iilu yenu chiiwe kwa ligongo lya sambi. ¹¹ Ni iŵaga Mbumu jwa Akunnungu juŵansyusisye Kilisito Yesu akutama nkati mwenu, jwelejo juŵansyusisye Kilisito Yesu, iyoyo chachiipa umi iilu yenu yaikuwa. Chatende yeleyo kwa litala lya Mbumu jwao jwakutama nkati mwenu.

¹² Nipele, achalongo achinjangu, tukwete ligambo, nambo ngaŵa lya kusikuya tama syetu syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo syasikuti pakutusaka. ¹³ Pakuŵa mwatamaga kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, isyene chinjasiche. Nambo kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu chinyiulaje isambo yangalumbana iyatendekwe ni chiilu nipele chinchilama. ¹⁴ Wandu wose ŵakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu ŵelewo ali ŵanache ŵa Akunnungu. ¹⁵ Pakuŵa nganimpochela Mbumu jwakuntenda ŵanyamwe achikapolo ni kwichisya lipamba, nambo mumpochele Mbumu jwakuntenda ŵanyamwe ŵanache ŵa Akunnungu, ni kwa Mbumu jo, uweji tukwaŵilanga Akunnungu, “Aba” malumbo gakwe Atati. ¹⁶ Ni Mbumu jwa Akunnungu nsyene akuŵalanga umboni pamo ni mbumu syetu, yakuti uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu. ¹⁷ Pakuŵa uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu, tutupochele aila yatugosele Akunnungu tutupochele pamo ni Kilisito, pakuŵa iŵaga tulageswe pamo ni ŵelewo, iyoyo chitutame pamo ni ŵelewo mu ukulu wao.

Ukulu waukwika

¹⁸ Pakuŵa nguŵalanga kuti masausyo ga moŵa gano ngaŵa chindu ni ngakuŵajilwa kulinganichikwa ni ukulu utichimanyiswa kukwete. ¹⁹ Nombe yepanganyikwe yose ikulindilila kwa lung'wanu lwekulungwa kuunukulikwa kwa ŵanache ŵa Akunnungu. ²⁰ Pakuŵa yepanganyikwe yose yagalauchikwe ni kuŵa yangalimate, ngaŵa kwa kusaka yepanganyikwe isyene, nambo yatendekwe yeleyo kwa kusaka kwakwe Akunnungu nsyene. Namose kwana chilolelo, ²¹ pakuŵa yepanganyikwe yo nombe chiilecheleswe kutyochele mu ukapolo wa konanga ni kwinjila mu kulechelelewa kwekulu kwa ŵanache ŵa Akunnungu. ²² Pakuŵa tukumanyilila kuti mpaka sambano yepanganyikwe yose ikuwuwula mpela ila jwankongwe yakuti pakupikana chilungusi katema ka kuligopola. ²³ Ngaŵa yepanganyikwe yo pe ni ichiwuwule, nambo nowe ŵakwe ŵatukwete mbumu, nti ntuka waandanda wa Akunnungu, iyoyo tukuwuwula mu mitima jetu, tuchilindililaga kwa lung'wanu lyuŵa lyati Akunnungu litachituunukule kuti tuli ŵanache ŵao ŵa usyene ni kuigalausya ilu yetu kuŵa ya sambano. ²⁴ Pakuŵa twakulupwiswe, nombe tuli mu chilolelo. Nambo mundu achionaga chindu chakuchilolela, chelecho ngaŵa chilolelo sooni. Pakuŵa ana ŵaani ŵakukombola kuendelechela kuchilolela chindu chakuchiona? ²⁵ Nambo twachilolelaga chindu chingatukuchiona tukuchilindilila mu upililiu.

²⁶ Iyoyo peyo, ni Mbumu jwa Akunnungu akutukamuchisya mu kulepetala kwetu. Pakuŵa ngatukumanyilila itukuŵajilwa kupopela, nambo Mbumu nsyene akutupopelela kwa Akunnungu nkuuwula kwangatukukombola kukuŵalanga. ²⁷ Ni Akunnungu ŵakwiyona ya ili mu mitima jetu, iyoyo akuimanyilila chakuchiganisya Mbumu jo, pakuŵa Mbumu akwapopelela wandu ŵa Akunnungu mpela yaikuti kwanonyela Akunnungu.

²⁸ Tukwimanyilila kuti mu indu yose, Akunnungu akupanganya masengo kwa upoche wa aŵala ŵakwanonyela, yaani ŵeŵala ŵawilanjikwe kutenda malinga ni lisosa lyao. ²⁹ Pakuŵa aŵala Akunnungu ŵawamanyilile chitandile kundanda ni ŵawasagwile kuti alandane ni Mwanagwe, kuti Mwanagwe jo aŵe jwandanda kupagwa pasikati ja achapwakwe ŵajinji. ³⁰ Ni aŵala ŵawasagulikwe chitandile kundanda, ni ŵawowo ŵawaaŵilasile, ni ŵele ŵawaaŵilasile, ŵelewo ŵawalanjile kuŵa ŵambone paujo pao, ni ŵele ŵawalanjile kuŵa ŵambone paujo pao, ŵelewo ni ŵawaausisye.

Unonyelo wa Akunnungu

³¹ Kwapele, Ana tujileje uli nkati yeleyi yose? Iŵaga Akunnungu ali upaande wetu, ŵaani ŵachakombole kutukanila uwe? ³² Akunnungu nganankolela chanaso Mwanagwe jwa jikape, nambo ŵantoyosise kwa ligongo lya uweji wose. Iŵaga atesile yeleyo, ana chalepele chinauli kutupa indu yose pangalipila pamo ni Mwanagwe? ³³ Ana ŵaani ŵachakombole kwaŵechetela magambo wandu ŵasagulikwe ni Akunnungu? Akunnungu nsyene ŵawalanjile kuŵa ŵangali ileŵo. ³⁴ Ana ŵaani ŵachachitulamula? Ngaŵa Kilisito Yesu! Pakuŵa Kilisito Yesu ni juŵawile, ni kupunda yeleyo ŵasyuchile, ni sambano akutama kundyo kwa Akunnungu, ni ŵelewo ni ŵakutupopelela. ³⁵ Ana ŵaani ŵakukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Kilisito? Ana kulaga pane kusauka pane ipwetesi pane sala pane usauchi pane kogoya pane chiwa? ³⁶ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Kwa ligongo lyenu tukutama mu chakogoya cha chiwa moŵa gose, tuŵalanjikwe nti ngondolo sya kusinga.”

³⁷ Nambo mwa yele yose uweji tukupunda, elo kupunda mwakupunda mwa ŵele ŵakutunonyela. ³⁸ Pakuŵa ngumanyilila isyene kuti, ngapagwa chindu chachikukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, atamuno chiwa, atamuno umi, atamuno achikatametume ŵa kwinani, atamuno machili gane ga kwinani, atamuno indu yaikukopochela sambano yi, atamuno ichikopochele yo, atamuno ŵakutawala, ³⁹ atamuno

yaili mwinani, atamuno yaili paasi, atamuno yepanganyikwe yaili yose ngaikombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, wauli mwa Kilisito Yesu Ambuje W'etu.

9

Akunnungu ni w'andu w'akwe

¹ Nguw'echeta isyene kuti une ndili jwa Kilisito, ngangusala unami. Nningwa wangu ukuumalanjila umboni kwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, isyene ngangulam-busya. ² Ngusupuka kwannope ni ndili ni ipwetaisi yangamala mu ntima mwangu, ³ pakuw'a ngakombwele kupopelela nwecheche ni kulekanganywa ni Kilisito kwa ligongo lya achinjangu W'aisilaeli, w'ali lukosyo lumo ni une kwa chiilu. ⁴ W'elewo ali W'aisilaeli w'awasagulikwe ni Akunnungu a'we w'anache w'ao w'awalosiseye ukulu wao. W'alangene nawo ni kwapa Malajisyo, w'alosiseye yakuti pakwapopelela ni kwapa ilanga yakwe. ⁵ W'anyawo ali isukulu ya achambuje w'etu, ni kutyochela mu u'welesi wao, Kilisito w'apagwile kwa chiilu. W'elewo ali Akunnungu w'akutawala yose, alapikwe mo'wa gose pangali mbesi. Eloo.

⁶ Nganguw'echeta kuti chilanga cha Akunnungu nganichimalila. Pakuw'a ngana'wa W'aisilaeli wose w'ali w'andu w'a Akunnungu. ⁷ Atamuno ngana'wa u'welesi wose u che Iblahimu w'ali w'anache w'a Akunnungu, nambo Akunnungu w'apele chilanga che Iblahimu achitiji, "U'welesi wenu chiutyochele ni che Isaka." ⁸ Malumbo gakwe gali, nga'wa w'anache w'apagwile kwa chiilu ni w'ali w'anache w'a Akunnungu, nambo a'wala w'anache w'apagwile kwa chilanga cha Akunnungu ni w'achaw'ilanjikwe u'welesi u che Iblahimu. ⁹ Pakuw'a chilanga chiw'achilanjile Akunnungu ni chelechi, "Katema kakasagulikwe ching'ache, ni che Sala chaligopole mwanache jwannume."

¹⁰ Ni nga'wa yeleyo pe, nambo che Lebeka w'akwete w'anache w'awili w'achilume w'aw'awelekwe ni atati w'amo, w'ali che Isaka ambuje w'etu. ¹¹ Pakuw'a akanapagwe ma'wila, namose akanatende indu yambone pane yangalumbana, pakuti nningwa wa Akunnungu wa kusagala uwoneche. ¹² Akunnungu w'ansalile che Lebeka, "Jwankulungwa chachintumichila mpwakwe." Lusagu lwa Akunnungu lukutendekwa malinga ni u'w'ilanje wakwe ni nga'wa kwa ipanganyo ya w'andu. ¹³ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Naanonyele a Yakobo nambo a Esau naachimile."

¹⁴ Nipele, ana tujileje uli? Ana Akunnungu ngakulamula yaikuti pakusachilwa? Namuno kanandi! ¹⁵ Pakuw'a w'asalile che Musa, "Chinjintendela wema jungunsaka kuntendela wema, ni chinjimpililila ajula jungunsaka kumpililila." ¹⁶ Nipele, yeleyo yose ikukulupilila chanaso cha Akunnungu ni nga'wa kwa kuchalila kwa mundu atamuno kwa usache wa mundu. ¹⁷ Pakuw'a Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi kwa mwenye jwa ku Misili, "Nanjimiche mme mwenye melepe, kwa litala lya mmwejo nosye machili gangu ni kuti liina lyangu limanyiche pachilambo pose." ¹⁸ Kwayele, Akunnungu akunkolela chanaso ajula jwakunsaka nsyene, nombe jwakusaka a'we jwa kulimba ntima, akunlim-bisya.

Lutumbilo ni chanaso cha Akunnungu

¹⁹ Pane chimuusye, "Iwaga ili yeleyo, ana ligongo lyachi Akunnungu akuti w'andu alewile? Pakuw'a w'ani w'akukombola kukanilana ni aila yakuisaka Akunnungu?" ²⁰ Nambo mmwe mundu, ana mmwe nduni junkwajanga Akunnungu? Ana chiw'iga chikukombola kum-musya juw'achigumbile, "Kwachichi mung'umbile yeleyi?" ²¹ Jwakugumba akukombola kugumba iw'iga iw'ili kwa lilongo limo yakuti pakusaka, chiw'iga chimo kwa ligongo lya masengo gakuchimbichikwa ni chine kwa ligongo lya masengo gangachimbichikwa.

²² Yeleyo ni iyaliji kwa Akunnungu. W'asachile kulosya lutumbilo lwao ni kugamanyisya machili gao. Nambo w'apililile nnope a'wala w'andu w'aw'awajilwe kulamulikwa ni lutumbilo lwao, w'elewo ni w'akuw'ajilwa konangwa. ²³ Sooni w'asachile aumanyisye winji wa ukulu wao u'w'apele a'wala w'aw'awajilwe kupochela chanaso chao, a'wala w'aw'awichikwe chile kalakala apochele ukulu wakwe. ²⁴ Uweji ni w'atuw'ilanjikwe ni jwelejo, nga'wa kutyochela kwa W'ayahudi pe nambo kwa w'andu w'anga'wa W'ayahudi nombe nawo. ²⁵ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala mu chitabu chi che Hosea jwakulondola jwa Akunnungu, "A'wala w'anga'wa w'andu w'angu, china'w'ilanje, 'W'andu w'angu.' Ni a'wala w'angangwanonyela, 'Chinanonyele.'

²⁶ Ni pamalo pa'w'aw'ilanjikwe, 'W'anyamwe nganimma w'andu w'angu,' cha'w'ilanjikwe 'W'anache w'a Akunnungu w'ajumi.' "

27 Nombwe che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu akwakalipila Waisilaeli kuti, “Namose winji wa uwelesi wa Waisilaeli uli mpela nsanga wa kumbwani, nambo nganatupa wachachikulupuswa. 28 Pakuwa, Ambuje ngaakawa kwalamula wandu wa pachilambo pa.” 29 Mpela che Isaya iwalongolele kusala, “Ambuje wa ukombole ngakatulechele uwelesi wa Waisilaeli, wose tukaawile mpela wandu wa ku Sodoma, tukalandene ni wandu wa ku Gomola.”

Che Paolo akwapopelela Waisilaeli

30 Nipele, ana tujileje uli? Wandu wanga wa Wayahudi wanganatenda chindu chachili chose kuti aloleche wambone paujo pa Akunnungu, waloleche ali wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. 31 Nambo Waisilaeli wasosile malajisyo gakatesile aloleche wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya malajisyo, nganalolecheka wambone paujo pa Akunnungu. 32 Ligongo lyachi nganalolecheka wambone paujo pa Akunnungu? Pakuwa wasosile kutendekwa wambone kwa ipanganyo yao, ngawa kwa litala lya chikulupi. Walikuwele pa “Liganga lya kulikuwalila.” 33 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nnole chimiche liganga ku Sayuni, lichilyatende wandu agwanje, misile lwala luchilwagwisye wandu. Nambo juchankulupilile jwelejo, jwelejo ngajaluswa kose.”

10

1 Achalongo achinjangu, chingulajila kwannope mu ntima mwangu, ni ngwapopelela Akunnungu kwaligongo lya Waisilaeli, kuti akulupuswe. 2 Pakuwa isyene ngunsalila umboni kuti akuchalila kwatumichila Akunnungu, nambo ngawa mu umanyilisi wambone. 3 Pakuwa nganaimanyilila yakuti Akunnungu pakwawalanjila wandu kuwa wambone paujo pao, nombewo atandisye litala lyao achinsyene. Ngakulikuya litala lya kuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu. 4 Pakuwa kwa kwika kwakwe Kilisito, malajisyo gaichile kumbesi kwakwe, pakuwa munda jwalijose jwakunkulupilila Kilisito awalanjikwa jwambone paujo pa Akunnungu.

Ukulupusyo uli kwa wanawose

5 Nkati ngani ja kuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kukamula Malajisyo, che Musa walembile yele, “Mundu jwakugakumulichisya Malajisyo chatame kwa litala lya Malajisyo go.” 6 Nambo nkati ngani ja kuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi, ikuwechetekwa yele: “Kasinliusya mu ntima mwenu kuti, ana waani wachakwele kwini kuti annyichisye Kilisito paasi kukwetu?” 7 Atamuno kasinliusya kuti, “Waani juchatuluche mu lisimbo lyangali mbesi kuti annyichisye Kilisito pachanya?” 8 Nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi: “Lilowe lya Akunnungu liwandikene nomwe, lili mu kang’wa jenu ni mu ntima wenu.” Lilowe lya lili utenga wa chikulupi chachitukwalichila wandu. 9 Mwajitichisya ni kuwecheta kwa kang’wa jenu kuti Che Yesu ali Ambuje ni kukulupilila mu ntima mwenu kuti Akunnungu wasyusisye mu wawe, chinchikulupuswa. 10 Pakuwa kwa ntima munda akukulupilila ni kuwalanjikwa kuwa wambone paujo pa Akunnungu, sooni kwa kang’wa jakwe pakwitichisya ni kuwecheta, akukulupuswa. 11 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose jwakunkulupilila jwelejo ngajakola soni.” 12 Chindu chi chili kwa wandu wose, nganikupagwa kulekangana pasikati ja Wayahudi ni wandu wanga wa Wayahudi, pakuwa Akunnungu ali Ambuje wa wandu wose, ni sooni ali wambone kwa wandu wakwapopela. 13 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose juchawilanje kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.”

14 Nipele, ana champopele chinauli jwelejo jwanganankulupilila? Ana chankulupilile uli iwaga nganapilikana utenga wakwe? Soonni chaplikanile chinauli utenga wakwe pangali wandu wakwalichila? 15 Ana chalachile chinauli Ngani Jambone pangaalajisya? Mpela Malembelo gamaswela yagakuti pakusala, “Nnole yakuti kusengwasya kwika kwa awala wakulichila Ngani Jambone!” 16 Nambo ngawa wandu wose wakulupilile Ngani Jambone. Pakuwa che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu watite, “Ambuje, ana nduni jwakulupilile utenga wetu?” 17 Kwaye, chikulupi chikuika kwa kupilikana utenga, ni utenga wo ukwika kwa kulalichilwa Lilowe lya Kilisito.

18 Nambo nguusya, ana nganapilikana utenga wo? Elo, kupilikana wapilikene! Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti, “Lilowe lyao lyapikaniche mu chilambo mose ni malowe gao gaichile mpaka kumbesi kwa chilambo chose.”

¹⁹ Nguusya sooni, ana Waisilaeli nganaimanyilila? Akunnungu watandite kuwecheta kwa litala li che Musa,

“Chinantende nkole wiu
kwa litala lya wandu wangaŵa chilambo,
chinantesye ntumbile
kwa litala lya wandu wakuloŵela.”

²⁰ Che Isaya jwakulondola waŵechete pangali woga maloŵe ga, Akunnungu watite,
“Mbatikene kwa wandu wanganasosasa une,
naliunukwile kwa wandu wanganausya nkati ngani jangu.”

²¹ Nambo nkati Waisilaeli, che Isaya akutusalila kuti, “Akunnungu watite yeleyi, ‘Lyuŵa tetete najongwele makono gangu kwa wandu kwaŵilanga wandu wangakunyitichisya ni wamakani.’”

11

Chanasa cha Akunnungu kwa Waisilaeli

¹ Nipele, nguusya, ana Akunnungu wakanile wandu wakwe? Ngwamba! Uneji nansyene ndili Mwisilaeli jwa uŵelesu u che Iblahimu ni jwa lukosyo lu che Benyamini. ² Akunnungu nganiŵakana wandu wakwe waŵasagwile chitandile kundanda. Nkukumbuchila yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu nkati che Elia, katema paŵalalate Waisilaeli paujo pa Akunnungu? ³ Watite, “Ambuje, wauleje wakulondola wenu ni kugumula ilisa yenu, noneji sigalile jika. Ni wanyawo akuusosa amulaje.” ⁴ Nambo Akunnungu wanjanjile uli? Wansalile, “Nalisigachisye wandu elufu saba waŵakanile kuntindiŵalila Baali nnungu jwa unami.” ⁵ Ni iyoyo peyo katema ka sambano kano, apali wandu kanandi wasigalile wasagulikwe ni Akunnungu ligongo lya umbone wao. ⁶ Lusagu lwa Akunnungu lukukulupilila umbone wakwe, ni ngiŵa kwa ipanganyo ya wandu, iŵaga Akunnungu akwasagula wandu kwa litala lya ipanganyo yao, nipele umbone wakwe ngaukaŵe umbone wa usyene.

⁷ Nipele, itite uli? Chindu chiŵachisosaga Waisilaeli nganachisimana, nambo aŵala waŵasagulikwe wachisimene, ni wane waŵasigalile wo Akunnungu watesile aŵe wakukatima ntima. ⁸ Mpela yaitite kulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu waapele lunda lwangamanyilila, waapele meeso nambo ngakulola ni waapele mawiwi nambo ngakupilikana mpaka lelo jino.” ⁹ Ni che Daudi akuti, “Chindimba chao chiŵe chitanje chakwatanjisa, agwanje ni kulagaswa.

¹⁰ Meeso gao gatajikwe chipi kuti akalola ni migongo jao jipindiche moŵa gose.”

¹¹ Nipele, nguusya sooni, ana Wayahudi alikuŵele kwichila kugwa kusyene? Ngwamba! Nambo kwa chileŵo cha Wayahudi, wandu wangaŵa Wayahudi waichilile ukulupusyo, kuti Wayahudi wakolele wiu. ¹² Kuleŵa kwa Wayahudi kuichisye upile weujinji pachilambo, ni kupunguchilwa kwao kwa chikulupi kuichisye upile weujinji kwa wandu wangaŵa Wayahudi. Ana ngakukuichisya upile wakupunda nnope katema Wayahudi wose pachiuŵajilile Akunnungu?

Ukulupusyo kwa wandu wangaŵa Wayahudi

¹³ Sambano, nguwecheta ni mwanya wandu wangaŵa Wayahudi. Pakuŵa uneji ndili nduna kwa wandu wangaŵa Wayahudi, ngulilapila masengo gangu. ¹⁴ Pane chingombole kwatenda Wayahudi akole wiu kuti ngombole kwakulupusya wampepe mwa ŵelewo. ¹⁵ Pakuŵa iŵaga kukanikwa kwao ni Akunnungu kuichisye kwilana pasikati ja Akunnungu ni wandu wose wa pachilambo, isyene pachakundikwe ni Akunnungu chikuŵe mpela kuichisya umi kwa wandu ŵawile.

¹⁶ Naga chipande chandanda cha nkate chityochekwe ligongo lya Akunnungu, nkate chiuŵe wakwe iyoyo peyo, ni nchiga watyochekwaga ligongo lya Akunnungu, nipele nyambi syakwe chisiŵe syakwe iyoyo peyo. ¹⁷ Nyambi simpepe sya mseituni wepande syekate ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji upandichikwe pachanya chitela cha mseituni wepande. Wanyamwe wangaŵa Wayahudi nkulandana ni mseituni wa mwitinji, sambano nkupoka umi wa chimbumu wa Wayahudi. ¹⁸ Kwayele kasimwajalusya aŵala wakatikwe mpela nyambi. Wanyamwe nganinkola chakulifunila, pakuwa nganimma Wanyamwe wankujikamulila michiga, nambo michiga jo ni jajikunkamulila wanyamwe.

¹⁹ Panepa chinjile, “Nyambi syatikwe melepe kuti une ngapandichikwe pachanya pakwe.” ²⁰ Mwambone! Syatikwe kwaligongo lya ungakulupilila wao ni mmwejo ntemi pamalo pao kwaligongo lya kukulupilila. Sambano nkali funa nambo njogope.

21 Pakuŵa iwaga Akunnungu nganiwalechelela Wwayahudi wakulandana ni nyambi sisylene, ana Akunnungu channechelele mmwe? 22 Nipele, nganichisye yankati umbone wa Akunnungu ni chikali chao nombe nacho. Wewelo ali wachikali kwa awala wagwile nambo wewelo ali wambone kwa awala wakutama mu umbone wao. Naga ngaŵa ye, nomwe wakwe tachintyosya. 23 Ni Wwayahudi nombe nawo alekaga ungakulupilila wao chapandichikwe peuto pawaliji kundanda, pakuŵa Akunnungu akupakombola kwapandichisya sooni. 24 Wanyamwe wandu wangaŵa Wwayahudi nkulandana ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji lwekate ni kupandichikwa pa mseituni waupandikwe. Nambo chelechi nganichiŵa chindu chachipago. Wwayahudi akulandana ni mseituni wepande ni chiiŵe yangasakalisya kwa Akunnungu kupandichisya sooni nyambi sisyakatikwe pa chitela chao cha chipago.

Chanasa cha Akunnungu kwa wandu wose

25 Achalongo achinjangu ngusaka mmayilile usyene wausisiche, nambo ngusaka mmayilile kuti nkallapa nkmete lunda nnope. Makani ga Waisilaeli galiji ga katema pe mpaka wandu wangaŵa Wwayahudi wose wakusachilwa pachiwaujilile Akunnungu. 26 Pelepo Waisilaeli wose chakulupuswe mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu,

“Mu Sayuni chachityochela nkulupusyo chachichityosya chigongomalo pasikati ja uwelesi u che Yakobo.

27 Lyeleli lili lilangano lyangu lichindende ni wewelo katema pachinaalechelesye sambu syao.”

28 Pakuŵa akujikana Ngani Jambone, Wwayahudi aŵele wammagongo wa Akunnungu nambo kwa kupoka kwenu wanyamwe wangaŵa Wwayahudi. Nambo pakuŵa Akunnungu waasagwile, chiŵela Akunnungu akwanonyela kwa ligongo lya achambuje wao. 29 Pakuŵa Akunnungu ngakugalausya nganisyao syao kwa awala wawasagwile ni kwapa upile. 30 Kalakala ko wanyamwe nganinwajitichisya Akunnungu nambo sambano ankolele chanaso wanyamwe ligongo lya ungapilikanichisya wa Wwayahudi. 31 Iyoyo peyo mpela wanyamwe yantite pakukolelwa chanaso, Wwayahudi nombewo ngakwajitichisya Akunnungu melepe kuti nombewo akolelwe chanaso. 32 Pakuŵa Akunnungu waatesile wandu wose aŵe wangajitichisya kuti wakolele chanaso wanawose.

33 Ipanje ya Akunnungu ni lunda ni umanyilisi wao ili yekulungwa kupunda! Ngapagwa jwakupakombola kusosasosa ulamusi wao natamuno kugamanyilila matala gao.

34 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Ana waani wakusimanyilila ng'anisyao sya Ambuje?

Ana waani uchiŵasalile chakupanganya?

35 Ana waani walongolele kwapa Akunnungu chindu

kuti ni wewelo wauchisye?”

36 Pakuŵa indu yose ipanganyikwe ni wewelo, ni ili kwa ukombole wao ni kwa liwamba lyao. Akunnungu akuswe moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

12

Kutama kwa kwatumichila Akunnungu

1 Kwayele, achalongo achinjangu, pakuŵa Akunnungu annosisye chanaso chao, ngunchondelela ntyosye iilu yenu mpela mbopesi jejumi ni jeswela ni jajikwanonyelesya Akunnungu. Lyele lili litala lya usyene lya kwapopelela Akunnungu. 2 Nkansyasya indu ya pachilambo pano nambo Akunnungu ajigalausye miningwa jenu kuti mmayilile unonyelo wa Akunnungu. Nipele chinkombole kulimanyilila lisosa lya Akunnungu lyalili lyambone ni yakuti pakusaka wanyamwe mme.

3 Pakuŵa kwa umbone waambeke Akunnungu, ngunsalila wanyamwe wose, mundu akasalanganichisya kuti ali jwankulu kupunda yaikuti kwaŵajila. Nambo mmeje wa lunda pankuganisa, ni kulilamula mwachinsye malinga ni chikulupi chimpegwile ni Akunnungu. 4 Mu chiilu chimo mwana iwalo yejinji, ni kila chiŵalo chikupanganya masengo gakwe. 5 Uweji watuli wajinji tuli chiilu chimo mu kulumbikana ni Kilisito, nowaji wose tulumbikenye jumo kwa jwine nti iwalo ya kupisyangana ya pachiiilu. 6 Nipele, pakuŵa tuli ni mitulilo jakupisyangana, malinga ni ntuuka watupele Akunnungu. Jwapegwilwe ntulilo wa kuŵecheta utenga kutyochela kwa Akunnungu, aŵechete malinga ni chikulupi chakwe. 7 Waga mundu apegwilwe ntulilo wa kutumichila, nneche atumichile. Jwapegwilwe ntulilo wa kwiganya, nneche ajiganye. 8 Jwapegwilwe ntulilo wa kutusya ntima, atendeje yeleyo. Ni jwapegwilwe ntulilo wa kutyosya kwa wane, atyosye kwa

lulele. Jwakwimilila, ajimilile kwa kuchalila ni jwa chanasa, atendekanye yeleyo kwa kusangalala.

Unonyelo

⁹Unonyelo wenu uwe wangi ulamba. Nchichime changalumbana chilichose, mnyambatilane ni yambone. ¹⁰Nnonyelane jwine ni jwine mpela achalongo ni kuchimbichisyana jwine ni jwine. ¹¹Npanganye masengo kwa kuchalila, nkaŵa ŵa ulesi. Mwatumichile Ambuje, kwa ntima wenu wose. ¹²Nsengwanje nli ni chilolelo. Mpililile mu kulagaswa, ni kupopela katema kose. ¹³Mwakamuchisye ŵandu ŵa Akunnungu mu yaikwasoŵa yao ni kwapochela achalendo kwa unonyelo.

¹⁴Mwape upile ŵakunnagasya, mwape upile ngasimwalwesya. ¹⁵Nsengwanje pamo ni ŵakusengwa, nile pamo ni ŵakulila. ¹⁶Ntame yambone jwine ni jwine. Kasinlifuna nambo nkunde kutama kwa kuitulusya. Kasinliganichisya kuti nkwe lunda nnope.

¹⁷Ngasimwauchisya yangalumbana mundu jwampanganyichisye yangalumbana. Mpanganye yambone kwa ŵandu wose. ¹⁸Yaikuti pakukomboleka kukwenu nchalile kutama mu chitendewe ni ŵandu wose. ¹⁹Achalongo achinjangu, kasimmuchisyana yangalumbana jwine ni jwine, nambo mwalechele Akunnungu atende chindu cho kwa lutumbilo lwakwe, pakuŵa ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, Ambuje akuti, “Kuuchisya chisasi kuli kukwangu, uneji chimuchisye.” ²⁰Mpela Malembo ga Akunnungu yakuti, “Jwammagongo jwenu jakolaga sala mwape chakulya ni jankamulaga njota mwape meesi ang’weje. Pakuŵa kwakutenda yeleyo chimwatende akole soni jajikulungwa nti mwaŵichile makala ga mooto pantwe pakwe.” ²¹Nkakunda ungalumbana umpunde, nambo nkaupunde ungalumbana kwa kuitendekanya yambone.

13

Kwapilikanichisya achakulu ŵa chilambo

¹Kila mundu ŵajitichisye waali ni ulamusi ŵa pachilambo, pakuŵa ngapagwa mundu jwakukombola kulongosya iwaga nganaŵichikwa ni Akunnungu kuti alongosye, Akunnungu jika pe ni ŵakwapa ŵandu machili ga kulongosya. ²Jwakukanilana ni ŵakwete ulamusi, akugakana malajisyo ga Akunnungu, ni ŵakuitendekanya yeleyo akuliichisya kulamulikwa nsyene. ³Pakuŵa ŵakutawala ngakogopeka ni ŵandu ŵakwitendekanya yambone, nambo akogopeka ni ŵandu ŵakwitendekanya yangalumbana. Ana ngankusaka kunjogopa jwali ni ulamusi? Ntendeje yali yambone nombejo chanlape, ⁴pakuŵa jwelejo ali katumetume jwa Akunnungu jwakupanganya masengo kwa kupoka kwenu. Nambo iwaga nkuitenda yangalumbana munjogope, pakuŵa isyene akwete ulamusi wa kunnagasya. Jwelejo ali jwakwatumichila Akunnungu, akulosya lutumbilo lwa Akunnungu ŵandu ŵakwitendekanya yangalumbana. ⁵Kwa ligongo lya ikuŵajilwa kwajitichisya ŵakwete ulamusi, ngaŵa kwa ligongo lya kogopa kulamulikwa ni Akunnungu, nambo kwa ligongo lya nningwa wenu nkumanyilila chinkusachilwa kuchitenda.

⁶Kwa ligongo li, ŵanyamwe nkupeleka nsongo, pakuŵa ŵakulongosya wo ali achikatumetume ŵa Akunnungu pakuŵa pakupanganya masengo go akuntumichila Akunnungu. ⁷Mwape ŵandu wose indu iyaŵajile, jwakupochela nsongo mwape nsongo ni jwakupochela ushulu mwape ushulu ni luchimbichimbi kwa jwakuŵajilwa kuchimbichikwa.

Yaikusachilwa kutendelana jwine ni jwine

⁸Nkakola ligambo kwa mundu jwalijose, ikaŵe kunonyelana. Pakuŵa jwakunnonyela njakwe amalisisye Malajisyo ga che Musa. ⁹Pakuŵa malajisyo gakuti, “Kasintenda chikululu, ni kasimmulaga ni kasinjiŵa ni kasinnajila,” ni malajisyo ga ni malajisyo gane gose gataŵikwe mu lilajisyo limo lyalikuti, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasylene.” ¹⁰Jwakunnonyela njakwe ngaakombola kumpanganyichisya yangalumbana. Nipele, unonyelo uli utindimisyo wa Malajisyo gose.

¹¹Ntende yele, nchimanyililaga katema, yakuti ndaŵi ja kwimuka mu lugono jiiche, pakuŵa sambano ukulupusyo wetu uli pachiwandi ni uweji kupunda iyaliji patwatandite kukulupilila. ¹²Chilo chiŵandichile kumala ni muusi uŵandichile. Nipele tuleche ipanganyo ya muchipi ni kuwala yakumenyanilana ya lilanguka. ¹³Tujende yambone nti ŵandu ŵatukutama muusi. Tuleche chindimba chachili ni ipanganyo yangalumbana, kukolelwa ni chigwagwa ni usakwa ni umenyani ni wiu. ¹⁴Mwatende ŵandu ammone Ambuje Che Yesu Kilisito mu utame wenu, kasinganisa tama syangalumbana syampagwile nasyo ni kusikuya.

14

Kasimunlamula mpwenu

¹ Mumpochele jwelejo jwakulepetala mu chikulupi nkakanilana nawo nkati ng'anisyo syao. ² Mundu jumo akwete chikulupi, akulya indu yose, nambo jwine jwalepetele mu chikulupi, akulya maponda pe. ³ Mundu jwakulya indu yose, akasanjalusa jwelejo jwangakulya indu yose. Ni mundu jwakulya maponda pe, akasanlamula jwelejo jwakulya indu yose, pakuwa Akunnungu ankundile jwelejo. ⁴ Ana mmwejo nduni junkunlamula jwikutumichila jwa jwine? Ajimaga uchenene pa masengo gao pane agwaga, lyele lili pachanya pa mmbujegwe. Nombejo chajime mwakulimbila, pakuwa Ambuje chakombole kunjimika.

⁵ Mundu jumo akukombola kuganisa kuti lyuwa limo lili lyambone kupunda mowa gane nambo jwine akukombola kuganisa kuti mowa gose gali yalumo. Kwapele mundu jwalijose ajitichisye yakuti pakuganisa nsyene. ⁶ Mundu jwalijose jwakuliwona lyuwa lili lyambone, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje. Ni jwakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, pakuwa akwatogolela Akunnungu kwaligongo lya chakulya chiwapele. Iyoyo ni jwangakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, ni jwelejo nombe akwatogolela Akunnungu. ⁷ Pakuwa ngapagwa namose jumo pasikati jetu jwikutama kwa liwamba lyakwe nsyene atamuno ngapagwa jwakwasika kwa liwamba lyakwe nsyene. ⁸ Pakuwa iwaga tukutama, tukutama kwa liwamba lya Ambuje ni iwaga tukwasika, tukwasika kwa liwamba lya Ambuje. Nipele, iwaga tukutama pane tukwasika, uwe tuli wandu wa Ambuje. ⁹ Pakuwa Kilisito wajasiche ni kusyuka kwa ligongo lya, melepe aweje Ambuje wa waajasiche ni wajumi nombe nawo. ¹⁰ Kwachichi mmwe nkunlamula mpwenu jo? Pane uli alakwe kunjalusya mpwenu jo? Pakuwa uweji wose tutujime paujo pa chitengu cha ulamusi cha Akunnungu. ¹¹ Pakuwa mpela Malembelo ga Akunnungu yakuti pakusala,

Ambuje akuti, "Isyene indite kuwa Akunnungu jwanjumi, kila mundu chachitindiwala paujo pangu

ni kila mundu chachijitichisya kuwecheta nsyene kuti Une ndili Akunnungu jwanjumi."

¹² Kwayele, kila jwalijose pasikati jetu chaliwalanje nsyene kwa aila iyaitesile paujo pa Akunnungu.

Kasinchijonanga chikulupi cha wandu wane

¹³ Nipele, tukasalamulana twachinsyene nambo tulilolechesye, mundu akasammichila njakwe chakukuwasya pane kuntenda agwilile mu sambu. ¹⁴ Une jwanumbikene ni Ambuje Che Yesu, ngumanyilila kuti ngapagwa chakulya chachili chakusakala paujo pa Akunnungu. Nambo mundu aganisyaga kuti chakulya chine chili chakusakala paujo pa Akunnungu, chele chakulya cho chili chakusakala kwa jwelejo. ¹⁵ Nambo mwansupusyaga mpwenu kwa ligongo lya yakulya inkulya, nlesile kutenda mu unonyelo. Chakulya chinkulya chikawa ligongo lya kunsosyasa mpwenu juwawililwe ni Kilisito. ¹⁶ Iyoyo kasinjitichisya kuti chindu chinkuchiwona wanyamwe chambone chijaluswe. ¹⁷ Pakuwa, Umwenye wa Akunnungu nganiuwa kulya ni kug'wa, nambo kuli kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni chitendewe ni sangalala jajikwika ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Pakuwa mundu jwalijose jwikutumichila Kilisito kwanti yeleyo, akwanonyelesya Akunnungu, sooni akukundikwa ni wandu.

¹⁹ Nipele, iwaga yeleyo, tulimbile nnope kutendekanya indu yaikwikawo chitendewe ni yaikutukamuchisya kulimbisya mitima mu chikulupi. ²⁰ Kasingajonanga masengo ga Akunnungu kwa ligongo lya yakulya. Isyene yakulya yose yeswejeswe, nambo ngawa yambone kulya chakulya chachikuntendekasya jwine agwilile mu sambu. ²¹ Ili yambone kuleka kulya nyama ni kung'wa divai, pane kuleka ineine yaikukombola kuntendekasya mpwenu agwilile mu sambu. ²² Chikulupi chinkwete cho chisigalile kukwenu ni Akunnungu. Jwana upile jwelejo jwangakulilamula nsyene, pakuwa akukulupilila kuti aila yaitesile ikwanonyelesya Akunnungu. ²³ Nambo mundu jwakwete lipamba ni indu yakulya, Akunnungu akunlamula pakulya pakuwa chakuchitenda akutenda pangali chikulupi. Ni chindu chachili chose chakupanganya mundu iwaga akuchipanganya pangali chikulupi, chelecho chili sambu.

15

Twanonyelesye wane ngawa twachinsyene

¹ Uweji watuli ni chikulupi chakulimbangana tukuwajilwa kwakamusya waali ni chikulupi chakulepetala, ngawa kutenda indu yakulinonyelesya twachinsyene pe.

² Mundu jwalijose pasikati jetu akusachilwa annonyelesye njakwe, kwa kwapan-ganyichisya yambone kuti anlimbisye mu chikulupi. ³ Pakuwa, namose Kilisito nganali-nonyelesya nsyene, nambo mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, “Kutukana kose kuwantukene mmwe, kumujilile une.” ⁴ Pakuwa yose iyalembekwe kalakala mu Malembelo ga Akunnungu, yalembekwe kuti itujiganye uwe, kuti kwa upilili ni kutuswa ntima kwatupatile ni malembelo go, tukole chilolelo. ⁵ Akunnungu wakwapa wandu machili gakupililila ni kutulasika antende nkole nningwa umo, nchikuyaga chitagu cha Kilisito Yesu. ⁶ Kuti kwa ntima umo ni liloŵe limo nkombole kwakusya Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Ngani Jambone kwa wandu wose

⁷ Nipele, mpochelane jwine ni jwine mpela Kilisito iwatite pakutupochela kwa ligongo lya ukulu wa Akunnungu. ⁸ Pakuwa, isyene ngunsalila, Kilisito atendekwe katumetume jwa waumbale kuti alosye usyene wa Akunnungu, kuti amalichisye ilanga iwapegwilwe achambuje wetu. ⁹ Sooni kuti wandu wangaŵa Wayahudi wakusye Akunnungu ligongo lya chanasa chao. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Kwayele chinamlape pasikati ja wandu wangaŵa Wayahudi, chinyimbe kunlapa mmwe.”

¹⁰ Ni sooni Malembelo gakuti,

“Nsengwanje wanyamwe wandu wangaŵa Wayahudi pamo ni wandu wakwe Akunnungu.”

¹¹ Malembelo ga Akunnungu gakuti sooni,

“Mwalape Ambuje, wanyamwe wandu wangaŵa Wayahudi, ngosyo syose mwalape!”

¹² Ni che Isaya nombe akuti,

“Mu uwelesi u che Yese chakopochele mundu,

juchiŵalongosye wandu wangaŵa Wayahudi, nombewo chankulupilile.”

¹³ Nipele, Akunnungu jwali ndande ja chilolelo angumbalichisye wanyamwe lukondwa lusyene ni chitendeweke nkukulupilila kwenu namose chilolelo chenu chipunde kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu.

Ukatumetume u che Paolo

¹⁴ Achalongo achinjangu, uneji nansyene ngumanyilila kuti wanyamwe mgumbele umbone, ni umanyilisi wose ni sooni nkukombola kujiganyana yambone. ¹⁵ Nambo mu chikalata chi, nanlemebele mwakulimbila nkati indu impepe kuti nankumbusye sooni indu yo. Ndesile yeleyo kwa ligongo lya umbone wambeke Akunnungu, ¹⁶ kuti meje katumetume jwa Kilisito Yesu pasikati ja wandu wangaŵa Wayahudi. Nagapan-ganye masengo ga chimbopesi ga kulalichila Ngani Jambone ja Akunnungu kuti wandu wangaŵa Wayahudi aŵe mbopesi jajikundikwe ni Akunnungu, ni mbopesi jajiswejeswe ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁷ Kwayele, nkulumbikana kwangu ni Kilisito Yesu, ngwete chakulilapa pa masengo gakwatumichila Akunnungu. ¹⁸ Pakuwa ngangulinga kuweheta chindu chine, ikaŵe yele Yatesile Kilisito kwa litala lyangu une kwakwalongosya wandu wangaŵa Wayahudi wajitichisye Akunnungu. Watesile yeleyo kwa maloŵe ni ipanganyo, ¹⁹ kwa machili ga imanyisyo ni yakusimonjeka ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. Kwayele mu ulendo wangu kutyochela ku Yelusalemu ni mwingulugulu mwakwe mpaka kwichila ku Iluliko naalalichile wandu Ngani Jambone ja Kilisito kwa utindimisyo. ²⁰ Katema kose nningwa wangu uli umo pe kuti nalichile Ngani Jambone palipose pangani lipikaniche liina lya Kilisito, melepe ninaiche kutawa pachanya pa nsingi wauwichikwe ni mundu jwine. ²¹ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Aŵala Wanganasalilwa nkati jwelejo chachilola

ni aŵala wangapanikane ngani syakwe chachimanyilila.”

Che Paolo akusaka kwimajimila ku Loma

²² Yeleyo lili ligongo lilyanekasisye kakajinji kwika kukwenu. ²³ Nambo sambano malisisye masengo gangu mu ilambo yi, ni sooni chitandile kalakala nasachile nnope kwika kukwenu, ²⁴ ngukulupilila kutenda yele sambano. Patinyaule ku Ispania, ngulolela kupitila kwele ni kuonegana ni wanyamwe ni kusangalala kanandi pamo ni wanyamwe, ni ngulolela ukamuchisyo wenu mu ulendo wangu. ²⁵ Nambo sambano ngwaula kaje ku Yelusalemu kwakwatumichila wandu wa Akunnungu kweleko. ²⁶ Pakuwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Makedonia ni ku Akaya, yanonyele kusonganya indu yakwakamuchisya wakulaga ŵaali mumpingo wa wandu wa Akunnungu wakutama

ku Yelusalemu. ²⁷ Elo, yanonyele kuitenda yeleyo, nambo kusyene akuwajilwa kwakamuchisya mu yeleyo. Pakuwa iwaga wandu wanga wa Wayahudi akamulene ni Wayahudi mu upile wa chimbumu ni Wandu wanga wa Wayahudi, akuwajilwa kwakamuchisya Wayahudi mu indu yaikwasowa ya pachilambo. ²⁸ Pachimalisye masengo go ni kwapa Wayahudi ukamuchisyo wo, chisepuchile kukwenu ndi mu ulendo wa ku Isipania. ²⁹ Ngumanyilila kuti patiche kukwenu tiche ni upile weujinji nnope wa Kilisito.

³⁰ Achalongo achinjangu, ngunchondelela kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni kwa unonyelo waukwika ni Mbumu jwa Akunnungu, mungamuchisye une kwa kumbopelela kwannope kwa Akunnungu. ³¹ Mumbopelele ngulupuche kutyoka mu makono ga Wandu wangakukulupilila Kilisito wakutama ku Yudea, nombe kutumichila kwangu ku Yelusalemu ko kukundikwe ni Wandu wa Akunnungu waali kweleko. ³² Kwayele, Akunnungu asakaga chiiche kukwenu kwa kusengwa, none sisimiswe ntima pamo ni wanyamwe. ³³ Akunnungu wakwikanacho chitendeweke awe pamo ni wanyamwe wose. Eloo!

16

Che Paolo akwakomasya Wandu wa ku Loma

¹ Ngusaka kummanyisya kukwenu che Foibe mlumbu gwetu, jwali katumetume jwa mpingo wa Wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Kenkelea. ² Mumpochele kwa ligongo lya Ambuje mpela yakuti kuwajilwa Wandu wa Akunnungu kupochelwa. Munkamuchisye mu yose yaikwasowa, pakuwa nsyene jo nombe waakamuchisye wajinji, ni une jwakwe.

³ Mungomachisye che Pilisila ni che Akila achikatumetume achinjangu mu masengo ga Kilisito Yesu. ⁴ Wanyawo wautyosise umi wao kwa ligongo lyangu. Ngwatogolela, nga wa une jika pe nambo ni mipingo ja Wandu wakukulupilila Kilisito jose ja Wandu wanga wa Wayahudi, nombewo akwatogolela. ⁵ Sooni mungomachisye mpingo wa Wandu wakukulupilila Kilisito wakusongangana mu nyuumba jao.

Mungomachisye mmbusanga jwangu jungunonyela che Epaineto juwaliji jwandanda kwakukulupilila Kilisito ku chilambo cha Asia. ⁶ Mungomachisye che Maliamu jwapangeny masengo kwannope ligongo lya wanyamwe. ⁷ Mungomachisye che Andiloniko ni che Yunia, Wayahudi achinjangu wawatawikwe mu nyuumba jakutawilwa pamo ni une. Wanyawo akumanyika nnope pasikati ja achinduna, nombewo wanongolele une kuwa Wakilisito.

⁸ Mungomachisye che Ampuliato, mmbusanga jwangu jungunonyela nkulumbikana ni Ambuje. ⁹ Mungomachisye che Ulubano katumetume njetu pa masengo ga Kilisito ni che Sitakisi mmbusanga jwangu jungunonyela. ¹⁰ Mungomachisye che Apele pakuwa alosisye chikulupichiko chakwe kwa Kilisito. Mungomachisye Wandu wose wakutama mu nyuumba ji che Alisitabulo. ¹¹ Mungomachisye che Helodiana, myahudi njangu. Mungomachisye mpingo wa Wandu wose wakukulupilila Ambuje wakutama mu nyuumba ji che Nalikisi.

¹² Mungomachisye che Tilifena ni che Tilifosa achakongwe wakupanganya masengo ga Ambuje ni che Pelisi mmbusanga jwangu jungunonyela, jwalimbichile kupanganya masengo ga Ambuje. ¹³ Mungomachisye che Lufo muntu juwasagulikwe kwatumichila Ambuje ni achikulugwe jwaali nti achikulu wangu none. ¹⁴ Mungomachisye che Asinkilito ni che Fulego ni che Helime ni che Patuloba ni che Helima ni achinjetu wose wakukulupilila Kilisito wakutama nawo. ¹⁵ Mungomachisye che Filologo ni che Yulia ni che Neleo ni nlumbugwe ni che Olimpa ni Wandu wose wa Akunnungu wakutama nawo.

¹⁶ Nkomasyane jwine ni jwine kwa unonyelo wa chikilisito. Mipingo ja Wandu wakukulupilila Kilisito jose jikunkomasya wanyamwe.

Malajisyo ga mbesi

¹⁷ Ngunchondelela, achalongo achinjangu, mwalosye pangasisika wakwikanawo utinda ni kwatendekasya Wandu wane aleche kugakamula majiganyo gawapochele. Nlipesusye nawo. ¹⁸ Pakuwa Wandu wanti yeleyo ngakuntumichila Kilisito Ambuje wetu, nambo akugatumichila matuumbo gao achinsyene. Sooni kwa malowe gao gakoolowa ni gagakunyenga, akwalambusya Wandu wambone. ¹⁹ Wandu wose akumanyilila inkuti pakumpilikanichisya Ambuje, ni kwa ligongo li ngusengwa liwamba lyenu. Nambo ngusaka wanyamwe mme wa lunda kwa kupanganya wambone, ni mme wangali ilewo mu indu yangalumbana. ²⁰ Akunnungu wakwikanawo chitendeweke ngaakawa kunliwatila Shetani paasi pa makongolo genu.

Umbone wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito uwe pamo ni wanyamwe.

²¹ Che Timoseo katumetume njangu akunkomasya. Iyoyo peyo che Lukio ni che Yasoni ni che Sosipateli waali Wayahudi achinjangu akunkomasya.

²² None che Telitio, jungulemba chikalata chi che Paolo chi, ngunkomasya mu liina lya Ambuje.

²³ Che Gayo, juwambochele une ni juwaupochele mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄akusongangana kukwakwe akunkomasya. Che Elasto jwakugosa mbiya sya musi wu pamo ni nlongo njetu che Kwalito akunkomasya. ²⁴ Umbone wa Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito uw̄e pamo ni w̄anyamwe wose. Eloo!

Che Paolo akumalichisya kwa mapopelo

²⁵ Sambano Akunnungu akuswe! W̄elewo akukombola kunlimbisya mu chikulupi malinga ni Ngani Jambone jingulalichila ji yankati Che Yesu Kilisito, ni malinga ni uunukuko wa usyene uwaliji usisikwe chitandile kalakala. ²⁶ Nambo sambano usyene wo uunukulikwe kwa litala lya malembelo ga w̄akulondola w̄a Akunnungu. Ni kwa makanyo ga Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi umanyiche kwa ngosyo syose kuti w̄andu akombole kwakulupilila ni kwajitichisya.

²⁷ Nipele, kwa Akunnungu jika pe, w̄akwete lunda lose, upagwe ukulu kukwakwe kwa litala lya Che Yesu Kilisito, moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo!

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Wakolinto Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa Wakolinto chalembekwe ni nduna che Paolo, chalembekwe pa yaka ya hansini na tano pakumala kupagwa ku Che Yesu (1.1). Chikalata chi chaliji chandanda mwa ikalata iwili iyalebekwe ni che Paolo kwa wakunkulupilila Kilisito Waali ku Kolinto. Walembile chikalata chi panepa alinkutama ku Efeso, akanaŵe kwajimajimila wandu wa ku Kolinto mpela yatite pakuamua mu ulendo wao wakwaula ni kuuja ku Makedonia. (16:5-9).

Chikalata chi chili majanjo ga che Paolo mpela iwapochele kutyochela kwa wandu wane wakunkulupilila Kilisito yankati indu ineine yangalumbana iyatendekwaga pasikati ja wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Kolinto, yangalumbana yo ili pamo ni kusapulana ni chikululu. Wandu wa ku Kolinto wamanyiche kwaligongo lya usyowelo wao wa kunonyela nnope chikululu, kwayele nganichiwa chindu cha kusimonjeka, che Paolo kwalembela wandu wakunkulupilila Kilisito indu yo. Chikalata chaandanda kwa Wakolinto chi, chikwete liunjili lya 13 lyalikunguluchila ngani ja unonyelo.

Yali mu chitabu chi

Che Paolo akwakomasya Wakolinto ni kwatogolela Akunnungu ligongo lyao (1:1-9).

Che Paolo akukunguluchila ngani ja kusapulana kwa wandu wakunkulupilila Kilisito Waali ku Kolinto (1:10-4:21).

Che Paolo akukunguluchila yankati chikululu ni ngani ja kwausyana achinsyene pe mmikungulu (5-6).

Che Paolo akwapa malango gankati kulombela, kupeleka mbopesi kwa inyago, ni kusongangana kwaligongo lya kupopelela, ni ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, ni kusyuka (7-15).

Akumalichisya kwa kusala ngani syakwe nsyene ni kukunguluchila nkati indu ine (16).

¹ Une che Paolo jumilanjikwe kuti meje nduna jwa Kilisito Che Yesu kwa kusaka kwakwe Akunnungu ni alongo ajetu che Sositene ² tukunnembela mwanya wani wandu wa Akunnungu wa ku Kolinto, wanyamwe mmilanjikwe mme wandu wa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito Che Yesu, pamo ni wandu wose waali papalipose wakwapopelela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito jwali chilongola jwao ni jwetu.

³ Tukunsachila umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

Umbone mu kulumbikana ni Kilisito

⁴ Ngwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu moŵa gose kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu umpatile kwa litala li Che Yesu Kilisito. ⁵ Pakuwa mu kulumbikana ni Kilisito mmele wakusichila mu indu yose, mpatile umanyilisi wose ni ukombole wose wa kulalichila. ⁶ Pakuwa umboni nkati Kilisito ulimbichikwe mwa wanyamwe, ⁷ kwayele nganimma wakusowekwa ni ntuuka wauli wose kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, mpela inkuti kulolela kuunukulikwa kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁸ Welewo chanlimbise mpaka kumbesi kuti mme wangi chilewo pa lyuwa lichauje Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁹ Akunnungu ali wakukulupilichika, welewo wammilasilile kuti ngame mu kukumulangana ni Che Yesu Kilisito mwanagwawo waali Ambuje wetu.

Kulekangana kwa wakunkulupilila Kilisito

¹⁰ Achalongo achinjangu, ngunchondelela mlina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, njilane wose mu inkuwecheta kuti kukapagwa kulekangana pasikati jenu, nnope nnope nkole nganiso simo ni nningwa umo. ¹¹ Achalongo achinjangu, wandu wane waali mu mpingo u che Kilo asalile kuti wanyamwe nkulekangana kwa maloŵe. ¹² Ngusaka sale chimbilikene kukwenu, mundu jwine akuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya che Apolo,” jwine akuti, “Une ngwakuya che Kefa,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya Kilisito.” ¹³ Ana nkuganisa kuti Kilisito agaŵaniche? Ana che Paolo ni juŵawambikwe pa nsalaba kwaligongo lyenu? Pane ana mwabatiswe kuti mme wakulijiganya wa che Paolo? ¹⁴ Ngwatogolela Akunnungu pakuwa nganinambatisya jwalijose pasikati jenu ikaŵe che Kilisipo ni che Gayo pe. ¹⁵ Kwayele ngapagwa mundu jwakukombola kusala kuti abatiswe aŵe jwakulijiganya jwangu. ¹⁶ Ngukumbuchila, iyoyo nambatisye che Sitefano ni waali mu nyumba jao, nambo ngangukumbuchila kuti nambatisye mundu jwine. ¹⁷ Pakuwa Kilisito ngananajichisya kwabatisya wandu, nambo naalalichile wandu ngani jambone, ni

ngaŵa kwa maloŵe gakwanonyelesya ŵandu, kuti chiwa cha Kilisito pa nsalaba chinaŵe cha bule.

Kilisito ali machili ni lunda lwa Akunnungu

¹⁸ Pakuŵa utenga nkati chiwa cha Kilisito pa nsalaba ukuwoneka uloŵelo kwa ŵakusochela, nambo kwetuwe ŵatukukulupuswa, tukugaona machili ga Akunnungu.

¹⁹ Malembelo ga Akunnungu gakusala,

“Chinalujonanje lunda lwa ŵandu ŵaali ni lunda,

ni umanyilisi wa ŵandu ŵaali ni umanyilisi chinaukane.”

²⁰ Alikwapi jwakwete lunda? Alikwapi jwakwiganya malajisyo? Alikwapi jwakumanyilila kutagula indu ya pachilambo? Akunnungu alutesile lunda lwa chilambo chino luŵe uloŵelo.

²¹ Nti yalutite lunda lwa Akunnungu, ŵandu ŵa pachilambo ngakukombola kwamanyilila Akunnungu kwa lunda lwao achinsyene. Nambo Akunnungu ŵasachile kwakulupusya ŵandu ŵakwakulupilila kwa litala lya utenga utukwalichila, aula waukuoneka uli uloŵelo kwa aŵala ŵaali ni lunda lwa chiundu. ²² Ŵayahudi akusaka imanyisyo ni Ŵagiliki akusosa lunda. ²³ Nambo uweji tukunalichila ngani ja Kilisito juŵaŵambikwe pa nsalaba. Ngani jajikuloleka chakukuŵasya kwa Ŵayahudi ni uloŵelo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.

²⁴ Nambo kwa ŵele uŵaŵilanjikwe ni Akunnungu, Ŵayahudi pane ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, Kilisito ali machili ga Akunnungu ni lunda lwa Akunnungu. ²⁵ Pakuŵa chachikuloleka uli uloŵelo wa Akunnungu chikwete lunda kupunda lunda lwa ŵandu, nombe chachikuloleka uli ulepetelo wa Akunnungu chikwete machili kugapunda machili ga ŵandu.

²⁶ Nipele achalongo achinjangu, nkumbuchile imwaliji paŵammilasile Akunnungu. Kwa chipimo cha ŵandu nganimma ŵajinji ŵaŵakwete lunda, iyoyo nganimma ŵajinji ŵamwaliji ni machili, nombe nganimma ŵajinji umwamanyiche nnope. ²⁷ Nambo Akunnungu ŵaisagwile indu yaikuwoneka ili yakuloŵela pachilambo kuti ŵataje soni ŵandu ŵaali ni lunda, sooni Akunnungu aisagwile yakulepetala ya pachilambo kuti ŵataje soni ŵandu ŵaali ni machili. ²⁸ Akunnungu aisagwile indu ya pachilambo yakunyeluswa ni kukanikwa ni yaikuwoneka yangalimate, kuti aijonanje aila yaikuwoneka ni ŵandu kuti yanamate mu nganisyo sya ŵandu. ²⁹ Akunnungu ŵatesile yeleyo kuti akapagwa mundu ŵakulilapa paujo pao. ³⁰ Akunnungu nsyene anlumbikenye mwanja ni Che Yesu Kilisito. Nombe Akunnungu antesile Kilisito aŵe lunda lwetu. Tukuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu, ni kuŵa ŵandu ŵatuŵichikwe pa jika kwa ligongo lya Akunnungu ni ŵawombweche. ³¹ Mpela itite kulembekwa Mmalembelo Gamaswela, “Jwalijose jwakulilapa alilape kwa achila chatesile Ambuje.”

2

Utenga nkati Kilisito juŵaŵambikwe pa nsalaba

¹ Achalongo achinjangu, uneji panaiche kukwenu kukunalichila ngani ja ntemela wa Akunnungu, nganimecheta maloŵe ga kunonopa namose lunda lwa chiundu. ² Pakuŵa panaliji kukwenu nawamwiwe ninamanyilile chindu chachili chose nambo kwamanyilila Che Yesu Kilisito pe, ajula juŵaŵambikwe pa nsalaba. ³ Panaiche kukwenu naliji jwakulepetala, ni natetemele kwa lipamba. ⁴ Majiganyo gangu ni kulalichila kwangu nganikuŵa kwa lunda lwa kwanyenga ŵandu, nambo yaliji kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. ⁵ Natesile yeke kuti chikulupi chenu chikakulupilila lunda lwa ŵandu, nambo chikulupililo cha machili ga Akunnungu.

Luunda lwa Akunnungu

⁶ Tukulalichila utenga wa lunda kwa aŵala ŵakusile mu chikulupi nambo ngaŵa lunda lwa chilambo chino, namose ngaŵa lunda lwa aŵala achakulu ŵa chilambo chi ŵaali mumpingo wakupotela. ⁷ Tukunalichila lunda lwa Akunnungu lwalusisiche, alula lunda luŵalusagwile Akunnungu kwaligongo lya kulumbikana mu ukulu wao chikanawe gumbikwa chilambo. ⁸ Nganjupagwa namose jwankulu jumo mwa ŵakutawala chilambo chi jwalumanyilile lunda lu. Akalumanyilile ngakammambe pa nsalaba Ambuje ŵa ukulu.

⁹ Nambo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela,

“Indu yanganiiwoneche atamuno kupikanika

indu yanti ngapagwa mundu jwawayiye kuganisya

yele ni indu iŵaŵichile chile Akunnungu aŵala ŵakwanonyela.”

¹⁰ Nambo Akunnungu atuunukulile uweji yantemela yakwe kwalitala lya Mbumu jwakwe. Pakuŵa Mbumu jo akulolesyalolesya kila chindu natamuno indu yantemela yaikwagamba Akunnungu. ¹¹ Ngapagwa mundu jwakwimanyilila nganisyo sya mundu ikaŵe mundu nsyenepe. Iyoyo ni indu ya Akunnungu ngapagwa jwakwimanyilila ikaŵe

Mbumu jwa Akunnungu. ¹² Uwe nganitupochela mbumu jwa pachilambo pano, nambo twampochele Mbumu jwatyochele kwa Akunnungu, kuti tumanyilile indu yose yatupele Akunnungu.

¹³ Kwapele ngatukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni wāndu nambo tukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni Mbumu jwa Akunnungu. Tukutagula indu ya Mbumu jwa usyene kwa aŵala wāali ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁴ Nambo mundu jwanganakola Mbumu jwa Akunnungu ngakukombola kuipochela indu yaikutyochele kwa Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa kukwakwe akuiwona ili uloŵelo ni ngakukombola kuimanyilila pakuŵa ikumanyika kwa ukamuso ya Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁵ Mundu jwali ni Mbumu jwa Akunnungu akukombola kuipima indu yose nambo ngapagwa mundu jwakukombola kunlamula. ¹⁶ Mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela “Nduni jwaaumanyi umanyilisi wa Ambuje? Nduni jwakukombola kwajiganya?” Nambo uweji tukwete umanyilisi wa Kilisito.

3

Achikatumetume ŵa Akunnungu

¹ Achalongo achinjangu, uneji nganiwēcheta nomwe mpela wāndu ŵakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu nambo naŵechete ni ŵanyamwe mpela wāndu ŵa pachilambo pa nti twanache mu kwakulupilila Kilisito. ² Nang'wesisye maŵele, ngaŵa yakulya yakulimba, pakuŵa nganinkombola kulya, namose sambano ngankupakombola kulya. ³ Pakuŵa ŵanyamwe chiŵela nkutama mpela wāndu ŵa pa chilambo yakuti pakutama. Uli pasikati jenu nganiupagwa wiu ni utinda? Yele yose ikulosya kuti ŵanyamwe chiŵela nli wāndu ŵa chilambo chino, ni ŵanyamwe nkutama mpela chilambo ichikuti pakusaka. ⁴ Jumo jwenu pakuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine asalaga, “Une ngwakuya che Apolo,” uli ngankutenda mpela wāndu ŵa pa chilambo yakuti pakutenda?

⁵ Ana che Apolo ali ŵaani? Ni che Paolo ali ŵaani? Uweji tuli achikatumetume ŵa Akunnungu utukunnyichisya chikulupi. Jwalijose apanganyisye masengo gapegwilwe ni Ambuje. ⁶ Une napandile mbeju ni che Apolo ŵajitilile meesi nambo Akunnungu ni uŵajimelesye. ⁷ Nambo ŵapandile ngaŵa chindu sooni ŵajitilile meesi ngaŵa chindu nambo Akunnungu pe ŵaŵajimelesye mbeju ali jwankulu. ⁸ Mundu juŵapandile ni juŵajitilile meesi wose ali yalumo ni Akunnungu chachimpa jwalijose mbote jakwe malinga ni masengo gakwe gapangenyē. ⁹ Pakuŵa uwe wose tuli achikatumetume ŵa Akunnungu, ŵanyamwe nli ngunda wa Akunnungu, iyoyo nli nyuumba ja Akunnungu.

¹⁰ Kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu ambele masengo, misile nsingi mpela jwakutaŵa jwambone yakuti kukolosya, ni mundu jwine akutaŵa pachanya pakwe. Nambo jwalijose jwakutaŵa alilolechesye yakuti pakutaŵa pachanya pakwe. ¹¹ Pakuŵa ngapagwa mundu jwakupakombola kuŵika nsingi wine kupunda aula wemale kuŵichikwa, yaani Che Yesu Kilisito. ¹² Pachanya nsingi wo mundu akukombola kutaŵa kwa sahabu pane kwa feza pane kwa maganga ga ntengo wekulungwa pane kwa itela pane kwa manyasi pane kwa masamba. ¹³ Usalale wa masengo ga mundu jwalijose chiuwoneche ni kuŵichikwa pangasisika, pa lyuŵa litaiche Kilisito kukwalamula wāndu. Pakuŵa pa lyuŵa lyo, mooto chiuunukule masengo ga kila mundu ni wele mooto chiulinje umbone wa masengo ga mundu jwalijose ni kulosya iŵaga gali gakusalala. ¹⁴ Iŵaga chataŵile mundu pachanya pa nsingi wo ngachipya kwa mooto wo, mundu jo chapochele ntulilo. ¹⁵ Iŵaga chataŵile cho chichipye, nipele mundu jo ngaapata ntulilo wao, nambo nsyene jo chakalupuswe mpela ila apokweche pa mooto.

¹⁶ Ana ngankumanyilila kuti ŵanyamwe nli Nyuumba ja Akunnungu ni kuti Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu? ¹⁷ Nipele naga mundu akujijonanga Nyuumba ja Akunnungu, nombe Akunnungu chanjonanje mundu jo. Pakuŵa Nyuumba ja Akunnungu jili jeswela, ni ŵanyamwe nli Nyuumba jo.

¹⁸ Mundu jwalijose akalilambusya nsyene, iŵaga mundu mwa ŵanyamwe akuliganisya kuti ali ni lunda lwa chilambo chino, mbaya aŵeje jwakulowela kuti akole ni lunda lusyene. ¹⁹ Pakuŵa lunda lwa chilambo chino luli uloŵelo paujo pa Akunnungu pakuŵa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Akunnungu akwatanjisya wāndu ŵaali ni lunda mu ukalalumuche wao.” ²⁰ Ni sooni ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Ambuje akusimanyilila nganisyo sya wāndu ŵaali ni lunda lwa pachilambo kuti syangali chindu.” ²¹ Pele mundu jwalijose ngasalilapila wāndu. Pakuŵa indu yose ili yenu ŵanyamwe. ²² Aŵaga che Paolo pane che Apolo pane che Kefa pane chilambo pane umi pane chiwa pane katema ka sambano pane katema kakakwika, yoseyo ili yenu ŵanyamwe, ²³ ni ŵanyamwe nli wāndu ŵa Kilisito ni Kilisito ali ŵa Akunnungu.

4

Achinduna wa Kilisito

¹ Mundu atuwalanje kuti tuli achikatumetume wa Kilisito watupegwilwe masengo ga kwalalichila wandu mitemela ja Akunnungu. ² Pelepo kwa jwalijose jwapegwilwe masengo go ikusachilwa aweje jwakukulupichika. ³ Nambo kwa wanga chindu, nalamulikwaga ni wanyamwe pane ni mundu jwalijose, ni une ngangulilamula nansyene. ⁴ Mu ntima mwangu ngangulamulika ni chindu chachilichose, nambo chindu cho ngachikusya kuti nganingola chilewo, Ambuje ni wakunamula une. ⁵ Nombe mwanya ngasinlamula lilo we kakana we kwika katema kakwe, nneche mpaka pachai che Ambuje. Welewo chaiunukule indu yesisiche mu chipi ni kuwika palulanga nganiso sya mitima ja wandu. Nipele kila mundu chapochele ulape wakwe kutyochela kwa Akunnungu.

⁶ Achalongo achinjangu, mechete yankati che Apolo ni une, kuti kwalitala lya uweji nlijiganye chiwecheto chi, "Nkamulichisye malo we ga." Kutu mwa wanyamwe akapagwa mundu jwalijose jwakulilapila mundu ju ni kunnyelusya mundu jwine. ⁷ Waani wansagwile mmwe mme jwakwapunda wane? Ana ngawa Akunnungu wampele indu yose inkwete? Iwaga mpegwilwe kwachichi nkulifuna mpela ila ngawa yakupegwa?

⁸ Sambano mmasile kupata yose yaikunso wa! Sambano nsichile. Mmele mamwenye pangali uweji! Mbaya nkali mamwenye kuti nowe wakwe tuwe mamwenye pamo nomwe. ⁹ Ikuloleka kukwangu kuti Akunnungu atuwisile uweji achinduna nti wambesi wa wosepe, mpela wandu walamulikwe kuulagwa pa wandu, tuwele chindu chakusekasya paujo pa chilambo ni mmbujo mwa achikatumetume wa kwini ni mmbujo mwa wandu. ¹⁰ Tuli wakulowela kwa liwamba lya kwatumichila Kilisito, nambo wanyamwe ni wa lunda mu kulumbikana ni Kilisito! Uwe tuli wakulepetala nambo wanyamwe nkwete machili, wanyamwe nkuchimbichikwa nambo uwe tukwaluka. ¹¹ Namuno sambano tukwete sala ni njota ni usauchi, tukuputikwa nnope ni nganitukola pakutama. ¹² Tukulaga kupanganya masengo ni makono getu twachinsyene. Paakutulwesya uweji tukwapa upile, pakutusausya tukupililila, ¹³ paakututukana uweji tukwajanga kwa kwachimbichisya. Namuno sambano tukuoneka mpela usakwa wa pachilambo, ni kila mundu akutulola mpela wapugwe.

¹⁴ Ngangulemba yelei kuti nantesye soni nambo ngunjiganya mpela achiwanangu wakunonyelwa. ¹⁵ Namose nkwete wakunnela achajinji nkulumbikana ni Kilisito nambo nganinkola achatati wajinji. Pakuwa mu kulumbikana ni Kilisito une mele atati wenu kwakunlalichila Ngani Jambone.

¹⁶ Nipele ngunchondelela ntende mpela ingutendaga une. ¹⁷ Kwaligongo li nguntuma che Timoseo kukwenu, mwanangu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje. Welewo chankumbusye litala lyangukuya une nkulumbikana ni Kilisito. Litala lingwiganya papali pose mmpingo ja wandu wose wakukulupilila Kilisito.

¹⁸ Wane mwa wanyamwe atandite kulifuna achiganisya kuti nganyika sooni kukwenu. ¹⁹ Nambo chiiche kukwenu chitema pe Ambuje asakaga, nipele chinaiwone nansyene ngawa malo we gao gakuifuna pe nambo ni machili galinago wele wakulifuna. ²⁰ Pakuwa umwenye wa Akunnungu ngawa kwa kusala pe nambo mu machili. ²¹ Chichi chachikunonyela? Iche kukwenu ndili ni lubokola, pane iche ni ntima wa unonyelo ni wakulitimalika?

5

Ni wambasye ni chikululu ni chigwagwa

¹ Ipikaniche isyene kuti pasikati jenu chipali chikululu, sooni chikululu cho chili chakogoya, ni nganichipagwe namose kwa wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Mundu akugona ni jwankongwe jwa atagwe. ² Ni wanyamwe nkukombola chinauli kulilapa? Ikaliji mbaya kukwenu kunkolela chanasa mundu jo ni mundu jwatesile chindu cho awinjikwe pasikati jenu. ³ Uneji ndili kwakulalichila ni wanyamwe mchilu, nambo ntima wangu uli pamo ni wanyamwe. Jwampagwe mbumu nansyene masile kunlamulila jwelejo jwatesile chindu cha soni mpela ila ndili papopo. ⁴ Pankusongangana kwa lina lya Ambuje wetu Che Yesu, noneji ndili pamo ni wanyamwe kwa mbumu, ni machili ga Ambuje Che Yesu gali papopo, ⁵ muntiyosye mundu jo kwa Shetani kuti chiilu chao chijonasiche ni mbumu jao jikulupuswe pa luywa lya kwika kwa Ambuje Che Yesu kukwalamula wandu.

⁶ Kulilapa kwenu ngawa kwambone. Ana ngankumanyilila kuti amila kanandi jikuchesula utandi wejinji? ⁷ Nipele, ntyosye amila ja kalakala kuti nswejele mbee. Nipele chinlandane ni utandi wasambano wa nkate wangataga amila, mpela yaikusachilwa kuwa. Pakuwa Kilisito waali Mwanangondolo jwa Pasaka atyosyekwe kuti awe mbopesi jetu. ⁸ Nipele tutende chindimba cha Pasaka, ngawa kwa amila ja kalakala, ajila amila

ja sambu ni ugongomalo. Nambo kwa nkate wangataga amila, wauli ntima weswela ni wausyene.

⁹ Nannembele mu chikalata changu chiine kuti nkasyowekana ni wandu wa chikululu. ¹⁰ Ngangusala kuti nkasyowekana ni wandu wose pachilambo, awala wachikululu, pane wakunyela, ni wakusumula ni wakuipopelela inyago. Pakuwa kuliwambasya ni wandu wo ikambajile kutyoka pachilambo. ¹¹ Nambo sambano ngunlembela wanyamwe kuti ngasin-syowekana ni mundu jwali jwaki akunkulupilila Kilisito akuno ali jwa chikululu pane jwakunyela pane jwakuipopelela inyago pane jwakwatindanya wandu pane jwakolelwa pane jwakusumula. Mundu jwanti yele ngasinkunda namose kulya nawo.

¹² Nganigawa masengo gangu kwalamula wandu wangana wa mu mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Wanyamwe nkusachilwa kwalamula waali mu mpingo wo. ¹³ Nambo Akunnungu nsyene chiwalamule wangana wa mu mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Pakuwa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, "Mumminje mundu jwangelumbana jwali pasikati jenu."

6

Wandu Wakunkulupilila Kilisito amalise magambo gao achinsyene

¹ Mundu pasikati jenu amenyanaga ni njakwe iwele uli akunjasya kukummechetela pa nkungulu wa wandu wangakwamanyilila Akunnungu badala ja kunjasya paujo pa wandu wa Akunnungu? ² Ana ngankwimanyilila kuti wandu wa Akunnungu chachichilamula chilambo? ³ Waga wanyamwe chinchalamula wandu wose wa pachilambo kwachichi ngankukombola kugalamula magambo gamwana ga? ⁴ Ana ngankumanyilila kuti chinchalamula achikatumetume wa kwini? Ana gelego nga wa gamakulungwa kupunda gelega ga pachilambo? ⁵ Pankuwa ni umenyani wa pakang'wa, kwachichi nkwaWilanga wandu wangachimbichikwa mu mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito anlamule? ⁶ Nguwecheta yele kuti nanjalusye. Ana nganapagwa mundu mu mpingo wenu jwali ni lunda lwa kukombola kwajilanya wakukulupilila achinjakwe? ⁷ Nambo isyoweche, jwakukulupilila akunjasya jwakukulupilila njakwe paujo pa nkungulu ni kwaleka wandu wangakulupilila Kilisito anlamule.

⁸ Kujausyana mwachinsyene kunkungulu kukulosya kuti ntesile chilewo. Ana ngaikawe mbaya kukwenu kulewelwa? Ngaikawe mbaya kukwenu kusumulwa ipanje yenu? ⁹ Nambo wanyamwe mwachinsyene nkwatendela wandu ya yangalumbana ni kwasumula ipanje yao, nkwatendela gagogo namuno wakukulupilila achinjenu. ¹⁰ Ana ngankwimanyilila kuti wachigongomalo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu? Ngasinlilambusya, nga wa wachigwagwa namose wakipopelela inyago, namose wachikululu atamuno wakugonana jwanume ni jwanume, nombe jwankongwe ni jwankongwe, ¹¹ atamuno wa wiya atamuno wakunyela atamuno wakolelwa atamuno wakunong'ona atamuno wakusumula, Wanawose wo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu. ¹² Wane mwa wanyamwe waliji wanti iyoyo, nambo sambu syenu silecheleswe, ni mmichikwe pajika kwa ligongo lya Akunnungu ni mmoneche wambone paujo pao kwa litala lya Ambuje Che Yesu Kilisito ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu wetu.

Iilu yenu yakusye Akunnungu

¹ Mundu akukombola kuti nyi, "Kukwangu nechelele kuipanganya indu yose." Nambo nga wa kila chindu chachikufai. Ngukunda kuti ngukombola kupanganya kila chindu nambo nganguchileka chindu chachilichose chindawale. ² Nkukombola kusala, "Yakulya kwa ligongo lya lutumbo ni lutumbo kwa ligongo lya yakulya." Nambo Akunnungu chajionanje yose. Chiulu nga wa chikululu nambo chili kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje nombe Ambuje akuchigosa chiulu. ³ Kwa machili gao Akunnungu waasyusye Ambuje, nombe chatusyusye nowaji kwa machili gakwe.

⁴ Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu wanyamwe ili iwalo ya Kilisito? Ana nyigale iwalo ya Kilisito kuilumbikanya ni chiulu cha jwachigwagwa? Ngwamba! ⁵ Ngankwimanyilila kuti jwalumbikene ni jwachigwagwa ali chiulu chimo ni jwele? Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Wele wawili wo chawe chiulu chimo." ⁶ Nambo jwelejo jwalumbikene ni Ambuje ali pamo najo mu mbumu. ⁷ Ntame kwakutalichila ni chikululu. Sambu sine syose syasikutendekwa ni wandu ngasikutendekwa mu iilu yao, nambo jwachigwagwa akuchitendela sambu chiulu chakwe nsyene. ⁸ Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu ili nyuumba ja Mbumu jwa Akunnungu, jwali munkati mwenu, jumwampochele kutyochela Akunnungu? Kwapele, wanyamwe umi wenu nga wa umi wenu mwachinsyene nambo nli wandu wa Akunnungu. ⁹ Nsumikwe kwa ntengo wekulungwa. Nipele, sambano mwalape Akunnungu kwa iilu yenu.

7

Ngani jankati ulombela

¹ Sambano tulole imwanembele ila, kwambone w̄alume atame pangalombela. ² Nambo kwaligno lya chikululu, kila jwannume akole w̄ankwakwe nsyene, nombe kila jwankongwe akole w̄ankwakwe nsyene. ³ Ikusachilwa jwannume w̄apeje w̄ankwakwe yaikuw̄ajilwa, iyoyopeyo ikusachilwa ni jwankongwe w̄apeje w̄ankwakwe yaikuw̄ajilwa. ⁴ Jwankongwe nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene nambo w̄ankwakwe, iyoyopeyo jwannume nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene ikaŵe w̄ankwakwe. ⁵ Nkajimana, nambo njitichisyane kwa moŵa kanandi kuti nkole katema kambone ka kupopela. Nkakaŵa kwonegana sooni, Shetani ngasaika kunlinga kwakulepela kupililila.

⁶ Maloŵe ganansalile nganigaŵa malajisyo, nambo nkukombola kusagula. ⁷ Ngulajila w̄andu wose aŵeje mpela indite pakuŵa une, nambo jwali jose akwete ntulilo wakwe nsyene kutyochela kwa Akunnungu, jwine akwete ntulilo wu ni jwine akwete ntulilo aula.

⁸ Nipele aŵala w̄angalombela ni kulombwa ni w̄awililwe ni achiw̄ankwawo, ngwasalila nyi, mbaya atame mpela mungutamila une. ⁹ Nambo iw̄aga mundu ngakukombola kulisiw̄ila, alombele. Ili mbaya kulombela ngaŵa kukolelwa ni msese.

¹⁰ Kwa aŵala w̄amasile kulombana ngumpa malajisyo ga, ngaŵa gangu une nambo ga Ambuje, jwankongwe ngasalekana ni w̄ankwakwe. ¹¹ Nambo iw̄aga alekengene atameje pangalombekwa, pane ajilane ni w̄ankwakwe, iyoyo peyo ni jwannume ngasiw̄aleka w̄ankwakwe.

¹² Nombe kwa w̄ane uneji nguti nyi, gelega ngaŵa malajisyo ga Ambuje, iw̄aga jwannume akwete jwankongwe jwangankulupilila Kilisito ni jwankongwe jo akundile kutama ni w̄ankwakwe, jwannume jo akasanleka w̄ankwakwe. ¹³ Jwankongwe jwakwete w̄ankwakwe w̄angakunkulupilila Kilisito ni jwannume jo akundile kutama ni w̄ankwakwe, jwankongwe jo akasanleka w̄ankwakwe. ¹⁴ Pakuŵa jwele jwannume jwangakunkulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya w̄ankwakwe. Ni jwankongwe jwangakunkulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya w̄ankwakwe. Ikaŵaga yeleyo w̄anache w̄ao akaliji mpela w̄anache w̄a w̄andu w̄angakwamanyilila Akunnungu nambo sambano akundikwe ni Akunnungu. ¹⁵ Iw̄aga jwangakunkulupilila Kilisito jula akusaka kunneka njakwe jwali jwakukulupilila, munneche atende yeleyo, pelepo jwankongwe pane jwannume jwakunkulupilila Kilisito ngaakutaŵikwa. Akunnungu atuŵilasile uwe tutame mu chitendewe. ¹⁶ Pakuŵa nkwymanyilila uli mwe jwankongwe jwankukulupilila Kilisito panjipa chinkombole kwakulupusya w̄ankwenu? Pane nkwymanyilila uli mwe jwannume jwankukulupilila Kilisito panjipa chimpakombole kwakulupusya w̄ankwenu?

Ntame mpela intite kuw̄ilanjikwa ni Akunnungu

¹⁷ Mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame wapegwilwe ni Ambuje, atame mpela yatite kutama paŵawilanjikwe ni Akunnungu. Gelega ni gangwasalila w̄andu wose mu mipingo jose ja w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito. ¹⁸ Iw̄aga mundu waŵilanjikwe ni Akunnungu ali aumbele, ngasalitesya mpela nganaumbala. Ni iw̄aga mundu waŵilanjikwe ni Akunnungu akanaŵe kuumbala, ngasaumbala. ¹⁹ Kuumbala ngaŵa chindu ni ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikusachilwa chili kugakamulisa makanyo ga Akunnungu. ²⁰ Jwalijose asigalile iyoyo mpela iw̄aliji paŵawilanjikwe ni Akunnungu. ²¹ Ana mwaŵilanjikwe nli kapolo? Nkaikosya, nachiw̄amuno nkwete lipesa lya kuŵa mundu jwanganintaŵikwa nambo ntumiye lye lipesa kupanganya yambone. ²² Pakuŵa jwele jwaŵilanjikwe ni Ambuje ali kapolo, jwelejo chaŵe jwalechelele ni Ambuje. Iyoyo peyo jwelejo jwaŵilanjikwe ali alechelele, jwelejo akuŵa kapolo jwa Kilisito. ²³ Akunnungu ansumile kwa ntengo wekulungwa, ngasimma achikapolo w̄a w̄andu. ²⁴ Achalongo achinjangu, mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame ulaula mpela iw̄aliji paŵawilanjikwe, pakuŵa Akunnungu ali pamo ni w̄anyamwe.

Mausyano gankati ulombela ni w̄akuwililwa ni achiw̄ankwawo

²⁵ Sambano, nkati aila inembile kukwangu nkati ŵaliŵali pe ni w̄angalombela, une nganingola malajisyo kutyochela kwa Ambuje nambo nguŵecheta yeleyo mpela mundu jwakukulupilichika ni jumbochele chanasa cha Ambuje. ²⁶ Kwaligno lya kulaga kunkulaga, une nguganisa kuti, ili yambone mundu atameje iyoyo yaali. ²⁷ Ana nnombe? Nkasaka kulekangana ni w̄ankwenu. Ana nganinnombe? Nkasaka kulombela. ²⁸ Nambo iw̄aga chinombe, ngankola sambi, ni mwali w̄alombwagwa, ngakola sambi, w̄andu w̄anti yele talaje mu umi wa pachilambo pa, nambo une ngusaka ganansimane gelego.

²⁹ Achalongo achinjangu, ngusaka sale nyi: Katema kakasigalile kali kakajipi, kutandilila sambano aŵala w̄alombele aŵeje mpela ila nganalombela. ³⁰ Aŵala w̄akulila aŵeje mpela ngakulila. Aŵala w̄akusengwa aŵeje mpela ngakusengwa. Aŵala w̄akusuma aŵeje

mpela wângali chindu. ³¹ Wâkulichenjeusya ni indu ya pa chilambo pano aweje mpela ngaakulichenjeusya ni indu yo. Pakuwa indu ya pa chilambo pano ikuwandichila kupita.

³² Ngusaka wanyamwe nkawa ni lipamba. Mundu jwangelombela akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje, pakuwa akusosa itajile pakwanonyelesya Ambuje. ³³ Nambo jwannume jwalombebe akulichenjeusya ni masengo ga pachilambo chi, pakuwa akusosa itajile pakwanonyelesya Wankwakwe, ³⁴ nombejo asigalile pamalekano. Jwankongwe jwangelombekwa pane mwali akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje kuti aliwiche pa jika kwa chiilu ni mbumu kwa ligongo lya Ambuje. Nambo jwankongwe jwalombekwe akulichenjeusya ni indu ya pachilambo chi, pakuwa akusosa itajile pakwanonyelesya Wankwakwe.

³⁵ Ngusala yele kuti nankamusye, ngangusaka kummichila chakusiwila, nambo ngusaka ntendekanye yaikusachilwa kuti nkombole kwatumichila Ambuje, kwa ntima umo ni nningwa umo. ³⁶ Nambo mundu jwalijose iwaga akuganisa kuti ngakumpanganyichisya yambone mwali jwantomele kwa kuleka kwalombela, ni aiwonaga kuti yaka ikupita, ni misese jakwe jikwatesya alepele kulisiwila, atende yakuti pakusaka, alombane. Kwa kutenda yeleyo ngakutenda sambi. ³⁷ Nambo jwannume jo asakaga nsyene panganganichisya kuti ngaalombela, ni iwaga ngaakwakolela misese achakongwe, jwelejo akutenda yambone pangannombela mwali jwantomele jo. ³⁸ Nipele jwele jwakulombela akupanganya yambone ni jwele jwangakulombela akupanganya yambone nnope.

³⁹ Jwankongwe jwalombekwe akutawikwa ni wankwakwe kwa katema kose wankwakwe ali wajumi. Nambo wankwakwe ajasikaga, akukombola kulombwa sooni ni mundu jwakun-saka, nambo jwannume jo aweje jwakunkulupilila Kilisito. ⁴⁰ Nambo inguti pakuganisa une, jwankongwe jo chasangalale kwannope iwaga chatame iyoyo pangalombekwa. Syele sili nganisyo syangu, none nguganisa yakuti ngwete Mbumu jwa Akunnungu.

8

Yakulya yetajikwe mbopesi kwa inyago

¹ Sambano kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukumanyilila kuti wose tukwete umanyilisi. Umanyilisi ukututendekasya tulilape twachinsyene nambo unonyelo ukutugumba. ² Mundu aganisyaga kuti akuchimanyilila chindu, nganaawe kuchimanyilila chachili chose mpela yakuti pakusachilwa kwimanyilila. ³ Nambo iwaga mundu akun-nonyela Akunnungu, akumanyika ni Akunnungu.

⁴ Nipele, kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukwimanyilila kuti inyago ngaawa chindu pachilambo, ni kuti ngapagwa Akunnungu wane ikaawe Akunnungu wamo pe. ⁵ Namuno ipali indu yejinji yati wandu akuiwilanga minnungu, pachilambo pano ni kwini, namuno kwana minnungu ni achambuje wajinji, ⁶ nambo kukwetuwe Akun-nungu ali wamo pe waali Atati jwagumbile yose, ni uweji tukutama kwa ligongo lya welewo. Soonni tukwete Ambuje wamo pe welewo ali Che Yesu Kilisito, kwalitala lya welewo indu yose yagumbikwe, nowaji tukutama kwalitala lya welewo.

⁷ Nambo ngaawa kila mundu jwakwimanyilila yose yi, wandu wane wasoywelele kutaga mbopesi kwa inyago, mpaka sambano alyaga chakulya cho akuganisa chili cha inyago. Pakuwa mingwa jao jili jakulepetala akuliganisa kuti akulisakasya kwakulya chakulya cho. ⁸ Chakulya ngachikombola kutujausya chiwandi ni Akunnungu, twalekaga kulya ngapagwa chachikutusowa, ni twalyaga ngapagwa chachikonjecheka kukwetu.

⁹ Nambo nililechesye ni kulechelelwa kwenu, nkaika kwatendekasya waali ni chikulupi cha kulepetala kwinjila mu sambi. ¹⁰ Pakuwa mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala, ammonaga mmwe jukwimanyilila nkulya mu nyumba ja inyago, ana ngasanyengeka nombejo kulya yakulya yetaje mbopesi kwa inyago? ¹¹ Kwayele, mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala chasocheye kwa ligongo lya umanyilisi wenu, ni Kilisito wawile kwa liwamba lya jwelejo! ¹² Iwaga nkwasoyasya achinjenu wakunkulupilila Kilisito kwanti yeleyo, ni kujilasya mingwa jao jakulepetala, nkawelela Kilisito. ¹³ Nipele chakulya chankuwasyaga njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi, ngangulya nyama ng'o, pakuwa nalyaga chinannewesye njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi.

9

Masengo ga achinduna

¹ Ana une ngaawa mundu junechelelewe? Ana une ngaawa nduna? Ana une nganinawona Ambuje wetu Che Yesu? Ana wanyamwe nganintyochela ni masengo gangu ga kwatumichila Ambuje? ² Natamuno une nganiwa nduna kwa wandu wane nambo isyene ndili nduna kukwenu mwanyamwe. Wanyamwe nli waumboni wa unduna wangu pakuwa nlumbikene ni Ambuje.

³ Yele ni inguti pakulichenjela kwa wāndu wākuusya une. ⁴ Ana ngatukusachilwa kulya ni kung'wa kwalingongo lya masengo getu? ⁵ Ana ngatukusachilwa kulongana nawo ulendo umo achiwankwetu wakunkulupilila Kilisito mpela yakuti kupanganya achinduna wane ni achapwakwe Ambuje ni che Kefa? ⁶ Pane uweji jikape, uneji ni che Banaba ni wātukusachilwa kupanganya masengo kuti tukole yatukuisaka? ⁷ Ana jwangondo chi jwakwaula ku ngondo ni kulilipila nsyene? Ana jwakulima chi jwa ngunda wa misabibu jwangalya isogosi ya itela yakwe? Ana jwakuchinga chi jwangakug'wa ma'wele ga ilango yakwe?

⁸ Ana ngu'wecheta gelego chiundu? Ana Malajisyo ga Che Musa ngagakusala malowe gagogo pego? ⁹ Paku'wa ilembekwe Mmalajisyo ga che Musa, "Ngasimwatawa ng'ombe kang'wa pakujiliwata ngano." Ana pele Akunnungu akukunguluchila nkati ng'ombe? ¹⁰ Ana pa'wa'wechete yeleyo nganagugambaga uwe? Eloo, yele yalembekwe kwa liwamba lyetu kuti jwakulima ni jwakugowola wose akusachilwa apanganye masengo go kwa kulolela kukola mmagowolo. ¹¹ Uweji twapandile mbeju ja mmbumu mwa wanyamwe. Ana nga'wa chindu chachikulungwa uweji kupata yaikutusowa kutyochela kukwenu? ¹² Iwaga wāndu wane akusachilwa kupata indu kutyochela kukwenu, ana uwe ngatukusachilwa kwannope kupata kwapunda welewo?

Nambo uweji nganitumia lipesa lyo, nambo twapililile kila chindu kuti tukajisiwila Ngani Jambone ja Kilisito kulalichilwa kwa wāndu. ¹³ Ngankwimanyilila kuti wakupanganya masengo pa Nyuumba ja Akunnungu, akupata chakulya chao pa Nyuumba ja Akunnungu, ni a'wala wātutumichila pakutyochesya mbopesi akupata liunjili mu mbopesi jo? ¹⁴ Ambuje iyoyopeyo walajisye kuti a'wala kwawalichila wāndu Ngani Jambone apate yaikwasowa kila lyu'wa kutyochela mmasengo go.

¹⁵ Nambo une nganindunia namose lipesa limo mwa gelego. Namose ngangulemba gelega kuti iweje yeleyo kukwangu, mmbaya une nyasiche kupunda kuilechelela yeleyi inguipanganya, ni mundu amone kuti ngulilapa pangali chindu. ¹⁶ Naga une ngwalalichila wāndu Ngani Jambone, chelecho nga'wa chindu chakulilapila, gele gali masengo gangu gambegwilwe ni Ambuje kugapanganya, ulaje kukwangu naga ngangwalalichila wāndu Ngani Jambone! ¹⁷ Ikaliji ngwalalichila wāndu Ngani Jambone kwa lisosa lyangu, ngalolele mbote, nambo paku'wa ngusachilwa mbanganye masengo go, yeleyo ikulosya kuti Akunnungu angulupilile kuti mbanganye. ¹⁸ Sambano ngupochele mbote chi? Mbote jangu jili lipesa lindinalyo lya kwalalichila wāndu Ngani Jambone pangali malipilo, panga'wenda indu yaikusachilwa kupegwa kwalingongo lya masengo ga kulalichila Ngani Jambone.

¹⁹ Uneji nechelelewe kwa wāndu wose, nambo nalitesile kapolo jwa wose kuti naichisye Kilisito wāndu achajinji. ²⁰ Panaliji nkupanganya masengo ni Wayahudi naliji mpela Myahudi, kuti napate Wayahudi wakulupilile Kilisito. Namose une nansyene nganima paasi pa Malajisyo ga che Musa, nambo naliji mpela ndili paasi pa Malajisyo go kuti napate a'wala waali paasi pa Malajisyo ga che Musa. ²¹ Panaliji nkupanganya masengo ni wāndu wanga'wa Wayahudi, natamaga mpela wanyawo, kuti napate welewo wakulupilile Kilisito. Pakusala yeleyo ngawa kuti une ngangugakamula malajisyo paujo pa Akunnungu, kusyene une ngugajitichisya malajisyo ga Kilisito. ²² Panaliji nkutama ni wāndu wakulepetala, natemi mpela jwakulepetala kuti napate wele waali wakulepetala. Nalitesile yaaliyose kwa wāndu wose kuti natesye akulupuswe kwa litala lyalili lyose.

²³ Noneji ngutenda yeleyo mase kwalingongo lya Ngani Jambone kuti mbate ntuuka wakwe. ²⁴ Ana ngankwimanyilila kuti a'wala wakuutuka luwilo, akuutuka wosepe, nambo jwakwalongolela achinjakwe ni jwakupochele ntulilo? Mbutuche iyoyopeyo kuti ni wanyamwe mpochele ntulilo. ²⁵ Mundu jwalijose jwakusaka kwapunda achinjakwe mu ng'asi wa kuutuka, akulekaga yose kaje, akutenda yeleyo kuti apochele chindu chachili mpela singwa chakwonasika nambo uweji tutupochele chindu mpela singwa changajonasika. ²⁶ Noneji nguutuka iyoyopeyo mpela mundu jungusaka kupunda. Nganguputana mpela mundu jwakujiputa mbungo lingumi. ²⁷ Nambo nguchilagasya chiulu changu kuti ngombole kuchitawala, ngutenda yeleyo kuti pangumalisya kwalalichila wāndu wane, une nansyene ngasaika kukanikwa.

10

Che Paolo akwajamuka yankati kuipopelela inyago

¹ Achinjangu ngusaka mmanyilile yakuti, achatati wetu waliji wose paasi liunde, ni wose wājombweche salama Bahali ja Shamu. ² Wose wābatiswe mu liunde ni mu bahali, kuti alumbikane ni che Musa. ³ Wose walile chakulya chilachila cha mbumu. ⁴ Iyoyo wose wāng'wele chakung'wa chilachila cha mbumu, paku'wa wāng'wele meesi gagatyochele mu lwala lwa mbumu luwalukuiye, lwala lula lwaliji Kilisito nsyene. ⁵ Nambo achajinji

nnope mu wele mpingo wo, Akunnungu ngananonyelwa nawo, kwapele wawile ni iilu yao yajenele mwipululu.

⁶ Kwapele indu yo yose yatyochele kutujamuka uwe tukaŵa wāndu wākulajila yangalum-bana mpela wanyawo iwātite pakulajila. ⁷ Ngasinnyipopelela inyago mpela wane iwātite kutenda, mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu, “Wāndu wātemi kulya ni kung’wa, nipele wājimi ni kutyala kwa kupunilana.” ⁸ Tukatenda chigwagwa mpela wane mwa wanyawo iwātite pakupanganya, pa lyuŵa limo wājasiche wāndu elufu ishilini na tatu. ⁹ Tukaalinga Kilisito mpela wane mwa wanyawo iwālinjile, wose wājasiche kwa kulumikwa ni majoka. ¹⁰ Ngasinnyinyita mpela wane mwa wanyawo iwātite kunyinyita, waulajikwe ni katumetume jwa kwinani jwakuichisya chiwa.

¹¹ Yeleyo yose yaagwilile wanyawo kuti uwe tujiganyikwe, yalembekwe kutujamuka uweji wātuli mmoŵa gaambesi. ¹² Kwapele mundu jwakuliganisya kuti ajimi kwakulim-bila alilolechesye anaiche kugwa. ¹³ Kulinjikwa kunkulinjikwa kuli kwa kawaida kwapa-pata wāndu. Akunnungu ali wākulupilichika, nombewo ngasanneka nlinjikwe kupunda ukombole wenu. Nambo pankulinjikwa, wewewo champele machili ga kupililila ni litala lya kukopochela.

¹⁴ Kwaligongo lya achalongo achinjangu wākunonyelwa ntame kwakutalichila kuipopelela inyago. ¹⁵ Nguwēcheta ni wānyamwe wāndu wāali ni umanyilisi, muiganisyeje ingunsalila yi. ¹⁶ Chikombe chitukuchitumia pa chakulya cha Ambuje ni chitukwogolela Ambuje, tukulumbikana ni miasi ja Kilisito. Patukulya nkate, tukulumbikana ni chilulu cha Kilisito. ¹⁷ Pakuŵa nkate uli umo, namuno tuli wājijji, tuli chilulu chimo, pakutipala wose tukugaŵana nkate umo pewo. ¹⁸ Nchilole achila chakuchipanganya wāndu wā ku Isilaeli, wewewo wākulya mbopesi sya pa chilisa, akukumulangana pamo kutosya mbopesi syo kwa Akunnungu. ¹⁹ Ana nyile uli? Chakulya chachitajikwe mbopesi kwa inyago, chikwete malumbo? Pane chinyago chikwete malumbo? ²⁰ Ngwamba! Chingusaka kusala chili chelechi: Mbopesi sya wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu akusityosya kwa masoka ni ngaŵa kwa Akunnungu. Noneji ngangusaka wānyamwe nlumbikane ni masoka. ²¹ Ngankombola kuching’welela chikombe cha Ambuje akuno nkung’welela chikombe cha masoka. Ngankombola kulya chakulya cha Ambuje ni papopo nkulya chakulya cha masoka. ²² Ana tukusaka kwatendekasya Ambuje akole wiu? Ana tukuganyisya tukwete machili nnope kwapunda wewewo?

Mpanganya yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu

²³ Wāndu wane akuti, “Indu yose ngaikukanywa,” nambo une nguti, ngaŵa yose pe yaikuwājila. Ni wāndu wane akuti, “Indu yose ngaikukanywa,” nambo une nguti, ngaŵa yose pe yaikukamuchisya. ²⁴ Mundu jwalijose mwa wānyamwe akalisosela kupoka kwakwe nsyene pe, nambo asoseje ni kupoka kwa achinjakwe.

²⁵ Yose yaikusumikwa pakusumichisya malonda nlyeje pangausya, kwa liwamba lya miningwa jenu. ²⁶ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Chilambo chili chao Ambuje ni yose ya ili mwelemo ili yakwe.” ²⁷ Naga mundu jwangakukulupilila Kilisito annaliche pa chakulya, ni wānyamwe nkusaka kwaula, nlyeje ya ili yose ichammichile pangausya kwa liwamba lya miningwa jenu. ²⁸ Nambo ansalilaga mundu, “Chakulya chi chetaje mbopesi kwa inyago,” nkalya, kwaligongo lya mundu jwammanyisye ni kwa liwamba lya miningwa, ²⁹ nguti, kwa liwamba lya miningwa, nambo ngaŵa miningwa jenu nambo nningwa wa ajula jwammanyisye.

“Kwa chichi kulechelela kwangu une kulumulikwe ni nningwa wa mundu jwine? ³⁰ Iwaga une ngwatogolela Akunnungu kwa chakulya chingulya, kwa chichi mundu alalatile une kwa ligongo lya chakulya chinaatogolele Akunnungu?”

³¹ Nipele, pankutenda chachilichose iwēje kulya namuno kung’wa mwitendekanye yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu. ³² Nkasamwakuŵasya Wāyahudi atamuno Wāgiliki atamuno mpingo wa Akunnungu, wa wāndu wākukulupilila Kilisito. ³³ Mmeje mpela une, ngusaka kwanonyelesya wāndu wose mu indu yose inguipanganya. Pakuŵa ngangulisosela kupoka kwangu nansyene, nambo ngwasosela wāndu kupoka kuti akulupuswe.

11

1 Muusyasye une mpela une inguti pakwasyasya Kilisito.

Nkati kuunichila ntwe

² Ngunlapa wānyamwe pakuŵa nkungumbuchila mu indu yose, mwanya nkamulisye majiganyo ilaila mpela inatite pakumpa. ³ Nambo ngusaka mmanyilile kuti Kilisito ali ntwe wa jwannume jwalijose, ni jwannume ali ntwe wa wankwakwe, ni Akunnungu ali ntwe wa Kilisito. ⁴ Jwannume jwali jose jwakuunichila ntwe katema pakupopela pane

jwakulalichila utenga wa Akunnungu, akuujalusya ntwewe wakwe waki Kilisito. ⁵ Nambo jwankongwe jwali jwajose jwakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu jwangaunichila ntwewe akunjalusya wankwakwe jwali ntwewe wakwe, jwankongwe jo ali chisau ni jwankongwe jwammyole umbo sya ntwewe wakwe. ⁶ Iwaga jwankongwe ngakuliunichila ntwewe wakwe mbaya amyole umbo syakwe, nambo iwaga ili soni jwankongwe kuutula umbo syakwe pane kumyola mbaya aunichile ntwewe wakwe. ⁷ Jwannume ngakusachilwa kuunichila ntwewe wakwe pakuwa welewo ali chisau ni Akunnungu ni ukulu wa Akunnungu. Nambo jwankongwe ali ukulu wa jwannume. ⁸ Pakuwa jwannume nganagumbikwa kutyochela kwa jwankongwe nambo jwankongwe ni juwagumbikwe kutyochele kwa jwannume. ⁹ Sooni jwannume nganagumbikwa kwaligongo lya jwannume nambo jwankongwe ni juwagumbikwe kwaligongo lya jwannume. ¹⁰ Kwa ligongo li ni kwa ligongo lya achikatemetume wa Kwinani, jwankongwe aunichile ntwewe wakwe, kuti chiwe chimanyisyo cha ulamusi wauli pachanya pao. ¹¹ Natamuno yeleyo, nkulumbikana ni Ambuje, jwankongwe pangali jwannume ngawa chindu, ni jwannume pangali jwankongwe ngawa chindu, wose akukulupililana. ¹² Pakuwa, iwaga jwankongwe wagumbikwe kutyochela kwa jwannume, iyoyo jwannume nombe akupagwa ni jwankongwe, ni indu yose yo ikutyochela kwa Akunnungu. ¹³ Nlamule mwachinsyene. Ana ikuwajilwa jwankongwe wapopela Akunnungu pangauunichila ntwewe? ¹⁴ Ana upagwe usyene ngakujiganya kuti jwannume awaga ni umbo syasileu akulitesya soni nsyene? ¹⁵ Nambo jwankongwe akolaga umbo syasileu, chili chindu chakuchimbichikwa kukwakwe, pakuwa atekupagwa umbo syasileu kuti syaunichile. ¹⁶ Iwaga mundu akukola makani kwa yeleyo, kukwetu uwe atamuno mu mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito, uweji nganitukola masyoŵelo ga makani.

Nkate wa kwakumbuchila Ambuje

(Matayo 26:26-29; Maliko 14:22-25; Luka 22:14-20)

¹⁷ Nambo mmalajisyo ga gangumpa ngangunlapa, pakuwa pankusimana kwapopela Akunnungu, nkutendekanya indu yangalumbana kwipunda indu yambone. ¹⁸ Kundanda napilikene kuti, pankusimana pamo nti mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, kukutyochela kulekangana, ni une ngukulupilila kanandi kuti pane ili isyene. ¹⁹ Pakuwa iwele yambone kupagwe kulekangana pasikati jenu kuti awala wakukundikwa ni Akunnungu amanyiche pangasisika. ²⁰ Nipele pankusimana, nkuganisa kuti nkulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje nambo ngawa, ²¹ pakuwa pankulya, kila mundu akulya chakulya pangaalindilila achinjakwe, ni kwatenda wane asigalile ni sala ni wane akolelwe. ²² Ana ngankukombola kulya ni kung'wa mmajumba genu? Pane ana nkuunyelusya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni kwachembulusya wandu wangani ni chindu? Ana sambano nansalile ichichi? Ana nwapela kwa yeleyo? Ngwamba, ngangunlapa kwaligongo lya chindu cho.

²³ Pakuwa une napochele kutyochela kwa Ambuje majiganyo ganampele wanyamwe, yakuti, Ambuje Che Yesu, chilo chila paŵangalawiche, waujigole nkate, ²⁴ ni paŵatogolele Akunnungu waugaŵenye nkate ni kuti, "Achi ni chiilu changu chachityochekwe kwaliwamba lyenu. Ntendeje nyi kwakungumbuchila une." ²⁵ Iyoyo paŵamasile kulya wachinyakwile chikombe ni kuti, "Achi chikombe chi chili lilangano lya sambano lyalikulimbichikwa kwa miasi jangu. Ntendeje nyi kila pankung'wa, kwakungumbuchila une."

²⁶ Pakuwa kila pankulya nkate wu, ni kuching'welela chikombe chi, nkwenesya chiwa cha Ambuje mpaka pachaiche sooni. ²⁷ Kwapele kila mundu juchalye nkate wu ni kuching'welela chikombe chi kwa litala lyangasachilwa, jwelejo chakole magambo mchiilu ni mmiasi ja Ambuje. ²⁸ Kwapele kila mundu alilolechesye kaje nsyene nipele akukombola kulya nkate wu ni kuching'welela chikombe cho. ²⁹ Pakuwa jwali jwajose jwakulya ni kung'wa pangaimanyilila malumbo ga chiilu cha Ambuje, jwelejo akulilamula nsyene. ³⁰ Kwa ligongo lya, wandu achajinji mwa wanyamwe ali wakulepetala ni wakulwala, ni wane wakwe ajasiche. ³¹ Nambo tukalilolechesye yambone twachinsyene, ngatukalamulikwe ni Akunnungu. ³² Nambo tatukulumulikwa ni Ambuje akutujamuka kuti tukasalamulwa pamo ni wandu wa pachilambo. ³³ Kwayele achalongo achinjangu pankusimana pamo kulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje ndindililane. ³⁴ Naga mundu jakwete sala alye kaje kumasi, melepe pankusimana pamo Akunnungu akasanlamula. Indu ine yo chinjinjiganya pachiche.

12

Mituuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu

¹ Sambano achalongo achinjangu ngusaka mmanyiilile yambone yankati mituuka jajiku-tyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. ² Nkumanyilila kuti pamwaliji ngankwamanyilila

Akunnungu, mwatawalikwe ni kulongoswa mpopelele minungu jangali ni umi yaani inyago. ³ Kwaligongo lyo ngusaka mmanyilile kuti, ngapagwa mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu jwakukombola kuwecheta, “Che Yesu alweseche.” Ni sooni ngapagwa mundu jwakukombola kuwecheta kuti, “Che Yesu ali Ambuje,” pangalongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu.

⁴ Jipali mituuka jakupisyangana, nambo Mbumu jwakupeleganya ali jumope. ⁵ Sooni kutumichila kuli kwa kupisyangana nambo Ambuje wakutumichilwa ali wamope. ⁶ Ni sooni kupali kupisyangana kwa masengo, nambo Akunnungu ali walaWala wakupanganya masengo gose kwa wandu wose. ⁷ Mbumu jwa Akunnungu akuliunukula kwa kila mundu kwa uwele wakupisyangana kwaligongo lya upoche wa wandu wose. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine liloWe lya lunda, ni Mbumu jwa Akunnungu jujojo akumpa mundu jwine liloWe lya umanyilisi yakuti pakusaka. ⁹ Mbumu jujojo akumpa mundu jwine chikulupi, Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kwalama wandu. ¹⁰ Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine ntuuka wa kupanganya yakusimonjeka. Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kulondola, ni Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kujimanyilila mbumu ja unami ni Mbumu ja usyene. Ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kuwecheta iwecheto ineine ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kugopolela. ¹¹ Nambo masengo gose go akugapanganya Mbumu jwa Akunnungu jumo pejo, achingaWilaga kila mundu ntuuka wakupisyangana mpela yakuti pakusaka nsyene.

Chiilu chimo, iwalo yejinji

¹² Mpela ila chiilu yachitite kuwa chimo chachili ni iwalo yejinji, ni iwalo yo namuno ili yejinji, ikuchigumba chiilu chimo, ni yaitite kuwa kwa Kilisito. ¹³ Pakuwa uweji wose twabatiswe kwa Mbumu jumo tuwe chiilu chimo, iwaga tuli Wayahudi pane wandu wangaWa Wayahudi, iwaga tuli achikapolo pane wandu walechelelewe, wose twang'wechekwe Mbumu julajula jumo.

¹⁴ Pakuwa chiilu nganichigumbikwa kwa chiwalo chimo pe, nambo kwa iwalo yejinji. ¹⁵ Lukongolo lwatiji, “Une nganima nkono, kwapele une ngaWa wa chiilu,” Ana lukongolo ngaluwa lwa chiilu kwa ligongo lyo? ¹⁶ Ni liwiwi lyatiji, “Pakuwa une ngaWa liso, une ngaWa lya chiilu,” Ana liwiwi ngaliwa lya chiilu kwa ligongo lyo? ¹⁷ Naga chiilu chose chikaliji liso kupikana kukaliji kwapi? Ni chiilu chose chikaliji liwiwi, mundu akakombwele chinauli kunusya? ¹⁸ Nambo Akunnungu aiwisile iwalo yose mu chiilu cha kila mundu mpela iwatite pakusaka. ¹⁹ Nambo iwalo yose ikaliji chiwalo chimo, chiilu chikaliji kwapi? ²⁰ Mpela yachitite kuwa, chikwete iwalo yejinji nambo chiilu chili chimo pe.

²¹ Liso ngalikukombola kuusalila nkono, “Ngangunsaka!” Namose ntwe nawo ngaukukombola kugasalila makongolo kuti, “Ngangunsaka!” ²² Kupunda pele chii-woneke kuti iwalo ya chiilu yaili yakulepetala ni yaili yakusachilwa nnope. ²³ Sooni aila iwalo yatukwiganisya kuti yangali uchimbichisyo ni yatukuichimbichisya, ni iwalo ya chiilu yaikuwoneka ili ya soni ni itukuunichila nnope. ²⁴ Nambo iwalo yaikuwoneka pa meeso pa wandu, ngaikusaka kuunichikwa. Akunnungu nsyene achiwisile chiilu mu chikotopasyo chanti yele ni kuipa uchimbichisyo aila iwalo yaili yakulepetala. ²⁵ Kwapele kukaWa ni kulekangana muchiilu, nambo iwalo inayose igosane. ²⁶ Chiwalo chimo chapotekaga iwalo ine ikupoteka pamo nacho. Chiwalo chimo chalapikwaga iwalo ine ikusengwa pamo nacho.

²⁷ Nipele Wanyamwe wose ndi chiilu cha Kilisito, kila jumo jwenu ali chiwalo cha chiilu cho. ²⁸ Mu mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, Akunnungu wawisile wandanda achinduna ni wawili wakulondola wa Akunnungu ni watatu wakwiganya, sooni wakupanganya yakusimonjeka ni sooni waili ni mituuka jakulama wakulwala, ni wakukombola kwakamunya wandu, ni wakukombola kwimilila masengo ni wakukombola kuwecheta iwecheto ineine. ²⁹ Ana wose ali achinduna? Ana wose ali wakulondola? Ana wose ali wakwiganya? Ana wose ali wakupanganya yakusimonjeka? ³⁰ Ana wose akwete mituuka jakulama wakulwala? Ana wose akuwecheta iwecheto ineine? Ana wose akwete ntuuka wa kugopolela iwecheto ineine? ³¹ Nipele nlajile kwannope kupata mituuka jajili jekulungwa. Nambo sambano chinannosye litala lyambone kupunda matala gose.

13

Unonyelo

¹ Namose ngaWechete iwecheto ya wandu ni iwecheto ya achikatumetume wa kwinani, naga nganingola unonyelo, ngulandana ni chikungu chachikusona pane njuga. ² Namose nakolaga ntuuka wa kulalichila utenga wa Akunnungu ni kwimanyilila yantemela yose ni kumanyilila kila chindu, namose ngakwete chikulupi chakomboleka kuchityosya chitumbi, naga nganingola unonyelo, une ngaWa chindu. ³ Namose natyosyaga ipanje yangu

yose ni kwalisya w̄akulaga, namuno nachityosyaga chiilu changu chitiniche pa mooto, naga nganingola unonyelo ngamboka kwakulikose.

⁴Mundu jwaali ni unonyelo akupililila, ni akusalala ntima, ni ngakukola wiu, ni ngakulifuna, ni ngakulikwesya. ⁵Mundu jwaali ni unonyelo akwachimbichisya w̄andu w̄ane, ni ngakulisosela kupoka kwakwe nsyene, ni ngakutumbila kwachitema, ni ngakukumbuchila yangalumbana. ⁶Mundu jwaali ni unonyelo ngakuchinilila chigongomalo nambo akuuchinilila usyene. ⁷Mundu jwaali ni unonyelo mōwa gose ngakupwa ntima, ni mōwa gose akukulupilila, ni mōwa gose akulolela pangali kupela ni akuipililila indu yose. ⁸Unonyelo wangali mbesi. Iw̄aga kwana ntuuka wa kulondola tiuiche mbesi, iw̄aga kwana ntuuka wa iw̄echeto ineine, yeleyo chiimale, pane iw̄aga kwana kulijiganya ni kumanyilila indu chikupite. ⁹Pakuw̄a kulijiganya kwetu ni kwimanyilila indu kuli kwangamalilwa, iyoyo kulalichila kwetu utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwangamalilwa. ¹⁰Nambo Akunnungu chaitende yose iwe yemalilwe, ni indu yangamalilwa yose chiitoyochekwe.

¹¹Panaliji mwanache jwannandi, nawechete chiwanache, naimanyi chiwanache, ni naganisisye chiwanache, nambo pangusile indu yachanache yose nesile. ¹²Pakuw̄a sambano tukulola mpela usyo wangaloleka yambone mlindala, nambo katema ko chitulolegane usyo kwa usyo. Sambano nguimanyilila panondi, nambo katema ko tinaimanye yose kwauchenene mpela Akunnungu yakuti pakumanyilila une kwauchenene. ¹³Nipele, sambano indu itatu yi ni ichitame, chikulupi ni chilolelo ni unonyelo, nambo chindu chachili chechikulungwa kupunda yose, uli unonyelo.

14

Mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu

¹Nimbile kukola unonyelo, iyoyo ni kusaka kwannope mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu, nambo nnoopenope, mpate ntuuka wa kwalalichila w̄andu utenga kutyochela kwa Akunnungu. ²Mundu jwakuw̄echeta chiw̄echeto changamanyika jwelejo ngakuw̄echeta ni w̄andu nambo akuw̄echeta ni Akunnungu, pakuw̄a ngapagwa mundu jwakumanyilila, jwelejo akuw̄echeta kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu indu yesisiche. ³Nambo mundu jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuw̄echeta ni w̄andu malowe ga kwalimbisya mu chikulupi ni kwakamulisya ntima ni kwatulasya ntima. ⁴Jwakuw̄echeta chiw̄echeto changamanyika akulilimbisya nsyene, nambo ajula jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuulimbisya mpingo wa w̄andu wakukulupilila Kilisito.

⁵Uneji ngusaka w̄anyamwe wose mmechete iw̄echeto yangamanyika, nambo nnoopenope ngusaka w̄anyamwe nlalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu. Pakuw̄a mundu jwaali ni ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu akutenda yambone kumpunda jwakuw̄echeta iw̄echeto yangamanyika, iw̄aga apali mundu jwine jwakukombola kwagopolela w̄andu w̄ane chaw̄echete cho, kuti mpingo wa w̄andu wakukulupilila Kilisito ukombole kugumbikwa. ⁶Sambano achalongo achinjangu, iw̄aga ngwika kukwenu ni kuw̄echeta iw̄echeto yangamanyika, ana chinkole ichichi? Kusyene ngampoka ikāwe nguntagulila kwalitala lya chiunukuko kutyochela kwa Akunnungu pane kwa umanyilisi pane kwa lilōwe lya Akunnungu pane kwa majiganyo? ⁷Namose indu yangali umi ikwete lilōwe lyakwe, chindu mpela chitolito pane chityatya, iw̄aga ngaikutyosya lilōwe lya kulekangana, mundu chalumanyilile chinauli lumjimo lwalukung'andikwa? ⁸Lipenga lyasonaga pangamanyika usone wakwe, waani w̄achaliw̄iche chile kwaula kungondo? ⁹W̄anyamwe iyoyo, mwāwecheta chiw̄echeto changamanyika, w̄andu chaimanye chinauli inkuw̄echeta yo? Pelepo nkuw̄a mpela w̄andu wakuw̄echeta ni mbungo. ¹⁰Ipali iw̄echeto yejinji pachilamabe pano nombe iw̄echeto yose ikwete mate. ¹¹Iw̄aga ngangombola kugamanyilila mate gakwe chiw̄echeto chakuw̄echeta mundu, chime jwannendo kwa mundu jwakuw̄echeta, ni jwelejo kukwangu chāwe jwannendo. ¹²Iyoyo peyo ni w̄anyamwe, pakuw̄a nkulajila kwannope kupochela mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu, nimbile kwannope kukola mituuka jajikukamusya kuugumba mpingo wa w̄andu wakukulupilila Kilisito. ¹³Nipele wakuw̄echeta chiw̄echeto changamanyika, apopele kuti akombole kwagopolela w̄andu chaw̄echete cho. ¹⁴Pakuw̄a pangupopela mchiw̄echeto changamanyika, mbumu jangu ni jajikupopela, nambo lunda lwangu ngalukupanganya chachili chose. ¹⁵Ana sambano ndende uli? Chimbopole kwa mbumu jangu, nombe chimbopole kwa umanyilisi wangu, chinyimbe kwa mbumu jangu, nombe chinyimbe kwa umanyilisi wangu. ¹⁶Mwalapaga Akunnungu kwa mbumu jenu pe, Iwaga kwana mundu jwine jwangamanyilila chinkuw̄echeta cho, chajitichisye chinauli "Eloo," kwa kwatogolela Akunnungu iw̄aga ngaimanya chinkuw̄echeta? ¹⁷Namuno nkukombola kwatogolela Akunnungu kwa usyene, nambo ngaikwakamuchisya mundu jwine.

¹⁸ Ngwatogolela Akunnungu kuti uneji nguwecheta iwecheto yangamanyika kumpunda wanyamwe wose. ¹⁹ Nambo naŵaga pasikati ja mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito, mbaya mechete malowe nsano gagakumanyika kuti najiganye wane kupunda kuwecheta malowe gamajinji nnope kwa iwecheto yangamanyika. ²⁰ Achalongo achinjangu, nkaganisya mpela wanache achanandi, nambo mme mpela wanache achanandi mu igongomalo. Pankuganisyā mmeje mpela wāndu wākule. ²¹ Malajisyo ga Akunnungu gakuti:

“Ambuje akuti, ‘Chimechete ni wāndu wā
kwa chiwecheto cha chilendo.

Ni chimechete ni wāndu wā kwa ngomo sya achalendo,
namose yeleyo wāndu wā ngasambilikanila.’ ”

²² Nipele kuwecheta iwecheto yangamanyika kuli chimanyisyo kwa wāndu wāngakukulupilila, ni ngāwa kwa wāndu wākukulupilila. Nambo kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwa ligongo lya wāndu wākukulupilila ni ngāwa kwa wāndu wāngakukulupilila.

²³ Nipele iwāga mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito ukuchingangana pamo, ni kila mundu kuwecheta chiwecheto changamanyika, ni aŵala wāndu wāngamanyilila ni wāngakukulupila ajinjilaga mwelemo ngasala kuti wanyamwe nli wampugwe? ²⁴ Nambo iwāga wāndu wose nkulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu, ajinjilaga mundu jwangamanyilila pane jwangakukulupilila yose ichapilikane chiyalosye ungalumbana wakwe nsyene ni aila yaipilikene chiyalamule. ²⁵ Yaisisiche mu ntima wakwe chiwe yeunukukwe, nombejo chatindiŵale ni kwalamba Akunnungu achitiji, “Isyene Akunnungu ali pasikati jenu mwanya pelepa!”

Ukotopasyo kwa mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito

²⁶ Ana tujile uli achalongo achinjangu? Pankuchingangana pamo kwapopelela Akunnungu, jwine ajimbe lujimbo ni jwine ajiganyisye, ni jwine akole unukuko waukutyochela kwa Akunnungu ni jwine awechete kwa chiwecheto changamanyika ni jwine wāgopolelele wāndu chachiwecheteke cho. Indu yose itendekwe kwa kwagumba wāndu wākukulupilila Che Yesu. ²⁷ Iwāga wāndu akuwecheta iwecheto yangamanyika, awecheteje ŵawili pane ŵatatu, ngasapunda, nambo awecheteje jumo jumo ni kuweje ni mundu jwagopolele. ²⁸ Nambo iwāga ngapagwa mundu jwagwagopolelele wāndu chachiwecheteke cho, jwele jwakuwecheta chiwecheto changamanyika atame jii mu mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito, awechete ni nganiso syakwe nsyene ni Akunnungu. ²⁹ Wāndu wākusala utenga kutyochela kwa Akunnungu, asaleje ŵawili pane ŵatatu ni wane agapime agala gagugasala. ³⁰ Nambo iwāga apali mundu panchingangene po apochele utenga kutyochela kwa Akunnungu, juwatandite kuwecheta jula amyalale. ³¹ Pakuŵa wanyamwe wose nkukumbola kulalichila jumo jumo utenga umpegwilwe ni Akunnungu kuti kila mundu alijiganye ni kutulaswa ntima. ³² Ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu ukusachilwa kulongoswa ni ajula jwaali ni ntuuka wo, ³³ pakuŵa Akunnungu ngāwa Akunnungu wakuwatanganya nambo ali Akunnungu wā chitendewe. Mpela yaikuti pakuŵa kwa mpingo jose ja wāndu wākukulupilila Kilisito ŵaali wāndu wā Akunnungu, ³⁴ achakongwe amyalale mmipingo jose ja wāndu wākukulupilila Kilisito pakusongangana. Ŵelewo ngakusachilwa kuwecheta. Nambo akusachilwa ajitichisye, mpela igakuti kusala Malajisyo ga Ŵayahudi. ³⁵ Iwāga akwete mausyo ga kuusya, akausye achiwankwawo kumusi, pakuŵa jili soni kwa achakongwe kuwecheta chachilichose pa nsongangano wa wāndu wākukulupilila Kilisito. ³⁶ Ana liloŵe lya Akunnungu lyatytosile kukwenu? Pane ana lyannyichilile mwanya pe? ³⁷ Mundu jwalijose aliganisya ga kuti akwete ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu pane akwete Mbumu jwa Akunnungu, aimanyilile kuti ingulemba yi, ngulemba makanyo ga Ambuje. ³⁸ Nambo mundu agajalusyaga agaga, nombejo ajaluswe.

³⁹ Kwayele, achalongo achinjangu, nlajile kwannope kwalalichila wāndu utenga kutyochela kwa Akunnungu ni ngasimwakanya wāndu kuwecheta chiwecheto changamanyika. ⁴⁰ Nambo indu yose ipanganyikwe mwambone ni mwaukotopasyo.

15

Kusyuka kwa Kilisito

¹ Sambano achalongo achinjangu, ngusaka nankumbusye yankati Ngani Jambone jinanalichile, jimwajipochele jajili nsingi wa chikulupi chenu. Ni wanyamwe nkwima chilimbile pa wele nsingi wo. ² Utenga unanalichile wo uli Ngani Jambone, wanyamwe nkukulupuswa mwaikamulisya ga yambone yeila inanalichile, ikaŵaga yeleyo chikulupi chenu ngāwa chindu.

³ Pakuwa kundanda nampele wanyamwe indu yaili ni mate nnope inapochele une nansyene: Kuti Kilisito wawilile sambu mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ⁴ ni wawichikwe mwilembe ni kusyuka pa lyuwa lyaatatu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, ⁵ kundanda waakopochele che Petulo, ni kanyuma waakopochele awala likumi ni wawili. ⁶ Sooni waakopochele achalongo achinjeto kupunda mia tano kwa pamo ni wane mwa wanyawo ali chiwela ni umi ni wane ajasiche. ⁷ Kanyuma waakopochele che Yakobo ni sooni waakopochele achinduna wose. ⁸ Mbesi wangopochele une jundi mpela jumbagwile nga wa katema kao. ⁹ Pakuwa une ndili nduna jwamwana kupunda achinduna wose, nganguwajilwa kuwilanjikwa nduna, ligongo nalagasisye mpingo wa Wandu wakunkulupilila Kilisito waali Wandu wa Akunnungu. ¹⁰ Nambo, kwa upile wa Akunnungu mele yele indi, ni upile wambebe, nganamba kwa iyiyi peyi. Nga wa kuti napanganyisye masengo kwakuchalila kwapunda achinduna wose, nganiwa une, nambo umbone wa Akunnungu waliji pamo none. ¹¹ Nipele yawaga une ni jungulalichila pane welewo, chelecho ni chatukulalichila, ni chelecho ni chinkuchikulupilila.

Kusyuka kwa wandu

¹² Iwaga yalalichikwe kuti Kilisito wasyuchile, wampepe mwa wanyamwe akukombola chinauli kusala, ngapagwa kusyuka? ¹³ Nambo iwaga kwangali kusyuka, nipele Kilisito nganasyuka. ¹⁴ Iwaga Kilisito nganasyuka, kulalichila kwetu kuli kwangali chindu, ni kukulupilila kwenu kuli kwangali chindu. ¹⁵ Kupunda yeleyo, tukuloleka kuwa waumboni wa unami paujo pa Akunnungu, pakuwa twasasile kuti Akunnungu wasyusisye Kilisito, nambo nganiwasyusya, iwaga ili isyene, wawile ngaasyuka. ¹⁶ Pakuwa naga wawile ngakusyuswa nipele Kilisito nombe nganasyuka. ¹⁷ Iwaga Kilisito nganasyuka, chikulupi chenu changali chindu ni wanyamwe ndi chiwela mu sambu. ¹⁸ Sooni wakukulupilila wose wawawile achakulupililaga Kilisito asoiye. ¹⁹ Ni iwaga tukwalolela Kilisito mu umi awuwu-pewu, uweji tukusachilwa tukolelwe chanasa kwapunda wandu wose.

²⁰ Nambo isyene, Kilisito asyuchile, Jwelejo ali jwaandanda ni chimanyisyo chisyene kwa awala Wandu wawawile kuti chasyuchikwe. ²¹ Pakuwa mpela ila chiwa chaichiswe ni mundu jumo, iyoyopeyo, kusyuka kwaichiswe ni mundu jumo. ²² Mpela ila wandu wose iyakuti pakuwa kwaligongo lya kulumbikana ni che Adamu, iyoyopeyo wandu wose akutendekwa wajumi kwaligongo lya kulumbikana ni Kilisito. ²³ Nambo kila mundu chasyuche kwa katema kakwe, Kilisito wasyuchile kundanda nipele awala waali Wandu wakwe Kilisito chasyusikwe, apala Kilisito pachache. ²⁴ Pele mbesi chijiiche katema Kilisito pachachapa Akunnungu Atati umwenye, pachamale kwonanga mbumu sya ulamusi ni mbumu sya ukulu ni mbumu sya machili. ²⁵ Pakuwa Kilisito tachitawala mpaka Akunnungu pachachawika Wammagongo Wao paasi pa makongolo gao. ²⁶ Jwammagongo jwambesi kwonasa ali chiwa. ²⁷ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Akunnungu awisile yose paasi pa makongolo gakwe." Nambo Malembelo pagakusala, "Indu yose iwichikwe paasi pa makongolo gakwe aitawale," ikuwoneka pangasisika yakuti Akunnungu nganapagwa mu indu yo, pakuwa welewo ni waiwisile indu yose paasi pa makongolo ga Kilisito. ²⁸ Indu yose yawichikwaga paasi pa ulamusi wa Kilisito nombe Mwana chaliwiche nsyene paasi pa Akunnungu, kuti Akunnungu aitawale indu yose ni papali pose.

²⁹ Sambano, iwaga nganikupagwa kusyuka, chatendeuli awala wawabatiswe kwaligongo lya wawe? Iwaga wawe ngaasyusikwa, kwachichi wandu akubatiswa kwaligongo lyao? ³⁰ Ni kwetu uwe, kwachichi tukulitaga mu yakogoya katema kose? ³¹ Achalongo achinjangu, une nguutyosya umi wangu mowa gose! Isyene ngusala! Ngulilapa kwaligongo lyenu kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito Ambuje Wetu. ³² Kumenyana kwangu ni Wandu wawaliji mpela inyama yakalipa ku Efeso kula, namenyene kwa usache wa wandu, ana natatile ichichi? Iwaga wawe ngaasyusikwa sambano nneche, "Tulye ni kung'wa, pakuwa malawi chituwe."

³³ Ngasinlambuchikwa: "Umbusanga wakusakala ukonanga wende wambone." ³⁴ Mpitikusye ng'anisyo syenu, mpanganye yambone, pakuwa wampepe mwa wanyamwe ngakwamanyilila Akunnungu ng'oo. Nguwecheta yeleyi kuti nantesye soni.

Chiilu chachisyuchikwe

³⁵ Nambo mundu akukombola kuusya, "Ana wawe akusyuswa chinauli? Ana chachiwa ni iilu yantiuli?" ³⁶ Wakulowela mmwe! Chinkuchipanda ngachimela mpaka chiwe kaje. ³⁷ Pankupanda, nkupanda lusongolo pe, lwa waga lusongolo lwa ngano pane mbeju jine, ngawa mmela wansima waukutyochela kanyuma. ³⁸ Nambo Akunnungu akujipa mbeju jo uloleche mpela yakuti kusaka nsyene, ni kila lusongolo lukwete uloleche wakwe.

³⁹ Iilu ya yepanganyikwe yose ngaikulandana. Wandu akwete iilu yao ni inyama ikwete iilu yao, ijuni ikwete iilu yao ni somba sikwete iilu yao. ⁴⁰ Sooni ipali iilu ya kwinani ni

iilu ya pachilambo, nambo usalale wa iilu ya kwini ngaukulandana ni usalale wa iilu ya pachilambo. ⁴¹ Lyuwa likwete usalale wakwe ni lwesi lukwete usalale wakwe, ni ndondwa sikwete usalale wakwe. Namose ndondwa nasyo silekangene kwa usalale.

⁴² Ni ichiiwe katema ka kusyuswa kwa wawe. Mpela ila mbeju, chiilu chikusikwa akuno chili chiosile nambo chikusyuka akuno chili chejumi. ⁴³ Chiilu chikusikwa mwa kwaluka chikusyuma mu lumbili, chiilu chikusikwa mwakulepetala chikusyuma mu machili. ⁴⁴ Chiilu pachikusikwa, chikusikwa kwa chiilu chatupagwile nacho, nambo pachikusyuswa, chikusyuswa kwa chibumu, iwaga kwana chiilu chatupagwile nacho nipele chipali nombe chiilu cha chibumu. ⁴⁵ Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, “Mundu jwaandanda, che Adamu, waliji mundu jwanjumi,” nambo Adamu jwambesi ali Mbumu jwakwapa wandu umi. ⁴⁶ Ngaŵa chiilu cha chibumu chichalongolele, nambo chiilu chitupagwile nacho, ni mbesi achila chiilu cha chibumu. ⁴⁷ Che Adamu jwaandanda wagumbikwe kutyochela mu litaka, nambo che Adamu jwaawili jwatyochele kwini. ⁴⁸ Wose wali pachilambo ali mpela ajula juwagumbikwe mu litaka, nambo awala waa kwini ali mpela ajula juwatyochele kwini. ⁴⁹ Ni mpela itutite kulandana ni mundu juwagumbikwe kwa litaka, iyoyo chitulandane ni mundu juwatyochele kwini.

⁵⁰ Ngunsalila achinjangu, chiilu cha mundu ngachikombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu, atamuno chiilu chachikuwola ngachikukombola kwinjila peuto paikwinjila iilu yangaikuwola.

⁵¹ Mpilikanile, ngunsalila yantemela, ngatuwa wose, nambo wose chitugaluswe, ⁵² indu yi chiikopochele katema lipenga lya mbesi pachililone, chisisimuchile. Pakuwa lipenga pachililone, wawe chachisyuswa akawa sooni, nowaji chitugaluswe. ⁵³ Pakuwa chiilu chakonasika chikusachilwa chigaluswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa chikusachilwa chigaluswe chiwe changawa. ⁵⁴ Nipele chiilu chakonasika cho pachichigaluswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa pachichigaluswe kuwa changawa, nipele alila liloŵe lyalilembekwe patiliwe isyene, “Chiwa chijonasikwe ni kupunda kumalile!”

⁵⁵ “Ana ugwe chiwa, kupunda kwenu kuli kwapi?”

Ana ugwe chiwa machili genu gagakwika nako kupoteka galikwapi?”

⁵⁶ Chiwa chikukola machili gakuulasya kutyochela mu sambu, ni sambu sikukola machili kutyochela mmalajisyo ga che Musa. ⁵⁷ Nambo twatogolele Akunnungu, welewo akutunda tupunde kwa litala lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

⁵⁸ Nipele achalongo achinjangu, njimanje kwakulimbila, nkatinganyika. Moŵa gose mpunde kuliyosya mmasengo ga Ambuje pakuwa nkuimanyilila kuti masengo gankugapanganya kwa ligongo lya Ambuje nganigaŵa ga iyiyi peyi.

16

Nanjenunanjenu kwakwakamuchisya wakukulupilila

¹ Sambano ngusala yankati mbiya kwa ligongo lya kwakamuchisya wandu wa Akunnungu: Mpanganye achila chinalajisye mmipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Galatia. ² Kila chijuma, kila mundu mwa wanyamwe asapule mbiya syasikutyochela mu yakupata yakwe, nipele agose kuti pachiche ngasindenda nanjenunanjenu sooni. ³ Namalaga kwika kukwenu, awala wandu uchimwasagule pasikati jenu, chinaatume ni chikalata chakwamanyisya, ni ajausye mbote syenu ku Yelusalemu. ⁴ Iwaga chiiwoneche ili yambone noneji nyaule, nipele wele wanduwo chalongane none.

Ikotopasyo i che Paolo

⁵ Chiiche kweleko namalaga kupita ku Makedonia, pakuwa ngusaka kwaula ku Makedonia. ⁶ Panjipa chindame ni wanyamwe kwa moŵa kanandi pane chindame katema kose kambepo kuti mpakombole kungamusya mu ulendo wangu kulikose kuchinyaula. ⁷ Pakuwa ngangusaka kuonegana ni wanyamwe ni kupelenganya. Ngulolela kutama ni wanyamwe kwa katema kakajinji Ambuje asakaga.

⁸ Chindame ku Efeso mpaka lyuwa lya Pentekosite, ⁹ pakuwa Ambuje amugulile nnango kupanganya masengo gamakulungwa, namuno kweleko kwana wandu achajinji wakungani.

¹⁰ Che Timoseo aikaga kukwenu, nkantendekasya akole lipamba pachatame ni wanyamwe, pakuwa welewo akugapanganya masengo ga Ambuje mpela une. ¹¹ Nipele mundu jwalijose akasannyelusya jwelejo, nambo munkamusye ajendelechele ni ulendo kwa chitendewe kuti apakombole kumujila. Pakuwa ngwalolela auje pamo ni achalongo wane.

¹² Sambano ngusala yankati ngani ja nlongo njetu che Apolo: Nachondelele kwannope aiche kukwenu pamo ni achalongo wane. Nambo ngakusaka kwika kweleko katema kano, nambo chaiche pachachikola lipesa.

Chikomasyo cha mbesi

¹³ Nchesye, njime uchenene mu chikulupi, mmeje wakulimbila ni mmeje wamachili. ¹⁴ Kila chindu chinkupanganya mpanganyeje kwa unonyelo.

¹⁵ Sambano achalongo achinjangu, nkwamanyilila che Sitefano ni wandu waali mu nyumba jakwe, welewo walongolele kuwa wakilisito ku Akaya ko, nipele walityosisye achinsyene kwatumichila wandu wa Akunnungu. Kwapele achalongo achinjangu ngunchondelela, ¹⁶ mwajitichisye wandu mpela welewo ni kila mundu jwakupanganya masengo ni kutumichila pamo nawo.

¹⁷ Ngusengwa nnope paikangene che Sitefano ni che Futunata ni che Akaiko, pakuwa welewo wangamuchisye kupanganya masengo agala gamwapanganyaga wanyamwe katema kanganimpagwa. ¹⁸ Welewo angonjile ntima wangu mpela iwatite pakujikonga mitima jenu, wandu mpela welewo ili yambone kwakumbuchila.

¹⁹ Mipingo jose ja wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Asia jikunkomasya. Che Akila ni che Pilisila pamo ni mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waukusongangana mu nyumba jao, akunkomasya kwa lina lya Ambuje. ²⁰ Ni achalongo wose waali pelepa akunkomasya. Nkomasyane kwakulosya unonyelo wa Kilisito.

²¹ Unej, che Paolo ngunkomasya, ngulemba kwa nkono wangu nansyene. ²² Mundu jwalijose jwangasaka kwanonyela Ambuje, jwelejo alwesechekwe! Maranatha malumbo gakwe njise Ambuje wetu.

²³ Ngunsachila umbone kutyochela kwa Ambuje Che Yesu. ²⁴ Unonyelo wangune uwe pamo ni mwanyamwe wose wanlumbikene ni Kilisito Che Yesu.

Chikalata chaaŵili cha Paolo kwa Wakolinto Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa Wakolinto chalembeke ni nduna che Paolo pa yaka ya hansini ni nsano pakumala kupagwa Kilisito (1:1). Chelechi chili chikalata chaaŵili chatulinacho pasikati ja ikalata iŵili iŵalembile che Paolo kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto. Waumanyilisi akukulupilila kuti che Paolo ŵalongolele kuchilemba chikalata chine chakalipa kwa Wakolinto kuchipunda chikalata chaaŵili chi. Kwa sambano nganitukola chikalata cho chachikukunguluchilwa mu Liunjili lyaawili msitali waatatu mpaka waancheche. Chikalata chaaŵili kwa Wakolinto ikuganichikwa kuti chalembeke ni che Paolo ali ku Makedonia (2:13).

Chikalata chaaŵili kwa Wakolinto chili chajikajika pe chati chikulosya nganisyo. Che Paolo ŵalosisye kusengwa kwao yankati ngani jakusalala jiŵapochele kutyochele ku che Tito jajikwagamba ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto. Mu chikalata chi, tukugasimana majiganyo gamakulungwa gankati kupeleganya kwa uoleche wautyochele mu Lilangano lya Sambano. Pa liunjili lyaakusala che Paolo yakuti, pakukumbikanya mbiya ni kusijausya kukwakamuya ŵakukulupilila ŵakutama ku Yelusalemu (4:4 mpaka 5: 4). Ikuwoneka kuti achinduna ŵampepe ŵa unami ŵakutyochela mu mpingo wa ŵandu ŵangakukulupilila Kilisito ŵatumie ungajilana wa ŵandu ŵampepe mu mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito kunkanila che Paolo kuti alikusye achinsyene. Ŵaliji ni lipamba nkati ulamusi u che Paolo, chele ni chichantesile che Paolo alimbile mu ulamusi wa unduna u Che Yesu Kilisito mpaka kumbesi kwa chikalata chaaŵili chi kwa Wakolinto.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chao kwa kwakomasya mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto (1-7).

Che Paolo akunguluchila yankati kugalausya ukotopasyo wao wa ulendo ni yankati ngani jiŵajipatile jankati ŵanyawo ni iŵatite pakuchikunda chikalata chakwe chandanda (1:8 mpaka 7:16).

Che Paolo akwalajisya kukumbikanya mbiya kwaligongo lya kwakamuya ŵakukulupilila ŵa ku Yelusalemu (8:1 mpaka 9:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kuuchenjela unduna wakwe ni kwajamuka yankati ulendo wao wine wakwajimajimila Wakolinto (10: mpaka 13:10).

¹ Uneji che Paolo nduna ju Che Yesu Kilisito kwa usache wa Akunnungu, ndili pamo ni nlongo njetu che Timoseo. Ngunnembela ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu unkwakupilila Kilisito ŵanli ku Kolinto pamo ni ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵaali ku Akaya kose. ² Tukwaŵenda Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito ampe ntuuka ni chitendewe.

Che Paolo akwatogolela Akunnungu

³ Alapikwe Akunnungu ŵaali Atati ŵa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni Atati ŵaali ni chanasani ni Akunnungu ŵa utulasyo wose. ⁴ Akunnungu akututulasya mitima mmalagasyo gose kuti noweji tukombole kwatulasya mitima aŵala ŵaali mmalagasyo gagaligose. Tukwatulasya mitima mpela ŵelewo iŵatite pakututulasya uwe. ⁵ Mpela ila igakuti kupunda kukwetu malagasyo kwaligongo lya kwatumichila Kilisito, iyoyopeyo ni itukuti kutulaswa kwannope ni Kilisito. ⁶ Iŵaga uwe tukulagaswa, tukulagaswa kuti ŵanyamwe ntulaswe mitima ni kukulupuswa. Pane iŵaga tukutulaswa mitima, ŵanyamwe nkutulaswa mitima iyoyopeyo ni kupata machili gakunkombolesya kugapililila malagasyo galagala gatukugapililila. ⁷ Kwayele chilolelo chatulinacho kukwenu chili chakulimba, pakuŵa tukuimanyilila kuti mwaŵaga noweji mmalagasyo chinchiŵa pamo noweji mu kutulaswa kwetu.

⁸ Achalongo achinjetu tukusaka kummanisya kulaga kwatwalasile ku chilambo cha Asia, pakuŵa kulaga ko kwagapundile machili getu ni kwichila mwakupwa mitima ja kupunda kukola umi. ⁹ Isyene mmitima jetu twaganisisye kuti tuli mpela ŵalamulikwe kuulagwa. Yakopochele yeleyo kuti tukagakupilila machili getu twachinsyene nambo twakupilila Akunnungu ŵakwasusya ŵandu ŵawile. ¹⁰ Ŵelewo ŵatukulupwisye mmalagasyo gala gagasachile kutuulaga ni chapunde kutukulupusya. Noweji tukwalolela ŵelewo kuti chatukulupusye sooni. ¹¹ Ŵanyamwe nkutukamuya uwe kwakutupopelela. Nipele

Akunnungu chagajanje mapopelo genu ni chatupe upile, ni wāndu achajinji chiwātogolele Akunnungu kwaligongo lyetu.

Che Paolo akugalausya ikotopasyo ya ulendo wao

¹² Uweji tukulifunila chindu chimo, miningwa jetu jikutuwālanjila kuti utame wetu pachilambo pano nnopennope ni wānyamwe kutama kwauswela ni ntima wambone utupegwilwe ni Akunnungu. Nganitutenda yeleyo kwa lunda lwa chiundu nambo kwa ntuuka wa Akunnungu. ¹³ Tukunnembela wānyamwe indu yankukombola kusyoma ni kuimanyilila. Ngulolela chinnyimanyilile yambone, ¹⁴ nachiwāmuno sambano nkutumanyilila kanandi, nipele pa lyuwa lichauje Ambuje chinlifune kwaligongo lyetu ni uweji yachitujile pa kulifuna kwaligongo lyenu.

¹⁵ Isyene naliji ni chele chilolelo, nasachile kaje kwika kukwenu kuti nkole upile kwa kumona une kaawili. ¹⁶ Ngulapilila kupitila kukwenu ndili ngwaula kuchilambo cha ku Makedonia ni pakuuja, kuti mungamusyē mu ulendo wangu wa kwaula ku Yudea. ¹⁷ Ana panasachile kutenda yeleyo nkuganisyā naliji jwagalaukagalauka? Pane inguganisyā nguganisyā kwa nganisyō sya chiundu pinguti, “Elo,” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo? ¹⁸ Akunnungu ali wākukulupilichika, utenga wetu kukwenu ngāwa lilowe lyakuwa “Elo,” ni “Ngwamba” kwakatema kamo. ¹⁹ Pakuwa Mwana jwa Akunnungu, Che Yesu Kilisito, jutwanlalichilaga kukwenu une ni che Siluwano ni che Timoseo, nganawa mundu jwa “Elo” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo, nambo mowa gose ali “Elo” ja Akunnungu. ²⁰ Pakuwa ilanga yose ya Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito ikuwa “Elo.” Kwa ligongo lyo tukuti “Elo” kwa litala lya welewo kwa kwakusya Akunnungu. ²¹ Akunnungu nsyene ni wākutulimbisya uwe ni wānyamwe mkulumbikana ni Kilisito. Ni uwatusagwile, ²² atupele Mbumu jwakwe mmitima jetu awe chimanyisyo chachikulosya kuti tuli wāndu wakwe, nombewo awele poni kwa indu yose yaatugosele.

²³ Akunnungu ali jwaumboni jwangu, welewo akuumanyilila mtima wangu. Uneji naamwiwe ninaiche sooni ku Kolinto kukunsupusya kwakunsalila maloŵe gakalipa. ²⁴ Ngatukusaka kunkanganichisya nkati aila inkuikulupilila, pakuwa tukwimanyilila kuti nli wākulimba mu chikulupi chenu, nambo tukupanganya masengo pamo ni wānyamwe ligongo lya kusengwa kwenu.

2

¹ Nambo, nalilapilile kuti nganyika sooni kukwenu kukunsupusya. ² Pakuwa nansupusyaga wānyamwe, ana wāani chachisengwasya une? Ali wāndu wālawāla unaasupwisye. ³ Noneji nanlembele lyele lilowe kuti naikaga kukwenu ninasupuswe ni awāla wākusachilwa kunda sangalala. Ngumanyilila isyene, nasangalaga une ni wānyamwe wose nkusanagalala. ⁴ Pananlembelelaga ndili ngusongoneka akuno ndili ngulilasika ni misosi, ngawa kuti nansupusye wānyamwe nambo kuntenda mmanyilile kuti ngunnonnyela kwannoŵe.

Kwalechelesya walewile

⁵ Ni sambano apali mundu jwansupwisye, mundu jo nganasupusya une nambo ni wānyamwe wose ni ngangusaka meje jwakalipa nnope. ⁶ Kwamukwa kwajamwikwe mundu jo ni wāndu achajinji kwakwanile. ⁷ Ikusachilwa kunnechelesya mundu jo ni kuntulasya ntima kuti akapunda kusupuka nnope ni kupwa ntima. ⁸ Nipele ngunchondelela mwalosye kuti nkwanonyela kwannoŵe. ⁹ Pakuwa nalembile chikalata chila kuti naimanyilile iwaga nkukombola kwitichisya mu yosepe. ¹⁰ Mwannechelesyaga mundu jwalijose chilewo chakwe noneji ngunnechelesya chilewo chakwe. Pakuwa pangulechelesya, ni iwaga isyene ngwete chakulechelesya, ngulechelesya paujo pa Kilisito kwaligongo lyenu, ¹¹ kuti Shetani ngasatulambusya pakuwa tukuumanyilila ukalamuche wakwe.

Che Paolo mmusi wa ku Tuloa

¹² Panaiche ku Tuloa kukulalichila Ngani Jambone ja Kilisito, nakusimene kuli kuwichikwe chile ni Ambuje kwaligongo lya masengo gao. ¹³ Nambo nganingombola kutulala muntima pakuwa nganinasimana nlongo njangu che Tito kweleko. Nipele nalangene nawo wāndu wa kweleko ni kwaula ku Makedonia.

Kukombola kwa ukamuchisyo wa Kilisito

¹⁴ Nambo tukwatogolela Akunnungu pakuwa mowa gose akutulongosya tuli mu mpingo wa kulosya kupunda mu kulumbikana pamo ni Kilisito. Nombewo akututenda uwe tujenesye umanyilisi wa kwamanyilila welewo, papali pose patukumpanganyichisya masengo mpela nnunji wambone. ¹⁵ Pakuwa kwa Akunnungu uweji tuli mpela nnunji wambone wa Kilisito utupegwilwe ni Akunnungu, waukwenela pasikati ja wākukulupuswa ni wākusochela. ¹⁶ Kwa awāla wākusochela nnunji wo uli chiwa nambo kwa wākukulupuswa nnunji wo

ukwikanawo umi. Ana wāani wākukombola kuipanganya yeleyo? ¹⁷ Uweji nganituwā mpela wane wākulisumisa liloŵe lya Akunnungu, nambo kwakulumbikana ni Kilisito tukulalichila mu usyene paujo pa Akunnungu mpela wāndu wātumikwe ni Akunnungu.

3

Achikatumetume wā chilanga cha sambano

¹ Uli, tukutanda sooni kulilapa twachinsyene? Pane tukusaka chikalata cha kutumanyisa kukwenu pane chikalata kutyochela kukwenu kutumanyisa uwe mpela wāndu wane yakuti pakupanganya? ² Wanyamwe nli chikalata chetu, chikalata chachilembekwe mmitima jetu chikumanyika ni kusyomekwa ni jwalijose. ³ Isyene kuti wanyamwe nli chikalata chachilembekwe ni Kilisito, chachikusosya isogosi ya masengo getu pasikati jenu. Chele chikalata cho nganichilembekwa ni wino, nambo kwa Mbumu jwa Akunnungu wājumi ni nganichilembekwa pachanya chipande cha liganga chachisepekwe nambo mmitima ja wāndu.

⁴ Tukukombola kusala yeleyo pangali woga kwaligongo lya chikulupi chatulinacho paujo pa Akunnungu kwa aila yatesile Kilisito. ⁵ Ngaŵa kuti uweji tukukombola kuchipanganya chachili chose mu ukombole wetu twachinsyene nambo ukombole wetu ukutyochela kwa Akunnungu. ⁶ Nombewo ni wākututenda uwe tukombole kulitumichila Lilangano lya Sambano, ni ngaŵa lilangano lya malajisyo gagalembekwe, nambo kwa lilangano lya Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa malajisyo gagalembekwe gawkikanawo chiwa, nambo Mbumu jwa Akunnungu akwikanawo umi.

⁷ Malajisyo gagalembekwe mu ipande ya maganga gagasepekwe, ni ukulu wa Akunnungu wakopochele pajatysyekwe. Namuno ukulu wa ku meeso ku Che Musa waliji wa katema pe, waliji ni machili gati wāisilaeli nganakombola kukulolechesya ku meeso ku Che Musa ligongo lya kung'alima kwakwe. Iwāga malajisyo gawkikanawo chiwa pagakupanganya masengo gaiche ni ukulu wo, ⁸ uli ana utumichile wa Mbumu ngaupunda kuŵa ni ukulu wakupunda nnope? ⁹ Iwāga kwaliji ni ukulu mu aula utumichile uwaichenawo ulamusi, isyene utumichile waukwatenda wāndu aŵe wambone paujo pa Akunnungu chiupunde kukola ukulu nnope. ¹⁰ Kwapele, achila chichaliji ni ukulu kalakala chisoyesye ukulu wakwe, pakuŵa chiiचे chachili ni ukulu nnope. ¹¹ Pakuŵa, iwāga achila chichaliji cha kupita chaliji ni ukulu nipele achila chakulama chichikole ni ukulu wakupunda nnope.

¹² Nipele pakuŵa tukwete chilolelo chati nyi tukuŵecheta pangali lipamba. ¹³ Uweji ngatukutenda mpela Che Musa juŵaunichile ku meeso kwao ni chiguo cha mwana kuti wāisilaeli akakulola kumbesi kwa kung'alima kwakukusisina. ¹⁴ Nambo nganiso syao syalepele kumanyilila, pakuŵa mpaka lelo jino, palikusyomekwa lilangano lya kalakala chitambaa cho chipali, chiunichile nganiso syao. Chitambaa cho chichityochekwe apala pe mundu pakulumbikana ni Kilisito. ¹⁵ Nambo mpaka lelo jino pagakusyomekwa malajisyo ga Akunnungu gaŵapele Che Musa chitambaa cho chikuunichila nganiso syao. ¹⁶ Nambo chitambaa cho chikutyochekwa apala pe mundu pachiŵagalachile Ambuje Che Yesu. ¹⁷ Nipele, Ambuje ali Mbumu jwa Akunnungu, ni paali Mbumu jwa Ambuje pelepali ni kulechelelwa.

¹⁸ Nipele noweji wose wanganituunichilwa ku meeso kwetu, tukuulosya ukulu wa Ambuje mpela kung'alima kwakukutyochela mu lindala. Noweji tukugalauswa tulandane nawo kutyochela mu ukulu kwaula mu ukulu wine mpela ukulu waukutyochela kwa Ambuje, wāali Mbumu jwa Ambuje.

4

Kuŵika indu ya mbumu mu yoombo ya litaka

¹ Nipele kwa chanasa cha Akunnungu atupele masengo ga, kwaligongo lyo ngatukupwa ntima. ² Tuilesile indu yose ya mitemela ni ya soni, ngatukunlambusya mundu jwalijose namuno kulilyungasya liloŵe lya Akunnungu, nambo kwakusala usyene pelanga chikwatende wāndu amanyilile mmitima jao yatutite kuŵa paujo pa Akunnungu. ³ Nambo iwaga Ngani Jambone jitukujalichila uwe jiuichikwe, jele jiuichikwe kwa wāndu Wakonasika pe. ⁴ Ni ŵelewo ngakukulupilila pakuŵa nganiso syao syetaje chipi ni achisoka, wāali nnungu wā pachilambo pano, kuti akakombola kuliwona lilanguka lya Ngani Jambone ja ukulu wa Kilisito, wāali chisau ni Akunnungu yatite kuŵa. ⁵ Pakuŵa ngatukulalichila ngani syetu twachinsyene nambo tukunlalichila Che Yesu Kilisito wāali Ambuje, noweji tuli achikapolo wenu kwaligongo li Che Yesu Kilisito.

⁶ Akunnungu walaŵala uŵasasile kuti, "Lilanguka lilanguchisye mu chipi," ŵawowo ni ŵalanguchisye mitima jetu, atupele lilanguka lya umanyilisi wa ukulu wa Akunnungu waukung'alima ku meeso kwa Kilisito.

⁷ Nambo uwe watumwete mbiko ji tuli mpela yombo ya litaka yaiwichikwe indu ya mbumu nkati mwakwe, pakuti gawoneche machili gamakulungwa go, gakutyochela kwa Akunnungu ngaŵa kutyochela kukwetu twachinsyene. ⁸ Uweji tukupata masausyo gakupisyangana nambo ngatukulepela. Tukukola lipamba nambo ngatukupwa mitima. ⁹ Tukulagaswa nambo ngatukulekwa pangali ukamuchisyo. Namuno tugwisiswe nambo ngatukujonasika. ¹⁰ Moŵa gose tukwenda ni chiwa chi Che Yesu pa iilu yetu, kuti umi u Che Yesu uwoneche iyoyo mu iilu yetu. ¹¹ Pakuŵa uweji watumuli wajumi tukuulajikwa moŵa gose kwaligongo lyakwatumichila Che Yesu, kuti umi wao uwoneche mu iilu yetu yaikuwa. ¹² Kwapele uwe tuli chile namose kuwa kwaligongo lyakunlalichila wanyamwe kuti wanyamwe mpate umi wa moŵa gose pangali mbesi.

¹³ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nakulupilile ni kwa ligongo lya naŵechete.” Uwe nowe tukwete ntima uwowo wa chikulupi, tukukulupilila kwayele tukuwecheta, ¹⁴ pakuŵa tukuimanyilila kwaissyene kuti Akunnungu ni uwansyisye Ambuje Che Yesu, chatusisye nowaji pamo ni Ambuje Che Yesu ni kutuwika paujo pao pamo ni wanyamwe. ¹⁵ Yeleyose itendekwe kwa liwamba lyenu kuti ntuuka wa Akunnungu paukwaichilila wandu achajinji, chiwatende watogolele kwannope Akunnungu, ni kwakusya Akunnungu.

Kutama kwa chikulupi

¹⁶ Kwapele ngatukupwa mitima, namuno iilu yetu ikuwisala nambo mbumu syetu munkati mwetu sikutendekwa syasambano moŵa gose. ¹⁷ Kulaga kwetu kuli kwamwana sooni kuli kwa katema kakajipi nambo kukutupa ukulu waukupunda nnope, ukulu wa moŵa gose pangali mbesi wauli wambone kupunda kulaga kwatuli nako. ¹⁸ Tukailolela yaikuwoneka nambo tuilolele yangaikuwoneka. Pakuŵa aila yaikuwoneka ili ya katema kakajipi nambo yangaikuwoneka ili ya moŵa gose pangali mbesi.

5

Ilu ya sambano

¹ Pakuŵa tuimanyi yakuti chiilu chetu cha paasi pano chili mpela lisakasa lyalikukomboleka konasikwa, ni chajonasikwaga, Akunnungu chachitupa chiilu chachili mpela nyuumba kwinani, nyuumba jangataŵikwa ni makono ga wandu nambo jitaŵikwe ni Akunnungu nsyene ni jichijitame moŵa gose pangali mbesi. ² Ni sambano mutukutama mu tukuwuwula akuno tuchilolelaga kwakulajila kwannope kupata chiilu chetu cha kwinani. ³ Pakuŵa twamalaga kupegwa chiilu cha kwinani ngatulolechela sooni nganitukola chiilu. ⁴ Twaŵaga chiwela mu chiilu chi chachili mpela lisakasa lya pachilambo tukuwuwula ni kutopelwa pakuŵa ngatukusaka kuchileka chiilu chi chachikuwa, nambo tukusaka kupegwa chiilu cha kwinani kuti chiilu chachikuwa chigalauswe ni umi wa moŵa gose pangali mbesi. ⁵ Akunnungu nsyene ni watumkolochesye indu yi, nombewo ni watumpele Mbumu jwakwe aŵeje poni ja indu yose yatugosele.

⁶ Nipele katema kose tukulimbiswa mitima, sooni tukumanyilila kuti katema katukuŵa mchiilu chi, tukutama kwakatalika ni Ambuje. ⁷ Pakuŵa tukutama kwa chikulupi ngaŵa kwa yatukuiwona pe. ⁸ Nambo tukulimba mitima ni ikaliji mbaya tuchileche chiilu chi ni kwaula kukutama pamo ni Ambuje. ⁹ Nambo chindu chachili chambone kupunda yose, chili kwanonyelesya Ambuje tuli mu iilu ya pachilambo pano pane tuli mu iilu ya kwinani. ¹⁰ Kwayele uweji wose tukusachilwa tujime paujo pa Kilisito ni kulamulikwa kuti mundu jwalijose apochele nti iwatite pa kupanganya paŵaliji pachilambo, iwaga yambone pane yangali mate.

Kwilana ni Akunnungu kwalitala lya Kilisito

¹¹ Nipele, tukugamanyilila malumbo ga kwajogopa Ambuje kwayele tukuchalila kwachisya wandu. Akunnungu akutumanyilila uchenene, noneji ngwete chilolelo chakuti ni wanyamwe wakwe nkutumanyilila uchenene. ¹² Uweji ngatukulilapa sooni twachinsyene paujo penu nambo tukusaka kumpa wanyamwe ligongo lya kulilapa kwaligongo lyetuwe kuti mpakombole kwajanga wakulilapa kwa indu yaikuwoneka ni ngaŵa kwa indu ya muntima. ¹³ Iwaga tukulolechela waapugwe, tuli waapugwe kwaligongo lya kwanonyelesya Akunnungu, ni iwaga tukwete umanyilisi wambone, yeleyo ili kwa liwamba lyenu. ¹⁴ Pakuŵa unonyelo wa Kilisito ukutulungosya, sambano tukumanyilila kuti mundu jumo pe ni juŵawile ligongo lya wandu wose, nipele wandu wose tuwile pamo nawo. ¹⁵ Nombewo wawile ligongo lya wandu wose, kuti wandu waali wajumi anaŵe wajumi sooni kwa kulinonyelesya achinsyene, nambo kwakwanonyelesya welewo uwawile ni kusyuka kwa liwamba lya wanyawo.

¹⁶ Kwayele chitandilile sambano ni kwendelechela ngatukumpima mundu jwalijose kwa lunda lwa chiundu. Namuno twampimile Kilisito kwa lunda lwa chiundu, nambo sambano ngatukutenda yeleyo sooni. ¹⁷ Iwele kuti mundu awaga munkati mwa Kilisito

apanganikwe mundu jwasambano ni yakalakala ipiite, nnole, itendekwe yasambano. ¹⁸ Ayiyi yose ikutyochela kwa Akunnungu watujilene ni nsyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito, ni watupele masengo ga kwajilanya wandu wane ni Akunnungu. ¹⁹ Welewu uli utenga wetu, Akunnungu waajilene wandu wa chilambo chino ni asyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito panga walanjila sambi syao. Nombe atupele uweji utenga wa kwilanya.

²⁰ Nipele, uwe tukuwetcheta pamalo pakwe Kilisito, mpela ila Akunnungu asyene akunchondelela wanyamwe kwa kang'wa syetu. Tukunchondelela wanyamwe pamalo pakwe Kilisito njilanikwe ni Akunnungu. ²¹ Kilisito nganakola sambi nambo kwa liwamba lyetu Akunnungu wantesile ajigale sambi syetu kuti kwakulumbikana ni welewo tukombole kuwa wambone paujo pa Akunnungu.

6

¹ Nipele uweji watukupanganya masengo pamo ni Akunnungu, tukunchondelela nkautenda ntuuka wa Akunnungu mpela nganiukola masengo kukwenu. ² Pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, "Pa katema kangu ka chanasa nampikene, ni pa lya wanyamwe ukulupusyo nankamuchisye."

Nnole, sambano kali katema ka chanasa cha Akunnungu ni lelo lili lya wanyamwe ukulupusyo! ³ Uweji ngatukusaka kuwa chakukuwasya chakwatenda wandu akasankulupilila Kilisito, kuti masengo getu ganalalilwe. ⁴ Nambo mu indu yose itukuipanganya tukulosya kuti, uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu, kwa upilili katema ka masausyo ni katema ka kusowekwa ni indu ni katema ka kulaga. ⁵ Twaputikwe ni twatawikwe ni twasokolekwe pa wandu ni twapanganye masengo gakulimba, ni katema kakajinji twachesisye ni twatemi pangalya. ⁶ Tukulosya kuti uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu kwa kutama chambone ni kwa umanyilisi ni kwa upilili ni kwa umbone. Tukunkulupilila Mbumu jwa Akunnungu ni tukwanonyela wandu kwausyene. ⁷ Twalalichile utenga wa usyene kwa machili ga Akunnungu. Yakuputilana yetu yakulichenjela ni yakwaputila ili kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ⁸ Tuli chile kuchimbilichikwa ni kujaluswa, kutukanwa ni kulapikwa. Tukuwoneka nti wanyamwe nambo tukuwetcheta usyene. ⁹ Tukuwoneka mpela wanyamwe nambo tukumanyika nnope, twaputikwe nambo nganituwa, mpela inkuti pakulola uweji tuli wanyamwe. ¹⁰ Nachi wanyamwe tukuwoneka mpela wakusupuka nambo tukusengwa mo wanyamwe gose. Nachi wanyamwe tukuwoneka mpela wakulaga nambo tukwasichisya wanyamwe. Nachi wanyamwe tukuwoneka mpela wanyamwe chindu nambo tukwete indu yose.

¹¹ Achalongo achinjangu wa ku Kolinto, tukungulwiche ni wanyamwe pangasisika, ni tukunonyela wanyamwe kwa mitima jetu jose. ¹² Nganitulisiwila kunnonyela wanyamwe, nambo wanyamwe mpungwisye kutunonyela. ¹³ Sambano nguwetcheta ni wanyamwe mpela achi wanyamwe nipele wanyamwe ntunonyele uweji mpela itutesile.

Nkakamulana ni Wandu Wangakwakulupilila Kilisito

¹⁴ Nkakamulana ni wandu wangakwakulupilila Kilisito pakuwa kwana uganja chi pasikati ja umbone ni ungalumbana? Ana lulanga ni chipi komboleka kutama pamo? ¹⁵ Ana kwana kwilana pasikati ja Kilisito ni Shetani? Ana wandu wakulupilila ni wangakulupilila akukombola kutama pamo ni kwilana? ¹⁶ Sooni ana kwana kwilana pasikati ja Nyuumba ja Akunnungu ni kuipopelela inyago? Pakuwa uweji tuli Nyuumba ja Akunnungu, Akunnungu waali wanyamwe mpela iwatite asyene,

"Chindame mwa welewo,
ni chinjijenda pasikati jao.
Chinjijenda Akunnungu wao,
nombewo chawe wandu wangu."

¹⁷ Kwapele Ambuje akuti,
"Ntyoche pasikati jao,
nkalisepusye nawo.
Nkakwaya chachili cha usakwa,
noneji chinampochele.

¹⁸ Ambuje jwali ni ukombole akuti yele,
Chinjijenda Atati wenu,
wanyamwe chinchiwa achi wanyamwe."

7

¹ Nipele, achambusanga wangu pakuti tukwete ilanga yose yi menema tuliswejesye iilu ni mbumu ni tuweje waswela mbee tuchitamaga nkwalamba Akunnungu.

Kusangalala ku Che Paolo

² Ntupochele mmitima jenu. Nganitunnewela jwalijose atamuno kummulasya mundu jwalijose atamuno kunlambusya mundu jwalijose. ³ Ngangusala yeleyi kwakunlamulila wanyamwe. Mpela inatite pakusala katasi kuti wanyamwe nli mmitima jetu, iwaga mchiwa pane mkulama, tuli pamo. ⁴ Uneji ngunkulupilila wanyamwe kwanno pe ni kulifuna kwaligongo lyenu. Nkulaga kwetu une nansyene ndusiswe ntima, ni lukondwa lwangu lwangali chiwani.

⁵ Pakuwa namose patwaiche ku Makedonia nganitukombola kupumulila mu iilu yetu. Twalasilile mosemose, kwa paasa kwaliji kwana umenyani ni muntima mwali ni lipamba. ⁶ Nambo Akunnungu wakwatulasya mitima wakupwa ntima watutulasisye mitima jetu pakwika Che Tito. ⁷ Ni ngawa kwa kwika Che Tito pe nambo tupilikene imwatite pakuntulasya ntima. Atusalile inkuti pakulajila kumona ni inkuti pakusupuka kwa aila iyangopochele ni inkuti pakusaka kunjenjela une, chelecho chikusengwasya kwanno pe une.

⁸ Nipele, namose nansupwisye kwa chikalata chila une ngangulilasika. Namuno nalilasishe kwa katema pe, ngangulilasika sooni, pakuwa naimanyi kuti chikalata changu chan-supwisye kwakatema pe. ⁹ Sambano ngusengwa, ngawa ligongo mwasupwiche, nambo ligongo kusupuka kwenu kwantesile ngalauche ni kuleka sambi. Pakuwa mwasupwisye mpela yakuti pakusaka Akunnungu, kwapele nganitumpanganyichisya chachili chose changalumbana. ¹⁰ Pakuwa kusupuka kwakukuichisya ni Akunnungu kukwawitukisya wandu mitima jao ni kuuleka sambi, ni kupochela ukulupusyo wangali kulilasika, nambo pachilambo kusupuka kwa chiundu kukunyichisya mundu chiwa. ¹¹ Sambano nnole yaikopochele nkati mwenu kwaligongo lya kusupuka kwenu mpela Akunnungu yakuti pakusaka. Kuntisile mme wakuchalila kwanno pe kwakulosya kuti nganimpanganye chilewo chachili chose. Mwapotekwe muntima ni kutojima, nkmete lung'wanu lwa kumona, ni nkunonyelana ni nkunlechela Akunnungu alamule. Kwa yayliyose nilosisye kuti nganinkola chilewo mu ye yose.

¹² Kwapele namose nanlembele, nganinanlembela ligongo lya jwalewile atamuno jwalewelwe. Nambo nasachile iloleche paujo pa Akunnungu inkuti pakutukamusya uweji. ¹³ Kwapele twatusiswe mitima jetu. Ngawa kutuswa ntima pe nambo Che Tito watusengwasisye kwanno pe kwaligongo lyakusangalala kwakwe pakuwa mwaukonjisy ntim wao. ¹⁴ Uneji nalilapile paujo pa Che Tito kwaligongo lyenu ni wanyamwe ngan- imundaga soni. Nambo kila chindu chitunsalile chaliji usyene ni kunlapa wanyamwe paujo pa Che Tito chaliji chindu cha usyene. ¹⁵ Unonyelo wakwe kukwenu ukupunda nnope paakukumbuchila wanyamwe wose imwatite pakwitichisya ni imwatite pakumpochela kwa ntima ni kwa kunchimbichisya. ¹⁶ Ngusangalala pakuwa ngukombola kunkulupilila wanyamwe mu indu yose.

8

Kupeleganya kwa unonyelo

¹ Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya yatite Akunnungu kwapa ntuuka mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito ja chilambo cha ku Makedonia. ² Wakukulupilila wa kweleko walinjikwe nnope kwa kulagaswa nambo kusangalala kwao kwaliji kwakukulungwa mpaka wapundile kupeleganya mwakupunda kwa ntima wa unonyelo namuno waliji wakulaga nnope. ³ Isyene ngusalila umboni, wapelegeny kwa ukombole wao ni wapundile kupeleganya kupunda ukombole wao ni nganapagwa mundu juwaakanganyichisye nambo kwa kusaka kwao achinsyene. ⁴ Watuchondelele kwanno pe tukamulangane nawo kwatumichila wandu wa Akunnungu waali ku Yudea. ⁵ Nganapanganya mpela itutite kulolela, nambo walityosisye achinsyene kaje kwa Ambuje ni kwetuwe, malinga ni yakuti pakwanonyela Akunnungu. ⁶ Ni twanchondelele che Tito juwagatandite masengo go ankamusye wanyamwe mmalichisye masengo go gakupeleganya kwa ntima wa unonyelo. ⁷ Wanyamwe nkupanganya yambone mu yaili yose, mchikulupi ni ukombole wa kuwecheta ni umanyilisi ni kuchalila kose ni unonyelo wenu kukwetu. Kwapele tukunchondelela nkolonyelo wakupunda mmasengo gakupeleganya ga.

⁸ Nganguwecheta kwa kunkanganyichisya nambo ngusaka kuulola unonyelo wenu iwaga uli wasyene kwa kuulandanya ni unonyelo wa wandu wane. ⁹ Pakuwa wanyamwe muumanyi ntuuka wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, namuno waliji wakusichila nambo walitesile wakulaga kwa liwamba lyenu kuti kwa kulaga kwao wanyamwe ntendekwe wakusichila. ¹⁰ None pa lilowe li ngunshauli yeleyi, ili yambone kukwenu kumalichisya aila imwaitandisye mwacheso. Wanyamwe mwali w Wandanda kupeleganya ni mwali w Wandanda kuwa ni lung'wanu lwakutenda yeleyo. ¹¹ Sambano mmalichisye masengo gakupeleganya go mpela ila imwatite pakuwa ni lung'wanu lwa kukamusya. Ni kwa lung'wanu lulalula lumwakwete lwakukamusya, iyoyo peyo mmalichisye masengo go kwa kupeleganya

malinga ni ukombole wenu. ¹² Iwaga mundu akwete ntima wa kupeleganya, Akunnungu akupochela chindu chakutyosya cho kwakuchilola achila chakwete, ngaŵa kwakuchilola achila changanakola. ¹³ Nningwa wangu ngaŵa kuti wanyamwe nlajeje kuti wane apocheje ngwamba nambo iWeje imo. ¹⁴ Aka katemaka wanyamwe nkwete indu yayijinji nnope, nipele mwakamuchisye aŵala waikwasoŵa. Ni wanyawo patachipata indu yejinji akombole kunkamuchisya wanyamwe yaikunsoŵa. Ni peleo chiiŵe imo. ¹⁵ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, "Juŵakumbikenye yejinji nganakola yakupunda, ni ajula juŵakumbikenye kanondi nganakola litika."

Che Tito ni achinjakwe

¹⁶ Ngwatogolela Akunnungu ŵaŵapele che Tito ntima wa kunkamuya wanyamwe mpela indite kunkamuya une. ¹⁷ Ngaŵa kuti ajiitichisye itwaŵendile pe nambo ŵaliji ni lung'wanu lwalukulungwa lwa kunkamuya mpaka ŵasachile nsyene kwika kukwenu. ¹⁸ Pamo nawo tukunlajisya njetu, jwakulapikwa ni mipingo jose ja ŵandu wakunkulupilila Kilisito kwa kulalichila Ngani Jambone. ¹⁹ Kupunda gelego asagulikwe ni mpingo wa ŵandu wakunkulupilila Kilisito kuti alongane ni uweji patukuijauya indu yetyosekwe, masengo gatukugapanganya kwa ligongo lya ukulu wa Ambuje ni kulosya kuti tukusaka kwakamuya ŵandu.

²⁰ Tuchilisepusyaga ni liloŵe li kuti mundu jwalijose ngasakola ni chachili chose chakutalalila yankati itukuti kuutumichila ntuuka wu. ²¹ Tukusaka kupanganya yambone ngaŵa kwa Ambuje pe nambo ni kwa ŵandu nombe.

²² Kwayele tukunnajisya nlongo njetu jwine pamo ni wanyawo jwatunlinjile ni kunkulupilila, nombejo akusaka kwannope kunkamuya, ni sambano akulajila kwannope pakuŵa akwete chikulupi chachikulungwa ni wanyamwe. ²³ Che Tito jwele ali njangu, jwatukutumichila pamo kwaligongo lyenu. Nambo kwagamba achalongo achinjetu ŵane ŵawili wakulongana nawo wo ŵelewo ali ŵantenga kutyochela mu mpingo wa ŵandu wakunkulupilila Kilisito nombewo akunchimbichisya Kilisito. ²⁴ Sambano mwalosye ŵandu wo unonyelo wenu kuti mipingo jao ja ŵandu wakunkulupilila Kilisito jiŵatumile amanyilile kuti patukulilapa kwaligongo lyenu kuli kwakusyene.

9

Kwakamuya ŵandu wakunkulupilila Kilisito

¹ Kwa ngani jankati kwajauhisya indu yetyosekwe kwa ŵandu ŵa Akunnungu ŵakutama ku Yudea, nganingola ligongo lya kunnembela sooni. ² Pakuŵa ngumanyilila intite pakukola ntima wa kupeleganya, noneji ngulilapa nkati ngani jo kwa ŵandu ŵa ku Makedonia, njasalilaga kuti ŵandu ŵa ku Akaya aliŵisile chile kupeleganya chitandilile mwacheso. Nipele ntima wenu wakupeleganya wachisisye ŵandu achajinji, akole ntima wakupeleganya. ³ Nambo sambano ngwatuma achalongo achinjetu ŵa kuti kulilapa kwetu nkati wanyamwe kunaŵe kwa iyiyipeyi, mpela indite pakusala nliŵiche chile kwakamuya. ⁴ Iwaga akwika ŵa ku Makedonia pamo ni une ni kunsimana nganinliŵiche chile, tutujaluche pakuŵa twalilapile kwaligongo lyenu, ni wanyamwe wakwe chinchikola soni. ⁵ Kwayele, naiweni yambone naŵende achalongo ŵa alongolele kwika kweleko kuti aŵiche chile mitulilo jimwalanjile kupeleganya. Mitulilo jo chijiloseye kuti nkupeleganya kwa usache wenu ni ngaŵa kwa kukanganichiswa.

⁶ Nkumbuchile yakuti, jwakupanda kanondi chagungule kanondi, nombe jwakupanda yeijinji chagungule yejinji. ⁷ Mundu jwalijose apeleganye chasachile muntima mwakwe kupeleganya, ngaŵa kwa kukanganichiswa namose kwakusupuka, pakuŵa Akunnungu akunnonyela jwakupeleganya kwa kusangalala. ⁸ Ni Akunnungu akukombola kumpa wanyamwe kupunda aila yaikunsoŵa kuti katema kose nkole indu yejinji yakupanganyichisya masengo gagali gambone. ⁹ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, "Jwele jwakwapa ŵakulaga kwa kusangalala.

Umbone wakwe ukutama moŵa gose pangali mbesi." ¹⁰ Akunnungu ni ŵakwapa jwakupanda mbeju ni chakulya. Iyoyo champe wanyamwe mbeju syasikunsoŵa ni kusimelasya nombewo chachinjonjehesya magungulo kwa upeleganyo wenu wambone.

¹¹ Wanyamwe chimbe wakusichila kuti mme wakupeleganya kwa kusangalala moŵa gose ni ŵandu chiŵatogolele Akunnungu kwa ligongo lya mitulilo japochele kwa litala lyetu uwe. ¹² Pakuŵa masengo gakupeleganya gankugapanganya ga, ngaŵa kwakwakamuchisya ŵandu ŵa Akunnungu indu yaikwasoŵa pe, nambo chigakamusyeye ŵandu achajinji kwatogolele Akunnungu. ¹³ Malinga ni kupeleganya kwenu kwaunonyelo, ŵandu chiŵakusyeye Akunnungu kwaligongo lya kwitichisya kwenu ni kujikamulisya Ngani Jambone ja Kilisito pamo ni ntima wa kupeleganya

kunkwapa wêle ni wându wose. ¹⁴Nombewo chachimpopelela wanyamwe kwa ntima wa unonyelo, kwaligongo lya indu yekulungwa yampanganyichisye Akunnungu. ¹⁵Twatogolele Akunnungu kwa ntulilo wao wejinji wangaukuwalarjika.

10

Che Paolo akugachenjela masengo gao

¹Nipele une che Paolo nansyene junguwoneka jwakulitimalika pinguwa ni wanyamwe nambo natalichilaga ni wanyamwe nguwa jwachikali mpela wane yakuti kusala. Ngunchondelela kwa chanasa ni umbone wakwe Kilisito. ²Ngunchondelela ngasimundendekasya meje jwakalipa pachinjika kukwenu pakuwa ikomboleka chinjiwa jwa chikali kwa wandu wakutuganichisa kuti tukutama mpela wandu wa pachilambo chi. ³Isyene tukutama pachilambo, nambo ngatukumenyana mpela wandu wa pachilambo yakuti pakumenyana. ⁴Pakuwa, yakumenyanilana yetuwe nga wa ya pachilambo, nambo gali machili ga Akunnungu gagakumbola kugumula maboma gose ga wamagongo, tukusijonanga nganisyo syosye sya unami, ⁵ni kugwisya nganisyo ni indu yose yaikulitutumula kuukanila umanyilisi wa Akunnungu, ni kusikamula nganisyo syose kuti sinjitchisye Kilisito. ⁶Mwawaga wa utindimiso mu kwitichisa pelepo ni pachituwe chile kunjamuka mundu jwalijose jwakukana kwitichisa.

⁷Wanyamwe nkulolesya indu chapasa pe. Ana kwana mundu jwakuliganichisa kuti jwelejo ali jwa Kilisito? Ili yambone, nambo aganichisyeje iyoyo kuti noweji tuli wa Kilisito mpela jwelejo yatite kuwa jwa Kilisito. ⁸Namose iwaga mbundile kulilapa ligongo lya ukombole watupele Ambuje nganingola soni pakuwa ukombole wo uli kwaligongo lya kunlimbisa mchikulupi ni nga wa kungwisya wanyamwe. ⁹Ngangusaka nganisyo kuti ngusaka kunjogoya ni ikalata yangu. ¹⁰Pakuwa wandu wane akuti, "Ikalata i che Paolo ili yachikali yaili ni malo we gakatopela, nambo nsyene jo pakuwaga noweji akuwa mundu jwakulepetala, ni pakukunguluka, malo we gao gakuwa gangali chindu."

¹¹Mundu jwakuwecheta yeleyo aimanyilileje kuti, pangali utinda wa yaili mu ikalata tuli tatalichile ni yachituitendekanye twawaga pamo ni wanyamwe.

¹²Ngatukuliwika mu mpingo umo namuno kulilandanya ni wele wakulilapa achinsyene. Wewo ali wakulowela, akulipima malinga ni chipimo chao achinsyene ni kulilandanya achinsyene kwa achinsyene. ¹³Uweji ngatukulilapa mwakupelenganya, nambo kulilapa kwetu chikusigalile mu chipimo cha masengo gaatupele Akunnungu, masengo gatukugapanganya kukwenu nombe. ¹⁴Kulilapa kwetu nganitupelenganya, pakuwa patwan-yichisye Ngani Jambone ja Kilisito twaliji mmipika jetu. ¹⁵Nipele ngatukulilapila masengo gapangenyê wandu wane nambo tukulolela kuti, chikulupi chenu chichipunde konjecheka, masengo getu kukwenu chigapunde kwelena malinga ni mipika jatupele Akunnungu. ¹⁶Pelepo chitukombole kulalichila Ngani Jambone mu ilambo ine, kwapele chitukulilapilile masengo gatupangenyê twachinsyene ni nga wa masengo gapangenyê wandu wane.

¹⁷Nambo, mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, "Jwakulilapa alilape kwa achila chapangenyê Ambuje." ¹⁸Pakuwa jwakukundikwa nga wa mundu jwakulilapa nsyene nambo ajula jwakulapikwa ni Ambuje.

11

Che Paolo ni achinduna wa unami

¹Ikaliji mbaya nkaambililile kanondi mu kulowela kwangu, ngummenda, mumbililile kanondi. ²Ngunkolela wiu mpela ila Akunnungu yakuti kunkolela wiu, pakuwa wanyamwe nli mpela mwalimwalipe junantomele kwaligongo lya jwannume jumo pe, jwele jwanume jo ali Kilisito. ³Nambo ngogopa kuti, mpela ila lijoka ilyatite pakunlambusya che Hawa kwa ukalamuche wakwe, iyoyopeyo nganisyo syenu sikalyungaswa mpaka kuleka kulityosya kwenu kwa ntima wambone kwa Kilisito. ⁴Pakuwa aikaga mundu jwalijose kukunlalichila Che Yesu jwine jwanganitunlalichila uwe, ngunsimonga pakuwa wanyamwe nkupililila. Ni wanyamwe nkumpochela mbumu jwine jwangawa Mbumu jwa Akunnungu, ajula jumwampochele. Ni nkujipochela ngani jambone jiine ni nga wa Ngani Jambone jimwalalichilwe jila!

⁵Nganguganisya kuti chiiso wile chindu chalinacho wakuliwilanga, "Achinduna wakulu." ⁶Nachiwamuno nganingola umanyilisi wakuwecheta yambone nambo ngwete umanyilisi. Noweji tulosisye yelei paujo penu papali pose ni katema kose.

⁷Uli, natesile sambu panalitulwisye nansyene ni kunkusya wanyamwe, pananalichile Ngani Jambone ja Akunnungu pangali malipilo? ⁸Panatumikaga pasikati jenu, napochele ukamusi kutyochele kwa mipingo jine ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Ni kwa

yele naliji mpela ngwapokola wewelo kuti ngombole kuntumichila wanyamwe. ⁹ Panaliji ni wanyamwe, nganinanlagasya jwalijose panasakaga chindu chachili chose. Pakuwa achinjetu wawaumile ku Makedonia wambelechele yose iyasowaga. Nganisaka kummenda wanyamwe chachili chose ni napundile kutenda yeleyo. ¹⁰ Mpela ila usyene wa Kilisito yautite kuwa nkati mwangu, ngapagwa mundu jwali jose mu chilambo chose cha ku Akaya juchakombole kusiwila une kulilapila chelecho. ¹¹ Kwa chichi nguwecheta yele? Ana ligongo ngangunnonyela wanyamwe? Ngwamba! Akunnungu akuimanyilila kuti ngunnonyela.

¹² Nambo indu inguipanganya chimbunde kuipanganya, kuti naajime lipesa awala wakuliwilanga "Achinduna wakulu," awala wakusosa lipesa lya kulilapa kuti akupanganya masengo mpela uwe. ¹³ Wandu wanti yeleyo ali achinduna wa unami, akupanganya masengo gao kwakulambusya achilitendaga kuti ali achinduna wa Kilisito. ¹⁴ Ngawa chindu chakusimonga, pakuwa namose Shetani nsyene akukombola kulitenda kuti, ali katumetume jwa kwinani jwa lilanguka. ¹⁵ Kwapele ngawa chindu cha kuchisimonga, yawaga nombewo achikatumetume wa Shetani akulitenda ali wakutumichila wambone paujo pa Akunnungu. Nambo mbesi jao chalamulikwe malinga ni ipanganyo yao.

Che Paolo akulagaswa kwa ligongo lya unduna

¹⁶ Nguti sooni, mundu jwalijose ngasang'anichisya jwakulowela une, nambo mwang'anichisya yeleyo, mumalanjile mpela jwakulowela, kuti none nalilape kanandi. ¹⁷ Chinguwecheta sambano ngawa chanajisye Ambuje mechete, nambo yankati chindu chakulilapa chi, uneji nguwecheta mpela jwakulowela. ¹⁸ Wandu wajinji akulilapa mpela wandu wa pachilambo yakuti pakulilapa. Kwaligongo lyo, noneji chinalilape iyoyo peyo. ¹⁹ Wanyamwe nkuliganichisya kuti nkwete lunda, kwayele nkwapililila wakulowela nkusengwa. ²⁰ Pakuwa nkumpililila mundu jwakuntenda wanyamwe achikapolo, ni wakunjwila ipanje yenu ni jwakunjigala pangankusaka, achinyelusyaga ni kumputa majanda ku meeso. ²¹ Ngwete soni pangwitichisya kuti twaliji wakulepetala mkupanganya yeleyo.

Iweje yanti yose, iwaga kwana mundu jwalijose akukombola kulilapila chindu, none jwakwe ngulinga kulilapa, sambano nguwecheta mpela jwakulowela. ²² Ana wewelo ali Waebulania? None jwakwe ndili Mueblania. Ana wewelo ali Waisilaeli? None jwakwe ndili mu Isilaeli. Ana wewelo ali wa lukosyo lu che Iblahimu? None jwakwe ndili jwa lukosyo lu che Iblahimu. ²³ Ana ali wakutumichila wa Kilisito? Une ndili jwakwapunda wewelo, none nguwecheta mpela jwampugwe kuti uneji ndili jwakutumichila jwambone. Une nagapanganye masengo gakulimba kwapunda wewelo ni natawikwe kwapunda wewelo ni naputikwe kwapunda wewelo ni kakajinji nawandichile kuwa kwapunda wewelo. ²⁴ Kasano Wayahudi wambutile iboko selasini ni tisa. ²⁵ Katatu Waloma wambutile iboko ni kamo naponyekwe maganga. Ni katatu jangasichile ngalawa jajikungwa mu bahali ni nalonjele mu bahali chilo ni musi. ²⁶ Najesile kakajinji, naliji mchakogoya chakukumbwa ni meesi, naliji mchakogoya ni wachiswamba ni naliji mchakogoya ni Wayahudi achinjangu ni wandu wanga wa Wayahudi. Naliji mchakogoya mu mmisi ni naliji mchakogoya mwipululu ni naliji mchakogoya mu bahali ni naliji mchakogoya kwa achambusanga wangu wa unami. ²⁷ Ndesile masengo gakulimba ni kulaga ni njesisye kakajinji. Kakajinji jangwete sala ni njota ni kakajinji nganingola chakulya ni kakajinji naliji mu mbepo ni nganingola nguo. ²⁸ Kupunda yeleyo yose, lyuwa ni lyuwa ngujiganisya mipingo jose ja wandu wakunkulupilila Kilisito. ²⁹ Iwaga mundu jwalijose ali jwa kulepetala ni une nguwa jwakulepetala iyoyo, iwaga mundu akwatendekasya wandu atende sambu une ikumbetaka muntima.

³⁰ Nalilapaga, chinalilape kwa indu yaikulosya kulepetala kwangu. ³¹ Akunnungu, Atati wa Ambuje Che Yesu akuswe mo wa gose pangali mbesi. Wewelo akuimanyilila kuti ngangulambusya. ³² Katema kanaliji ku Damesiki, nkamusi jwa mwenye che Aleta wawisile wakulindilila mminango ja musi wa ku Damesiki kuti angamule. ³³ Nambo wamisile mu chitundu ni kundulusya kwakupitila palidilisha lyalili pa lipupa lya musi. Noneji nakombwele kwapeleta mmakono mwao.

12

Che Paolo akusagamila

¹ Chinalilape namose ngaikuwajilwa, nambo chisale yankati yakwiwona ni uunukuko umbatile kutyochela kwa Ambuje. ² Ngummanyilila mundu jumo mwa Kilisito, ni sambano ipitile yaka likumi ni ncheche, mundu jo wajigalikwe kwinani. Ngangwimanyilila kanga mchiilu pane mu mbumu nambo Akunnungu akwimanyilila. ³ Une nguimanyilila yakuti mundu jo wajigalikwe kwinani, nambo ngangwimanyilila kanga watemi kweleko

mchiilu pane ngawa mchiilu, Akunnungu nsyene akwimanyilila. ⁴ Kweleko kumbepo ko, waipilikene indu yanti, indu yo ngaikusachilwa mundu kuiwalanga. ⁵ Nipele chinalilape kwaligongo lya mundu jwanti yele nambo ngangulilapa nansyene, ikaŵe chinalilape kwaligongo lya kulepetala kwangu. ⁶ Ngasachile kulilapa ngangawe jwakulowela, pakuwa ngasasile isyene pe. Nambo ngulisiwila, kuti jwalijose atakung'anchisya une mbundile nnope kwipunda yakwiwona njitendaga ni kwipilikana kutyochela kwangune.

⁷ Nambo kuti aasiwile une kulilapa kwannope kwa winji wa iunukuko, napotekwe mchiilu changu mpela ila ngusomwa ni miiwa, jijaliji mpela jwantenga jwa Shetani kwa kunagasya ni kusiwila kuti ngasililapa kwakupunda. ⁸ Nachondelele Ambuje katatu kuti kupeteka ko kundyoche. ⁹ Nombewo waasalile, "Ntuuka wangu ukunjelena, pakuwa ukombole wangu ukumalichika mu kulepetala." Kwayele chinalilape kwa kwangala mu kulepetala kwangu kuti machili ga Kilisito gatame pachanya pangu. ¹⁰ Kwa yele ngusengwa pangulepetala ni pangutukanwa ni pangusowekwa ni indu ni pangulagaswa ni pangusauka ligongo lya Kilisito. Pakuwa nawaga jwakulepetala, katema ko ni pingukola machili.

Che Paolo akwaganichisya Wakolinto

¹¹ Ndili mpela jwakulowela, nambo wanyamwe ni mundesisye meje jwanti nyi. Wanyamwe mwaŵajilwe kunapa une, pakuwa naŵajilwe kulapikwa ni wanyamwe, ligongo atamuno nganima chindu nambo ngakunyichilila wele wakuliwilanga, "Achinduna achakulu."

¹² Imanyisyo ni yakusimonjeka yaikumanyisya kuti une ndili nduna yapanganyikwe kukwenu kwa upililiu wose. ¹³ Ana chindu chi changanimbanganya kukwenu chinachipangenyeye mu mipingo jine ja wandu wakunkulupilila Kilisito? Nganinansausya kwakusaka mungamuchisye. Munechelesye chilewo chi. ¹⁴ Nnole, sambano naliwichile chile kunjimajimila kaatatu ni ngasinantopela. Ngangusaka ipanje yenu nambo ngunsaka mwachinsyene. Pakuwa achawelesi akwaŵichila mbiko achiwana wao nambo wanache ngakwaŵichila mbiko achawelesi wao. ¹⁵ Chinjisengwa nnope kupeleganya yose ingwete ni namose kulityosya nansyene kwaligongo lya kunkamuya wanyamwe. Ana chimunonyele kanandi pakuwa nannonyele kwannope?

¹⁶ Nipele chinjitichisye kuti nganinantopela. Nambo wane akuganisisya kuti, "Pakuwa che Paolo ali jwakalamuka, antanjisye kwakunlambusya." ¹⁷ Ana panamtumile jwantenga kukwenu nampokwele chachili chose kwa litala lya jwantenga jula? ¹⁸ Nanchisisye che Tito ni kwatuma pamo ni nlongo njetu jwine. Uli che Tito ŵanjiwile? Ana ngankuimanyilila kuti uwe twapanganyisye masengo kwa nningwa umo, ni tukupanganya chindu kwa litala lilalila?

¹⁹ Ana nkuganisisya kuti mpaka sambano tukulichenjela twachinsyene kukwenu? Uweji tukuwecheta paujo pa Akunnungu tuli tulumbikene ni Kilisito. Achambusanga wangu yele yose tukwipanganya kwa kunlimbisya wanyamwe. ²⁰ Ngogopa, apala pachinjiika kukwenu ndakunsimana nganimma inguti pakusaka une, mbesi chimoneche kukwenu ingangusaka moneche. Ngogopa kunsimana nli ni umani ni wiu ni ugongomalo ni makani ni kulambuchisyanana ni kunong'onanana ni kulifuna ni utindiganyo pasikati jenu. ²¹ Ngogopa kuti pachiihe sooni, Akunnungu wangu chanyalusye mmbujo mwenu, noneji chinjililasika kwaligongo lya awala wandu watesile sambi kalakala nambo nganaleka usakwa wao ni chigwagwa ni chikululu chiwatesile.

13

Che Paolo akuujamuka mpingo wa wandu wakunkulupilila Che Yesu

¹ Au uli ulendo wangu waatatu uchiiche kukwenu. Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, "Magambo gose chigakaluche kwa kang'wa sya wandu waŵili pane kupunda" ² Natandite kunjamuka panaiche kukwenu pa ulendo wangu waawili, ni sambano ngunjamuka sooni pandi kwakutalichila, yakuti pachinjiika ngaangola chanasa kwa awala wose walongolele kutenda sambi ni akwendelechela kutenda sambi, ni wane wose. ³ Chimuimanyilile usyene wose, kuti Kilisito akuwecheta ni wanyamwe kwalitala lya kang'wa jangu. Mukwenu Kilisito nganaŵa wakulepetala paakulichenjeusya ni indu yenu, nambo akugalosya machili gao pasikati jenu. ⁴ Atamuno waliji wakulepetala paŵawambikwe pansalaba, nambo sambano akutama kwa machili ga Akunnungu. Iyoyopeyo nowaji tuli wakulepetala kwakulumbikana nawo, nambo patukulilagasya kwa ligongo lyenu chitumate nawo kwa machili ga Akunnungu.

⁵ Nlipime mwachinsyene, nnyimanyilile kanga nlimbilichile mu chikulupi. Ana, ngankwimanyilila kuti Che Yesu Kilisito akutama munkati mwenu? Naga ngakutama nkati mwenu, nlepele. ⁶ Nambo ngwete chilolelo chakuti wanyamwe nkuimanyilila kuti uweji nganitulepela. ⁷ Nowaji tukwapopelela Akunnungu, nkantenda chachili chose

changalumbana, ni uwe ngatukusaka tulolechele ni wandu kuti wakombole. Nambo, nkombole kuipanganya yaili yambone, namose yalolechelaga mpela walepele. ⁸ Pakuwa ngatukukombola kupanganya chachili chose chachikukanilana ni usyene. Nambo kujimilila usyenepe. ⁹ Tukupanganya patukuwa wakulepetala, wanyamwe nli wakulimbangana. Kwayele tukwapopela Akunnungu kuti mmeje wamalile. ¹⁰ Kwaligongo lyo, ngulemba aga ndili ndalichile ni wanyamwe, melepe kuti katema kachiiche kweleko, ngasima jwachikali malinga ni ukombole wambele Ambuje wa kunlimbisya wanyamwe ngawa kunlepetesya.

Chikomasyo chakumalichisya

¹¹ Pambesi achalongo achinjangu nguti nne mwanja. Mmeje wamalilwe, mpembesyaneye jwine ni jwine, mmeje ni nningwa umo, ntame mu chitendewe. Nombwe Akunnungu wa unonyelo ni chitendewele chachiwa ni wanyamwe.

¹² Nkomasyane kwakulosyana unonyelo wa Kilisito. ¹³ Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito, ni unonyelo wa Akunnungu ni ukumulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

¹⁴ Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito ni unonyelo wa Akunnungu ni ukumulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Chikalata cha Paolo kwa Wagalatia Chilongolelo

Chikalata cha Wagalatia chalembeke ni nduna che Paolo (1:1) Achi chili chikalata chati che Paolo walembele wandu wakukulupilila Che Yesu waali chilambo cha ku Galatia pa yaka ya 48 ni 57 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Ikukomboleka kuti Wagalatia watamaga ku chilambo cha Galatia chichaliji mu liuto lya mwenye jwa chiloma. Waumanyilisi wa ngani ja Bibilia nganakola usyene nkati liuto kuwaliji che Paolo katema kawalembeba chikalata chi, nambo wandu wajinji akuganisa kuti chikalata chi chalembeke mu musu wa ku Efeso pane ku Kolinto.

Che Paolo walembele chikalata chi kwa nningwa wa mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu waali ku Galatia yaani waali Wayahudi ni wangana wa Wayahudi. Chikalata chi chalembeke kwa ligongo lya kumenyana ni majiganyo ga unami gagasachile akuyanje majiganyo ga Chiyahudi gagali mmalembelo ga kalakala nti mashalaiti ga chikulupi, nropennope lijiganyo lya kuumbala. Kwaliji ni mpingo wa wandu pasikati ja wandu wakukulupilila Che Yesu wawaliwilangaga Wayahudi wawakanganichisyaga wakukulupilila wangana wa Wayahudi aumbale. Nombe wandu wo wasyaga nkati usyene wa ulamusi u che Paolo wa kuwa nduna. Che Paolo wachenjele unduna wakwe kwa kusala ngani syakwe simpepe (1:11-2:14) Ni wachenjele ngani jambone kwa kutagula kuti ukulupusyo ukukomboleka kupatikana pe kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito (2:16). Yeleyo ikukopochela kwa ligongo lya wema waulosisye Akunnungu kwa wandu namose ukulupusyo ngakukulupilila ipanganyo ya wandu.

Yali mwelemo

Che Paolo akutanda chikalata chao kwa kwakomasya wakukulupilila waali ku chilambo cha Galatia (1:1-5).

Sooni che Paolo akusala indu impepe yaikwagamba asyene achisakaga kuuchenjela ulamusi wao wa kwiganya ni kulosya kwa usyene kuti walinjile kutama kwa kugakamulisya malajisyo nambo walepele (1:6-2:21).

Nombe akupunda kusala nkati masengo ga malajisyo ni ntuuka mu ukulupusyo (3-4).

Sooni akusala indu impepe kulosya yakuti pakutama uchenene mu utame wa chikilisito (5-6:10).

Che Paolo akumalichisya chikalata chao kwa kwakomasya ni kupopela kwa mbesi achakumbusya kuti kugalauswa ni Akunnungu ni kutendekwa kuwa mundu jwa sambano kuli kwambone nnope kugapunda malajisyo ni kanuni sya paasa, chisau majiganyo ga kuumbala (6:11-18).

¹ Une che Paolo, jundi nduna nga wa kwa kusagulikwa ni wandu atamuno nga wa kwa ukombole wa wandu, nambo sagulikwe ni Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati, wawansyusisye Che Yesu, ² ni achapwetu wose waali pamo ni une tukunkomasya mwanya mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha ku Galatia. ³ Tukummendela upile ni chitendewe kutyochele kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

⁴ Kilisito walityosisye asyene kuwa mbopesi kwa ligongo lya sambu syetu kuti atukulupusye pachilambo changalumbana cha sambano chi, kwa usache wa Akunnungu wetu ni Atati. ⁵ Twakusye Akunnungu mo wa gose pangali mbesi! Eloo.

Jipali Ngani Jambone jimope

⁶ Nkusimosya inkuti pakwaleka chitemape Akunnungu wammilasile kwa upile wa Kilisito ni nkujikuya ngani jambone jine jine. ⁷ Isyene ngapagwa Ngani Jambone jine. Nambo apali wandu wakuntindanya wanyamwe, wandu wakusaka kujigalausya Ngani Jambone ja Kilisito. ⁸ Nambo, iwaga jumo jwetu pane achikatumetume wa kwini, channalichile ngani jine jine jangajikulandana ni ajila jitwannalichile uweji, alwesechekwe ni Akunnungu! ⁹ Twamasile kuwecheta, ni sambano nguujila nguwecheta, iwaga chachinnalichila mundu jwine Ngani Jambone jine, jangajikulandana ni jejila jimwamasile kupochela, alwesechekwe ni Akunnungu!

¹⁰ Sambano ngusaka nanonyesye waani! Nanonyesye wandu, pane Akunnungu? Ngasachile kwanonyesya wandu, nganga we kose jwakutumichila jwa Kilisito.

Che Paolo iwatite kuwa nduna

¹¹ Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyilile kuti Ngani Jambone jinanlalichile jila nganijiwa ngani ja kutyochela kwa mundu. ¹² Nipele une nganinajipochela kutyochela kwa mundu jwalijose atamuno nganapagwa mundu juwanyigenye. Che Yesu Kilisito asyene ni jwamunukulile une.

¹³ Usyene mwamasile kupilikana indite pakutama kalakala kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu ni indite pakwalagasya kwa nnope mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni kusaka kwajonanga pangali chanasa. ¹⁴ Elo, une naapundile Wayahudi achinjangu achajinji wa lisusa limo ni une kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu, ni nachalile kuchikamulisya chisyoŵelo cha achambuje wetu.

¹⁵ Nambo Akunnungu, kwa upile wao wasagwile une namose ngunaŵe kupagwa, wamilasile naatumichile. ¹⁶ Paŵasachile kuumunukulila Mwanagwe munkati mwangu kuti nalichile Ngani Jambone nkati Che Yesu Kilisito kwa wandu wangaŵa Wayahudi, nganinyaula kukwausya wandu ŵane yakuti kuganisyā, ¹⁷ namose nganinyaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni aŵala ŵaŵaliji achinduna kabula nganime nduna nambo najawile kaje ku Alabia, nipele nausile sooni ku Damesiki. ¹⁸ Payapite yaka itatu pe, nipele nakwesile kwaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni che Kefa jwakumanyika kwa liina lya che Petulo, nalonjele nawo kwa moŵa likumi ni nsano. ¹⁹ Nambo nganinaawona achinduna ŵane ikaŵe che Yakobo, apwao Ambuje.

²⁰ Gelega gingunnembela gali ga isyene, Akunnungu akumanyilila kuti nganguŵecheta ya unami.

²¹ Kanyuma najawile ku chilambo cha Silia ni Kilikia. ²² Nambo katema ko, mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito wa chilambo cha ku Yudea ŵaliji nganamone une. ²³ Chiŵachimanyaga ni chechila pe chiŵachipilikene, “Jwejula mundu juŵatusawisye uwe kalakala, sambano akalalichila chikulupi chilachila cha Ngani Jambone chiŵalingaga kuchijonanga kalakala chila.” ²⁴ Nipele, ŵaakusisye Akunnungu kwa ligongo lyangu une.

2

Che Paolo akukundikwa ni Achinduna ŵane

¹ Payamasile yaka likumi ni ncheche, une ni che Banaba twajawile sooni ku Yelusalemu, twalongene ni che Tito. ² Najawile kweleko pakuŵa Akunnungu wamunukulile kuti nyaule. Patwatemi nkungulu pamo ni achakulu pe, naasalile nkati Ngani Jambone jinalalichile wandu wangaŵa Wayahudi. Natesile yele kuti masengo gangu ganatesile, ni gangugapanganya sambano, ganaŵe gangalimate. ³ Nambo, namose ajangu che Tito, jwali Mgiliki, nganakanganichiswa kuumbala, ⁴ atamuno kwaliji ni wandu ŵaŵalitendaga wakukulupilila achinjetu ŵaŵasachile aumbale. Wandu ŵaŵalijinjisyē kwa chisyepela ni kuuchilichisya kulecheleswa kwetu kutuli nako kwakulumbikana ni Kilisito Che Yesu, kuti atutende achikapolo. ⁵ Nambo nganitusaka kwajitichisya namose kanandi, kuti usyene wa Ngani Jambone usigale ni ŵanyamwe katema kose.

⁶ Nambo wandu wakutinji ali ilongola, iŵaga isyene ŵaliji ilongola pane ngaŵa ilongola, ngaŵa chindu kukwangu, pakuŵa Akunnungu ngakulamula kwa kulolechesya indu ya paasa, wandu wo nganakola indu yasambano yakunyonjechesya une. ⁷ Kwayele, ŵaimanyilile kuti Akunnungu ŵangulupilile kuti nalalichile Ngani Jambone kwa wandu wangaŵa Wayahudi mpela iŵatite pakwakulupilila che Petulo kwalalichila Wayahudi. ⁸ Pakuŵa Akunnungu ŵantesile che Petulo kuŵa nduna kwa Wayahudi, ni jujojo jwandesile une nombe kuŵa nduna kwa wandu wangaŵa Wayahudi. ⁹ Nipele, che Yakobo, che Petulo ni che Yohana, ŵaŵaliji ilongola achakulu, paŵaimanyilile kuti Akunnungu ŵambele upile wa masengo ga jikajikape ga, ŵatukamwile uwe makono, une ni che Banaba, chiŵe chimanyisyo cha kuti tuli ŵamo. Uwe twajawile kupanganya masengo kwa wandu wangaŵa Wayahudi ni ŵanyawo kwa Wayahudi. ¹⁰ Nambo watuwendile chindu chimo kuti, tukaaliŵalila ŵakulaga ŵaali mu mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu, chelecho none nachikamulichisye kuchitendekanya.

Che Paolo akunkalipila che Petulo

¹¹ Nambo che Petulo paŵaiche ku Antiokia naakanile paujo pa wandu pakuŵa ŵaliji aleŵile. ¹² Kundanda, akanaiche wandu ŵampepe kutyochela ku che Yakobo, che Petulo ŵalyaga pamo ni wandu wangaŵa Wayahudi. Nambo paŵaiche pe, ŵalesile kulya ni wandu wangaŵa Wayahudi, ni kulisepusya nawo kwa ligongo lya kwajogopa wandu ŵaŵakanganichisye wandu wangaŵa Wayahudi aumbale. ¹³ Nombe achinjangu Wayahudi ŵane ŵaliunjile pamo ni che Petulo kutendekanya ya ulamba, nombe che Banaba ŵajinjilwe ni

ulamba wao. ¹⁴ Nipele, panaiweni kuti indu yakupanganya ngaikwilana ni usyene wa Ngani Jambone, nansalile che Petulo paujo pa wandu wose kuti, “Namuno mmwe nli Myahudi, nkutama mpela wandu wangaŵa Wayahudi ni ngaŵa mpela Myahudi! Nipele nkukombola chinauli kulinga kwakanganichisya wandu wangaŵa Wayahudi kutama mpela Wayahudi?”

Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi akuwombolwa kwa chikulupi

¹⁵ Isyene, uwe tuli Wayahudi chipagwile, ni ngaŵa wandu wangaŵa Wayahudi waali ni sambu! ¹⁶ Isyene tukwimanyilila kuti ngaikukomboleka mundu kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Noweji wakwe tumasile kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Tutendekwe wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi chetu kwa Kilisito, ni ngaŵa kwa kugajitichisya Malajisyo. Pakuŵa ngapagwa mundu jwakutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugakuya Malajisyo. ¹⁷ Sambano, iwaga tukusosa kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kulumbikana ni Kilisito, uweji tukuŵalanjikwa kuti tuli wa sambu, uli, achi chitendo chikulosya kuti Kilisito akwatenda wandu apanganye sambu? Ngwamba! ¹⁸ Nambo iwaga ngugumba sooni Malajisyo gunagagumwile, nipele nguti une ndili jwakuleŵa. ¹⁹ Malajisyo gandesile naimanyilile kuti ngusachilwa kuwa. Kwayele nawile kuti ndyoche mu ulamusi wa malajisyo go kuti ndame kwa ligongo lya kwatumichila Akunnungu. None wambikwe pamo ni Kilisito pansalaba. ²⁰ Sambano ngaŵa une sooni jungutama, nambo Kilisito ni wakutama nkati mwangu. Umi ngwete sambano mu chiilu, ngwete pakuŵa ngunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, juŵanonyele une mpaka wautyosiyse umi wao kwa ligongo lyangu. ²¹ Ngangusaka kuukana upile wa Akunnungu. Iwaga mundu akutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nipele, chiwa cha Kilisito changalimate!

3

Chikulupi pane Malajisyo

¹ Wanyamwe Wagalatia wakuloŵela! Ana ŵaani annosile wanyamwe? Ntekusalilwa pangasisika nkati chiwa chi Che Yesu Kilisito, kuti ŵawambikwe pansalaba mpela ila mwachinsyene intite pakulola kwa meeso genu. ² Ngusaka kuchimanyilila chindu chimo kutyochela kukwenu, ana mwampochele Mbumu jwa Akunnungu kwa ligongo lya kutendekanya yaikusachilwa ni Malajisyo pane kwa ligongo lya kujipilikanila ni kujikulupilila Ngani Jambone? ³ Ana wanyamwe ndi wakuloŵela kwanti yelei? Wanyamwe mwatandite yose kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu, sambano nkusaka kumalichisya kwa machili genu mwachinsyene? ⁴ Ana, malagasyo gamwalasile wanyamwe galiji gangalimate? Ngaikomboleka! ⁵ Ana, Akunnungu akumpanga Mbumu jwakwe ni kupanganya yakusimonjeka kukwenu kwa ligongo nkupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo, pane kwa ligongo nkujipilikanila Ngani Jambone ni kujikulupilila?

⁶ Munnole che Iblahimu, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala “Che Iblahimu waakulupilile Akunnungu, ni kwachikulupi cho watendekwe kuŵa wambone paujo pa Akunnungu.” ⁷ Nipele sambano, mmanyilile kuti wandu wose wakwakulupilila Akunnungu, welewo ali wanache wa usyene wa che Iblahimu. ⁸ Malembelo ga Akunnungu galongolele kulosya kuti, Akunnungu chiŵatende wambone paujo pao wandu wangaŵa Wayahudi kwa litala lya chikulupi. Pakuŵa Akunnungu wansalile kaje che Iblahimu Ngani Jambone ji achitiji, “Kwalitala lyenu, ngosyo syose chisikole upile.” ⁹ Nipele, wakwete chikulupi akukola upile pamo ni che Iblahimu ŵawakulupilile.

¹⁰ Nambo ŵanawose wakukulupilila pe kupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo alweseche. Pakuŵa, Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Jwalijose jwangakukamulisyana ni kupanganya yose yailembekwe mchitabu cha Malajisyo, jwele jwanlweseche.” ¹¹ Sambano ikulosya kuti Malajisyo ngagakuntenda mundu aŵe jwambone paujo pa Akunnungu, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi.” ¹² Nambo Malajisyo ngagakukulupilila chikulupi, nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwakupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo chatame kwa Malajisyo go.”

¹³ Kilisito watuwombwele kutyochela pa malweso ga Malajisyo kwa kulijigalila malweso go kwa ligongo lyetu, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Alweseche mundu jwalijose jwawichikwe pa chitela.” ¹⁴ Chiwombosyo cho chatendekwe kuti upile wapegwilwe che Iblahimu watuluchile wandu wangaŵa Wayahudi kwa litala lya Kilisito Yesu, ni kuti kwa litala lya chikulupi tumpochele Mbumu juŵatulanjile Akunnungu.

Malajisyo ni Chilanga

¹⁵ Achalongo achinjangu, chinampe chitagu kutyochela mu umi wetu wa lyuŵa ni lyuŵa. Iwaga wāndu wāwili aŵichilene malangano kwa kulumbilila, ni ngapagwa mundu jwakukombola kupungusya pane kujonjehesya chindu mu gele malangano. ¹⁶ Nipele, Akunnungu wampele che Iblahimu chilanga ni uwelesi wao. Malembelo ga Akunnungu ngagakusala, “Ni uwelesi yao” nambo gakuti, “Ni uwelesi wao,” yaani jumo pe, ni jwelejo ali Kilisito. ¹⁷ Chingusaka kuwecheta ni achi, Akunnungu watesile lilangano lyakwe, wawechete isyene. Malajisyo gaiche payapite yaka machila ncheche ni makumi gatatu. Malajisyo go ngagakukombola kulityosya lilangano lya Akunnungu namose kuchiterna chilanga. ¹⁸ Pakuŵa, chilanga cha Akunnungu chikakulupilile kugajitichisya Malajisyo, nipele, ntuuka wo ngaukakombole kukulupilila chilanga cha Akunnungu. Nambo Akunnungu kwa ligongo lya wema wakwe, wapele ntuuka che Iblahimu, kwa ligongo lya lilangano lyo. ¹⁹ Sambano Malajisyo gana masengo gachi? Malajisyo gajonjehetekwe pelepo ligongo lya kulosya sambu sili chindu chachi, mpaka pataiche ajula uwelesi u che Iblahimu jwapele chilanga chila. Malajisyo gaiche ni achikatumetume ŵa kwini kwa litala lya che Musa juwaliji jwakwilanya. ²⁰ Nambo jwakwilanya ngakusachilwa kwa ligongo lya chindu chachikungamba mundu jumo, ni Akunnungu ali wamo pe.

Nningwa wa Malajisyo

²¹ Uli, Malajisyo gakukanilana ni chilanga cha Akunnungu? Ngwamba! Pakuŵa, naga gakakopweswe malajisyo ngagakukombola kwapa wāndu umi, nipele, tukakombwele kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugajitichisya malajisyo. ²² Nambo, Malembelo ga Akunnungu gamasile kuwecheta kuti chilambo chose chili paasi pa ulamusi wa sambu, kwayele, aŵala ŵakukulupilila apegwe ntuuka waulanjile Akunnungu, kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito.

²³ Nambo chikanaiche chikulupi, twataŵikwe ni Malajisyo nti wataŵikwe, mpaka chikulupi cho pachichiunukulikwe. ²⁴ Nipele, Malajisyo galiji ni ulamusi pachanya uwe mpaka paŵaiche Kilisito, kuti kwa litala lya chikulupi tukundikwe kuŵa wambone paujo pa Akunnungu. ²⁵ Nambo pakuŵa chikulupi chiiche, malajisyo nganigakola ulamusi pachanya petu.

²⁶ Kwa litala lya chikulupi, wānawose ndi wānache ŵa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito. ²⁷ Pakuŵa wānyamwe wose umwabatise ni kulumbikana ni Kilisito, ntame mpela yakuti pakusaka Kilisito. ²⁸ Kwayele ngapagwa sooni kutindana pasikati ja Myahudi ni jwangawā Myahudi, kapolo ni jwalechelelewe, jwankongwe ni jwannume. Wānawose ndi chindu chimo kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito. ²⁹ Iwaga wānyamwe ndi wāndu wakwe Kilisito, sambano ndi uwelesi u che Iblahimu, chimpochele achila chalanjile Akunnungu.

4

¹ Nambo une nguti yeleyi, juchajigale indu iwagosele, aŵaga mwanache akuŵa mpela kapolo namuno ali nsyene ipanje. ² Katema kose ko jwelejo ali paasi pa ulamusi wa wāndu wakunlela ni wakwajimilila ipanje yakwe mpaka katema kakaŵichikwe ni atagwe. ³ Iyoyo nowaji patwaliji ngatukuumanyilila usyene twaliji achikapolo ŵa masoka ngakutawala pachilambo. ⁴ Nambo pakaichile katema kakaŵichikwe, Akunnungu wānjaisye Mwanagwe, wāŵapagwile ni jwankongwe ni kulongoswa ni Malajisyo, ⁵ kuti wāwombole aŵala wakulongoswa ni Malajisyo kuti uwe tukombole kutendekwa wānache ŵa Akunnungu.

⁶ Ni pakuŵa ndi achiŵanagwe, Akunnungu wānjaisye Mbumu jwa Mwanagwe mmitima jetu, Mbumu jwakuŵilanga, “Aba”, malumbo gakwe “Atati!” ⁷ Nipele mmwe nganimma kapolo sooni, nambo mwana ni pakuŵa mmwe ndi mwana, Akunnungu champe indu yose yawisile chilanga kwa achiŵanagwe.

Che Paolo akwaganichisya Ŵagalatia

⁸ Kalakala pamwaliji ngakwamanyilila Akunnungu, mwaliji achikapolo ŵa minungu jangalimate. ⁹ Nambo sambano nkwananyilila Akunnungu pane nkumanyika ni Akunnungu, kwa chichi nkugaujilila sooni majiganyo gandanda gagali gakulepetela ni kamunguchilwe? Nkusaka kugatumichila sooni? ¹⁰ Kwa chichi nkuchenjeuka ni kumalulisa masyoweelo genu ga moŵa ni miesi ni katema ni yaka? ¹¹ Ngwete lipamba nkati wānyamwe, pakuŵa ikukomboleka kuti nalisawisye pangali chindu kwa ligongo lyenu.

¹² Achalongo achinjangu, ngunchondelela mmeje mpela une, pakuŵa namose une naliji mpela wānyamwe. Nganimumbanganyichisya ungalimate wauli wose. ¹³ Nkumanyilila kuti ulwele uwasimene wambele lipesa lya kunlalichila Ngani Jambone kaandanda. ¹⁴ Namuno ulwele wangu waliji mpela malagasyo gamakulungwa kukwenu, nganimunyelusya namose kuungana, nambo mwambochele mpela katumetume jwa kwini jwa

Akunnungu ni mwambochele mpela nkumpochela Kilisito Yesu nsyene. ¹⁵ Wanyamwe mwaliji wakusengwa! Sambano chinsimene chichi? Pakuwa ngunsalila umboni usyene kuti pa mowa gala ikakomboleche, nkatyosisye meeso genu ni kuumba une. ¹⁶ Ana, une mele jwammagongo jwenu ligongo ngunsalila yaili ya usyene? ¹⁷ Wele wandu akulosya kuti akunchenjeuchila wanyamwe, nambo nningwa wao nganiuwa wambone. Wanyawo akusaka wanyamwe ni une tutindane kuti nkombole kwachenjeuchila. ¹⁸ Ili yambone kukola lungwanu kupanganya indu yambone mowa gose, nga wa katema pangutama ni wanyamwe pe. ¹⁹ Achiwanangu wangunnonyela, mpela jwankongwe yakuti pakukola chilungusi pakuligopola, none iyoyo, ngunkolela chilungusi sooni mpaka pachimme ni uwele wa Kilisito nkati mwenu. ²⁰ Ngasachile kuwa nomwe sambano, kuti mechete ni wanyamwe kwa kullitimalika. Pakuwa ngwete lipamba kwa ligongo lyenu.

Majiganyo nkati che Hajili ni che Sala

²¹ Musalile wanyamwe wankusaka kulongoswa ni Malajisyo, ana ngankumanyilila igakuti kusala Malajisyo? ²² Ilembekwe muitabu ya Malajisyo kuti che Iblahimu wakwete achiwanagwe wawili, jumo wapagwile ni jwankongwe kapolo ni jwine wapagwile ni wankwakwe juwalombe. ²³ Juwapagwile ni jwankongwe kapolo jula wapagwile mpela yakuti pakupagwa wandu wane ni juwapagwile ni wankwakwe jula wapagwile kwa chilanga cha Akunnungu. ²⁴ Malowe ga gali mpela chitagu, wele achakongwe wawili ali chitagu cha malangano gawili. Lilangano lyaandanda lili lyelila lilyatendekwe pa chitumbi cha Sinai lyalikungamba che Hajili ni achiwanagwe wawapagwile mu ukapolo. ²⁵ Che Hajili akulandanywa ni chitumbi cha Sinai chachili mu chilambo cha Alabia, nombe chili chitagu cha musi wa Yelusalemu ja sambano, pakuwa weleu uli musi wauli mu ukapolo pamo ni wakutama mwelemo. ²⁶ Nambo Yelusalemu ja kwini uli musi waulechelelwe, ni musi wo uli achikulu wetu. ²⁷ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nsengwe, mmwe wangankuweleka, nlulute mmwe wanganimmeleche mwanache, Pakuwa wanache wa jwankongwe jwalekangene ni wankwawo ali achajinji, kupunda wanache wa jwankongwe jwakwete walume.”

²⁸ Nipele achalongo achinjangu, ndi wanache wa Akunnungu wampagwile kutyochela mu chilanga chao mpela yaili ku che Isaka. ²⁹ Nambo mpela ila mowa gala, ajula mwanache juwapagwile mpela yakuti pakupagwa wandu wane wanlagesye ajula juwapagwile kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu, iyoyo ni yaili mpaka sambano. ³⁰ Nambo ana Malembelo ga Akunnungu gakuti uli? Gakuti, “Mumminje jwankongwe kapolo jo ni mwanagwe, ligongo mwanagwe kapolo ngaapochela yayogekwe pamo ni mwanache jwa jwankongwe jwalechelelwe.” ³¹ Nipele achapwanga, uwe nganituwa wanache wa jwankongwe kapolo jula, nambo tuli wanache wa jwankongwe jwalechelelwe.

5

Kilisito atutesile tuka wa achikapolo

¹ Pakuwa Kilisito atulechelele kutyochela mu ukapolo. Nipele njimanje mpela wandu walechelelwe, ni kasinjitchisya kuwa mu itawiko ya ukapolo sooni. ² Mpilikane! Une che Paolo ngunsalila wanyamwe kuti mwajitichisya kuumbala, Kilisito chawoneche nga wa chindu kukwenu. ³ Uneji ngusala pangasisa, mundu jwakwitichisya kuumbala akusachilwa akamulisye Malajisyo gose ga Akunnungu gawapele che Musa. ⁴ Iwaga nkusosanga tuwalanjikwe wandu wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugakamulisya malajisyo, nlisapwile kwakutalichila ni Kilisito ni nkanile wema wa Akunnungu. ⁵ Nambo uweji tukulolela kutendekwa wandu wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni kwa litala lya machili ga Mbumu jwa Akunnungu, tukulindilila chele chindu. ⁶ Pakuwa twalumbikanaga ni Che Yesu Kilisito, kuumbala pane ungaumbala ngakukutenda chindu. Nambo chachili chambone chili chikulupi chachikuloswa kwa kunonyelana.

⁷ Mwaliji nkupanganya yambone mu utame wenu! Ana waani anekasisye kuti nkaupilianichisya usyene? ⁸ Jwatesile chelechi ngana wa Akunnungu wakumbilanga wanyamwe. ⁹ Majiganyo ga unami ga, gali mpela amila kanandi jajikututumusya utandi wantundu. ¹⁰ Nkulumbikana kwetu ni Ambuje ngukulupilila kuti chituwe ni ntima umo. Jwelejo jwakunsupusyanga chalamulikwe ni Akunnungu, namose awe ncheni.

¹¹ Achalongo achinjangu, iwaga ngwendelechela kwalalichila wandu aumbale, ligongo chi ngusauswa? Ikaliji yeleyo, wandu ngakachimwe ni kulalichila kwangu yankati nsalaba wa Kilisito. ¹² Mmbaya wele wakusausya wanyamwe kwa kunkanganichisya mmumbale akalikatile iwalo yao ya uwelesi.

¹³ Wanyamwe achalongo achinjangu mwaŵilanjikwe ni Akunnungu nlechelelwe kutyochela mu ukapolo. Nambo kulecheleswa kwenu kunaŵe ligongo lya kujikuya tama simpagwilwe nasyo, nambo ntumichilane kwa unonyelo. ¹⁴ Pakuŵa Malajisyo gose gakumalila kwakukamula lilajisyo limo, nombelyo, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.” ¹⁵ Nambo mwalumanaga ni kulyangana mpela inyama ya chikali ya mwikonde, nilolechesye kuti ngasinjonangana.

Umi waukulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu

¹⁶ Nipele nguti yeleyi: Utame wenu ulongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ni wanyamwe ngasankuya sooni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. ¹⁷ Pakuŵa tama simpagwilwe nasyo sikukanilana ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ikukanilana ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. Yeleyo indu iwili ikukanilana, kwa ligongo lyo ngankombolanga kupanganya inkusaka mwachinsyene. ¹⁸ Nambo iwaga nkulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nganomma sooni paasi pa ulamusi wa Malajisyo.

¹⁹ Nipele masengo gagakutyochelela ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni, chigwagwa ni chikululu ni lipamo, ²⁰ kupopelela inyago ni usaŵi ni umagongo ni uwanga ni wiu ni lutumbilo ni chilema ni makani ni kujitindanya mipingo ja wandu, ²¹ kuchimwa ni kukolelwa ni chindimba changalumbana ni indu ine yaikulandana ni yeleyo, ngunjamuka mpela inatite pakulongolela kunjamuka, wandu wakupanganya yeleyo ngaajinjila mu Umwenye wa Akunnungu.

²² Nambo mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu akuŵa ni unonyelo ni lukondwa ni chitendewele ni upillili ni ntima wa kutyosya ni umbone ni chikuluplichiko, ²³ kulitimalika ni kulisiwila kutenda sambi. Ngapagwa malajisyo gagakukombola kuikanila indu yi. ²⁴ Nombe wandu waali wakwe Kilisito Yesu, asiwambile tama syao syangalumbana syapagwile nasyo ni kuleka kuipanganya indu yangalumbana iwanonyelaga kuipanganya. ²⁵ Twatamaga kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nipele tukuye yakuti kusaka Mbumu jwa Akunnungu. ²⁶ Tukulilapa, ni tunatandane atamuno kukolelana wiiu.

6

Tupilililane ni kukamusyana

¹ Achalongo achinjangu, iwaga mundu chapanganye sambi, wanyamwe wankulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu munjamuche mundu jo kwa kulitimalika. Nambo nilolechesye mwachinsyene kuti nkalinjikwa. ² Njigalilane misigo, kwakupanganya yeleyo chingamalichisye malajisyo ga Kilisito. ³ Pakuŵa mundu aliganisyaga kuti welewo ali chindu, namuno welewo nganaŵa chindu, akulilambusya asyene. ⁴ Nambo jwalijose alolechisye yakuti pakutama. Iwaga akutama yambone, chakombole kusangalalila nsyene pangalilandanya ni utame wa mundu jwine. ⁵ Pakuŵa jwalijose chalamulikwe kwa ipanganyo yakwe nsyene.

⁶ Mundu jwalijose jwakujiganywa Ngani Jambone akusachilwa angawile jwakunjiganya indu yambone yakwete.

⁷ Nkalambusyana, Akunnungu ngakutendelwa chipongwe, pakuŵa chachili chose chakupanda mundu, chelecho ni chaagungule. ⁸ Pakuŵa mundu jwakupanda kwakusikuya tama syangalumbana syapagwile nasyo, chaagungule uwonasi nambo jwakupanda kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, chagungule umi wa moŵa gose pangali mbesi. ⁹ Soonni tukapela kutendekanya yambone, pakuŵa naga ngatukupwa ntima chitugungule kwa katema kakwe. ¹⁰ Nipele, kila patukukola lipesa, watendele wandu wose indu yambone, nnopennope kwa achinjetu wakunkulupilila Che Yesu.

Kwamuka kwa mbesi ni chikomasyo

¹¹ Nlole inguti pakunnembela malembo gamakulungwa kwa nkono wangu nansyene! ¹² Aŵala wose wakusaka kuloleka wakusalala kwa indu ya mchiilu ni wakunkanganichisya wanyamwe mmumbale. Akupanganya yeleyo kuti anasauche kwa ligongo lya kujiganya pe nkati nsalaba wa Kilisito. ¹³ Pakuŵa namose waumbele wala ngakugapilikanichisya Malajisyo, nambo akusaka wanyamwe mmumbaswe akombole kulifuna kuti ntekwa jitchisya ligongo lya kuumbala kwa iilu yenu. ¹⁴ Nambo une ngangulifuna kwa chachili chose, ikaŵe ngulifunila kuwambikwa pansalaba Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, pakuŵa kwa litala lya nsalaba wo, indu yose ya pachilambo ili yangalimate kukwangu ligongo ndili nti mundu juwile kwa indu yo. ¹⁵ Pakuŵa kuumbala atamuno ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikulungwa chili mundu kutendekwa jwasambano. ¹⁶ Ni wose wakukulupilila yeleyo, ngwasachila chitendewele ni chanasa, wandu wa ku Isilaeli, ni wandu wose wa Akunnungu.

¹⁷ Chitandile sambano anaasausye mundu sooni nkati indu yi, pakuwa ngwete chimanyisyo pa chiilu pangu chachikulosya kuti une ndili jwakwe Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Achalongo achinjangu, upile wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose. Eloo.

Chikalata cha Paolo kwa Wafeso Chilongolelo

Chikalata kwa Wafeso chalembeke katema kampepe ni chikalata kwa Wakolosai mu yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa ku Che Yesu Kilisito. Jwalembile chikalata chi akulimanyukusya nsyene kuti ali Nduna che Paolo (1:1). Waumanyilisi achajinji akwitichisya kuti che Paolo walembile chikalata Wafeso nachiwamuno nganichipagwa chikomasyo chakwe nsyene mpela ya ili mu chikalata chiwalembile wakolosai. Kwa ligongo lya nningwa wao waliji kuti chikalata cho chisyungule pasikati ja mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu jajili mu musi wo. Nombe che Paolo akuti waliji ataŵikwe katema pawalembaga chikalata (3:1; 4:1, 6:20). Che Paolo wampele che Tukiko chikalata chi pawajawile kujijimajimila mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu jajili mu musi wa Efeso (6:21-22).

Musi wa Efeso waliji musi wekulungwa ni likome lya Waloma kwa chilambo chachinandi cha Waasia. Musi wa Efeso wamanyiche kwannope kwa ligongo lya nyumba ja nnungu jijataŵikwe mwelemo ni kuŵichikwa chile kwa ligongo lya nnungu jwa chikongwe kwa Chigiliki juŵawilanjikwe Atemi (Masengo 19:23-31). Mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Efeso watandite kwa machili nambo mbesi jakwe wabweteche (Chiunukuko 2:1-7).

Che Paolo akusala munusu ja chikalata yatite Akunnungu pakwasagula wandu ŵao ni kwawombola kutyochela mu sambu syao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Akwalandanya wandu wakukulupilila Che Yesu ni chiulu cha Kilisito, Kilisito nti ntwe ni sooni akwalandanya wandu wakukulupilila Che Yesu mpela nyumba ni Kilisito nti liganga lyekulungwa lya nsingi. Ni nusu jine ja chikalata, Che Paolo akuchityosya chilongolelo cha yakuti pakusachilwa kutama wandu wakukulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akulimanyukusya nsyene ni kwakomasya Wafeso (1:1-2).

Che Paolo akuŵecheta yankati ulongo wauli pasikati ja wandu wakukulupilila Che Yesu ni Kilisito (1:3-3:21).

Che Paolo akulemba yakuti pakusachilwa kutama wandu wakukulupilila Che Yesu (4:1-6:20).

Mbesi che Paolo akumalichisya kwakusala yakuti pakuganisa (6:21-24).

¹ Une che Paolo, nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu. Ngunnembela wanyamwe wandu wa Akunnungu wankutama ku Efeso, wankukulupilichika nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngumendela upile ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

Upile mu kulumbikana ni Kilisito

³ Twakusyeye Akunnungu waali Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. Pakuwa nkulumbikana ni Kilisito, atupele uwe upile wose waukutyochela kwini kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. ⁴ Namose chilambo chikanaŵe gumbikwa, Akunnungu watusagwile uwe kuti tuŵe wandu wakwe nkulumbikana ni Kilisito, kuti tuŵe waswela ni wangali sambu paujo pao. Kwa ligongo lya unonyelo wao, ⁵ Akunnungu wasachile chitandile kundanda, ni watusagwile uwe, kuti tutendekwe wanache ŵao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni iwatite pakunonyelwa ni kusaka. ⁶ Nipele twalape Akunnungu kwa ligongo lya umbone wao wekulu, pakuwa watupele Mwanagwao juwanonyele nti ntuuka.

⁷ Kwa kulumbikana ni Kilisito uwe tukuwombolwa kwa miasa jao, yaani tukulecheleswa sambu syetu. Yele ni wautite ukulu wa upile wao, ⁸ uwatujitilile kwakuchuluka kwa lunda lose ni umanyilisi wakwe wose. ⁹ Akunnungu atesile achila chiŵasakaga kuchipanganya. Atumanyisye yantemela yaisachile amalichisye kwa litala lya Kilisito. ¹⁰ Yeleyo chitendekwe pa katema kakuŵichikwe ni Akunnungu, pachasonganganye indu yose pamo ya ili kwini ni ya ili mu chilambo ni yose ilongoswe ni Kilisito.

¹¹ Kwa kulumbikana ni Kilisito, uwe twasagulikwe tuŵe wandu wakwe mpela iwatite pakusaka Akunnungu chitandile kalakala. Akunnungu akupanganya indu yose mpela yakuti pakusaka ni kulamula nsyene. ¹² Kwa yeleyo, uweji watulongole kwakukulupilila Kilisito, tuulape ukulu wa Akunnungu.

¹³ Ni wanyamwe wandu wangaŵa Wayahudi nombe, mwapilikene utenga wa usyene, yaani Ngani Jambone jajikunychisya ukulupusyo. Mwakulupilile Kilisito, nombe Akunnungu

kwakulosya kuti wanyamwe ndi wandu wakwe, kwakulumbikana ni Kilisito annembile chimanyisyo kwakumpa Mbumu jwa Akunnungu mpela iwatite pakulanga kalakala. ¹⁴ Mbumu jo ni jwakwimilila indu yose yalanjile Akunnungu kwa wandu wakwe. Chindu chi chikutumanyisya kuti Akunnungu chiwawombole wandu wakwe. Tuulape ukulu wakwe.

Kupopela ku che Paolo

¹⁵ Kwa ligongo lyo, chitandile panapilikene inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela wandu wose wa Akunnungu, ¹⁶ une nganguleka kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu. Ngunkumbuchila mmapopelo gangu. ¹⁷ Ngwendelechela kwapopela Atati waali ni ukulu, Akunnungu wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, ampe wanyamwe Mbumu jwakwe kuti nkole lunda ni chiunukuko kuti nkombole kwamanyilila welewo uchenene. ¹⁸ NgwaWenda Akunnungu ambunukule mitima jenu kuti nkombole kulola lilanguka lyakwe kuti mmanyilile chilolelo chammilasile ni ukulu wekulungwa wa upile uwaagosele wandu wakwe, ¹⁹ ni kugamanyilila machili gakwe gamakulungwa nnope kwetu uwe watukwakulupilila. Machili gagakupanganya masengo mwa uweji ni gakulandana ni machili gamakulungwa gala, ²⁰ gaWatumie paWansyusisye Kilisito ni kuntamika kunkono wakwe wa kundyo wa machili kwini. ²¹ Kweleko Kilisito ali jwankulu pachanya pa achakulu wose ni waali ni ulamusi wose ni machili ni mamwenye. Ni liina lyakwe lili lyekulu pachanya meena gaakupegwa wandu pa chilambo chi ni chilambo chachikwika. ²² Akunnungu wapele Kilisito ulamusi pa indu yose. Nombe Akunnungu ammisile aWe ntwе wa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito kuti alongosye indu yose. ²³ Wandu wakunkulupilila Kilisito ali chiilu cha Kilisito, nombewo ali utindimisyo wa Kilisito wakutimisya indu yose.

2

Kutyochela mu chiwa kwinjila mu umi

¹ Wanyamwe kalakala mwaliji wawe mu utame wa mbumu kwa ligongo lya ungaajitichisya Akunnungu ni sambu syenu. ² Katema ko mwatemi malinga ni wende wanalimate wa wandu wa chilambo chino. Mwampilikanichisye jwankulu jwa masoka ga machili jwa kwiunde, lisoka lyalikwatawala sambano wandu wangakwajitichisya Akunnungu. ³ Kalakala, nowaji twaliji mpela welewo. Twatemi kwakukuya tama syangalumbana sitwapagwile nasyo ni kutendekanya yeila pe yakuinonyesya iilu ni lunda lwetu. Kwa ligongo lya kulandana kwetu nkupagwa, twaWajilwe kulamulikwa ni Akunnungu mpela wandu wane.

⁴ Nambo Akunnungu ali wa chanaso chachijinji, watunonyele uweji kwa unonyelo wao wekulungwa, ⁵ namose patwaliji mpela tuwile mu utame wetu wa chimbumbu, kwa ligongo lya sambu syetu, Akunnungu watutesile Wajumi pamo ni Kilisito. Kwayele tukulupwiswe kwa upile wa Akunnungu. ⁶ Kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, Akunnungu atusyusisye pamo nawo kuti tukatawale pamo nawo kwini. ⁷ Watesile yeleyo kuti alose umbone wao wekulungwa wangaukupimika kwa iwelesi yose ichiiche kwa litala lya unonyelo wakwe nkulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito. ⁸ Pakuwa, kwa umbone wa Akunnungu, nkulupwiche kwa litala lya chikulupi. Chelecho ngachikutyochela kukwenu mwachinsyene nambo uli ntuuka wa Akunnungu. ⁹ NgaWa kwa ipanganyo yenu, kwayele munda jwalijose akalikusya kwa chachili chose. ¹⁰ Akunnungu atugumbile ni kuwa wasambano, ni kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, watugumbile kuti tutame ni kupanganya yambone yaiWichikwe chile ni Akunnungu tuiipanganye.

Umo mwa Kilisito

¹¹ Nipele nkumbuchile imwatite pakuwa kalakala wanyamwe wandu wangaWa Wayahudi wankuwilanjikwa wangaumbala ni Wayahudi wakuliwilanga waumbele, kwa ligongo lya chindu chachitendekwe ni wandu mu iilu yao. ¹² Kele katema ko mwaliji ngankwamanyilila Kilisito, wanyamwe mwasapulikwe kutyochela mu Waisilaeli waWasagulikwe ni Akunnungu. Mwaliji achalendo pasikati jao. Nganinkola chachili chose pa chilanga cha Akunnungu chiwachilanjile kwa wandu wakwe ni mwatemi pachilambo pangali chilolelo ni kwamanyilila Akunnungu. ¹³ Nambo sambano, nkulumbikana ni Kilisito Yesu, wanyamwe umwaliji kwakutalika kalakala, nli pachiwandi kwa litala lya miasi ja Kilisito. ¹⁴ Pakuwa Kilisito nsyene atujigalile chitendewe chakwatenda Wayahudi ni wandu wangaWa Wayahudi kuwa wamo. Kwa litala lya kuchityosya chiilu chao mpela sadaka, wautesisye umagongo uwaliji nkwalakanganya mpela likumba pasikati jao. ¹⁵ Welewo Wagatosisye Malajisyo ga Chiyahudi pamo ni majiganyo gakwe kuti waatende Wayahudi ni wandu wangaWa Wayahudi kuwa wamo nkulumbikana nawo, ni kwa kutenda yele wachiichenawo chitendewe. ¹⁶ Kwa

kuchityosya chiilu chakwe mpela sadaka pa nsalaba, Kilisito aujonasile umangono wao. Kwa nsalaba ajitesile mipingo jiwili jo kuŵa ŵamo ni kwajilanya ni Akunnungu.

¹⁷ Nipele, Kilisito ŵaiche kukulalichila Ngani Jambone ja chitendeweke kukwenu ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, ŵandi kwakutalikangana ni Akunnungu ni kwa Ŵayahudi ŵaali chiŵandi ni Akunnungu. ¹⁸ Pakuŵa kutyochele ni aila yaitesile Kilisito, uweji wose, Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, tukukombola kwajaulila Atati kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jumo.

¹⁹ Nipele chitandile sambano, ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nganimma achalendo sooni namose nganimma ŵakupita. Sambano ndi ŵandu ŵa nnango umo pamo ni ŵandu ŵa Akunnungu, ni sooni ŵaali mu nyuumba ja Akunnungu. ²⁰ Iyoyo ŵanyamwe ntaŵikwe pa nsingi wauŵichikwe ni achinduna ni ŵakulondola ŵa Akunnungu ni Che Yesu Kilisito asyene lili luchanamila lwekulungwa lwakwimichila nyuumba. ²¹ Ŵelewo ni ŵakujilumbikanya nyuumba jose ni kujikusya mpaka jiŵe Nyuumba ja Akunnungu jajiswela jajityosyekwe kwa ligongo lya Ambuje. ²² Nkulumbikana ni Kilisito, nomwe ŵakwe nkutaŵikwa pamo ni ŵandu ŵane wose, mme pakutama pao Akunnungu kwa litala lya Mbumu jwakwe.

3

Masengo ga che Paolo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi

¹ Kwa ligongo li, une che Paolo, ndili jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito ni kwa ligongo ngunalichila ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. ² Isyene mpilikene kuti, kwa upile wao, Akunnungu ambele masengo ga kwa ligongo lyenu. ³ Akunnungu amunukulile nachimanye chindu chantemela chachisisiche, mpela inalongolele kunnembela kwa wipi. ⁴ Ni ŵanyamwe mwasyomaga yeleyi, chinkombole kumanyilila inguti kumanyilila ntemela wa Kilisito. ⁵ Kalakala ŵandu nganamanyiswa chantemela cho, nambo sambano Akunnungu ŵaunukulile achinduna ni ŵakulondola ŵao ŵaswela achimanyilile chantemela cho kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. ⁶ Ntemela wene ni weleu, kwa litala lya Ngani Jambone ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi akupegwa ni Akunnungu upile wao yalumo ni Ŵayahudi. Ŵandu wo ali iŵalo ya chiilu chimo, nombewo akupochele iyoyo liuto lya indu ya chilanga cha Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu.

⁷ Natendekwe katumetume jwa Ngani Jambone kwa litala lya ntuuka wa umbone wambele Akunnungu kwa litala lya machili gao. ⁸ Unejji ndili mundu jwannandi kupunda ŵandu wose ŵa Akunnungu, nambo Akunnungu ambele ntuuka wa kwalalichila ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi Ngani Jambone ja upile wa Kilisito wangaukukomboleka kuŵalanjikwa. ⁹ Nasagulikwe kuti naalosye ŵandu wose chantemela cha Akunnungu yachikuti pakupanganya masengo. Akunnungu ŵaŵagumbile indu yose, ŵasisile chantemela cho kwa iŵelesi yose chitandile kalakala. ¹⁰ Nambo sambano, kwa litala lya mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ni ŵakutawala ni ŵaali ni machili kwini alumanyilile lunda lwa Akunnungu mu indu yose. ¹¹ Akunnungu ŵatesile yeke kwa litala lya Ambuje ŵetu Kilisito Yesu mpela iŵasachile moŵa gose pangali mbesi. ¹² Kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito ni kwa kwakulupilila Ŵelewo tukukombola kwajaulila Akunnungu nkulimbila ni pangali lipamba. ¹³ Nipele ngunchondelele kuti kasintenguka ntima kwa kulaga kungulaga kwa ligongo lyenu, pakuŵa ayi yose ili kwa ligongo lya ukulu wenu.

Unonyelo wa Kilisito

¹⁴ Kwa ligongo li ngutindiŵala kwapopela Atati, ¹⁵ kutyochele kukwao ngosyo syose kwini ni pachilambo tutupochele meena ga usyene. ¹⁶ Ngwaŵenda Akunnungu, ŵaali winji wa ukulu, anlimbise mitima jenu kwa machili ga Mbumu jwakwe. ¹⁷ Ni Kilisito atame mmitima jenu kwa chikulupi. Ngumpopelele kuti nkole michiga ni kwima nkulimbila mu unonyelo wa Akunnungu, ¹⁸ kuti ŵanyamwe pamo ni ŵandu wose ŵa Akunnungu nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, yauli chitando ni uleu ni mu chikwesya ni mu kwendesya. ¹⁹ Isyene, nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, waukupunda umanyilisi wose ni kwayele ngumbaswe ni ujenelo wose wa Akunnungu.

²⁰ Twakusye Akunnungu ŵakukombola kutendekanya gamakulungwa nnope kupunda itukuiŵenda ni kuiganisya, kwa litala lya machili gao gagakupanganya masengo nkati mwetu. ²¹ Elo, twakusye Akunnungu kwa litala lya mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ni kwa litala lya Kilisito Yesu nsyene, katema kose ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

4

Kulumbikana mu chiilu cha Kilisito

¹ Nipele, uneji jundi jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje, ngunchondelela ntime mpela yatite kunsalila Akunnungu ntime paŵammilasile. ² Mmeje ŵakulitimalika ni chitungato ni ŵakupililila, mpilililane jwine ni jwine kwa unonyelo. ³ Nlimbile nnope kuu-gosa umo wauichiswe ni Mbumu jwa Akunnungu kwa litala lya chitendewele chachikun-lumbikanya. ⁴ Chipali chiilu chimo cha Kilisito ni Mbumu jwa Akunnungu jumo, nti chilolelo chimwaŵilanjikwe ni Akunnungu chachitite kuŵa chimo. ⁵ Apali Ambuje ŵamo ni chikulupi chimo ni ubatiso umo. ⁶ Akunnungu ŵamo, ŵaali Atati ŵa wose, ŵelewo ali pachanya pa wose ni akupanganya masengo kupunda wose ni ali nkati mwa ŵandu ŵakwe wose.

⁷ Kila mundu pasikati jetu apochele ntuuka kutyochela kwa Akunnungu mpela yatite pakupegwa ni Kilisito. ⁸ Mpela ıla igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Paŵakwesile kwinani, ŵaulongwesye mpingo wa ŵandu ŵataŵikwe, ni ŵapele ŵandu mituuka.”

⁹ Nipele, pakuŵecheta, “Ŵakwesile kwinani,” ana malumbo gakwe chichi? Malumbo gakwe ni kuti ŵatulwiche kaje mpaka paasi chilambo. ¹⁰ Ŵelewo ŵaŵatulwiche ali ŵawowo ŵaŵakwesile kwinani nnope kupunda kwiunde kose kuti aitende indu yose yaigumbile imalile. ¹¹ Jwelejo ni juŵasagwile ŵandu ŵane kuŵa achinduna ni ŵane kuŵa ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵane kuŵa ŵakulalichila Ngani Jambone ni ŵane kuŵa ŵakuchinga ni ŵakwiganya. ¹² Ŵatesile yeleyo kuti akombole kwaŵika chile ŵandu wose ŵa Akunnungu kwa ligongo lya masengo ga Chikilisito, kuti achigumbe chiilu cha Kilisito. ¹³ Kwayele uweji wose tulumbikane kwapamo mu chikulupi ni kummanyilila Mwana jwa Akun-nungu, tuŵe ŵatukusile mu chikulupi ni kuuichila utindimiso wa Kilisito. ¹⁴ Nipele, ngatuŵa sooni mpela ŵanache, tuchijigalikwaga akuno ni akuno mpela matumbela gagakuutwa ni mbungo jajilijose ja majiganyo gagakutyosekwa ni ŵandu ŵakwalambusya ŵane ni kwasoyasya ŵandu kwa kwalyungasya. ¹⁵ Nambo twaŵechetaga yankati usyene kwa unonyelo, tutukule mu chikulupi ni kwaichilila Kilisito, ŵaali ntwe wa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila. ¹⁶ Kwa kulongoswa ni Kilisito, iŵalo yose ya chiilu ikulumbikana pamo kwa ntasi ni chiilu chose chikukamulangana kwa ukamuchisyo wa iŵalo yakwe. Nipele chiŵalo chachili chose chapanganyaga masengo uchenene, chiilu chose chikukula ni kuligumba mu unonyelo.

Umi wa sambano mwa Kilisito

¹⁷ Nipele, kwa liina lya Ambuje ngunjamuka yeleyi, kasinjenda sooni mpela ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu, ŵakusikuya ng'anisyo syao syangalimate. ¹⁸ Ŵandu wo lunda lwao luli mu chipi, ni alekangenywe ni umi wa Akunnungu kwa ligongo lya kuloŵela kwao ni kukakatima kwa mitima jao. ¹⁹ Ŵanyawo nganakola soni ni ajinjile mu chigongomalo ni akusaka kupanganya indu ya soni pangaleka.

²⁰ Nambo ŵanyamwe nganinlijiganya yeleyo nkati Kilisito. ²¹ Isyene mwapilikene uchenene nkati Che Yesu ni ŵanyamwe ndi ŵakulijiganya ŵakwe, mwajiganyikwe mwa ŵelewo ni usyene wauli nkati mwao. ²² Mwajiganyikwe kuula utame wenu wa kalakala, yaani undu wenu wa kalakala uwaliji nkonasikwa kwa ligongo lya misese ja kulambusya. ²³ Mpanganyikwe ŵa sambano mmitima ni ng'anisyo syenu. ²⁴ Mmwale undu wa sambano waupanganyichikwe chisau ni Akunnungu, waukuloleka kwakutama yambone ni uswela wa usyene.

²⁵ Kwa yeleyo, nneche unami. Jwalijose aŵechete usyene ni njakwe, pakuŵa uwe wose tuli iŵalo ya chiilu cha Kilisito. ²⁶ Mwatumbilaga, ni lutumbilo lwenu lukantendekasya kupanganya sambu, ni lutumbilo lwenu lukalonjela muusi wose. ²⁷ Kasimwapa lipesa Shetani. ²⁸ Juŵajiŵaga akajiŵa sooni, nambo apanganye masengo gambone kwa makono gakwe kuti akole chindu chakwakamuchisya ŵakulaga. ²⁹ Nkaŵecheta maloŵe gangal-imate, nambo mmechete maloŵe gambone gagakwalimbichisya ŵandu kuti maloŵe gunkuŵecheta gakamuchisye ŵandu ŵakugapilikana. ³⁰ Ngasimunsupusya Mbumu jwa Akunnungu pakuŵa ŵelewo ali chimanyisyo cha Akunnungu kukwenu chakulosya kuti ŵanyamwe ndi ŵandu ŵakwe, nombe mbumu akulosya lyuŵa lichaiche Akunnungu kuk-wawombola ŵandu ŵakwe. ³¹ Ngasimma ni ligogo ni ntime mwe ni ngasimwatumbilila ŵandu ŵane ni ngasimma ni uchimwa ni ngasimmenyana ni kutukana ni kuleka chigongo-malo chachili chose. ³² Nambo mme ni mitima jambone ja kukolelana chanasa jwine ni jwine, nnechelesyane mpela yatite pakunnechelesya Akunnungu kwa litala lya Kilisito.

¹ Mwasyasye Akunnungu pakuwa wanyamwe ndi wanache wao wakunonyelwa. ² Ntameje kwa kunonyelana, mpela Kilisito iwatite pakutunonyela ni kuutyosya umi wakwe kwaligongo lyetu nti mbopesi jakununjila ni sadaka jajikwanonyela Akunnungu.

³ Nambo pakuwa wanyamwe ndi wandu wa Akunnungu, nipele chikululu ni usakwa wauli wose pane chilema chikakolanjikwa pasikati jenu. ⁴ Ngasimecheta malowe ga soni ni gangalimate pane ga makani ngagakuwajilwa kose kukwenu, nambo mmbaya kuwecheta malowe gakwatogolela Akunnungu. ⁵ Mmanyilile isyene kuti jwachikululu jwalijose ni jwausakwa ni jwalipamo, mundu jwanti yele ali chisau mundu jwakuchipopelela chinyago ni mundu jwalijose jwanti yele ngaapata chindu mu Umwenye wa Kilisito ni wa Akunnungu.

⁶ Akanlambusya mundu kwa malowe gangalimate, kwa ligongo lya gelego Akunnungu akwalamula wele wangakwapilikanichisya. ⁷ Nipele wanyamwe nkakamulangana nawo. ⁸ Wanyamwe kalakala mwali pa chipi, sambano wanyamwe ndi wandu wa Ambuje, nkutamanga palulanga. Kwayele ntamanje mpela wandu waali mu lulanga, ⁹ pakuwa kutama palulanga kukuntenda mpanganye indu yambone ni kupanganya indu yakusaka Akunnungu ni kuwecheta ya usyene. ¹⁰ Nchalile kuimanyilila yaikwanonyelesya Ambuje. ¹¹ Nipele nkaliwanganya nkupanganya ipanganyo yangalimate ya mu chipi, nambo mwaichisye wandu palulanga. ¹² Ligongo indu yakuipanganya kwachisyepela ikutesya soni namose kuiwalanga. ¹³ Nambo yose yaikwichiswa palulanga, ikuloleka pangasisika, ¹⁴ pakuwa lulanga ni lwalukulosya indu yose pangasisika. Kwa ligongo lya Malembelo gakuti,

“Njimuche mmweji ungonile,
nsyuche,
nombe Kilisito chanlanguchisye.”

¹⁵ Nipele nililechesye inkuti kutama. Nkatama mpela wandu wakulowela nambo ntame mpela wandu wandi ni lunda. ¹⁶ Ntumie uchenene katema kandi nako kwa kupanganya indu yambone, pakuwa mowa ga gali gakusakala. ¹⁷ Kwa ligongo lya nka wa wakulowela, nambo nsose kuimanyilila aila yakuisaka Ambuje mpanganye. ¹⁸ Kasinkolelwa divai pakuwa kukolelwa kukutesya mundu apanganye indu yangalumbana pangaganisya ichikopochele. Nambo ngumbaswe Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁹ Pankukunguluka, mmechete kwa malowe ga Sabuli ni nyimbo sya kulapa ni nyimbo sya kupopelela. Mwajimbile Ambuje ni kwajangalalila kwa mitima jenu. ²⁰ Mwatogolele Akunnungu Atati, mowa gose kwa indu yose, mu liina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Majiganyo gankati achimbumba ni achalume

²¹ Kila mundu annolechesye njakwe kwa kulitulusya kwa ligongo lya kwachimbichisya Kilisito.

²² Wanyamwe achimbumba, mwapilikanichisye achiwankwenu mpela inkuti kwapilikanichisya Ambuje. ²³ Pakuwa jwannume akunlongosya wankwakwe, mpela Kilisito nombe ali jwakuulongosya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Nombe Kilisito nsyene ali wakwakulupusya wandu wakunkulupilila, waali chiilu chao. ²⁴ Mpela ila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito yakuti pakwapilikanichisya Kilisito, iyoyo achimbumba nombe wapilikanichisye achiwankwawo mu yose.

²⁵ Ni wanyamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu mpela Kilisito yatite pakwanonyela mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito kwa kuutyosya umi wao kwa ligongo lyao. ²⁶ Watesile yeleyo kuti auwiche pajika mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito kwa ligongo lya Akunnungu, ni kwajosya kwa lilo we lyao mpela akwajosya ni meesi, ²⁷ kuti akombole kulichisya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito waali waswela ni wambone, wangali chilewo, atamuno ngwinyata, atamuno chachili chose chati iyoyo. ²⁸ Iyoyo peyo achalume akusachilwa wanonyele achiwankwawo mpela yakuti kuinonyela iilu yao achinsyene. Jwannume jwakunonyela wankwakwe akulinonyela nsyene. ²⁹ Pakuwa ngapaga mundu jwaakuchichima chiilu chakwe nsyene, nambo akuchilisa ni kuchigosa mpela Kilisito yakuti pakuugosa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, ³⁰ ligongo uwe wose tuli iwalo ya chiilu chao. ³¹ Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Kwa ligongo li, jwannume chiwaaleche atatigwe ni achikulugwe ni chalumbikane ni wankwakwe, nombe wawili wo chawe wamo.” ³² Kwana usyene wausisiche waunukulikwe kukwangu mmalembelo nkati Kilisito ni mpingo wa wandu wakwe wakunkulupilila. ³³ Nambo ukungamba ni wanyamwe wakwe: Jwannume jwalijose annonyele wankwakwe mpela yakuti kulinonyela nsyene, ni jwambumba nombe ampilikanichisye wankwakwe.

¹ Wanyamwe wanache mwapilikanichisye achawelesi wenu ligongo nkukulupilila Ambuje, pakuwa chelecho chili chabone kuchipanganya. ² Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.” Lyeleli lili lilajisyo lyaandanda lyalili ni chilanga, ³ ni, “Pachinkole upile ni kutama yaka yejinji pa chilambo.”

⁴ Ni wanyamwe achatati kasimwatanda wanache wenu, nambo mwalele mpela yakuti pakusaka Ambuje pakusachilwa yakuti pakusachilwa kutama ni kwajiganya yele indu.

Achikapolo ni Achambuje wao

⁵ Wanyamwe achikapolo mwapilikanichisye achambuje wenu wa pachilambo pano kwa kwachimbichisya ni kwapilikanichisya ni kwa ntima wambone mpela nkwaatumichila Kilisito. ⁶ Ntendeje yeleyo ngaŵa pe katema pakumbona wandu kuti mmoneche wambone, nambo mpanganye yaili unonyelo wa Akunnungu ni kwa ntima wose pakuwa wanyamwe ndi achikapolo wa Kilisito. ⁷ Mpanganye masengo genu kwakusangalala mpela nkwaatumichila Ambuje ni ngaŵa mpela nkwaatumichila wandu. ⁸ Mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakutenda yambone, atamuno ali kapolo pane jwalechelelwe chapochele mbote jakwe kutyochela kwa Ambuje.

⁹ Ni wanyamwe achakulu wa pachilambo ntende iyoyo kwa achikapolo wenu, nneche kwajogoya. Mmanyilile kuti wanyamwe ni welewo, nkwenenje Ambuje wamo pe kwinani, nombewo nganakola lusagu.

Ngondo ja Mbumu

¹⁰ Nipele kwakumalichisya, njime nkulimbila nkulumbikana ni Ambuje ni kwakukamuswa ni machili gao gamakulungwa. ¹¹ Njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti nkombole kugakanila malindi ga Shetani. ¹² Ligongo ngondo jetu ngatukumenyana ni wandu, nambo tukumenyanana ni masoka gagakutama mu chilambo cha mbumu yaani achakulu ni wakwete ulamusi ni wakwete machili, wakuchilongosya chilambo cha chipi cha chigongomalo. ¹³ Kwa ligongo lyo njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti pachijjiiche ngondo nkombole kugapunda machili ga jwachigongomalo jula, pachimmale kumenyanana chinkombole kwima nkulimbila.

¹⁴ Nipele, njime nkulimbila, usyene uweje mpela nkanda mchiunu mwenu, ni kuwoneka kwenu wambone paujo pa Akunnungu kuweje mpela chiwalo cha chisyano chakulichenjela pa ntima, ¹⁵ ni kukola lungwanu lwa kwalalichila wandu Ngani Jambone ja chitendewele luweje mpela inkuti pakuwala ilatu ya ngondo. ¹⁶ Kupunda yeleyo yose, chikulupi chenu chichiwe mpela ngao mmakono genu kuti nkombole kujisima mipamba jose ja mooto ja jwachigongomalo. ¹⁷ Mpochele ukulupusyo mpela chisoti cha chisyano, ni liloŵe lya Akunnungu mpela lipanga lyankupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Mpokelele katema kose, nchiwendaga ukamuchisyo wa Akunnungu. Mpokelele katema kose mpela inkuti pakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. Nchesyanje pangapela nkwapopelele wandu wose wa Akunnungu. ¹⁹ Iyoyo mumbopelele, kuti Akunnungu ambe maloŵe gakuwecheta ni ngombole kwamanyisya wandu yantemela ya Ngani Jambone pangali lipamba. ²⁰ Une ndili jwantenga kwa ligongo lya Ngani Jambone namuno sambano ndili mu chitaŵiko. Mumbopelele, kuti ngombole kujilalichila Ngani Jambone pangali lipamba mpela inguti pakusachilwa.

Chikomasyo chakumalichisya

²¹ Che Tukiko, njetu jwakunonyelwa ni jwakutumichila jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje chansalile ngani syangu syose ni inguti pakwendelechela ni mmanyilile inguti pakupanganya masengo. ²² Nguntuma kukwenu kwa ligongo lya chindu chi, ansalile ngani sya nkati uweji ni kuntulasya mitima jenu.

²³ Achalongo achinjangu, ngummendela chitendewele ni unonyelo ni chikulupi kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. ²⁴ Ngawendela umbone kwa Akunnungu aŵala wose wakwanonyela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito kwa unonyelo wangali mbesi.

Chikalata chi che Paolo kwa Wafilipi Chilongolelo

Che Paolo walembela chikalata chi mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wawaliji ku Filipi. Pa yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, katema che Paolo ali atawikwe. (1:13) Komboleka yaliji ku Loma. Chikalata chi walembela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wawaliji ku musi wa ku Filipi.

Tukukombola kusyoma kanandi nkati musi wa ku Filipi mu chitabu cha Masengo ga achinduna. Musi wa ku Filipi waliji wekulungwa mu chilambo cha ku Makedonia. Nombe kwaliji ni mpingo waandanda wa wandu wakukulupilila Kilisito mu chilambo cho.

Che Paolo ni che Sila wautandisye mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wo pamo, kwa nningwa wa kuipanganya yaikwanonyelesya Akunnungu pawaliji kweleko. (Masengo 16) Che Paolo waliji ni mingwa jakupisyangana kwa kuchilemba chikalata chi. Watumiye lipesa li kwa kwatogolela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito kwa ligongo lya ntuka uwapelechele pawapikene kuti atawikwe mu liunjili lya 4:10-19, ni wasalile yakuti pakwendelechela ali mu chitawiko. Walajisye che Timoseo ni che Epafladito kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito mu liunjili lya 2:19-30, kuti wapochele ni kwachimbichisya ilongola wao.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata kwa kwakomasya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Filipi (1:1-2).

Sooni akwasalila nkati yakuti pakwendelechela ni yakuti pakusauka (1:3-2:30).

Sooni akwasalila yaikuti pakusachilwa wakulisito kutama (3:1-4:9).

Che Paolo akumalichisya kwa kwatogolela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Filipi kwa mituuka jiwapelechele ni pa mbesi akwakomasya (4:10-23).

Chikomasyo

¹ Une che Paolo pamo ni che Timoseo, wakutumichila wa Kilisito Yesu, tukunnembela wanyamwe, wandu wa Akunnungu wose wankutama ku Filipi wanlumbikene ni Kilisito Yesu, pamo ni achakulu ni achikamusi wa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. ² Tukummendela umbone ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje wetu Kilisito Yesu.

Che Paolo akwapopelela Wafilipi

³ Ngwatogolela Akunnungu wangu katema kose pangunkumbuchila. ⁴ Katema kose pangumpopelela wanyamwe wose, ngupopela njisengwaga, ⁵ kwa yankuti kamulangana ni une, pa masengo ga kwalalichila wandu Ngani Jambone, chitandile lyuwa lyaandanda lila mpaka lelo jino. ⁶ Isyene ngumanyilila kuti Akunnungu juwagatandisye masengo gambone ga mmitima mwenu, chagajendelechese mpaka pachigamalile pa lyuwa lya kuuja Kilisito Yesu lila. ⁷ Nguwajilwa kuganisa kwanti nyi nkati wanyamwe, ligongo ngunkumbuchila katema kose. Pakuwa mwakumulene none pa umbone ula umbegwilwe ni Akunnungu wa kujichenjela ni kujilimbisya Ngani Jambone katema panaliji mu chitawiko ni panaliji nechelelwe. ⁸ Akunnungu ali jwaumboni jwangu kuti ngusala isyene kuti ngunonyela wanyamwe kwa ntima wangu wose, kwa unonyelo ulaula wa Kilisito Yesu.

⁹ Ngwapopelela Akunnungu kuti unonyelo wenu ujonjecheke kukula nnopennope ni nkole lunda ni umanyilisi, ¹⁰ kuti nkombole kusagula indu yaili yambone. Sooni mitima jenu jiwoneche jeswela, wangi magambo mpaka lyuwa lya kuuja Kilisito lila. ¹¹ Utame wenu tiugumbaswe ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu yaikutyochela kwa Kilisito Yesu pe, kwa ligongo lya ukulu ni ulape wa Akunnungu.

Kutama kwa kwatumichila Kilisito

¹² Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile kuti, iyasimene yangamwisye kwannope kwenesya Ngani Jambone. ¹³ Kwa ligongo lya wakulindilila wose wa nyuumba ja mwenye, pamo ni wane wose, akumanyilila kuti ndili mchitawiko, ligongo ngwatumichila Kilisito. ¹⁴ Kutawikwa kwangu kwatesile achalongo wajinji wawankulupilile Ambuje kuchalila kwannope mu kulalichila Lilowe lya Akunnungu pangali lipamba. ¹⁵ Isyene, wampepe mwa wandu wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa wiu ni umenyani, nambo wandu wane akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wambone wa kwakamuchisya

Wandu. ¹⁶ Wandu wa ntima wambone akulalichila Ngani Jambone kwa ntima wa unonyelo, akumanyilila kuti Akunnungu ambele masengo ga, gakujichenjela Ngani Jambone. ¹⁷ Wandu wane wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wangalumbana ni ngaŵa kwa ntima wambone. Wanyawo akuganichisya kuti tanyonjehesye kulaga nkutaŵikwa kwangu.

¹⁸ Ngaŵa chindu kwangu une! Une ngusengwa iwaga wandu akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito mwamulimose, atamuno kwa ntima wambone pane kwa ntima wangalumbana. Sooni tinyendelechele kusengwa, ¹⁹ pakuŵa ngumanyilila kuti kwakupopela kwenu ni kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Che Yesu Kilisito chingulupuswe kutyochela nkutaŵikwa. ²⁰ Chingusaka ni chingulolela, ninajaluche kwa kuleka kupanganya ingusachilwa kupanganya. Wandu ngamuliswe ntima moŵa gose nnopennope sambano, kuti nankusye Kilisito mu utame mu chiilu changu, iwaga ndili jwanjumi pane ndili wile. ²¹ Pakuŵa kwa uneji kutama kuli kwatumichila Kilisito ni kuwa kuli kwambone nnope. ²² Nambo iwaga kwendelechela kutama chingombole kupanganya masengo kwa kwakamuchisya wandu wane, pelepo nganguchimanyilila chakusagula. ²³ Ndili pamalekano, ngusaka kutyoka mu chilambo chino nyaule kutama ni Kilisito pakuŵa chelecho chili chindu chambone kupunda, ²⁴ nambo chili chindu chambone nnope kwa ligongo lya Wanyamwe najendelechelaga kutama. ²⁵ None ngumanyilila kuti chindame. Ni chinyendelechele kutama ni Wanyamwe wose kuti nyendelechele kunkamuchisya mchikulupi ni kukola lukondwa. ²⁶ Nipele pachinjiŵa sooni ni Wanyamwe chinkole ligongo lya kupunda kulifunila nkati une mu utame wenu nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

²⁷ Nipele, chachikusachilwa utame wenu uŵe wakuŵajilana ni Ngani Jambone ja Kilisito, kuti atamuno naikaga pane iwaga ngangwika, mbilikane kuti nkwima chiimile ni kwa ntima umo, ni wose kwa pamo nchichichenjelaga chikulupi chachikwika ni Ngani Jambone. ²⁸ Ngasimwajogopa kose Wammagongo Wenu, katema kose muukamulisye ntima. Chelechi chichiŵe chimanyisyo chisyene kwa Wanyawo kuti chajonasiche, nambo Wanyamwe chimpunde pakuŵa ukulupusyo ukutyochela kwa Akunnungu. ²⁹ Pakuŵa Akunnungu ampele Wanyamwe lipesa lya kwatumichila Kilisito, ngaŵa kwa kukulupilila pe, nambo ni kwakulagaswa kwa ligongo lyao. ³⁰ Sambano nkukumulana none pa ngondo. Ngondo jijojo jimwaweni njimenyanaga kalakala mpaka sambano ndili kungondo mpela inkuti pakupilikana.

2

Mme mpela Kilisito

¹ Ana umi wenu nkulumbikana ni Kilisito ukuntaga machili? Ana unonyelo wao ukuntulasya? Ana nkwete umo ni Mbumu jwa Akunnungu ni kukolelana chanasa ni kukosyana jwine ni jwine? ² Nipele ngummenda nlugumbasye lukondwa lwangu kwa nganisyo simo ni kwa unonyelo umo ni kwa ntima umo ni nningwa umo. ³ Kasintenda chindu chachili chose kwa kukangana atamuno kwa kulikanganichila nambo nlitulusye jwine kwa jwine, jwalijose ammalanjile njakwe jwambone kumpunda nsyene. ⁴ Mundu jwalijose akasosa kutenda indu yaikunsangalalisy nsyene nambo asose kutenda indu yaikwasangalalisy wandu wane. ⁵ Nkolanje ntima uwowo waalinawo Kilisito Yesu.

⁶ Namose Kilisito waliji chisau Akunnungu, nambo nganaganichisya kuti kuŵa chisau Akunnungu, chili chindu chakukumulana nacho.

⁷ Nambo walesile indu yose yaili yakwe, waliji mpela jwakutumichila, wapagwile ni kuŵa mundu mpela wandu wane.

⁸ Walitulwisy ni kwajitichisya Akunnungu mpaka kwasika, elo, kwasika pa nsalaba.

⁹ Kwa ligongo lya Akunnungu wannyakwile mwini nnope, wapele liina lyekulu kugapunda meena gose,

¹⁰ kuti kwakuchimbichikwa kwa liina lya Che Yesu, yepanganyikwe yose yaili kwini, ni yaili pachilambo, ni indu yaili paasi chilambo chitindiŵale paujo pao,

¹¹ ni mundu jwalijose asale kwa kang'wa jakwe kuti, Che Yesu Kilisito ali Ambuje kwa ukulu wa Akunnungu Atati.

Mme mpela lilanguka pachilambo

¹² Nipele, achambusanga wangu wakunonyelwa, mpela imwatite kwitichisya moŵa gose panaliji kukwenu, chiŵe yambone mwajendelechelaga kunyitichisya pa moŵa gano

pandalichile ni wanyamwe. Njendelechele kuipanganya yambone yaikuilana ni ukulupusyo wenu kwa kutetemela ni kwa lipamba mpaka ukulupusyo wenu pachiumalile. ¹³ Pakuwa Akunnungu akupanganya masengo munkati mwenu ni kumpa ntima wakusaka ni ukombole wa kupanganya aila yakuisaka asyene.

¹⁴ Mpanganye yaili yose panganyinyita atamuno pangakangana, ¹⁵ kuti mme wanache wa usyene wa Akunnungu ni wangali ni sambu, wankutama pasikati ja chilambo changalum-bana ni chelyungasiche. Mmoneche pasikati jao nti ndondwa, syasikulanguchisya kwiunde, ¹⁶ akuno nli nkamulile uchenene lilowe lyalikwichisya umi. Mwapanganyaga yeleyo chingole chindu chakulifunila kukwenu pa lyuwa lya kuuja kwa Kilisito, pakuwa chichiwe chimanyisyo chakulosya kuti, kulimbila kwangu, ni masengo gangu, nganiga wa ga bule.

¹⁷ Namose naulajikwaga ni miasi jangu jajitikaga kuwa mbopesi pamo ni chikulupi chenu ni masengo genu paujo pa Akunnungu, ngusengwa ni kusangalala pamo ni wanyamwe wose. ¹⁸ Ni wanyamwe iyoyo nsangalale, sooni nsangalaleje pamo ni une.

Che Timoseo ni che Epaflodito

¹⁹ Nambo asakaga Ambuje Che Yesu, ngulolela kuntuma che Timoseo kukwenu pangakawa, kuti ngamuliswe ntima pachachimba ngani syenu. ²⁰ Ngingola mundu jwine jwali ni nningwa mpela wangu jutachichenjeuchila utame wenu. ²¹ Wandu wampepe akusosasosa kupoka kwao achinsyene pe, ngakuchenjeuka ni Ngani sya Che Yesu Kilisito. ²² Nkumanyilila mwachinsyene che Timoseo yatite kulosya kuti akuwajilwa, pakuwa welewo atumichile pamo ni une nti mwanache ni atatigwe kunlalichila Ngani Jambone. ²³ Ngulolela chinjintuma kukwenu chitema patinjimanyilila itingopochele apano. ²⁴ None ngwakulupilila Ambuje kuti tiiche kukunnola pangakawa.

²⁵ Nambo yamajile kumunyya kukwenu nlongo njetu che Epaflodito katumetume njangu pa masengo ga kujichenjela Ngani Jambone. Iyoyo ali jwantenga jwenu jumwantumile achenjeuchile yaikuusowa. ²⁶ Jwelejo akunnajila kwannope kwawona wanyamwe wose, wasongoneche nnope pakuwa mwapilikene kuti alwasileje. ²⁷ Kusyene, alwasileje mwa kuwandichila kuwa. Nambo Akunnungu wankolele chanaso, nganankolela chanaso jwelejo pe, nambo ni une jwakwe kuti ninapunde kusongoneka. ²⁸ Kwayele, nguntuma kukwenu chitema pe kuti pachimwaone sooni nsangalale ni une kulilasika kwangu kumale. ²⁹ Nipele mumpochele kwa lukondwa lose nti nlongo njenu, nkulumbikana ni Ambuje. Mwachimbichisye wandu waali mpela jwelejo. ³⁰ Pakuwa waliji mchakogoya cha kuwa kwa liwamba lya masengo ga Kilisito. Nombewo waliji mchakogoya kuti angamuchisye une apala pamwalepele mwachinsyene kungamuchisya.

3

Kukundikwa ni Akunnungu

¹ Mbesi, achalongo achinjangu, nsengweje kwa ligongo lya kulumbikana ni Ambuje. Ngangupela kumlebela sooni indu ilaila inalongolele kunnembela, pakuwa yeleyo chiinfai wanyamwe. ² Nilolechesye ni awala wakuitendekanya ya chigongomalo, waali mpela mbwa, wandu wakukanganyichisya kuumbala. ³ Uweji tuli wandu waumbale isyene, nga wa wanyawo, pakuwa tukwapochele Akunnungu kwa kulongoswa ni Mbumu jwao ni tukulilapa kwakulumbikana ni Kilisito Yesu. Ngatukuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. ⁴ Nambo uneji ngakombwele kuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. Iwaga kwana mundu jwakuganisa kuti akukombola kulifunila chisyowelo cha kuumbala, une naapundile. ⁵ Naumbele panaliji ni mowa nane pakumala kupagwa. Uneji ndili Mwisilaeli jwa lukosyo lwa Benyamini ni Mwebulania kwa chipago. Nkati kugakamulisya malajisyo, naliji Mfalisayo, ⁶ nachalile nnope kwalagasya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Nkati kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, naliji jwangali chilewo. ⁷ Aila indu yose inaiweni ili yakupoka kwaone, sambano nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya Kilisito. ⁸ Elo, nga wa yeleyo pe, indu yose nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya chindu chachikulungwa chambone cha kwamanyilila Kilisito Yesu, Ambuje wangu. Kwa ligongo lyao nyasile indu yose ni kwiwalanjila usakwa kuti naapate Kilisito ⁹ ni kulumbikana nawo kuli kisyene. None nganguwalanjilwa sooni jwambone paujo pa Akunnungu kwakujitichisya malajisyo, nambo nguwalanjilwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwakulupilila Kilisito. Kwele kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kukutyochela kwa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. ¹⁰ Ngusaka namanyilile Kilisito ni machili ga kusyuka kwakwe, ngusaka laje mpela iwatite kulaga ni kuwa kwa ligongo lyao mpela iwatite kuwa kwa ligongo lyangu, ¹¹ akuno njilolelaga kuti Akunnungu chasyusye.

Nguutuka kuti iche pangusaka kwika

¹² Ngangusaka kusala kuti masile kwika kumbesi pane ndili jwamalilwe. Nambo nguchalila kuti mbate ntulilo, kwa litala lya wele ntulilo wo Kilisito Yesu asyene ambatile une meje jwao. ¹³ Achalongo achinjangu, nganguliganichisya kuti masile kupochela ntulilo, nambo nguchitenda chindu chimo pe, nguiliwalila indu yepite ni nguchalila kuti ngole indu yaikwika. ¹⁴ Nguutuka kuti nyiche kumbesi luwilo, kuti mbochele ntulilo wa Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi, aula uŵilanje watuŵilasile Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu. ¹⁵ Uwe wose ŵatukusile mmbumu, tunganisyeje yimo. Naga nkwete maganisyo gane, Akunnungu tambunukulile chindu cho. ¹⁶ Nambo, kwa yailiyose tujendelechele mmbujo mu litala lilyolyo lyatukuiye mpaka sambano.

¹⁷ Achalongo achinjangu, musyasye une. Mwaloleje yambone ŵakuchikuya chisyasyo cha majende gatumpele ŵanyamwe. ¹⁸ Nansalile kakajinji chindu chi, ni sambano ngunsalila sooni akuno njililaga, ŵandu ŵajinji akutama nti ŵammagongo ŵa nsalaba wa Kilisito. ¹⁹ Mbesi jao jili wonasi, pakuŵa nnungu wao ali misese ja chiilu. Akulilapila indu ya soni, ni ng'anisyo syao sili pachanya pa indu ya pachilambo pa. ²⁰ Nambo uweji kumangwetu kwinani, ni kutyochele kweleko tukwalolela Nkulupusyo jwetu kwa lungwanu Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito aiche kutyochela kwinani. ²¹ Ŵelewo chaigalause ilu yetu ya kuwola, ni kuilandanya iŵe mpela ni chilu chao cha ukulu. Kwa ukombole wo akukombola kuilongosya indu yose.

4

Malowe ga kulimbisya ntima

¹ Kwayele, achalongo achinjangu ŵakunonyelwa, ngulajila kwannope kwaona sooni. Ŵanyamwe ni ŵanli lukondwa lwangu ni chindu changu chachili mpela singwa. Ŵakunonyelwa ŵangu ngummenda njime kwakulimbangana nkulumbikana ni Ambuje.

² Ngunchondelela che Euodia ni che Sintike mme ni nningwa umo nti achalongo kwa kulumbikana ni Ambuje. ³ Nomwe katumetume njangu jwakukulupichika, ngummenda mwakamuchisye achakongwe ŵa, pakuŵa ŵalasile kwannope pamo noneji, pamasengo ga kwenesya Ngani Jambone pamo ni che Kelementi ni achinjangu ŵane ŵaŵapanganyisye masengo pamo noneji, wosewo meena gao galembechekwe mchitabu cha umi.

⁴ Nsengweje moŵa gose nkulumbikana ni Ambuje. Ngusala sooni nsengweje! ⁵ Kulitimalika kwenu kumanyiche kwa ŵandu wose, Ambuje ali chiŵandi kuuja. ⁶ Kasinlisausya nkati chindu chachili chose, nambo kwa chachili chose mwasalile Akunnungu kwa kupopela ni kwachondelela ni kwatogolela. ⁷ Ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu chachikupunda umanyilisi wauli wose wa ŵandu, tichigose mitima jenu ni miningwa jenu uchenene mu kulumbikana kwenu ni Kilisito Yesu.

⁸ Mbesi, achalongo achinjangu nganisyeje nkati yose yambone ni yaikuŵajilwa kulapikwa ni indu yose ya usyene ni indu yambone ni indu yaikwanonyelesya Akunnungu ni yose ya ili yambone, ni yakuŵajilwa kwilapa, ni yose yakusalala ni yakuchimbichikwa. ⁹ Ntendeje indu yose imwalijigonye ni imwaiपोचेले kutyochela kwangune, ni yanayose imwailikene ni imwaiweni kwangune. Ni Akunnungu ŵakwatenda ŵandu atame kwa chitendewele chaŵe pamo ni ŵanyamwe.

Che Paolo akwatogolela Ŵafilipi

¹⁰ Nasengwile nnope nkulumbikana ni Ambuje, pakuŵa nkungumbuchila sooni. Isyene nguti, ngangusala kuti mwandiŵalile nambo lyansoŵile lipesa lya kulosya kuti nkuungumbuchila. ¹¹ Nganguŵecheta yelei pakuŵa ngwete yaikuusoŵa, ligongo nalijigonye kulisinga mu indu indi nayo. ¹² Nakumanyi kutama ndili jwangali chindu ni sooni ngumanyilila kutama ndili ngwete ipanje. Nalijigonye indu yose, kola sala pane kwikuta, kukola yachuluka ni kusoŵekwa nombe. ¹³ Ngukombola kupanganya indu yose kwa litala lya Kilisito ŵakuumba machili. ¹⁴ Nambo mwatesile yambone kukumulangana none nkulaga kwangu.

¹⁵ Ŵanyamwe Ŵafilipi nkumanyilila yambone kuti, panatyosile ku Makedonia, chitandilile kundanda panalalichilaga Ngani Jambone, nganiupagwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito uŵakamulene noneji kwa ngani jakwausya ni kupochela, ikaŵe ŵanyamwe pe. ¹⁶ Pakuŵa, namose panaliji ku Sesalonike mwambelechele indu yakungamuchisya kakajinji. ¹⁷ Ngaŵa kuti ngusaka mbochele mbote pe nambo ngusaka upile ujonjechekwe kukwenu. ¹⁸ Ngwete indu yose ni yakupunda, sooni igumbele, pakuŵa che Epafodito ambelechele yose yaityosile kukwenu. Mitululo ji jili nti sadaka jajikununjila yambone ni mpela mbopesi jakukundikwa ni jajikwanonyelesya Akunnungu. ¹⁹ Nipele Akunnungu ŵangu tangumbalichisye kwa ukombole wao wekulu yaikunsoŵa kwa litala

Iya Kilisito Yesu malinga ni ipanje yakwe ni ukulu wakwe. ²⁰ Ukulu uwe kwa Akunnungu Atati wetu moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Chikomasyo cha kumalichisya

²¹ Mungomachisye wandu wose wa Akunnungu wakwakulupilila Kilisito Yesu. Achalongo achinjetu waali pamo ni une akunkomasya. ²² Wandu wose wa Akunnungu wakutama pelepa akunkomasya, nopennope wandu waali mu nyumba ja Mwenye jwa ku Loma.

²³ Umbone wa Ambuje Che Yesu Kilisito utame pamo ni wanyamwe.

Chikalata chi che Paolo kwa Wakolosai Chilongolelo

Chikalata kwa wakolosai chalembeke ni Nduna che Paolo, liunjili lya 1:1. Walembe chikalata chi ali mchitawiko mmusi wa ku Loma. Ikukomboleka chalembeke pa yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chikalata kwa wanda wa ku Kolosai pamo ni ikalata ine, kwa wanda wa ku Efeso ni chikalata kwa che Filimoni ikuwilanjikwa ikalata ya mchitawiko pakuwa che Paolo walembe ikalata yo ali mchitawiko. Walembe chikalata chi kwa wanda wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai. Che Paolo nganautandisya mpingo wa wanda wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai mpela yatite pakusala mu liunjili lya 2:1, nambo ikukomboleka waliweni kuti akusachilwa ni wele wanda wakukulupilila Che Yesu wo. Pane mpingo wa wanda wakukulupilila Che Yesu watandiswe ni che Epafula pakuwa waliji mundu jwa ku Kolosai.

Che Paolo watojime kwa ligongo lya majiganyo gampepe ga unami pasikati ja mpingo wa wanda wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai. Liuto lyalikulungwa lya chikalata cho lyakunguluchile ngani jo. Ikukomboleka kwaliji ni mpingo wa Wakilisito waali Wayahudi walinjile kwakanganichisya Wakilisito wane akuyanje malajisyo ga Chiyahudi gagakutyochela mu Lilanganano lya Kalakala, nnopennope yankati kuumbala. Che Paolo akulemba yambone, kuti Wakilisito ngakuchilajila chachilichose pane mundu jwalijose ika we Kilisito kuti akombole kukundikwa ni Akunnungu, liunjili lya 1:15-20, ni kuti majiganyo gasyene gali ga chiundu ni ngagakombola kwapokasya kose, liunjili lya 2:8.

Yaili mwalemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kwakomasya wanda wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai, liunjili lya 1:1-2.

Ni sooni akulemba nkati ukulu wa Kilisito, kweleku kuli kwanga kusyene nkati majiganyo ga unami gagajenele mu Kolosai, liunjili lya 1:3-3:4.

Mpela yatite pakusyo weleka mu ikalata yakwe yejinji, che Paolo akulemba mbindikati jine ja chikalata kwa kulemba malajisyo kulosya yakuti kusachilwa Wakilisito kutama, liunjili lya 3:5-4:6.

Che Paolo akumalichisya kulemba chikalata chakwe kwa kwakomasya ni kwasalila kuti chikalata chi chisomekwe paujo pa wakukulupilila waali mu mipingo jine wanda wakukulupilila Che Yesu, liunjili lya 4:7-18.

¹ Une che Paolo, Nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu ndili ni mpwanga jwetu che Timoseo, ² tukunnembela wanyamwe wanda wa Akunnungu wankutama ku Kolosai, achinjetu wakukulupilichika mu kulumbikana ni Kilisito. Tukumpopelela umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu.

Kwatogolela Akunnungu

³ Mo wa gose patukumpopelela wanyamwe, tukwatogolela Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁴ Pakuwa tupilikene inkuti pakwakulupilila Kilisito Yesu ni inkuti pakwanonyela wanda wose wa Akunnungu. ⁵ Chikulupi chenu ni unonyelo wenu ikukulupilila chilolelo chammichile chile kwiani. Mwapilikene kaandanda nkati chilolelo cho, katema pamwalalichilwe Ngani Jambone ja usyene. ⁶ Ngani Jambone jo janyichilile wanyamwe ni kwenela mu chilambo chose ni kumpelechela umbone, ni kukula mpela ijite kula pasikati jenu chitandile lyele lyuwa pamwapilikene ni ku manyilila umbone wa Akunnungu waitite kuwa. ⁷ Che Epafula kapolo njetu jwakunonyelwa, jwelejo ni juwanjiganyo wanyamwe jele ngani jo. Jwelejo ali jwaktumichila jwakukulupilichika jwa Kilisito pamalo petu kwa ligongo lyenu. ⁸ Jwelejo ni jwatusalile ngani ja unonyelo wenu umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. ⁹ Kwa ligongo li nowe wakwe chitandilile lyuwa litwapilikene nkati wanyamwe, ngatukuleka kumpopelela. Tukwachondelela Akunnungu antende manyilile aila yakwisaka mpanganyo mu lunda lose ni umanyilisi wose umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁰ Tukumpopelela yeleyi kuti nkombole kutama mpela yakuti pakusaka Ambuje, njendelechele kupanganya yaikwanonyela welewo mo wa gose. Kwa litala lya chinkombole kupanganya masengo gagali gose gambone ni kupunda kwamanyilila Akunnungu. ¹¹ Akunnungu amlimbisye kwa litala lya ukombole wose ni ukulu wao, kuti nkombole kupililila indu yose pangapela, ¹² ni kwakusengwa mwatogolele Atati, wantesile wakuwajilwa kupochela indu yose iwagosele wanda wakwe mu umwenye wa lilanguka. ¹³ Pakuwa welewo atukulupwisye kutyochela mmachili ga chipi ni kutujinjisya

mu umwenye wa Mwanagwe jwakunnonnyela. ¹⁴ Kwa litala lya jwelejo tuwombolechekwe ni kulecheleswa sambu syetu.

Kilisito ni masengo gakwe

¹⁵ Kilisito akulandana kwa usyene ni Akunnungu wangukwoneka. Jwelejo wapali ikanawe yepanganyikwe yose kugumbikwa. ¹⁶ Pakuwa kwa litala lya jwelejo, Akunnungu waigumbile indu yose ya kwini ni indu yose ya pachilambo ni yaikuwoneka ni yangakuwoneka pamo ni waali ni machili pane achakulu pane ilongola pane waali ni ulamusi. Akunnungu waigumbile indu yose kwa litala lyakwe ni kwa liwamba lyakwe. ¹⁷ Kilisito wapali ikanawe indu yose kugumbikwa ni kwakulumbikana ni welewo indu yose ilumbikene pamo. ¹⁸ Kilisito ali ntwe wa chiilu chakwe ni chiilu cho chili mpingo wa wangu wakukulupilila Kilisito, nombejo ali ndande ja umi wa chiilu cho nombe ali ndande. Jwelejo ali jwaandanda kusyuka kuti awe jwaandanda mu indu yose. ¹⁹ Pakuwa yanonyesye Akunnungu asyene kuti utindimiso wakwe wose uwe mu nkati mwa Kilisito. ²⁰ Akunnungu wajijilene indu yose kwa litala lya Kilisito, ni kwa miasi jakwe jijamwasiche pa nsalaba jatesile chitendeweke ni indu yose yali pachilambo ni kwini.

²¹ Ni wanyamwe kalakala mwajiji ntalikangene ni Akunnungu, nombe mwajiji wammagongo wao pakuwa mwaganisise yachigongomalo ni mwatesile yachigongomalo. ²² Nambo sambano, Akunnungu wantesile mwanya mme achambusangagwe kwa litala lya chiwa cha chiilu cha Kilisito kuti anjasye paujo pao akuno ndi waswela, wangi sambu namose chilewo. ²³ Nambo wanyamwe nkusachilwa kwendelechela kutama mu chikulupi, namose nakunda kutinganyikwa ni kusaama mu chilolelo chila chimwachipatile katema pamwapiikene Ngani Jambone. Une che Paolo natendekwe kuwa jwakutumichila jwa Ngani Jambone jila jjalalichile kwa wangu wose pachilambo pose.

Masengo ga che Paolo kwa mpingo wa wangu wakukulupilila Kilisito

²⁴ Sambano ngusengwa kwa masausyo gangupata kwa ligongo lyenu. Kwa litala lya kulaga kwangu kwa chiilu, ngugumbalichisya aila yaipungwicwe mu kulaga kwa chiilu cha Kilisito, yaani mpingo wa wangu wakukulupilila Kilisito. ²⁵ Ni une natendekwe ni Akunnungu kuwa katumetume jwa wangu wakukulupilila Kilisito. Masengo gasyene gali, kulalichila Liloŵe lya kwa utindimiso, ²⁶ ni liloŵe lya lili chantemela chichasisiche kwa wangu wose chitandile kalakala, nambo sambano chimanyichikwe kwa wangu wakwe. ²⁷ Pakuwa Akunnungu asachile kwamanyisya wangu chantemela cho yachitite pakuwa chachikulungwa ni cha ukulu chichajenele kwa wangu wanguwa Wayahudi wose. Chantemela cho chili achi, Kilisito ali nkati mwenu, ni wanyamwe wakwe chinkole liunjili lya ukulu wa Akunnungu. ²⁸ Kwa ligongo lya, tukunlalichila Kilisito kwa wangu wose. Tukunjamuka ni kunjiganya kila mundu kwa lunda lose, kuti tukombole kunnyikanawo kila mundu paujo pa Akunnungu ali jwautindimiso mu nkulumbikana ni Kilisito. ²⁹ Kuti ndende yeleyo ngupanganya masengo ni kuchalila kwa machili gamakulungwa ga Kilisito gagakupanganya masengo nkati mwangu.

2

¹ Ngusaka mmanyilile inguti pakupanganya masengo kwa kuchalila kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wangu wa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wose wanganamone une. ² Ngupanganya yelei kuti atulaswe mitima ni kulumbikana pamo mu unonyelo ni pakupunda yeleyo akombole kugumbalichiswa upile kwa winji ni kumanyilila kwa kusyene. Pele chakombole kuchimanyilila chantemela cha Akunnungu, malumbo gakwe kwamanyilila Kilisito asyene. ³ Welewo pe ni wakukombola kwatenda wangu alumanyilile lunda lose ni umanyilisi wose wa Akunnungu.

⁴ Ngusalila wanyamwe maloŵe ga kuti mundu akanlambusya kwa maloŵe gakunyenya namuno gakuwoneka gambone. ⁵ Pakuwa atamuno ndalichile kwa chiilu, nambo ndili pamo ni wanyamwe mu mbumu, none ngusengwa kwiwona ipanganyo yenu ikwendelechela kwa ukotopasyo ni inkuti pakwima chimile nkwakukulupilila Kilisito.

Umi wa usyene nkulumbikana ni Kilisito

⁶ Nipele pakuwa mwapochele Kilisito Yesu kuwa Ambuje wenu, iyoyo njendeje nkulumbikana ni welewo. ⁷ Njendelechele kukumulangana nawo mpela ila nkuwika michiga nkati mwakwe ni umi wenu utawikwe pachanya pakwe ni kwima nkulumbangana mu chikulupi mpela imwatite kujiganyikwa. Pakupunda yeleyo mmeje wakutogolela nnope.

⁸ Nlilechesye akaika mundu kukunlambusya kwa maloŵe ga majiganyo gaunami, ndande jakwe jila mapochelo ga wangu ni ga masoka gagakulamula pachilambo nambo ngagakutyochela kwa Kilisito asyene. ⁹ Pakuwa chinungu chose cha Akunnungu chili

mu nkati mwa chiilu cha Kilisito. ¹⁰ Ni nkulumbikana nawo, wanyamwe nkwete umi wautindimisy. Welewo akwete ulamusi pa masoka gagakutawala ni achakulu wose.

¹¹ Nkulumbikana ni Kilisito wanyamwe mwaumbele ni kusileka tama syangalumbana simpagwile nasyo nambo kuumbala kwangatendekwa kwa makono ga wandu nambo mmumbeswe ni Kilisito nsyene. ¹² Pakuwa pamwabatilw mwasichikwe pamo ni Kilisito, ni mu ubatiso wo iyoyo wanyamwe mwasyuchile pamo nawo ligongo mwakulupilile machili ga Akunnungu, juwansyusise Che Yesu. ¹³ Kalakala mwaliji wawe ligongo lya sambu syenu ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo syasikusaka kupanganya sambu syaliji syangatyochekwa. Nambo sambano Akunnungu ampele umi pamo ni Kilisito. Nombwe Akunnungu atulechelesye sambu syetu syose, ¹⁴ pawachipukwite chikalata chachilembekwe magambo getu pamo ni malajisyo gwake chati Akunnungu akatulamulile uwe, wachipukwite kusyene kwa kuchiwamba pa nsalaba. ¹⁵ Pa nsalaba po Kilisito wagasumwile machili masoka gagakutawala ni achakulu wakutawala. Watasile soni paujo pa wandu kwa kwakwekwelemya nti wandu watawikwe mu ulendo kwalosya kuti wapundile.

¹⁶ Nkakunda mundu jwalijose kummichila lilajisyo nkati chakulya ni wakungwa atamuno yankati lyuwa lya chindimba pane Lyuwa lyakuwoneka lwesi pane Lyuwa lya Kupumulila. ¹⁷ Ayiyi yose ili chiwilili cha indu yaikwika yo, nambo usyene wa yele yose uli Kilisito nsyene. ¹⁸ Nkajitichisya kulumulikwa ni mundu jwalijose jwakulilola kwa paasa kuti ali jwakulitulusya ni jwakwapopelela achikatumetume wa kwini. Mundu jwanti yele akulifuna kwa indu yaiweni ni kwa ligongo lya lunda lwakwe. ¹⁹ Mundu jo alesile kukamulangana ni Kilisito waali ntwe wa chiilu. Kwa litala lya welewo chiilu chose chikutagwa machili ni kulumbikanywa pamo kwa iwalo ni mitasi jakwe, nombecho chikukula kwa unonyelo wa Akunnungu.

Kuwa ni kutama pamo ni Kilisito

²⁰ Wanyamwe mwawile pamo ni Kilisito ni kuwombolwa kutyochela mu machili ga masoka gagakulamula pa chilambo. Ana ligongo chi nkutama mpela wandu wa pa chilambo? Kwa chichi nkugajitichisya malajisyo gati yeleyo, ²¹ "Nkakamula chelechi, nkapasya chelechi, nkakwaya achila?" ²² Yeleyo yose chiwe yangalimate yamalaga kutumika. Yeleyo yose ili malajisyo ni majiganyo ga wandu pe. ²³ Isyene malajisyo ga gakuwoneka kuwa ga lunda, nkupopela kwaliwichile achinsyene ni nkulitulusya kwao ni nkuchilongosya chiilu kwakuchisasya. Nambo yele yose nganikola machili ga kusilekasya tama sya chiilu.

3

¹ Nsyuchile pamo ni Kilisito, kwayele muiganisye indu yaili kwini kwali Kilisito atemi upande wauli ni ulamusi wa Akunnungu. ² Nganisyeye indu yaili kwini ni nga wa yaili pa chilambo pano. ³ Pakuwa wanyamwe mwaliji wawe ni umi wenu usisiche pamo ni Kilisito munkati mwa Akunnungu. ⁴ Kilisito ali umi wenu wa usyene, nombewo pachawoneche sooni nipele wanyamwe chimmonche pamo nawo mu ukulu wao.

Utame wa kalakala ni utame wa sambano

⁵ Nipele, nsiulaje kila tama syangalumbana simpagwile nasyo sya pachilambo yaani chikululu ni usakwa ni tama ni nganisyo syangalumbana ni lipamo yaili nti kupopela inyago. ⁶ Kwa ligongo lya sambu si, lutumbilo lwa Akunnungu lukwaichilila welewo wakukana kupilikanichisya. ⁷ Kalakala, wanyamwe mwatamaga nkusikuya tama syangalumbana simpagwile nasyo. ⁸ Nambo sambano nneche yeleyi, lutumbilo ni tama ni chigongomalo ni kwatukana Akunnungu. Malowe gangalimate ganakopoche nkangwa mwenu. ⁹ Kasinnambusyana, pakuwa ntyosisye tama syangalumbana simpagwile nasyo pamo ni isambo yakwe yose, ¹⁰ ni kuwala umi wa sambano, aula umi waukwendelelela kutendekwa wa sambano ni Akunnungu wakugumba. Ni kwa kwamanyilila uchenene chikuntende mme mpela welewo. ¹¹ Kwa ligongo lya, ngapagwa sooni utinda pasikati ja Wayahudi ni Wagiliki, waumbele ni wangaumbala, jwasyomile ni jwangasyoma, kapolo ni jwalechelele. Nambo Kilisito ali yose nombwe ali mu yose.

¹² Wanyamwe ndi wandu wa Akunnungu, jwelejo Wannonye ni kunsagula kuti mme wandu wakwe. Kwa yele mmanje ni ntima wa chanaso ni ntima wambone ni wa kulitulusya ni kulitimilika ni upilili. ¹³ Mpilililane jwine ni jwine ni kulechelesyana katema kakalikose mundu akolaga ni malowe gakummechetela jwine. Nnechelesyane mpela Ambuje yatite pakunnechelesya wanyamwe. ¹⁴ Pakupunda indu yose, njonjehesye unonyelo pakuwa unonyelo ukutawikanya indu yose mu umu uuli utindimisy. ¹⁵ Chitendewele cha Kilisito chitawale mmitima jenu, pakuwa Akunnungu ammilasile wanyamwe kuti chipagwe chele chitendewele mu chiilu chimo, ni mme wakutogolela. ¹⁶ Utenga wa Kilisito ugumbale nkati mwenu. Njiganyane ni kujamukana kwa lunda lose. Njiimbe sabuli ni nyimbo syakwalapa

Akunnungu ni nyimbo sya kwapopela akuno nchajimbilaga Akunnungu kwa kutogolela mmitima jenu. ¹⁷ Chichintende chose pane kuwecheta, mpanganye yose kwa liina lya Ambuje Che Yesu ni kwatogolela Akunnungu Atati kwa litala lyao Che Yesu.

Mundu yakusachiwa pakutama mu utame wa sambano

¹⁸ Wanyamwe achakongwe, mwapilikanichisye achiwankwenu, yeleyi ni yakuti pakwanonyelesya Ambuje. ¹⁹ Ni wanyamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu, ni kasimma wakalipa kukwao.

²⁰ Ni wanyamwe wanache mwapilikanichisye achawelesi wenu mu yose, pakuwa chelechi chikwanonyelesya Ambuje.

²¹ Ni wanyamwe achawelesi kasimwalipula wanache wenu, kuti akapwa ntima.

²² Ni wanyamwe achikapolo mwapilikanichisye awala waali achakulu wenu kwa chiilu mu indu yose, nkapilikanichisya pe katema pakumona kuti mmoneche wambone kukwao nambo ntendeje yeleyo ni ntima wenu wose ligongo lya kwachimbichisya Ambuje Che Yesu. ²³ Chinkutenda chachilichose, ntende ni ntima wenu wose, mpela nkwatendela Ambuje ni ngawa nkwatendela wandu. ²⁴ Nkumbuchile kuti Ambuje chachimpa wanyamwe mbote jakwagosela wandu wao. Pakuwa Kilisito ali Ambuje wa usyene unkwatumichila. ²⁵ Pakuwa jwalijose jwakupanganya yangalumbana, chapochele malipilo ga yangalumbana yapangenyeye, ligongo Akunnungu nganakola lusagu kose.

4

¹ Ni wanyamwe achakulu mpanganye yali yambone kwa achikapolo wenu mpela yakuti pakusaka Akunnungu, nchimanyililaga kuti nomwe wakwe nkweite Ambuje kwini.

Malajisyo kwa Wakilisito wose

² Mwapopelele Akunnungu pangapela ni pankupopela mmeje meeso ni kwatogolela Akunnungu. ³ Iyoyo ntupepelele nowe, kuti Akunnungu atupe lipesa lya kulalichila ntemela nkati Kilisito. Kwa ligongo lya utenga wo, une ndili mu chitawiko. ⁴ Nipele mumbopelele kuti ngombole kuwecheta yaikuti kuwajilwa kwa litala lyalikukombola kuchiwika chantemela cho pangasisika.

⁵ Njendeje kwa lunda pankutama ni wandu wangakukulupilila Kilisito, nchitumiyaga yambone lipesa linkwete. ⁶ Mowa gose aila yose inkusala yakamuchisye wandu, ni nkusachilwa kunjanga chambone mundu jwalijose.

Chikomasyo chakumalichisya

⁷ Nguntuma che Tukiko kukwenu, jwelejo ali nlongo njetu jwakunonyelwa, jwakutumichila jwakukulupilichika ni kapolo njetu mmasengo ga Ambuje, chammanisye wanyamwe ngani syangu syose. ⁸ Kwa ligongo lya nguntuma kukwenu kuti ajitusye mitima jenu kwakunsalila ngani syetu. ⁹ Akwika pamo ni che Onesimo nlongo njetu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika, jwelejo ali mundu jwa kukwenu. Wanyawo ni uchansalile yose yaikutendekwa apamo.

¹⁰ Jwantawe njangu che Alisitako akunkomasya. Nombe che Maliko mwipwagwao che Banaba iyoyo akunkomasyanga. Malajisyo gakwe mmasile kugapochela, aikaga kukwenu mwapochele chambone. ¹¹ Nombe che Yoshua, jwakuwilanjikwa Yusto iyoyo akunkomasya. Mwa Wayahudi wawakulupilile ni watatu pewo wakupanganya masengo pamo ni une kwa ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, wanyawo ni wakungamasya une. ¹² Che Epafula, njenu, kapolo jwa Kilisito Yesu akunkomasya. Mowa gose ngaakupela kumpopelela kuti nlimbangane ni kwima chiimile ni kwendelechela kukulupilila ni kupanganya yakuisaka Akunnungu. ¹³ Ngukombola kusala umboni nkati welewo kuti akupanganya nnope masengo kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wandu wa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wandu wa ku Hielapoli. ¹⁴ Che Luka jwantela jwetu jwaunonyelo ni che Dema akunkomasya.

¹⁵ Mwakomasye achalongo achinjetu wa ku Laodikia pamo ni che Nimfa ni mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wakusimana mu nyumba jao. ¹⁶ Mwamalaga kusyoma chikalata chi mwape mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Laodikia achisyome. Nombe chikalata chinalembele wandu wa ku Laodikia ampanje wanyamwe nsyome. ¹⁷ Mwasalile che Alikipo kuti masengo gapegwile ni Ambuje kupanganya amalichisye. ¹⁸ Uneji che Paolo ngulemba yeleyi ni nkono wangu nansyene kunkomasya. Kasindiwalila kuti une ndili muchitawiko. Ngummendela umbone kutyochela kwa Akunnungu.

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Wasesalonike Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa wāndu wā ku Sesalonike chalembeke ni Nduna che Paolo (1:1). Mu ikalata iwālembele che Paolo, chikalata chi chikuloleka chaliji chandanda kuwīchikwa mu Bibilia ni chalembeke pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo wālijji ku Kolinto katema pa wāalembela chikalata chi wāndu wākunkulupilila Kilisito wā ku Sesalonike, wāndu wākunkulupilila Kilisito wā wāpatile katema ka ulendo wao wawīli wa kwalalichila wāndu ngani sya Che Yesu, (Masengo ga achinduna 17:1-10). Mu chitabu cha Masengo ga achinduna asasile kuti mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wo waliji ni Wāyahudi wāmpewe ni Wāgiliki achajinji.

Che Paolo nganakombola kutama ku Sesalonike katema kakajinji pakumala kwapata wāndu wākunkulupilila Kilisito, kwapele kanyuma wāapelechele chikalata chi kwatulasya ntima Wākilisito kweleko. Chikalata cho chisasile indu yose ni chikwete malajisyo gampepe gankati yakuti kusachilwa Mkilisito kutama. Che Paolo asasile indu impepe ya kuliwika chile katema Kilisito pachaiche kaawīli. Panepa Wākilisito wāali mumpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wā ku Sesalonike wāsengwile kwa ligongo lya ngani ji. Che Paolo atu-mie kuika kwa Kilisito kaawīli mpela ligongo lya kutama utame waukwakusya Akunnungu (5:6-8).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chi kwa kwakomasya wāndu wākunkulupilila Kilisito ni kwatogolela Akunnungu kwaligongo lyao (1).

Che Paolo akusala yankati ipanganyo yao ni yankati ngani ji wāsaliwe ni che Timoseo (2:3).

Che Paolo akwasalila yakuti kusachilwa kutama Wākilisito mu lilanguka lya kwika kwa Che Yesu kaawīli (4:1-5:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kaawīli wāndu wākunkulupilila Kilisito ni sooni akwachondelela kila mundu mu mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito atende yakuti kukombola asyome chikalata cho (5:16-28).

¹ Une che Paolo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela wānyamwe mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa kwele ku Sesalonike wāndu wākwe Akunnungu Atati ni Ambuje wētū che Yesu Kilisito. Tukummendela ntuuka ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu.

Umi ni chikulupi cha Wasesalonike

² Tukwatogolela Akunnungu mo wā gose kwa ligongo lyenu wose ni kunkumbuchilanga mmāpopelo getu pangapela. ³ Paku wā paujo pa Akunnungu Atati wētū tukukumbuchila inkuti pakutumichila kwa chikulupi ni inkuti pakulisausya ni masengo ligongo lya unonyelo wenu. Iyoyo tukukumbuchila ichtite kulimbichika chilolelo chenu kwa Ambuje wētū Che Yesu Kilisito. ⁴ Achalongo achinjetu wākunonyelwa ni Akunnungu, tukumanyilila kuti wēlewo ansagwile mme wāndu wākwe. ⁵ Paku wā patwalalichile Ngani Jambone kukwenu nganitulalichila kwa malo wē pe, nambo kwa machili ni ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu tuchimanyililaga kuti utenga wo uli wa usyene. Nkumanyilila itwatite kutama pamo ni wānyamwe, twatemi yambone kwa kunkamuchisya wānyamwe.

⁶ Wānyamwe mwatusyasisye uweji ni mwasyasisye Ambuje. Namuno mwalageswe kwannope mwalipochele Lilo wē lya Akunnungu kwa lukondwa lwalukutyochela mu Mbumu jwa Akunnungu. ⁷ Kwa litala li wānyamwe mwatendekwe chisyasyo kwa wākukulupilila wose wā ku Makedonia ni ku Akaya nombe nako. ⁸ Paku wā kutyochela kukwenu lisonile lilo wē lya Ambuje, nga wā pa Makedonia ni pa Akaya pe, nambo posepose ngani ja chikulupi chenu kwa Akunnungu chijenele. Kwa pele uweji nganitulola chindu chakusala. ⁹ Achinsyene wo aku wālanga ngani ja ulendo wētū patwanjimajimile, intite pakutupochela ni intite kuileka inyago ni intite pakwagalauchila Akunnungu. Mwatesile yeleyo kuti mwatumichila Akunnungu wājumi ni wāusyene. ¹⁰ Sambano nkunlindilila Mwanagwe juchatuluche kutyochela kwini, yaani Che Yesu ju wānsyusisye mu wāwe, nombewo ni wākutukulupusya mlutumbilo lwa Akunnungu lwalukwika.

¹ Achalongo achinjetu, mwanya mwachinsyene nkumanyilila kuti kunjimajimila kwetu nganikuwa kwa iyiyi peyi. ² Mpela inkuti kumanyilila, tukanaŵe kwika kukwenu twalageswe kaje ni kutukanwa ku Filipi ko. Namose kwaliji ni kutukanila kwannope, Akunnungu wetu watukamuchisye kunlalichila Ngani Jambone jakwe pangajogopa. ³ Utenga watukualichila kukwenu ngaukukulupilila unami atamuno nningwa wangelumbana atamuno ngatukusaka kunlambusya mundu jwalijose. ⁴ Nambo moŵa gose tukusala mpela yakuti kutukulupilila Akunnungu pakuŵa ŵelewo paŵatukundile kuti tukuŵajilwa, watupele masengo ga kulalichila Ngani Jambone ji kwa wandu. Nningwa wetu ngaŵa kwanonyelesya wandu nambo tukusaka kwanonyelesya Akunnungu, ŵakusimanyilila nganisyo sya mitima jetu. ⁵ Akunnungu ali jwaumboni jwetu, ni ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti namose lyuŵa limo nganituŵa ni maloŵe ga kulikombakomba kwa wandu atamuno maloŵe ga kunyenga, namose kukola ipanje yenu kwa kalamuka. ⁶ Nganitusaka kulapikwa ni wandu atamuno ni ŵanyamwe atamuno ni wandu ŵane, ⁷ namuno uweji tuli achinduna ŵa Kilisito, tukakombwele kunkanganichisya kuti ntujitichisye uwe. Nambo uweji twalitimaliche pasikati jenu mpela achikulu yakuti kwalela achiŵanagwe. ⁸ Uweji twannonyele nnope mwanya namose kuŵa chile ngaŵa kwa kunnalichila Ngani Jambone ja Akunnungu pe, nambo ni kukoposya umi wetu iyoyo kwa ligongo lyenu, pakuŵa kusyene mwanya ndi ŵakunonyelwa Wetu.

⁹ Achalongo achinjangu, nkukumbuchila itwatite kulaga ni kugapanganya masengo ga kulimba. Patwalalichilaga Ngani Jambone ja Akunnungu, twapanganyisye masengo muusi ni chilo kuti tukantopela atamuno jumo jwa ŵanyamwe. ¹⁰ Ŵanyamwe ndi ŵaumboni wetu, ni Akunnungu nombe ali jwaumboni jwetu itwatite pakutama pasikati jenu mwanya ŵankukulupilila, twatemi yaikuti pakuŵajilwa kwa uswela ni pangali kulalatilwa. ¹¹ Nkumanyilila kuti twanjamwiche jwalijose nti atati yakuti kwapan-ganyichisya achiŵanagwe. ¹² Twanlimbisye ni kwatusya mitima ni kwajamuka kuti nkombole kutama kwa kwaŵajila Akunnungu ŵakummilanga kwinjila mu Umwenye ni ukulu wao.

¹³ Sooni tukwete ligongo liine lya kwatogolela Akunnungu pangaleka pakuŵa patwan-nyichisye Ngani Jambone ja Akunnungu, mwajipilikene ni kujipochela. Mwajipochele ngaŵa nti lilowe lya wandu nambo nti lilowe lya Akunnungu, ni isyene ni ilitite pakuŵa. Pakuŵa Akunnungu ni ŵakupanganya masengo mmitima jenu mwanya ŵankukulupilila. ¹⁴ Achalongo achinjangu, indu iyaakopochele mipingo ja wandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaali wandu ŵa Akunnungu ŵa ku Yudea, ni ŵanyamwe ŵakwe inkopochele iyoyo peyo. Pakuŵa mwanya mwalageswe ni wandu ŵa mu chilambo chenu ilaila mpela iŵalageswe ŵanyawo ni Ŵayahudi achinjao. ¹⁵ Aŵala Ŵayahudi ŵangakukulupilila ni uŵammuleje Ambuje Che Yesu ni ŵakulondola ŵa Akunnungu ni kutulagasya nowe ŵakwe. Wandu ŵa ngakwanonyelesya Akunnungu, sooni ali ŵammagongo ŵa wandu wose! ¹⁶ Namose ŵalinjile kutukanya kulalichila Ngani Jambone kwa wandu ŵangaŵa Ŵayahudi kuti akakombola kukulupuswa. Kwa kutenda yeleyo ŵajonjehesye sambu ni kugumbalichisya ngoo pachanya sambu syateshile moŵa gose. Nambo mbesi jakwe lutumbilo lwa Akunnungu lwaichilile.

Che Paolo akulajila kwajimajimila sooni wandu ŵa ku Sesalonike

¹⁷ Achalongo achinjetu, uwe twalekangene nomwe kwa moŵa pe, sooni kwaliji kwa ngawonegana nambo ngaŵa kwa nganisyo syetu. Kanyuma kanandi twasachile kummona sooni. ¹⁸ Kwa yeŵe twasachile kunjimajimila sooni, uweji che Paolo, nalinjile kaŵilikaŵili kuti iche kukwenu, nambo Shetani ŵatulekasisye.

¹⁹ Uli, patutujime paujo pa Ambuje wetu Che Yesu pataiche tutulilapile chichi nkati kupunda kwetu? Chitulilapilile ŵanyamwe mwachinsyene. Ŵanyamwe ni ŵandi chilolelo chetu, ni lukondwa lwetu ni ŵandi chindu mpela singwa. ²⁰ Kusyene kwalingongo lyenu, uwe tukulilapa ni kusengwa.

3

¹ Mbesi nganitikombola kupililila kwakupunda, nipele, twaiweni yambone kusigalila uwe pe ku Asene. ² Twantumile kukwenu nlongo njetu che Timoseo, jwakwatumichila Akunnungu pamo ni uwe mmasengo ga kulalichila Ngani Jambone ja Kilisito. Twantumile kukwenu kuti anlimbisye mwanya ni kuntusya ntima nkati chikulupi chenu, ³ kuti chikulupi cha jwalijose pasikati jenu chinatinganyiche kwalingongo lya malagasyo getu ga. Mwachinsyene nkumanyilila kuti chitupate malagasyo go pakuŵa uli usache wa Akunnungu kulagaswa. ⁴ Pakuŵa, patwaliji pamo ni ŵanyamwe twansalile chile kuti tutulagaswe, ni mpela inkuti pakumanyilila ni iyoyo yaitite pakuŵa. ⁵ Kwa ligongo lya panalepele kwendelechela kupililila, nantumile che Timoseo kuti manyilile ngani sya

chikulupi chenu. Najogwepe kuti pane jwachigongomalo jula anaiche kukunyenya ni masengo gose gatupanganyise kukwenu gaŵe gangali chindu.

⁶Nambo sambano che Timoseo ausile kukwetu kutyochela kukwenu, nombejo atusalile ngani sya kusengwasya sya chikulupi ni unonyelo wenu. Atusalile kuti nkutukumbuchi-
langu moŵa gose, ni kuti nkulajila kutuwona mpela ila nowe ŵakwe itukuti kulajila kum-
bona. ⁷Kwa yeleyo achalongo achinjetu, mkusauka kwetu ni malagasyo gatukugapata
tukutulaswa ntima nomwe kwa kupilikana nkati chikulupi chenu. ⁸Pakuŵa sambano
tukwete umi, kwa kummona ŵanyamwe ndi chiimilile nkutama kwa kulumbikana kwenu
ni Ambuje. ⁹Sambano tukukombola kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu, malinga
ni lukondwa lwatukwete paujo pao kwa ligongo lyenu. ¹⁰Muusi ni chilo tukwapopelela
Akunnungu kwa kuchalila nnope kuti tukole lipesa lya kuonegana sooni kuti tumpe
chachilichose chachipungwiche mu chikulupi chenu.

¹¹Nipele tukwapopelela Akunnungu ŵaali Atati ŵetu ni Ambuje ŵetu Che Yesu
atukolochesye litala lya kwika kukwenu. ¹²Ambuje anjonjehesye ni kunchuluchisya
unonyelo wa jwine ni jwine ni kwanonyela ŵandu wose mpela itukuti kunnonnyela
ŵanyamwe. ¹³Kwayele Akunnungu anlimbise mitima jenu ni ŵanyamwe ngamma ni
chileŵo ni chimme ŵaswela paujo pa Akunnungu ŵaali Atati ŵetu pachauje Ambuje ŵetu
Che Yesu pamo ni ŵandu ŵao wose.

4

Utame waukwanyelesya Akunnungu

¹Mbesi achalongo achinjetu uweji tunjiganyisye yakuti pakutama kuti nkombole
kwanonyelesya Akunnungu. Kusyene ntameje yeleyo. Ni sambano tukunchondelela ni
kunchisya mu liina lya Ambuje Che Yesu njendelechele kwannope mu utame wo. ²Pakuŵa
nkugamanyilila malajisyo gatumpele kwa ukombole wa Ambuje Che Yesu. ³Akunnungu
akusaka ŵanyamwe mme ŵaswela ni ngasimma ŵandu ŵa chikululu. ⁴Jwannume jwal-
ijose pasikati jenu akuŵajilwa kumanyilila yakuti pakutama yabone ni ŵankwawo mu
uswela ni kuchimbichikwa, ⁵ngaŵa kwa tama jangalimate mpelaga ŵandu ŵa ilambo
ine ŵangakwamanyilila Akunnungu. ⁶Kwa chindu cho, mundu jwalijose akasanneŵela
jwakunkulupilila Kilisito njakwe namuno kunnyenga, pakuŵa Ambuje ni ŵakwalamula
wose, mpela ila itwamasile kunsalila ni kunjamuka kwachikali. ⁷Pakuŵa Akunnungu
nganatuŵilanga kuti tutame mu usakwa nambo tutame mu uswela. ⁸Kwayele, mundu
jwalijose jwakugakana majiganyo ga, ngakunkana mundu, nambo akwakana Akunnungu
ŵakumpa ŵanyamwe Mbumu jwao.

⁹Nambo yankati unonyelo wa ŵakukulupilila achinjetu, ngatukusaka kunlembela
chachili chose, pakuŵa Akunnungu nsyene anjigenye mwanya inkuti pakusachilwa
kunonyelana. ¹⁰Ŵanyamwe kusyene nkwanonyela achinjenu wose ŵa pa Makedo-
nia pose. Ni sambano tukunchondelela achinjetu mpundisye kwannope kupanganya
yeleyo. ¹¹Nchalile nnope kuti nkombole kutama kwa kutulala. ¹²Mpanganye indu yenu
mwachinsyene ni kupanganya masengo ŵanyamwe mwachinsyene mpela itwannajisye
ila. ¹³Kwanti yeleyo utame wenu chiuŵe wa kuchimbichikwa mmbujo mwa ŵandu
ŵangakwakulupilila Kilisito, nombe ngannajila kukamuswa ni mundu jwalijose mu yaikun-
soŵa.

Kuuja kwa Ambuje

¹³Achalongo achinjetu ngatukusaka mme ŵangamanyilila yankati ngani sya ŵandu
ŵajasiche, kuti nkasupuka mpela ŵandu ŵane ŵanganakola chilolelo. ¹⁴Tukukulupilila kuti
Che Yesu ŵajasiche ni ŵasyuchile, iyoyo peyo tukukulupilila kuti Akunnungu chiŵaichenawo
kukwakwe pamo ni Che Yesu, wose ŵawile achakulupililaga Che Yesu.

¹⁵Pakuŵa malinga ni majiganyo ga Ambuje, tukunsalila yeleyi, uweji ŵatuli chiŵela
ŵajumi, ŵachitusigale mpaka pa lyuŵa lya kuuja kwa Ambuje, isyene ngatwalongolela
ŵelewo ŵajasiche. ¹⁶Pakuŵa lilamulo chilityosyekwe kaje ni liloŵe lya katumetume
jwankulu jwa kwinani ni lipenga lya Akunnungu, nombe Ambuje nsyene chatuluche
kutyochela kwinani. Nipele wele ŵajasiche achakulupililaga Kilisito chasyuche kaje.
¹⁷Pakumala yeleyo uweji ŵatuli ŵajumi, ŵatusigale, chitunyakulikwe pamo ni ŵelewo
mmaunde kuti tukasimane ni Ambuje kwiunde. Kwayele chitutame pamo ni Ambuje
moŵa gose pangali mbesi. ¹⁸Nipele, ntusyane mitima jenu ni maloŵe go.

5

Ndiŵiche chile kwa kwika kwa Ambuje

¹Nambo achalongo achinjangu, ngapagwa ligongo lya kunnembela ngani jankati saa
ni ndema pachiiikopochele yeleyo. ²Pakuŵa mwachinsyene nkumanyilila kuti lyuŵa

lya kuuja Ambuje likwika chisisimuchile mpela jwawiwi yakuti pakwika chilo. ³ Wāndu pachawēchete, “Indu yose itulele ni kwana chitendewe,” papopo wonasi ukwaichilila mpela chilungusi cha kuligopola chachikunsimana jwankongwe jwakwete chitumbo, namose wāndu wose ngaakombola kuwambala. ⁴ Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu nganimma mchipi, namose lyuwa lyo linnyichilile chisisimuchile mpela yakuti pakwika jwawiwi. ⁵ Wanyamwe wose ndi wāndu wankutamanga mu lilanguka, ni wāndu wa muusi. Uweji nganituwa wāndu wa chilo atamuno wa chipi. ⁶ Nipele tukagona mpela wane wo, nambo tuchesye ni kulilongosya twachinsyene. ⁷ Pakuwa wāndu wakugona wala, akugona chilo ni wāndu wakukolelwa, akukolelwa chilo. ⁸ Nambo uwe tuli wāndu wa muusi, tukusachilwa kulilongosya twachinsyene. Tukusachilwa kukamulangana ni chikulupi ni unonyelo mpela chakuwala cha chisyano cha kulichinga pantima, ni chilolelo chetu cha ukulupusyo nti chisoti cha chisyano chakulichinga mu ntwe. ⁹ Pakuwa Akunnungu nganatuwika tujonasiche kwa lutumbilo lwao, nambo kuti tukulupuswe kwa litala lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, ¹⁰ juwawile kwa ligongo lyetu kuti namose tawāga wājumi pane tujasiche tukombole kutama nawo pachauje. ¹¹ Nipele ntusyane ntima jwine ni jwine ni kulimbisya jwine ni jwine mpela inkutenda sambano.

Malajisyo gambesi ni chikomasyo

¹² Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwachimbichisye wēlewo wakupanganya masengo pasikati jenu ni wakunnongosya ni wakunjiganya mu utame wa kunkulupilila Kilisito. ¹³ Mwachimbichisye nnope ni kwanonyela kwa liwamba lya masengo gaakupanganya. Ntameje mu chitendewe pasikati jenu.

¹⁴ Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwajamuche wāndu wāali ni ulesi, mwakamulise ntima wāali ni lipamba, mwakamuchisye wakulepetala, mwapililile wāndu wose. ¹⁵ Nilolechesye mwachinsyene kuti akasauchisya mundu chakusakala ku chakusakala, nambo mowa gose ntendelane yaili yambone kwa jwine ni jwine ni kwa wāndu wose.

¹⁶ Nsangalale mowa gose, ¹⁷ mwapopelele Akunnungu pangapela, ¹⁸ mwatogolele Akunnungu mu yose yaikutyochema pakuwa yeleyo ni yakuti pakusaka Akunnungu kukwenu Wanlumbikene ni Che Yesu Kilisito.

¹⁹ Nkausima mooto wa Mbumu jwa Akunnungu, ²⁰ nkaupwanya utenga waukutyochema kwa Akunnungu. ²¹ Nsosesose yose ni kukamulisa chachili Chambone, ²² nchiwambale chachilichose chachikuwoneka changalumbana.

²³ Akunnungu asyene wakutupa chitendewe answejesye mose, mu mbumu syenu ni mitima jenu ni mu iilu yenu, yeleyo yose ikasimanikwa ni ilewo kukwenu katema kakwika Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ²⁴ Akunnungu wammilasilile wanyamwe chaitendekanye yeleyo pakuwa wēlewo ali wakulupilichika.

²⁵ Achalongo achinjetu, ntupopeleleje.

²⁶ Mwakomasye achalongo wose kwa kwalosya kuti nkwanonyela.

²⁷ Ngunnajisya mu liina lya Ambuje kuti mwasyomele chikalata chi wāndu wose wakunkulupilila Kilisito.

²⁸ Tukunsachilanga umbone wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Wandu ŵa ku Sesalonike Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa wandu ŵa ku Sesalonike chalembekwe ni Nduna che Paolo (1:1). Walembile chikalata chi katema kakajipi pakumala kuchilemba chikalata chandanda kwa wandu ŵa ku Sesalonike, pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Che Yesu. Che Paolo ŵaliji nganatyochi ku Kolinto, ŵaalembelaga chikalata chi wandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike, wandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaŵapatile katema ka ulendo wao waaŵili wa kulalichila ngani ja Che Yesu (Masengo ga achinduna 17:1-10). Asasile mchitabu cha Masengo ga achinduna kuti mpingo wa wandu ŵakunkulupilila Kilisito wo waliji ni Ŵayahudi wampepe ni Ŵagiliki achajinji.

Wandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike ŵaliji nkuganisa kwannope nkati moŵa ga mbesi ga chilambo ni kwika ku Che Yesu kaaŵili, pakuŵa che Paolo alembile indu yejinji nkati chelecho mu ikalata yakwe yose kwa wandu ŵa ku Sesalonike. Kuŵandichila nusu ja chikalata chaaŵili chi kwa wandu ŵa ku Sesalonike chikusala yankati moŵa gambesi ga chilambo. Sooni che Paolo akwajamuka yankati kuleka sambu. Kila munda apanganyeje masengo kwa ligongo lya kukola chakulya chakwe nsyene, (3:6-10).

Yali mwelelo

Nduna che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kulimanyukusya nsyene ni kwamanyisa achinjakwe ŵaali nawo, (1:1-2).

Che Paolo akwatogolela Akunnungu kwa ligongo lya wandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ku Sesalonike ni sooni akwapopelela (1:3-12).

Mu liunjili lyaŵili che Paolo akukunguluchila nkati moŵa gambesi.

Che Paolo akukunguluchila yankati kuleka ulesi ni akwasaka wandu apanganye masengo (3:1-15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kaaŵili wandu ŵakunkulupilila Kilisito (3:16-18).

¹ Une che Paolo pamo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela chikalata ŵanyamwe mpingo wa wandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Sesalonike, ŵanlumbikene ni Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

² Tukummendela umbone ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

Ulamusi katema ka kwika ku Che Yesu Kilisito

³ Achalongo, ikutuŵajila kwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu. Ili yambone kutendekanya yeleyo ligongo chikulupi chenu chikukula nnope ni kunonyelana kwenu kukuchuluka. ⁴ Kwa ligongo lyo, uweji tukulilapa kwa ligongo lyenu, mu mipingo ja wandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali wandu ŵa Akunnungu. Tukulilapa pankwendelechela kwakulupilila Ambuje ni kupililila malagasyo ni masauko gagakunsimana.

⁵ Yeleyo yose ikulosa isyene kuti Akunnungu akulamula kwa umbone kuti mmalanjikwe ŵakuŵajilwa kwinjila mu umwenye wa Akunnungu waunkulajila. ⁶ Akunnungu chachitendekanya yaili yambone, chiŵauchisye malagasyo aŵala wose ŵakunlagasya ŵanyamwe, ⁷ ni kumpumusa mwanya ŵankulagaswa pamo nowe. Chelecho chichitendekwe pachaoneche Ambuje Che Yesu achityochelaga kwini pamo ni achikatume-tume ŵakwe ŵa kwini ŵaali ni machili. ⁸ Akunnungu chiŵajamuche kwa malamba ga mooto wekolele aŵala wandu ŵakunkana ni ŵangakujitichisya Ngani Jambone jankati Ambuje ŵetu Che Yesu. ⁹ Kwamukwa kwawo chikuŵe konangwa kwa moŵa gose pangali mbesi ni kutalikanganywa ni Ambuje ni kutalikanganywa ni ukulu wa ukombole wao, ¹⁰ patachiika lyuŵa lyo kuti akuswe pasikati ja waswela ŵakwe ni kusimonjekwa ni wandu wose ŵakwakulupilila. Mwanya iyoyo peyo chimme pamo ni ŵanyawo pakuŵa nkulupilile umboni utwansalile ula.

¹¹ Kwa ligongo lyo tukumpopelelanga moŵa gose kuti Akunnungu ŵetu ankombolesye kutama malinga ni inkuti pakusachilwa kutama. Tukupopelela kuti kwa ukombole wao amalichisye yose yambone inkusaka kupanganya ni kila masengo ga chikulupi.

¹² Tukupopelela yele kuti liina lya Ambuje ŵetu Che Yesu likuswe nkati mwenu, ni ŵanyamwe nkuswe kwa litala lya umbone wa Akunnungu ŵetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

2

Mundu Jwachigongomalo

¹ Achalongo achinjangu wakanonyelwa, aji jili ngani ja kwika kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni kusongangana kwetu pamo paujo pao. Kwayele tukunchondelela nnope, ² kasimpweleswa chitema namuno unantojimye utenga, namose ni liloŵe, namose ni chikalata chachikuganichikwa kuti chityochele kukwetu, chachikusala kuti lyuŵa lya kuuja kwa Ambuje limasile kwika. ³ Nkakunda kulambuchikwa ni mundu jwalijose kwa litala lyalili lyose. Pakuŵa lyuŵa lyo ngaliika mpaka uiche kaje utindiganyo wekulungwa ni Jwachigongomalo awoneche, mundu jo mbesi jakwe jili kujonangwa tikitiki pa mooto wangali mbesi. ⁴ Jwelejo akulikwesya pachanya pa kila chindu chakuchiŵilanga wandu kuti achiminungu pane kuchipopelela. Kwayele chajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu ni kutama mwelemo achiliŵilangaga nsyene kuti ali Akunnungu.

⁵ Ana ngankukumbuchila kuti panaliji pamo ni wanyamwe nansalile indu yose yi? ⁶ Nambo kwana chindu chachikulekasya kopochela yeleyo sambano, ni wanyamwe nkuchimanyilila chelecho. Kwayele lyuŵa pachiliiche Jwachigongomalo chawoneche pa katema kambone. ⁷ Pakuŵa machili gagasisiche ga ngawoneka cho gakupanganya masengo, nambo Jwachigongomalo jula yaani Shetani ngawoneka kose mpaka jwele jwakunlekasya jo pachatyosyekwe. ⁸ Pelepo ni pachakopochele Mundu Jwachigongomalo, nambo Ambuje Che Yesu pachaiche chambulaje kwa mbumu ja pakang'wa pao ni kunjonanga kwa ung'alime wa ukulu pachaiche. ⁹ Mundu Jwachigongomalo chachiika ni machili ga Shetani ni kutendekanya imanyisyo yaili yose ni yakusimonjeka ya unami, ¹⁰ ni kutumia chigongomalo chachili chose kwalambusya wose wakusochela. Wanyawo chasochela ligongo nganaunonyela usyene kuti akulupuswe. ¹¹ Kwa ligongo lyo Akunnungu wapelechele machili ga kusoyasya kuti aukulupilile unami. ¹² Kwayele wandu wose uwakanile kuukulupilila usyene nambo akusisangalalila sambi, chalamulikwe.

Nsaagulikwe kuti ankulupusye

¹³ Nambo ikutuŵajila kwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu, achalongo wakanonyelwa ni Ambuje, pakuŵa Akunnungu ansagwile wanyamwe chitandile kundanda kuti nkulupuswe kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu kuti ntendekwe wandu ŵao ŵaswela kwa chikulupi chenu mu usyene. ¹⁴ Akunnungu annaliche mwanya kwa litala lya Ngani Jambone jitwalalichile uwe kuti mpochele liuto lya ukulu wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Nipele, achalongo achinjetu, njimeje chilimbile ni kukamulisya majiganyo gamwalijiganyisye kukwetu kwa ulalichile wetu pane chikalata chitwannembele.

¹⁶ Tukwaŵenda asyene Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati wetu juŵatunonyele ni kwa umbone wao, ŵatupele utulasyo wa moŵa gose pangali mbesi ni chilolelo chambone, ¹⁷ ajitusye mitima jenu ni kunlimbisa mmasengo ni kuŵecheta gambone.

3

Ntupopeleleje kwa Akunnungu

¹ Mbesi, achalongo achinjetu, ntupopeleleje kuti utenga wa Ambuje ujenele kwa chitema ni kupochelwa kwa kuchimbichikwa mpela ilitite kuŵa kukwenu. ² Iyoyo mpopelele kwa Akunnungu kuti atukulupusye ni wandu wachigongomalo ni wangalumbana, pakuŵa nganaŵa wose wakukunda kujikulupilila Ngani Jambone.

³ Nambo Ambuje ali wakukulupichika, nombe chanlimbisye ni kungosa ni Jwachigongomalo jula yaani Shetani. ⁴ Tukumanyilila isyene mwa Ambuje yakuti nkuitenda ni chinjendelechele kuitenda aila itukunlajisya.

⁵ Ambuje anlongosye mu kumanyilila kwannope unonyelo wa Akunnungu ni upililiu umpegwile ni Kilisito.

Majiganyo nkati kupanganya masengo

⁶ Kwa liina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito tukunnajisya achalongo achinjetu, nlisepusye ni achalongo achinjetu wose ŵaali ŵa ulesi ni wangakugakuya majiganyo gatwanjiganyisye. ⁷ Wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila inkuti pakusachilwa kutusyasya. Pakuŵa patwaliji pasikati jenu, uwe nganituŵa ŵa ulesi. ⁸ Uweji nganitulya chakulya cha mundu jwalijose panganlipa. Nambo twapanganyisye masengo kwa kuchalila ni nkuluga muusi ni chilo, kuti tukampa mundu jwalijose masengo ga kutulela. ⁹ Tukakombwele kutumia ulamusi wetu kuti ntukamuchisye, nambo nganitutenda yeleyo ligongo twasachile tunnosye inkuti pakusachilwa kutenda. ¹⁰ Pakuŵa, namose patwaliji nomwe twannajisye yeleyi, "Mundu jwalijose jwangasaka kupanganya masengo, akasalya iyoyo peyo."

¹¹ Tukuwetcheta yeleyi ligongo tupilikene kuti wampepe pasikati jenu ali wa ulesi, wangakupanganya masengo kose, nambo akwamba kulijinjisya mu indu ya wandu wane.

¹² Kwa liina lya Ambuje Che Yesu Kilisito tukwalajisya ni kwajamuka wele wandu kuti atulale ni kupanganya masengo kwa ligongo lya kulikolela chakulya chao achinsyene.

¹³ Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu, kasimpela kutendekanya yambone.

¹⁴ Naga apali mundu jwangasaka kugakumulichisya malajisyo gatukunlembela nchikalata chi, munlolechese kwannope mundu jo, nkasyowekana najo melepe akole soni.

¹⁵ Ngasimummalanjila jwelejo nti jwammagongo, nambo munjamuche chisau nlongo njenu.

Malowe ga kumalichisya

¹⁶ Ambuje wachitendewe asyene ampe chitendewele mowa gose ni mulimose. Ambuje atame ni wanyamwe wose.

¹⁷ Chelechi ni chikomasyo chingulemba ni makono gangu une che Paolo nansyene. Chelechi ni chimanyisyo changu cha ikalata yangu yose, yeleyi ni inguti pakulemba.

¹⁸ Ngummdela umbone wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose.

Chikalata chaandanda cha Paolo kwa Timoseo Chilongolelo

Chitabu cha ndanda chi che Timoseo, chili chikalata chiwalembele nduna che Paolo kwapelechela wakulijiganya wa che Timoseo. Chikalata chaandanda chi che Timoseo ikomboleka chalembeke pa chaka cha 62 mpaka 64 Pakumala kupagwa Che Yesu. Yeleyi ikomboleka yaliji chiwandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Che Paolo waliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kakajinji wammilangaga mwanagwe (Filipo 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Chikalata chi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iwajawisye kwa mundu badala ja kwajachisya mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu yo ili 2 Timoseo ni Tito ni Filimoni. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo nkati kwalamba Akunnungu kwa mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu (2:1-15) Yakutikusachilwa kuwa ilongola kwa mpingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu (3:1-13) Ni makanyo nkati wakwiganya wa unami (1:3-11; 4:1-15; 6:2-5). Chikalata chi chikulosya che Paolo iwatite pakwajiganya che Timoseo kuwa chilongola pasikati ja mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo gagakwakamusya ilongola ja mpingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu agano mowa gano kukombola kwalongosya wandu wakwakulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).

Ni sooni che Paolo akwajamuka che Timoseo nkati wakwiganya wa unami (1:3-11).

Nipele che Paolo akwendelechela kuwecheta yakuti pakwatogolela Che Yesu Kilisito (1:12-19).

Sooni akwalajisya che Timoseo nkati kwalamba Akunnungu ni ilongola ya mpingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu (2-3).

Che Paolo akuchimalichisya chikalata chakwe kwa kwapa che Timoseo malajisyo gaku-malichisya (4-6).

¹ Une che Paolo nduna jwa Che Yesu Kilisito kwa kulajiswa ni Akunnungu Nkulupusyo jwetu pamo ni Che Yesu Kilisito chilolelo chetu. ² Ngunnembela che Timoseo mwanangu jwa usyenyene mu chikulupi.

Ngummwenda umbone ni chanasa ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Che Yesu Kilisito Ambuje wetu.

Kwamuka nkati majiganyo ga unami

³ Ngusaka nonjele ku Efeso mpela ilya inatite pakunchondelela katema panaliji nkwaula ku Makedonia. Kweleko kwana wandu wakujiganya majiganyo ga unami nkaakanye.

⁴ Mwasalile alekangane ngano sya unami ni mowa gose kugatanga meena ga achambuje wao pangali mbesi. Yele yose ikutandisya makani. Ngaikwalimbisya wandu mmasengo ga Akunnungu gagakutendeka kwa litala lya chikulupi. ⁵ Nningwa wa lyele lilajisyo uli unonyelo waukutyochela mu ntima weswela ni nkuimanyilila kuitenda yaili yambone ni chikulupi cha usyene. ⁶ Nambo wandu wane gasowile gelego ni kugalauchila kuusyanausyana indu yangalimate. ⁷ Welewo akusaka aweje wakwiganya Malajisyo nambo achinsyene ngaakugamanyilila malowe gaakuga wecheta atamuno indu yaakulimbila kuisala.

⁸ Tukumanyilila kuti Malajisyo ga Akunnungu gali gambone, iwaga mundu chagawone kwa litala lyalikusachilwa kugawona. ⁹ Tukumanyilila kuti Malajisyo nganigawichikwa kwa ligongo lya wandu wambone, nambo gawichikwe kwa ligongo lya wandu wanalumbana ni wangakugajitichisya Malajisyo, ni wandu wangakwapopela Akunnungu ni waali ni sambu, ni wandu wangakwamanyilila Akunnungu ni wakutukana ni wandu wakwaulaga atati ni achikulu wao ni kwaulaga wandu wane. ¹⁰ Malajisyo gawichikwe kwa ligongo lya wachigwagwa ni kwa achalume wakugonana achinsyene pe ni kwa wakwasumisya wandu kuwa achikapolo ni kwa wanami ni kwa wakulumbilila unami ni kwa wakupanganya ipangungu yangaikulandana ni majiganyo gausyene. ¹¹ Majiganyo ga gakyochela mu Ngani Jambone jambele Akunnungu jwangukupilile lalichile Ngani Jambone jajikutyochela kwa Akunnungu waali ni ukulu ni wakulapikwa mowa gose.

Che Paolo akutogolela ligongo lya chanasa cha Akunnungu

¹² Ngwatogolela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito wandasile machili pa masengo gangu, pakuwa amweni ndili jwakukulupilichika nipele wasagwile kuti natumichile. ¹³ Namuno

kalakala naliji ngwatukana Akunnungu ni kwalagasya wāndu ni naliji mundu jwau-menyani, Akunnungu wāangolele chanasa, ligongo natesile yeleyo nkuloŵela kwangu ni kwa ungamanyilila wangu ni pakuŵa nganingola chikulupi. ¹⁴ Ambuje wetu wāambe umbone wao wejinji ni chikulupi ni unonyelo watulinawo nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Liloŵe li lili lyakukulupilichika ni kukundikwa, yakuti Che Yesu Kilisito wāiche pachilambo kukwakulupusya wāali ni sambi. None ndili jwa sambi kwapunda wose, ¹⁶ nambo kwa lye ligongo lya Akunnungu wāngolele chanasa. Wātesile yeŵe kuti kwa litala lyangune jwa sambi kwapunda wāndu wose, Che Yesu Kilisito akombole kulosya upililiu wao. None mme chisyasyo kwa wose uchakulupilile ni kupochela umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Sambano kwa Mwenye ŵa moŵa gose pangali mbesi, nombe wāngakuwa namose wāngakuwoneka, ni Wāali Akunnungu Wajika, wāndu wose wāape luchimbichimbi ni ukulu mmoŵa gose pangali mbesi! Eloo.

¹⁸ Mwanangu che Timoseo, ngumpa ali lilajisyo li malinga ni maloŵe gakulondola gagaŵechetewe kalakala gankati mwe. Maloŵe go ni gachigantende nkombole ku-menyana ngondo jambone, ¹⁹ mpunde kukamulisa chikulupi chenu ni majiganyo ga usyene ga chikulupi ni kuitenda yaili yambone pe. Wāndu wāne akanile kugajitichisya majiganyo ga usyene, kwayele achijonasile chikulupi chao. ²⁰ Mwa ŵelewo apali che Himeneyo ni che Alekisanda unajamwiche kwa kwalechela mmakono mwa Shetani kuti ajiganyikwe anaatukane Akunnungu.

2

Majiganyo gankati kupopela

¹ Nipele, chikanaŵe chachili chose mwasalile Akunnungu yankwisaka ni mwapopele Akunnungu ni mwapopelele wāndu wāne ni mwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya wāndu wose. ² Mwapopelele mamwenye ni wāndu wāali ni ulamusi kuti tutame kwa kutulala ni chitendeweŵe pamo ni kwachimbichisya Akunnungu ni lwendo lwambone. ³ Chindu chi chili chambone ni chakukundikwa paujo pa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, ⁴ jwakusaka wāndu wose akulupuswe ni akombole kuamanyilila usyene. ⁵ Pakuŵa Akunnungu ali wāmo pe, nombe kwana jwakwilanya jumo pe pasikati ja Akunnungu ni wāndu, ni mundu jo ali Che Yesu Kilisito, ⁶ uŵalityosise nsyene kwawombola wāndu wose. Ayiyi ikulosya kuti kele kaliji katema kakasachikwe kanti Akunnungu akusaka kwaŵombola wāndu ŵakwe. ⁷ Kwayele naŵichikwe me jwantenga ni jwakwajiganya wāndu wāngawā Ŵayahudi ni nalichile ngani ja chikulupi ni usyene. Une nguŵecheta yausyene nganguŵecheta ya unami.

⁸ Nipele papali pose pankusimana kwapopelele Akunnungu, ngusaka achalume wakulityosya kwaligongo lya Akunnungu anyakule makono gao gakusalala apopele pangali lutumbilo atamuno makani. ⁹ Iyoyopeyo ngusaka achakongwe alituluse ni kuwala minjilo yaikuchimbichikwa ni kulikwatula kwao kukaŵa kwa kutiŵa utiŵe wakusimosya pane kulilemba kwa indu yekolochekwe kwa sahabu atamuno igogo ya lulu pane minjilo ja ndalama jekulungwa. ¹⁰ Nambo kulikwatula kwao kuŵeje kwa isambo yambone ikuŵajilwa kutendekwa ni achakongwe ŵakwapopelele Akunnungu. ¹¹ Achakongwe atameje jii ni mkulitulusa katema ka kulijiganya Liloŵe lya Akunnungu. ¹² Une ngangumpa jwankongwe lipesa lya kwiganya, atamuno kwatawala ŵankwakwe, nambo atame jii. ¹³ Pakuŵa che Adamu ali jwaandanda kugumbikwa ni kwikaga che Hawa. ¹⁴ Ni che Adamu ngaŵa juŵanyanjekwe, nambo jwankongwe ni juŵanyanjekwe ni kulipwanya Lilamulo lya Akunnungu. ¹⁵ Nambo jwankongwe chakulupuswe ni chaligopole uchenene, naga chalonjele mu chikulupi ni unonyelo ni uswejele pamo ni kuligosa.

3

Ilongola mwa mpingo wa wāndu ŵakukulupilila Kilisito

¹ Ali liloŵe li lili lya usyene lyati, naga mundu asakaga aŵe chilongola jwa mpingo wa wāndu ŵakukulupilila Kilisito, akulajila masengo gambone. ² Nipele chilongola akusachilwa aŵeje mundu jwangali chileŵo, akusachilwa aŵeje ni ŵankwakwe ŵamope ni jwangakutolwa ni jwalunda ni jwakulichimbichisya ni jwapochela achalendo ni jwakukombola kwiganya. ³ Ngakusachilwa aŵe jwakolelwa ni jwaumenyani, nambo aŵeje jwakulitimalika ni jwakusaka chitendeweŵe, atamuno jwangakunonyela nnope mbiya. ⁴ Akusachilwa aŵeje mundu jwakwajimilila uchenene wāndu wāali mu nyuumba jakwe ni kwajiganya achiŵanagwe aŵe ŵa kupilikanichisya kwa luchimbichimbi lose. ⁵ Pakuwa iŵaga mundu ngakukombola kwajimilila uchenene wāndu wa mu nyuumba jakwe, chakombole chinauli kuujimilila mpingo wa wāndu ŵakukulupilila Kilisito yaani wāndu ŵa Akunnungu? ⁶ Ngakusachilwa aŵe jwakukulupilila jwasambano, atakulifuna

ni kugwa ni kulamulikwa mpela ila iyaliji kwa Shetani. ⁷ Sooni ikummajila aŵe mundu jwaali ni umboni wambone pasikati ja ŵandu ŵa paasa pa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito, kuti atakunyeluswa ni kugwa pa chitanje cha Shetani.

Ŵakamusi ŵa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito

⁸ Iyoyopeyo ŵakupanganya masengo ga kwakamusya ŵandu ŵane ŵaali mu mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito aŵeje ŵaali ni lwendo lwambone ni ŵandu ŵakusala chindu chimo ni ŵangakung'wa nkologo kwannope ni ŵandu ŵangali ni lipamo. ⁹ Akusachilwa kukumulangana kwannope ni usyene wausisikwe wa chikulupi kwa nningwa wambone. ¹⁰ Ikuŵajilwa alinjikwe kaje ni awonekaga kuti akufai nipele apanganye masengo ga ukamusi. ¹¹ Achakongwe ŵao iyoyo aŵe ŵandu ŵa mbili jambone, akaŵa ŵakulambusya, ni aŵeje ni ukombole wakulitawala ni ŵakukulupilichika mu yose. ¹² Jwakupanganya masengo ga kuukamusya mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito, aŵe mundu jwa ŵankwawo wamo pe ni kwalongosya achiŵanagwe uchenene pamo ni ŵandu ŵaali mu nyuumba jao. ¹³ Pakuŵa ŵakamusi ŵakupanganya masengo uchenene akulapikwa ni ŵandu, nombewo akupakombola kwasalila ŵandu chikulupi chakwete nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito pangajogopa.

Usyene wauunukulikwe

¹⁴ Ngunnembela chikalata chi, akuno ndi ngulolela kwika kukwenu pangakaŵa. ¹⁵ Nambo naga chingaŵe kwika, chikalata chi chichimanyisye lwendo lwa ŵandu yalukuti kusachilwa kuŵa mu nyuumba ja Akunnungu, yaani mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito. Ŵandu wo ali chimila ni nsingi wa usyene ni ali ŵandu ŵakwe Akunnungu ŵajumi. ¹⁶ Usyene, nganitikola lipamba nkati usyene wa chikulupi chekulu chachiunukulikwe, usyene wo ni kuti, Ŵelewo ŵawonechekwe mu chiilu cha chiundu, ŵaŵalanjikwe ni Mbumu jwa Akunnungu kuti ali ŵakupanganya yakusaka Akunnungu, ŵaloleche ni katumetume jwa kwinani. Ŵalalichikwe pasikati ja ŵandu ŵa ilambo, ŵakulupilichikwe papali pose mu chilambo, ŵanyakulikwe kwinani mu ukulu.

4

Ŵakwiganya ŵa unami

¹ Mbumu jwa Akunnungu akusala pangasisa kuti moŵa ga mbesi ŵandu ŵane chaleche chikulupi chao ni kusipilikachisya mbumu syasikulambusya ni majiganyo ga masoka. ² Majiganyo ganti yele gakujenechekwa ni ŵandu ŵa unami, ŵaati mitima jakukumbuchila kupanganya yambone jiwile mpela ila jijochekwe ni chisyano cha mooto. ³ Ŵele ŵandu wo akwiganyanga kuti ili sambu kulombela ni sooni kulya yakulya impepe. Nambo Akunnungu ŵaigumbile yele yakulya lyo kuti, ŵandu ŵakukulupilila Ŵele ni kuwanyilila usyene alyanje kwa kwatogolela Akunnungu. ⁴ Pakuŵa chili chose chachipanganyikwe ni Akunnungu chili chambone ni nganichipagwa chakukanilwa, nambo ipochelwe kwa kwatogolela Akunnungu. ⁵ Pakuŵa kwa litala lya Liloŵe lya Akunnungu ni kwa kupopelela, kukuchitenda chindu cho chikundikwe ni Akunnungu.

Jwaktumichila jwambone jwa Kilisito Yesu

⁶ Iŵaga chimwasalile achalongo achinjetu wose malajisyo ga, chimme jwaktumichila jwambone jwa Kilisito Yesu, chinkule mu chikulupi kwa malowe ga chikulupi ni majiganyo ga usyene gankugakuya. ⁷ Nambo nnekangane ni ngano syakalalaka sya unami syanganisiŵa sya Akunnungu ni syangalumbana. Nchalile nrole mbili ja kwanonyelesya Akunnungu. ⁸ Pakuŵa kulijongola kukuchikamusya chiilu nambo kupanganya aila yakuisaka Akunnungu kwana ukamuchisyo mu indu yose, pakuŵa ikutulanjila umi mu utame wa sambano ni waukwika wo. ⁹ Ali liloŵe li lili lyakukulupilichika, sooni lyalikuŵajilwa kukundikwa ni kukulupilichika. ¹⁰ Uwe tukusauka ni kupanganya masengo kwa kuchalila pakuŵa tukwete chilolelo chetu kwa Akunnungu ŵaali ŵajumi, ni ŵaali Nkulupusyo jwa ŵandu wose nnopenope jwa Ŵele ŵakukulupilila.

¹¹ Gele ni malowe gagakuŵajilwa kugalajisya ni kugajiganya. ¹² Nkajitichisya kuti mundu jwalijose anyosye pakuŵa ndi jwanchanda, nambo mme chisyasyo cha ŵandu ŵakukulupilila, mu uŵechete wenu ni mu lwendo lwenu ni mu unonyelo wenu ni mu chikulupi chenu ni mu utame waukwanyelesya Akunnungu. ¹³ Moŵa gose nlimbile kwaŵalanjila ŵandu Malembelo ga Akunnungu pangalisisa, ni kulalichila Ngani Jambone ni kwiganya mpaka patiiche. ¹⁴ Nkaleka kuupanganyichisya masengo ntuuka kutyochela

kwa Mbumu jwa Akunnungu umpochele kwa litala lya utenga wa wakulondola wa Akunnungu ni apala nkungulu wa achachekulu pa wansajichile makono. ¹⁵ Nganichisye nkati gelego ni kulityosya mwasyene nkupanganya indu yose. ¹⁶ Nlilolechesye inkuti pakutama ni inkuti pakwiganya. Njendelechele kutenda yeleyo kuti nkombole kulikulupusya mwasyene ni welewo wakumpilikana wo.

5

Yaikuti pakusachilwa kwapanganyichisya wakukulupilila

¹ Nkankalipila jwanume jwanchekele, nambo mmechete nawo nti atati wenu. Mwapanganyichisye achachanda nti achapwenu, ² mwapanganyichisye achakongwe achachekele nti achikulu wenu ni achiwali nti achalumbu wenu, pangaganichisya yangalumbana.

³ Mwakamuchisye achakongwe wawililwe ni achiwankwawo, wanganakola mundu jwakwakamuchisya. ⁴ Nambo iwaga jwawililwe akwete wanache pane isukulu, wanyawo akusachilwa alijiganye kupanganya indu yaikusachilwa kupanganyikwa ni wandu wakwapopelela Akunnungu kwa wandu waali mu nyumba jao. Ni kwa kutenda yeleyo akwachisya kwalela achawelesi ni achachekele wao mpela yatite kuleleka wanyawo pawaliji achanandi. Pakuwa achichi chili chakunonyelesya paujo ga Akunnungu. ⁵ Jwele jwankongwe jwawililwe kusyene jwanganakola mundu jwakunnela, achiwisile chilolelo chakwe kwa Akunnungu ni kutama nkwapopelela Akunnungu muusi ni chilo kuti akole ukamuchisyo. ⁶ Nambo jwankongwe jwawililwe jwakutama kwa kusaka kulionyeesya nnope jwelejo jwammwe, namuno ali jwansima chiwela. ⁷ Mwape wandu malajisyo ga, kuti wandu wane akasaona wana ilewo. ⁸ Nambo iwaga mundu ngakwakamuchisya achapkwake nnopenope awala wandu waali mu nyumba jakwe asyene, jwelejo achikanile chikulupi chakwe nombe ali jwangalumbana nnope kumpunda mundu jwangakukulupilila.

⁹ Kasimwalemba mu chitabu cha meena ga achakongwe wawililwe, jwawililwe jwali-jose jwanganamalila yaka sitini. Sooni aweje jwalombekwe kamo pe. ¹⁰ Sooni awe jwana umboni wa ipanganyo yambone, jwalelite achiwanagwe uchenene, jwawapochele achalendo mu nyumba jakwe, wakundile sajo sya wandu wa Akunnungu, wakamuchisye wakulaga ni wakupanganya indu yambone yaliyose. ¹¹ Nambo mu chitabu cho nkagalemba meena ga wawililwe ali achiwali, pakuwa wajinjilwaga tama ja kusaka kulombekwa sooni, chaleche kwatumichila Kilisito. ¹² Kwayele chaawe ni chilewo kwa kuleka chikulupi cha kwatumichila Akunnungu chiwachiwisile kundanda. ¹³ Nkupunda yeleyo, akuwa wa ulesi, achendajendaga mu nyumba jimo mpaka jine, ni akuwa wandu wakwasongona wandu wane ni kulijinjisya mu indu ya wandu wane ni kusala indu yangawajilwa kuisala. ¹⁴ Kwa ligongo lya ngusaka wele wawililwe ni achiwankwawo ali achiwali alombekwe, aweleche wanache ni kusigosa nyuumba syao kuti wammagongo wetu anakombole kukola lipesa lya kuwecheta indu yangalumbana yaikutugamba uwe. ¹⁵ Pakuwa wane wawililwe ni achiwankwawo, amasile kulyungasika ni kunkuya Shetani. ¹⁶ Iwaga jwankongwe jwali-jose jwakukulupilila Kilisito, akwete wawililwe ni achiwankwawo mwa achalongo achinjakwe, jwelejo akusachilwa kwagosa ni ngawa kuulechela masengo ga mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, kuti mpingo wo ukombole kwagosa wawililwe ni achiwankwawo wanganakola ukamuchisyo wauli wose.

¹⁷ Achachekele ilongola wakuulongsya uchenene mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito akuwajilwa kuchimbichikwa ni kupegwa malipilo gambone, nnope nnope wakuchalila kulalichila Ngani Jambone ni kujiganya. ¹⁸ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nkanta wa kang’wa ng’ombe pakupanganya masengo ga kuputukula magowolo,” ni “jwa masengo akuwajilwa malipilo gakwe.” ¹⁹ Ngasimpochela magambo gagakungamba jwanchekele chilongola jwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ika we kwa umboni wa wandu wawili pane watatu. ²⁰ Wele wakutenda ya sambu mwajamuche paujo pa wandu kuti wandu wane wo ajogope.

²¹ Ngunlajisya mmbujo pa Akunnungu ni mmbujo pa Kilisito ni mmbujo mwa achikatumetume wa kwini wawela wasagulikwe, nkamulisye malajisyo ga pangaleka nachiwamuno limo ni kutenda yaikusachilwa pangali lusagu. ²² Kasintenda chitema kunsajichila makono mundu pakusagulikwa kuwa chilongola nkupanganya masengo ga Ambuje. Sooni nkalinjisya mu sambu sya wandu wane, nambo nligose mwasyene, mpanganye yaikwanonyelesya Akunnungu.

²³ Ngasing’wa meesi pe, nambo mng’weje divai kanandi ligongo lya lutumbo lwenu pakuwa nkulwalalwala.

²⁴ Sambi sya wāndu wāne sikuwoneka pangasisika namose kakanawē katema ka kula-mulikwa, nambo sambi sya wāndu wāne sikuwoneka kanyuma pakumala kulamulikwa. ²⁵ Iyoyopeyo ipanganyo yambone ikuwoneka pangasisika, namose aila yangaikuwoneka pangasisika ngaikomboleka kususika.

6

¹ Achikapolo wose akuwajilwa kwachimbichisya kwannope achakulu wāo kuti akapagwa mundu jwa kwatukana Akunnungu ni kugatukana majiganyo getu. ² Nombe achikapolo wāali ni achakulu wāo wakukulupilila akasawanyosya pakuwā ali achalongo achinjao mwa Kilisito. Nambo akuwajilwa kwatumichila uchenene, pakuwā nombewo akupochela indu yambone kutyochelela mmasengo ga wākilisito wakwanonyela. Gelego ni malowē gankusachilwa kujiganyikwa ni kulalichikwa.

Majiganyo ga unami ni Chipanje chisyene

³ Mundu jwalijose ajiganyaga majiganyo gagakupisyangana ni aga ni ngakugakunda malowē ga usyene ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, atamuno majiganyo ga kutama nkwanonyelesya Akunnungu, ⁴ jwelejo aguumbele kuligamba ni jwangachimanyilila chachili chose. Jwele ali mundu jwakusaka makani ni umenyani wa malowē gangalimate gagakwikanawo wiu ni ngondo ni kutukana pane tama syangalumbana, ⁵ ni ukangani wangali mbesi kutyochela kwa wāndu wasakele mmitima jao ni wāngali usyenesyene. Wakuganichisya kuti kwatumichila Akunnungu lili litala lya kulipatila chipanje.

⁶ Isyene kwatumichila Akunnungu ngakukuntenda mundu awe jwachipanje, iwāga mundu inkwanile indu yalinayo. ⁷ Pakuwā nganituika ni chindu chachili chose mchilambo muno, namuno ngatutyoka ni chindu mu chilambo muno.

⁸ Nipele iwāga tukwete yakulya ni yakuwala, yeleyo ikutukwana. ⁹ Nambo wēle wakusaka kusichila wo akugwa mu yakulinjikwa ni kutanjila mu chitanji cha tama syasijinji syangalumbana, syasikwautila wāndu mu kukongoloka ni chiwa. ¹⁰ Pakuwā kujinonyela kwannope mbiya jili ndande ja ungalumbana wose. Wāndu wājinji asachile kwannope akole mbiya, kwayele achilesile chikulupi ni kulipoteka mitima jao kwa kupeteka kwakukulungwa.

Malajisyo ku che Timoseo

¹¹ Nambo mmwe mundu jwa Akunnungu nlisepusye ni yeleyo, nsose kuwā wambone paujo pa Akunnungu ni kutama mu utame wa kwatumichila ni iyoyo nkole chikulupi ni unonyelo ni upililiu ni kulitimalika. ¹² Mmeje jwakupunda mu kumenyanila lilo wē lyambone lya chikulupi, nkakole umi wa mo wā gose pangali mbesi, uwammilanjile katema pamwajitichisye mwasylene kwakuchitanga chikulupi chenu paujo pa wāndu wā umboni wājinji. ¹³ Ngunnajisya paujo pa Akunnungu wakuitenda indu yose iwe yejumi ni paujo pa Yesu Kilisito u wawalasile usyene paujo pa Pontio Pilato, ¹⁴ kuti nlikumulichisye lilajisyo li kwa kulupilichika pangalewā mpaka lyu wā litachiuja Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Kuujwa kwakwe chikutendekwe pa katema kakakusachilwa kaka wīchikwe ni Akunnungu. Akunnungu jwakulapikwa ni jwakulongosya ni Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje wā achambuje. ¹⁶ Wēlewo pe ni wakukombola kutama mo wā gose pangali mbesi nombe akutama palilanguka kwanti mundu jwalijose ngapakombola ku wāndichila ni ngapagwa mundu jwawaiye kwaona ni jwakukombola kwaona. Wāndu wose wachimbichisye wēlewo nombewo alongosye mo wā gose pangali mbesi! Eloo.

¹⁷ Mwasalile wāali wachipanje mu chilambo chasambano chino kuti akalifuna, atamuno akasachiwika chilolelo chao mu ipanje yangaikukulupilichika. Nambo wakulupilile Akunnungu wakutupa indu yose mkuchuluya kuti tukole lukondwa mu yele. ¹⁸ Mwasalile atende yambone, atende isambo yejinji yambone, a wē wāndu wakwakamusya wāndu wāne kwa ntima wambone ni atame chile kwagawila wāndu wāne ipanje yao. ¹⁹ Kwa kutenda yeke chikunkamusye kukola chipanje mu umi waukwika yaani umi usyene mpela ila mundu jwakulikumbila indu yejinji kuti yakamusye mmo wā gagakwika.

²⁰ Che Timoseo, choonde ngose aila imwapegwilwe. Nlisepusye ni iwēcheto ya wamba ni ukangani wangelumbana yaikuwīlanjikwa ni wāndu wāne, “Umanyilisi.” ²¹ Pakuwā wāndu wāne akuliwona akwete umanyilisi wo, ni kwakutenda yeleyo alesile kutenda yaikuwajilwa kutendekwa mu chikulupi chao. Umbone wa Akunnungu u wē kukwenu.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Che Timoseo Chilongolelo

Chitabu cha 2 Timoseo chili chikalata chaaŵili chiŵalemble nduna che Paolo kwalem-bela che Timoseo jwakulijiganya jwao. Chikalata chaaŵili chalembekechiŵandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Kele katema ko che Paolo ŵaliji ataŵikwe ku Loma (2 Timoseo 1:16). Che Paolo ŵaliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kose ŵammilangaga mwanagwe (Filimoni 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Achi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iŵajawisye kwa mundu badala ja kuchijausya kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu ili 1 Timoseo, ni Tito ni Filimoni. Katema paŵalemble chikalata cha 2 Timoseo, ŵandu ŵakwe Kilisito ŵaŵatamaga ku Loma ŵalinji nkulagaswa. Ali likukomboleka kuŵa ni ligongo lya che Paolo kutawa ni kwapa malajisyo che Timoseo gati apililile mu ulendo wao. Mpela yaitite kuŵa mu Timoseo jwaandanda, che Paolo akwajamuka kwannope che Timoseo nkati ŵakwiganya ŵa unami (1 Timoseo 16-18). Sooni akwasalila che Timoseo kuti chikupagwe kulaga pa katema kakakwika (3:1).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).

Nipele che Paolo akwasalila che Timoseo nkati kupililila (2:1-13).

Sooni akwapa malajisyo (2:14-26).

Nombe akwasalila che Timoseo nkati indu ichikopochele kanyuma ni kwasalila litala lyambone lya kuipanganya yele indu (3:1-4:8).

Che Paolo akumalichisya kwa kuŵecheta malowe gakwe nsyene kwa che Timoseo (4:9-24).

¹ Une che Paolo nduna jwa Kilisito Yesu, kwa kusaka Akunnungu uŵasagwile une kuti nyenesye chilanga cha umi watulinawo nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngunnembela mwe che Timoseo mwanangu jwaunonyelo.

Ngunsachila umbone ni chanasa ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje ŵetu Kilisito Yesu.

Chitogolelo ni malowe ga kutusya ntima

³ Ngwatogolela Akunnungu ungwatumichila kwa ntima waukuunosya kuti jwangali chilewo mpela iŵatite achambuje ŵetu, ngwatogolela Akunnungu kila pangunkumbuchila mmapopolele gangu muusi ni chilo. ⁴ Ngujikumbuchila misosi jenu, ngulajila kwannope kummona kuti ng'umbaswe lukondwa. ⁵ Nguchikumbuchila chikulupi chisyenesyene chachili mwenumwe, chikulupi chakwete anganga ŵenu che Loisi ni iyoyopeyo achikulu ŵenu che Eunike. Isyene nguimanyilila kuti nomwe nkwete. ⁶ Kwa ligongo lya ngunkumbusya kuti nkwisile ntuuka wa Akunnungu wauli nkati mwenu unwapochele panansajichile makono gangu. ⁷ Pakuŵa Mbumu jwatupele Akunnungu ngaŵa jwakutu-tenda tuŵe ŵakogopa, ngwamba, nambo ali Mbumu jwao jwakutupa machili ni unonyelo ni ntima wa kulisiŵila.

⁸ Ngasinkola soni nkwasalila ŵandu ŵane umboni wa ngani sya Ambuje ŵetu atamuno nkakola soni kwanguune jwandaŵikwe kwa ligongo lyao. Nambo mme pamo none nkulaga kwa ligongo lya Ngani Jambone malinga ni machili gampegwilwe ni Akunnungu.

⁹ Ŵelewo ŵatukulupwisye ni kutuŵilanga kuti tuŵe ŵandu ŵakwe, ngaŵa kwa isambo yetu yambone itwaitesile, nambo kwa ligongo lya kusaka kwa asyene ni kwa umbone wao. Ni ŵatupele umbone wao kwa litala lya Kilisito Yesu chitandilile mwa gose pangali mbesi. ¹⁰ Nambo sambano umbone wa Akunnungu uwunukulikwe kwa kwika kwakwe Nkulupusyo jwetu, Kilisito Yesu. Ŵelewo agapundile machili ga chiwa ni kwa litala lya Ngani Jambone atuwunukulile umi wa moŵa gose pangali mbesi.

¹¹ Kwayele une nasagulikwe ni Akunnungu kuti me nduna ni jwakwiganya kwa ligongo lya kwalalichila ŵandu Ngani Jambone. ¹² Kwa ligongo lya yele ngusauka ni indu yi. Nambo ngangujogopa kwa ligongo lya yele pakuŵa ngwamanyilila Ŵelewo unakulupilile ni ngumanyilila kusyene kuti akukombola kuchigosa achila chiŵambele mpaka lyuŵa lichauje. ¹³ Mgakumulichisye majiganyo ga usyenesyene gananjiganyisye, mu chikulupi ni unonyelo wauli nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ¹⁴ Mchigose yambone chimpegwile kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu jwakutama mwetuwe.

¹⁵ Mpela inkuti pakuimanyilila kuti ŵandu achajinji wa kuchilambo cha Asia anesile, mwa ŵele apali che Fugelo ni che Helimogene. ¹⁶ Ambuje ŵatendele chanasa ŵandu ŵa

pannango u che Onesifolo, pakuwa wausengwasisye ntima wangu katema kakajinji kwa kwika kukumona. Ni nganijatenda soni kwa chitawiko changu. ¹⁷ Katema pa waiche ku Loma watandite kusosasosa kwannope mpaka wasimene. ¹⁸ Ngwachondelela Ambuje watendele chanasa che Onesifolo pa lya lya kulamulikwa! Nomwe nkuimanyilila yambone iwandendele une ku Efeso kula.

2

Jwangondo jwakulupilichika jwa Kilisito

¹ Nipele mmwe mwanangu nlimbichikwe mu umbone wa Akunungu utukupochela nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngajigale majiganyo gimpikene kwanguune ginagasasile mmbujo mwa waumboni wajinji, ilaila mwape wandu wakukulupichika uchakombole kwajiganya wane. ³ Mpililile mmalagasyo pamo nowe nti jwangondo jwambone jwa Kilisito Yesu. ⁴ Jwangondo jwakumenyana ngondo akuliwambasya ni indu ya umi wa mowa gose nambo akupanganya indu ya ikunnonyelesya jwankulu jwakwe. ⁵ Iyoyo mundu jwakupunda mu luwilo lwa kuutuka ngakupata chindu mpela singwa iwaga nganakuya malajisyo ga luwilo lo. ⁶ Jwakulima jwalimile kwa kuchalila akusachilwa awe jwaandanda kupata milimbu. ⁷ Mganisye ingusala yi, pakuwa Ambuje champe lunda lwa kuimanyilila yose.

⁸ Mwakumbuchile Che Yesu Kilisito wasyuchile, wa lukosyo lu che Daudi mpela ijikuti kusala Ngani Jambone jingulalichila. ⁹ Une ngusauka ni kutawikwa ni minyolo nti mundu jwachigongomalo kwa ligongo lya kulalichila Ngani Jambone ji. Nambo Lilowe lya Akunungu ngalikutawikwa ni minyolo. ¹⁰ Kwa ligongo li ngupililila yose kwa ligongo lya wandu wasagulikwe ni Akunungu kuti welewo nombe akulupuswe kwa litala lya Kilisito Yesu ni kwichisya ukulu wa mowa gose pangali mbesi. ¹¹ Au uwechete u uli wasyene wati, "Iwaga twawile pamo nawo, iyoyo tutulame pamo nawo.

¹² Iwaga tutupunde kupililila, sooni tutulongosye pamo nawo. Iwaga tutwakane, nombewo chatukane uweji.

¹³ Iwaga ngatukulupilichika, wele chapunde kukulupilichika, pakuwa ngakukombola kugagalauka gawechete nsyene."

Jwamasengo jwakundikwe ni Akunungu

¹⁴ Yele indu yi mwakumbusye wandu wenu ni kwajamuka paujo pa Akunungu kuti aleche kukanilana nkati malowe. Kukanilana kwangali malumbo pakuwa kukwalyungasya wandu wakugapilikana. ¹⁵ Nchalile kwannope kuti nkombole kukundikwa ni Akunungu nti jwa masengo jwangaikutesya soni pa masengo gakwe, ni jwakwiganya uchene enenga wa usyenyene wa Akunungu. ¹⁶ Nliwambasye mu iwecheto ya wamba ni yangalumbana, pakuwa yele ikwatenda wandu akaanonyelesya Akunungu. ¹⁷ Majiganyo ganti yele gali mpela liwanga ndonde lyalikutauna chiilu. Mwa wele wajiganyisye yele apali che Himeneyo ni che Fileto. ¹⁸ Wele wandu alilesile litala lya usyene ni kuchiwika chikulupi cha wandu wane mu lipamba achitiji kusyuka kwa wandu wose kumasile kutendekwa. ¹⁹ Nambo usyene wa Akunungu ujimi kwa kulimba nti liganga lya nsingi ni pachanya pakwe galembehekwe, "Ambuje akwamanyilila wandu wakwe," ni "Jwalijose jwakuti awele jwa Ambuje, aleche sambu."

²⁰ Mu nyumba jajikulungwa kwana yoombo ya ikolochekwe kwa sahabu ni kwa mbiya, ni yoombo ine ikolochekwe kwa itela ni kwa litaka, nombeyo ikutumikwa kwa masengo katema kose. ²¹ Nipele iwaga mundu chaliswejesye kwa kulitalikanganya ni sambu, chawe jwasagulikwe ni kuwichikwa pajikajika pe kwa kwatumichila Ambuje wao. Nombewo ali chile kwa masengo gambone. ²² Nliwambasye ni tama ja uchanda ni nsose kupanganya yakusaka Akunungu ni nkole chikulupi ni unonyelo ni chitendewepe pamo ni wandu wose wakwapopelela Ambuje kwa ntima wambone. ²³ Ngakane makani ga kulo wela gangalimate pakuwa nkuimanyilila kuti gelego gakatandisya umenyani. ²⁴ Jwakwatumichila Ambuje akakanilana. Akusachilwa awele jwakulitimalika kwa wandu wose ni jwakwiganya jwambone ni jwakupililila, ²⁵ jwakwajamuka kwa kulitimalika awala wakwakanila pakuwa panepa Akunungu akukombola kwapa lipesa lya kuleka sambu syao ni kuimanyilila usyene. ²⁶ Kwa litala lya lunda lwao chilwaujile, kwayele chakulupuche pa chitanji cha Shetani chiwatanjise ni kwatenda ajitichisye kupanganya yakusaka.

3

Moŵa ga mbesi

¹ Mmanyilile kuti moŵa ga mbesi chikuŵe ni ndawî sya malagasyo gamakulungwa. ² Pakuŵa ŵandu chachiŵa ŵakulinonyelesya achinsyene ni ŵakusinonyela mbiya ni ŵakulilapa ni ŵachibuli ni ŵakwatukana Akunnungu ni ŵangakwapilikanichisya achaŵelesi ni ŵangali ni kutogolela ni ŵandu ŵachigongomalo. ³ Chapagwe ŵandu ŵangali ni unonyelo muntima ni ŵangakusaka kwilana ni ŵakulambusya ni ŵakutolwa ni ŵachikali ni ŵangakuinonyela indu yambone. ⁴ Chachiŵa ŵakugalaukana jwine ni jwine ni ŵandu ŵangakukosya ni ŵa chibuli ni ŵakusaka kulinonyelesya kwa indu kupunda kwanonyela Akunnungu. ⁵ Kwa paasa chaoneche mpela ŵandu ŵakwapopelela Akunnungu nambo akugakana machili gakwe. Nliŵambasye ni ŵandu wo. ⁶ Mwa ŵelewo akwaula mmajumba ga ŵandu ni kwalambusya achakongwe ŵakulŵela ni kwatenda ŵapikanile ŵanyawo pe. Achakongwe wo aguumbaŵe sambi ni kulongoswa ni tama ja kupisyangana. ⁷ Achakongwe wo akusaka kulijiganya moŵa gose nambo ngakukombola kwika mwa kuumanyilila usyene. ⁸ Ŵakwiganya wo akuukanila usyene mpela ila che Yane ni che Yambule iŵatite kwakanila che Musa. Nganisi sya ŵele ŵandu syejonasiche ni chikulupi chao chili chaunami. ⁹ Nambo ŵelewo ngasajendechela kose pakuŵa kuloŵela kwao chikuwoneche pakulanguka kwa ŵandu wose. Yele ni iyatite kwa che Yane ni che Yambule.

Malajisyo ga kumalichisya

¹⁰ Nambo mmwejo ngakuyiye majiganyo gangu ni lwendo lwangu ni aila inasakaga kuitenda ni chikulupi changu ni upililiu wangu ni unonyelo wangu ni kulindilila kwangu nkupililila, ¹¹ masausyo gangu ni kulaga kwangu. Nkumanyilila indu yose iyangopochele une ku Antiokia ni ku ikonio ni ku Lisita. Nagapililile masausyo gamakulungwa nnope! Nambo Ambuje ŵangulupwisye mu yose. ¹² Elo, ni wose ŵakusaka kutama ni kwapopelela Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu alindilile kulagaswa. ¹³ Nambo ŵandu ŵangalumbana ni ŵakulambusya chapunde kuŵa ŵangalumbana, chiŵalambusye ŵandu ŵane ni welewo chachilambuswa ni ŵandu ŵane. ¹⁴ Nambo mmwejo nlimbile kutama mu usyene umwajiganyikwe ni kuukunda. Pakuŵa nkumanyilila ŵaani ŵanjiganye ni ŵankwakulupilila. ¹⁵ Nkumbuchile kuti chitandile uwanache wenu mkugamanyilila Malembelo ga Akunnungu yagakuti kumpa lunda lwalukuikanawo ukulupusyo kwa litala lya kwakulupilila Kilisito. ¹⁶ Malembelo ga Akunnungu gose galembekwe kwa kulongoswa ni Akunnungu nombe gana masengo gakwiganya usyene ni gakwamuka ni gakulinganya ileŵo ni kwajiganya ŵandu atame mu utame wambone paujo pa Akunnungu, ¹⁷ kuti munda jwakuntumichila Akunnungu aŵe jwakomboleswe mu indu yose kuti aŵe chile kupanganya masengo gagali gambone.

4

¹ Ngunnajisya mmbujo mwa Akunnungu ni Kilisito Yesu uchiŵalamule ŵajumi ni ŵawe, pakuŵa akwika kulongosya ali Mwenye, ² nnalichile Liloŵe lya Akunnungu katema pakusaka ŵandu pane ngakusaka, njamuche ni kukalipila kwa upililiu wose ni kwajiganya majiganyo gambone. ³ Pakuŵa chikaiche katema ŵandu pachagakane kugapilikana majiganyo ga usyene, nambo chasache kugakuya agala gakugasaka achinsyene kugapilikana ni kulisonganyichisya ŵakwiganya ŵajinji kuti ŵajiganye indu yakuisaka nnope kuipilikana. ⁴ Chakane kuupilikana usyene ni chapilikanile ngano sya unami. ⁵ Nambo mmwe, nligose mu yose, ngapililile malagasyo, mpanganye masengo genu ga kulalichila Ngani Jambone ni kupanganya masengo genu ga kwatumichila Akunnungu.

⁶ Pakuŵa katema kangu ka kuwa kawandichile ni chajjite miasi jangu mpela ila ŵambopesi yakuti kupungula sadaka ja divai paujo pa Akunnungu. ⁷ Menyene ngondo jambone, utwiche mpaka kumbesi kwa luwilo lwangu ni nachigosile chikulupi. ⁸ Ni sambano isigalile kupegwa chindu mpela singwa wauli ntuuka uŵagosele ŵandu ŵaali ŵambone paujo pa Akunnungu. Ambuje ŵakwalamula ŵandu yaikusachilwa chachimba une pa lyuŵa lyo, ngaŵa une pe, nambo ŵandu wose ŵakulolela kwa unonyelo kuuja kwao.

Malajisyo gakumalichisya

⁹ Nchalile kwika kukwangu chitema. ¹⁰ Pakuŵa che Dema ŵainonyele indu ya pachilambo chino, ŵanesile ni kwaula ku Sesalonike. Che Kilesike ajawile ku Galatia ni che Tito ajawile ku Dalimatia. ¹¹ Che Luka jika pe ni ŵaali none. Muntole che Maliko njise pamo nawo, kuti akombole kungamuchisya mu masengo gangu. ¹² Nambo che Tukiko nantumile ku Efeso. ¹³ Pachinchiika munyigalile likoti lyangu linalesile ku che Kalipo ku Tuloa, nombe pankwika po munyigalile itabu, nnope nnope yeila yekolochekwe kwa mapende.

¹⁴ Che Alekisanda jwakusyana isyano ambanganyichisye yakusakala yejinji, Ambuje chiwauchisye kwa agala gagapanganyisye. ¹⁵ Nomwe nililechesye ni jwelejo pakuwa wagakanile kwachikali malowe getu.

¹⁶ Katema panaliji nkulichenjela pa nkungulu kandanda nganapagwa namose jumo juwangamwisye, nambo wose walesile. Ngwachondelela Akunnungu kasiwawalanjila gele magambo go. ¹⁷ Nambo Ambuje waliji pamo ni une wambele machili none nakombwele kulalichila utenga wose kwa utindimiso kuti aupikane wandu wanga wa Wayahudi wose. None nakulupwiswe kutyochela nkulamulikwa chiwa mpela ila mu nkang'wa mwa lisimba. ¹⁸ Ambuje changulupusye ni indu yose yangalumbana ni kung'osa mpaka ichile ku umwenye wao wa kwini. Ukulu uwe kwa wele mowa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

¹⁹ Mwakomasye che Pilisila ni che Akila, pamo ni wandu wose wa pannango u che Onesifolo. ²⁰ Che Elasto watemi ku Kolinto nombe che Tilofimo naalesile ku Mileto ligongo waliji nkulwala.

²¹ Njanguye kwika kakanawe kwika katema ka mbepo. Che Eubulo ni che Pude ni che Lino ni che Kilaudia akunkomasya iyoyopeyo achalongo wenu wane wose akunkomasya.

²² Ambuje awe pamo nomwe. Umbone wa Akunnungu uwe ni wanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Tito Chilongolelo

Chitabu chi che Tito chili chikalata chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo chi Wannembele mundu jumo jumo pamalo pa Wandu Wakukulupilila Kilisito. Ikalata ine itatu ili Timoseo jwaandanda ni Timoseo jwaawili ni Filimoni. Che Paolo Wannembele chikalata cho che Tito, nambo sooni walemble nti chikalata cho chikukomboleka kusyomekwa kwa liloŵe pa Wandu. Tukukombola kumanyilila chelechi ligongo akulisala nsyene nti nduna, chindu chakuchimanyilila che Tito chitandile kalakala. Che Paolo walemble chikalata chi pa yaka ya 63-65 pakumala kupagwa Che Yesu.

Che Paolo akunsalila che Tito kuti walongosye Wandu Wakukulupilila Kilisito Waali mu chilumba cha Kilete. Che Paolo walemble chikalata chi kwa ligongo lya kunsalila che Tito itajile pakwasagula ilongola wa mipingo ja Wandu Wakukulupilila Kilisito ni kwajiganya, ni indu iwansalile mu chikalata ikulanda ni yeila yaisasile mu ikalata iwili iwalembele che Timoseo. Chikalata chao chikusala yakuti kusachilwa kulongosya kwa chambone nnope ilongola wa mipingo ja Wandu Wakukulupilila Kilisito. Kwayele ilongola pamo ni mipingo ja Wandu Wakukulupilila Kilisito wa lelo jino akusachilwa atendeje yeleyo.

Yaili mwelemo

Che Paolo akunsalila che Tito Wasagule ilongola wakwajogopa Akunnungu (1:1-16).

Soonni akunsalila wajiganye Wandu kutama yakuti pakusaka Akunnungu (2:1-3:11).

Mbesi, che Paolo akumalichisya kwa kulemba malowe gampepe gakumalichisya (3:12-15).

¹ Une che Paolo, jundi jwaktumichila jwa Akunnungu ni nduna jwa Che Yesu Kilisito, ngunnembela chikalata chi mwe che Tito. Uneji najichikwe kwalongosya Wandu Wasagulikwe ni Akunnungu kuti wakulupile ni kumanyilila usyenesyene ni kutama yaikuti pakwanonyesya Akunnungu. ² Chikulupi ni umanyilisi wa usyene wu ikutupa chilolelo cha umi wa mowa gose pangali mbesi. Akunnungu wangakombola kusala ya unami, watupele chilanga cho chikanaŵe kugumbikwa chilambo. ³ Waliunukwile liloŵe lyakwe pa katema kakwe. Une napegwilwe utenga wo kwa lilajisyo lya Akunnungu Nkulupusyo jwetu juwangulupile kuti naulalichile kwa Wandu.

⁴ Chikalata chi ngunnembela mmwe che Tito, mwanangu jwa usyenesyene jutukukulungana mu chikulupi chimo. Ngunsachila umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito nkulupusyo jwetu.

Masengo ga che Tito ku Kilete

⁵ Nanlesile ku Kilete kuti nkombole kuikosya yanayose yaisagalile ni kwaŵika achakulu wa mipingo ja Wandu Wakukulupilila Kilisito mu musi wauli wose mpela indite kunnajisya,

⁶ chilongola jwa mpingo wa Wandu Wakukulupilila Kilisito akusachilwa kuwa mundu jwangali magambo gagali gose, ni jwali ni jwankongwe jumo, ni Wanache wakukulupilila Kilisito ni wangaŵechetelwa nkati wende wangalumbana atamuno ungapilikanichisya.

⁷ Pakuwa jwakuujimilila mpingo wa Wandu Wakukulupilila Kilisito akusachilwa kuwa mundu jwangali magambo gagali gose, ligongo jwelejo ali jwakwimilila masengo ga Akunnungu. Ngakusachilwa kuwa mundu jwa chibuli atamuno jwakalipa atamuno jwakolelwa atamuno jwakuputa atamuno kuwa mundu jwakunonyelwa nnope mbiya.

⁸ Nambo ikuwajilwa aŵe jwakunonyelwa kwapochele achalendo ni jwakunonyelwa ni indu yambone ni jwakulitulusya ni jwakupanganya yaikwanonyesya Akunnungu ni jwanswela ni jwakukombola kulilongosya nsyene. ⁹ Akusachilwa kulikamulisya liloŵe lyakukulupilichika mpela yayite kujiganyikwa, kuti akombole kwalimbisya mitima Wandu wane kwa majiganyo ga usyene ni kwalosya ileŵo yao Wandu wakugakana majiganyo go.

¹⁰ Pakuwa kwana Wandu wajinji nnoopennope waali mu mpingo wa Wayahudi waŵagalawiche ni kukulupilila Kilisito, wele wakukanila kupilikana, akuŵecheta wamba ni akwalyungasya Wandu wane.

¹¹ Wele Wandu akanyichikwe kuŵecheta, pakuwa akwatindiganya Wandu wa majumba gamajinji kwa kwiganya indu yangawajilwa kwiganya, akutenda yeke kwa nningwa wangalumbana wa kupatila mbiya. ¹² Namose jumo jwa wakulondola wao achinsyene jwali Mkilete watite, “Wakilete ali wa unami mowa gose, ali mpela ijama yakusakala, waulesi ni wakunyela.”

¹³ Umboni wu uli wausyenesyene. Kwa ligongo lyo, mwajamuche kwa kalipa kuti akole chikulupi chisyene. ¹⁴ Mwajiganye aleche kupilikanila ngano sya unami sya Wayahudi namose malajisyo ga Wandu wakukanila usyene.

¹⁵ Kila chindu chili cheswejele kwa Wandu waswejele paujo pa Akunnungu, nambo

ngapagwa chindu chachili cheswela kwa wāndu wāngalumbana ni wāngakwakulupilila Akunnungu, pakuwa nganiso syao ni ntima wa kukumbuchila kuitenda indu yambone ijonasiche. ¹⁶ Wāndu wā akwitichisya kuti akwamanyilila Akunnungu, nambo mu ipanganyo yao akwakana. Wāndu wo ali wākuchima ni wākutindiganya tindiganya, namose ngakukombola kupanganya masengo gagali gose gambone.

2

Majiganyo gagali ga usyene

¹ Nambo mmwejo njiganye majiganyo ga usyene. ² Mwasalile achalume wāchekulwiipe aŵe wākukombola kulilongosya achinsyene ni wākuchimbichikwa, ni wākulitulusya, ni wāutindimiso mu chikulupi ni mu unonyelo ni mu upililiu.

³ Ni achakongwe wāchekulwiipe iyoyo peyo mwasalile atameje mu utame wa kwajogopa Akunnungu. Analambusye atamuno akaŵa achikapolo wākukolelwa divai, nambo wākwiganya yaili yambone pe, ⁴ kuti wājiganye achiŵali kwanonyela achiŵankwawo ni kwanonyela wānache wao, ⁵ ni wākukombola kulilongosya achinsyene ni waswejele, wākugagosa yambone majumba gao ni wā ntima wambone ni wākwapilikanichisya achiŵankwawo kuti Liloŵe lya Akunnungu likasatukanwa ni wāndu.

⁶ Ni iyoyo achachanda mwalimbisye kuti akombole kulilongosya achinsyene. ⁷ Mu indu yose mwasyene mme chisyasyo cha kupanganya yambone nchilosyaga usyene ni mmajiganyo genu nlosye kuti mmwe mwasyene nkugakulupilila ni kugakuya. ⁸ Maloŵe gankuŵecheta ganaŵe ni chileŵo chachilichose kuti wammagongo ŵenu jatende soni, pakuŵa nganakola chachilichose changalumbana chakusala nkati ngani syetu.

⁹ Achikapolo wāpilikanichisye achakulu wao wā pachilambo ni kwanonyelesya mu yanayose. Alisepusye kwangangana nawo, ¹⁰ pane kwajiŵa indu yao. Nambo alosye katema kose kuti ali wā ntima wambone ni wākukulupichika, kuti majiganyo ga Akunnungu Nkulupusyo jwetu galoleche yambone mu yose.

¹¹ Pakuŵa umbone wa Akunnungu waukwikanawo ukulupusyo kwa wāndu wose uwunukulikwe. ¹² Nombewo ukutujiganya kuti tuleche chigongomalo ni tama syangalumbana sya pachilambo pano, tutameje kwa kulilongosya achinsyene ni kuŵa wāmbone paujo pa Akunnungu ni kutama kwa kwanonyelesya Akunnungu mu chilambo chino, ¹³ tuchilindililaga lyuŵa lya upile lyatukulilolela, pelepo chiutyochele ukulu wa Akunnungu Wāku ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. ¹⁴ Jwelejo wālityosisye nsyene kwa liwamba lyetu uwe kuti atuwambole mu ileŵo yose ni kutuswejesya kuti tuŵe wākwe asyene, wāndu wāali ni lung'wanu lwakupanganya ipanganyo yambone.

¹⁵ Sambano mwajiganye indu yi kwa ulamusi wose, mwalimbisye mitima ni kwajamuka. Mundu jwalijose anannyosye.

3

Kutendekanya yaili yambone

¹ Mwakumbusye wāndu kulitulusya paujo pa ilongola ni wākutawala ni ulamusi, wāpilikanichisye ni kuŵa chile kupanganya ipanganyo yambone. ² Mwasalile akasantukana mundu jwalijose, anaŵe wāumani, aŵeje wāmbone achilosyaga kulitulusya katema kose kwa wāndu wose. ³ Pakuŵa nowe wākwe kalakala ko twaliji wākuloŵela, wākukanila ni wākulyungasika. Twaliji achikapolo ŵa tama syangalumbana ni kulinonyelesya kwa pachilambo. Twatemi mu chigongomalo ni kukolelana wiu, wāndu wātuchimile ni uweji twachimile wānyawo. ⁴ Nambo pawawoneche umbone ni unonyelo wa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, ⁵ wātukulupwisye uweji, ngaŵa kwa ligongo lya chindu chachilichose chambone chitutesile uwe, nambo kwa ligongo lya chanaso chao. Wātujosisye sambu syetu ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatutesile tupagwe kaaŵili ni kuŵa ni utame wa sambano. ⁶ Pakuŵa Akunnungu wātujitilile kwa winji Mbumu jwa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito Nkulupusyo jwetu, ⁷ kuti kwa umbone wao tukombole kuŵalanjikwa wāmbone ni kuukola umi wa moŵa gose pangali mbesi utukuulolela. ⁸ Liloŵe li lili lya usyene.

Ngusaka nsale chindu chi kwakulimbila, kuti wāndu wāwākulupilile Akunnungu, akumbuchile kulimbila mu ipanganyo yambone. Chelecho chili chambone ni chakwakamuchisya wāndu. ⁹ Nambo nlisepusye ni mausyano ga kuloŵela, ni kugamanya meena ga ngosyo ngano ni kulipulana pamo ni makani gankati Malajisyo, pakuŵa indu yo ngaŵa chindu kwa Akunnungu ni yangalimate. ¹⁰ Mundu jwakwikanawo kulekangana, pakumala kunjamuka kaandanda ni kaaŵili, munnecheje. ¹¹ Nipele nkumanyilila kuti mundu jwati iyoyo aluyungasiche, ni kukola sambu, ni sambu syakwe sikunlamula nsyene.

Malowê ga kumalichisya ni malajisyo

¹² Pachinannajisye che Atema pane che Tukiko kukwenu njanguye kwika ku Nikapoli kukuunola une pakuwâ ngusaka ndame kweleko katema kambepo. ¹³ Ntende inkuti pakukombola munkamuchisye che Sena, mundu jwakugamanyilila malajisyo pamo ni che Apolo kuti akombole kuutanda ulendo wao, nipele nnole kuti anasoŵekwe ni chindu chachilichose chakusaka mu ulendo wao. ¹⁴ Ikusachilwa wându wetu alijiganye kulimbichila kupanganya masengo gambone, kuti akombole kwakamuchisya wându wakusoŵekwa ni indu ya kila lyuwa ni anatame utame wangaukwapokasya.

¹⁵ Wându wose wâali pamo ni une akunkomasya. Mungomachisye mpingo wa wându wakutunonyela, wakunkulupilila Kilisito.

Umbone wa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Filimoni Chilongolelo

Chitabu cha mwana chi che Filimoni chilembekwe ni nduna che Paolo, (1:1). Che Paolo wāliji ataŵikwe katema paŵalembile chitabu chi, malumbo gakwe ikukomboleka ŵalembile chitabu chi ku Loma. Iŵaga wāliji ku Loma, nipele chalembekwe yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, kali katema kakoko kaŵalembile chitabu cha Ŵakolosai.

Wannembele chikalata chi mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Filimoni. Che Filimoni wāliji jumo jwa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu, ni iyoyo wāliji ni kapolo jwakwe juŵaŵilanjikwe che Onesmo. Che Paolo ŵannembele che Filimoni kunchondelela kuti akanjamuka che Onesimo kapolo jwakwe juŵautwiche kutyochela ku che Filimoni. Kwa malajisyo ga umwenye wa Chiloma che Filimoni akakombwele kummulaga che Onesimo. Che Paolo ŵanyenjile che filimoni kwa kunlimbisa ntima ankunde che Onesimo nti Mkilisito njakwe, iyoyo peyo che Paolo akumenda che Filimoni annechelele che Onesimo kuti ŵakamuchisye che Paolo kwa chiŵandi, (1:13-14).

Yaili mwelemo

Che Paolo akunkomasya che Filimoni (1:1-3).

Che Paolo akunchondelela che Filimoni ampochele che Onesimo nti Mkilisito njakwe (1:4-21).

Che Paolo akumalichisya kwa kwasalila kwa chichi akusaka kwajimajimila ni kwakomasya (1:22-25).

¹ Une che Paolo jundaŵikwe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito. Une pamo ni che Timoseo nlongo njetu, tukunnembela alakwe che Filimoni jwakunonyelwa jwetu, ni junkupanganya masengo pamo nowe, ² ni kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wose waukusongangana mu nyumba jenu, ni kwa alumbu ŵetu che Afia ni kwa che Alikipo jwangondo njetu.

³ Tukunsachilanga umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu, ni Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

Unonyelo ni chikulupi chi che Filimoni

⁴ Nlongo njangu che Filimoni, katema kose pangupopela, ngunkumbuchila mmwe, ni kwatogolela Akunnungu ŵangu, ⁵ pakuŵa ngupilikana inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela ŵandu wose ŵa Akunnungu. ⁶ Ngumpopelela kwa Akunnungu kuti mme ni machili ga kwasalila ŵandu ŵane chikulupi chenu, kuti akombole kumanyilila indu yambone itukwete uwe ŵatulumbikene ni Kilisito. ⁷ Nlongo njangu, unonyelo wenu usengwasisye kwannope ni kulimbisya ntima. Pakuŵa njisengwasisye mitima ja ŵandu ŵa Akunnungu.

Che Paolo akwaŵenda che Filimoni nkati che Onesimo

⁸ Kwa ligongo lyo, naŵaga nlongo njenu nkulumbikana ni Kilisito, ngakombwele kunnajisya pangali lipamba mpanganye chinkusachilwa kuchipanganya, ⁹ nambo kwa ligongo lya unonyelo, mmbaya nammende. Ngutenda yeleyi namuno uneji che Paolo jundi jwanchekulwiye, ni sambano ndaŵikwe kwa liwamba lya Che Yesu Kilisito. ¹⁰ Kwayele ngunchondelela munkamuchisye che Onesimo jwali mwanangu nkulumbikana ni Kilisito. Pakuŵa ndili atatigwe chibumu kutyochela patwaliji pamo mu nyumba jakutaŵilwa ŵandu. ¹¹ Jwelejo kalakala nganakola masengo kukwenu, nambo sambano akwete masengo kukwenu ni kukwangu.

¹² Sambano ngummusya kukwenu, namuno ngwanonyela kwannope. ¹³ Ngasachile atame none papapa kuti angamuchisye pamalo penu pandili jwantawe ligongo naliji nkulalichila Ngani Jambone. ¹⁴ Ngangusaka kunkanganichisya mungamuchisye, nambo ngusaka mpanganye inkuti pakusaka mwasyene. Kwayele ngangupanganya chachilichose mpaka pachinsache.

¹⁵ Panepa lyeleli lili ligongo, che Onesimo ŵalekangene ni mmwe kwa katema, kuti auje sooni kukwenu ni kutama ni jwelejo moŵa gose pangali mbesi. ¹⁶ Sambano jwelejo nganaŵa kapolo sooni nambo jwambone kumpunda kapolo, sambano jwelejo ali nlongo nkulumbikana ni Kilisito. Jwelejo ali jwambone nnope kwangune, nombe kukwenu chaŵe ŵambone mwakupunda, pakuŵa jwelejo ali njetu ni nlongo njenu kwa chiilu ni nkulumbikana ni Ambuje.

¹⁷ Nipele, iŵaga nkuumona ndili jwamasengo njenu, mumpochele che Onesmo mpela inkatite pakuumbochela une nansyene. ¹⁸ Iŵaga annewelele chachili chose, pane akwete

ligambo, chinanlipe. ¹⁹ Une che Paolo ngulemba kwa nkono wangu nansyene kuti chilipe. Ngangusachilwa kunkumbusya kuti nkwete magambo kukwangu lyalili umi wenu. ²⁰ Kwayele, nlongo njangu, ngunchondelela mungamuchisye kwa litala li kwa liwamba lya Ambuje, sambano nti nlongo njangu nkulumbikana ni Kilisito, muunonyelesye ntima wangu.

²¹ Ngunnembela njimanyililaga kuti chimumbilikanile, sooni ngumanyilila isyene kuti chimumpanganyichisye yakupunda ni ingusala yi. ²² Pamo ni yose yi, mumichile chile chuumba chakugona, pakuŵa ngulolela kuti Akunnungu chajanje mapopelo genu ni une chinechelelwe ni chinanjimajimile.

Chikomasyo cha kumalichisya

²³ Che Epafula jwantawe pamo ni une kwa ligongo lya kwatumichila Kilisito Yesu akunkomasya. ²⁴ Iyoyo che Maliko ni che Alisitako ni che Dema ni che Luka ŵakutumichila achinjangu akunkomasya.

²⁵ Umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni ŵanyamwe wose.

Chikalata kwa Waebulania Chilongolelo

Chitabu cha Waebulania chachikwalimbisya wandu chikulosya yatite Che Yesu kumalichisya ulondole umpepe wauli mu Lilangano lya Kalakala. Chalembekwe nti malalichilo. Kwana misitali kupunda 60 mu chitabu chi, yati che Paolo aisasile kutyochela mu Lilangano lya Kalakala yaikulosya pangasisika iwatite Che Yesu kumalichisya ulondole ni masengo ga umbopesi wekulu wa Chiyahudi. Kwa ligongo lyo chitabu chi chilembekwe kuti chalimbisye wandu wakunkulupilila Kilisito waali Wayahudi. Chitabu cha Waebulania chikulosya yatiteje Che Yesu kumalichisya malajisyo, kuti wambopesi akatyosya sooni mbopesi sya kutinisa. Che Yesu waliji mbopesi ja sambi syose, kamo pe ni kwa moŵa gose. Wandu wakunkulupilila Kilisito mmoŵa gano nombe akukombola kulimbichikwa kwa chikalata cha Waebulania kuti ajendelechele kwakuya Che Yesu Kilisito mpela jumo jwakukombola kututenda twakulupilile Akunnungu (12:2).

Ngapagwa mundu jwakummanyilila jwalembile chitabu cha Waebulania, nambo wamanyilisi atyosise maoni gao kuti pane nduna che Paolo pane che Luka pane che Banaba. Nombe chaka chiwalembile ngachikumanyika, nambo wane akuganisa kuti chalembekwe pa yaka ya 70 pakumala kupagwa Kilisito. Katema musi wa Yelusalemu pawagumulikwe pa yaka 70 pakumala kupagwa Kilisito, nambo jwalembile chikalata chi akunguluchile nkati musi wa Yelusalemu mpela waliji ukanaŵe gumulikwa. Chikalata cha Waebulania chalembekwe mu musi wa ku Loma (13:24). Ni pane chaliji chejausye mu mipingo jine jajijinji ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

Yaili mwelema

Jwakulemba alosisye kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wakulondola wa Akunnungu ni achikatumetume wa kwini (1:1-4:13).

Soonni ajendelechele kulosya kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wambopesi waWatumiche pa Nyuumba ja Akunnungu jajili ku Yelusalemu (4:14-7:28).

Soonni masengo ga Che Yesu gali gambone kupunda malangano ga kalakala gaWatesile Akunnungu ni wandu wakwe kwa litala lya malajisyo gaWapele che Musa (8:1-10:31).

Pakumala kusala yeleyo kuti Che Yesu ali jwankulu mmatala gose, wakulemba akugatyosya malajisyo nkati yakuti pakutama (10:32-13:17).

Mbesi jwakulemba amalichisye chikalata kwa indu yakulimbisya ntima ni ikomasyo (13:18-25).

Liloŵe lya Akunnungu kwa litala lya Mwanagwe

¹ Kalakala ko Akunnungu wakungulwiche ni achambuje wetu kakajinji ni matala gamajinji kwa litala lya wakulondola wakwe. ² Nambo moŵa ga mbesi gano aŵechete nowe kwa litala lya Mwanagwe, jwapegwilwe ni Akunnungu indu yose iŵe yakwe, nombe kwa litala lya jwelejo wachigumbile chilambo chose. ³ Welewo ali ung'alime wa ukulu wa Akunnungu ni chisau chisyenesyene nti yaali Akunnungu nsyene, indu yose ikwendelechela kupagwa mpela yaitite kuŵa pachilambo malinga ni ukombole wa liloŵe lyaoyalili ni machili. Nombewo paWamasile kwaswejesya wandu mu sambi syao, watemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa Akunnungu Wakulu.

Ukulu wa Mwana jwa Akunnungu

⁴ Mwana ali jwankulu kwapunda achikatumetume wa kwini mpela ila ilitite liina lyapegwile ni Akunnungu lili liina lyekulu kugapunda meena gao. ⁵ Pakuŵa Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume wakwe wa kwini katema kakali kose kuti,

“Mmwejo ndi Mwanangu lelo une ndili Atati wenu.”

Ni soonni nganansalila katumetume jwa kwini jwalijose kuti,

“Une chime Atati kwa jwelejo nombejo chaŵe Mwanangu.”

⁶ Ni soonni Akunnungu paWantumile mu chilambo mwanache jwannume jwakwitiwo watite, “Achikatumetume wa kwini wa Akunnungu wose akuŵajilwa kwapopelela.”

⁷ Nambo nkati achikatumetume wa kwini wo watite,

“Akunnungu akwatenda achikatumetume wakwe wa kwini kuŵa nti mbungo

ni wâkutumichila wâkwe wâ kwini nti malamba ga mooto.”

⁸ Nambo nkati Mwana, Akunnungu akuti,

“Umwenye wenu, alakwe Akunnungu chiutame moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi.

Nkwalongosya wându wênu kwa kwanonyelesya Akunnungu.

⁹ Mwainonyele aila yaili yambone paujo pa Akunnungu ni mwachichimile chigongomalo.

Lyeleli lili ligongo Akunnungu, Akunnungu wênu ansagwile mmwe

ni kumpakasya mauta ga sangalala ni kunchimbichisya

kwapunda achinjenu wose.”

¹⁰ Sooni Akunnungu wâtite,

“Alakwe Ambuje, kuundanda mwachigumbile chilambo,

ni kwini gali masengo ga makono genu.

¹¹ Yeleyo chiipite, nambo alakwe chinsigale moŵa gose.

Nombe yose chiichiwisala mpela nguo.

¹² Chimpindanye mpela mwinjilo,

nombe chiigalauchikwe nti nguo.

Nambo alakwe nli julajula

ni umi wenu ngaumala.”

¹³ Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume wâkwe wâ kwini pa katema kakalikose kuti,

“Ntameje kundo kwangu,

mpaka pachinaawiche wammagongo wenu

paasi pa sajo syenu.”

¹⁴ Ana achikatumetume wâ kwini ali wâani? Wêle ali mbumu wâkutumichila Akunnungu, akulajiswa kwakamuchisya wându wâchachipochela ukulupusyo.

2

Ukulupusyo wekulu

¹ Nipele, tukuwajilwa kuukamulichisya nnope usyene utwaupilikene kuti tukaupelala.

² Pakuŵa aula utenga uwatangeswe ni achikatumetume wâ kwini kalakala waliji wa usyene, ni mundu jwalijose jwanganajitichisya walamulikwe yaikuti pakusachilwa.

³ Nipele, ana uwe chitulame chinauli natukuunyosya ukulupusyo wekulu wati nyi?

Kundanda waŵechetekwe ni Ambuje nsyene, ni aŵala wâwapilikene wala watusalile kuti uli usyene.

⁴ Iyoyo Akunnungu akulosya kuti ili isyene, kwa kutenda imanyisyo ni yakusimonjeka, ni kwapa wându mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu malinga ni iwâsachile nsyene.

Che Yesu ni wâkutulongosya ku ukulupusyo

⁵ Akunnungu nganiwapa achikatumetume wâ kwini ulamusi wa kuchilongosya chilambo chachikwika, achila chitukuchisala. ⁶ Nambo kwana liuto line Mmalembo ga Akunnungu likusala,

“Ana mundu ali chindu chachi, chati mwakumbuchile,

atamuno Mwana jwa mundu ali chindu chachi, chati mwagose?”

⁷ Nganimumpa mundu ukombole nti aula wa achikatumetume wâ kwini.

Munchimbichisye kwannope mpela mwenye yakuti pakuchimbichikwa kwa kuwasikwa chindu mpela singwa.

⁸ Mwaiwîsile yose paasi pa sajo syakwe.”

Paikusalikwa kuti Akunnungu wambisile mundu jwakulongosya indu yose pangasigasya namuno chimo. Namose yeleyo mpaka sambano ngatukuwona achilongosyaga indu yose.

⁹ Nambo chitwawone Che Yesu wâti kwa katema kakajipi nganapegwa ukombole nti wa achikatumetume wâ kwini kuti kwa umbone wa Akunnungu awe kwa liwamba lya wându wose. Ni kwa ligongo lya masauko mpaka chiwa chao, sambano tukwawona wâwasisye chindu mpela singwa ja ukulu ni luchimbichimbi.

¹⁰ Yawoneche yambone kuti Akunnungu wâigumbile indu yose ni kuiwika mpela yaitite kuwa. Wântesile Che Yesu aŵe jwamalilwe kwa litala lya masauko, kuti wâichisye wându wâjinji mu ukulu wakwe, pakuŵa Che Yesu ni jwakulongosya wându mu ukulupusyo.

¹¹ Wêlewo akwaswejesya wându sambu syao, ni wêlewo pamo ni aŵala wâŵaswejekwe, wose Atati wao wamope. Kwa ligongo lya ngasikwatenda soni kwaŵilanga wându wo achalongo achinjakwe.

¹² Wâasalile Akunnungu,

“Chingaasalile wându wângu aila intesile,

chinanlape pakusongangana kunlamba.”

¹³ Sooni akuti, “Chinaawichile Akunnungu chilolelo changu.” Ni sooni akuti, “Une ndili apano pamo ni wanache wambele Akunnungu kuti awe achiwanangu.”

¹⁴ Nipele, pakuwa wanache wa mpela ila inkuti pakwa wilanga ali wandu waali ni chiilu ni miasi, Che Yesu asyene waiche ni waliji mpela wanyawo ni kulumbikana nawo mu undu wao. Watesile yeleyo kuti kwa litala lya chiwa chao, ampunde jwaulamba jwaali ni machili nkati chiwa, ¹⁵ kuti wakulupusye awala wa waliji mpela achikapolo mu utame wao wose kwa kuchijogopa chiwa. ¹⁶ Pakuwa isyene nganaika kukwakamuchisya achikatumetume wa kwini, nambo waiche kukwakamuchisya uwelesi u che Iblahimu. ¹⁷ Ligongo lyo, waliji mpela wandu yaali mu indu yose, kuti awe jwambopesi jwao jwankulu jwakukulupilichika ni jwali ni chanasa mu kwatumichila Akunnungu, kuti sambi sya wandu silecheleswe. ¹⁸ Ni pakuwa asyene wo walageswe pa walinjikwe, akukombola kwakamuchisya awala wakulinjika.

3

Che Yesu ali jwankulu kwapunda che Musa

¹ Achalongo achinjangu, wandu wa Akunnungu, wammilanjikwe ni Akunnungu, mwaganichisye Che Yesu kwannope jwatumikwe ni Akunnungu awe jwambopesi jwankulu jwa chikulupi chitukusala kwa kang'wa syetu kuti tukuchikulupilila. ² Jwelejo jwaliji jwakukulupilichika paujo pa Akunnungu ju wammisile kupanganya masengo gao, mpela ila che Musa iwatite kukulupilichika mu kwatumichila wandu wa Akunnungu wa wawilanjikwe nyuumba ja Akunnungu. ³ Mundu jwakuta wa nyuumba akuchimbichikwa kujipunda nyuumba jisyene. Iyoyo Che Yesu akuwajilwa kuchimbichikwa kwapunda che Musa. ⁴ Pakuwa nyuumba jajilijose jikuta wikwa ni mundu, nambo Akunnungu ni waipangenyende indu yose. ⁵ Che Musa jwaliji katumetume jwakukulupilichika mu kwatumichila wandu wa Isilaeli wawawilanjikwe nyuumba ja Akunnungu. Kuti awalanje umboni wa aila indu yakaisasile Akunnungu kanyuma. ⁶ Nambo Kilisito ali jwakukulupilichika nti Mwana, jwakwimilila nyuumba ja Akunnungu, nyuumba ja Akunnungu jo jili uweji, iwaga chitujendechele kwima pangali woga ni pangali kupwa ntima mu chilolelo chitukuchilolela.

Chipumulilo chapegwilwe wandu ni Akunnungu

⁷ Kwa yeleyo, mpela yakuti kusala Mbumu jwa Akunnungu, “Lelo mwapilikanaga Akunnungu achiwechetaga ni wanyamwe, ⁸ nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje wenu, pawakanile kunyitichisya, katema pawaningaga mwipululu. ⁹ Kweleko achambuje wenu waninjile ni kumbima, namuno wagaweni masengo gangu yaka alobaini. ¹⁰ Kwa liwamba lyo nautumbilile uwelesi wo ni natite, ‘Mo wa gose wandu wa, nganisyo syao silyungasiche, nombewo nganaganyilila kose matala gangu.’ ¹¹ Kwa liwamba lyo nalumbilile mu lutumbilo lwangu kuti, ‘Ngaajinjila ng’o mu chipumulilo changu.’ ”

¹² Nipele, nililechesye achalongo achinjangu, akapagwa mundu jwalijose mwa wanyamwe jwali ni ntima wangalumbana wangaukulupilila, ni kwakana Akunnungu wajumi. ¹³ Nambo pankupunda kupilikana lilo we lyo “Lelo” lili nkusomekwa Mmalembo ga Akunnungu, ntusane mitima mo wa gose kuti jwalijose mwa wanyamwe akasalambuchikwa ni sambi ni ku wa jwamakani. ¹⁴ Pakuwa uweji tukukumulangana ni Kilisito iwaga tukuchikamulisya mwakulimbila chilolelo chitwakwete kutandilila kundanda cho mpaka kumbesi.

¹⁵ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuwecheta, nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje wenu iwatite kupanganya pawakanile kunyitichisya.”

¹⁶ Ana waani wawapilikene Akunnungu ali nkuwecheta ni kukana kunjitichisya? Nga wa awala wose wawalongweswe ni che Musa kutyochela ku Misili? ¹⁷ Sooni ana waani wawantumbilise Akunnungu yaka alobaini? Ali wandu wawatesile sambi, ni mitembo jao jajenele mwipululu. ¹⁸ Sooni Akunnungu pawalumbile ni kuti, “Ngaajinjila mu chilambo changu ni kupata chipumulilo changu,” waasalilaga waani? Ali welewo wanganajitichisya. ¹⁹ Nipele tukuwona kuti welewo nganapakombola kwinjila mu chilambo cho, ligongo nganakulupilila.

4

¹ Pakuŵa Akunnungu atupele chilanga cha kupochela chipumulilo, nipele tulilolech-
esyeye kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akalepela kuchipata chipumulilo cho. ² Pakuŵa
nowe ŵakwe twalalichilwe Ngani Jambone kwa litala lilalila mpela iyatite pakulalichilwa
kwa ŵanyawo. Nambo utenga wo nganiwakamuchisya chachili chose pakuŵa aŵala
ŵaŵapilikene nganaupochela mu chikulupi. ³ Nambo uweji ŵatukulupilile tutujinjile mu
chipumulilo cho mpela iŵatite kusala,

“Natumbile ni nalumbile kuti
'Ngaajinjila peuto pakupumulila pangu,'”

Akunnungu ŵatite yeleyo namuno masengo go gamasile chitandile paŵagumbile chilambo.
⁴ Pakuŵa, mu liuto line Mmalembo Gamawela gakuti, “Akunnungu ŵalesile kupanganya
masengo gao gose pa lyuŵa lya saba, ŵapumulile” ⁵ Ni mu ngani jo liuto lyo likusala,
“Ngaajinjila ng'o mu chilambo chachinjapa kuti apumulile.” ⁶ Ŵandu ŵaŵalalichilwe
Ngani Jambone kundanda nganapochela chipumulilo ligongo nganaajitichisya. Namuno
chilanga cho chipali chiŵela kwa ŵane kupochela. ⁷ Kwa ligongo lyo, Akunnungu aŵisile
sooni lyuŵa lyalikuŵilanjikwa “Lelo.” Yaka yejinji yapite nombewo ŵasasile kwa litala li che
Daudi nti Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala,
“Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuŵecheta
kasinjilimbisya mitima jenu.”

⁸ Pakuŵa ikaliji che Yoshua ŵapele ŵandu liuto lya kupumulila, Akunnungu
ngaakaŵechete sooni nkati yeleyo lyuŵa line. ⁹ Kwayele, kupali kupumulila kwa ŵandu
ŵa Akunnungu mpela iŵatite pakupumulila Akunnungu pa Lyuŵa lya Kupumulila.
¹⁰ Pakuŵa ŵandu wose ŵakwinjila peuto pakupumulila paakupakunguluchila Akunnungu,
chaleche masengo gao ni kupumulila mpela Akunnungu iŵatite pakuleka masengo gao ni
kupumulila. ¹¹ Nipele, tulimbichile kuchipochela chipumulilo cho, kuti akapagwa mundu
mwa ŵanyamwe juchakose kwinjila mpela ila aŵala ŵaŵakanile kwitichisya.

¹² Pakuŵa Lilowē lya Akunnungu lili lyejumi ni likwete machili. Likutema kupunda
lipanga lyalikutema kuŵili. Sooni likupeleta mpaka munkati mwaukusimana ntima
ni mbumu, iyoyo likutema ni kupeleta mpaka papakulumbikana iŵalo ni wongo wa
mmaupa. Nombelyo likukombola kulamula kwa chitema maganiso ni miningwa ja
mitima ja ŵandu. ¹³ Ngapagwa chindu chachikusisikwa paujo pa Akunnungu nambo indu
yose ili yeunukukwe paujo pao, ŵelewo ni ŵakulamula indu yose itutesile.

Che Yesu ali Jwambopesi Jwankulu

¹⁴ Nipele, pakuŵa tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwinjila kwini kwa Akun-
nungu, yaani Che Yesu Mwana jwa Akunnungu, tukamulise kwannope chikulupi chi-
tukuchisala. ¹⁵ Jwambopesi Jwankulu ni jwaketukolela chanasa kwa kulepetala kwetu.
Ŵelewo ŵalinjikwe mose yalumo ni uweji nambo nganatenda sambu. ¹⁶ Kwa ligongo lyo,
tuchiŵandichile pangali woga chitengu cha ulamusi cha Akunnungu papali ni umbone, kuti
tupochele chanasa ni umbone wakwe wa kutukamuchisya pa katema ka kulaga.

5

¹ Jwambopesi Jwankulu jwalijose jwasagulikwe pasikati ja ŵandu, aŵichikwe kwatu-
michila Akunnungu kwa liwamba lya ŵandu kuti apeleche sadaka ni kutyosya mbopesi
kwa ligongo lya sambu sya ŵandu. ² Pakuŵa asyene wo nombe alepetele mu matala
gamajinji, kuti akombole kwatendela chanasa ŵandu wose ŵakutenda sambu ni ngakuchi-
manyilila chindu. ³ Kwa ligongo lyo akuŵajilwa kutyosya mbopesi ngaŵa kwa liwamba lya
sambu sya ŵandu pe, nambo ni kwa liwamba lya sambu syakwe nsyene. ⁴ Ngapagwa mundu
jwakuliŵika nsyene jwakuchimbichikwa kwa kulitenda aŵe Jwambopesi Jwankulu,
nambo akusachilwa aŵe jwaŵilanjikwe ni Akunnungu mpela ila che Haluni iŵatite
pakuŵilanjikwa.

⁵ Iyoyo Kilisito nombe nganalitenda nsyene jwakuchimbichikwa kwa kuliŵika aŵe
Jwambopesi Jwankulu, nambo Akunnungu ni juŵansagwile ni kunsalila kuti,
“Mmwejo ndi Mwanangu,
lelo mechete une ndili atati ŵenu.”

⁶ Iyoyo ŵatite sooni peuto pane Mmalembo ga Akunnungu kuti,
“Mmwejo ni Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi
mpela uwatite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.”

⁷ Che Yesu paŵatamaga pa chilambo pano ŵapopele kwannope ni kunlilila ajula
juŵakombwele kunkulupusya mu chiwa, ni kwa ligongo lya kunchimbichisya Akunnungu,
Akunnungu ŵampilikene. ⁸ Namose ŵaliji Mwana jwa Akunnungu, mmasauko gao ŵaimanyi
kunjitichisya Akunnungu. ⁹ Ni paŵamasile kuŵa ŵa utindimiso mu yose, ŵaliji ndande

ja ukulupusyo wa moŵa gose pangali mbesi kwa ŵandu wose ŵakwajitichisya. ¹⁰ Nipele, Akunnungu ŵansagwile aŵe Jwambopesi Jwankulu mpela uwatite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.

Lijamuko lyankati kuchileka chikulupi

¹¹ Tukwete indu yejinji yakusala nkati ngani ji, nambo ikulimba kunsalila ŵanyamwe pakuŵa ŵanyamwe ngankumanyilila kwa chitema. ¹² Isyene pa katema kano ikaŵajile mme ŵakwiganya nambo ikunsoŵa chiŵela kuti mundu jwine anjiganye majiganyo gandanda nkati maloŵe ga Akunnungu. Badala ja kulya chakulya chakulimba nkwendelechela kung'wa maŵele mpela mwanache. ¹³ Pakuŵa mundu jwalijose jwakutama kwa kung'wa maŵele pe ali mpela mwanache jwannandi ngakukombola kugamanyilila majiganyo gankati kuitenda indu yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Nambo chakulya chakulimba chili kwa ŵandu ŵaŵakusile, ŵalijiganye kwendelechela kupanganya yeleyo kuti akombole kulekanganya indu yambone ni yangalumbana.

6

¹ Nipele tugaleche panyuma agala majiganyo gandanda gankati Kilisito, nambo tujendelechele mmbujo mmajiganyo gagakomele ga chimbumu, ni ngaŵa kwendelechela kukunguluchila nkati kuleka sambi ni ipanganyo yaikwikawanawo chiwa, ni kwachichi twakulupilile Akunnungu. ² Ni indu yankati majiganyo ga ubatiso ni yakwasajichila ŵandu makono, ni majiganyo nkati kusyuka kwa ŵawe ni majiganyo nkati kulamula kwa moŵa gose pangali mbesi. ³ Yeleyo chitudente Akunnungu asakaga.

⁴ Pakuŵa ŵandu ŵaunukulikwe usyene wa Akunnungu, ni ŵaupasisye ntuuka wa kwini ni ŵampochele Mbumu jwa Akunnungu nti ŵandu ŵane, ⁵ ni ŵaupasisye umbone wa Liloŵe lya Akunnungu ni machili ga chilambo chachikwika cho, ⁶ ŵagwililaga sooni mu sambi, ngaikomboleka kwatenda ŵelewo aleche sambi, ligongo ŵammambile pansalaba Mwana jwa Akunnungu kaawili kwa mele ni kuntesyanya soni paujo pa ŵandu.

⁷ Ngunda waukunyelwa ula kaŵili kaŵili ni kumesya mimela jambone jajikwakamuchisya ŵelewo ŵalimile, ngunda wo upatile upile wa Akunnungu. ⁸ Nambo ngunda wo wamesyaga itela ya miiŵa ni masindi, ngunda wo wangali ukamuchisyo kwa jwakulima, nombewo ukuŵandichila kulwesekwa ni Akunnungu, ni mbesi jakwe kuli kujochekwa mooto.

⁹ Nambo ŵakunonyelwa ŵangu, namose tukuŵecheta yeleyi nkunjamuka, nganitukola lipamba ni ŵanyamwe, tukwete usyene kuti ŵanyamwe nkwete indu yambone nnope yaikutyochele ma ukulupusyo. ¹⁰ Pakuŵa Akunnungu akulamula yaikuti pakusachilwa, ni ngakuliŵalila masengo genu ni unonyelo unlosisye kukwakwe kwa kwakamusya ŵandu ŵakwe ni mpunde kwakamusya. ¹¹ Nambo tukulajila nnope kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akulosye kuchalila kulakula mpaka kumbesi kuti chinkulolela cho chiŵe isyene. ¹² Ngatusaka mme ŵa ulesi, nambo mwasyasye ŵelewo ŵakukulupilila ni ŵaali ni upililiu ni ŵachapochele aila yalanjile Akunnungu.

Chilanga cha Akunnungu chili chisyene

¹³ Akunnungu paŵampele che Iblahimu chilanga ŵalumbile kwa liina lyao asyene ligongo nganapagwa jwankulu jwine jwakumpunda jwele Akunnungu jwakakombwele kulumbila kwa jwelejo. ¹⁴ Ni ŵalanjile, "Isyene chinampe upile wakupunda ni chinampe ŵanache ŵajinji." ¹⁵ Che Iblahimu ŵalindilile kwa upililiu, nipele ŵachipatile achila chalanjile Akunnungu. ¹⁶ Pakuŵa ŵandu pakulumbila kwa liina lya jwaali jwankulu kwapunda achinsyene, ni chilumbilo chikumalichisya makani gao gose. ¹⁷ Ni Akunnungu ŵachitesile chilanga chijime nkulimbila kwa kulumbilila. Ni kwakutenda yeleyo ŵaalosisye pangasisika aŵala ŵaŵalagene nawo kuti ngakukombola kugalauka ng'o. ¹⁸ Nipele kwana indu iwili yangaikukombola kugalauka, chilanga ni chilumbilo, mu yeleyo Akunnungu ngakukombola kulambusya. Nipele, uwe ŵatumbutuchile tukulimbichikwa ntima nnope, ni tukuchikamulisa kwannope chilolelo chatuŵichile paujo petu. ¹⁹ Chilolelo cho chijimi mkulimbangana ni kujigosa mitima jetu nti chitaŵililo chachikwimika ngalaŵa. Ni chilolelo cho chili salama ni chisyenesyene, chikupelenganya pa nguo ja lusasa mpaka papaswela nnope mu Nyuumba ja Akunnungu jajili kwini. ²⁰ Che Yesu ŵalongolele kwinjila mwelemo kwa liwamba lyetuwe. Atendekwe Jwambopesi Jwankulu kwa moŵa gose pangali mbesi mpela wautite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.

7

Che Melikisedeki Jwambopesi Jwankulu

¹ Melikisedeki wāliji mwenye jwa musu wa Salemu ni jwambopesi jwa Akunnungu waku. Che Iblahimu paWaujaga kungondo kuwaleje mamwenye kula, wasimene ni Melikisedeki ni Melikisedeki wampele upile che Iblahimu. ² Che Iblahimu nombe wampele liunjili lya kakumi lya indu iwaijigele kungondo. Malumbo ga liina Melikisedeki gali “Mwenye jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu”, ni sooni mwenye jwa ku Salemu malumbo gakwe “Mwenye jwa chitendewe.” ³ Ngapagwa papalembekwe Mmalumbo ga Akunnungu liina lya atagwe Melikisedeki atamuno liina lya achikulugwe, ngapagwa jwakwimanyilila wapagwile chakachi atamuno wawile chakachi. Nombewo akulandana ni Mwana jwa Akunnungu, jwelejo chapunde kuwa Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi.

⁴ Nipele, nnoleje yatite kuwa jwankulu mundu jo. Ambuje wetu che Iblahimu wampele liunjili lya kakumi lya indu iwaijigele kungondo. ⁵ Tukumanyilila kuti malajisyo gakuti wanache wa che Lawi waWali jwambopesi ni wakusachilwa kupochela liunjili lya kakumi kutyochela kwa wandu wa Isilaeli, waaali achalongo achinjao, nachiwamuno ni wanyawo ali uwelesi u che Iblahimu. ⁶ Melikisedeki nganaŵa mundu jwa lukosyo lu che Lawi nambo waijigele liunjili lya kakumi kutyochela ku che Iblahimu ni sooni wampele upile che Iblahimu juwapagwilwe chilanga ni Akunnungu. ⁷ Nambo pangapangwa makani gati jwankulungwa ni jwakumpa upile jwannandi. ⁸ Wambopesi wakwigala liunjili lya kumi wala ali Wandu wachawe lyuŵa limo, nambo che Melikisedeki juwapochele liunjili lya kakumi akuwalanjilwa umboni kuti ali jwanjumi mpela yagakuti Malembelo ga Akunnungu. ⁹ Nipele, tukukombola kusala kuti che Iblahimu paWatosiyise liunjili lya kakumi, namose che Lawi juwaliji jwa uwelesi u che Iblahimu pamo ni uwelesi wao, watosiyise liunjili lya kakumi. ¹⁰ Pakuŵa ikuwchetekwa kuti Melikisedeki paWasimene ni che Iblahimu, che Lawi waijigele kupagwa, waijigele mmasi ja ambujegwe che Iblahimu.

¹¹ Kopochela mu umbopesi wa Walawi wandu wa ku Isilaeli wapagwilwe lilajisyo. Sambano iwaga masengo ga umbopesi u che Lawi gamalile ngakukasachilwe kutyochela umbopesi wine waukuyiye umbopesi wa Melikisedeki ni ngawa umbopesi u che Haluni. ¹² Pakuŵa pakukutyochela kupisyangana kwa chimbopesi, ikuwajila kugagalausya malajisyo. ¹³ Ni Ambuje wetu jwakuwchetwa mu yeleyo ali jwa lukosyo lwine, nganapagwa namose jumo jwa lukosyo lwao juwatumichile pa chilisa nti jwambopesi. ¹⁴ Pakuŵa ikumanyika kuti Ambuje wetu watochele mu lukosyo lwa Yuda ni yankati lukosyo lo che Musa nganaŵecheta chindu chachili chose yankati umbopesi.

Jwambopesi jwine chisau ni Melikisedeki

¹⁵ Sooni achi chikumanyika mwakupunda, kuti jwambopesi jwine jwakulandana ni Melikisedeki akopochele. ¹⁶ Jwele nganatendekwa aŵe jwambopesi kwa malajisyo ga wandu, nambo kwa machili ga umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gaWalanjile umboni wati, “Mmwejo ndi jwambopesi mpela wautite pakuŵa umbopesi wa Melikisedeki.” ¹⁸ Kwayele, alila lilajisyo lya kalakala lyaŵichikwe pambali, pakuŵa lyaliji lyakulepetala nombelyo lyaliji lyangali chindu, ¹⁹ pakuŵa malajisyo ga Akunnungu gaWapele che Musa ngakukombola kupanganya chindu chiŵe chakumalilwa. Nambo sambano peuto pakwe, kuichisye chilolelo chambone nnope ni kwa litala lya chilolelo cho, tukukombola kwaŵandichila Akunnungu.

²⁰ Kupunda yeleyo, apano chipali chilumbilo cha Akunnungu. Nambo wandu wane wo watendekwe kuwa wambopesi pangali chilumbilo. ²¹ Nambo Che Yesu atendekwe jwambopesi nkulumbila, katema Akunnungu paWansalile, “Ambuje alumbile ni ngasagalausya

‘Mmwejo ni jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi.’”

²² Kwa ligongo lya chilumbilo chi, Che Yesu atendekwe chimanyisyo chachikulosya kuti isyene tukwete lilangano lyalili lyambone mwakupunda.

²³ Sooni wambopesi wane wajinji wa lilangano lya kalakala, chiwa chalekasisye kwendelechela kupanganya masengo. ²⁴ Nambo Che Yesu nganaŵa mpela wanyawo ni akutama moŵa gose pangali mbesi, ni umbopesi wakwe ngakukombola kupegwa mundu jwine. ²⁵ Ligongo li akupakombola kwakulupusya kusyene welewo wakwaŵandichila Akunnungu kwa litala lyao pakuŵa akutama moŵa gose kuti wapopeleleje kwa Akunnungu.

²⁶ Pakuŵa twasachilwe uweji tukole jwambopesi jwankulu jwanti nyi, yaani jwali jwanswela, jwangali chileŵo namose sambu ni jwalekangenywe ni wandu wa sambu, ni kunyakulikwa mwinani kupunda kwinani. ²⁷ Jwelejo ngakulandana ni wambopesi achakulu wane wakusachilwa kutyosya mbopesi kila lyuŵa, kaje akutaga mbopesi kwa sambu syakwe nsyene, ni sooni kwa sambu sya wandu. Pakuŵa jwelejo watesile kamo pe kwakatema kose paWalitosiyise nsyene kuwa. ²⁸ Malajisyo ga che Musa gakwasagula wandu

Wakulepetala kuwa wambopesi achakulu, nambo lilangano lya Akunnungu liwaWisile kwa kulumbila ni sooni lilyaiche mu nyuma mwa malajisyo lyambisile Mwana, jwatendekwe jwamalilwe kwa mowa gose pangali mbesi.

8

Che Yesu jwambopesi jwetu jwankulu

¹ Nipele, chindu chachili chekulungwa mu indu itukusala yi chili achi, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwati nnyi, jwatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu kwinani. ² Welewo akupanganya masengo ga umbopesi peuto papaswela nnope, malumbo gakwe munkati mwa lisakasa lya usyene lya Akunnungu lyalitaWikwe ni Ambuje, ni ngaWa lyalitaWikwe ni mundu.

³ Jwambopesi Jwankulu jwalijose asagulikwe kutyosya mbopesi ni sadaka. Kwayele, ni jwambopesi jwankulu jwetu nombejo akusachilwa akole chindu chakwatyochesya Akunnungu. ⁴ Nambo akaapali pachilambo pano, ngakatendekwe Jwambopesi ng'o, ligongo apali wambopesi wane wakutyosya mbopesi malinga ni yaikuti kulajiswa mu Malajisyo ga che Musa. ⁵ Masengo gao ga umbopesi gali chisyasyo ni mbwilili wa aila yaali kwinani. Pakuwa che Musa paWawandichile kulitaWa lisakasa lya Akunnungu lila, Akunnungu wansalile kuti, "Nole, mpanganyeye indu yose mpela chisyasyo chimwatite pakuloswa pamwaliji petumbi." ⁶ Nambo sambano Che Yesu apochele masengo ga umbopesi gagali gambone kupunda ga wanyawo, pakuwa lilangano lya kwilanya lyaWisile pasikati ja Akunnungu ni wandu lili lyambone kupunda, pakuwa lijimi pa lilangano lyambone nnope lya Akunnungu.

⁷ Naga lilangano lyaandanda likaliji lyangali chilewo ngalikasachilwe lilangano line. ⁸ Nambo Akunnungu wakuweni kulewa kwao paWatite,

"Nole gakwika moWa, Ambuje akuti gatinjitaWa lilangano lyasambano pasikati ja wandu wa ku Isilaeli ni wandu wa ku Yuda.

⁹ Lilangano li ngaliwa yalumo ni lilangano linataWile ni achambuje wao pa lyuwa linaalongwesye kwa kwakamula makono gao akopoche mu chilambo cha Misili. Pakuwa nganakulupilichika mu lilangano lyangu noneji naalesile kwagosa, akuti Ambuje.

¹⁰ Sambano alili ni lilangano lichingataWe ni wandu wa ku Isilaeli, pa moWa go, akuti Ambuje.

ChingagaWiche malajisyo gangu mu nganisyo syao ni kugalemba mmitima jao.

Uneji chime Akunnungu wao, ni wanyawo chaWe wandu wangu.

¹¹ Ngapagwa juchanjiganye njakwe namose kunsalila mpwakwe kuti 'Mwamanyilile Ambuje.'

Pakuwa wose chachiimanyilila une chitandile jwannandi mpaka jwankulungwa jwakwe.

¹² Chinaalechelesye chigongomalo chao, ni sambi syao ngangumbuchila sooni."

¹³ Kwa kusala lilangano lili "Lyasambano," Akunnungu alitesile lilangano lyaandanda liWe lya kuwisala. Ni chindu chose chachichekulwiye ni kuwisala chichisowe pangakaWa.

9

Mapopelelo ga pachilambo ni ga kwinani

¹ Lilangano lyaandanda lyakwete masyowelelo gakwe ga kupopelela ni peuto pakwe papaswela pakupopelela papataWikwe ni wandu. ² Pakolochekwe lisakasa lya yuumba iwili, ni chuumba chakwe chandanda paWilanjikwe papaswela nnope. Mwelemo mwaliji ni chindu chakuWichila lumuli ni mesa ni mikate jijatyochekwe paujo pa Akunnungu.

³ Munkati mwa chuumba chandanda cho paliji ni nguo ja lusasa jijalekangenyeyuumba iwili ni panyuma pakwe paliji ni lisakasa lyalikuWilanjikwa Papaswela nnope. ⁴ Ni mwelemo mwaliji ni chilisa cha sahabu chakututumisa ubani ni lisanduku lya lilangano, lyeuniche posepose kwa sahabu, munkati mwakwe mwana chiWiga cha sahabu chichaliji ni mana ni nkongojo u che Haluni uwasipwiche ula ni maganga gagasepekwe nti ibao gagalembekwe Malajisyo likumi. ⁵ Ni penani pa lisanduku lya kwaliji ni inyago iwili yesepekwe yaikuWilanjikwa makelubi yaikulosya ukulu wa Akunnungu, yana mapapiko ni mapapiko gao go gasambalukuchile kuunichila chiunichilo cha lisanduku lya lilangano

peuto paakulechelesya Akunnungu sambi. Nambo sano ngatukukombola kwiwēcheta yeleyo yose kwannope.

⁶ Nipele, yeleyo ni yaitite kuwīchikwa indu yose. Ni wāmbopesi wājīnjile mu lisakasa, mu chuumba chandanda chachikuwīlanjikwa peuto Papaswela chila lyuwa ni lyuwa kupanganya masengo ga umbopesi. ⁷ Nambo Jwambopesi Jwankulu jikape ni jwakwīnjila mu chuumba cha wīli chachikuwīlanjikwa peuto Papaswela nnope chila, nombejo akupanganya yeleyo kamo pe pa chaka ali ajigele miasi jakwatyochelesya Akunnungu kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene jo ni kwa liwamba lya sambi sya wāndu siwāsitesile pangamanyilila. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu akwiganya pangasisika indu yi, kuti litala lyakwīnjilila peuto Papaswela nnope lyaliji chiwēla likana wē kuugulikwa katema kose palyajimi lisakasa lyaandanda. ⁹ Chindu chi chili chitagu cha sambano, iyoyopeyo sadaka ni mbopesi sikutyosyekwa ni wāndu kwa Akunnungu, nambo ngasikukombola kwatenda a wē wamalilwe mmitima jao. ¹⁰ Pakuwa yeleyo indu yose yo ya chiilu, yaliji nkati yakulya ni yakung'wa ni masyowēlo ganegane ga kuna wā ni kosya. Indu yose yo ili malajisyo ga paasa pe, ni machili gakwe chigamale katema Akunnungu pachaipanganye sooni indu yose iwe yasambano.

¹¹ Nambo Kilisito amasile kwika, ali Jwambopesi Jwankulu jwa indu yose yambone yaimasile kwika. Wēlewo akupanganya masengo gao mu lisakasa lyalili lyambone nnope ni lya utindimisyo, lyanganilipanganyichikwe ni wāndu malumbo gakwe nganiliwa lya pachilambo pano. ¹² Wēlewo wājīnjile peuto Papaswela nnope kamo pe. Nombewo nganajīnjila mwelewo ali ajigele miasi ja mbusi atamuno ja ng'ombe jamwana kwa ligongo lya kutyosya mbopesi, nambo wājīnjile ali ajigele miasi jakwe nsyene. Ni kwa litala lya wātupele chiwombosyo cha mo wā gose pangali mbesi. ¹³ Iwāga miasi ja mbusi ja mikambaku ni ng'ombe sya mikambaku ni liu lya ng'ombe ja mwana, yaimisikwe pachanya pa wāndu wāwāliji wākusakala paujo pa Akunnungu kuti aswejekwe kwa kwatyochesya usakwa wao. ¹⁴ Ana miasi ja Kilisito ngajitenda kugapunda gelego? Kwa machili ga Mbumu jwakutamama mo wā gose pangali mbesi, Kilisito wālyityosise nsyene kwa Akunnungu kuwā mbopesi jemalilwe. Ni miasi jao jo jikuswejesya miningwa jetu kutyochela mu masengo gagakwichisya chiwa kuti twatumichile Akunnungu wājumi.

¹⁵ Kwa ligongo lya, Kilisito ali jwakwilanya jwaichenalyo lilangano lyasambano. Kwa litala lya chiwa chao wawombwele wāndu mu ilewō yaitelesile katema ka lilangano lyaandanda kuti a wāla u wāwīlanjikwe ni Akunnungu apochele chilanga cha indu iwāgosele mo wā gose pangali mbesi.

¹⁶ Kwa ngani ja lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwajasishe, ikusachilwa imanyiche kuti ili isyene jwelejo jwachilembile chikalata cho awile. ¹⁷ Lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwawile chichikole machili pachichityochele chiwa. Ni ngachichiwa ni machili iwāga nsyene jo ali jwanjumi. ¹⁸ Kwayele lilangano lyaandanda nganiliwīchikwa pangali kwitika miasi. ¹⁹ Kundanda che Musa pa wasalile wāndu wose makanyo gagali mmalajisyo, ni wājigele miasi ja ng'ombe jamwana pamo ni mbusi nombejo wāmisile pachanya pa chitabu cha malajisyo ni pachanya pa wāndu wose kwa nyambi sya chitela chachikuwīlanjikwa esopo ni pamba jechejeu. ²⁰ Ni wātite, "Ajiji ni miasi jajikulimbisya lilangano lya Akunnungu lyanna-jichisye nlijitichisye." ²¹ Iyoyo peyo che Musa wānyulwisye miasi pachanya lisakasa lya Akunnungu ni pachanya yoombo yose yaikutumika mu mapopelelo. ²² Usyene mmalajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa, indu yose ikuswejeswa ni miasi, nombe pangali kwita miasi, sambi ngasikomboleka kulecheleswa.

Chiwa chi Che Yesu chikusityosya sambi sya wāndu

²³ Nipele, indu ya ili chisau ni indu ya kwini ya wājilwe iswejekwe kwa litala lya. Nambo indu ya kwini ikusaka mbopesi jajili jambone kupunda. ²⁴ Pakuwa Kilisito nganajīnjila Peuto Papaswela nnope papakolochekwe ni makono ga wāndu papali chisau ni Peuto Papaswela pasyene, nambo wājīnjile kwini kusyene, pakwama sambano paujo pa Akunnungu kwa liwamba lyetu. ²⁵ Jwambopesi Jwankulu akwīnjila kamo pe kila chaka Peuto Papaswela Nnope achijigalaga miasi ja inyama. Nambo Kilisito nganajīnjila kwini kwa Akunnungu kuti alityosye mbopesi nsyene kakajinji. ²⁶ Ikaliji yeleyo, Kilisito akawājilwe kulagaswa kakajinji kutandila gumbikwa chilambo. Nambo katema kano pakakuwandichila kumala, wēlewo akopochele kamo pe, kulechelesya sambi sya wāndu kwa kusityosya nsyene mbopesi. ²⁷ Mundu jwalijose chawe kamo pe, ni kulamulikwa ni Akunnungu. ²⁸ Iyoyo peyo Kilisito nombejo wālyityosise mbopesi kwa wāwile kamo pe kwa ligongo lya kusityosya sambi sya wāndu wājīnji. Nombejo chauje sooni ngāwa kwa ligongo lya kusichenjeuchila sambi, nambo kukwakulupusya a wāla Wakunnindilila.

10

¹ Nti ila Malajisyo igatite chiwilili pe, cha indu yambone yaikwika, ni ngaŵa indu isyene yaitite kuŵa. Yeleyo usyene ikulosya kwa kanandi pe yakuti, indu yaikwika ngaikukombola kwakulupusya ŵandu mu sambi syao, kwa litala lya kutyosya mbopesi chaka ni chaka ni kwatenda aŵe ŵamalile. ² Ikaliji apali ŵandu ŵakwapopelela Akunnungu ni sambi syao kuswejekwa kusyene, ngakaliwone sooni akwete sambi, ni mbopesi syo syose sikalesikwe kutyochekwa. ³ Nambo pamalo pakwe kwa litala lya mbopesi syo sikwakumbusya ŵandu sambi syao chaka ni chaka. ⁴ Ligongo miasi ja mikambaku ja ng'ombe ni mbusi ngajikombola kusityosya sambi.

⁵ Kwa ligongo lyo Kilisito paŵaiche pachilambo ŵasalile Akunnungu, "Alakwe nganinsaka mbopesi namose sadaka.

Nambo mwambanganichisye chiilu.

⁶ Mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganinnonyelwa nasyo.

⁷ Pelepo natite, 'Ndili pelepa,

Alakwe Akunnungu, iiche kukulitenda lisosa lyenu

mpela yaitite pakulembekwa nkati une mu chitabu cha Malajisyo.' "

⁸ Kundanda Kilisito ŵatite, "Mbopesi ni sadaka ni mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganinsaka atamuno nganinnonyelwa nasyo." Ŵatite yeleyo namuno mbopesi syo syosye sikutyochekwa malinga ni Malajisyo. ⁹ Sooni ŵatite "Uneji Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu iiche kukulitenda lisosa lyenu." Kwapele Akunnungu atyosisye mbopesi syakalakala, pamalo pakwe ŵammisile Kilisito aŵe mbopesi jimo pe. ¹⁰ Pakuŵa Che Yesu Kilisito achitesile achila chasachile Akunnungu, uweji tupatile uswejelo kwa litala lya chiilu chao chaachityosisye mbopesi kamo pe kwa liŵamba lya ŵandu wose.

¹¹ Jwambopesi jwalijose akwima paujo pa Akunnungu lyaŵa ni lyaŵa achitumichilaga ni kutyosya kawili kawili mbopesi silasila, syangasikukombola kose kusityosya sambi.

¹² Nambo Kilisito ŵatyosisye mbopesi jimo pe kwa kusityosya sambi, mbopesi jajili ni machili moŵa gose pangali mbesi, nipele ŵatemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akunnungu. ¹³ Chitandilile katema ko akulindilila ŵammagongo ŵakwe wose aŵichikwe ni Akunnungu paasi pa sajo syao. ¹⁴ Pakuŵa kwa mbopesi jimo pe akwatenda aŵe ŵamalilwe kwa moŵa gose pangali mbesi ŵele wose ŵakuswejekwe sambi syao.

¹⁵ Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni nkati yeleyo. Kundanda akuti,

¹⁶ "Alili ni lilangano lichindaŵe nawo

pa moŵa gagakwika, akuti Ambuje

chimiche malajisyo gangu mmitima jao

ni kugalemba mu nganisyo syao."

¹⁷ Nombejo akupunda kusala, "Ni une ngangumbuchila sooni sambi syao, namose yangalumbana yao yatesile." ¹⁸ Nipele, sambi syamalaga kulecheleswa, ngapagwa sooni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya kusityosya sambi.

Twaŵandichile Akunnungu

¹⁹ Nipele, achalongo achinjangu, kwa miasi ji Che Yesu tukwete ntima wangali woga wa kupajinjila Peuto Papaswela Nnope. ²⁰ Jwelejo atugopolele litala lyasambano, lyalikupitila pa ajila nguo ja lusasa, malumbo gakwe chiilu chakwe nsyene. ²¹ Nipele, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwete ulamusi pa nyuumba jose ja Akunnungu. ²² Kwayele twaŵandichile Akunnungu kwa ntima wa usyene ni chikulupi chemalilwe, kwa mitima jeswejekwe, jangajikunlamula kuti nkwete sambi kwa ilu yejosyekwe kwa meesi gakusalala. ²³ Tuchikamuliseye chilolelo chetu chitukuchisala kwa kang'wa syetu, pakuŵa Akunnungu juŵatupele chilanga ali jwakulupichika. ²⁴ Tukamuchisyane jwine ni jwine kuti tuchisyane mu unonyelo ni masengo gambone. ²⁵ Tukaleka kusongangana pamo mpela yaitite pakuŵa masyoŵelelo ga ŵane. Nambo tujamukangane ni kupunda nnope pankuliwona lyaŵa lya Ambuje lilinkuŵandichila.

²⁶ Pakuŵa twajendelechelaga kutendekanya sambi melepe tuli tuumanyilile usyene, ngajipagwa mbopesi jiine jajikukombola kutyosyekwa sooni kwa ligongo lya kusityosya sambi syetu. ²⁷ Chachikusigalila kuli kulindilila mu woga kulumulikwa ni Akunnungu, kwa mooto wakalipa uchiwajonanje wose ŵakwakanila Akunnungu. ²⁸ Mundu jwalijose jwanyosisye Malajisyo, akuulajikwa pangali chanasa, kwaŵaga ni umboni wa ŵandu ŵaŵili pane ŵatatu. ²⁹ Ana mundu jwakunnyosya Mwana jwa Akunnungu ni kujiwona miasi ja lilangano lya Akunnungu jiŵaswejekwe najo kuŵa ngaŵa chindu, ni kuntukana Mbumu jwa Akunnungu jwakwikawanawo umbone, nganisye ana ngakusachilwa kupegwa

lijamuko lyalikulungwa? ³⁰ Pakuwa tukummanyilila jwelejo juwatite, “Kuuchisya magambo kuli kwangune, uneji chiuchisye.” Sooni watite, “Ambuje chachalamula wandu wakwe.” ³¹ Kugwilila mmakono mwa Akunungu wajumi chili chindu chakogoya nnope!

³² Nkumbuchilanje iyakopochele mmoŵa gandanda go, pamwatandite kuumanyilila usyene wa Akunungu. Namuno mwapatile masausyo gamakulungwa, nambo mwajimi mwakulimbila nganinlepela. ³³ Katema kane mwatukenwe ni kunyeluswa pelanga, ni katema kane mwakundile kwakamuchisya awala wawatendelwe yeleyo. ³⁴ Mwaatendele chanaso welewo watawikwe, sooni mwakundile kunsumulanga ipanje yenu, ni mwapillile kwa lukondwa, pakuwa mwaimanyi kuti nkwele indu yejinji yambone nnope yaikulonjela. ³⁵ Kwayele nkakujasa kulimbangana kwenu pakuwa chikumpe ntulilo weukulungwa. ³⁶ Nkusachilwa kupililila kuti nkombole kulitendekanya lisosa lya Akunungu ni sooni chimpegwe aila iwalanjile. ³⁷ Pakuwa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunungu, “Pasigalile kanandi pe

jwakwika jo, chaiche,
nombejo ngasakaŵa.

³⁸ Mundu jwali jwambone paujo pangu, chakulupilile ni kutama kwa chikulupi, nambo alekaga kungulupilila nganonyelwa najo.”

³⁹ Uweji nganituwa wandu wakuchileka chikulupi ni kusowa, nambo uwe tuli wandu wakukulupilila ni kukulupuswa.

11

Chikulupi

¹ Chikulupi chili kukola usyene wa indu itukuilolela ni kuitichisya kusyene kuti indu yangaikuwoneka ipali. ² Pakuwa, kwa chikulupi chao, achachekulu wetu wakundikwe ni Akunungu.

³ Kwa chikulupi tukumanyilila kuti chilambo chagumbikwe kwa liloŵe lya Akunungu, namose indu yaikuwoneka yagumbikwe mu indu yangaikuwoneka.

⁴ Kwa chikulupi che Habili watajile Akunungu mbopesi jambone kupunda ni ji che Kaini. Kwapele wakundikwe ni Akunungu pakuwa Akunungu nsyene wajikundile mbopesi jakwe. Namuno che Habili awile, ipanganyo yao ikutujiganya mpaka sambano.

⁵ Kwa chikulupi, che Enoki wanyakulikwe ni Akunungu kuti akasachiona chiwa. Nganaoneka sooni pakuwa wajigalikwe ni Akunungu. Malembelo ga Akunungu gakusala kuti akanaŵe kwigalikwa che Enoki waanonyelesye Akunungu. ⁶ Nambo, pangali chikulupi ngapagwa mundu jwakukombola kwanonyelesya Akunungu. Pakuwa mundu jwakusaka kwajaulila Akunungu akusachilwa akulupilile kuti Akunungu apali, sooni kuti akwapa ntulilo welewo wakwasosa.

⁷ Kwa chikulupi, che Nuhu wajamwikwe ni Akunungu nkati indu ichikopochele, yakanaiwoneche chiwela, wanjitichisye Akunungu ni kukolosya ngalaŵa jajikulungwa jajikuwilanjikwa safina. Mwelemo nsyene pamo ni wandu wa pannango wakwe chakulupuswe. Kwa chikulupi chakwe wandu wa pa chilambo wose walamulikwe kuti akwete sambu nombejo wawalanjikwe jwambone paujo pa Akunungu.

⁸ Kwa chikulupi, che Iblahimu wanjitichisye Akunungu apala paŵawilanjikwe ajaule ku chilambo chiwalanjikwe ni Akunungu kuti chiŵe chao. Watyosile pa chilambo chao ni kwaula kwiuto kwanganakumanyilila. ⁹ Kwa chikulupi, watemi mu chele chilambo cha chilanga mpela jwannendo. Watemi kweleko mu masakasa mpela iwatesile che Isaka pamo ni che Yakobo, wati nombewo wapochele chilanga chila chila kutyochela kwa Akunungu. ¹⁰ Pakuwa che Iblahimu waulolele musi wauli ni misingi jakulimbangana, musi wati Akunungu nsyene ni uwaganisye ni kuutaŵa. ¹¹ Iyoyo peyo kwa chikulupi che Sala, namuno wachekulwiwe kwannoŵe, wapochele ukombole wa kukola chitumbo, pakuwa wakulupilile kuti Akunungu chatindimise chilanga chakwe. ¹² Kwa ligongo li, kutyochela kwa mundu jumo che Iblahimu juwaliji mpela jwammwe, wapagwile wandu wajinji wangaŵalanjikwa mpela ndondwa sya kwinani ni mpela nsanga wa mungulugulu bahali.

¹³ Aŵa wose wawile ali nkwakulupilila Akunungu nganapochela aila iwalanjile, nambo waiweni kwakutalichila ni kuisangalalila, wanjitichisye kuti waliji achalendo ni wandu wanganakola pakutama pa chilambo nti pao. ¹⁴ Pakuwa wandu wakuwecheta maloŵe gati iyiyi akulosya kuti ali nkuchisosasosa chilambo chiŵe chao achinsyene. ¹⁵ Ikaliji akuganisya ku chilambo kuwakopochele kula, akakwete lipesa lyakuujila kukoko. ¹⁶ Nambo sambano akusakanga chilambo chachili chambone kupunda, chachili chilambo cha

kwinani. Kwa ligongo lyo Akunnungu ngasikwatenda soni wandu wo pakwaWilanga kuti ali Akunnungu wao pakuwa waWichile chile musi.

¹⁷ Kwa chikulupi, che Iblahimu paWalinjikwe chikulupi chao ni Akunnungu, wAntyosise ya Isaka nti mbopesi. Che Iblahimu wapochele chilanga cho, ni wakundile kuntyosya mbopesi mwanagwe jwa jikajika pe. ¹⁸ Namuno Akunnungu waasalile, "Uwelesi wenu chiutyochele ni che Isaka." ¹⁹ Che Iblahimu wakulupilile kuti Akunnungu akukombola kwasyusya wandu wawile, ni tukukombola kusala nti chitagu kuti isyene che Iblahimu wakombwele kumpata sooni mwanagwe juWaliji mpela jwammwe.

²⁰ Kwa chikulupi che Isaka wapele upile che Yakobo ni che Esau kuti akole upile kwa indu yaikwika mmbujo.

²¹ Kwa chikulupi che Yakobo paWaliji kuWandichila kuwa, wampele upile kila jumo jwa wanache wa che Yusufu, ni kwapopelela Akunnungu achijegamilaga nkongojo wakwe.

²² Kwa chikulupi, che Yusufu paWaWandichile kuwa, waWechete yankati kutyoka kwa Waisilaeli mu chilambo cha Misili, ni walajichisye agajigale maupa gao pachachityoka ku Misili.

²³ Kwa chikulupi che Musa paWapagwilwe wasisikwe miesi jitatu ni achawelesi wakwe, pakuwa waiweni kuti ali mwanache jwakusalala, ni nganagajogopa makanyo ga mwenye jwa ku Misili.

²⁴ Kwa chikulupi che Musa paWakusile, wakanile kuWilanjikwa mwanache jwa mwali jwa mwenye jwa ku Misili. ²⁵ Waiweni mbaya kusauswa pamo ni wandu wa Akunnungu kupunda kukola lukondwa mu sambu kwa katema kakajipi. ²⁶ Waimanyi kuti kulaga kwa ligongo lya Kilisito kuti kwakusichila kupunda ipanje yose ya chilambo cha Misili, pakuwa waliji nkuolelela mbote.

²⁷ Kwa chikulupi che Musa wasaamile ku Misili pangajogopa lutumbilo lwa mwenye, ni wajendechele mmbujo, pakuwa waliji mpela mundu juWaweni Akunnungu wangakuwoneka.

²⁸ Kwa chikulupi Wachipangeny chindimba cha Pasaka ni kulajisya miasi jimisikwe pachanya nngano kuti katumetume jwa kwinani jwatumikwe kwikanacho chiwa, akaulaga wanache wa kwitwino wa chilume mu chilambo cha Isilaeli.

²⁹ Kwa chikulupi Waisilaeli wajombweche bahali ja shamu mpela petaka, nambo Wamisili paWalinjile kutenda yeleyo, watitimile ni kuwa mmeesi.

³⁰ Kwa chikulupi makumba ga chilambo cha ku Yeliko gagwile Waisilaeli paWagasyungwile makumba go moWa saba. ³¹ Kwa chikulupi che Lahabu jwakulaWalaWala jula nganajonasikwa pamo ni waWakanile kwajitichisya Akunnungu wala, ligongo wapochele kwa chitendewele wakuuchilichisya wala.

³² None chinyonjehesye maloWe chi? Pakuwa katema kapelembele kusala ngani si che Gideon ni che Balaki ni che Sansoni ni che Yefuta ni che Daudi ni che Samweli ni wakulondola wa Akunnungu. ³³ Kwa chikulupi wanyawo wose wamenyene ni mamwenye ni waapundile, watesile indu yambone paujo pa Akunnungu, wapochele ilanga ya Akunnungu. WataWile kang'wa sya masimba, ³⁴ wagasimile machili ga mooto wakalipa, ni wautwiche kulajikwa kwa lipanga. Kulepetala kwao kwagalawiche ni wapatile machili, walimbichile mu ngondo ni kwapunda wangondo wachilendo. ³⁵ Achakongwe wane waWakulupilile wapochele wandu wao waWasyusikwe paWamasile kuwa.

Nambo wane wakanile kugopolwa, wakundile kulagaswa mpaka kuwa, kuti ausimane usyusyo ni kwinjila mu utame wauli wambone mwakupunda. ³⁶ Wane wanyelwiswe ni kuputikwa mbokola, ni wane wataWikwe nyolo ni kuponyekwa mu nyumba jakutaWilwa. ³⁷ Waulajikwe kwa kwaponya maganga, wane waakatenye ipandeipande kwa misumeno pane kuwa kwa lipanga. Wajendajendaga achiwalaga mapende ga ngondolo ni mbusi, waliji wa kulaga, walageswe ni kupanganyichisya yangalumbana. ³⁸ Chilambo nganichiWajilwa kuwa ni wandu mpela wanyawo. Wajendajendaga mwikonde ni mmatumbi achitamaga mu mbugu ni mmasimbo.

³⁹ Wandu wa wose wawoneche ni Akunnungu kuti atesile yambone mu chikulupi chao nambo nganachipochela chiWalanjile Akunnungu cho, ⁴⁰ pakuwa Akunnungu walongolele kutuwichila chindu chachili chambone mwakupunda kwa liwamba lyetu. Akunnungu wasachile kuti wanyawo awaga ni uwe pe tutendekwe wamalile.

12

Akunnungu ali Atati Wetu

¹ Nipele, uweji tukwete mpingo wekulungwa wa waumboni wanti nyi waukutusyungula, kwayele tutyosye indu yose yaikutusiWilila, ni sambu syasikutukamulila kwa chitema. Tututuche pangapwa ntima mu luwilo lwalulu paujo petu. ² Twalole Che Yesu jwachitandisye

chikulupi chetu, jwelejo ni juchachimalichisye. Kwa liwamba lya lukondwa lulwaliji paujo pao, jwelejo jwapililile kuwa pa nsalaba, namose chaliji chindu cha soni. Ni sambano akutama kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu.

³ Mwaganichisye kwannope Che Yesu, juwāpililile nkukanilwa kwekulungwa kutyochela kwa wāndu wā sambi. Nipele nkapela namose kupwa ntima. ⁴ Pakuwa, mkulimbana ni sambi nganimme kuputana mpaka kuwa. ⁵ Sooni ana nliwālele agala maloŵe ga kuntusya ntima gakusala Akunnungu?

“Mwanangu nkanyelusya Ambuje pakunjamuka, namuno nkapwa ntima pakunkalipila.

⁶ Pakuwa Ambuje akunjamuka jwalijose jwakunnonyela, ni kumputa jwalijose jwakunkunda kuwa mwanagwe.”

⁷ Mpililile kujamukwa pakuwa gali majiganyo. Akunnungu akutendela wanyamwe nti wanache wakwe, pakuwa ana mwanache jwapi jwangakujamukwa ni atagwe?

⁸ Iwaga ngankwamukwa ni Akunnungu chisau achiwanagwe wose yakuti pakwamukwa, wanyamwe nganimma wanache wausyene wa Akunnungu, mmele wanache wa kuichila.

⁹ Sooni, iwaga achatati wetu wa chilu wawatuweleche, pawatujamwiche uwe twaachimbichisye, ana ngati tukusachilwa kulitulusya nnope kwa Atati Wetu wa kwini kuti tutame? ¹⁰ Achatati wawatuweleche watujamwiche mmoŵa kanandi mpela iwatite kuwona ili yambone achinsyene. Nambo Akunnungu akutujamuka kwa ligongo lya kutukamusa, akutenda yeleyo kuti tutendekwe waswela mpela asyene. ¹¹ Pakukutyochela kwamukwa ngakukuwa kwakusengwasya, nambo kukusupusya. Nambo kumbesi kwa awala wawajiganyikwe ni kwamukwa ko, kukwapa ukombole wa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni utame wa chitendewe.

Malajisyo ni majamuko

¹² Kwayele ngalimbisye makono genu ni malungo genu gagapesile. ¹³ Njendelechele kwenda mmatala gagoloka kuti chindu chachilemele chikatininguka nambo chilame.

¹⁴ Nlimbile kutama kwa chitendewele ni wāndu wose, sooni ntame kwa uswela pakuwa ngapagwa mundu juchiwawone Ambuje iwaga mundu jo nganawa jwanswela. ¹⁵ Nilolechesye chenene, kuti jwalijose akasausoyasya upile wa Akunnungu, nilolechesye kuti mundu akawa mpela chitela chakuwawa pasikati jenu ni kwika nago malagasyo, ni kuujonanga umi wa wāndu wajinjji. ¹⁶ Akapagwa jwachigwagwa, pane mundu jwangajogopa Akunnungu mpela a Esau, jwakujasile kupagwa kwakwe kwaandanda kwa chakulya chimo. ¹⁷ Pakuwa nkumanyililanga kuti namuno kanyuma pawasosile sooni kuopochela upile wakwe kutyochela kwa atagwe wakanilwe. Pakuwa nganapata lipesa lya kuleka sambi ni kugagalausya gawatesile, namuno wasosile nnope kwa misosi.

¹⁸ Wanyamwe nginnyika ku chitumbi cha Sinai mpela iwatite kuchiichilila wāndu wa ku Isilaeli. Chitumbi chikukomboleka kuchikwaya chili nkukolela mooto, pa chipi, ni kusona kwakukulungwa kwa chimbunga, ¹⁹ ni lisegwe lya lipenga, ni liloŵe lininkuwecheta maloŵe. Awala wawapilikene usone wo wachondelele Akunnungu kuti akakunguluka nawo sooni, ²⁰ pakuwa nganakombola kupililila lilajisyo lilyatyocheke walyaliki, “Juchakwaye chitumbi chi namose chiŵe chinyama, chaponyekwe maganga.” ²¹ Ni indu iyaoneche yo yaliji yakogoya nnope, namose che Musa watite, “Ngogopa ni kutetemela.”

²² Nambo wanyamwe nkuichilile ku chikwesya cha Sayuni, ni ku musu wa Akunnungu wajumi, nnyiche Yelusalemu wa kwini kwakusongangene achikatumetume wa kwini wāngakuwalanjikwa, wākusangalala. ²³ Nnyiche ku mpingo wekulungwa wa wāndu wakukulupilila Kilisito waali Wandanda kupagwa wa Akunnungu ni meena gao galembeke kwini. Nnyiche paujo pa Akunnungu jwali jwakulamula jwa wāndu wose, ni paujo pa mbumu sya wāndu wambone paujo pa Akunnungu watendekwe wamalilwe. ²⁴ Nnyiche ku Che Yesu jwakwilanya jwa lilangano lya sambano ni ku miasi jakwe jajititiche jajikuwecheta yambone kupunda miasi ji che Habili.

²⁵ Nipele, nilolechesye kuti nkakana kumpilikanila jwelejo jwakuwecheta nomwe. Mpela awala Waisilaeli wawakanile kumpilikanila che Musa, juwaasililaga utenga kutyoka kwa Akunnungu pawaliji pachilambo pano nganakulupuka. Isyene, uweji ngatukombola kukulupuka iwaga tukukana kumpilikanila jwelejo jwakutusalila utenga kutyochela kwini. ²⁶ Katema Akunnungu pawawechete pa chitumbi cha Sinai wachitenganyisye chilambo, nambo sambano alanjile kuti, “Chinachitenganye chilambo ni ngaŵa chilambo pe nambo kwini nombe nako.” ²⁷ Liloŵe li “Sooni” likutulosya kuti indu yose yepanganyikwe chitenganyikwe ni kutyosyeka, kuti indu yangaikukomboleka kutenganyikwa isigalile.

²⁸ Kwayele, pakuwa tukupochela umwenye wangatenganyika, twatogolele kwa woga ni kwa kwapopelela Akunnungu, kwa litala lichilyanonyelesye ni kwa kulitulusa ni kwapopelela, ²⁹ pakuwa Akunnungu wetu ali mooto waukutinisya.

13

Yakuti pakwanonyelesya Akunnungu

¹ Njendechele kunonyelana chiulongo. ² Kasinliwalila kwapochela achalendo, pakuwa kwa kutenda yeleyo wandu wane waapochele achikatumetume wa kwinani pangamanyilila. ³ Mwakumbuchile wandu watawikwe mpela ila ntawikwe pamo nawo, ni mwakumbuchile wakulagaswa nti nomwe nkulagaswa mpela wanyawo.

⁴ Ulombela uchimbichikwe ni wandu wose, achalume ni achakongwe awe wakukulupilichika kila mundu kwa njakwe, pakuwa Akunnungu chiwalamule wachigwagwa ni wachikululu.

⁵ Nkawa wandu wakunonyela nnope mbiya, nlininje ni indu inkwete yo pakuwa Akunnungu nsyene atite, "Nganguneka ng'o atamuno ngangunjasa ng'o." ⁶ Kwa ligongo lyo kwa ntima wakulimba tukuti, "Ambuje ali wakungamuchisya une, ngasinyogopa. Mundu chandende chichi?"

⁷ Mwakumbuchile ilongola wenu wawansalile lilo we lya Akunnungu. Nganichisye lwendo lwao mpaka kumbesi kwa umi wao, ni kuchisya chikulupi chao. ⁸ Che Yesu Kilisito ali julajula, liiso ni lelojino ni mowa gose pangali mbesi. ⁹ Nkajigalikwa akuno ni akuno kwa majiganyo gane ga chilendo. Umbone wa Akunnungu ukujilimbisya mitima jenu, ni ngawa makanyo nkati ja yakulya, pakuwa makanyo go nganigankamuchisya mundu jwali jose juwagakuiye.

¹⁰ Tukwete chilisa, chakuti wandu wakutumichila mu lisakasa lya Wayahudi lyakupopelela nganasachilwa kulya indu yaikutyochekwa mbopesi pa chilisa pala. ¹¹ Jwambopesi Jwankulu jwa Wayahudi akwausya miasi ja inyama Peuto Papaswela Nnope, kukutaga mbopesi kwa sambi nambo mitembo ja inyama yo ikochekwa paasa pa chigono. ¹² Kwa ligongo lyo Che Yesu nombewo walageswe ni kuwa paasa musi kuti waswejesye wandu kwa miasi jao asyene. ¹³ Nipele, tukopoche twajaulile paasa pa chigono tuchikundaga kunyeluswa mpela welewo yatite kunyeluswa. ¹⁴ Pakuwa pachilambo pano nginitukola musi waukutamilisya, nambo tukuusosa aula musi waukwika. ¹⁵ Nipele, kwa litala li Che Yesu, twatajile Akunnungu mbopesi jakwalapa mowa gose, mbopesi ja kwalapa jo ili ipanganyo yetu apala patukujitichisya kuti, welewo ali Ambuje. ¹⁶ Nambo kasinliwalila kutenda yambone ni kukamusyana pakuwa syelesi ni mbopesi syasikwanonyelesya Akunnungu.

¹⁷ Mwajitichisye wakunlongosya ni kugakamulisya malajisyo gao, pakuwa wanyawo akuchesyanga kwa ligongo lya umi wenu ni chasale ya masengo gao paujo pa Akunnungu. Mwapilikanichisya chapanganye masengo gao kwa lukondwa, ngawa kwa kudandaula pakuwa atumichilaga nkudandaula ngainkamusya mwanya.

¹⁸ Ntupopelele ni uwe, pakuwa tukwimanyilila kuti mitima jetu ngajikutusalila kuti tukwete chilewo. Ni tukusaka kutenda yalli yambone mowa gose. ¹⁹ Choonde none ngunchisya kwannope kuti mumbopelele kwa Akunnungu kwa kuchalila, kuti ngombole kuuja kukwenu chitema.

Mapopelelo ga kuugala

²⁰ Akunnungu wa chitendewele wawansyusisye Ambuje wetu Che Yesu, Jwakuchinga Jwankulu jwa ngondolo kwa miasi jajikulosya kuti lilangano lya mowa gose pangali mbesi lili lya usyene. ²¹ Atende wanyamwe wamalilwe mu indu yose kuti nkombole kupanganya lisosa lyao, nombewo atende mwenumwe yaikwanonyelesya, kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Ukulu uwe ni welewo mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi. Eloo.

Malowe ga kumalichisya

²² Achalongo, ngunchisya mpochele malowe gangu gangunjamuka ga kuntusya ntima, gangunembela mu chikalata chachijipi chi. ²³ Ngummanisya kuti nlongo njetu che Timoseo agopolekwe mu nyumba jakuta ilwa. Aikaga mwachitema, chiche pamo nawo pachiche kukwenu.

²⁴ Mwakomasye wose wakunlongosya, pamo ni wandu wa Akunnungu wose. Achalongo achinjetu kutyochela ku Italia akunkomasya. ²⁵ Umbone wa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Chikalata chiwalembile Che Yakobo Chilongolelo

Chitabu chi che Yakobo chalembeke ni mundu jwakuwılanjikwa che Yakobo. Ikukomboleka che Yakobo mpwakwe Che Yesu, juwaliji chilongola mu mpingo waandanda wa wāndu wākunkulupilila Kilisito, ni waliji jumo jwa wānkungulu ku Yelusalemu, (Masengo 15:13). Nduna che Paolo wāmmilasilile jwelejo “Luchanamila,” Iwa wāndu wākunkulupilila Kilisito (Wāgalatia 2:9). Wāumanyilisi akukulupilila kuti chitabu chi che Yakobo chalembeke ikanaŵe yaka 50 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chitandile katema che Yakobo paŵaliji chilongola jwa wāndu wākunkulupilila Kilisito ku Yelusalemu, ikuganichikwa kuti wālembile chitabu chi paŵatamaga kweleko.

Che Yakobo wāalembile chitabu chakwe wāndu wā Akunnungu wāŵapwilingene pasikati pachilambo, (1:1). Majiganyo mu chitabu chi che Yakobo gakwagamba wāndu wākunkulupilila Kilisito wose nambo utumiche wa maloŵe “Ngosyo kumi na mbili,” kwa Chigiliki. Ikulosya kuti panepa che Yakobo wālembile wāndu wākunkulupilila Kilisito wāali Wāyahudi. Nningwa wa chitabu chi waliji kwaichila wākusyoma wājinji ni chikunguluchile indu yejinji. Che Yakobo akunguluchila nnopepepe nkatikwilana kwa chikulupi ni ipanganyo. Chikulupi chisyene cha mundu chikuoneka kwa ipanganyo yakwe (2:17). Sooni akwamuka nkatikutenda lusagu kwa wāndu wāipanje (2:1-4), ni kutusalila uweji tulilechesye nkatikutenda itukuiŵecheta (3:1-12).

Yaili mwelemo

Che Yakobo akwakomasya wākusyoma wākwe (1:1).

Akwakamulisya ntima wāndu wākunkulupilila Kilisito kupililila katema pakulaga (1:2-22).

Akusala yaitite kuŵa lasima mundu kulosya chikulupi chakwe kwa ipanganyo (2:1-26).

Akusala yankati lulimi Iwa mundu yalukuti kukola machili (3:1-12).

Che Yakobo akusala yankati lwalutite kulekangana lunda Iwa Akunnungu ni lunda Iwa pa chilambo (3:13-4:10).

Akwajamuka wākusyoma wākwe yankati kulilapa (4:11-5:6).

Che Yakobo akumalichisya chitabu chakwe kwakutyosya malajisyo gose (5:7-20).

¹ Une che Yakobo, jwaktumichila jwa Akunnungu ni jwa Ambuje Che Yesu Kilisito, ngunnembela mwanya wāndu wā Akunnungu wose wāmpwilingene ku chilambo kose, ngunkomasya.

Chikulupi ni lunda

² Achalongo achinjangu, nnyiwone ili yakusengwa pe, pankukola masauko gagali gose. ³ Nchimanyililaga kuti kulinjikwa kwa chikulupi chenu kukunnyichisya upililiu.

⁴ Nkole usyene wakuti kupililila kwenu kukupanganya masengo mu nkatikwenu mpaka kumbesi, kuti nkole ni kuŵa wāmalilwe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, pangapunguchilwa ni chindu chachili chose. ⁵ Nambo mundu jwalijose mu mpingo wenu, lwansoŵaga lunda wāpopelele Akunnungu wākwaŵa wāndu wose mwamujinji ni kwa ntima wambone nombejo chachipegwa. ⁶ Nambo apopelele ali akwete chikulupi pangali lipamba lyalili lyose. Pakuŵa mundu jwali ni lipamba ali mpela litumbela Iya mu bahali lyalikujalikwa ni mbungo ni kwauswa akuno ni akunokuno. ⁷ Mundu jwati yeleyo akaganisya kuti chapochele chachili chose kutyochela kwa Ambuje. ⁸ Jwelejo ali mundu jwagalaukagalauka ni ngakukombola kulamula chindu chakupanganya.

Jwakulaga ni jwachipanje

⁹ Nambo nlongo jwakulupilile jwaali jwakulaga akusachilwa asengwe, katema Akunnungu pakunkwesya. ¹⁰ Nlongo jwakulupilile jwaali jwachipanje akusachilwa asengwe, katema Akunnungu paakuntulusya. Pakuŵa jwachipanje chasoŵe mpela uluŵa Iwa mwikonde. ¹¹ Lyuŵa likukopochela ni kuŵala nnope ni kuumusya masamba, uluŵa wakwe ukugwa ni usalale wakwe ukusōŵa. Iyoyo peyo jwachipanje nombejo chawe mmasengo gake.

Kulinjikwa

¹² Jwana upile mundu jwakupililila nkulinjikwa, pakuŵa amalaga kupunda kulinjikwa chapegwe chindu mpela singwa ja umi, Ambuje jiŵalanjile wākwanyela. ¹³ Mundu alinjikwaga akajila, “Ngulinjikwa ni Akunnungu.” Pakuŵa Akunnungu ngakunlinga mundu kwa kutenda yangalumbana, nombe Akunnungu ngakulinjikwa kwa kutendelwa yangalumbana. ¹⁴ Nambo mundu akulinjikwa pakukwekwelemwa ni kutanjikwa ni tama

jakwe atende yangalumbana. ¹⁵ Mwajilechelelaga tama jintawale jikwichisya sambi ni sambi sayundaga sikwichisya chiwa.

¹⁶ Achalongo achinjangu wakunonyelwa nkalambuchikwa. ¹⁷ Kila ntuuka wambone ni waumalilwe ukutyochela kwini kwa Atati Akunungu waWagumbile lulanga, jwagakugalaukagalauka, nombewo ngakulosya chimanyisyo chachili chose kuti chagalauche. ¹⁸ Kwa unonyelo wakwe nsyene watuweleche kwa litala lya liloŵe lya usyene, kuti tuweje mpela milimbu mu yepanganyikwe yakwe yose.

Kupilikana ni kupanganya

¹⁹ Achalongo achinjangu wakunonyelwa, mmanyilile chindu chi, yakuti mundu jwalijose aŵe jwachitema kupilikana, nambo ngasaŵa jwachitema kuwecheta namose kutumbila. ²⁰ Pakuŵa wandu ŵaali ni lutumbilo ngakukombola kupanganya yambone paujo pa Akunungu. ²¹ Kwayele, nneche masyoŵelo genu gangalumbana ni ipanganyo yenu yangalumbana. Mpochele kwa kulitululisa liloŵe lyalipandikwe mmitima jenu lyalikukombola kunkulupusya.

²² Nkalilambusya mwachinsyene, nambo mmeje wandu wakupanganyichisya masengo Liloŵe lya Akunungu, ngaŵa wakupilikanila pe. ²³ Pakuŵa naga mundu ali jwakupilikanila pe Liloŵe lya Akunungu nombe ngaŵa wakulipanganya lyalipikene, chalandane ni mundu jwakulilola ku meeso mu lindala. ²⁴ Ni paakumalisya kulilola yatite ni kutyoka, kwakamo akuliŵalila yatite pakuŵa. ²⁵ Nambo mundu jwakugalolechesya uchenene malajisyo ga usyene gagakwalechesya wandu, ni akwendelechela kugapanganyichisya masengo, pangapikanila pe ni kugaliŵalila, jwele mundu jo chapegwe upile mu indu yose yakuipanganya.

²⁶ Mundu aganisyaaga kuti akwajogopa ni kwapopelela Akunungu, nambo ngakusiŵila lulimi lwakwe, kwapopelela kwao Akunungu nganikukola mate ni akulilambusya nsyene. ²⁷ Litala lya kwapopelela Akunungu lyalili lyambone lyangali chileŵo paujo pao lili ali: Kwakamuchisya ŵamalekwa ni ŵawililwe ni achiŵankwawo ni nkalisakasya kwa indu yangalumbana ya pachilambo.

2

Kwamuka nkati lusagu

¹ Achalongo achinjangu, iwaga nkwakulupilila Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, Ambuje ŵa ukulu, nkakola lusagu kwa wandu kwa kwalola ku meeso. ² Tujileje, mundu jumo awete pete jajikolochekwe kwa sahabu ni iwalo yakusalala, akwinjila mu nyumba jenu ja kupopelela, nombe akwinjila mundu jwa usauchi jwana iwalo yakuwisala. ³ Iwaga ŵanyamwe nkunchimbichisya jwelejo jwawete iwalo yakusalala ni kunsalila "Ntameje apano pa chitengu chambone," nambo ajula jwa usauchi nkunsalila, "Mwe, njimeje pelepo, pane ntameje paasi," ⁴ ana lwele ngaŵa lusagu ni kulamula ko ngakukuika ni nganisyo syangalumbana?

⁵ Mpilikanile achalongo achinjangu wakunonyelwa! Ana Akunungu nganiŵasagula wakulaga ŵa pachilambo kuti aŵe wachipanje mu chikulupi ni kupochela umwenye uŵalanjile aŵala wakwanonyela? ⁶ Nambo ŵanyamwe nkunnosya jwausauchi. Ana ngaŵa wachipanje wakunliŵatilanga ni kunjausyanga pa nkungulu? ⁷ Ana ngaŵa ŵanyawo ni wakulitukana alila liina lyambone lya Ambuje, jwati ŵanyamwe nli wandu wakwe?

⁸ Naga isyene nkugajitichisya malajisyo gamakulu mu umwenye wa Akunungu, gagali mu Malembelo ga Akunungu gagakuti, "Munnonyele njenu jwammandichile mpela inkuti pakulinonyela mwasyene," nkutendekanya yambone. ⁹ Nambo iwaga nkutenda lusagu kwa wandu kwa kwalola ku meeso nkutenda sambi ni malajisyo ga Akunungu gakulosya kuti nganingajitichisya. ¹⁰ Pakuŵa mundu jwagakujitichisya likanyo limo mmalajisyo gose ga Akunungu, chaŵe ngakugajitichisya malajisyo gose. ¹¹ Pakuŵa jwelejo juŵatite, "Nkatenda chikululu," ni jujojo juŵatite, "Nkaulaga." Iwaga ngankutenda chigwagwa nambo nkuulaga, nkutema malajisyo. ¹² Nipele mmecheteje ni kupanganya mpela wandu wachalamulikwa malinga ni malajisyo gagakutuwika ŵalechelele. ¹³ Pakuŵa Akunungu ngaalosya chanasa pachiŵalamule wandu wanggalosya chanasa. Nambo ŵaali ni chanasa ngasajogopa kulamulikwa ko.

Chikulupi ni ipanganyo

¹⁴ Achalongo achinjangu, ana mundu akukola chichi asalaga kuti ngwete chikulupi nambo ngakuchilosya kwa ipanganyo yambone? Ana chikulupi cho chichikombole kwakulupusya? ¹⁵ Tujileje, jwakukulupilila njetu jwannume pane jwankongwe nganakola chakuwala pane yakulya. ¹⁶ Mundu jumo jwenu ŵaasalilaga, "Njaulanje kwa chitendewele nkajotele mooto ni kwikuta," pangaapa iyasoŵile mu kutama ana chakole chichi? ¹⁷ Iyoyo peyo chikulupi pe iwaga changali ipanganyo chiwile.

¹⁸ Nambo mundu akombolaga kusala, “Mmwete nkwele chikulupi noneji ngwete ipanganyo.” Uneji chinyanje, “Munosye chikulupi chenu pangali ipanganyo noneji chinanosye chikulupi changu kwa ipanganyo yangu.” ¹⁹ Mmwejo nkukulupilila kuti Akunnungu ali wamo, yambone. Nambo masoka nombego gakukulupilila iyoyo, nombego gakutetemela. ²⁰ Mmwete jwakulowela! Ana nkusaka kuloswa kuti chikulupi changali chipanganyo chiwile? ²¹ Ana Atati wetu che Iblahimu wakundikwe uli ali wambone paujo pa Akunnungu? Wakundikwe kwa chipanganyo pa wanyosise a Isaka mwanagwao pa chilisa. ²² Nkulola yakuti chikulupi chatesile masengo pamo ni chipanganyo chakwe ni chikulupi chatindimiswe kwa litala lya chipanganyo yakwe. ²³ Malembelo ga Akunnungu gala gamalile gatite, “Che Iblahimu wakulupilile Akunnungu ni kwayele wakundikwe kuwa wambone paujo pao.” Nombejo wawilanjikwe ambusanga jwa Akunnungu. ²⁴ Nkulola kuti mundu akundikwa kuwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo nambo ngawa kwa chikulupi pe. ²⁵ Iyoyo peyo che Lahabu jwakulawala jula, wakundikwe jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo yakwe pawapochele wakusosasa ni kwakoposya paasa kwa litala lene.

²⁶ Mpela ila chiilu pangali mbumu cheewe, iyoyo peyo chikulupi pangali ipanganyo chiwile.

3

Kulugosa lulimi

¹ Achalongo achinjangu, nka wa wakwiganya wajinji pakuwa nkumanyilila kuti uweji utukwiganya tutulamulikwe kwa chikali nnope kwapunda wandu wane. ² Uweji wose tukulewa mwamujinji. Nambo iwaga mundu ngakulewa mu nkuwecheta kwakwe, jwelejo ali jwamalilwe, nombejo akupakombola kuchilongosya chiilu chakwe chose. ³ Uwe tukuwika chipaande chamwana cha chisyano chachitawikwe kwa migoji nkangwa sya falasi kuti tukombole kulongosya iilu yao kwaula kwakuli kose kwatukusaka uweji. ⁴ Iyoyo ngalawa namose jili jekulungwa nnope jikujigalikwa ni mbungo jakalipa nambo jikugalauswa ni chipande cha mwana cha chibao, ni jikwaula kwakusaka jwakujilongosya. ⁵ Iyoyo peyo lulimi luli chiwalo cha mwana nnope pa chiilu nambo lukulupilila indu yekulungwa nnope.

Nganisye mooto kanandi yaukuti pakolesya litinji lyekulungwa nnope. ⁶ Nombe lulimi luli mpela mooto. Lugumbele igongomalo ya pachilambo. Lulimi luli chiwalo cha mwana nambo lukukombola kuchinyakasya chiilu chose. Lukutinisya umi wetu chitandile kupagwa mpaka kuwa, kwa mooto waukutyochela ku jehanamu. ⁷ Mundu akukombola kulanga inyama yayiyose nombe amasile kukombola kulanga, inyama ya mwitinji ni ijuni yayiyose ni inyama yaikukwa yayiyose ni yaikutama mmeesi. ⁸ Nambo ngapaga mundu jwakukombola kululanga lulimi. Lulimi luli lwangalumbana ni ngalukukomboleka kululanga, ni lugumbele sumu jajikuulaga. ⁹ Kwa lulimi tukwalapa Ambuje ni Atati wetu, ni kwa lulimi lulolo tukwalwesya wandu wagumbikwe chisau cha Akunnungu. ¹⁰ Mu kangwa jimo mukukopochela malowe ga upile ni malowe ga kulwesya. Achalongo achinjangu ngaikuwajilwa indu iweje yeleyo. ¹¹ Ana chisima chikukombola kukoposya kwanakamo meesi gambone ni meesi ga njete? ¹² Ana achalongo achinjangu chitela cha ntini chikukombola kusogosya isogosi ya seituni pane chitela cha msabibu chikukombola kusogosya isogosi ya tini? Ngwamba, chisima cha meesi ga njete ngachikukombola kukoposya meesi gambone.

Lunda lwalukutyochela kwinani

¹³ Ana nduni jwali ni lunda ni umanyilisi pasikati ja wanyamwe? Nipele alosye yeleyo kwa lwendo lwakwe lwambone kwa litala lya ipanganyo yaikupanganyikwa kwa kulitululisa ni lunda. ¹⁴ Nambo iwaga mmitima jenu mugumbele wiu ni uchimwa ni lipamo, nkasisa usyene kwa kulilapa ni kusala unami. ¹⁵ Lunda lwati yeleyo ngalukutuluka kutyochela kwinani nambo luli lunda lwa pa chilambo, lwele lunda luli lwa chiundu ni lukutyochela kwa Shetani. ¹⁶ Pakuwa papali ni wiu ni lipamo, pana utindinganyo ni ipanganyo yose yangelimate. ¹⁷ Nambo lwele lunda lwalukutyochela kwinani, luli lwakusalala, lukusaka chitendewele ni kulitimalika, luli chile kupilikanila malowe ga wandu. Lugumbele chanaso ni ipanganyo yambone, nganilukola lusagu, namuno kulambusya. ¹⁸ Wandu wakuchinonyela chitendewele akupanganya indu yaikwikawanawo chitendewele kwa wandu wane, mbesi jakwe wandu akutendekwa wambone paujo pa Akunnungu.

4

Uganja ni chilambo

¹ Ngondo ni kuputana mwa wanyamwe ikukopochela kwapi? Ana ngawa ikutyochela mu tama syenu syasikukanilana mu nkati mwenu? ² Nkulajila indu, ni pakuwa ngankwipata, nkukombola kuulaga. Nkulajila kwannope kukola indu yejinji nambo ngankukombola kwipata, kwayele nkutandana ni kuputana. Ngankupata indu inkwisaka pakuwa ngankwa wenda Akunnungu. ³ Namose panku wenda, ngankupata pakuwa nku wenda ni nningwa wanga wa wambone, kuti nkombole kukwanisa tama syenu. ⁴ Mwanja wandu wangakulupilichika! Ngankwimanyilila kuti kutenda uganja ni chilambo uli umagongo ni Akunnungu? Kwapele jwalijose jwakusaka kutenda uganja ni chilambo akulitesya jwammagongo jwa Akunnungu. ⁵ Nkaganichisya kuti Malembelo ga Akunnungu gakuti malo we gangali chindu pagakuti, “Mbumu jwa Akunnungu jwa wichekwe mwetuwe akwete wiiu ligongo lyetu.” ⁶ Nambo umbone wa Akunnungu ukwete machili gamakulungwa nnope mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu akwakanila waali ni chibuli nambo akwapa upile wakulitulusya.”

⁷ Kwayele nkunde kulongoswa ni Akunnungu. Mwananile Shetani nombewo chambutuche. ⁸ Mwa wandichile Akunnungu nombewo chambandichile. Njosye makono genu mwanya wandi wa sambu. Nswejesye mitima jenu mwanya waulamba. ⁹ Nsupuche, nlile ni kulila kwamalumbo. Lukondwa lwenu luwe kusupuka ni kuseka kwenu kuwe kulila kwamalumbo. ¹⁰ Nlitulusye paujo pa Ambuje nombewo chankwesye.

Lijamuko lyankati kwalamula wandu wane

¹¹ Achinjangu nkalalalilana mwachinsyene. Mundu jwakunlalilila njakwe ni kunlamula, jwelejo akugalalilana ni kugalamula malajisyo. Naga nkugalamula malajisyo mmwe ngankugajitichisya malajisyo nambo nkugalamula. ¹² Akunnungu jikape ni wakugatyosya Malajisyo ni kulamula. Ni welewo pe ni wakukombola kukulupusya ni kuulaga. Ana mmwe ni waani junkwalamula wandu wane?

Lijamuko lyankati kulilapa

¹³ Sambano mpilikanile mwanya wankuti, “Lelo pane mala wi tutujaule lisi limo, tukatame chaka chansima kweleko, ni kusumisa malonda ni kupata mbiya.” ¹⁴ Mwanja ngankwimanyilila ichiikopochele mala wi mu umi wenu. Mwanja ndi mpela lipundugulu lyalikuwoneka katema kakajipi ni kuso wa. ¹⁵ Wanyamwe mwasachilwe ku wecheta yeleyi: “Ambuje asakaga chitutame ni kuchipanganya achi ni chelechi.” ¹⁶ Nambo sambano, nkulilapa ni kuligamba. Kulilapa kwati yeleyo kuli chigongomalo.

¹⁷ Nipele, mundu jwalijose jwakumanyilila chachili chambone chakusachilwa kuchitenda, nambo ngakuchitenda, mundu jo akupanganya sambu.

5

Majamuko kwa wachipanje

¹ Sambano mpilikanile wanyamwe waipanje! Nlile ni kulila kwa malumbo kwa ligongo lya kulaga kwakukunyichilila. ² Ipanje yenu iwosile ni minjilo jenu jililikwe ni chimbulukuku. ³ Sahabu jenu ni mbiya syenu sikamwile ukutu ni ukutu wakwe chiuwe umboni pasikati jenu pakuwa chiijonanje iilu yenu mpela mooto yaukuti kutinisya. Wanyamwe nliunjichile ipanje kwa mo wa ga mbesi. ⁴ Nganimwalipa a wa wa wapangeny masengo mmigunda mwenu. Mpilikanile yakuti kulalilila, kulila kwa wandu wakugowola mmigunda jenu kuiche mmapikanilo ga Ambuje waali ni ukombole. ⁵ Ntemi mchilambo kwa utame wakulisengwasya kwannope. Nlijimbese mwachinsyene mpela ng'ombe jajili chile kwa lyu wa lya kusingwa. ⁶ Mwalamwile ni kwaulaga wandu wambone paujo pa Akunnungu, wanganakanila Wanyamwe.

Kupililila ni kupopela

⁷ Kwayele achalongo achinjangu, mpililileje mpaka pataiche Ambuje. Nlile jwakulima yakuti pakulindilila kwa kupililila aila yaipandile, isogosye magungulo gambone ni yakuti pakujilindilila ula jandanda ni jambesi. ⁸ Iyoyo peyo ni wanyamwe wakwe mpililile, nkole mitima jakulimba ligongo kwika kwa Ambuje ku wandichile.

⁹ Achalongo achinjangu, nkanyinyitilana mwachinsyene pe ntakulamulikwa ni Akunnungu. Jwakulamula a wandichile kwika. ¹⁰ Achalongo achinjangu, mwasakaga kulola chisyasyo cha kulindilila ni kupililila mmasausyo, mwakumbuchile wakulondola wa wasalaga utenga wa kutyochela kwa Ambuje ni wanyamwe nsyasye chitagu chao. ¹¹ Tukwa wilanga welewo akwete upile pakuwa wapililile. Mpilikene ngani sya kupililila ku che Ayubu, ni nkwi manyilila Ambuje iwantendele kumbesi. Pakuwa Ambuje agumbele chanasa ni umbone.

¹² Kupunda yeleyo yose achinjangu nkalumbila kwa kwinani atamuno kwa chilambo atamuno kwa chindu chachili chose. Njileje, “Elo” iwaga nkusaka kuti elo ni “Ngwamba” iwaga nkusaka kuti ngwamba, pelepo nganlamulikwa ni Akunnungu.

¹³ Ana apali mundu jwalijose mu mpingo wenu jwakusauka? Apopeleje. Jwakusangalala ajimbe nyimbo sya kulapa. ¹⁴ Ana apali mundu mu mpingo wenu jwakulwala? Wawilanje achakulu ilongola wa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wapopelele ni kwapakasya mauta mu liina Iya Ambuje. ¹⁵ Ni akula kupopelela kwa chikulupi chikunamisye jwakulwala jo, nombe Ambuje chanlameye. Naga watesile sambu, chalecheleswe. ¹⁶ Nsalilane sambu syenu kwa jwine ni jwine ni kupopelelana kuti nlamiswe. Mapopelo gakwe mundu jwambone paujo pa Akunnungu gana machili gakupanganya gamajinji. ¹⁷ Che Elia waliji mundu mpela uwe, wapopelele kwa kuchalila kuti jikanya ula ni nganjinyanya ula pachilambo yaka itatu ni miesi sita. ¹⁸ Nipele wapopelele sooni ni ula janyele kutyochela kumaunde ni chilambo chasogwesye magungulo.

¹⁹ Achalongo achinjangu, iwaga mundu jwalijose mwa wanyamwe asochelaga ni kuuleka usyene, ni mundu jwine ammusyaga, ²⁰ nipele mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakummusya jwa sambu kutyochela nkusoya kwakwe, jwelejo chankulupusye mundu jo kutyochela mchiwa ni kwatenda Akunnungu watyochesye sambu syao syejinji.

Chikalata chaandanda chi Che Petulo Chilongolelo

Chikalata cha 1 Petulo chalembeke ni nduna che Petulo. Che Petulo watandite kuchilemba chikalata kwa kulimanyisa kuti wele ali waani ni waalembele wandu chi. Waalembele wandu wose wakunkulupilila Kilisito waali nti “Achalendo pachilambo pano.” (1 Petulo 1:1) Katema kakajinji walembele wakusyoma wakwe kwanti nyi. Kwa litala limpepe chikalata chi chikulandana kanandi ni chikalata chi che Paolo chiwapelechele wandu wa kuchilambo cha ku Efeso. Wandu achajinji akukulupilila kuti chikalata cha ndanda chi che Petulo chalembeke chili chimasile kulembekwa chikalata cha Waefeso pa chaka cha 65 Pakumala kupagwa Che Yesu. Che Petulo wachilembile chikalata kutyochela ku Loma kwakuwilasile ku Babeli (5:13).

Che Petulo akuwecheta kuti chikalata chi wachilembile kwa ligongo lya “Kunlimbisya wanyamwe ni kuusala umboni kuti welewu uli umbone wa usyene wa Akunnungu” (5:12). Kwana kulandana kumpepe pasikati ja chikalata cha 1 Petulo 2:11-3:7, ni Waefeso 5:18-6:9, ni Wakolosai 3:18-4:6. Maunjili gose ganagatatu gakutyosya malajisyo nkati yakuti pakutama chambone wandu wa nnango umo ni kuujitichisya ulamusi. Sooni akwalimbisya mitima wandu wakunkulupilila Kilisito kuti apililile katema ka masauko pakuwa mbesi jili chiwandi kwika (4:1).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisa ni kwamanyisa wakusyoma wakwe (1 Petulo 1:1-2).

Sooni akwatogolela Akunnungu kwa ukulupusyo aula waupatile pamo ni wandu wane ni yautite kuwa ni malumbo mu umi wao (1 Petulo 1:3-2:10).

Ni akwasalila wandu wakunkulupilila Kilisito yakuti pakutama yambone paujo pa Akunnungu pachilambo pa ni kwasalila nkati indu yinyeyine ya umi pasikati ja jwannume ni jwankongwe waali mu ulombela, sooni kapolo ni mmbujegwe (1 Petulo 2:11-4:11).

Pakumala yeche che Petulo akwalimbisya wandu kwa kwasalila kuti apililile katema kaakusauka (1 Petulo 4:12-5:11).

Nipele che Petulo akuchimalichisya chikalata chakwe (1 Petulo 5:12-14).

¹ Une che Petulo, nduna ju Che Yesu Kilisito, ngunnembela wanyamwe wandu wasagulikwe ni Akunnungu, ni wampwilingene ni wankutama nti achalendo ku Ponto ni ku Galatia ni ku Kapadokia ni ku Asia ni ku Bisinia. ² Akunnungu Atati wasagwile wanyamwe malinga ni iwasachile ni kuntenda mme waswejekwe kwa litala lya Mbumu, kuti nkombole kunjitichisya Che Yesu Kilisito ni kujosekwa ni miasi jao.

Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweche chachijinji.

Chilolelo cha umi

³ Twalape Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito! Kwa chanasa chao chachikulungwa watuweleche sooni kwa kunsyusya Che Yesu. Atupele chilolelo cha umi, ⁴ nipele tukulolela kupochela indu yambone yejinji, yati Akunnungu wawichile wandu wao kwini kwangaikuwola atamuno kujonasika atamuno kususina. ⁵ Chiuwe wenu wanyamwe wankugosekwa ni machili ga Akunnungu kwa litala lya chikulupi, kwa ukulupusyo wauli chile kuunukukwa pa lya lya mbesi.

⁶ Msengwanje nkati yeleyo, namuno sambano, kwa katema kakajipi, chinsachilwe kulaga kwa ligongo lya malinjilo gamajinji. ⁷ Kulinjikwa kwenu ko kuli kwa liwamba lya kuchipima chikulupi chenu iwaga chili cha usyene. Pakuwa namose sahabu jili chindu cha konasika, jikulinjikwa ni mooto. Iyoyo peyo chikulupi chenu chachili cha ndalama kupunda sahabu chichilinjikwe kuti chimanyiche iwaga chili chisyene. Ni kwa ligongo lya chimpochele lumbili ni ukulu ni luchimbichimbi katema Che Yesu Kilisito pachakopochele. ⁸ Wanyamwe nkwanonyela welewo namuno nganimwawone ni nkwakulupilila namuno ngankwawona kwa sambano. Nipele nkusengwa nnope kwa lukondwa lwekulu lwangalukuwetekwa, ⁹ pakuwa mkupochela mbote ja kukulupilila kwenu, jelejo jili chiwombosyo chenu.

¹⁰ Wakulondola wa Akunnungu wasosilesosile ni walolitelolite yankati ukulupusyo wo, wanyawo wasagamukwile yankati ntuuka wati Akunnungu chachimpa wanyamwe. ¹¹ Wasosile kumanyilila chiuwe katema chi ni chiweuli. Chindu chachiwechetekwe ni Mbumu jwa Kilisito waali nkati mwao, juwalongolele kusala nkati masauko gachigaasimane Kilisito ni ukulu uchiukopochele pakumala yeleyo. ¹² Akunnungu waunukulile wakulondola kuti

utenga uŵajenesye ula nganiwagamba ŵele achinsyene, nambo wangambaga ŵanyamwe. Ni sambano utenga wo ulalichikwe kukwenu ni ŵele ŵaŵanlalichile ŵanyamwe Ngani Jambone kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu juŵatumikwe kutyochela kwini. Indu yo, namuno achikatumetume ŵa kwini akulajila kwimanya.

Ntame kwa kwanonyelesya Akunnungu

¹³ Kwa ligongo lyo, mmeje chile ni kuchesya. Mmichanje chilolelo chenu chose mu umbone wa Akunnungu uchimpegwe katema Che Yesu Kilisito pachauunukulikwe. ¹⁴ Mmeje mpela ŵanache ŵa Akunnungu ŵakujitichisya, nkatama kwa kujikuya misese jenu jangalumbana jimwaliji najo katema pamwaliji ngankuumanyilila usyene wa Akunnungu. ¹⁵ Nambo mpela jwele jwammilasile yatite kuŵa jwanswela, nomwe ŵakwe mme ŵaswela mu lwendo lwenu lose. ¹⁶ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mme ŵaswela, pakuŵa none ndili jwanswela.”

¹⁷ Pankwakolanga Akunnungu, ŵanyamwe nkwaŵilanga Atati. Nipele, mmanyiilanje kuti ŵelewo akunlamula jwalijose malinga ni aila yaitepile pangali lusagu. Kwayele njen-delechele kutama yambone pa katema kakasigalile pachilambo pano nkwachimbichisya Akunnungu kwannope. ¹⁸ Pakuŵa ngumanyilila kuti ŵanyamwe ŵammombwelwe mu wende wenu wangelimate, umwapochele kutyochela kwa achachekulu ŵenu. Nambo nganam-mombola kwa indu yakuwola, pane kwa maganga ga mbiya pane sahabu. ¹⁹ Nambo mwakulupwiswe kwa miasi ja ndalama jajikulungwa ja Kilisito. Jwali mpela mwanan-gondolo jwangali chilema namose lidoa. ²⁰ Ŵelewo ŵasagulikwe ni Akunnungu chikanaŵe kugumbikwa chilambo, ŵaunukulikwe mmowa ga mbesi gano kwa ligongo lyetu. ²¹ Kwa litala li Che Yesu Kilisito, nkwa kulupilila Akunnungu juŵansyusisye ni kwapa ukulu, ni mwa yeleyo chikulupi ni chilolelo chenu ili kwa Akunnungu.

²² Pakuŵa sambano, kwa kuujitichisya usyene, ŵanyamwe nswejeswe mbumu syenu ni kwanonyela achinjenu pangali ulamba. Nipele nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose. ²³ Pakuŵa mpagwile kaaŵili ngaŵa kwa muntu jwakuwa nambo kwa muntu jwangakuwa, lisyene lili Lilowe lya Akunnungu lyalili lyalijumi, ni lyalikulama mowa gose pangali mbesi. ²⁴ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, “Ŵandu wose ali mpela masamba, ni ukulu wao wose uli mpela uluŵa wa masamba. Masamba gakuumula ni uluŵa ukupatuka.

²⁵ Nambo, liloŵe lya Ambuje likulama mowa gose pangali mbesi.” Lilowe lyo lili Ngani Jambone jajilalichilwe kukwenu.

2

Che Yesu ali liganga lyalijumi

¹ Nipele, nnechanje ungalumbana wose, unami ni ulamba ni wiu ni kutukana ikapagwa sooni. ² Mowa gose nlajile liloŵe lya uswela lya Akunnungu nti mwanache yakuti pakulajila maŵele, kuti kwa lyeleyo isyene nkombole kukula ni kukulupuswa. ³ Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “Nnyimanyi mwachinsyene kuti Ambuje ali ŵambone.”

⁴ Nipele, mwajaulile Ambuje! Ŵelewo ali nti liganga lyalijumi lyekanikwe ni ŵandu, nambo paujo pa Akunnungu lili liganga lyesagulikwe ni lya ndalama jajikulungwa. ⁵ Ŵanyamwe nombe nli nti maganga gamajumi nkagumbikwe ni kuŵa nyuumba ja chimbumu muchinkatumichile mpela ŵambopesi ŵaswela, nkatyosye mbopesi sya mbumu syasikukundikwa ni Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito. ⁶ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti,

“Sagwile liganga lya ndalama, linguliŵika nti liganga lya nsingi lya petumba ku Sayuni. Muntu juchankulupilile jwelejo ngaintenda soni.”

⁷ Kukwenu ŵanyamwe ŵankukulupilila, liganga lyo lili lya ndalama jajikulungwa, nambo kwa ŵele ŵangakukulupilila mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Liganga lyalikanile ŵakutaŵa kuti ngalikufai, sambano lilyolyo lili liganga lyalikusachilwa kwannope.”

⁸ Sooni Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Liganga lyo lili liganga lyalikwatenda ŵandu alikuŵale, lwala lukwagwisya ŵandu.”

Ŵandu akulikuŵala kwa ligongo akanile kuukulupilila utenga wa Akunnungu. Yeleyo ni iyatyochele mpela Akunnungu iŵatite pakuganisya.

⁹ Nambo wanyamwe nli wandu wansagulikwe, uwelesi wa wambopesi wa mwenye, ni lukosyo lwaluswela ni mpingo wa wandu wa Akunnungu, wansagulikwe kugasala masengo gakwe gamakulu ga wammilasile ntyoche mu chipi, ni kunjinjisyu mu lilanguka lyakwe lyekulu. ¹⁰ Kalakala wanyamwe nganimma wandu wa Akunnungu, nambo sambano wanyamwe nli wandu wakwe, kalakala Akunnungu nganantendela chanasu, nambo sambano mpochele chanasu chao.

Achikatumetume wa Akunnungu

¹¹ Achambusanga wangu wangunnonyela, ngunchondelela wanyamwe nti achalendo ni wandu wa ulendo pa chilambo pano! Nnekangane ni tama syangalumbana simpagwile nasyo syasikupisyangana ni mbumu. ¹² Wende wenu pasikati ja wandu wangakwamanyilila Akunnungu ukusachilwa uwe wambone, kuti pachachinnambuchisya po kuti nkupanganya ya sambu, chawone ipanganyo yenu yambone ni Akunnungu pachaiche chiwakusyey.

¹³ Nipele mwajitichisye wandu wose waali ni ukulu kwa ligongo lya Ambuje. Munjitichisye mwenye jwali chilongola jwankulu, ¹⁴ ni mwajitichisye achakulu wa wasagulikwe ni mwenye kwalamula wandu wa sambu ni kwalapa wakupanganya yambone. ¹⁵ Pakuwa Akunnungu akusaka ntende yambone kuti nkombole kusitawa kang'wa sya wandu wangali lunda wangakwimanyilila aila yakuipanganya. ¹⁶ Mtameje nti wandu wanganatawikwa, ni ungatawikwa wenu wo ukawa litala lya kuisisa yangalumbana yenu, nambo mtameje nti wakutumichila wa Akunnungu. ¹⁷ Mwachimbichisye wandu wose, mwanonyele wakukulupilila achinjenu, mwachimbichisye kwannope Akunnungu ni kumchimbichisya mwenye.

Chitagu cha masauko ga Kilisito

¹⁸ Wanyamwe wakutumichila, mwapilikanichisye achakulu wenu kwakwachimbichisya, nga wa kwa waali wambone ni chitungato pe, nambo ni wachikali. ¹⁹ Pakuwa iwaga nkupililila ipwetesi ya masauko gangankuwajilwa ligongo nkumanyilila kuti Akunnungu akusaka ye, nipele Akunnungu champanje upile. ²⁰ Pakuwa, chimpate chichi mwapilililaga kuputwa kwankusachilwa mputwe ligongo lya ilewo yenu? Nambo iwaga nkupililila kusauswa atamuno ntesile yambone, Akunnungu champe upile kwa ligongo lya. ²¹ Yeleyo ni yammilanjikwe nayo, pakuwa Kilisito nsyene wasawiche kwa ligongo lyenu, ni anlosisye ntende nti iwatesile. ²² Welewo nganatenda sambu, atamuno ngana wecheta lilo we lyalili lyose lya unami. ²³ Welewo pawatukanikwe nganaliuchisya kwa kutukana. Ni pasawawiche nganiwajogoya wandu kuti wajogope, nambo wachilesile chilolelo chakwe kwa Akunnungu, wakulamula mu usyene. ²⁴ Welewo asyene wasijigele sambu syetu mu chiulu chao pa nsalaba, kuti uwe tuleche kutenda sambu, ni kutama kwa kupanganya yali yambone paujo pa Akunnungu. Ni kwakupotekwa kwao, wanyamwe nlamiswe. ²⁵ Pakuwa mwaliji mpela ngondolo syesochelele, nambo sambano mmusile kwa jwakuchinga ni jwakwimilila umi wenu.

3

Achalume ni achakongwe

¹ Iyoyo wanyamwe achakongwe wannombilwe, mwajitichisye achiwankwenu, kuti iwaga kwana wampepe mwa welewo wangakulikupilila Lilo we lya Akunnungu, apatanye kukulupilila kwa kuuwona wende wenu, pangaasalila chachili chose. ² Pakuwa chalole wende wenu yautite kuwa wambone ni wakuchimbichisya. ³ Kulikwatula kwenu, kuna we kwa paasa mpela ila kutiwa umbo yakusimosya ni kuwala indu yekolochekwe kwa sahabu ni kuwalila iwalo ya ndalama jekulungwa. ⁴ Nambo kulikwatula kwenu kuwe mu ntima, kulikwatula kwangakukomboleka konasika yaani ntima wa kutulala ni wa kultimalika. Kweleko ni kwakukusachilwa paujo pa Akunnungu. ⁵ Pakuwa yeleyo ni iwatite pakulikwatula achakongwe waswela wachiikala wawawisile chilolelo chao kwa Akunnungu achajitichisya achiwankwawo. ⁶ Mpela che Sala iwatite pakwajitichisya che Iblahimu ni kwa wilanga ambuje. Sambano wanyamwe nli achiwali wakwe, iwaga chintende yambone pangali kogopa chachili chose.

⁷ Wanyamwe achalume, iyoyo peyo ntameje kwa lunda ni achiwankwenu akuno nchi manyililaga kuti nganakola machili nti wanyamwe. Nkusachilwa kwachimbichisya pakuwa nombewo chapochele ntulilo wa umi pamo ni wanyamwe. Mwatendaga yeleyo ngansiwililwa ni chachili chose pankwapopela Akunnungu.

Kusauka kwa ligongo lya kutenda yambone

⁸ Pakumalichisya, nguti yeleyi, wanyamwe wose mmeje ni ng'ansiso simo ni kumuchisya ni nnonyelane chiulongo nchikolelanaga chanasu ni kulitulusya mu ntima. ⁹ Ngasimwachisya yangalumbana wandu wakumpanganyichisya yangalumbana pane

kutukana mpela yakuti pakuntukana, nambo mwaŵendele upile, pakuŵa ŵanyamwe mwaŵilanjikwe ni Akunnungu kuti mpochele upile. ¹⁰ Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu,

“Jwakusaka kuunonyela umi,
Ni kuliwona lyuŵa lyambone,
Alusiŵile lulimi lukaŵecheta yangalumbana,
Ni kang'wa jikaŵecheta yakulambusya.

¹¹ Aisepuche yangalumbana, atende yambone,
achisose chitendeweke kwa ntima wakwe wose ni kuchikuya.

¹² Pakuŵa Ambuje akwagosa ŵandu ŵambone ŵakwanonyesya
ni kugapilikanichisya mapopelo gao,
nambo akwakanila aŵala ŵakutenda yangalumbana.”

¹³ Ana nduni juchampoteche, mwalimbilaga kutendekanya yambone? ¹⁴ Nambo nachiŵamuno nkupotekwa kwa ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, nkwete upile. Ngasimunjogopa mundu jwalijose, atamuno ngasimba ni lipamba. ¹⁵ Nambo mwalambe Kilisito mmitima jenu pakuŵa ali Ambuje. Ntameje chile kunjanga mundu jwalijose jwakummusya yankati chilolelo chachili nkati mwenu. ¹⁶ Nambo ntende yeleyo kwa chitungato ni luchimbichimbi. Mme ni ntima wangaulosya kuti nli ni sambi, kuti ŵele ŵakunnamanila ni kuntukana nkati wende wenu wambone nkulumbikana kwenu ni Kilisito jatende soni. ¹⁷ Pakuŵa mmbaya kusauswa kwa ligongo lya kutenda yambone, iŵaga lili lisosa lya Akunnungu, kupunda kusauswa kwa ligongo lya kutenda yangalumbana. ¹⁸ Pakuŵa Kilisito asyene ŵawile kamo pe kwa ligongo lya sambi syenu, mundu jwambone paujo pa Akunnungu ŵasawiche ni kuwa kwa ligongo lya ŵandu ŵangalumbana, kuti anjigale mwanya kwa Akunnungu. Ŵaulajikwe chiilu nambo ŵatendekwe ŵajumi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁹ Kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jo ŵajawile kweleko kukusilalichila asila mbumu syasili mchitaŵiko. ²⁰ Syelesyo sili mbumu sya ŵandu ŵakanile kwajitichisya Akunnungu kalakala, paŵalindililaga nkupililila katema che Nuhu paŵakolosyaga ngalaŵa jajikulungwa jajikuŵilanjikwa safina. Nkati mwa chelecho ŵandu kanandi pe, yaani ŵandu nane, ŵakulupwiche mmeesi. ²¹ Ni meesi go gali chimanyisyo cha ubatiso waukukulupusya sambano ji. Wele ubatiso uli ngaŵa kwa ligongo lya kutyochesya likaku lya pa chiilu, nambo nti lilanga lyaliŵichikwe kwa Akunnungu lyalikutendekwa mu ntima waukulosya kuti nganitukola sambi. Nombe ubatiso wo ukukulupusya ŵanyamwe kwa litala lya kusyuka ku Che Yesu Kilisito, ²² ŵajawile kwini ni sambano atemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akunnungu, akwalongosya achikatumeteme ŵa kwini ni achakulu ni ŵaali ni ukombole wekulungwa wa kwini.

4

1 Umi wa sambano

¹ Nipele pakuŵa Kilisito ŵasawiche mu chiilu, nomwe ŵakwe nilimbisye nkuganisa iyoyo mpela yatite kuŵa jwelejo, pakuŵa jwelejo jwasawiche mu chiilu, alekangene ni sambi. ² Ni mmwe ŵakwe chitandile sambano, mmowa genu gagasigele pachilambo pano, kasintama kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo ntame kwa unonyelo wa Akunnungu. ³ Pakuŵa katema kakapite ka umi wetu mwakwete katema kakaleu kakupanganya indu yaakupanganya ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Mwatemu mu chigwagwa ni tama syangalumbana ni indimba yakutendekasya soni ni kupopela inyago yaikwachima Akunnungu. ⁴ Sambano, ŵele ŵandu ŵangakwamanya Akunnungu akunsimonga ŵanyamwe pakummona ndi ngankukumulangana nawo sooni mu ipanganyo yao ya soni, nipele akuntukananga. ⁵ Nambo ŵele ŵandu chachililalanga achinsyene indu yao paujo pa Akunnungu, ŵakutama chile kwalamula ŵajumi ni ŵawe. ⁶ Lyele lili ligongo lyati Ngani Jambone jalalichilwe ilaila kwa ŵawe, kuti alamulikwe mu iilu yao yakuti akusachilwa kuwa nti ŵandu ŵane. Ngani Jambone ji jalalichilwe kwa ŵanyawo kuti mu utame wao wa chimbumu akole umi mpela Akunnungu yatite kuŵa ŵajumi.

Kutumia yambone mitulilo ja Akunnungu

⁷ Nambo mbesi ja indu yose jiŵandichile. Nkusachilwa mme ni lunda, nlitawale mwachinsyene ni kupopela. ⁸ Kwipunda yose nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose, pakuŵa unonyelo ukuunichila sambi syejinji. ⁹ Mpochelangane jwine ni jwine pangadandaula. ¹⁰ Jwalijose akusachilwa atumichileje ntulilo wakwe wapegwilwe ni Akunnungu kwa ligongo lya ŵane. Naga akutenda yeleyo chaŵe jwakulindilila jwambone jwa ntulilo wauliwose umpegwilwe ni Akunnungu. ¹¹ Jwakulalichila jwalijose, akusachilwa kuutyosya utenga wa Akunnungu. Ni jwakutumichila, atumichile malinga ni machili gapegwilwe ni Akunnungu, kuti ajinichilwe Akunnungu mu yose kwa litala li Che

Yesu Kilisito. Ukulu ni ukombole uŵe kwa ŵelewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Kusauka kwa liwamba lya Kilisito

¹² Ŵakunonyelwa, nkakusimonga kupotekwa ligongo lya kulinjikwa kwakukulungwa. Kasimmalanga kuti chili chindu chachilendo kukwenu. ¹³ Nambo nsengwanje pakuŵa nkusyoŵekana mmasausyo gao Kilisito, kuti nkombole kusengwa kwakupunda katema pachiuunukulikwe ukulu wao. ¹⁴ Nkwete upile iŵaga ŵandu chantukane kwa ligongo lya Kilisito, chelechi chikulosya kuti Mbumu jwa ukulu, yani Mbumu jwa Akunnungu, akutama nomwe. ¹⁵ Akapagwa jwalijose mwenumwe jwakuŵajilwa kusauka ligongo ndi jwakuulaga pane jwawii pane jwakutenda yangalumbana ni jwakulijinjisa mmasengo ga ŵane. ¹⁶ Nambo iŵaga nkusauka ligongo ndi jwakunkuya Kilisito, ikantenda soni, nambo mwakusyeye Akunnungu pakuŵa mmwe ndi jwakwe Kilisito.

¹⁷ Pakuŵa katema ka ulamusi kaiche, ni ulamusi wo ukutanda kwa ŵandu wakwe Akunnungu asyene. Ni kulamulikwa ko iŵaga kukutanda kukwetu uwe, mbesi jakwe chijiŵe uli kwa ŵandu ŵangakujitichisya Ngani Jambone ja Akunnungu. ¹⁸ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakasala,

“Iŵaga ili yakulimba kwa mundu jwali jwambone paujo pa Akunnungu kukulupuswa, chiŵe uli kwa jwangakwalamba Akunnungu ni jwali ni sambu?”

¹⁹ Nipele, ŵele ŵakusauka ligongo lya kusaka kwao Akunnungu, akusachilwa aliŵiche achinsyene mmakono mwa Akunnungu jwaali Jwakugumba jwao jwakukulupilichika, ni kwendelechela kupanganya yambone.

5

Kuugosa mpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu

¹ Une jwanchekulu chilongola jumo mwa ŵanyamwe achachekulu ilongola achinjangu ni jwa umboni junagaweni masauko ga Kilisito ni juchilumbikane nawo mu aula ukulu wauchiunukulikwe, ngunchondelela ² nchinganje mpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu umpegwile, ngaŵa kwa kunkanganichisya, nambo kwakusaka kwenu mwachinsyene mpela yakuti kusaka Akunnungu. Kasintumichila kwa misese jakukola mbiya, nambo kwa kulityosya kwa ntima wenu wose. ³ Kasimwalongosya kwa machili aŵala ŵandu ŵampegwile kwagosa, nambo ŵanyamwe mwachinsyene mme chitagu chambone kwa ŵandu wo. ⁴ Ni Jwakuchinga Jwankulu pachaiche sooni, ŵanyamwe chimpochele chindu mpela singwa ja ukulu jangajikusisina.

⁵ Iyoyopeyo ŵanyamwe achachanda nkusachilwa mwajitichisye achakulungwa. Ŵanyamwe wose nkusachilwa kulitulusya nkombole kutumichilana, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Akunnungu akwakanila ŵakulinamanila, nambo akwalosya umbone wao aŵala ŵakulitulusya.” ⁶ Nipele nliŵiche paasi pa nkono wa Akunnungu wauli ni machili, kuti antende mme jwankulu kwa katema kakwe. ⁷ Mwaŵichile indu yaikunsausya mmitima jenu, pakuŵa ŵelewo akungosanga ŵanyamwe.

⁸ Nlilolechesye ni nchesyanje! Pakuŵa jwammagongo jwenu Jwaulamba, akusyungulasyungula mpela lisimba lyalikutongola lichinsosaga mundu jwakummila. ⁹ Ni ŵanyamwe munkanile jwelejo, mkulimbichila mchikulupi, nchimanyililaga kuti ŵakukulupilila achinjenu wose pachilambo pose akusimanwa ni masauko ganti iyoyo. ¹⁰ Nambo mwamalaga kulagaswa kwa katema kakajipi, Akunnungu ŵaali ŵambone mu wose ŵawammilasile njinjile mu ukulu wao wa moŵa gose pangali mbesi nkulumbikana ni Kilisito. Ŵelewo asyene chantende ŵamalilwe ni kuintaga machili ni kuintenda njime mwakulimbila mu nsingi wakulimba. ¹¹ Kwa ŵelewo kupagwe ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

¹² Nannembele chikalata chachijipi chi kwa ukamusi u che Siluwano, nnongo jungummanyilila ni kunkulupilila. Ngusaka kunlimbisya ntima ni kunsalila kuti chindu chi uli umbone wa usyene wa Akunnungu. Ntameje nkulimbila mu umbone wo.

¹³ Mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wauli ku chilambo cha Babeli, akunkomasya. Iyoyopeyo che Maliko jwali nti mwanangu jwa usyene nombejo akunkomasya.

¹⁴ Nkomasyane kwa unonyelo wa Kilisito.

Ngunsachila chitendeweke ŵanyamwe ŵanli ŵandu ŵakwe Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi Che Petulo Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Petulo chikusala kuti chalembeke ni nduna che Petulo, nambo waumanyilisi ŵajinji lelo jino ngakukunda kuti ili isyene. Ikukomboleka kuti kwana mundu jwine juŵalembele pamalo pa che Petulo. Jwalembele akuŵecheta kuti ŵelewo ŵammweni Che Yesu paŵaliji pachilambo pano nnopeno kugalauka ku meeso kwa Che Yesu (2 Petulo 1:17-18). Iŵaga che Petulo ni juŵachilembile chikalata chi, nipele ikukomboleka kuti ŵachilembile ali ku Loma pasikati ja yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu, che Petulo nsyene akanaŵe kuwa. Ni sooni che Petulo akuchiŵilanga chikalata chakwe, chikalata chaaŵili (2 Petulo 3:1), achilembaga talehe paŵachilembile pakumala kuchilemba chikalata chandanda. Ŵachilembile chikalata cho kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakukulupilila Kilisito.

Che Petulo ŵachilembile chikalata chi kwa ligongo lya kwalimbisya mitima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito kutama kwakwanonyesya Akunnungu ni kwajamuka akasagakuya majiganyo ga unami (2 Petulo 2). Ŵalimbisye kuti ŵaŵambale ŵandu ŵakusala kuti Che Yesu chakaŵe kuja. Nambo akusala kuti Akunnungu ngakutenda mbolebole nambo akusaka kila mundu akulupuswe (2 Petulo 3:8-9). Lyeleli lili ligongo lyalikututesya tutame chambone (2 Petulo 3:1-14).

Yali mwelemo

Che Petulo akulimanyisya nsyene ni kwakunguluchila ŵakusyoma ŵakwe (2 Petulo 1:1-2). Soonni akwakumbusya kutama yambone pakuŵa Akunnungu atukombolesye uweji kutama yeleyo (2 Petulo 1:3-21).

Kwayele akwajamuka yankati majiganyo ga unami ni kusala indu ichiyasimane ŵakwiganya ŵa unami kumbesi (2 Petulo 2:1-22).

Kumbesi Che Petulo akumalichisya kwa kwalimbisya mitima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito kutama chambone paujo pa Akunnungu ni kuliŵika chile kwa kuja kwa Che Yesu (2 Petulo 3:1-17).

¹ Une che Simoni Petulo, jwakutumichila ni nduna ju Che Yesu Kilisito. Ngunnembela ŵanyamwe umpochele chikulupi chachikulu chambone nnope mpela chitwapochele uweji kwa litala lya umbone wa Akunnungu ŵetu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

² Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweke kwa kuchuluka mkwamanyilila Akunnungu ni Che Yesu Ambuje ŵetu.

Akunnungu ni ŵambilasile ni kunsagula

³ Kwa ukombole wao, Akunnungu atupele yose itukuilajila mu umi wa kwalamba ni kwanonyesya kwa litala lya kwamanyilila ŵelewo ŵatuŵilasile tujinjile mu ukulu wao ni umbone wao asyene. ⁴ Kwanti ye atupele chilanga chachikulungwa ni cha ndalama, kuti kwa litala lya tukombole kuwambala uwonasi waukwika kwa ligongo lya misese jangalumbana ja pachilambo, ni kuŵa mpela Akunnungu yakuti pakusaka tuŵe. ⁵ Kwa ligongo lya, nlimbichile njonjehesya umbone mu chikulupi chenu ni mu umbone wo njonjehesye umanyilisi wenu. ⁶ Mu umanyilisi wenu njonjehesye kuukombola ntima ni mu kuukombola ntima mo njonjehesye upililiu ni mu upililiu wenu njonjehesye kwalamba Akunnungu. ⁷ Ni mu kwalamba Akunnungu kwenu njonjehesye umbusanga wa chilongo ni mu umbusanga wa chilongo njonjehesye unonyelo kwa ŵandu wose. ⁸ Pakuŵa indu yi yachulukaga kukwenu, chiintende ŵangaŵa ŵa ulesi nipele chintende yambone nkwananyilila Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. ⁹ Nambo mundu jwanganakola yeleyo ali jwanganakola, ngakukombola kulola indu yaitalichile, nombe aliŵalile kuti amasile kuswejekwa sambu syao sya kalakala.

¹⁰ Kwa ligongo lya achinjangu nchalile kukutenda kuŵilanjikwa kwenu ni kusagulikwa ni Akunnungu kuŵe chindu chachikwendelechela pangali mbesi, mwendaga yeleyo ngangwa ng'oo. ¹¹ Pakuŵa mwendaga yeleyo, chinkundikwe kwinjila mu Umwenye wa moŵa gose pangali mbesi wa Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

¹² Kwa ligongo lya chimbunde kumkumbusya gelego moŵa gose, namose mmasile kwimanyilila ni nli chilimbile mu usyene wammupochele. ¹³ Nguganichisya kuti ili yambone kwangune, pandili pachilambo pano, kunjimusya kwa kumkumbusya nkati geleka. ¹⁴ Ngumanyilila kuti mandichile kuuleka umi wa pachilambo, mpela yatite pakuunosya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Nipele chilimbile kutenda chachili chose chingukombola kuti pachimale kuwa nkombole kuikumbuchila yeleyo katema kose.

Ukulu wa Kilisito

¹⁶ Katema patwanjiganyaga nkati machili gaakwika nago Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, nginitukuya ndamo syangalimate. Uweji twachinsyene twauweni ukulu wakwe. ¹⁷ Pakuwa uweji twapali katema kawapegwile luchimbichimbi ni ukulu kutyochela kwa Akunnungu Atati, palyaichile liloŵe kutyochela kwa ŵele ŵaali ukulu wekulu, lichitiji, “Aju ni Mwanangi jwakunonyelwa, jungunonyelwa najo.” ¹⁸ Uweji twachinsyene twalipikene lye liloŵe kutyochela kwini patwaliji pamo nawo pachanya chikwesya chachiswela.

¹⁹ Tukulupilila kuti, utenga uŵaŵechetekwe ni ŵakulondola ŵa Akunnungu waliji wa usyene, nomwe nkutenda yambone iŵaga chimuupikanile. Pakuwa utenga wo ukwikanawo lilanguka lyalikulanguchisya mu chipi mpaka kucha ni lilanguka lya ndondwa ja nng'aandu pachililanguchisye mmitima jenu. ²⁰ Nkupunda yeleyo, mmanyilile kaje kuti ngapagwa mundu jwakukombola kusagamukula nsyene utenga wa Akunnungu wauli Mmalembelo. ²¹ Pakuwa utenga wa Akunnungu nganiuika kwa usache wa mundu, nambo ŵandu ŵausasile achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu.

2

Ŵakwiganya ŵa unami

¹ Kalakala ko ŵapali ŵakulondola ŵa unami pasikati ja ŵandu, iyoyo peyo chapagwe ŵakwiganya ŵa unami pasikati jenu. Nombewo chajinjisyewa kwa kalamuka majiganyo ga unami gagakwika nawo uwonasi ni kwakana Ambuje ŵawammombwele. Ni kwa litala lya chakuichisye konasika kwawo kwa chitema. ² Sooni ŵajinji chagakuye matala gao gangalumbana gagakwichisya soni, ni kwa ligongo lya ŵelewo, litala lya usyene chilikutanikwe. ³ Ni kwa misese jao jangalumbana chalipatile mbiya kutyochela kukwene kwa litala lya kunsalila ngano syapanganyisye achinsyene. Nambo Akunnungu ŵamasile kulamula chitandile kalakala kuti chiŵalamule. Nombewo ali meeso pe kuti ŵajonanje.

⁴ Akunnungu nganatenda chanasa kwa achikatametume ŵa kwini paŵatesile sambu, nambo ŵajasile ku jehanamu. Kweleko ataŵikwe minyolo mu chipi totoloo, achilindililaga lya ŵa lya kulamulikwa. ⁵ Iyoyopeyo Akunnungu nganachitendela chanasa chilambo cha kalakala, peleo pajanyele ula jjaichenacho chikumba meesi chichaunichile pachilambo chose cha ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu. Nambo ŵankulupwisye che Nuhu juŵaliji nkulalichila indu yambone iŵasakaga Akunnungu pamo ni ŵandu ŵane saba. ⁶ Ni Akunnungu ŵajilamwile misi ja ku Sodoma ni ku Gomola, ŵajijonasile kwa mooto. Ni kwa litala lya alosisye chitagu cha indu ichitendekwe kwa ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu. ⁷ Ŵankulupwisye che Lutu, mundu jwambone, juŵalasilile nnope muntima kwa utame wa wamba wa ŵandu ŵawagakanile Malajisyo. ⁸ Pakuwa che Lutu mundu jwambone jo ŵatemi pasikati jao, ŵaiwani ni kwipikana indu yangalumbana iŵatendaga ŵandu wo ni kila lya ŵa ntima wao waliji nkulagaswa kwannope. ⁹ Nipele, Ambuje akumanyilila yakuti pakwakulupusya nkulinjikwa ŵandu ŵakwalamba Akunnungu, ni yakuti pakwaŵika ŵa sambu nkulaga mpaka lya ŵa lya kulamulikwa kwawo. ¹⁰ Nambo nnope nnope ŵelewo ŵakujikuya tama jangalumbana ja chiilu ni kuonyelusya ukulu wa Akunnungu.

Ŵakwiganya ŵa unami ŵa ali ŵakukanila ni ŵakulifuna, akuitkana yepanganyikwe ya kwini yaili ni ukulu. ¹¹ Nambo achikatametume ŵa kwini ali ni ukombole ni machili kwapunda ŵakwiganya ŵa unami, ngakwaŵechetela atamuno kwatukana ŵele ŵakwiganya ŵa unami paujo pa Ambuje. ¹² Nambo ŵandu ŵa akuchitukana chachilichose changakuchimanyilila. Ali mpela inyama yangali lunda, yaikuŵelekwa kuti ikamulikwe ni kusinjikwa. Ni ŵele ŵandu wo chajonanjikwe mpela inyama yo. ¹³ Chalipwe malagasyo kwa ligongo lya malagasyo gagatesile. Ŵanyawo akusengwa kwa kupanganya indu yaili yose yaikujisengwasya misese ja chiilu musimusi pe. Ŵandu wo akwete wende wakusakala ni kwichisya soni paakuchingangana nomwe mu chindimba cha yakulya akuno ali nkugasengwela matala gao ga kulambusya. ¹⁴ Meeso gao gamagumbale igwagwa, ngaakuleka kutenda sambu ng'oo. Ŵakwanyenga ŵandu ŵangakwima chilimbile mu itanje. Mitima jao jisyoŵelele kusaka mbiya. Akunnungu ŵalwesisye ŵele ŵandu. ¹⁵ Alesile litala lyegoloche, asochele ni kulikuya litala lya Balaamu, mwana ju che Beoli juŵanonyelwe nnope mbiya, syakapegwile kwa kutenda yangalumbana, ¹⁶ nambo ŵakalipilwe kwa ligongo lya ungalumbana wakwe. Nipele mbunda jingajikuŵecheta, jaŵechete mpela mundu, ni kugasiŵila masoka ga jwakulondola jo.

¹⁷ Ŵele ŵandu ali mpela isima yangali meesi ni mpela maunde gamapujikwe ni chimbunga. Akunnungu ŵawichile liuto lya kutama papali ni chipi totoloo. ¹⁸ Pakuwa ŵakwiganya ŵa unami wo, akuŵecheta malowe ga kulikanganichila ni gangalimate ni kwa misese jao jangalumbana, akwatanjisyewa ŵandu ŵatandite kuliŵambasya kutyochela

mwa wāndu wākutama mu sambi. ¹⁹ Akwapa wāndu wāne chilanga chakuti chalecheswe namuno achinsyene wo ali achikapolo wā indu yaikukombola kuujonanga umi wao. Pakuwa mundu akuwa kapolo mu chachili chose chakukumulwa nacho. ²⁰ Wāndu wāmasile kukulupuka mu kusocheya kwa chilambo kwa kwamanyilila Ambuje ni Nkulupusyo Che Yesu Kilisito, atanjilaga ni kulepela ni sambi, wāndu wo chaŵe wāngalumbana kwannope kupunda iwāliji kundanda. ²¹ Pakuwa ikaliji mmbaya kwa wanyawo iwaga ngakanali-manyilile litala lyambone paujo pa Akunnungu, kupunda kulimanyilila, nipele kulileka ni kulipotesia lilajisyo lyaliswela lyapegwilwe. ²² Nambo iwoneche kukwao malinga ni chitagu cha usyenesyene chati, “Mbwa aujilile yaalukwile nsyene,” ni “Liguluwe lyejole likuuja kugalagata pa matope.” Ni yaili kukwawo sambano.

3

Lyuwa lya kwika Ambuje

¹ Achambusanga wāngu, achichi chili chikalata chaaŵili chingunnembela mwanya. Mu ikalata iwili yo liinjile kusijimusya nganisyo syenu syambone kwa kunkumbusya indu yi. ² Ngusaka nkumbuchile maloŵe gaŵagaŵechete kalakala wākulondola wāswele wā Akunnungu, ni lilajisyo lya Ambuje ni Nkulupusyo limpegwilwe ni achinduna wenu. ³ Chikanaŵe chachili chose mmanyilile kuti moŵa gambesi chaiche wāndu wākulongoswa ni misepe jao jangalumbana, nombewo chachimpanganyichisya ya chipongwe, ⁴ achitiji, “Walanjile kuti chaiche! Ana sambano ali kwapi? Pakuwa chitandile lyuwa liŵawile achambuje wetu, indu yose ili ilaila chitandile kugumbikwa chilambo.” ⁵ Pakuwa wāndu wā akuliŵalila melepe kuti kalakala Akunnungu paŵaŵechete liloŵe pe kwini ni chilambo yagumbikwe. Ni wāchigumbile chilambo kutyochela mmesi ni kwa meesi, ⁶ ni kwa malajisyo ga Akunnungu, chilambo cha ndanda chila chajonanjikwe kwa chikumbameesi. ⁷ Nambo kwini kwa sambano ni chilambo iwichikwe kwa Liloŵe lya Akunnungu ligongo lya kujonanjikwa kwa mooto. Iwichikwe mpaka lyuwa lya kulumulikwa ni konanjikwa kwa wāndu wāngakwalamba Akunnungu.

⁸ Nambo, wākunonyelwa wāngu, ngasinliŵalila chindu chimo chati, kwa Ambuje, lyuwa limo lili nti yaka elufu moja ni yaka elufu moja nti lyuwa limo. ⁹ Ambuje ngakukaŵa kuchitimisya chilanga chao mpela wāne yakuti kuganisya kuti chakaŵe. Welewo akwete upilili kukwenu, pakuwa ngakusaka hata mundu jumo ajonanjikwe nambo kuti wose aleche sambi.

¹⁰ Nambo lyuwa lya Ambuje chiliiche chisisimuchile mpela kwika kwa jawui, pa lyuwa lya kwini chikutyoche kwa chisindo chachikulungwa ni indu yose yaili kwini mpela ila lyuwa, ni ndondwa ni lilanguka lineline chijonanjikwe kwa mooto. Chilambo chino ni indu yose yaili mwelemo chijonanjikwe. ¹¹ Pakuwa indu yose chijonanjikwe kwanti ye, ana nkusachilwa wanyamwe kuwa wāndu wānti uli? Nkusachilwa ntameje mu uswela ni kwalamba Akunnungu, ¹² nchilindililaga Lyuwa lya Akunnungu ni kulitenda liiche kwakwanguya, pa lyele lyuwa lya kwini chikutiniswe kwa mooto ni konanjikwa ni indu yose yaili kwini chiiyenduche. ¹³ Nambo malinga ni chilanga chao, tukuloŵela kwini kwasambano ni chilambo chasambano mwati jwalijose akuipanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.

¹⁴ Kwayele achambusanga wāngu, nchilolelaga Lyuwa lya, nlimbisye kuti mmoneche wāswele ni wāngali chileŵo paujo pa Akunnungu ni kutama nawo kwa chitendewe. ¹⁵ Ni wanyamwe nkumbuchile kuti upilili wa Ambuje wetu uli lipesa lyakumpa kuti nkulupuswe, mpela njetu che Paolo iwātite pakunnembela kwa lunda lwapegwilwe ni Akunnungu. ¹⁶ Gele ni gaŵaŵechete mu ikalata yao yose pakunguluchila indu yo. Mu ikalata yao kwana indu impepe yakulimba kuimanyilila, indu yati wāndu wākulowela ni wāndu wākulalaukagalauka akuiyungasya mpela yakuti kugagalauka Malembelo ga Akunnungu gane. Kwayele akuliulaga achinsyene.

¹⁷ Nambo wanyamwe achambusanga wāngu, mmasile kuimanyilila chile ayi. Nlilechesye kuti nkalyungasikwa ni uwonasi wa majiganyo gangalumbana ga wāndu wāngakugajitichisya malajisyo kuti nkagwa kutyochela mu aila indu inkuikulupilila. ¹⁸ Nambo njendelechele kukula mu umbone wa Akunnungu, ni iyoyo mu nkwananyilila Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. Kwa welewo uŵe ukulu sambano namose moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikalata chaandanda chi Che Yohana Chilongolelo

Chikalata chaandanda chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana mu yaka ya 85-90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juwalembile, nambo liunjili lyaandanda likusala kuti nsyene ammweni Che Yesu iwatite pakutama pachilambo pano ni kusyuka kwakwe, liunjili lya 1:1-3. Sooni yatite kulemba chikalata chi, ikulandana kwannope ni yatite kulembekwa mu Ngani Jambone mpela yatite kulemba che Yohana. Ikukulupilichika kuti che Yohana walembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata itatu, yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema pawatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana walembile chikalata chi mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito katema pawaliji mmalagasyo gagaiche ni wandu wakuliwilanga “Waginostiki.” Malumbo gakwe Wakumanyilila. Wanyaŵa wakulupilile kuti Che Yesu waliji Akunnungu kusyene nambo nganaŵa mundu kusyene, katema paŵatamaga pachilambo pano. Kwaligongo lyo che Yohana akulisala kuti ali mundu juwammweni Che Yesu kwa meeso gakwe, ni kwa makono gakwe nsyene wankwaiye Che Yesu, (1 Yohana 1:1-3). Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kukutindimisa kusengwa kwakwe nsyene (1 Yohana 1:4), nningwa wine waliji kwasiŵila wandu wakukulupilila Kilisito akapanganya sambi (1 Yohana 2:1), ni kwaŵambasya wakukulupilila Kilisito nkati majiganyo ga unami (1 Yohana 2:26), ni kwasalila wandu wa Akunnungu kuti akulupwiche kusyene (1 Yohana 5:13).

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, sooni akusala nningwa wa kuchilemba chikalata cho (1 Yohana 1:1-4).

Akusala sooni Akunnungu yatite kuŵa lilanguka ni itukuti pakusachilwa kutama mpela Che Yesu iwatite pakutama (1 Yohana 1:5) mpaka (3:10).

Akutukumbusya sooni malajisyo ga kunonyelana jwine ni jwine (1 Yohana 3:11) mpaka (5:12).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe (5:13-21).

Liloŵe lyalikwichisya umi

¹ Tukunlembela wanyamwe utenga wa Ngani ja ajula jwakuŵilanjikwa Liloŵe jwak-wikanawo umi, juŵapali chitandile kundanda. Uwe twampikene ni kumbona kwa meeso getu twachinsyene, twammweni ni kunkwaya kwa makono getu twachinsyene. ² Jwele jwakwikanawo umi wo paŵaiche, twammweni, nowaji tukuŵalanga umboni ni kunlalichila wanyamwe nkati umi wa moŵa gose pangali mbesi. Jwelejo waliji kwa Atati ni sambano atukopochele uweji. ³ Tukunlalichila nkati Che Yesu, jutwammweni ni kumpilikana, kuti nombe wanyamwe nlumbikane pamo nowaji mu umo watukwete nkulumbikana kwetu ni Akunnungu Atati ŵetu ni Che Yesu Kilisito Mwanagwe. ⁴ Tukunlembela wanyamwe indu yi kuti lukondwa lwenu ni lwetu lumalilwe.

Akunnungu ali lilanguka

⁵ Ngani jitwajipikene kutyochela ku Che Yesu ni jitukunlalichila wanyamwe jili: Akunnungu ali lulanga, ni ngapagwa chipi munkati mwakwe. ⁶ Twasalaga tulumbikene ni Akunnungu, akuno tuli nkupanganya ya chigongomalo ili mpela tukutama muchipi, tukusala unami ni indu yatukuitendekanya ngaŵa ya usyene. ⁷ Nambo twatamaga mu lulanga, mpela Akunnungu nsyene yakuti kutama mu lulanga, tukulumbikana pamo jwine ni jwine, ni miasi ji Che Yesu jwaali Mwanagwao, jikutuswejesya sambi syose.

⁸ Twajilaga nganitukola sambi, tukulilambusya twachinsyene, ni usyene nganiuŵa mwetuwe. ⁹ Nambo twajitichisyaga ni kusala kwa Akunnungu kuti tukwete sambi, ŵelewo ali wakulupilichika ni ali wambone moŵa gose, nombejo chatulechelesye sambi syetu ni kutuswejesya ni yakunyakasya yose. ¹⁰ Twajilaga nganitukola sambi tukuntenda Akunnungu ali jwaunani, ni liloŵe lyao nganilipagwa mwetuwe.

2

Yesu Kilisito ni jwikutukamuchisya

¹ Achiŵanangu wakunonyelwa, ngunlembela maloŵe ga, kuti nkatenda sambi. Iŵaga jwalijose atesile sambi, tukwete nkamusi jwakupopelela kwa Akunnungu Atati pamalo petu, jwele ali Che Yesu Kilisito, jwali jwambone paujo pa Akunnungu. ² Kilisito nsyene ali

mbopesi jajityochekwe kwa ligongo lya kulecheleswa sambu syetu, ni ngaŵa kwa sambu syetu pe, nambo iyoyo kwa ligongo lya sambu sya ŵandu wose ŵaali pachilambo.

³ Twajitichisyaga Malajisyo ga Akunnungu, pelepo, tukukombola kuimanyilila isyene kuti tukwamanyilila Akunnungu. ⁴ Mundu jwakuti kwamanyilila Akunnungu, nambo ngakugajitichisya malajisyo gakwe, jwele mundu ali jwaunami ni usyene nganiupagwa munkati mwakwe. ⁵ Nambo jwalijose jwakwitichisya Lilowe lya Akunnungu, unonyelo wa Akunnungu umalilwe munkati mwakwe. Kwanti yele tukukombola kumanyilila isyene kuti tukulumbikana ni Akunnungu. ⁶ Mundu jwakusala kuti alumbikene ni Akunnungu, atameje mpela iwatamaga Che Yesu nsyene.

Lilajisyo lya sambano

⁷ Achambusanga ŵangu ŵangunonyela, lilajisyo lingunlebela li ngaŵa lilajisyo lya sambano, nambo lilajisyo lya kalakala, limwaliji nalyo kutyochela kundanda. Lilajisyo lya kalakala lya, lili utenga umwauipikene. ⁸ Atamuno, ngunlebela lilajisyo lya sambano, liloŵe lya usyene lili munkati mwa Kilisito iyoyopeyo likuwoneka munkati mwenu. Pakuŵa chipi chimasile ni lilanguka lya usyene litandite kulanguchisya.

⁹ Mundu jwalijose jwakuti akutama mu lilanguka nambo akunchima nlongo njakwe, mundu jo akutama mu chipi mpaka lelo jino. ¹⁰ Ni mundu jwalijose jwakunonyela nlongo njakwe, jwelejo akutama mu lulanga, nombe munkati mwakwe ngapagwa chindu chachikwatendekasya ŵandu ŵane atende sambu. ¹¹ Nambo mundu jwalijose jwakunchima nlongo njakwe jwelejo akutama muchipi, ni akwenda muchipi, ngakukumanyilila kwakwaula, ligongo chipi chatuwile meeso gakwe.

¹² Ngunlebela ŵanyamwe ŵanache ligongo nnecheleswe sambu syenu kwa litala lya aila yaitesile Kilisito. ¹³ Ngunlebela ŵanyamwe achatati ligongo mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlebela ŵanyamwe achachanda ligongo mumpundile Shetani.

¹⁴ Ngunlebela ŵanyamwe ŵanache pakuŵa mummanyi Akunnungu Atati ŵetu. Ngunlebela ŵanyamwe achatati, pakuŵa mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlebela ŵanyamwe achachanda ligongo nkwele machili ni Lilowe lya Akunnungu likutama nkati mwenu, ni ŵanyamwe mumpundile jwangelumbana jula.

¹⁵ Nkachinonyela chilambo atamuno chachilichose chachili mu chilambo. Iŵaga mundu akuchinonyela chilambo ngaakombola kwanonyela Akunnungu Atati ŵetu. ¹⁶ Pakuŵa indu yose yaali pachilambo, mpela ila tama sya chiulu syangalumbana simpagwile nasyo ni tama ja indu yaikulolecheka kwa meeso, ni kilufunila ipanje inkwete, yele yose ngaikutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu nambo ikutyochela pachilambo. ¹⁷ Chilambo ni indu yakuilajila ŵandu ikupita, nambo mundu jwakuipanganya yaikwanonyelesya Akunnungu, jwelejo chatame moŵa gose pangali mbesi.

Jwammagongo jwa Kilisito

¹⁸ Achiŵanangu, aka kali katema kambesi. Mpela imwatite kupilikana kuti chaiche jwakunkanila Kilisito, ni sambano wakwananila Kilisito aikangene achajinji. Ni kwayele tukuimanyilila kuti akano kali katema kambesi. ¹⁹ Ŵandu wo ŵatyochele pasikati jetu, nambo nganaŵa mu mpingo wetu pakuŵa akaliji mu mpingo wetu, akasigalile ni uweji. Nambo ŵatulesile, kuti ilolechele pangasisika kuti nganaŵa mu mpingo wetu.

²⁰ Nambo ŵanyamwe mumpochele Mbumu jwa Akunnungu ni Kilisito ni wose nkuumanyilila usyene. ²¹ Ngunlebela ŵanyamwe ngaŵa pakuŵa ngankuimanyilila usyene, nambo ligongo nkuumanyilila ni sooni nkuimanyilila yakuti, unami wauli wose ngakutyochela mu usyene.

²² Ana nduni jwaali jwaunami? Ŵandu wakukanila kuti Che Yesu nganaŵa Kilisito. Ŵandu mpela ŵelewo ali ŵammagongo ŵa Kilisito, pakuŵa akunkana Akunnungu Atati ŵetu pamo ni Mwana. ²³ Mundu jwakunkana Mwana iyoyo akunkana Atati nombe, ni mundu jwakunjitichisya Mwana iyoyo akunjitichisya Atati nombe.

²⁴ Nipele, utenga umwauplikene chitandile kundanda utame mmitima jenu. Utenga wo watamaga mmitima jenu, nipele, ŵanyamwe chinlonjele nkulumbikana ni Mwana ni Atati. ²⁵ Achi ni chilanga chaatulanjile Kilisito, chaatupe umi wa moŵa gose pangali mbesi.

²⁶ Nanlembele ŵanyamwe gelega nkati ŵandu wakusaka kunlyungasya ŵanyamwe. ²⁷ Nambo ŵanyamwe, mumpochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Kilisito. Nombejo akwendelechela kutama munkati mwenu, kwayele ngankulajila mundu anjiganye. Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu akunjiganya indu yose, ni majiganyo gakwe gali ga usyene, ni nganigaŵa ga unami. Nipele ngakumulichisye majiganyo ga Mbumu jwa Akunnungu ni kulonjela nkulumbikana ni Kilisito.

²⁸ Sambano achiŵanangu, nlonjele nkulumbikana nawo kuti katema kachauje ngatujogopa ni ngatukola soni paujo pao lyuŵa lyakwika kwakwe. ²⁹ Nkumanyilila kuti

Kilisito ali jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, iyoyo mmanyilile kuti wandu wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, welewo ali wanache wa Akunnungu.

3

Wanache wa Akunnungu

¹ Nnole yatite kutunonyela Atati, mpaka tukuwilanjikwa wanache wa Akunnungu, noweji ni yatuli. Kwaligongo lyo wandu wa pachilambo pa ngaakutumanyilila, pakuwa nganiwamanyilila Akunnungu. ² Achambusanga wangu, sambano uweji tuli wanache wa Akunnungu, nambo nginiwe kumanyika chituwe wanti uli. Nambo tukwimanyilila yakuti pachachiika Kilisito, chitulandane nawo pakuwa chitwawone uwele waali nawo. ³ Nipele, jwalijose jwakulolela kwawona Kilisito aliswejesye, mpela ila Kilisito nsyene yatite kuswejela.

⁴ Mundu jwalijose jwakutenda sambu ngakulikamulisa lilajisyo lya Akunnungu, pakuwa kutenda sambu kuli kuleka kukamulisa lilajisyo. ⁵ Nkumanyilila kuti Kilisito waiche kuti asityosye sambu syetu, nombewo nganakola sambu syasili syose. ⁶ Kwayele mundu jwalumbikene ni Kilisito ngakwendelechela kutendekanya sambu. Nambo jwakwendelechela kutendekanya sambu ngana we kwawona welewo atamuno kwamanyilila. ⁷ Achiwanangu, mundu jwalijose ngasanlyungasya. Mundu jwakutenda ipanganyo yambone, mundu jo akwanonyelesya Akunnungu mpela ila Kilisito yatite kwanonyelesya Akunnungu. ⁸ Mundu jwalijose jwakwendelechela kutendekanya sambu jwelejo ali jwa Shetani, pakuwa Shetani atesile sambu chitandile kundanda. Kwa ligongo li, Mwana jwa Akunnungu waiche pachilambo kukugajonanga masengo ga Shetani.

⁹ Mundu jwalijose jwaali mwanache jwa Akunnungu ngakwendelechela kutendekanya sambu, pakuwa umi wa Akunnungu ukutama munkati mwakwe, kwapele ngaakukombola kuendelechela kutendekanya sambu ligongo Akunnungu ali Atati wao. ¹⁰ Mundu jwalijose jwangakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, pane jwangakunnonyela nlongo njakwe, jwelejo ngana wa mwanache jwa Akunnungu. Yele ni yakuti pakumanyika wanache wa Akunnungu ni wanache wa Shetani.

Nnonyelane

¹¹ Pakuwa ngani jimwajipikene chitandile kundanda ni aji: Tunonyelane jwine ni jwine. ¹² Tuka wa mpela che Kaini ju walongweswe ni Shetani ni kumbulaga che Abeli mpwakwe. Kwa chichi wammuleje? Ligongo ipanganyo yao yaliji yangalumbana ni mpwakwe waliji ni ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu.

¹³ Achalongo achinjangu nkasimonga naga wandu wa pachilambo pa akunchima. ¹⁴ Uweji tukwimanyilila yakuti tupitile kutyochela mu chiwa ni kwinjila mu umi, pakuwa tukwanonyela achalongo achinjetu. Mundu jwanganakola unonyelo akutama mmachili ga chiwa. ¹⁵ Mundu jwalijose jwakunchima njakwe ali jwauulasi ni wanyamwe nkwimanyilila, jwauulasi nganakola umi wa mo wa gose pangali mbesi munkati mwakwe. ¹⁶ Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila unonyelo yauli, pakuwa Kilisito wautyosise umi wao kwa ligongo lyetu. Noweji tukuwajilwa kuutyosya umi wetu kwaligongo lya kwakamuchisya achalongo achinjetu. ¹⁷ Nambo mundu akolaga chipanje cha pachilambo, ni kummona mpwakwe akwete yaikwaso wa, nombejo ngakwakolela chanasa, ana mundu jo akukombola chin-auli kusala akwanonyela Akunnungu? ¹⁸ Achiwanangu, tuleche kwanonyela wandu kwa malo we pe, nambo twanonyele kwa kwalosya isambo.

Mitima jetu jikawa ni lipamba paujo pa Akunnungu

¹⁹ Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila kuti uweji tuli wa usyene ni mitima jetu nganjikola lipamba paujo pa Akunnungu. ²⁰ Pakuwa atamuno mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, tukwimanyilila kuti Akunnungu ali jwankulu kujipunda mitima jetu, nombewo akwimanyilila indu yose. ²¹ Achambusanga wangu naga mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, nipele nganitukola lipamba paujo pa Akunnungu. ²² Ni chilichose chatukuwenda kukwao tukupochela, pakuwa tukwitichisya malajisyo gao ni kuipanganya yaikwanonyelesya. ²³ Ni lilajisyo lyao lili lyeleli, tulikulupilile lina lya Che Yesu Kilisito, Mwanagwe ni kunonyelana jwine ni jwine mpela yatite pakutulajisya. ²⁴ Wandu wose wakwitichisya malajisyo ga Akunnungu, akutama nkulumbikana ni Akunnungu ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni wandu wo. Tukumanyilila yeleyo kuti Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatupele.

4

Kummanyilila mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami

¹ Achambusanga wangu, ngasimukulupilila mundu jwalijose jwakuti akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nambo munninje nnole kanga mbumu jo akutyochela kwa Akunnungu pane ngaŵa, pakuŵa wakulondola ŵa unami wajinji akopochele pachilambo. ² Yeleyi ni ichinjile pakummanyilila mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, mundu jwalijose jwakuitichisya kuti Che Yesu Kilisito waiŵa ni kuŵa mundu, mundu jo akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. ³ Nambo mundu jwalijose jwangakunjitichisya Kilisito yeleyi, jwelejo nganakola Mbumu jwakutyochela kwa Akunnungu. Mundu jo akulongoswa ni mbumu jwakwakanila Kilisito, ni mbumu jumwapilikene akwika, sambano amasile kwika pachilambo.

⁴ Wanyamwe wanache ndi wanache ŵa Akunnungu ni mwampundile wakulondola waunami, ligongo mbumu jwa Akunnungu jwali munkati mwenu ali jwankulu kumpunda jwele jwali munkati mwa wandu ŵa pachilambo. ⁵ Wakulondola waunami akuwecheta indu ya pachilambo, ni wandu ŵa pachilambo akwapilikanila ligongo welewo ali ŵa pachilambo pano. ⁶ Uweji tuli wandu ŵa Akunnungu, ni mundu jwalijose jwakwamanyilila Akunnungu, jwelejo akutupilikanila. Nambo mundu jwalijose jwangakummanyilila Akunnungu, jwelejo ngakutupilikanila. Yeleyo ni yatukuti pakummanyilila Mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami.

Akunnungu ali unonyelo

⁷ Achambusanga wangu, tunonyelane, pakuŵa unonyelo ukutyochela kwa Akunnungu. Ni mundu jwalijose jwakwete unonyelo ali mwanache jwa Akunnungu ni akwamanyilila Akunnungu. ⁸ Mundu jwalijose jwanganakola unonyelo, jwelejo ngakummanyilila Akunnungu, pakuŵa Akunnungu ali unonyelo. ⁹ Akunnungu waulosisye unonyelo wao kukwetu kwa kuntuma Mwanagwe jwajikajikape pachilambo, kuti kwa litala lya jwelejo tukole umi wa usyene. ¹⁰ Weleu ni unonyelo, ngaŵa kuti uweji twanonyele Akunnungu, nambo kuti welewo watunonyele uweji, ni wantumile Mwanagwe aŵe mbopesi kuti tulecheleswe sambu syetu.

¹¹ Wakunonyelwa wangu, naga Akunnungu watunonyele kwanti yeleyo, nipele nowe ikutuŵajila tunonyelane jwine ni jwine. ¹² Ngapagwa mundu jwawayiye kwawona Akunnungu, nambo twanonyelanaga Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe, ni unonyelo wakwe ukumalila mwetuwe.

¹³ Kwa litala li tukumanyilila kuti tukutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni uweji, pakuŵa atupele Mbumu jwao. ¹⁴ Noweji tuiweni ni tukwasalila wandu wane umboni kuti, Atati antyosisye Mwanagwe aŵe Nkulupusyo kwa wandu ŵa pachilambo. ¹⁵ Mundu jwalijose jwakuitichisya ni kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu, Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwele, nombejo akutama nkulumbikana ni Akunnungu. ¹⁶ Noweji tuumanyi ni kuukulupilila unonyelo wa Akunnungu walinawo kukwetu.

Akunnungu ali unonyelo ni mundu jwalijose jwakutama mu unonyelo akutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwelejo. ¹⁷ Unonyelo umalile mwetuwe, kuti tukole chilolelo pa lyuŵa Akunnungu pachiŵalamule wandu. Nombe chitukole chelecho pakuŵa umi wetu pachilambo pa, ukulandana ni umi wa Che Yesu Kilisito. ¹⁸ Mu unonyelo mwangali lipamba. Unonyelo waumalilwe ukutopola lipamba, pakuŵa mundu jwakwete lipamba nganaŵe kumalilwa mu unonyelo. Pakuŵa mundu jwakwete lipamba akukujogopa kulumulikwa.

¹⁹ Uweji tukunonyelana pakuŵa Akunnungu watunonyele uweji kaje. ²⁰ Mundu atiji ngwanonyela Akunnungu, akuno alinkunchima nlongo njakwe, ali jwaunami. Pakuŵa mundu jwangakunonyela nlongo njakwe jwakumbona, ngakupakombola kwanonyela Akunnungu wangakwaŵona. ²¹ Kilisito watupele lilajisyo li: Mundu jwakwanonyela Akunnungu akusachilwa iyoyo annonyele ni nlongo njakwe.

5

Kuchipunda chilambo

¹ Mundu jwalijose jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Nkulupusyo, mundu jo ali mwana jwa Akunnungu. Ni mundu jwakwanonyela atati akunonyela ni mwanagwe nombe. ² Yeleyi ni yatuimanyi kuti tukwanonyela wanache ŵa Akunnungu, apala patukwanonyela Akunnungu ni kugakunda malajisyo gakwe. ³ Pakuŵa kwanonyela Akunnungu kuli kugajitichisya malajisyo gakwe. Ni malajisyo gakwe ngagakulimba, ⁴ pakuŵa jwali mwana jwa Akunnungu akukombola kuipunda indu ya pachilambo. Nowe

tukukombola kuiipunda indu ya pachilambo kwa chikulupi chetu. ⁵ Ana, nduni jwakukombola kuchipunda chigongomalo cha pachilambo? Ali jwejula pe jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu.

Umboni nkati Che Yesu Kilisito

⁶ Che Yesu Kilisito ni juŵaiche kwa meesi katema paŵaliji nkubatiswa ni kwa miasi paŵawile. Nganaika kwa meesi pe nambo kwa meesi ni miasi. Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni kuti ili isyene, pakuŵa Mbumu ali usyene. ⁷ Pakuŵa apali ŵaumboni ŵatatu. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu ni meesi ni miasi, wose ŵatatu akuŵalanga umboni waukwilana. ⁹ Twaukundaga umboni wa ŵandu, umboni wa Akunnungu uli wekulu nnope kupunda wa ŵandu, ni umboni wauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe uli wausyene. ¹⁰ Mundu jwakukulupilila Mwana jwa Akunnungu akwete umboni wo mu ntima mwakwe. Jwangakukulupilila Akunnungu, antesile Akunnungu ali jwa unami, pakuŵa nganukulupilila umboni uŵauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe. ¹¹ Umboni wene ni au, Akunnungu ŵatupele umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni umi wo ukupatikana kwa Mwanagwe. ¹² Mundu jwaliyese jwali Mwana jwa Akunnungu akwete umi wo, ni mundu jwangaŵa Mwana jwa Akunnungu nganakola umi wo.

Umi wa moŵa gose pangali mbesi

¹³ Ngunlambela ŵanyamwe aga, kuti mmanyilile yakuti nkwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ŵanyamwe ŵankukulupilila Mwana jwa Akunnungu. ¹⁴ Ni tukwima pangali kuogopa paujo pa Akunnungu, pakuŵa twaŵendaga chindu chachilichose mpela yakuti pakusaka akutupilikanila. ¹⁵ Iŵaga tukumanyilila kuti akutupilikanila patukwaŵenda chachilichose, iyoyopeyo tukuimanyilila kuti chitupochele chachilichose chitukwaŵenda.

¹⁶ Iŵaga mundu amweni nlongo njakwe ali nkutenda sambi syasikwikanasyo chiwa, ampopelele kwa Akunnungu, nome Akunnungu champe umi. Nguŵecheta yeleyi nkati aŵala ŵatesile sambi syangasikwajausya ku chiwa. Nambo sipali sambi syasikwikanasyo chiwa, ni une ngangusala kuti ampopelele kwa Akunnungu kwa ligongo lya sambi syo.

¹⁷ Ipanganyo yose yangaikwanonyelesya Akunnungu ili sambi, nambo sipali sambi sine syangasikunjausya mundu ku chiwa.

¹⁸ Tukwimanyilila kuti kila jwali Mwana jwa Akunnungu ngakwendelechela kutenda sambi, pakuŵa Mwana jwa Akunnungu akungosa, ni ajula jwachigongomalo ngakupakombola kuntenda chachilichose.

¹⁹ Tukumanyilila kuti uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu namuno chilambo chose chikulongoswa ni Jwachigongomalo.

²⁰ Noweji tukumanyilila kuti Mwana jwa Akunnungu amasile kwika, nombejo atupele umanyilisi kuti twamanyilile Akunnungu ŵa usyene. Noweji tukutama nkulumbikana ni Akunnungu ŵali ŵa usyene kwa litala lya Mwana gwao Che Yesu Kilisito. Aŵa ali Akunnungu ŵa usyene ni awu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi.

²¹ Achiŵanangu nililechesye ni achiminungu jaunami.

Chikalata chaaŵili cha Yohana Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Yohana chalembekwe ni Nduna che Yohana pa yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juŵalembile, nambo pamalo pakwe akuliŵilanga jwanchekeku. Indu yaili mu chikalata chaaŵili chi che Yohana ikulandana kwachiŵandi nnope ni aila yaili mu Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana. Chelechi chikuwoneka pangasisika, nnoopenope apala pakugasalichisya malajisyo ga Che Yesu ga kunonyelana, ni akuti kwanonyela Che Yesu kuli pamo ni kugakuya malajisyo gakwe (2 Yohana 1:5-6), Yohana (15:9-10). Ikukulupilichika kuti che Yohana ŵalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata yakwe itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paŵatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana ŵalembile chikalata chi kwa jwankongwe juŵasagulikwe pamo ni achiŵanagwe. Kwa maloŵe go ŵaliji nk wagamba ŵandu ŵakukulupilila Kilisito. Sooni ŵasasile kuti chikalata cho chaliji kwalgongo lya ŵandu wose ŵakukulupilila Kilisito. Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kwalimbisya ntima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ni sooni kwajamuka nkati ŵakwiganya ŵa unami.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe ni kusala kuti ŵalembile ŵandu chi ni sooni akwakomasya (2 Yohana 1:1-3).

Sooni akwalimbisya ntima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ni kwakumbusya nkati lilajisyo lyalili lyekulu (2 Yohana 1:4-6).

Akwajamuka alilolechesye ni ŵakwiganya ŵaunami (2 Yohana 1:7-11).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe kwakwakomasya ni kwalanga (2 Yohana 1:12-13).

¹ Une chilongola junjekulwipe, ngunnembela mmwe Achikulu unsagulikwe ni Akunungu pamo ni achiŵana ŵenu ŵangwanonyela mu usyene. Ngaŵa une jikape jungwanonyela, nambo iyoyo ni aŵala wose ŵakuumanyilila usyene akunnononyela ŵanyamwe, ² ligongo lya usyene wo waukutama munkati mwetu, nombe chiutame nowe moŵa gose pangali mbesi.

³ Akunungu Atati, ni Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Atati, atupe umbone ni chanasa ni chitendeweke mu usyene ni unonyelo.

Usyene ni unonyelo

⁴ Nasengwile nnope panaiweni ŵanache ŵenu ŵampepe, akulonjela mu usyene mpela ila Atati yatite pakutulajisya. ⁵ Ni sambano Achikulu unsagulikwe ni Akunungu, ngumenda ngaŵa kwakunlembela lilajisyo lyasambano, nambo ngunnembela lilajisyo lilalila litwalipochele chitandile kundanda kuti tunonyelane jwine ni jwine. ⁶ Weleu ni unonyelo, kuti tutamaje nkugakunda malajisyo ga Akunungu. Lyeleli ni lilajisyo lya Akunungu, limwalipikene chitandile kundanda kuti, ntameje nkunonyelana jwine ni jwine.

⁷ Ŵakulambusya achajinji akopochele pachilambo, ŵandu ŵa ngakwitichisya kuti Che Yesu Kilisito ŵaiche ni ŵaliji mundu. Mundu mpela jwelejo ali jwaunami ni jwakwakanila Kilisito. ⁸ Nipele, nlilolechesye mwachinsyene, kuti nkaisoyasya aila indu imwaipanganyichisye masengo, mwatendaga yeleyo ngampochela mbote jemallilwe.

⁹ Mundu jwalijose jwangakutama mmajiganyo ga Kilisito nambo akonjechesya ine mmajiganyo go, jwelejo ngakukumulangana ni Akunungu. Nambo mundu jwalijose jwakutama mmajiganyo go, akukumulangana ni wose ŵanaŵaŵili, Atati ni Mwanagwe. ¹⁰ Mundu jwalijose aikaga kukwenu ni ngakunjiganya majiganyo ga Kilisito, nkampochela mmajumba genu namose kunkomasya. ¹¹ Pakuŵa jwakumpochela mundu mpela jwelejo akukumulangana nawo mu ipanganyo yao yangalumbana.

Chikomasyo chakumalichisya

¹² Ngwete gamajinji gakunsalila, nambo ngangusaka kutenda yele kwa kunlembela, nambo ngulolela chiiche kukwenu ni kukunguluka ni ŵanyamwe tuchiloleganaga kuti lukondwa lwetu lumalilwe. ¹³ Ŵanache ŵa alumbu ŵenu jwasagulikwe ni Akunungu akunkomasya.

Chikalata chaatatu cha Yohana Chilongolelo

Chikalata chaatatu chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana kuwāndichila ni yaka ya hansini na nne pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulimanyukusya nsyene kuti ni juwālembile, nambo pamalo pakwe akuliwīlanga jwanchekeku, 3 Yohana 1:1. Atesile iyoyo peyo mu chikalata cha 2 Yohana 2:1. Ikukulupichika kuti che Yohana wālembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana ni ikalata itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paŵatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana wālembile chikalata chi kwa jwakunkulupilila Kilisito juwāwīlanjikwe che Gayo. Wānsasile che Gayo nti mbusanga ni kunnajisya alosye ntima wa unonyelo kwa achalongo Wākilisito wāwāliji mu ulendo kwalitala lya liuto lyakwe.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, (1:1).

Soonni che Yohana akwalimbisya ntima che Gayo achinnajisya alosye ntima wa kwapochela achalongo wākukulupilila (1:2-8).

Che Yohana akwakunguluchila soonni achalongo wāwīli, che Deotelefe ni che Demetilio (1:9-12).

Kumbesi che Yohana akumalichisya chikalata chakwe (1:13-14).

¹ Une chilongola jwankulu, ngunnembela alakwe che Gayo mbusanga jwangu jungunonyela kwa usyenesyene.

² Ambusanga wāngu, ngumpopelela kwa Akunnungu kuti nsichile mu yose ni kukola umi wambone malinga ni yajikuti kusichila mbumu jenu. ³ Nasengwile nnope paŵaiche achalongo achinjetu ni kuuwālanga umboni nkati chikulupilichiko chenu mu usyene ni inkuti kuendelechela kutama kwa kuukuya usyene. ⁴ Ngapagwa chachikusengwasya une kwannope kupunda kupikana kuti achiwānangu akutama kwa kuukuya usyene.

Kukulupichika ku che Gayo

⁵ Mbusanga jwangu, mmwe nli jwakukulupilichika mu yose inkwapanganyichisya achalongo achinjetu, nnoPennope kwa achalendo. ⁶ Achalongo wo wāuŵalasile umboni kwa mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito nkati unonyelo wenu. Choonde mwakamuchisye apunde kwaula mmbujo mu ulendo wao, kwa litala lyalikwanonyelesya Akunnungu. ⁷ Pakuŵa akuutanda ulendo wao kwatamichila Kilisito, ni nganasaka kupochela ukamuchisyo wauliwose kutyochela kwa wāndu wāngakukulupilila Kilisito. ⁸ Uweji wātukukulupilila Kilisito tukusachilwa kwakamusya wāndu mpela aŵa, kuti nowe tupanganye masengo pamo nawo kwa ligongo lya kuulalichila usyene.

Che Diyotelefe ni che Demetilio

⁹ NalemBILE chikalata chachijipi kwa mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito wā kweleko nambo che Diyotelefe jwakusaka aŵe chilongola wāo ngakusaka kumbilikanila. ¹⁰ Nipele pachinjika chinjiumbukulanya yose yaitesile, aila yangalumbana yakutuŵechetela uwe ni unami wakwe. Kupunda yeleyo akukananga kwapochela achalongo wāli mu ulendo, ni kwasiwila wāne wākusaka kwapochela ni kwatopola mu mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito.

¹¹ Ambusanga wāngu nkaisiyasya yangalumbana, nambo nsyasye yaili yambone. Mundu jwalijose jwakutendekanya yambone ali jwa Akunnungu, nambo mundu jwalijose jwakutendekanya yangalumbana ngakwamanyilila Akunnungu.

¹² Wāndu wose akwakunguluchila yambone che Demetilio, ni usyene nombe ukwālanjila umboni. Noweji tukukunguluka yambone nkati wēlewo, nomwe nkwmanyilila kuti tukuŵecheta usyene.

Chikomasyo cha mbesi

¹³ Ngwete yejinji yakunsalila, nambo ngangusaka kunlembela mu chikalata. ¹⁴ Ngulolela kuti chituwonegane pangakawā ni kukunguluka ni Wanyamwe tuchiloleganaga.

¹⁵ Ngunsachila mme ni chitendewe. Achambusanga wānu akunkomasya. Nipele mwakomasye achambusanga wētū wose wāali kweleko jumo jumo.

Chikalata chiwalembile Che Yuda Chilongolelo

Chikalata chi chikuwılanjikwa Yuda pakuwa jwalembile akuwılanjikwa che Yuda. Che Yuda aliwılanjile nsyene kuti ali mpwakwe che Yakobo, juwāliji mpwakwe Che Yesu. Kwapele ikukulupilichika kuti che Yuda ali jumo jwa achapwakwe Che Yesu, Yuda liunjili lyandanda. Ngatukumanyilila iwaga chikalata chi chatumikwe kwa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa mpingo umo, nambo kwa agala gagali Mmalangano gakalakala, ikuloleka kuti wāndu wa kuandanda wāwalembelwe ni che Yuda wāliji Wayahudi. Namuno chikalata chakwe chikulosya kuti wāalembelwe wāwawılanjikwe, “Wakunonyelwa ni Akunungu Atati ni wākugosekwa kwa ligongo lya Che Yesu Kilisito,” Yakobo liunjili lyandanda. Iyoyo chikalata chi chikulosya kuti chilembekwe mpela mu yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu.

Nningwa wao wa kulemba chikalata chi uli kwajamuka wāndu wākunkulupilila Kilisito wose akalambuchikwa ni wākwiganya wa unami, Yuda liunjili lya 4. Ajigele kumbukumbu sya indu iyakopochele mu Malangano gakalakala ni kugapa machili maloŵe gakwe. Iyoyo mu chikalata chi kwana ngani syasikulanda ni ngani syasili mu chikalata chaaŵili chi che Petulo syasikulosya ngani ja nkati kwajamuka wākwiganya wa unami, Yuda liunjili lyancheche, 2 Petulo 2:1, ni ngani sya achikatumetume wākwinani ni musi wa ku Sodoma ni ku Gomola.

Yaili mwelemo

Che Yuda akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kulimanyukusya nsyene kwa wākusyoma wākwe, Yuda liunjili lya 1:1-2.

Akuwēcheta yankati nningwa wao wa kulemba chikalata chi, kwajamuka wāndu yankati wākwiganya wa unami, Yuda liunjili lya 1:3-4.

Akutupa chisyasyo kutyochela kwa wāndu ni yaikopochele Mmalangano gakalakala, Yuda liunjili lya 1:5-16.

Akwasalila yakuti pakusachilwa kulisepusya ni majiganyo ga unami, Yuda liunjili lya 1:17-23.

Akumalichisya chikalata chakwe kwakwatogolela Akunungu, Yuda liunjili lya 1:24-25.

¹ Uneji che Yuda jundi jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito ni mpwao che Yakobo, ngunnembela wānyamwe ummilanjikwe ni Akunungu ni wākunonyelwa ni Akunungu Atati ni Che Yesu Kilisito wākungosa wānyamwe.

² Ngwapopelela Akunungu kuti chanasa ni chitendewele ni unonyelo ichuluche kukwenu.

Wākwiganya wa unami

³ Achambusanga wāngu, panaliji nkulimbichila kunlembela nkati ukulupusyo watuli nawo uwe wose, naiweni yambone kunlembela ni kunlimbisya ntima kwa ligongo lya kuchichenjela chikulupi, Akunungu chiwapele wāndu wāo kampo kwa katema kose.

⁴ Pakuwa wāndu wāngakwajogopa Akunungu wāwājinjile kwa chisyepela mu mpingo mwetu. Wāndu wo atindenye utenga wa umbone wa Akunungu wetu kuti atende chikululu, ni kwakana Che Yesu Kilisito jwaali Chilongola ni Ambuje pe. Nambo Malembelo ga Akunungu galondwele chitandile kalakala kuti kulumulikwa kukwalolela wāndu wo.

⁵ Namose nkuimanyilila yeleyi yose, ngusaka kunkumbusya yatite Ambuje pakwakulupusya wāsilaeli kutyochela ku Misili, kanyuma kakwe wāauleje aŵala wose wāwakanile kukulupilila. ⁶ Ni achikatumetume wa kwinani wānganakwanikwa ni ulamusi wao, ni kupaleka paŵasachilwe kutama, Akunungu wāwāsisile mu chipi ni kwatawa kwa nyolo moŵa gose pangali mbesi kwa ligongo lya kulumulikwa pa lyuwa lyekulungwa lila. ⁷ Iyoyopeyo, wāndu wa ku Sodoma ni ku Gomola ni misi jajiŵandikene nawo wālinonyelesye kwa chigwagwa ni kupanganya indu yāngaikusachilwa kutendekwa pa chiilu. Alamulikwe kwa kutama pa mooto wa moŵa gose pangali mbesi kuti aŵe chitaga kwa wāndu wāne.

⁸ Iyoyo ni yatite kuwa wāndu wa, sagamisi syao sikwalongosya kuchisakasya chiilu chao achinsyene, ni kuujalusya ulamusi wa Akunungu ni kwatukana achikatumetume wa Akunungu wākwete ukulu kwinani. ⁹ Nambo namose Mikaeli katumetume jwankulu jwa kwinani paŵakanilanaga ni Shetani nkati chiilu chi che Musa, nganalinga kwalalalila, nambo watite, “Ambuje ankalipile.” ¹⁰ Nambo wāndu wa, akuitukana yaili yose yānganaimanyilila. Kwana indu yakuimanyilila nambo akuitendekanya pangaganisya mpela inyama yaikuti kupanganya pangali lunda, ni yele indu ikwajonanga achinsyene. ¹¹ Ulaje uŵe kukwao, pakuwa wāndu wo akuiye litala li che Kaini. Kwa liwamba lya tama ja kukola

ipanje agwilenje mu chilewo chiwapanganyisye che Balaamu. Pakuwa watindigenge mpela iwatindigenge che Kola ni waulajikwe mpela iwaulajikwe che Kola. ¹² Wandu wa akwika ku chindimba chenu cha chakulya chachikulosya unonyelo, wanya wa ali wakwajogopa pakuwa kwa wende wao wangelumbana akutaga soni. Wanya wo akulandana ni wakuchinga wakujikutisya achinsyene pe. Wanya wo ali mpela maunde gangali ula gagakujigalikwa ni mbungo. Akulandana ni itela yaipukutiche masamba, yangali isogosi yetupulwe ni kuumula chwa. ¹³ Wandu wa ali mpela matumbela gakalipa ga mu bahali, ni ipanganyo yao ya soni ikukopoka nti chiulo. Wandu wa ali mpela ndondwa syasikwendajenda, syasiwichikwe pa chipi cha mowa gose pangali mbesi.

¹⁴ Ni che Enoki, mundu jwa uwelesi wa saba chitandile che Adamu walondwele nkati wandu wa, achitiji, “Mpilikane naweni Ambuje achiikaga ni mianda kwa mianda ja achikatumetume wa kwinani wakwe waswela, ¹⁵ kukwalamula wandu wose ni kukwajamuka wose wangakwajogopa Akunnungu, kwa ligongo lya ipanganyo yao yangalumbana iwapanganyisye, pamo ni malowe ga wamba gakuwecheta wandu wa sambu, ga kwatukana Akunnungu.”

¹⁶ Wandu wa ali wa kusongoneka ni kwa wecheta wandu wane, ni akutamanga malinga ni tama syao syangalumbana. Akulifuna ni kwalapa wandu wane kwa ligongo lya kupoka kwao achinsyene.

Majamuko ni malajisyo

¹⁷ Nambo wanyamwe achambusanga wangu, ngakumbuchile malowe gawagasasile kalakala achinduna wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁸ Wansalile mwanya yakuti, “Pa mowa gambesi, chaachikopochela wandu wangakwajogopa Akunnungu achitamaga malinga ni tama syao syangalumbana. Ni wanyawo chansechanje wanyamwe.” ¹⁹ Welewa ali wandu wachansapulanye mwanya, wandu wakusikuya tama syao siwapagwile nasyo, wanganakola Mbumu jwa Akunnungu. ²⁰ Nambo wanyamwe achambusanga wangu, njendelechele kulitawa pa nsingi wa chikulupi chenu chachiswela nnope, ni kupopela kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. ²¹ Ntame mu unonyelo wa Akunnungu nchalolelaga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito kuti kwa chanasa chakwe ampeleche ku umi wa mowa gose pangali mbesi.

²² Mwakolele chanasa wandu wane waali ni lipamba, ²³ ni wandu wane mwakulupusye kwakwanyakula kwatyosya pa mooto. Ni wane mwakolele chanasa nchililolesyaga, nchimeje tama syao syangalumbana nchichimaga namose iwalo yao yaili ni madoa ga tama syao syangalumbana.

Mapopelo ga kwalapa Akunnungu

²⁴ Akunnungu akukombola kungosa kuti nkagwa mu sambu, ni kumpeleka mpaka mu ukulu wao kwa lukondwa lwakupunda akuno ndi nganikola chilewo. ²⁵ Welewa waali Akunnungu wamope, Nkulupusyo jwetu, akole ukulu, ni umwenye ni ukombole ni ulamusi kwa litala lya Che Yesu Kilisito Ambuje wetu, chitandile kalakala, sambano ni mowa gose pangali mbesi! Eloo.

Chiunukuko chiwapegwilwe che Yohana Chiunukuko Chilongolelo

Chitabu cha Chiunukuko chili chitabu cha mbesi mu Lilangano lya Sambano. Nipele chalembekeke ni nduna che Yohana, Chiunukuko liunjili lya 1:1, kumbesi kwa chaka cha 95 pakumala chiwa chi Che Yesu. Sooni walembele chikalata cha Ngani Jambone ja che Yohana ni ikalata itatu yaani chikalata cha ndanda cha che Yohana ni chikalata chaawili chi che Yohana ni chikalata chaatatu chi che Yohana. Nipele che Yohana wamanyiche kuti ali jumo mwa wandu wawanyelwe ni Che Yesu, Yohana liunjili lya 13:23. Wachilembele chitabu cha chiunukuko ali kuchilumba cha ku Patimo kuwajawiswe kukutawikwa kweleko pakuwa wawoneche kuti alewile kwa ligambo lya kulalichila Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Chiunukuko liunjili lya 1:54.

Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chitabu cha chiunukuko waliji kwalimbisya ntima wakusyoma kuti asigale kuwa wakukulupilichika kwa Che Yesu Kilisito ni kwapa chilolelo, ligongo katema ka kuuja kwakwe Che Yesu kawandichile, liunjili lya 1:3; 32:52. Walembele wandu wose wakukulupilila Kilisito nnoopenope mipingo saba ja wandu wakukulupilila Kilisito jajili mu liunjili lya 2 ni lya 3. Che Yohana wagamanyisye malembo gakwe kuti kuli kulondola, Chiunukuko liunjili lya 1:3, ni akulosya kwa picha syasijinji sya indu iwaiweni mu chitabu. Chitabu cha chiunukuko chikulandana ni mauto gane ga Lilangano lya kalakala, nnoopenope mu chitabu cha Sakalia liunjili lya 6:1-8. Mapenga saba ni mbale saba ikulandana kwannope ni iputiko iwapeleche Akunnungu ku Misili kwa liwamba lya kwajamuka, Kutyoika liunjili lya 7-9. Chiunukuko chikukulunguluchila katema kambesi, katema Che Yesu kachaŵe jwakupunda, ni wandu wose wakukulupilila che Yesu chatame pamo nawo moŵa gose pangali mbesi. Chitabu chi chinjamuche ni kumpa chilolelo mmwe unkuchisyoma kuti Che Yesu akuuja pangakaŵa.

Yaili mwelelo

Che Yohana akutanda kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala yatite pakupochela yak-wiwona yi ya ulondole, liunjili lya 1:1; 1:20.

Akuutyosya utenga kwa mipingo saba ja wandu wakukulupilila Kilisito, utenga uŵaupatile kutyochela ku Che Yesu, liunjili lya 1:1-3:22.

Sooni akusalichisya imatilo saba, liunjili lya 4:1-8:5, ni mapenga saba, liunjili lya 8:6-11:19.

Pakumala yele Che Yohana akukulunguluchila yankati ngondo pasikati ja mwanache jwannume ni lijoka lyalili ni mitwe saba, liunjili lya 12:1-14:20.

Sooni akulemba yankati mbale saba syasili ni iputiko ya Akunnungu, liunjili lya 15:1-16:18.

Nipele che Yohana akuŵecheta yatite Akunnungu pakwapunda wammagongo wakwe kwini, liunjili lya 17:1-20:15.

Mbesi che Yohana akukulunguluchila yankati kwini kwasambano ni chilambo chasambano ichikopochele kumbesi, liunjili lya 21:1-22:21.

¹ Achichi ni chiunukuko chi Che Yesu Kilisito chiwapegwile ni Akunnungu kuti walosye wakutumichila wakwe ichiŵoneche pangakaŵa. Kilisito wantumile katumetume jwa kwini jwakwe wamanyisye katumetume jwakwe che Yohana yeleyo. ² Nombe che Yohana wasasile yose iwaiweni nkati Lilowe lya Akunnungu ni umboni u Che Yesu Kilisito. ³ Akwete upile mundu jwakusyoma maloŵe ga utenga waukulondola, akwete upile wakupilikana ni kukamulisya gagalembekwe mwelelo, pakuwa moŵa gakutyochela indu yi gaŵandichile.

Chikomasyo kwa mipingo saba ja wandu wakukulupilila Kilisito

⁴ Une che Yohana ngujilembela mipingo saba ja wandu wakukulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha Asia. Umbone uŵe kukwenu ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu jwapali ni juŵapali ni juchaiche, ni kutyochela kwa mbumu saba syasili mm-bujo mwa chitengu cha umwenye, ⁵ ni kutyochela ku Che Yesu Kilisito. Jwaumboni jwakukulupilichika ni jwaandanda kusyusikwa, ni jwakwatawala mamwenye ŵa pachil-ambo.

Ŵelewo akutunonyela, ni kwa miasi jao atulechelele kutyochela mu kutawikwa ni sambi syetu. ⁶ Atutesile tuŵe wambopesi mu umwenye kuti twatumichile Akunnungu Atati ŵao. Ku Che Yesu Kilisito upagwe Ukulu ni ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

⁷ Nnole chaiche mmaunde ni mundu jwali jose chiwawone. Nombe awala wawansomile ni mpamba, ni wandu wa ngosyo syose sya pachilambo chalile malilo ligongo lyao. Eloo.

⁸ Ambuje Akunnungu jwali ni ukombole wose, jwapali ni juwapali ni juchaiche akuti, “Une ndili jwaandanda ni jwambesi.”

Indu iyaiweni che Yohana nkati Kilisito

⁹ Uneji che Yohana, mpwenu, jungulumbikana ni wanyamwe mmasauko ni mu umwenye wa Akunnungu ni mu upiliu kwa ligongo lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Une wambeleche mu kuta wika chilumba cha ku Patimo kwa ligongo lya kwalalichila wandu Lilo we lya Akunnungu ni ku walanga umboni nkati Che Yesu. ¹⁰ Pa lyuwa lya Ambuje Mbumu jwa Akunnungu wanongwesye, ni napilikene lilo we lyekulungwa mu nyuma jangu mpela kusona kwa lipenga, ¹¹ lichiiji, “Nembe mu chitabu chinkuchiwona ni kuchijausya kwa mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito, jajili mu misi ja Efeso ni Similina ni Peligamo ni Siatila ni Sadi ni Filadefia ni Laodikia.”

¹² Nipele nagalawiche naalole welewo wakuwecheta none. Mkugalauka mo, naiweni indu saba yakuwichila imuli yaikolochekwe ni sahabu, ¹³ ni pasikati jakwe indu yakuwichila imuli paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu jwawasile mwinjilo weleu ni jwanta we mkaanda wa sahabu pantima wakwe. ¹⁴ Umbo syakwe syaliji syeswela mbee ni meeso gakwe ganyesimaga mpela mooto waukukolela. ¹⁵ Makongolo gakwe gang'alime mpela shaba jajikundikwe uchenene pa mooto ni lilo we lyao lyaliji mpela kukukuma kwa meesi. ¹⁶ Nombewo wakumulile ndondwa saba kunkono wao wa kundyo, ni mu kang'wa mwakwe mwakopweche lipanga lyenole kosekose ni ngope jao jaliji mpela lyuwa lyalikuti kung'alima kwa machili gakwe gose.

¹⁷ Noneji panammweni nagwilile pamakongolo gao mpela mundu jwawile. Nombejo wasajichile nkono wao wa kundyo achitiji, “Ngasinjogopa, une ni jwaandanda ni jwambesi. ¹⁸ Sooni ndili jwanjumi, naliji wile, nnole ndili jwanjumi mo wa gose pangali mbesi ni mo wa gose pangali mbesi. Ngwete ukombole wa kwatenda wandu awe ni ngwete ukombole wa kwiuto kwa wandu wawile. ¹⁹ Nipele, nembe indu inkwiwona ni indu yaipali sambano jino ni indu yachiityochele paujo. ²⁰ Chantemela cha ndondwa saba simwasiweni ku nkono wangu wa kundyo, ni aila indu saba yakuwichila imuli yekolochekwe ni sahabu imwaiweni ni chelechi; Asila ndondwa saba sili achikatumetume wa kwinani wakwima peuto pa mipingo saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Ni indu saba yakuwichila imuli ili mipingo jisyene saba ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

2

Utenga kwa wandu wa ku Efeso

¹ “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Efeso, ngunsalila aga.

“Uneji ni jungukumulila ndondwa saba kunkono wangu wa kundyo ni sooni ni jungwendajenda pasikati pa indu saba yakuwichila imuli yaikolochekwe ni sahabu.

² Nguimanyilila ipanganyo yenu ni kuchalila kwenu ni upiliu wenu mu kundumichila une, nguimanyilila kuti ngankukombola kwapililila wandu wanalumbana ni sooni mwalinjile awala wakuliwilanga achinduna akuno ngana wa achinduna ni mwamanyilile kuti ali wakulambusya. ³ Mmweji nli jwakupililila ni mwasawiche kwa liwamba lya liina lyangu pangapela. ⁴ Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe, yakuti: ngankuunonyela une mpela imwatiji kundanda. ⁵ Nipele nkumbuchile imwaliji nkanawe kulyungasika, ngalauche ni kuleka sambu ni ntende imwaitesile kundanda. Nambo iwaga ngantenda yeleyo, ngunychilila ni kuchityosya chindu chenu chakuwichila lumuli kutyochela peuto pakwe. ⁶ Nambo ngusengwa kwa ligongo lya chindu chimo: nkuichima ipanganyo ya Wanikolai inguichima none jwakwe.

⁷ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakuwasalila mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

“Jwakupunda chinannechele alye isogosi ya chitela cha umi chachili mungunda wa Akunnungu kumbepo.

Utenga kwa wandu wa ku Similina

⁸ “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Similina.

“Gelega ni gakuwala ajula jwali jwaandanda ni jwambesi, juwajasiche ni sambano ali jwanjumi. ⁹ Ngugamanyilila masausyo genu ni iyoyo nguimanyilila ulaje wenu nambo isyene mwe nli wakusichila! Ngumanyilila yakuti pakuntukana wanyawo wakuliwilanga

Wayahudi akuno nganaŵa Wayahudi, nambo ali nyuumba ja kupopelela mpingo wa Shetani. ¹⁰ Nkajogopa masausyo gachigansimane. Mpilikane! Shetani chachaponya wampepe wenu mu nyuumba jakutaŵilwa kuti anlinje, ni wanyamwe chinsauche moŵa likumi. Mmeje wakukulupilichika mpaka kuwa, ni une chinampe chindu mpela singwa ja umi nti mbote kwa ligongo lya kupunda.

¹¹ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunungu gakwasalila mipingo ja wāndu wakukulupilila Kilisito!

“Jwakuipunda yeleyo ngapotekwa ng’o ni chiwa chaaŵili.

Utenga kwa wāndu ŵa ku Peligamo

¹² “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito wa ku Peligamo.

“Gelega ni gakusala ajula jwakwete lipanga lyenole mosemose. ¹³ Ngumanyilila kuti nkutama mu musi waukulongoswa ni umwenye wa Shetani. Nambo mwe nkwendelechela kulikamulisia liina lyangu. Nganinchikana chikulupi chandinacho kukwangu, namose mmoŵa ga che Antipa jwaumboni jwangu jwakukulupilichika, juŵaulajikwe mu chilambo chenu chachikulongoswa ni Shetani. ¹⁴ Nambo ngwete indu kanandi yangaŵa yambone nkati mmwe pakuŵa mwalesile wāndu ŵane mwa wanyamwe ajiganyikwe majiganyo gaŵajiganyaga che Balaamu kalakala. Wanjigenye che Balaki wanyenje wāndu ŵa Isilaeli atende sambi. Usyene wajigenye alye chakulya chachityochekwe mbopesi kwa inyago, ni kutenda chigwagwa. ¹⁵ Soonni nkweite ŵane wakugajitichisya majiganyo ga Wanikolai. ¹⁶ Ngalauche ni kuleka sambi, pangatenda yeleyo chinanyichilile chitema ni kumenyana nawo wāndu wo kwa lipanga lyalikutyochela mu kang’wa jangu.

¹⁷ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunungu gakwasalila mipingo ja wāndu wakukulupilila Kilisito!

“Jwakupunda, jwelejo chinaape chakulya chachikuŵilanjikwa mana jajisisiche kwinani ni soonni chinaape hilewo liganga lyeswela ni peganga po palembekwe liina lya sambano lyangalikumanyika ni jwine ikaŵe ajula pe jwakulipochele.”

Utenga kwa wāndu ŵa ku Seatela

¹⁸ “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito wa ku Siatila.

“Ayi ni yakuisala Mwana jwa Akunungu, jwakwete meeso mpela lilamba lya mooto ni makongolo gakwe gali mpela shaba jajikundikwe kwannope. ¹⁹ Nguimanyilila ipanganyo yenu ni unonyelo ni chikulupi ni utumichile wenu ni upililiu wenu. Ngumanyilila kuti sambano nkupanganya yambone nnope kupunda imwaliji kundanda. ²⁰ Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe chingachikusengwasya chakuti: nkunkunda jwankongwe Yesebeli jwakuliŵilanga jwakulondola, ni kwajiganya wakutumichila wangu ni kwalyungasya kuti atende chigwagwa ni kulya indu yetajikwe mbopesi kwa inyago. ²¹ None naapele lipesa kuti aleche sambi, nambo ngakusaka kugalauka ni kuleka sambi sya chikululu chakwe. ²² Mpilikane! Chinaajamuche kwa kwataga ulwele wakalipa. Soonni aŵala wakutenda nawo chikululu chasauche kwannope, iwaga ngakugalauka ni kuleka sambi syatesile nawo. ²³ Soonni chinaaulaje achalongo wakwe. Ni mipingo jose ja wāndu wakukulupilila Kilisito chijimanyilile kuti une ni jungujimanya mitima ni nganisyo sya wāndu. None chinaalipe jwalijose jwa mwenumwe malinga ni yakuitenda.

²⁴ “Nambo mwanya ŵane ŵanli ku Seatela wanganinkuye majiganyo ga ŵakwiganya ŵa unami ni nganinjiganya indu yaikuŵilanjikwa kuti ili indu ya munkati nnope ya Shetani. Ngunsalila kuti ngisiantwika nsigo wine kupunda agala gunkwete. ²⁵ Nkusachilwa kwendelechela kukulupilila ni kuujitichisya utenga wa chikulupi umpochele, mpaka pachiche po. ²⁶ Ni jwele jwakupunda ni kwendelechela kupanganya ingusaka mpaka kumbesi chinampe ulamusi ulaula umbochele kutyochela kwa Atati wangu, pachanya pa wāndu ŵa ilambo yose. ²⁷ Nombejo chachalamula wāndu ŵa ilambo kwa nkongojo wa chisyano ni kwaliŵata mpela yaikuti kukasikwa yombo ya lilongo. ²⁸ Chinampe ndondwa ja mng’andu mpela indite kupochela ulamusi kutyochela kwa Atati wangu.

²⁹ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunungu gakwasalila mipingo ja wāndu wakukulupilila Kilisito!

3

Utenga kwa wāndu ŵa ku Sadi

¹ “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito wa ku Sadi.

“Yeleyi ni yakuti jwali ni Mbumu saba sya Akunnungu ni ndondwa saba. Nguimanyilila isambo yenu, nkumanyika kuti nli jwanjumi nambo, usyene mmwile. ² Njimuche, ngalimbisye agala gambone gagasigalile kukwenu ni gelego gakaika kuwa. Pakuwa mpaka sambano nganinagaona masengo genu kuwa gemalilwe paujo pa Akunnungu wangu. ³ Nipele nkumbuchile imwatite kupochela ni imwatite kupilikana ni imwatite kwitichisya yeleyo ni kugalauka ni kuleka sambi. Nambo iwaga nganjimuka, chiiche mpela jwa wiyi, nomwe ngisimanyilila ndawi jachinanyichilile. ⁴ Nambo nkweite wandu wangatupa ku Sadi wangananyakasya nguo syao. Welewo chajende none ali awete iwalo yeswela pakuwa akuwajilwa.

⁵ “Juchapunde chinawasye iwalo yeswela mpela wanyawo, none ngisinalityosya ng’o liina iyakwe nu chitabu cha umi. Sooni chinyitichisye kwa kang’wa jangu paujo pa Atati Wangu, ni paujo pa achikatumetume wao wa kwinani kuti jwelejo ali jwangu.

⁶ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gакwasalila mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

Utenga kwa wandu wa ku Filadefia

⁷ “Kwa katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Filadefia mwalembete yeleyi.

“Yeleyi ni yakuti kusala ajula jwanswela ni jwausyenesyene, jwakwete ukombole wa kwalechela wandu ajinjile mu umwenye wakwe. Ni jwakuugula nnango, ni ngapagwa jwakukombola kuugala. Ni jwakuugala nnango ni ngapagwa jwakukombola kuugala. ⁸ Nguimanyilila ipanganyo yenu, ngumanyilila kuti nkweite machili gamanandi nambo nkamulisye lilo we lyangu ni nganinlikana liina lyangu. Mpilikane! Misile paujo penu nnango weugule, ngapagwa mundu jwakukombola kuugala. ⁹ Mpilikane! Ngumpa mpingo wa wandu wa nyuumba ja kupopelela ja Shetani, wakuliwilanga Wayahudi nambo ngana wa Wayahudi, nambo ali wakulambusya. Mpilikane! Chinaatende aichanje ni kuntindi walila paujo pa sajo syenu ni amanyilile kuti nannonyele. ¹⁰ Pakuwa nlikamulisye lilo we nkupililila, none jwakwe chinangose katema ka malagasyo, kakali chile kuchichilila chilambo chose, kuti waalinje welewo wakutama pachilambo. ¹¹ Ngwika chitema, muukamulisye kwannope utenga wa chikulupi umpochele, kuti mundu jwalijose anakombole kunsumula mbote jenu.

¹² “Juchapunde chinantende awe luchanamila pa Nyuumba ja Akunnungu nombe ngasakopaka mwelelo ng’o. Sooni chilembe pachanya pakwe liina lya Akunnungu wangu ni liina lya musi wa Akunnungu wangu, yaani Yelusalemu wa sambano, musi uchiutulu che kutyochele kwinani kwa Akunnungu wangu. Iyoyo chinembe pachanya pakwe liina lyangu lya sambano.

¹³ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gакwasalila mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

Utenga kwa wandu wa ku Laodikia

¹⁴ “Mwalembete yeleyi katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Laodikia.

“Uneji nguwilanjikwa Eloo, jwaumboni jwakukulupilichika jwausyene, ndande ja yepanganyikwe yose yaigumbile Akunnungu, nguti yeleyi. ¹⁵ Nguimanyilila ipanganyo yenu, kuti nganimma wa kusisima atamuno wa mooto. Ikaliji mmbaya nkaliji wa kuisisima pane wa mooto. ¹⁶ Nipele pakuwa ndi wantukuta, nganimma wa kusisima namuno wa mooto, chinanlukule ntyoche mukang’wa jangu. ¹⁷ Ligongo nkuti, ‘Ndili jwakusichila ni ngwete ipanje, ngangulajila chindu chachili chose.’ Nambo ngankumanyilila kuti nli jwausauchi ni jwakulaga ni jwaulanda ni jwangelola sooni nli matakope. ¹⁸ Ngumpa lunda kuti, nsuume kwangune sahabu jejenjetukule ni mooto, kuti nsichile ni kusuma iwalo yeswela kuti mbwale, ni kusisa soni sya kutama kwenu matakope. Iyoyopeyo nsuume ntele ni kupakala mmeeso genu kuti nkombole kulola. ¹⁹ Uneji ngwajamuka ni kwalamula wose wangwanonyela. Nipele nlimbile ni kuleka sambi syenu. ²⁰ Mpilikane! Ngwima pannango ni kupoposya, mundu apilikanaga lilo we lyangu ni kuugula, chinyinjile kwa jwelejo, none chilye pamo ni jwelejo ni jwelejo pamo ni une.

²¹ “Juchapunde chinjalechelela kutama chiwandi ni une pa chitengu changu cha umwenye, mpela une indite kupunda ni kutama chiwandi ni Atati Wangu pachitengu chao cha umwenye.

²² “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gакwasalila mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito.”

4

Kwapopelela Akunnungu kwınanı

¹ Pakumala kugaona gelego, nauweni nnango weugule kwınanı. Ni liloŵe linalipikene kundanda lilyapikaniche mpela lipenga lıchıtıjı, “Nkwele akuno, none chinannosye indu yachiikopochele mmbujo.” ² Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵanongwesye une. Nachıweni chıtengu cha umwenye kwınanı kula ni jumo atemi pa chıtengu chıla. ³ Juŵatemi pa chıtengu jula jwang'alime mpela liganga lya alumasi ni mpela liganga lyakusalala lyechejeu lya akiki. Ukunje wa ula wanyesime mpela liganga lya chısamba lyalıkuŵılanjikwa sumalidi ulı usyungwile chıtengu cha umwenye chıla mbande syose. ⁴ Palıjı ni itengu ine ya chimwenye ishılını na nne iyachısyungwile achıla chıtengu cha umwenye. Ni pa itengu yo ŵatemi achachekulu ishılını na nne. Ŵawete iwalo yeswela ni pa mitwe jao indu mpela singwa yaikolochekwe ni sahabu. ⁵ Pa chıtengu cha umwenye po pakopokaga kumesya ni ilındimo ni njasi. Paujo pa chıtengu cha umwenye chıla pakolelaga imulı saba, yeleyo ikulosya mbumu saba sya Akunnungu. ⁶ Soonı paujo pa chıtengu cha umwenye chıla kwalıjı ni chıindu chıchawonekaga mpela litanda lilyakolochekwe ni lındala, chıchanyesımaga nnope mpela lıgilasi.

Achıla chıtengu cha umwenye chıchalıjı pambındıkati, chalıjı chesyungule ni yepanganyıkwe yejumi ncheche yegumbale meeso paujo ni kunyuma. ⁷ Chepanganyıkwe chandanda chalandene ni lisimba ni chepanganyıkwe chaaŵılı mpela ng'ombe jamwana ni chepanganyıkwe chaatatu chalandene ni mundu ni chepanganyıkwe chancheche chalıjı mpela kapungu ŵakuguluka. ⁸ Yepanganyıkwe yejumi ncheche yo, kıla chımo chana mapapıko sıta, ni igumbele meeso mbande syose mpaka kuusi kwa ipapıko, nombe nganıleka kuŵecheta muusi ni chilo ıchıtıjı:

“Ŵaswela, ŵaswela, ŵaswela, Ambuje Akunnungu ŵaali ni ukombole wose, ŵaali ŵaŵalıjı ni ŵachaiche.”

⁹ Yepanganyıkwe yejumi yo ikwimba nyımbo sya kwakusya ni kwalapa ni kwatogolelo ŵelewo ŵakutama pa chıtengu cha umwenye, ŵelewo ŵaali ŵajumi moŵa gose pangalı mbesi ni moŵa gose pangalı mbesi. ¹⁰ Ni paikutenda yeleyo, achachekulu ishılını na nne ŵala akulıgoneka manguku pa sajo sya ŵelewo ŵakutama pachıtengu cha umwenye, ni akwapopelela ŵele ŵakutama moŵa gose pangalı mbesi ni moŵa gose pangalı mbesi. Ŵaŵıkaga indu yao yaılı mpela singwa paujo pa chıtengu cha umwenye achıtıjı:

¹¹ “Nkuŵajılwa mmwe Ambuje ŵetu ni Akunnungu ŵetu, kupochela lumbılı ni luchimbıchımбі ni machılı, pakuŵa alakwe ni umwaıpanyısıye yose yaılı, ni kwa kusaka kwenu indu yose yapanganyıkwe ni ipalı.”

5

Chıtabu ni Mwanangondolo

¹ Nıpele nachıweni chıtabu mu nkono wa kunlyo wa jwelejo jwakutama pa chıtengu cha umwenye, chılembekwe nkati ni paasa pakwe ni kuugalıkwa kwakulimba ni imatılo saba. ² Soonı nammwenı katumetume jwa kwınanı jwalı ni machılı alı nkuŵılanga kwakunyanyısya achıtıjı, “Ana ŵaani ŵakuŵajılwa kumatukula imatılo ni kuchiunukula chıtabu?” ³ Nambo nganapagwa mundu kwınanı namose pa chılambo, namose paası chılambo, juŵakombele kuchiugula chıtabu cho atamuno kuchılola chachılembekwe nkati mwakwe. ⁴ None nalısıle nnope lıgongo nganapagwa mundu juŵawoneche kutı jwakuŵajılwa kuchiugula chıtabu atamuno kuchılola chachılembekwe nkati mwakwe. ⁵ Nıpele jumo jwa achachekulu ŵala ŵasalıle, “Nkalıla. Nnole! Lisimba lya lukosyo lwa Yuda, uŵelesı u che Daudi, ŵelewo ampundıle Shetani ni kuŵajılwa kukutula imatılo saba ni kuchiugula chıtabu.”

⁶ Nıpele nammwenı Mwanangondolo ajımı chıŵandı ni chıtengu cha umwenye pasıkati ja yepanganyıkwe yejumi ncheche ni achachekulu. Nombejo ŵaoneche ntı jwammulajıkwe, jwana mısengo saba ni meeso saba, yaıkulosya Mbumu saba sya Akunnungu syasıtumıkwe mchılambo chose. ⁷ Mwanangondolo ŵajawıle ni kuchıjıgala chıtabu chıla ku nkono wa kunlyo wa ŵelewo ŵakutama pa chıtengu cha umwenye chıla. ⁸ Paŵachıjıgele chıtabu chıla, yepanganyıkwe yejumi ncheche ıla, pamo ni achachekulu ishılını na nne ŵala ŵagonıle manguku paujo pa Mwanangondolo. Kıla mundu akwete chıng'wenyeng'wenye ni mbale sya sahabu syasıgumbele ubanı, gele ni mapopelo ga ŵandu ŵa Akunnungu. ⁹ Nombewo ŵajımbıle lujımbı lwa sambano achıtıjı: “Mmwene ni ŵankuŵajılwa kuchiunukula chıtabu, ni kuitupula imatılo yakwe.

Pakuwa mwasikitwe, ni kwa miasi jenu mwawombolele Akunnungu wetu, wangu wa ngosyo ni wa ndimi ni wangu wa ilambo yose ni wa mitundu jajili jose.

¹⁰ Mwatesile awe wambopesi mu umwenye wa Akunnungu kuti watumichile, ni wanyawo chiwaatawale wangu wose wa pa chilambo.”

¹¹ Ni panapundile kulola, nagapilikene maloŵe ga achikatumetume wa kwini waini wajinji nnope wangakuwainjika. Wajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye pamo ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila ni achachekulu wala. ¹² Wajimbaga kwa liloŵe lyekulungwa: “Mwanangondolo jwaulajikwe akuwajilwa kupochela ukombole ni usichilo ni lunda ni machili ni luchimbichimbi ni ukulu ni lumbili.”

¹³ Naipilikene yepanganyikwe yose yaili kwini ni pachilambo ni paasi pachilambo ni mu bahali ni yose yaili mwelele naipilikene ilinkwimba:

“Ukulu ni luchimbichimbi ni lumbili ni ukombole, uŵe kwa ŵelele wakutama pa chitengu cha umwenye ni kwa Mwanangondolo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi”.

¹⁴ Ni yepanganyikwe yejumi ncheche yo yatite, “Eloo!” Ni achachekulu wala wagonile manguku ni kwapopelela Mwanangondolo.

6

Mwanangondolo akumatukula imatilo

¹ Nipele nambweni Mwanangondolo achimatukula chimo mwa imatilo saba ila, ni nampilikene jumo jwa yepanganyikwe yejumi yo alinkuŵecheta kwa liloŵe lyakulindima, “Njise!” ² Nipele nachiwani chinyama chachiswela chachikuwainjika falasi. Ajula jwachikwesile ali ajigele ukunje. Akunnungu wampele jwelejo chindu mpela singwa ja chimwenye. Nipele ajula juwapundile jwatyosile ni kwaula kwapunda wangu.

³ Sooni paŵachimatukwile chimatilo chaŵili, nampilikene jwaawili jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” ⁴ Pelepo jwakopochele falasi jwine jwancheju. Juwankwesile falasi jo ŵapegwilwe masengo ga kuchisumula chitendewele pa chilambo kuti wangu aulagane achinsyene, nombewo ŵapegwilwe lipanga lyalikulungwa.

⁵ Ni paŵachimatukwile chimatilo chaatatu, nampilikene jwaatatu jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” Nipele nambweni falasi jwampiliu ni juwankwesile falasi jo ali ajigele chindu chakupimila chisilo mu nkono wakwe. ⁶ Nipele napilikene mpela liloŵe pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche yo litchitiji, “Chibaba cha utandi wa shayili chikusumikwa kwa malipilo ga masengo ga lyuŵa limo, ni ibaba itatu ya shaili ikusumikwa iyoyo nambo ngasingajonanga mauta ni divai!”

⁷ Paŵachimatukwile chimatilo cha ncheche, nampilikene jwa ncheche jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” ⁸ Ni nambweni falasi jwa chilu. Ni jwankwesile jwele falasi jo liina lyakwe lili Chiwa alongene ni liuto lya wangu ŵawile. Nombe wose ŵawili ŵapegwilwe ulamusi wa mbua ja ncheche ja chilambo, ŵaulaje wangu kwa lipanga pane kwa sala pane kwa ilwele pane kuulagwa ni inyama ya mu chilambo.

⁹ Paŵachimatukwile chimatilo cha nsano nasiwani paasi pa chilisa cha kwini, mbumu sya wangu ŵawaulajikwe kwa ligongo lya kulalichila liloŵe lya Akunnungu ni ligongo lya umboni uŵautyosile. ¹⁰ Ŵalisile kwa liloŵe lyekulungwa achitiji, “Ambuje ŵaali ni ukombole ni ŵaswela ni ŵausyenyene chinkaŵe mpaka chakachi, kwika kukwalamula wangu wa pa chilambo ni kwajamuka ŵelele ŵawatuuleje!” ¹¹ Akunnungu ŵapele kila jumo chiwalo cheleu ni cheswela ni kwasalila kuti apunde kulindilila kwa moŵa kanandi mpaka pachamalile kuulajikwa achikapolo achinjao ni achalongo achinjao mpela yatite kuulajikwa wanyawo.

¹² Nipele naiwani mwanangondolo paŵachimatukwile chimatilo cha sita, kwaliji ni chindendemese chachikulungwa cha chilambo, lyuŵa lyatendekwe lyepiliu ŵii, ni lwesi lwatendekwe lwecheju nti miasi. ¹³ Ni ndondwa syagwile pachilambo, chisau chitela cha nti yachikuti pakulakatisya isogosi yakwe yangakomala paupukunyikwa ni mbungo jajikulungwa. ¹⁴ Kumaunde kwaŵiligwe mpela mpasa ni kutyochekwa. Itumbi yose ni ilumba yose chisejechekwe kutyochela kwiuto kwakwe. ¹⁵ Mamwenye wa pachilambo, achakulu ni achakulungwa ŵa ngondo ni wangu wa kusichila ni wangu wa machili ni kapolo jwalijose ni munda jwangaŵa kapolo, ŵalisile mmbugu ni pasikati ja lwala syasili mmatumbi. ¹⁶ Achigasalilaga matumbi ni lwala kuti, “Ntugwilile ni kutusisa kuti tukaloleka paujo pa ngope ja ŵelele wakutama pa chitengu cha umwenye ni lutumbilo lwa Mwanangondolo! ¹⁷ Pakuŵa lyuŵa lyekulungwa lya lutumbilo lwa liiche. Ana ŵaani uchakombole kulama?”

7

Wandu 144,000 wa ku Isilaeli

¹ Pakumala yeleyo naweni achikatumetume wa kwinani ncheche ali ajimi mu mbande ncheche sya chilambo. Wajimi kuti asiwile mbungo jajikutyochela kila mbande kuti jikasapuga pachilambo pane mu bahali pane pa chitela chachili chose. ² Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine achikwelaga kutyochela kungopochelo lyuwa, achikumulilaga chimanyisyo cha Akunnungu wajumi. Wanyanyisye ni kwasalila achikatumetume wa kwinani ncheche wala wawapegwile ulamusi wa kuchijonanga chilambo ni bahali watite, ³ “Nkachijonanga chilambo atamuno bahali atamuno itela mpaka pachitumale kuwika imanyisyo pa usyo sya wakutumichila wa Akunnungu wetu.” ⁴ Nipele naupilikene uwalanjikwe wa welewo wawalembekwe chimanyisyo cha Akunnungu walinji wandu laki jimo ni alobaini ni nne elufu. Wandu wa walinji kutyochela mu ngosyo sya wandu wa Isilaeli. ⁵ Mu lukosyo lwa Yuda watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lobeni watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Gadi watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili. ⁶ Mu lukosyo lwa Asheli watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Nafutali watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Manase watajikwe wandu elufu kumi na mbili. ⁷ Mu lukosyo lwa Simeoni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lawi watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Isakali watajikwe wandu elufu kumi na mbili. ⁸ Mu lukosyo lwa Sabuloni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Yusufu watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Benyamini watajikwe wandu elufu kumi na mbili.

Mpingo wa wandu achajinji

⁹ Pakumala yeleyo naliwani liunjili lyekulungwa lya wandu lyakanapakombola kuwalanga mundu, wandu kutyochela kila chilambo, ni wandu wa mitundu ni kila lukosyo ni wandu wa kila iwecheto, ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa Mwanangondolo, ali awete iwalo yeswela ni kukamulila nyambi sya itela ya mitende mmakono mwao. ¹⁰ Wandu wala wanyanyisye achitiji, “Ukulupusyo wetu ukutyochela kwa Akunnungu wetu wakutama pa chitengu cha umwenye, ni sooni kutyochela kwa Mwanangondolo!” ¹¹ Ni achikatumetume wa kwinani wose wawajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye ni achachekulu wala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila. Wagwile manguku paujo pa chitengu cha umwenye chila ni kwapopelela Akunnungu, ¹² achitiji, “Elloo! Ulape ni ukulu ni lunda ni utogolelo ni luchimbichimbi ni ukombole ni machili iwe kwa Akunnungu wetu mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi! Elloo!”

¹³ Jumo jwa achachekulu wala wausisye, “Ana waani welewa wakuwala iwalo yeswela, nombewo aumile kwapi?” ¹⁴ None najanjile, “Ambuje wangu mmwe nkumanyilila.” Nombewo wasalile une kuti, “Awa ni wewala wajombweche ni kulama mmasausyo gamakulungwa gala. Achapilenje iwalo yao ni kuiswejesya kwa miasi ja Mwanangondolo. ¹⁵ Kwaligongo lyo ali paujo pa chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ni akwatumichila welewo muusi ni chilo pa nyumba jao. Ni welewo wakutama pa chitengu cha umwenye cha we nawo ni kwagosa. ¹⁶ Nombewo ngajakola sala sooni namose njota, ngasilyasoma lyuwa namose ntukuta wakalipa. ¹⁷ Pakuwa Mwanangondolo jwali pasikati pa chitengu cha umwenye cha we jwakuchinga jwao ni chiwalongosye ku uliwa wa meesi ga umi. Ni Akunnungu chiwasyle misosi jose pa meeso gao.”

8

Chimatilo cha saba

¹ Mwanangondolo pawakutwile chimatilo cha saba, kwinani kwaliji jii katema ka nusu saa. ² None naweni achikatumetume wa kwinani saba, awala wakwima paujo pa Akunnungu ali apegwilwe mapenga saba.

³ “Nipele waiche katumetume jwa kwinani jwine ni wajimi paujo pa chilisa akamulile cheteso cha sahabu. Wapegwilwe ubani wejinji kuti atyosye mbopesi pamo ni mapopelo ga wandu wose wa Akunnungu pachanya pa chilisa cha sahabu chachili paujo pa chitengu cha umwenye. ⁴ Lyosi lya ubani wo pamo ni mapopelo ga wandu wa Akunnungu yakwesile paujo pa Akunnungu kutyochela mmakono ga katumetume jwa kwinani jwakwima paujo pa Akunnungu. ⁵ Nipele katumetume jwa kwinani jula wachijigele cheteso chila ni wachigumbesye mooto kutyochela pa chilisa, ni wachiponyisye cheteso pachilambo. Kwatyochele ilindimo ni njasi ni kumesa ni chindendemisa cha chilambo.

Mapenga saba

⁶ “Achikatumetume ŵa kwinani saba ŵaŵaliji ni mapenga saba ŵala ŵaliŵichile chile kugomba.

⁷ Katumetume jwa kwinani jwaandanda ŵagombile lipenga lyekwe. Pelepo kwatyochele ula ja maganga jewanganyiche ni mooto ni miasi, ni janyele mu chilambo. Liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu chilambo lyatiniche ni mooto ni liunjili liine lya itela lyatiniche ni mooto, ni yasamba gamaŵisi gose gatiniche ni mooto.

⁸ Nipele katumetume jwa kwinani jwaawili ŵagombile lipenga lyakwe. Ni chaponyekwe mu bahali chindu chachili mpela chitumbi chekulungwa chachikukolela mooto ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mmeesi ga bahali gasandwiche miasi. ⁹ Liunjili limo lya maunjili gatatu gagali yalumo ga yepanganyikwe yaili mu bahali lyawile, liunjili limo lya maunjili gatatu ga ngalawa lyajonasiche.

¹⁰ Nipele katumetume jwa kwinani jwaatatu ŵagombile lipenga lyakwe. Ni ndondwa jajikulungwa jijakolelaga mpela lumuli jagwile kutyochela kwiunde, ni jagwilile mu liunjili limo mwa maunjili gatatu ga sulo ni pa iliŵa ya meesi. ¹¹ Ndondwa jila jaŵilanjikwe, “Uŵaŵe.” Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga meesi gaŵawile, ni ŵandu ŵajinji uŵang’wele gele meesi go ŵawile ligongo lya kuŵawa kwa meesi.

¹² Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche ŵagombile lipenga lyakwe. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu lyuŵa lyaputikwe chipi, ni kuitenda lwesi ni ndondwa itajikunge chipi. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka muusi lyatajikwe chipi, ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka chilo lyatajikwe chipi.

¹³ Nipele panaliji nkupunda kulola, nampilikene kapungu jumo juŵagulukaga mwinani nnope achiŵechetaga kwa liloŵe lyekulungwa achitiji, “Ulaje! Ulaje! Ulaje kwa ŵelewo ŵakutama mchilambo, ligongo mapenga gane ga achikatumetume ŵa kwinani ŵatatu gali chiŵela nganagombe!”

9

¹ Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano ŵagombile lipenga lyakwe. None najiweni ndondwa jijagwilile pachilambo nombejo jwapegwilwe chiugulilo cha mbugu chakuugulila Lisimbo lyangali mbesi. ² Nipele paŵajiwile mbugu ja Lisimbo lyangali mbesi, lyosi lyatutwime kutyochela mwisimbo mula lyaoneche mpela lyosi lyalikututuma mu ng’aso jajikulungwa. Lyuŵa ni kwiunde kwaunikwe ligongo lya lyosi lyalikututuma mwisimbo mula. ³ Mu lyosi mo syakopweche sombe ni kwenela mchilambo, ni syapegwilwe machili ga kuluma mpela machili ga makoloto. ⁴ Ŵaasalile anagajonanje manyasi ga mchilambo, atamuno chachiŵisi chachili chose, atamuno chitela chachili chose nambo ŵapeteche ŵandu pe, aŵala ŵanganakola chimanyisyo cha Akunnungu pa usyo pao. ⁵ Sombe sila nganisilamulikwa kwaulaga ŵandu ŵala nambo kwapoteka kwa miesi nsano. Upeteche wao waliji mpela wa likoloto palikunluma mundu. ⁶ Kele katema ko ŵandu tachisosasosa chiwa nambo ngasachiwona ng’o, tasache kuwa nambo ngawa.

⁷ Syele sombe syaoneche nti falasi ŵaŵawichikwe chile kwa ngondo. Pa mitwe jao paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni sahabu ni ngope syao sili chisau ngope sya ŵandu. ⁸ Umbo syao syaliji syasileu mpela umbo sya achakongwe, ni meeno gao galiji mpela meeno ga lisimba. ⁹ Nombewo ŵawete iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao. Paŵagulukaga, mapapiko gao gatyosyaga lisegwe mpela lisegwe lya mutuka sya ngondo sya falasi ŵajinji pakuutuka kuputukuputu kwaula ku ngondo. ¹⁰ Ni ŵakwete michila chisau ja makoloto jijasomaga nti miiŵa. Kwa jele michila ŵakwete ukombole wa kwapoteka ŵandu kwa miesi nsano. ¹¹ Sooni akwete mwenye jwakwatawala nombejo ali katumetume jwa kwinani jwapegwile ulamusi nkati alila Lisimbo lyangali mbesi, liina lyakwe mchiebulania lili Abadoni ni mchigiliki akuŵilanjikwa Apolioni, meena ganagaŵili go malumbo gakwe “Jwakonanga.”

¹² Katema kandanda ka kulaga kapitile. Nnole, ndema siŵili sya kulaga sikwika.

¹³ Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita ŵagombile lipenga lyao. Ni nalipilikene liloŵe kopochele mu mbande ncheche sya chilisa chachikolochekwe ni sahabu chichaliji paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Liloŵe lila lyansalile katumetume jwa kwinani jwa sita jula juŵakumulile lipenga, “Mwagopole achikatumetume ncheche ŵa kwinani, ŵaŵawikwe ku lusulo lwekulungwa lwalukuŵilanjikwa Efulati!” ¹⁵ Ŵantenga ncheche ŵala ŵagopolekwe. Nombewo ŵawichikwe chile kwa ligongo lya ndaŵi jijojo ni lyuŵa lilyolyo ni mwesi ulaula ni chaka chilachila kuti ŵaulaje liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ŵandu gagali yalumo. ¹⁶ Napolilikene uŵalanjikwe wa ŵangondo ŵaŵakwesile pa falasi ŵala ŵaliji milioni mia mbili. ¹⁷ Nkulola kwangu kula, naweni falasi ni ŵakwela falasi alinji yeleyi: Ŵaliji ni iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao yechejeu mpela mooto ni kwine buluu mpela kwiunde ni yamanjano mpela utandi wa baluti. Mitwe ja falasi ŵala jaliji mpela mitwe

ja masimba, ni mu kang'wa syao mwakopweche mooto ni lyosi ni maganga ga baluti gagakulela. ¹⁸ Liunjili limo mwa maunjili gatau ga wāndu gagali yalumo, lyaulajikwe kwa maputiko gatau go, yaani mooto ni lyosi ni baluti jijakolelaga iyaumile mu kang'wa sya falasi. ¹⁹ Pakuwa machili ga inyama yaikuwīlanjikwa falasi galiji mu kang'wa syao ni mmichila jao. Michila jao jaliji ni mitwe nti ja majoka ni kwa michila jo wākombele kwaluma wāndu.

²⁰ Ni wāndu uwasigele, wānganaulajikwa ni iputiko itatu yo, nganaleka sambu sya kuipopelela indu iyaikolosisye achinsyene. Nganaleka kugapopelela masoka ni inyago ya sahabu ni ya feza ni ya shaba ni ya maganga ni ya itela, indu yangaikukombola kulola pane kupilikana namose kwenda. ²¹ Namose nganagalauka ni kuleka sambu syao sya kuulaga namose usaŵi wao namose ikululu yao ni wiyi wao.

10

Achikatumetume wa kwini ni chitabu cha mwana

¹ Nipele nammweni katumetume jwa kwini jwine jwali ni machili achitulukaga kutyochela kwini. Wajiji aunichikwe ni liunde pamo ni ukunje wa ula waliji pa ntwe wakwe, usyo wao wang'alimaga mpela lyuwa ni makongolo gakwe gajimi mpela chanamila sya mooto. ² Mmakono mwao wakumulile chitabu cha mwana cheugule. Waluwisile lukongolo lwao lwa kunlyo mu bahali ni lwa kunchiji pa nsanga. ³ Ni wanyanyisye kwanno nti lisimba palikutongola. Pawanyanyisyaga, ilindimo saba ya njasi yajanjile kwa liloŵe lyekulungwa. ⁴ Payapikaniche ilindimo saba yo nasachile kulemba. Nambo napilikene liloŵe kutyochela kwini lichitiji, "Maloŵe ga ilindimo saba yo ili ntemela, nkagalemba!"

⁵ Katumetume jwa kwini junammweni achijimaga mu bahali ni pa nsanga jula, waunyakwile nkono wakwe wa kunlyo kwini, ⁶ walumbilile kwa liina lya Akunnungu wakutama moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi, wāgumbile kwini ni indu yose yaili mwelemo, ni wāgumbile chilambo ni indu yose yaili mwelemo, ni wāgumbile bahali ni indu yose yaili mwelemo. Watite, "Katema kakulindila nnope kamasile!" ⁷ Nambo katema katumetume jwa kwini jwa saba jula pachachiti agombe lipenga lyao, Akunnungu chamalichisye ikotopasyo yao yaisisile malinga ni iwatite kusala kwa kang'wa sya wakulondola wakwe wawāatumichile Ngani Jambone."

⁸ Nipele liloŵe linalipikene kutyochela kwini lichiŵechetaga none kundanda lyaŵechete sooni, "Njaule nkatole chitabu cheugule mmakono ga katumetume jwa kwini jwajimi mu bahali ni pansanga jula." ⁹ Nipele nanjaulile katumetume jwa kwini jula, nansalile ambe chitabu cha mwana chila. Nombejo wasalile kuti, "Njigale ndye, mu nkang'wa mwenu chichilyeŵepele mpela uchi nambo mlutumbo mwenu chichiŵaŵe."

¹⁰ Nipele nachijigele chitabu cha mwana chila kutyochela pankono wa katumetume jwa kwini jula ni nalile. Nombecho mu kang'wa mwangu chalyeŵepele mpela uchi. Nambo panamisile, mlutumbo mwangu chaŵawile. ¹¹ Nipele wasalile, "Ikumbajila mmwejo kulalichila sooni utenga wa Akunnungu kwa wāndu wajinji ni mu ilambo yejinji ni kwa wāndu wa iŵecheto yejinji ni mamwenye wajinji."

11

Wamboni wawili

¹ Nipele napegwile nnasi uwaliji mpela chitela cha kupimila ni kuusalila, "Njaule, nkajipime nyuumba ja Akunnungu ni chilisa ni kwaŵalanga wāndu wakupopela mwelemo.

² Nambo nkalupima luwala lwa paasa lwa nyuumba ja Akunnungu, ligongo lupegwilwe kwa wāndu wangaŵa Wayahudi. Ni wanyawo chauliŵate musu waswela kwa miesi alobaini na mbili. ³ None chinaatume wamboni wangu wawili ali awete magunia kuti akalalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu kwa moŵa elufu moja na mia mbili na sitini."

⁴ Wele wamboni wawili wo ali itela iwili ya miseituni ni indu iwili yakuwichila imuli yaikwima paujo pa Ambuje jwakutawala chilambo. ⁵ Ni iwaga muntu akusaka kwapoteka, ukukupoka mooto nkang'wa mwao ni kummulaga jwammagongo jo. Ni jwalijose jwakulinga kwapoteka, akuulajikwa kwanti iyoyo. ⁶ Wanyawo akwete ukombole wa kukuugala kwiunde kuti jikanya ula kwa moŵa pakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu. Soonni akwete ukombole wa kugatenda meesi gawe miasi ni ukombole wa kuchiputa chilambo kwa maputiko gakupisyangana katema kakali kose pachasache.

⁷ Nambo patachimalisya kuŵalanga umboni wao, chinyama chachikali kutyochela Mwisimbo lyangali mbesi chichimenyane nawo ni kwapunda ni kwaulaga. ⁸ Mitembo jao chijisigale mmatala ga mmusi waukulungwa akula kuŵawambikwe Ambuje wao. Liina

lya musi wo lili Sodoma pane Misili. ⁹ Wāndu wā kila lukosyo ni kila kabila ni kila iwecheto, chajilole mitembo jao kwa moŵa gatatu ni nusu. Nambo ngaasaka kuti jwali jose ajisiche mitembo jao. ¹⁰ Wāndu wākutama mchilambo chasangalale ni kupelegana mituuka kwaligongo lya chiwa cha wāndu wāwili wo. Pakuŵa wākulondola wo wāasawisyaga kwannope wāndu wākutama mchilambo mo. ¹¹ Nambo nkupita pe moŵa gatatu ni nusu, mbumu ja Akunnungu jajikwikanawo umi jajinjile mmitembo mo, nombewo wājimi. Ni wose wāŵaweni wanyawo wākamwilwe ni lipamba lyalikulungwa. ¹² Nipele wākulondola wāwili wo wāpilikene liloŵe lyalikulungwa kutyochela kwinani lili nkwasalila, “Njise akuno!” Nombewo wākwesile kwinani mu liunde, wāmmagongo wāo ali nkwalola. ¹³ Katema kakoko chatyochele chindendemesi chachikulungwa ni liunjili limo mwa maunjili kumi gagali yalumo pa musi lyajonaseshi ni wāndu elufu saba wawile ligongo lya chele chindendemesi. Nombe wāŵasigele wājinjilwe ni lipamba, wāakusisye Akunnungu wā kwinani. ¹⁴ Katema kaawili ka kulaga kapite, nambo katema kaatatu kakulaga kakwika chitema!

Lipenga lya saba

¹⁵ Nipele katumetume jwa kwinani jwa saba wāgombile lipenga lyakwe. Ni maloŵe gamajinji gamakulungwa gapikaniche kwinani gachitiji, “Sambano umwenye wa chilambo utendekwe kuŵa umwenye wa Ambuje Akunnungu wetu ni Kilisito juŵansagwile aŵe Jwakuwombola. Nombewo chatawale moŵa gose pangali mbesi!” ¹⁶ Nipele, achachekulu ishili ni na nne wākutama paujo pa Akunnungu mu itengu yao ya umwenye, wāgwile manguku ni kwapopelela Akunnungu, ¹⁷ achitiji,

“Tukuntogolela alukwe Ambuje Akunnungu Asyene Ukombole wose, wānli ni umwapali, pakuŵa nlosisye machili genu gamakulu, ni kutanda kutawala.

¹⁸ Wāndu wāngāŵa Wāyahudi wātumbile, nambo lutumbilo lwenu luiche, ni katema ka kwalamula wāwe.

Katema ka kwapa ntuuka achikapolo wenu wākulondola ni wāndu wenu wose, wose wākulikusya liina lyenu, achanandi ni achakulungwa.

Katema kaiche ka kwajonanga wākuchijonanga chilambo.”

¹⁹ Nipele nyuumba ja Akunnungu jajili kwinani jaugulikwe, ni nkati mwakwe lyawoneche lisanduku lya lilangano. Nombe kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi cha chilambo ni ula jekulungwa ja maganga.

12

Jwankongwe ni lijoka lyekulungwa

¹ Nipele, chimanyisyo chakusimosya chawoneche kwinani. Kwaliji ni jwankongwe jwambwechekwe lyuŵa ni lwesi pa sajo syakwe, ni pantwe pakwe paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni ndondwa kumi na mbili. ² Nombe jwankongwe jo wālijji pa chiulu. Nipele, wālijji nkulila ligongo lya kupotekwa ni chilungusi cha kuligopola.

³ Chimanyisyo chine chawoneche kwinani. Kwaliji ni lijoka lyekulungwa lyechejeu, lyana mitwe saba ni misengo likumi. Pantwe wauli wose paliji ni chindu mpela singwa.

⁴ Nchila wa lijoka lila, ukujituta liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ndondwa sya kwiunde ni kusiponya pa chilambo. Lijoka lyekulungwa lila lyajimi paujo pa jwankongwe jula juŵaliji chile kuŵeleka kuti nkuŵeleka pe, akamile kanache kakwe. ⁵ Nipele jwankongwe jo wāligopwele mwanache jwannume, juŵawichikwe chile kuti wālamule wāndu wā ilambo yose kwa nkongojo wa chisyano. Mwanache jo wānyakulikwe ni kunjausya kwa Akunnungu, pa chitengu chao cha umwenye. ⁶ Jwankongwe jula wāutuchile kwiuto kwangali wāndu. Liuto liŵampanganyichisye Akunnungu kuti agosekwe kweleko, kwa moŵa elufu moja mia mbili ni sitini.

⁷ Nipele, kwaliji ni ngondo kwinani. Che Mikaeli, katumetume jwankulu jwa kwinani ni achikatumetume achinjakwe wā kwinani wāmenyene ni lijoka lila, lijoka lila pampepe ni wākutumichila wākwē lyamenyene nawo. ⁸ Nambo lijoka lila ni wākutumichila wākwē wāputikwe, nipele wātopolekwe kwinani. ⁹ Lijoka lyalikulungwa lila, lyaponyekwe paasa. Lyele ni lijoka lya kalakala lyalikuwilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani, jwakwalambusya wāndu wā chilambo chose. Jwaponyekwe pachilambo, pampepe ni wākutumichila wākwē wose.

¹⁰ Nipele napilikene liloŵe lyalikulungwa kwinani lichitiji, “Sambano ukulupusyo wa Akunnungu uiche! Sambano ukulupusyo uiche ni machili ni umwenye wa Akunnungu

Wetu ni ulamusi wa Kilisito jwasagulikwe aWe Jwakuwombola! Pakuwa ajula jwakwaWechetela achalongo achinjetu paujo pa Akunnungu aponyekwe paasi. Jwelejo akwaWechetela muusi ni chilo. ¹¹ Achalongo achinjetu wo wampundile Shetani kwa machili ga miasi ja Mwanangondolo ni kwa kwasalila wandu wane umboni nkati chikulupi chao ku Che Yesu. Nganaunonyela umi wao, waiji chile kuutyosya mpaka kuwa. ¹² Kwayele, nsenge mmwe kwinani ni wose wakutama mwelemo. Nambo, ulaje kwa chilambo ni bahali, pakuwa Ibilisi antuluchile ali ni lutumbilo lwalukulungwa, pakuwa akumanyilila kuti gaasigalile mowa kanandipe.”

¹³ Lijoka lyo palyaimanyilile kuti liponyekwe paasi pa chilambo, lyatandite kummutusya jwankongwe juwambeche mwanache jwannume jula. ¹⁴ Nambo jwankongwe jula wapegwile mapapiko gawili nti ga kapungu jwankulungwa, kuti akombole kuguluka mpaka mwipululu, kwiuto kuchagosekwe uchenene, kuti agosekwe kwa yaka itatu ni miesi sita, kwati lijoka lila ngalikombola kwika. ¹⁵ Ni lyele lijoka lyakopwesye meesi gamajinji kutyochela mu kang'wa mwakwe mpela lusulo, kuti gankumbe jwankongwe jo. ¹⁶ Nambo litaka lyankamwisye jwankongwe jo, litaka lyaunukwiche mpela kang'wa ni kugamila meesi gagakopweche nkang'wa mwa lijoka. ¹⁷ Lijoka lyantumbilile jwankongwe jula, lyajawile kukumenyana ni iwelesi ine ya jwankongwe jo, yaani wakugajitichisya makanyo ga Akunnungu ni Wakuukamulichisya umboni nkati usyene wausasile Che Yesu. ¹⁸ Ni lijoka lila lyajimi mmbwani mwa bahali.

13

Inyama iwili yachikali

¹ Nipele nachiwani chinyama chachikali chili nkukopoka mu bahali, chana mitwe saba ni misengo likumi ni pachanya pa kila msengo pana chindu mpela singwa. Ni pachanya pa jele mitwe paliji ni meena ga kwatukana Akunnungu. ² Ni chinyama chachikali chinachiwani cho chalandene ni chisuwi, ni sajo syakwe chisau chisuwi ni kang'wa jakwe chisau kang'wa ja lisimba. Lijoka lyo lyachipele chinyama chachikali chila machili gakwe ni chitengu cha ulamusi ni ukombole waujinji. ³ Ntwe umo wa chinyama chachikali chila waoneche kuti waulele liwanga lyakogoya nnope lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga, nambo liwanga lyakogoya lyo lyaliji lilamile. Wandu wose wa pachilambo wachisimosile chinyama cho ni kuchikuya. ⁴ Wandu wose walilambile lijoka lila ligongo lyachipele chinyama chachikali ukombole wakwe. Nombe wachipopelele chinyama aчитiji, “Ana waani wakulandana ni chinyama chi? Ana waani wakukombola kumenyana nacho?”

⁵ Nipele chinyama chachikali chila chapegwile ukombole wa kuwecheta maloWe ga kuligamba ni ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chapegwile ulamusi wa kupanganya masengo kwa miesi alobaini na mbili. ⁶ Nombe chinyama chachikali chila chatandite kwatukana Akunnungu ni kulitukana liina lyao ni liuto lyakutama Akunnungu ni wose wakutama kwinani. ⁷ Sooni chapegwile machili ga kumenyana ngondo ni wandu wa Akunnungu ni kwapunda. Wapegwile ulamusi wa kwatawala wandu wa ngosyo ni kila chiwecheto ni kila chilambo ni kila mitundu. ⁸ Ni wandu wose wakutama mu chilambo chaachipopelele chinyama chachikali cho, ikaWe weWala pe waWalembeke meena gao chitandilile kupagwa kwa chilambo mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo juwaulajikwe.

⁹ “Wakwete mapikanilo, apikane!”

¹⁰ Iwaga mundu akusachilwa kujigalikwa migole chajigalikwe migole. Iwaga mundu akusachilwa aulajikwe ni lipanga chaulajikwe ni lipanga. Kwa yele wandu wa Akunnungu akusachilwa aWeje ni upilili ni chikulupi.”

¹¹ Nipele nachiwani chinyama chine chachikali chili nkukopoka mu lisi. Chakwete misengo jiWili jati mpela ja ngondolo ni chaWechete mpela lijoka lyekulungwa lila. ¹² Chinyama cho chaliji ni ukombole wemalile kutyochela kwa chinyama cha ndanda ni wautumiye ukombole ula paujo pa chinyama. Nombecho kwa machili waatendaga wandu wa chilambo chose achipopelele achila chinyama chandanda chichaliji ni liwanga lyakogoya lilyalamile. ¹³ Nipele, chinyama chachikali chaaWili chatesile imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa wandu namose kuutenda mooto utuluche pachilambo kutyochela kwinani. ¹⁴ Kwa ukombole uWapegwilwe wa kutendekanya imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa chinyama chandanda. Walyungesye wandu wakutama pachilambo kwakwasalila akolosye chinyago chakulandana ni chinyama chichaliji ni liwanga lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga ni kulama chila kuti achichimbichisye. ¹⁵ Chinyama chaaWili chila chapegwile machili ga kuchitaga mbumu ja umi chinyago cha chinyama cha ndanda kuti chikombole kuwecheta ni kwaulaga wandu wose wangakuchipopelele chinyago cho. ¹⁶ Nombe waakananichisye wandu wose, achanandi ni achakulungwa, Wachipanje ni wakulaga, wanganaWa achikapolo ni achikapolo, kuti atajikwe chimanyisyo pa nkono wao

wa kundyo pane ku meeso kwao. ¹⁷ Wākanyisye akapagwa mundu jwalijose juchasume pane kusumisa chindu chachili chose akaŵe jwakwete chimanyisyo, yaani liina lya chinyama chila pane uŵalanjikwe wa liina lyakwe.

¹⁸ Pelepa pakusachilwa lunda! Jwakwete umanyilisi akukombola kuŵalanga uŵalanje wa chele chinyama, pakuŵa namba jo jili liina lya mundu jumpepe. Syele namba sili mia sita, sitini na sita.

14

Mwanangondolo ni ŵandu ŵakwe

¹ Nipele namweni Mwanangondolo ali ajimi pachikwesya cha Sayuni. Pampepe najo paliji ni ŵandu laki moja ni elufu alobaini na nne ŵawālembekwe pa usyo pao liina lya mwanangondolo ni liina lya Atatigwe. ² Nipele napilikene liloŵe kutyochele kwinani, liloŵe lyaliji mpela lya meesi gamajinji ni mpela liloŵe lya chilindimo chachikulungwa. Ni lyele liloŵe linalipikene lyaliji mpela maloŵe ga ŵandu ŵakutyala ching'wenyeng'wenye achigombaga ing'wenyeng'wenye yao. ³ Ŵajimbaga lujimbo lwa sambano paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Ni ngapagwa juŵakombwele kulijiganya lwele lujimbo akaŵe ŵandu mia moja alobaini na nne elufu ŵawāwombolekwe mchilambo. ⁴ Ŵele ŵandu ni ŵelewo ŵanganalisakasya kwa kugona ni achakongwe, nombewo ali ŵakusalala paujo pa Akunnungu. Aŵa ni ŵakunkuya Mwanangondolo mwakwaula mose. Ŵele ŵawombolekwe pasikati ja ŵandu ŵajinji, kuti aŵe mpela sadaka ja milimbu jajikutyochekwa kwa Akunnungu ni kwa Mwanangondolo. ⁵ Ŵelewo ngakukombola kuŵecheta unami kose, nganakola magambo gali gose.

Achikatumetume ŵatatu ŵa kwinani

⁶ Sooni namweni katumetume jwa kwinani jwine ali nkuguluka mwinani, jwana Ngani Jambone ja Akunnungu moŵa gose pangali mbesi, alalichile kwa ŵandu wose ŵakutama mchilambo ni kwa ilambo yose ni kwa ngosyo syose ni iŵecheto yose ni kwa mitundu jose. ⁷ Nombewo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mwajogope Akunnungu ni kwakusya! Pakuŵa katema ka kwalamula ŵandu kaiche. Mwapopelele ŵelewo pe ŵakupangenyee Kwinani ni chilambo ni bahali ni isima ya meesi.”

⁸ Katumetume jwa kwinani jwaawili ŵankuiye ajula jwaandanda nikuti, “Agwile, Babeli jwankulu agwile, Babeli juŵapele ŵandu ŵa ilambo yose ang'we divai jakwe. Divai jakwe ja kuchinyela chikululu.”

⁹ Iyoyo katumetume jwa kwinani jwaatatu ŵakuiye ŵele ŵawili achiŵechetaga kwa liloŵe lyekulungwa, “Mundu jwalijose jwakuchipopelela chinyama pane chinyago chakwe ni kukunda kutajikwa chimanyisyo pa usyo pakwe pane mu nkono wakwe, ¹⁰ chang'we divai ja lutumbilo lwa Akunnungu jajitajikwe mu chikombe cha lutumbilo lwao ni jangawanganya ni meesi. Mundu jo chasauswe munkati mwa maganga ga baluti gagakuulika paujo pa Achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela ni paujo pa Mwanangondolo. ¹¹ Lyosi lya mooto waukwasausya chilikwele kwinani moŵa gose pangali mbesi. Ŵawachipopelele chinyama chachikali ni chinyago chakwe ni kutajikwa chimanyisyo cha liina lyakwe, ngaapumulila muusi ni chilo.”

¹² Kwa yele, ŵandu ŵa Akunnungu ŵakugakumulisa makanyo ga Akunnungu ni kunkulupilila Che Yesu akusachilwa kola upililiu.

¹³ Nipele, napilikene liloŵe kutyochele kwinani lichitiji, “Nnembe yelei: akwete upile ŵandu ŵakuwa sambano ali pamo ni Ambuje.” Nombe Mbumu akuti, “Elo! Chapumulile kutyochele mmasausyo gao, ni chapegwe ntulilo kwa aila yaitebile.”

Magungulo ga chilambo

¹⁴ Nipele, naliweni liunde lyeswela ni pa liunde po paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu. Ali awete chindu mpela singwa cha sahabu mu ntwe wakwe ni mu nkono wakwe ali akumulile chikwakwa chakutema. ¹⁵ Iyoyo katumetume jwa kwinani jwine ŵakopochele mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani ni liloŵe lyekulungwa ni kunsalila juŵatemi mwiunde jula kuti, “Njigale chikwakwa chenu nkagungule magungulo, pakuŵa katema ka magungulo kaiche ni magungulo ga chilambo gakomele.” ¹⁶ Nipele juŵatemi penani liunde jula, ŵachisyungwisye chikwakwa pa chilambo ni kugungula magungulo. ¹⁷ Sooni ŵakopochele katumetume jwa kwinani jwine mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani, nombejo iyoyo ali akamwile chikwakwa chakutema.

¹⁸ Katumetume jwa kwinani jwine ŵakopweche pa chilisa, jwelejo ni jwali ni ulamusi wa pa mooto, ni ŵansalile juŵakwete chikwakwa chakutema jula kwa liloŵe lyekulungwa, “Nomwe ntolle chikwakwa chenu chakutema, nkakate mikungu ja sabibu ja chilambo,

pakuwa sabibu syakwe sijiwile.”¹⁹ Katumetume jwa kwini jula wachisyungwisywe chikwakwa chakwe pa chilambo, wakatile mikungu ja sabibu sya chilambo, wasitasile mu chombo chakuminyila divai ja lutumbilo lwa Akunnungu.²⁰ Sabibu sila syaminyikwe peuto pa kuminyila divai papali paasa musi. Ni divai jakopweche peuto pa kuminyila ni ugumbale wakwe waliji mpela mita siwili ni uleu wakwe waliji mpela wa falasi, waliji kilomita mia tatu.

15

Achikatumetume wa kwini ni iputiko yambesi

¹ Nipele nachiwani chimanyisyo chine kwini, chachikulungwa ni chakusimonjeka. Paliji ni achikatumetume wa kwini saba wana iputiko saba yakumalichisya, pakuwa mu yeleyo lutumbilo lwa Akunnungu lumalile.² Nipele nachiwani chindu mpela bahali jajikolochekwe ni lindala, chachiwanganyiche ni mooto. Sooni naweni wandu wawachipundile chinyama ni chinyago chakwe, ni liina lyakwe likumanyika kwa namba jila. Wele wandu wajimi mungulugulu bahali jajikolochekwe ni lindala ali akamulile ing'wenyeng'wenye iwapegwile ni Akunnungu.³ Wajimbaga lujimbo lu che Musa, jwakutumichila jwa Akunnungu ni lujimbo lwa Mwanangondolo achitiji, “Ambuje Akunnungu wa Ukombole wose, ntesile indu yekulungwa ni yakusimonjeka nnope! Alakwe Mwenye jwa ilambo yose, matala genu gali gagoloka ni ga usyene!⁴ Ambuje, ana waani jwangakunjogopa, waani jwangakulikusya liina lyenu? Pakuwa alakwe jikape ndi waswela. Wandu wose wa ilambo chachiika ni kumpopelela, pakuwa masengo genu gambone gaunukulikwe kwa wandu wose.”

⁵ Pakumala yeleyo, nipele najiwani Nyuumba ja Akunnungu kwini jjugulikwe ni munkati mwakwe mwana lisakasa lya umboni wausyene.⁶ Awa achikatumetume wa kwini saba wawakwete iputiko saba, wakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu jila ali awete iwalo yeswela yakunyesima ni nkanda wa sahabu pa mitima jao.⁷ Ni jumo jwa wele wapanganyikwe wajimi ncheche wapele achikatumetume wa kwini saba mbale saba sya sahabu syasigumbule lutumbilo lwa Akunnungu, waali wajimi mowa gose pangali mbesi.⁸ Nyuumba ja Akunnungu jagumbele lyosi lyalikopweche mu ukulu wa Akunnungu ni machili gakwe. Nganapagwa mundu juwakombwele kwinjila mu Nyuumba jila mpaka payamasile iputiko saba ja achikatumetume wa kwini saba wala.

16

Mbale saba sya Lutumbilo lwa Akunnungu

¹ Nipele napilikene lilo we yekulungwa kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu lili nkwasalila achikatumetume wa kwini saba, “Njaule nkajitile pachilambo mbale saba sya lutumbilo lwa Akunnungu.”

² Nipele katumetume jwaandanda wawajile ni kwita mbale jakwe pachanya chilambo. Nombe yatyochele ipute ya koogoya ni ya kupeteka nnope pa wandu wawakwete chimanyisyo cha chinyama ni wawachipopelele chinyago chakwe.

³ Ni katumetume jwaawili wajitile mbale jakwe mu bahali. Nombe meesi gasandwiche ni kuwa mpela miasi ja mundu jawawile ni yepanganyikwe yose yejumi yaili mu bahali yawile.

⁴ Ni katumetume jwaatatu wajitile mbale jakwe mu sulo ni mu iliwa ya meesi, nombeyo yasandwiche miasi.⁵ Nampikene katumetume jwa kwini jwakwimilila meesi ali nkusala, “Alakwe Waswela, wani, ni jumwaliji! Alakwe kwanti nyi nkulamula yaikuti kuwajilwa.⁶ Pakuwa wajitile miasi ja wandu wa Akunnungu ni wakulondola, nomwe mwapele miasi ang'we. Chelecho ni chawajilwe kupochela!”⁷ Sooni napilikene lilo we lyatyochele pa chilisa lili nkusala, “Eloo, Ambuje Akunnungu wa Ukombole wose! Kulamula kwenu kuli kusyene ni kwa chigolochelo.”

⁸ Nipele katumetume jwa kwini jwa ncheche wajitile mbale jakwe pa lyuwa, ni lyuwa lyapegwile machili ga kwajocha wandu kwa mooto wakwe.⁹ Nombe wandu wajocheke ni mooto, sooni wantukene Akunnungu waali ni ulamusi pa iputiko yose. Nambo nganasaka kugalauka ni kuleka sambu ni kwakusya Akunnungu.

¹⁰ Nipele katumetume jwa kwini jwa nsano wajitile mbale jakwe pa chitengu cha umwenye cha chinyama chachikali chila. Umwenye wakwe watajikwe chipi ni wandu

Wātandite kulilumanya ndimi syao ligongo lya kupoteka. ¹¹ Ni wātukene Akunnungu wā kwini ligongo lya kupoteka kwa ni ipute yao. Nambo nganagalauka ni kuleka sambi sya ipanganyo yao yawamba.

¹² Nipele katumetume jwa kwini jwa sita wājitle mbale jakwe pa lusulo lwekulungwa lwalukuwīlanjikwa Efulati. Meesi gakwe gajumwile, kuti litendekwe litala ligongo lya Mamwenye kutyochele kungopochelo lyuwa. ¹³ Nipele nagaweni masoka gatatu gagali mpela moola, gali nkukopoka nkang'wa mwa lijoka lyekulungwa ni nkang'wa mwa chinyama chachikali chila ni nkang'wa mwa jwakulondola jwa unami. ¹⁴ Gele gali masoka gagakupanganya imanyisyo. Nombego ni gagakwaula kwa mamwenye wā pachilambo chose ni kwasonganganya pamo ku ngondo pa lyuwa lyekulungwa lya Akunnungu wā Ukombole wose.

¹⁵ “Mpikane! Une ngwika mpela jwa wiyi! Akwete upile jwelejo jwali chile ali awete iwalo yakwe kuti akajenda matakope akuno ni akunokuno ni kwaseka ni wāndu pachiwāone ali nkwenda matakope.”

¹⁶ Nipele masoka gala gaasanganganye mamwenye peuto papakuwīlanjikwa kwa Chiebulania Halimagedoni.

¹⁷ Nombe katumetume jwa kwini jwa saba wājitle mbale jakwe mwinani. Lilo wē lyekulungwa lyapikaniche kutyochele pa chitengu cha umwenye mu nyumba ja Akunnungu lili nkusala, “Itendekwe!” ¹⁸ Nipele kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo. Chindendemesi cho chaliji chakogoya kwannope, ni chinganichityochele chitandile Akunnungu pa wāngumbile mundu. ¹⁹ Nipele musī waukulungwa ula waga wānyiche mbande sitatu, ni misi ja ilambo yose jagumulikwe. Akunnungu nganauwīlala Babeli musī waukulungwa. Wāng'wesise chikombe cha divai ja lutumbilo lwao lwalukulu. ²⁰ Ilumba yose yapotele ni ikwesya nganiwoneka sooni. ²¹ Nombe janyele ula ja maganga gamakulungwa gagali ni chisilo, kila liganga kilo hansini ni kwaputa wāndu. Nombewo wātukene Akunnungu ligongo chiputiko cha ula jila chaliji chekulungwa nnope.

17

Jwachigwagwa jwankulu ni chinyama chachikali

¹ Nipele jumo jwa achikatumetume saba wā kwini juwāliji ni mbale saba wāiche ni kuusalila, “Njise akuno, chinannosye kulumulikwa kwa jwankongwe jwachigwagwa jula, musī wautawīkwe pa meesi gamajinji. ² Mamwenye wā mchilambo watesile nawo chikululu, nombe wākutama mchilambo akolelwe divai ja chigwagwa chakwe.”

³ Nipele Mbumu jwa Akunnungu wānyigele ni katumetume wāngwesye mpaka mwilambo. Kweleko namweni jwankongwe ali atemi pa chinyama chechejeu chegumbale meena ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chaliji ni mitwe saba ni misengo likumi.

⁴ Ni jwankongwe jula wawete chiwalo cha sambalau ni chechejeu, wālisalesye ni indu yekolochekwe kwa sahabu ni maganga ga ndalama ni lulu. Nombejo wākamulile chikombe cha sahabu mu nkono wakwe, chachigumbele indu yaikuchima ni isambo ja usakwa wa chikululu chakwe. ⁵ Nombewo wālembekwe pa usyo wakwe liina lyanchitemela, “Babeli, musī waukulungwa, achikulugwe wa wachigwagwa ni wa yose yaikuchima pachilambo.”

⁶ Namweni jwankongwe jo ali akolelwe miasa ja wāndu wā Akunnungu ni miasa ja wāndu wāwāulegwe kwa ligongo lya kwasalile wāndu umboni wa ngani ji Che Yesu.

Panamweni nasimosile nnope. ⁷ Nambo katumetume jwa kwini jula wāmusisye une, “Ligongochi nkusimonga? Chinansalile indu yaasisiche ya jwankongwe jwatemu pachanya pa chinyama chachikwete mitwe saba ni misengo kumi. ⁸ Chinyama chachikali chimwachiweni chili chachijumi kundanda, sambano chiwile. Nambo pachiwāndi chakopoche mu Lisimbo lyangali mbesi nambo chajonanjikwe. Wāndu wākutama pa chilambo chasimonje, elo, wāndu wose wānganalembekwa meena gao mu chitabu cha umi chitandile kupagwa chilambo, chasimonje kuchiwona chinyama chichaliji chachijumi kundanda, ni kuwa nambo sambano chikukopochela sooni.

⁹ “Pele lukusachilwa lunda ni umanyilisi. Jele mitwe saba jo, gali matumbi saba gaakutama jwankongwe pachanya pakwe. Jele mitwe saba jo jili mamwenye saba. ¹⁰ Pasikati ja wēle mamwenye saba wo, mamwenye nsano amasile kuwa, jumo akulongosya ni jwine ngana wē kwika, nambo pachaiche po chalongosye kwa katema kakajipi. ¹¹ Ni chinyama chachikali chichaliji chachijumi kalakala, nambo sambano nganichikola umi sooni, ali mwenye jwa nane. Ni jwelejo ali jumo jwa a wāla saba, nombejo chaulajikwe.

¹² “Ni misengo kumi jimwachiweni jili, ali mamwenye kumi wānganatande kutawala. Nambo chapegwe ulamusī wa kulungosya kwa katema kamo pe pamo ni chinyama chila. ¹³ Wose kumi chajilane nombewo chachimpa chinyama machili gao ni ulamusī wao wose

wa kwatawala wāndu. ¹⁴ Chamenyane ni Mwanangondolo, nambo Mwanangondolo pamo ni aWala wāwaaWilasile ni kwasagula wāali wākukulupilichika, chiWapunde ligongo jwele ali Ambuje jwa achambuje ni Mwenye jwa mamwenye.”

¹⁵ Nipele katumetume jwa kwini wāsali ne, “Meesi gamwagaweni pepala paWatemu jwachigwagwa jula, jili mipingo ja kila ngosyo ni kila chilambo ni kila chiWecheto ni kila mitundu. ¹⁶ Misengo kumi jimwajiweni ni chinyama chila, chiWachime jwakulaWalaWā. ChiWāsūmule yose yalinayo ni kwaleka makonope, chaalye nyama ja chiilu chakwe ni kwatinisya kwa mooto. ¹⁷ PakuWā Akunnungu watasile mmitima jao achila chakuchisaka kuti chitendekwe kuti ajilane achinsyene pe kuchipa chinyama chila ulamusi wakulongosya, mpaka pele malowe ga Akunnungu pachigamalile.

¹⁸ “Ni jwankongwe jumwambweni jula uli musi waukulungwa waukwalamula mamwenye wā pachilambo.”

18

Konasika kwa Babeli

¹ Pakumala yeleyo nammweni katumetume jwa kwini jwine achitulukaga kutyochela kwini, akwete ulamusi wekulungwa, ni kung'alima kwakwe chilambo chang'alime.

² Nipele wanyanyisye kwa machili achitiji, “Ugwile, Babeli musi wekulungwa ugwile, utendekwe pakutama masoka ni mbumu sili syose syausakwa, utendekwe pakutama ijuni yose ya usakwa ni yaikuchima. ³ PakuWā wāndu wā ilambo yose wākoletwe divai jakalipa ja chigwagwa cho. Nombe mamwenye wā pachilambo watesile najo chikululu. Nombe wāndu wā malonda wā pachilambo wapatile ipanje kutyochela ni machili ga tama jakwe ja kusaka kulisengwasya kwannope.”

⁴ Nipele napilikene lilowe line kutyochela kwini lichitiji

“Nkopoche kukwakwe wāndu wāngul!

Nkawa chindu chimo mu sambu syakwe;

Ntakupochela iputo yakwe.

⁵ PakuWā sambu syakwe siunjikene mpaka kwini, ni Akunnungu aikumbuchile ilewo yakwe.

⁶ Chimwatendele ilala mpela iwatesile kwa wanyamwe, mwauchisye kawili kwa aila iwatenete wane.

Ngumbasye chikombe chakwe kawili chakung'wa chakalipa, mpela iwatele pakungumbalichisya mmwe.

⁷ Mwape masausyo ni ipetesi malinga ni mwakulikusya ni kulipokasya kwakwe kwannope.

PakuWā akuwecheta muntima mwakwe,

‘Ngutawala nti mwenye jwankongwe!

Nginima jwambwililwe ni jwannume,

Une ngasasupuka namose kanandi’

⁸ Kwa ligongo lyo iputiko yakwe tiiche pa lyuwa limo pelyo, chiwa ni kusupuka ni sala.

Kupunda ni gelego chajochekwe pa mooto

pakuWā Ambuje Akunnungu wakwalamula wo, akwete machili.”

⁹ Ni mamwenye wā pa chilambo wāwatesile najo chigwagwa ni kupoka pampepe najo chalile ni kwalilila kwa malumbo pachaliwone lyosi lya kutinika kwakwe. ¹⁰ Chajime kwakutali pakugajogopa masausyo gakwe, achitiji, “Chanasa, chanasa kukwenu Babeli musi wekulungwa ni wauli ni machili! PakuWā kwa katema kamo pe kulumulikwa kwenu kuiche!”

¹¹ Wā malonda wā pachilambo chalile ni kusupuka ligongo ngapagwa mundu jwakusuma malonda gao sooni, ¹² ngapagwa sooni jwakusuma malonda ga sahabu ni feza ni maganga gandalama jajikulungwa ni lulu ni iwalo yewela ni iwalo ya sambalau ni iwalo ya halili ni iwalo yechejeu, itela yose yakununjila uchenene, ni yoombo yose yekolochekwe ni misengo ja ndembo ni yose yesepekwe mu itela ya ndalama jajikulungwa, ni yoombo yose ya shaba ni ya chisyano ni yombo ya malumalu, ¹³ ni mdalasinini ni iliki ni ubani ni mauta gambone ni divai ni mauta ga seituni ni utandi wambone ni ngano ni ng'ombe ni ngondolo ni falasi ni mutuka ja kukwekwelemya ni falasi ni achikapolo namose umi wa wāndu. ¹⁴ Wāndu wā malonda wāla wānsalile jwankongwe jula, “Indu yose ya kusalala imwasakaga mme nayo isoWile, ni chipanje ni kulapikwa kummutwiche ni nganyiwona sooni ng'o.” ¹⁵ Wāndu wā malonda wāwasichile ni jwelejo musi ula, chajime kwakutalika kwaligongo lya kogopa masausyo gakwe gakaika kwasimana ni wanyawo.

¹⁶ Chalile ni kulila kwamalumbo achitiji, “Chanasa! Chanasa kwa au musi wekulungwa

wu. Wasyowebele kuwala iwalo yeswela, ni ya sambalau ni yechejeu ni kuliilemba kwa indu yaikolochekwe kwa sahabu ni indu yekolochekwe kwa maganga ga ndalama jajikulungwa ni kuwala lulu! ¹⁷ Kwa katema kamo pe ipanje yejinji yanti jeji namuna ji ijonasiche.” Wakusilongosya meli ni wakwenda mu bahali ni wakupanganya masengo mu meli ni wandu wose wakutenda malonda kwa litala lya bahali wajimi kwakutalika.

¹⁸ Waliweni lyosi lya musi wo ni kuti, “Ngapagwa kose musi wekulungwa mpela musi wu.” ¹⁹ Walitasile luundu pa mitwe jao kulosya kulilasika kwao, walisile kwa liloŵe ni kulila kwa malumbo achitiji “Kulaga! Kulaga kwa musi wekulungwa! Musi wati wose waali ni ngalaŵa syasikulungwa syasikwenda mmeesi wasichile kutyochela ni ipanje yakwe yejinji. Nambo kwa katema kamo pe usoyesye indu yose.”

²⁰ Nsangalale mmwe kwini! Nsangalale wanyamwe wandu wa Akunungu pamo ni achinduna ni wakulondola wa Akunungu! Kwaligongo lya indu yaikopochele mmusi ula, pakuwa Akunungu aulamwile kwa ligongo lya ipanganyo yampanganichisye wanyamwe!

²¹ Nipele katumetume jwa kwini jwali ni machili wanyakwile lisyago, waliponyisye mu bahali achitiji, “Kwanti iyiyi musi wa Babeli ni uchijile pakugumulikwa kusyene ni ngasiuwoneka sooni. ²² Namose liloŵe lya wandu wakwimba ni liloŵe lya ing'wenyeng'wenye ni wakugomba ipeeta ni wakugomba mapenga ngasilipikanika sooni mwenumwe ng'o. Nombe fundi jwa masengo gagali gose ngasaoneka mwenumwe sooni ng'o namose lisegwe lya lisyago ngasilipikanika mwenumwe sooni ng'o. ²³ Namose lilanguka lya lumuli ngasilumulika sooni mwenumwe ng'o. Liloŵe lya mlombela ni jwakulombwa ngasilipikanika sooni kukwenu ng'o. Wamalonda wenu waliji ni machili pachilambo ni usaŵi wenu walyungasisye wandu wose wa chilambo.”

²⁴ Wele musi wa Babeli walamulikwe kwa ligongo mu nkati mwakwe jawoneche miasi ja wakulondola wa Akunungu ni wandu wa Akunungu ni miasi ja awala wose wawaulajikwe pachilambo.

19

¹ Pagamasile gelego napilikene liloŵe kutyochela kwini mpela liloŵe lyekulungwa lya mpingo wa wandu wajinji lichitiji, “Alapikwe Akunungu! Ukulupusyo ni ukulu ni machili ili ya Akunungu wetu. ² Ulamusi wakwe uli wa usyene ni wagoloka. Anlamwile jwankongwe jwachigwagwa jwakumanyika nnope, juwachinyenjile chilambo ni chikululu chao. Akunungu annagasisye kwaligongo lya kwaulaga wakutumichila wao!” ³ Nombewo kaaŵili watite, “Alapikwe Akunungu! Lyosi lya mooto waukutinisya musi ula likukwela mwinani moŵa gose pangali mbesi!” ⁴ Ni achakulungwa ishilini na nne wala ni yepanganyikwe yejumi ncheche waligwisisye manguku ni kwapopelela Akunungu wakutama pa chitengu cha umwenye. Watite, “Eloo! Alapikwe Akunungu!”

Chindimba cha ulombela wa Mwanangondolo

⁵ Nipele liloŵe lyakopochele pa chitengu cha umwenye lichitiji, “Mwalape Akunungu wetu mwanya achikapolo wakwe wose, wanyamwe wankwajogopa welewo, achakulungwa ni achandani!” ⁶ Nipele napilikene liloŵe mpela liloŵe lya mpingo wa wandu wajinji sooni mpela ila liloŵe lya meesi gamanjini gagakwilima ni sooni mpela ila liloŵe lya ilindimo ichtiji, “Alapikwe Akunungu! Pakuwa Ambuje Akunungu wetu, wa Ukombole wose ali Mwenye. ⁷ Ayaga tusengwe ni kusangalala, twakusye Akunungu kwa ukulu wakwe, pakuwa ulombela wa Mwanangondolo uiche ni mwali jwaulombela ali chile. ⁸ Mwali jwaulombela jo akundikwe kuwala chiwalo chachikunyesima nnope.” Pakuwa chiwalo chachikunyesima cho gali masengo gambone ga wandu wa Akunungu.

⁹ Pelepo katumetume jwa kwini waasalile une, “Nembe gelega: Akwete upile welewo wawilanjikwe ku chakulya cha ulombela wa Mwanangondolo.” Wasalile sooni, “Agaga gali malowe ga usyene ga Akunungu. ¹⁰ None naligwisisye manguku paujo pa makongolo gakwe kuti naapopelele.” Nambo wasalile, “Ngasintenda yeleyo, uneji ndili jwakutumichila jwa Akunungu mpela mmwe ni mpela achinjenu wakuukulupila umboni nkati usyene uŵaunukwile Che Yesu. Usyene uŵaunukwile Che Yesu wo ukutyochela kwa Mbumu jwa Akunungu jwakwakamuchisya wandu kusala utenga kutyochela kwa Akunungu.”

Falasi jwanswela ni jwakwela falasi

¹¹ Pelepo nakuweni kwini kweuguche, nombeko kwana falasi jwanswela. Ni jwakwesele pachanya pakwe akuwilanjikwa jwakukulupilichika ni jwausyene, sooni akwalamula wandu ni kumenyana ngondo kwa litala lyambone paujo pa Akunungu. ¹² Meeso gao galiji mpela lilamba lya mooto, ni pantwe pao wawete indu yejinji mpela singwa sya chimwenye. Akwete liina lyalembekwe lyangakulimanyilila jwine akawe asyene wo.

¹³ Wawasile chiwalo cheto welele mmiasi, ni liina lyao liku wilanjikwa, “Lilo we lya Akunungu.” ¹⁴ Ni mipingo ja wāndu wāngondo wā kwini jankuiye jichikwelaga falasi wāswela ni kuwala iwalo yakunyesima nnope. ¹⁵ Ni mu kang'wa mwao likutyochela lipanga lyakutema kuti wāpute wāndu wā ilambo yose. Nombejo chalongosye kwa nkongojo wa chisyano. Nombejo chiwakasanye wāndu nti mundu jwakuminya sabibu peuto pakuminyila divai ja lutwibilo lwekulu lwa Akunungu wāali ni Ukombole. ¹⁶ Mu chakuwala chakwe ni mchiiga chakwe lilembekwe liina lyalikuti “Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje jwa achambuje.”

¹⁷ Nipele nammweni katumetume jwa kwini ali ajimi pa lyuwa. Wanyanyisye ni kuisalila ijuni yose iyagulukaga mwinani, “Njise! Ni kusongangana pamo ku chakulya chachikulu cha Akunungu. ¹⁸ Njise kunlye ilu ya mamwenye ni ya achakulu wā ngondo ni ya wāndu wā machili ni ya falasi ni wākwela falasi wāo, njise kundye ilu ya wāndu wose wanganata wika ni achikapolo, wākuchimbichikwa ni wāgakuchimbichikwa.”

¹⁹ Nipele nachiwani chinyama pamo ni mamwenye wā mchilambo ni wāndu wāo wā ngondo ali asongangene pamo kuti amenyane ni juwatemu pa falasi jwanswela pamo ni wāndu wā ngondo wakwe. ²⁰ Nambo chinyama chila chakamwilwe pamo ni jwakulondola jwa unami juwāpangenyē imanyisyo peuto pa wanyawo. Kwayele imanyisyo yo yalyungesye wāndu wāwaliji ni alama ja chinyama chila ni kuchipopelela chinyago chakwe. Chinyama chila ni jwakulondola jwa unami, wose wāwili wāponyekwe ali wājumi mu litanda lya mooto lyaligumbele maganga ga baluti gagakukolela. ²¹ Wāndu wā ngondo wakwe wāulajikwe ni lipanga lilyatysile nkang'wa mwa juwatemu pa falasi jwanswela. Ni ijuni yose yajikwite kwa minou ja awāla wāwāulajikwe.

20

Shetani akuta wika yaka elufu moja

¹ Nipele nammweni katumetume jwa kwini achiikaga kutyochela kwini mu nkono wakwe akamulile chiugulilo cha Lisimbo lyangali mbesi pamo ni unyolo wekulungwa.

² Walikamwile lijoka, alila lijoka lya kalakala lyaliku wilanjikwa jwachigongomalo pane Shetani ni kulita wā minyolo kwa yaka elufu moja. ³ Katumetume jwa kwini wāliponyele lijoka mu Lisimbo lyangali mbesi, wāugele nnango wa kwini jilila kweleko ni wāwisile chimatilo kuti akakombola sooni kwalyungasya wāndu wā ilambo mpaka pachii male yaka elufu moja. Nambo pachii male yele yaka chasachilwe kugopolekwa sooni kwa katema kakajipi.

⁴ Nipele naiweni itengu ya umwenye ni wāndu wātemi mwelemo, wele wāndu wāpegwile ukombole wa kulamula. Nasiweni mbumu sya wāndu wāwakatikwe mitwe ligongo waliji nkwasalila wāndu wāne umboni wa ngani ji Che Yesu ni kulalichila Lilo we lya Akunungu. Awāwā nganachipopelela chinyama ni chinyago chakwe atamuno nganatagwa chimanyililo pa usyo pao namose mmakono gao. Sooni wāpegwilwe umi, ni watawele pamo ni Kilisito yaka elufu moja. ⁵ Wāndu wāne wāwasigele mwa wāwawile nganapegwa umi mpaka imalile yaka elufu moja. Aku ni kusyuka kwaandanda. ⁶ Akwetenje upile, sooni mmbaya kukwawo wāndu wose wā Akunungu awāla wāali nkusyuka kwaandanda ku. Chiwa chawāli ngachikola machili pachanya pao, chawāwe wāmbopesi wā Akunungu ni wā Kilisito, nombewo chalongosye pamo nawo nti mamwenye kwa yaka elufu moja.

Shetani akulepela

⁷ Katema pachii male yaka elufu moja, Shetani chaugulikwe mkuta wika kwakwe. ⁸ Nombejo pachakopoche chatande kwalambusya wāndu wāpwilingene kila mbande ja pachilambo, wāndu wo aku wilanjikwa Gogi ni Magogi. Shetani chiwasonganganye pamo kwalingongo lya ngondo. Nombewo chawāwe achajinjī mpela nsanga wa kumbwani. ⁹ Wāpite mchilambo chose, wālisyingwile likambi lya wāndu wā Akunungu ni musu waunonyelwe ni Akunungu. Nambo watulwiche mooto kutyochela kwini ni kwatinisya. ¹⁰ Nipele, Jwaulamba juwālambusya wāndu jula wāponyekwe mu litanda lya maganga ga baluti gagakukolela, ni mwelemo mwana chinyama chachikali ni jwakulondola jwa unami, ni wose chasauswe muusi ni chilo, mo wā gose pangali mbesi.

Kulamulikwa kwa mbesi

¹¹ Nipele nachiwani chitengu cha umwenye chachikulungwa cheswela ni ajula juwatemu pa chitengu cho. Kwini ni chilambo yatysile paujo pao ni nganilipagwa liuto kwa ligongo lyao. ¹² None naweni wāndu wāwaliji awile achakulungwa ni achanandi ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye, ni itabu ili iugulikwe. Ni chitabu chiine chaugulikwe chele ni chitabu cha umi. Wāndu wāwaliji awile wālamulikwe malinga ni ipanganyo yao, mpela yaitite kulembekwa mu itabu. ¹³ Bahali jakopwesye wāndu wāwaliji awile wāwaliji nkati

mwakwe, chiwa ni kwiutu kwa wāndu wāwile kwakopwesye wāndu wāwāliji awile wāwāliji nkati mwao. Jwālijose wālamulikwe malinga ni ipanganyo yakwe. ¹⁴ Nipele chiwa ni kwiutu kwa wāndu wāwile yaponyekwe mu litanda lya mooto. Lyele litanda lya mooto lyo lili chiwa chaaŵili. ¹⁵ Mundu jwālijose jwangawoneka liina lyakwe kulembekwa mu chitabu cha umi, wāponyekwe pa litanda lya mooto.

21

Kwinani kwa sambano ni Chilambo cha sambano

¹ Nipele nakuweni kwinani kwa sambano ni chilambo cha sambano. Pakuwa kwinani kwaandanda ni chilambo cha ndanda ipiite, ni bahali nganjipagwa sooni. ² None nauweni musi wauswela, Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu uli uŵichikwe chile, mpela mwali jwaulombela jwāwīchikwe chile kwa wānkwakwe. ³ Napilikene liloŵe lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, “Nnole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja wāndu! Nombewo chatame pasikati ja wānyawo nombewo wānyawo chaaŵe wāndu wākwe. Akunnungu asyene chatame nawo ni chaaŵe Akunnungu wāo. ⁴ Ŵelewo chiŵasyule misosi jao jose. Chiwa ngachipagwa sooni, atamuno ngaipagwa ipetesi, atamuno kulila, atamuno masauko sooni, pakuwa indu yose ya kalakala ipiite!”

⁵ Nipele jwākutama pa chitengu cha umwenye jula wāwēchete, “Nnole! Yose nguipanganya ya sambano.” Soonni ŵasalile, “Nmembe indu yi, pakuwa aga malowe gali gakukulupilichika ni gasyene!” ⁶ Nipele ŵasalile, “Gamasile! Une ndili Alufa ni Omega, yaani, Jwākuitandisa indu yose ni Jwākumalichisa indu yose. Jwākwete njota chinaape meesi ga kung'wa kutyochela mu uliwa wa meesi ga umi pangali malipilo. ⁷ Juchapote chapochele gelega, ni une chime Akunnungu jwao, nombewo chaaŵe mwanangu. ⁸ Nambo wāndu wā woga ni wāndu wāngakukulupilila ni wāndu wā wamba ni wā kuulaga ni wāndu wā chigwagwa ni wāndu wā usaŵi ni wāndu wākuchipelelela chinyago ni wāndu wā umani wose, liuto lyao lili litanda lya maganga gaakukolela mooto, chele chili chiwa chaaŵili.”

Yelusalemu ja sambano

⁹ Nipele jumo jwa achikatumetume wā kwinani saba jwali ni mbale saba syasigumbele iputiko saba ya mbesi wāiche ni kuusalila, “Njise! Ni une chinannosye mwali jwaulombela, wānkwakwe Mwanangondolo.” ¹⁰ Nipele Mbumu jwa Akunnungu wānongwesye ni katumetume jwa kwinani jo wānyigele mpaka kuchikwesya chachileu. Wānosise musi weswela yaani Yelusalemu uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu, ¹¹ uching'alimaga kwa ukulu wa Akunnungu. Musi wo kung'alima kwakwe kukulandana ni lilanguka lya liganga lya ndalama jekulungwa lyalikuŵilanjikwa yaspi, lyalikuchenga mpela lindala. ¹² Soonni musi wo waliji ni likumba lyalileu ni lyalikulungwa, lilyaliji ni minango kumi na mbili, ni kila nnango umo wagosekwe ni katumetume jwa kwinani. Ni pachanya pa kila nnango palembekwe liina limo mwa meena ga ngosyo kumi na mbili sya wāndu wā ku Isilaeli. ¹³ Mbande syose syaliji ni minango jitatu, kulikukopoka lyuwa kwana minango jitatu ni kumpoto kwana minango jitatu ni kulikutiŵila lyuwa kwana minango jitatu ni kulujenda kwana minango jitatu. ¹⁴ Likumba lya wele musi lyataŵikwe pachanya misingi ja maganga kumi na mbili ni pa misingi jo galembeke meena ga achinduna kumi na mbili wā Mwanangondolo.

¹⁵ Katumetume jwa kwinani juŵawēchetaga none wāliji ni chitela cha kupimila chachikolochekwe ni sahabu, kuti akombole kuupima musi ni minango jakwe ni makumba gakwe. ¹⁶ Nipele musi ula waliji ni mbande ncheche syakulandana, uleu ni mapana gakwe yalandene, ŵaupimile musi ula kwa chitela chakwe, uleu ni wipi ni lisusa, mpela maili elufu moja na mia tano. ¹⁷ Katumetume jwa kwinani jula wāpimile likumba lya musi ula, lyaliji makono sitini kwa chipimo chiŵasyoweŵelele wāndu. ¹⁸ Lyele likumba lyaliji litaŵikwe kwa maganga gamachejeu ga ndalama jekulungwa gagakuŵilanjikwa yasipi ni musi usyene waliji utaŵikwe ni sahabu jambone, jajikuchenga mpela lindala. ¹⁹ Maganga gagataŵile nsingi wa likumba lyo kusyungula musi gakolochekwe ni maganga ga ndalama. Nsingi waandanda wataŵikwe kwa maganga gamachejeu gagali mpela maganga ga yasipi, ni nsingi wāŵili waliji wa maganga ga safilo ni nsingi waatatu wa maganga ga kalikedoni ni nsingi waancheche wa maganga ga sumalidi, ²⁰ nsingi wa nsano waliji wa salidoniki ni nsingi wa sita waliji wa akiki ni nsingi wa saba waliji wa kilisolito ni nsingi wa nane waliji wa sabalajadi ni nsingi wa tisa waliji wa manjano ni nsingi wa kumi waliji wa kilisopiloso ni nsingi wa kumi na moja waliji wa yasinto ni nsingi wa kumi na mbili waliji wa ametisito. ²¹ Ni minango jajikulungwa kumi na mbili jila, kila umo wakolochekwe kwa lulu jimo. Litala lyekulungwa lya musi lyakolochekwe kwa sahabu jambone jajikuchenga mpela lindala.

²² Mmusi ula nganinajiwona Nyuumba ja Akunnungu, pakuŵa Ambuje Akunnungu ŵa Ukombole ni Mwanangondolo alinji pelepo, kwayele Nyuumba ja Akunnungu ngajikusachilwa. ²³ Nipele mu musi mo ngamukusachilwa lyuŵa liŵale atamuno lwesi, pakuŵa ukulu wa Akunnungu ukwalanguchisya kwa lumuli lwakwe lwaluli Mwanangondolo. ²⁴ Ŵandu ŵa ilambo chatame mu lyele lilanguka ni mamwenye ŵa ilambo yose chauichisye musi wo ukulu. ²⁵ Minango jekulungwa ja musi ula ngajugalikwa kose, pakuŵa ngachipagwa chilo. ²⁶ Ŵandu wose ŵa ilambo chaiichisye ukulu ni luchimbichimbi mmusi mo. ²⁷ Nambo chachili chose chakunyakala ngachijinjala mwelemo ng'o, atamuno mundu jwalijose jwakuintendekanya yakuchima pane ya unami. Nambo chajinjile aŵala pe ŵaŵalembekwe meena gao mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo.

22

¹ Nipele katumetume jwa kwinani ŵaanosisye lusulo lwa meesi gagakwikanago umi gagakung'alima mpela lindala, gachityochelaga pa chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni Mwanangondolo. ² Lwele lusulo, meesi gakwe gajilimaga pa mbindikati ja litala lyalikulungwa lya musi. Mwingulugulu litanda paliji ni chitela cha umi chachikusogola isogosi mala kumi na mbili pachaka, ni masamba gakwe gali ntela wa kwalamya ŵandu ŵa ilambo yose. ³ Ngapagwa chindu chachilichose chachilwesekwe ni Akunnungu chachichiwoneche pa musi wo.

Chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni cha Mwanangondolo chichiŵe mu wele musi, ni ŵakutumichila ŵakwe Akunnungu chiŵapopelele. ⁴ Nombewo chiŵawone ku meeso kwakwe ni liina lyao chililembekwe pa usyo pao. ⁵ Chilo ngachipagwa sooni, atamuno ngaasaka lulanga lwa lumuli pane lyuŵa, pakuŵa Ambuje Akunnungu chiŵaalanguchisye, nombewo chalongosye nti mamwenye moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi.

Kwika ku Che Yesu

⁶ Nipele katumetume jwa kwinani ŵasalile une, “Malowe ga gali gausyene ni gakulupilichika. Ambuje Akunnungu ŵakwapa Mbumu jwakwe ŵakulondola, wantumile katumetume jwao jwa kwinani ŵalosye ŵakutumichila ŵao indu yaikusachilwa ikopochele pangakawa.”

⁷ Che Yesu akusala, “Mpilikane! Ngwika chitema! Jwana upile jwelejo jwakugakumulichisya malowe ga kulondola gagali mu chitabu chi.”

⁸ Une che Yohana, ni junaipilikene ni kwiwona yele indu yo. Panamasile kupilikana ni kwiwona, naligwisisye pa makongolo ga jwele katumetume jwa kwinani juŵanosisye une yele indu yo, ni nasachile kwapopelela. ⁹ Nambo ŵelewo ŵasalile une, “Nkatenda yeleyo! Une ndili jwakutumichila mpela mmwe ni achapwenu ŵakulondola ni wose ŵakwitichisya utenga wauli mu chitabu chi. Mwapopelele Akunnungu!” ¹⁰ Soonni ŵasalile une, “Malowe ga kulondola gagali mu chitabu chi nkagasisa mpela chantemela, pakuŵa katema ka kumalichikwa kwakwe kaŵandichile. ¹¹ Sambano jwakutendekanya yangalimate ajendechele kutenda yangalimate ni jwausakwa apunde kutendekanya ya usakwa. Ni jwakitendekanya yaili yambone apunde kutendekanya yaili yambone ni jwali jwanswela apunde kuŵa jwanswela.”

¹² Che Yesu ŵatite, “Mpikane! Ngwika chitema ni mituuka jichinampe jwalijose mwenunwe malinga ni masengo gakwe. ¹³ Une ndili Alufa ni Omega, Jwandanda ni Jwambesi, Junguitandisya indu yose ni Junguichisya kumbesi.”

¹⁴ Akwete upile ŵele ŵakuchapa yakuwala yao, kuti akundikwe kwinjala mminango ja musi ni kulya isogosi ya chitela cha umi. ¹⁵ Nambo ŵandu ŵakuitendekanya yangalumbana ŵaali mpela mbwa, ni ŵasaŵi ni wandu ŵa chigwagwa ni wandu ŵa kuulaga ni wandu ŵakuipelele inyago ni wose ŵaikwanonyela kuŵecheta ya unami, ngaajinjila ng'o mu musi wo.

¹⁶ “Une, Che Yesu, nantumile katumetume jwa kwinani jwangu kusala ngani si, mu mipingo ja wandu ŵakunkulupilila Kilisito. Uneji ndili jwa uŵelesi u che Daudi, ndili ndondwa ja ng'andu jajikung'alima.”

¹⁷ Mbumu jwa Akunnungu ni mwali jwaulombela akuti, “Njise!”

Jwakugapilikana malowe ga, akusachilwa asale, “Njise!”

Ni mundu jwakwete njota, ajise, ni mundu jwakusaka meesi gagali ni umi ajigale pangali malipilo.

Pakumalichisya

¹⁸ Une che Yohana ngwajamuka wose ŵakuupilikana umboni wa malowe ga kulondola gagali mu chitabu chi: Mundu jwalijose juchajonjehesye chindu chachili chose mu yelei, Akunnungu chiŵalagasye kwa iputiko yailembekwe mwelemu. ¹⁹ Mundu jwalijose

atyosyaga liloŵe lyalililyose mmaloŵe ga ngani sya kulondola gagali mu chitabu chi, Akunnungu chiŵasumule liunjili lyakwe lya chitela cha umi ni kulityosya liuto lyakwe mmusi weswela, aula waulembekwe mu chitabu chi. ²⁰ Che Yesu jwakusala nkati ngani ji, akuti ili isyene, “Eloo, ngwika chitema.”

Eloo! Njise Ambuje Che Yesu!

²¹ Ngunsachila umbone wa Ambuje uŵe ni ŵanyamwe wose. Eloo.